

**T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLASİK ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI**

AİGAI BOULEUTERİONU

Doktora Tezi

MEHMET GÜRBÜZER

**Danışman
Prof. Dr. Ersin DOĞER**

İZMİR-2015

**T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLASİK ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI**

AİGAI BOULEUTERIONU

Doktora Tezi

MEHMET GÜRBÜZER

Danışman

Prof. Dr. Ersin DOĞER

Jüri Üyeleri

**Doç. Dr. A. Kaan ŞENOL
Yard. Doç. Dr. Akın ERSOY
Yard. Doç. Dr. Aytekin ERDOĞAN
Yard. Doç. Dr. Yusuf SEZGİN**

İZMİR-2015

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne sunduğum “Aigai Bouleuterionu” adlı doktora tezinin tarafımdan bilimsel, ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını, tezimde yararlandığım kaynakları bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

Mehmet GÜRBÜZER

**DOKTORA
TEZ SAVUNMA TUTANAĞI**

ÖĞRENCİNİN

Adı Soyadı : Mehmet Gürbüz

Numarası : 92080004257

Anabilim Dalı : K. Arkeoloji

Tez Başlığı (Türkçe) : Aigai Bouleuterionu

Tez Başlığı (İngilizce) : Bouleuterion of Aegae

Tez Savunma Tarihi : 29.05.2015

Tez Başlığı Değişikliği Varsa Yeni Başlık:

JÜRİ ÜYELERİ

Jüri Başkanı

Unvan, Adı, Soyadı

Prof. Dr. Ersin DOĞER

Karar

Başarılı Başarısız Düzeltme

İmza

Jüri Üyesi (Tez İzleme Komitesi Üyesi)

Unvan, Adı, Soyadı

Doç. Dr. Kaan ŞENEL

Karar

Başarılı Başarısız Düzeltme

İmza

Jüri Üyesi (Tez İzleme Komitesi Üyesi)

Unvan, Adı, Soyadı

Yrd. Doç. Dr. Alın ERSOY

Karar

Başarılı Başarısız Düzeltme

İmza

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı

Yrd. Doç. Dr. Aytekin ERDOĞAN

Karar

Başarılı Başarısız Düzeltme

İmza

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı

Yrd. Doç. Dr. Yusuf SEZGİN

Karar

Başarılı Başarısız Düzeltme

İmza

TEZ HAKKINDA JÜRİNİN GENEL GÖRÜŞÜ

(Jüri Başkanı Tarafından Dolunacaktır)

Tez savunması sonucunda öğrenci tarafından hazırlanan çalışma;

Oybirliğiyle

Oy çokluğuyla

Başarılıdır

Düzeltilmelidir

Başarısızdır

- Bu tutanak üç (3) işgünü içerisinde jüri üyelerinin raporlarıyla beraber Anabilim Dalı Başkanlığı üst yazısıyla Enstitü Müdürlüğüne gönderilmelidir.
- Doktora programlarında düzeltme alan öğrencinin 6 (altı) ay içerisinde yeniden savunmaya girmesi zorunludur.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	İ
ÖNSÖZ	İV
KISALTMALAR VE KAYNAKÇA.....	Vİİ
1 GİRİŞ	1
1.1 TARİHSEL ARKA PLAN.....	4
1.2 ARAŞTIRMA TARİHİ.....	25
2 AİGAİ BOULEUTERİONU.....	27
2.1 BOULEUTERİONUN KONUMU	29
2.2 KAZI ÇALIŞMALARI.....	31
2.3 BOULEUTERİON ÖNCESİNDE ALANIN KULLANIMI	59
2.3.1 BULUNTULAR.....	59
2.3.2 DEĞERLENDİRME.....	69
2.4 ESKİ BOULEUTERİON	74
2.4.1 MİMARİ YAPISI	75
2.4.2 BULUNTULAR.....	81
2.4.3 DEĞERLENDİRME.....	82
2.5 YENİ BOULEUTERİON	83
2.5.1 MİMARİ YAPISI	84
2.5.1.1 CEPHE DUVARLARI	86
2.5.1.2 ÖN ODALAR	101
2.5.1.2.1 BRONZ HEYKEL KAİDELERİ VE YAZITLAR.....	105
2.5.1.2.2 BOTHROS I.....	109
2.5.1.2.3 BOTHROS II.....	116
2.5.1.2.4 ÖN ODALARA AİT TABAN BULUNTULARI.....	121

2.5.1.3	NİŞ	131
2.5.1.3.1	PEDESTAL	132
2.5.1.3.2	HEYKELLER	138
2.5.1.4	ORKESTRA.....	148
2.5.1.5	THEATRON	150
2.5.1.6	PORTİKO	155
2.5.1.7	ÇATI	161
2.5.1.8	PLAN	166
2.5.2	BAĞIMSIZ BULUNTULAR	171
2.6	KÜLT	172
2.7	STRATİGRAFİ.....	177
2.8	TARİHLENDİRME.....	184
2.9	REKONSTRÜKSİYON ÖNERİSİ.....	189
2.10	BOULEUTERİON VE AGORA	193
3	SONUÇ	198
	KATALOG	213
	LEVHALAR LİSTESİ.....	294
	LEVHALAR	299

“Meclisin kapıları fakirlere kapalıdır”

Ovidius

ÖNSÖZ

Ege Üniversitesi, Klasik Arkeoloji Bölümü'ndeki öğrencilik yıllarımda Prof. Dr. Ersin Doğer'in "Antik Bölgeler ve Yerleşim Merkezleri" isimli dersinin uygulama gezisinde Aigai ile tanışmamın üzerinden geçen sekiz yılın ardından, bu yaban güzeli kent ile bu sefer kazı ekip üyesi olarak tekrar buluşacaktım. Geçen bu süre zarfında, Aigai antik kenti 2004 yaz sezonu ile birlikte; Aiolis'i arkeolojik bir kontekstin ötesinde tüm yönleri ile kavramış olan ve hiç şüphesiz ki bölgeyi iyi bilenlerin başında gelen Prof. Dr. Ersin Doğer başkanlığında kazılmaya başlanmıştı. 2008 Temmuzunda Aigai'ye ekip üyesi ve aynı zamanda kazı başkanının asistanı olarak geri dönmenin romantikliği içerisinde kenti tekrar dolaştığımda kente dair hiçbir şeyin artık eskisi gibi olmadığını çıplak gerçekliği yüzüme çarpıyordu. Kazılar tarihi açısından oldukça kısa bir süre sayılabilecek sekiz yılda asla azımsanmayacak derecede "yol" kat edilmişti. Aigai'ye ulaşmak adına kentin yükseldiği Gündoğru'nun yamaçlarına "keçiler" gibi tırmanmak yerine, "modern" ulaşım yöntemleri devreye girmiş ve kente ulaşım artık taş döşeli Roma yolu ile sağlanmaktaydı. Yolu takip edip kentin görkemli Agora Binası'na ulaşmadan hemen önce ziyaretçileri bir sürpriz beklemekteydi. Özellikle arkeologlar açısından değerlendirildiğinde o zamana kadar belki de hiç farkında olmaksızın defalarca üzerinden geçilen bouleuterion tüm görkemi ile sizleri karşılamaktaydı. Kazısı büyük oranda tamamlanan bouleuterion, kentin hatırı sayılır ihtişamına "küçük" de olsa bir katkı sağlamaktaydı. Doktora eğitimine başladığım aynı yıl içerisinde doktora konusunun belirlenme sürecinde cahilce bir cesaret göstererek Aigai bouleuterionuna talip olmuşum. Cahilce diyorum çünkü daha öncesinde hiç çalışmadığım, bana uzak bir alan olan ve bilinmezlikler ile dolu antik mimari açıkçası korku uyandırmaktaydı. Ancak, Aigai bouleuterionuna ilişkin mimari ve tarihsel sorunsallar konuyu bir o kadar cazip kılmaktaydı. Konu, Romantizmden sıyrılıp bilimsel soğukkanlılıkla değerlendirildiğinde, kazısı büyük oranda bitmiş ve önemli yol kat edilmiş, dokümantasyonu yine büyük oranda tamamlanmış bir yapıyı ve onun barındırdığı problematiği içermekteydi. Dolayısıyla o dönem için belki de önerilecek en doğru doktora konularından biriydi. Talebimi iletteğimde hiç tereddütsüz kabul etme nezaketini göstererek bana cesaret veren hocam Prof. Dr. Ersin Doğer'in bu davranışını, bana olan güveni şeklinde yorumlama arzumu dile getirmek isterim.

Büyük oranda doğal tahribata maruz kaldığı anlaşılan Aigai bouleuterionu binlerce yıllık bakir kalabilme şansının bizlere sunduğu avantaj ile homojen ve kapalı bir kontekst olma imkanı sunmaktaydı. Mimarisi; seramik, sikke ve figürinlerden oluşan küçük buluntuları; mimari elemanları; heykelleri ve onlara ait yazıtlı kaideleri oldukça zengin bir kontekst ortaya koymaktaydı. Ancak, dürüst olmak gerekirse bu zenginlik, doktora tezi süresince, üzerimde oldukça yıpratıcı bir etki yaratmıştır. Kontekstin parçası olan ancak birbirinden tamamen farklı buluntu gruplarının bibliyografyasına ulaşmak, ardından kendi sorunsallarını kavramak ve en sonunda çalışılan malzeme grubunu ait olduğu dünya içerisine yerleştirmeye çalışıp kendi sorunsalını çözme gayreti doktora sürecinde sürekli kendini tekrar eden bir davranışa dönüşmüştü. Mimari, seramik, sikke, heykel, kaide ve mimari profillerin her birine ilişkin nosyonu kavramaya çalışmak, bibliyografyalarına ulaşmak, sorunsallarını öğrenmek ve büyük resmin parçaları olan Aigai buluntularını bu büyük resmin içerisine yerleştirme gayreti, her defasında sanki hiç bitmeyecekmişçesine yinelenen oldukça yıpratıcı bir süreçti. Bu sürecin bende yarattığı etki sanki yeni keşfedilen bir sendrom gibiydi, kendimi adeta Sisyphos gibi hissetmekteydim.

Aigai Bouleuterionu başlıklı doktora tezini yapmama imkan tanıyan, yayınlanmamış orijinal buluntular üzerinde çalışmama izin veren ve her konuda desteğini gösteren hocam Prof. Dr. Ersin Doğer'e tüm içtenliğimle teşekkür ederim. Aigai bouleuterionunu bizler ile tanıştıran ve bouleuterion kazılarının "önderi" Uzman Arkeolog Mehmet Önder'e değerli görüş ve fikirlerini bana aktardığı için sonsuz teşekkür ederim. Aigai bouleuterionu kazılarını gerçekleştirenlerin başında gelen, kazının tüm aşamalarına ilişkin bilgi ve birikimlerini benimle paylaşan, destek ve önerilerinin yanı sıra arkeolojik tartışmaları ile tezin olgunlaşma sürecine önemli katkılar sağlayan Yard. Doç. Dr. Yusuf Sezgin'e teşekkürü bir borç bilirim. Bouleuterionda ele geçen çok sayıda Roma seramiğine ilişkin bilgi ve birikimlerini benimle paylaşan Doç. Dr. A. Kaan Şenol'a teşekkürlerimi sunarım. Tezin mimari bölümü ile ilgili olarak çok değerli fikirleri ile bana yol gösteren Yard. Doç. Dr. Akın Ersoy'a çok teşekkür ederim. Tezin hem mimarisi hem de teknik ve içeriği ile ilgili görüş ve önerileri için Yard. Doç. Dr. Aytekin Erdoğan'a teşekkür etmek isterim.

Meslek hayatımda bana oldukça uzak bir dünya olan profilli kaideleri benimle tanıştırdıp fikirlerini benim ile paylaşan Yard. Doç. Dr. Ufuk örtük'e ayrıca teşekkür etmek isterim. Bronz heykel kaideleri üzerinde yer alan yazıtların transkripsiyonunu itina ile yapan Doç. Dr. Pınar Aytaçlar'a teşekkürü bir borç bilirim. Bouleuterionda ele geçen heykellerin fotoğraflarını çeken ve fikirlerini benimle paylaşan Doç. Dr. Serdar Aybek'e teşekkürlerimi sunarım. Tezin belki de en zahmetli aşaması olan dokümantasyon sürecinde çizimleri ve katalog çalışmasını yürüten başta Arkeolog Bircan Çimen olmak üzere, Arş. Gör. Nihan Aydoğmuş'a teşekkür ederim. Aigai bouleuterionunun 3D çalışmalarına oldukça önemli katkılar sağlayan ve büyük emek veren Arş. Gör. Mesut Eroğlu'na en içten teşekkürlerimi sunmak isterim.

Uzunca yılları bulan doktora sürecinde yılgınlığa düşüp ümitsizliğe kapıldığım anlarda varlıkları ile bana güç katan aileme: her zaman yanımda olan eşim ve meslektaşım Yard. Doç. Dr. Elçin Doğan Gürbüzler'e ve doktoramın en parlak ve en değerli "keşfi" oğlum Kuzey Gürbüzler'e minnettarım.

KISALTMALAR ve KAYNAKÇA*

- Adam-Veleni 1997:** P. Adam-Veleni, “Πέτρεις Φλωπινας: Πρώτη προσέγγιση στην τοκική κεραμική παραγωγή”, *Δ' Συνάντηση*, 1997, 138–154.
- Adler 1875:** F. Adler, *Die Stoa des Königs Attalos II zu Athen* (1875).
- Agora I:** E.B. Harrison, *The Athenian Agora. Volume I. Portrait Sculpture* (1953).
- Agora III:** R.E. Wycherley, *The Athenian Agora. Volume III. Literary and Epigraphical Testimonia* (1957).
- Agora V:** H.S. Robinson, *The Athenian Agora. Volume V. Pottery of the Roman Period* (1959).
- Agora VI:** C. Grandjouan, *The Athenian Agora. Volume VI. Terracottas and Plastic Lamps of the Roman Period* (1961).
- Agora VIII:** E.T.H. Brann, *The Athenian Agora. Volume VIII. Late Geometric and Protoattic Pottery, Mid 8th to Late 7th Century BC* (1971).
- Agora XII:** B.A. Sparkes – L. Talcott, *The Athenian Agora. Volume XII. Black and Plain Pottery of the 6th, 5th and 4th Centuries B.C.* (1970).
- Agora XIV:** H.A. Thompson – R.E. Wycherley, *The Athenian Agora. Volume XIV. The Agora of Athens: The History, Shape and Uses of an Ancient City Center* (1972).
- Agora XXII:** S.I. Rotroff, *The Athenian Agora. Volume XXII. Hellenistic Pottery Athenian and Imported Moldmade Bowls* (1982).
- Agora XXVII:** R.F. Townsend, *The Athenian Agora. Volume XXVII. The East Side of the Agora: The Remains Beneath. The Stoa of Attalos* (1995).
- Agora XXIX:** S.I. Rotroff, *The Athenian Agora. Volume XXIX. Hellenistic Pottery Athenian and Imported Wheelmade Table Ware and Related Material* (1997).
- Agora XXXII:** J.W. Hayes, *The Athenian Agora. Volume XXXII. Roman Pottery Fine-Ware Imports* (2008).
- Agora XXXIII:** S.I. Rotroff, *The Athenian Agora. Volume XXXIII. Hellenistic Pottery The Plain Wares* (2006).
- Akerström 1966:** A. Akerström, *Die architektonischen Terrakotten Kleinasiens* (1966).
- Allen 1983:** R.E. Allen, *The Attalid Kingdom* (1983).
- Alt-Ägina II-1:** R. Smetana-Scherrer, “Spätklassische und hellenistische Keramik”, içinde: *Alt-Ägina II-1* (1982) 56–91.

* Süreli yayınlara ilişkin kısaltmalarda (<http://www.dainst.org/de/node/28771?ft=all>) ve kaynakça yazım formatında (<http://www.dainst.org/de/node/28770?ft=all>) DAI (Deutsche Archäologische Institut) kuralları temel alınmıştır. Antik Yunanca eserlerin kısaltmaları ise Liddell – Scott 1996, XVI–XLV'deki gibidir.

Alzinger 1975: W. Alzinger, *Augusteische Architektur in Ephesos* (1975).

Alzinger 1988: W. Alzinger, “Die Lokalisierung des hellenistischen Rathauses von Ephesos”, içinde: H. Büsing – F. Hiller (ed.), *Bathron, Band 3. Beiträge zur Architektur und verwandten Künsten für Festschrift Heinrich Drerup zu seinem 80. Geburtstag von seinen Schülern und Freunden* (1988) 21–29.

Anderson 1954: İ.S.F. Hood – J. Boardman – J.K. Anderson, “Excavation on the Kofinà-Ridge, Chios”, *BSA* 49, 1954, 123–182.

Anderson-Stojanovic – Reese 1993: V.R. Anderson-Stojanovic – D.S. Reese, “A Well in the Rachi Settlement at Isthmia”, *Hesperia* 62-3, 1993, 257-302.

Antioch IV-1: F.O. Waagé, *Antioch on the Orontes. Volume IV, Part 1. Ceramics and Islamic Coins* (1948).

Archontidou-Argyri 2000: A. Archontidou, “Chian Relief Pottery”, içinde: A. Archontidou-Argyri – Th. Kyriakopoulou (eds.), *Χίος τ' έναλος πόλις Οινόπιωνος* (2000) 240–250.

Armağan 2014: M.E. Armağan, “Aigai’ın (Aiolis) Bizans Dönemi Piskoposluk Tarihi”, *ArkDer* 19, 2014, 209–219.

Arslan – Böhlendorf-Arslan 2010: N. Arslan – B. Böhlendorf-Arslan, *Taşın Hayat Verdiği Kent Assos* (2010).

Arslan – Eren 2012: N. Arslan – K. Eren, “L’agora d’Assos: le plan, la construction et les différentes phases de son utilisation”, içinde: L. Cavalier – R. Descat – J. Des Courtils (ed.), *Basiliques et agoras de Grèce et d’Asie Mineure* (2012) 273–286.

Atila 2003: C. Atila, *Daskyleion’da Ele Geçen Arkaik ve Klasik Dönem Amphoralar*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2003).

ATL I: B.D. Meritt – H.T. Wade-Gery – M.F. McGregor, *The Athenian Tribute Lists. Volume I* (1939).

ATL III: B.D. Meritt – H.T. Wade-Gery – M.F. McGregor, *The Athenian Tribute Lists. Volume III* (1950).

Aulock 1969: H. von Aulock, “Kleinasiatische Münzstätten”, *JNG* 19, 1969, 79–88.

AvP I-1: A. Conze, *Altertümer von Pergamon. Band I, Teil 1. Stadt und Landschaft* (1912).

AvP I-2: A. Conze, *Altertümer von Pergamon. Band I, Teil 2. Stadt und Landschaft* (1913).

AvP II: R. Bonn, *Altertümer von Pergamon. Band II. Das Heiligtum der Athena Polias Nikephoros* (1885).

AvP III-1: J. Schrammen, *Altertümer von Pergamon. Band III, Teil 1. Der Grosze Altar. Der Obere Markt* (1896).

AvP V-2: H. Stiller, *Altertümer von Pergamon. Band V, Teil 2. Das Traianeum* (1895).

AvP VI: P. Schazmann, *Altertümer von Pergamon. Band VI. Das Gymnasion, Der Tempelbezirk der Hera Basileia* (1923).

- AvP VII-2:** W. Franz, *Altertümer von Pergamon. Band VII, Teil 2. Die Skulpturen mit Ausnahme der Altarreliefs* (1908).
- AvP VIII-1:** M. Fränkel, *Altertümer von Pergamon. Band VIII, Teil 1. Die Inschriften von Pergamon* (1890).
- AvP IX:** E. Boehringer – F. Krauss, *Altertümer von Pergamon. Band IX, Das Temenos für den Herrscherkult, "Prinzessinnen Palais"* (1937).
- AvP XI-1:** G. de Luca, *Altertümer von Pergamon. Band XI, Teil 1. Das Asklepieion I. Der südliche Temenosbezirk in hellenistischer und frühromischer Zeit* (1969).
- AvP XI-2:** O. Ziegenhaus – G. de Luca, *Altertümer von Pergamon. Band XI, Teil 2. Das Asklepieion 2. Der nordliche Temenosbezirk und angrenzende Anlagen in hellenistischer und frühromischer Zeit* (1975).
- AvP XII:** K. Nohlen – W. Radt, *Altertümer von Pergamon. Band XII, Kapıkaya. Ein Felsheiligtum bei Pergamon* (1978).
- AvP XIV:** D. Pinkwart – W. Stammnitz, *Altertümer von Pergamon. Band VIII. Peristylhäuser westlich der Unteren Agora* (1984).
- AvP XV-1:** M.N. Filges – W. Radt, *Altertümer von Pergamon. Band XV, Teil 1. Die Stadtgrabung. Das Heroon* (1986).
- AvP XV-3:** U. Wulf, *Altertümer von Pergamon. Band XV, Teil 3. Die Stadtgrabung. Die hellenistischen und römischen Wohnhäuser von Pergamon* (1999).
- AvP XV-4:** H. Schwarzer, *Altertümer von Pergamon. Band XV, Teil 4. Die Stadtgrabung, Das Gebäude mit dem Podiensaal in der Stadtgrabung von Pergamon* (2008).
- AvP XVI-1:** M. Klinkott, *Altertümer von Pergamon. Band XVI, Teil 1. Die byzantinischen Befestigungsanlagen von Pergamon mit ihrer Wehr- und Baugeschichte* (2001).
- Aybek 2004:** S. Aybek, *Metropolis (İonia) Hellenistik ve Roma Dönemi Heykeltıraşlık Eserleri* (Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara 2004).
- Aybek 2009:** S. Aybek, *Metropolis İonia I. Heykel. Metropolis'de Hellenistik ve Roma Dönemi Heykeltıraşlığı* (2009).
- Aydoğmuş 2012:** N. Aydoğmuş, *Aigai Bouleuterionu Orkestrasında Tespit Edilen Anakaya Çukuru Buluntuları* (Yayınlanmamış lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2012).
- Aylward 2000:** W. Aylward, *The Roman Agora at Iliion and its Predecessors* (Yayınlanmamış doktora tezi, University of Cincinnati, Cincinnati 2000).
- Bachmann 2011:** M. Bachmann, "Pergamenische Architektur und Bautechnik", içinde: *Pergamon Panorama der Antiken Metropole* (2011) 75–81.
- Bachmann 2014:** M. Bachmann, "Pergamon Mimarisi ve Yapı Teknikleri", içinde: F. Pirson – A. Scholl (ed.), *Pergamon. Anadolu'da Hellenistik Bir Başkent* (2014) 228–243.

- Bailey 1975:** D. M. Bailey, *A Catalogue of the Lamps in the British Museum I. Greek, Hellenistic and Early Roman Pottery Lamps* (1975).
- Bakır 2011:** T. Bakır, *Balıkesir'in Eski Çağlardaki Valilik Merkezi Daskyleion* (2011).
- Balaban 2012:** D. Balaban, *Aigai 7 No.lu Mekandan Ele Geçen Buluntular* (Yayınlanmamış lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2012).
- Baltazzi 1881:** D. Baltazzi, "Borne des Pergaméniens", *BCH* 5, 1881, 283–284.
- Balty 1991:** J. Balty, *Curia Ordinis* (1991).
- Başaran – Ergürer 2012:** C. Başaran – H.E. Ergürer, "Parion Odeion'u (Bouleuterion?) 2010 Çalışmaları ve Odeion'da Bulunan Seramikler", *Olba* 20, 2012, 245–290.
- Bayburtluoğlu 1980:** C. Bayburtluoğlu, "1979 Yılı Arykanda Kazıları", *KST* 2, 1980, 53–56.
- Bean – Mitford 1965:** G. Bean – T.B. Mitford, *Journeys' in Rough Cilicia in 1962 and 1963*, *DenkschrWien* 85 (1965).
- Bean 1966:** G.E. Bean, "Two Inscriptions from Aeolis", *Bulleten* 30, 1966, 525–538.
- BerlMus 1878:** *Griechische Terrakotten aus Tanagra und Ephesos im Berliner Museum* (1878).
- Besques 1972:** S. Besques, *Catalogue raisonné des figurines et reliefs en terre cuite grecs, étrusques et romains du musée du Louvre, III: Époques hellénistique et romaine. Grèce et Asie Mineure* (1972).
- Besques 1986:** S. Besques, *Catalogue raisonné des figurines et reliefs en terre cuite grecs, étrusques et romains du musée du Louvre IV-I: Époques hellénistique et romaine. Italie méridionale-Sicile-Sardaigne* (1986).
- Bieber 1961:** M. Bieber, *Sculpture of the Hellenistic Age* (1961).
- Bieber 1977:** M. Bieber, *Ancient Copies: Contributions to the History of Greek and Roman Art* (1977).
- Bier 1999:** L. Bier, "The Bouleuterion at Ephesos. Some Observations for a New Survey", içinde: P. Scherrer – H. Taeuber – H. Thür (ed.), *Steine und Wege. Festschrift Dieter Knibbe, SoSchrÖAI* 32 (1999).
- Bier 2008:** L. Bier, "The Bouleuterion", içinde: C. Ratté – R.R.R. Smith (ed.), *Aphrodisias Papers 4. New research on the City and its Monuments* (2008).
- Bier 2011:** L. Bier, *The Bouleuterion at Ephesos* (2011).
- Billot 1980:** M.E. Billot, "Terres cuites architecturales du Musée Épigraphique", *Δελτ* 31, 1980, 87–135.
- Bingöl 1980:** O. Bingöl, *Das ionische Normalkapitell in hellenistischer und römischer Zeit in Kleinasien. IstMitt Beiheft* 20 (1980).
- Bingöl 1990:** O. Bingöl, "Zu den neueren Forschungen in Magnesia", içinde: W. Hoepfner – E.L. Schwandner (ed.), *Hermogenes und die hochhellenistische Architektur. Internationales Kolloquium in Berlin vom 28. bis 29. Juli 1988, im Rahmen des XIII. Internationalen Kongresses für Klassische*

Archäologie, veranstaltet vom Architekturreferat des DAI, in Zusammenarbeit mit dem Seminar für Klassische Archäologie der Freien Universität Berlin (1990) 63–67.

Bingöl 1991: O. Bingöl, “Arbeitsphasen des neuen Thetron in Magnesia a.M.”, içinde: A. Hoffmann – E.L. Schwandner – W. Hoepfner – G. Brands (ed.), *Bautechnik der Antike, Diskussionen zur Archäologischen Bauforschung. Band 5. Internationales Kolloquium in Berlin vom 15. – 17 Februar 1990 veranstaltet vom Architekturreferat des DAI in Zusammenarbeit mit dem Seminar für Klassische Archäologie der Freien Universität, Berlin* (1991) 17–21.

Blackman 1981: D.J. Blackman, “The Inscriptions”, içinde: J. Schäfer (Hrsg.), *Phaselis. Beiträge zur Topographie und Geschichte der Stadt und ihrer Häfen. IstMitt Beiheft 24* (1981), 138–163.

Blondé 1985: F. Blondé, “Un remblai thasien du IV. siècle Avant Notre Ère”, *BCH* 109, 1985, 281–344.

Blondé 1989: F. Blondé, “F. Blondé - Les abords N.-E. de l'agora de Thasos. 3. La céramique”, *BCH* 113-2, 1989, 481–545.

BMC Greek Coins XVIII: B.V. Head, *A Catalogue of the Greek Coins. A Catalogue of the Greek Coins of Caria, Cos, Rhodes, & C. Volume XVIII* (1897).

Boardman 1967: J. Boardman, *Excavations in Chios 1952-1955: Greek Emporio. BSA Suppl. 6* (1967).

Boardman – Hayes 1973: J. Boardman – J. Hayes, *Excavations at Tocra 1963-1965 The Archaic Deposits II and Later Deposits. BSA Suppl. 10* (1973).

Bohn 1882: R. Bohn, “Die Architektur”, içinde: A. Conze – C. Humann – R. Bohn (ed.), *Die Ergebnisse der Ausgrabungen zu Pergamon 1880-1881. Vorläufiger Bericht* (1882) 67–78.

Bohn – Schuchhardt 1889: R. Bohn – C. Schuchhardt, *Altortümer von Aegae* (1889).

Boulter 1957: C.G. Boulter, “Pottery from Periclean Athens”, *Archaeology* 10, 1957, 191–197.

Bozkova 1994: A. Bozkova, “Importations grecques et imitations locales: La céramique hellénistique en Thrace. Chronologie et centres de production”, *Γ' Συναντηση*, 1994, 223–230.

Braun 1970: K. Braun, “Der Dipylon-Brunnen B1: Die Funde”, *AM* 85, 1970, 126–269.

Braun – Haevernick 1981: K. Braun – T.E. Haevernick, *Bemalte Keramik und Glas aus dem Kabirenheiligtum bei Theben* (1981).

Bringmann – Steuben 1995: K. Bringmann – H. Steuben, *Schenkungen hellenistischer Herrscher an griechische Städte und Heiligtümer. Teil 1: Zeugnisse und Kommentare* (1995).

Brock – Young 1949: J.K. Brock – G.M. Young, “Excavations in Siphnos”, *BSA* 44, 1949, 1–92.

Bruneau 1991: P. Bruneau, “La Céramique Pergaménienne a reliefs appliques de Delos”, *BCH* 115, 1991, 597–666.

Bulut 2007: H. Bulut, *Daskyleion'da Akhaemenid Satraplığı Sonu ve Hellenistik Dönem* (Yayınlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2007).

Burr-Thompson 1963: D. Burr-Thompson, *Troy. The Terracotta Figurines of the Hellenistic Period. Supplementary Monograph III* (1963)

Butt 1977: K.L. Butt, “A Deposit of Archaic and Classical Greek Pottery at Ayia Irini, Keos”, *Hesperia* 46-4, 1977, 299–314.

Büsing 1970: H.H. Büsing, *Die Griechische Halbsäule* (1970).

Cabanes 1976 : P. Cabanes, *L'Épire de la mort de Pyrrhos a la conquête romaine* (1976).

CAH II-2: I.E.S. Edwards – N.G.L. Hammond – E. Sollberger, *The Cambridge Ancient History. Volume II, Part 2. History of the Middle East and the Aegean Region c. 1380-1000 B.C.*⁷ (2006).

CAH III-1: J. Boardman – I.E.S. Edwards – N.G.L. Hammond – E. Sollberger, *The Cambridge Ancient History. Volume III, Part 1. The Prehistory of the Balkans; and the Middle East and the Aegean world, tenth to eighth centuries B.C.*⁶ (2006).

CAH III-3: J. Boardman – N.G.L. Hammond, *The Cambridge Ancient History. Volume III, Part 3. The Expedition of the Greek World, Eighth to Sixth Centuries B.C.*⁷ (2006).

CAH VIII: A.E. Astin – F.W. Walbank – M.W. Frederiksen – R.M. Ogilvie, *The Cambridge Ancient History. Volume VIII. Rome and the Mediterranean to 133 B.C.*⁷ (2006).

CAH IX: J.A. Crook – A. Lintott – E. Rawson, *The Cambridge Ancient History. Volume IX. The Last Age of Roman Republic, 146–43 B.C.* (2006).

CAH XII: A.K. Bowman – P. Garnsey – A. Cameron, *The Cambridge Ancient History Volume XII. The Crisis of Empire, A.D. 193–337*² (2007).

Callaghan 1978: P.J. Callaghan, “KRS 1976: Excavations at a Shrine of Glaukos, Knossos”, *BSA* 73, 1978, 1–30.

Callaghan 1992: P.J. Callaghan, “Archaic to Hellenistic Pottery”, içinde: L.H. Sackett (ed.), *Knossos from Greek City to Roman Colony. Excavations at the Unexplored Mansion II. BSA Suppl. 21* (1992) 89–136.

Callataÿ 2013: F. Callataÿ, “The Coinages of the Attalids and their Neighbours”, içinde: P. Thonemann (ed.), *Attalid Asia Minor. Money, International relations, and the State* (2013) 207–244.

Camp 2003: J. McK. Camp, *The Athenian Agora. A Short Guide* (2003).

Camp – Dinsmoor 1984: J. McK. Camp – W.B. Dinsmoor, *Ancient Athenian Building Methods* (1984).

Carandini 1981: A. Carandini, “Ceramica Microasitica”, içinde: *Enciclopedia dell'arte antica classica e orientale. Atlante delle Forme Ceramiche I, Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo (Medio E Tardo Impero)* (1981) 229–235.

Carlson 2003: D.N. Carlson, “The Classical Greek Shipwreck at Tektaş Burnu, Turkey”, *AJA* 107-4, 2003, 581–600.

CCCA I: M.J. Vermaseren, *Coprus Cultus Cybelae Attidisque. Volume I. Asia Minor* (1987).

Charitonidis 1964: S. Charitonidis, “Ανασκαφαί Μυτιλήνης”, *Prakt* 1964, 207–214.

Chrubasik 2013: B. Chrubasik, “The Attalids and the Seleukids, 281–175 BC”, içinde: P. Thonemann (ed.), *Attalid Asia Minor. Money, International relations, and the State* (2013) 83–119.

- CIA III:** W. Dittenberger – A. Kirchhoff – U. Köhler, *Corpus Inscriptionum Atticarum. Volume III* (1882).
- CIG:** *Corpus Inscriptionum Graecarum* (1828–1877).
- Clarke et al. 1902:** J.T. Clarke – F.H. Bacon – R. Koldewey, *Investigations at Assos* (1902).
- Clerc 1886:** M.A. Clerc, “Les ruines d’Aegae en Éolie”, *BCH* 10, 1886, 275–296.
- Clerc 1891:** M.A. Clerc, “Fouilles d’Aegae en Éolide”, *BCH* 15-1, 1891, 213–237.
- Coldstream 1973:** J.N. Coldstream, *Knossos: The Sanctuary of Demeter. BSA Suppl. 8* (1973).
- Coldstream 1999:** J.N. Coldstream, “Knossos 1951-61: Classical and Hellenistic Pottery from the Town”, *BSA* 94, 1999, 321–351.
- Coldstream et al. 2001:** J. Coldstream – L. Eiring – G. Forster, *Knossos Pottery Handbook: Greek and Roman. BSA Studies, Volume 7* (2001).
- Conze – Schazmann 1911:** A. Conze – P. Schazmann, *Mamurt-Kaleh: Ein Tempel der Götttermutter unweit Pergamon* (1911).
- Cook 1965:** J.M. Cook, “Old Smyrna Fourth-Century Black Glaze”, *BSA* 60, 1965, 143–153.
- Cooper 1996:** F.A. Cooper, *The Temple of Apollo Bassitas* (1996).
- Corbett 1949:** P.E. Corbett, “Attic Pottery of the Later Fifth Century from the Athenian Agora”, *Hesperia* 18-4, 1949, 298–351.
- Corinth I-4:** O. Broneer, *Corinth. Volume I, Part IV. The South Stoa and Its Roman Successors* (1954).
- Corinth VII-3:** G.R. Edwards, *Corinth. Volume VII, Part III. Corinthian Hellenistic Pottery* (1975).
- Corinth XVIII-1:** E.G. Pemberton – K.W. Slane, *Corinth. Volume XVIII, Part 1. The Sanctuary of Demeter and Kore The Greek Pottery* (1989).
- Coulton 1964:** J.J. Coulton, “The Stoa by the Harbour at Perachora”, *BSA* 59, 1964, 101–131.
- Coulton 1976:** J.J. Coulton, *The Architectural Development of the Greek Stoa* (1976).
- Coulton 1976:** J.J. Coulton, *Ancient Greek Architects at Work* (1977).
- Crosby 1937:** M. Crosby, “Greek Inscriptions”, *Hesperia* 6-3, 1937, 442-468.
- Çörtük 2012:** U. Çörtük, *Kaunos Liman Agorası Anıtları* (Yayınlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2012).
- D’Andria 2010:** F. D’Andria, “Phrygia Hierapolis’i 2008 Yılı Çalışmaları”, *KST* 31-2, 2010, 213–234.
- Daux 1958:** G. Daux, “Chronique de fouilles”, *BCH* 82, 1958, 644–830.
- Daux 1967:** “Chronique des fouilles”, *BCH* 91-2, 1967, 623–889.

- Délos V:** F. Courby, *Exploration Archéologique de Délos. Fascicule. La Portique d'Antigone ou du Nord-Est* (1912).
- Délos VI:** C. Pichard, *Exploration Archéologique de Délos. Fascicule VI. L'Établissement des Poseidoniastes de Bérytos* (1921).
- Délos XXIII:** A. Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos. Fascicule XXIII. Les Figurines de Terre Cuite* (1956).
- Délos XXVI:** P. Bruneau, *Exploration Archéologique de Délos. Fascicule XXVI. Les Lampes* (1975).
- Délos XXVII:** P. Bruneau – C. Vatin – U.B. Meneses – G. Donnay – E. Levy – A. Bovon – G. Siebert – V.R. Grace – M. Savvatianou-Petropoulakou – E.L. Will – T. Hackens, *Exploration Archéologique de Délos. Fascicule XXVII. L'ilot de la Maison des Comédiens* (1970).
- Délos XXXI:** A. Laumonier, *Exploration Archéologique de Délos. Fascicule XXXI. La Céramique Hellénistique à reliefs I. Ateliers "Ioniens"* (1977).
- Délos XXXVI:** P. Fraisse – C. Llinas, *Exploration Archéologique de Délos. Fascicule XXXVI. Documents D'Architecture Hellénique et Hellénistique* (1995).
- Deneken 1886:** F. Deneken, 'Heros', içinde: W.H. Roscher (ed.), *Roscher, ML 1-2*, 2441–2589 (1886).
- Dereboylu 2003:** E. Dereboylu, "Daskyleion Kabartmalı Kaseleri ve Batı Yamacı Kapları", içinde: C. Abadie-Reynal (ed.), *Les Céramiques en Anatolie Aux Époques Hellénistique et Romaine. Actes de la Table Ronde d'Istanbul, 22-24 mai 1996* (2003)55–63.
- Dereboylu 2012:** E. Dereboylu, *Aigai Pişmiş Toprak Figürinleri* (Yayınlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2012).
- Dewailly 2007:** M. Dewailly, *Une collection tanagréenne pour Artémis dans le sanctuaire de Claros, Tanagras, De l'objet de collection à l'objet archéologique* (2007).
- Dinsmoor 1913:** W.B. Dinsmoor, "Studies of the Delphian Treasuries. II: The Four Ionic Treasuries", *BCH 37*, 1913, 5–83.
- Dinsmoor 1975:** W.B. Dinsmoor, *The Architecture of Ancient Greece* (1975).
- Doğer 2006:** E. Doğer, *İzmir'in Smyrnası. Paleolitik Çağ'dan Türk Fethine Kadar* (2006).
- Doğer – Gürbüzer 2015:** "Aigai: Agora and Bouleuterion", içinde: J.L. Martinez – L. Laugier – I. Hasselin-Rous (ed.), *Espaces civiques / espaces privés de Priène a Myrina. Auditorium du Musée du Louvre, Paris, 21 novembre 2009. Colloque international organise par le Musée du Louvre* (2015) (Baskıda).
- Doğer et al. 2008:** E. Doğer – L. Doğer – Ş. Tül – Y. Sezgin – M. Önder – S. Akat – M.H. Kan – B. Yener – E. Dereboylu – Ü. Türkan – E. Atay – M. Şahan – F. Genç – O.K. Serttürk – İ.S. Çakır "Aigai 2004-2006 Yılı Kazıları", *KST 29-1*, 2008, 207–232.
- Doğer et al. 2010:** E. Doğer – Y. Sezgin – M. Gürbüzer, "Aigai 2007–2008", *KST 31-2*, 2010, 343–356.

- Doğer et al. 2012:** E. Doğer – L. Doğer – Y. Sezgin – M. Gürbüz – M.H. Kan, “Aigai”, içinde: A. Çilingiroğlu – Z. Mercangöz – G. Polat (ed.), *Ege Üniversitesi Kazıları* (2012) 183–208.
- Doğer et al. 2013:** E. Doğer – Y. Sezgin – M. Gürbüz, “2009–2011 Yılı Aigai Kazıları”, *KST* 35, 2013.
- Dörpfeld 1883:** W. Dörpfeld, “Beiträge zur antiken Metrologie 3: Die königliche Elle des Herodot und der philetaerische Fuß”, *AM* 8, 1883, 342–358.
- Dörpfeld 1884:** W. Dörpfeld, “Ein Antikes Bauwerk im Piraeus”, *AM* 9, 1884, 279–287.
- Dörpfeld 1890:** W. Dörpfeld, “Metrologische Beiträge V. Das äginäisch-attische Mass-System”, *AM* 15, 1890, 167–187.
- Dörpfeld 1902a:** W. Dörpfeld, *Troja und Ilion; Ergebnisse der Ausgrabungen in den vorhistorischen und historischen Schichten von Ilion 1870-1894* (1902).
- Dörpfeld 1902b:** W. Dörpfeld, “Die 1900–1901 in Pergamon gefundenen Bauwerke”, *AM* 27, 1902, 10–43.
- EAA IV:** A. Ferrabino (ed.), *Enciclopedia dell’Arte Antica, Classica e Orientale. Volume IV* (1961).
- Ekroth 2002:** G. Ekroth, *The Sacrificial Rituals of Greek Hero-Cults in the Archaic to the Early Hellenistic Periods. Kernos Supplements 12* (2002).
- Erder 1967:** C. Erder, *Hellenistik Devir Anadolu Mimarisinde Kyma Rekta-Kyma Reversa* (1967).
- Erdoğan 2003:** A. Erdoğan, *Phokaia Kaya Tapınakları* (Yayınlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2003).
- Eretria X:** I.R. Metzger, “Keramik und Lampen”, içinde: K. Reber (ed.), *Eretria X. Ausgrabungen und Forschungen. Die klassischen und hellenistischen Wohnhäuser im Westquartier* (1998) 173–227.
- Erol 2006:** A.F. Erol, “An Analysis on Illustrations of War Materials on City Gates: Pamphilian, Psidian and Isaurian Regions”, *Anodos 4-5, Proceedings of the International Symposium: Arms and Armour Through the Ages, 19-22 November 2005, Morda- Harmonia* (2006) 69–77.
- Ersoy 1998:** A. Ersoy, *Batı Anadolu Hellenistik Dönem Stoaları Işığında Metropolis Stoası* (Yayınlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 1998).
- Ersoy – Salman 2010:** A. Ersoy – B. Salman, “Smyrna Agorasında Ele Geçen Taşınabilir Güneş Saati”, *ADerg* 15, 2010, 85–92.
- Fabricus 1885:** E. Fabricus, “Der Tempel des Apollon Chresteros bei Aigai”, *AM* 10, 1885, 272–274.
- Fairbanks 1907:** A. Fairbanks, “The Message of Greek Religion to Christianity Today”, *The Biblical World* 29-2, 1907, 111–120,
- Farnell 1909:** L.R. Farnell, *The Cult of Greek States. Volume 1* (1909).
- Feller 2011:** N. Feller, “Zur Belichtung griechischer Saalbauten”, içinde: P.I. Schneider – U.Wulf-Rheidt (ed.), *Licht – Konzepte in der vormodernen Architektur. Diskussionen zur Archäologischen Bauforschung. Band 10. Internationales Kolloquium in Berlin vom 26. Februar – 1. März 2009, Berlin* (2011) 78–288.

- Ferrero 1966:** D.B. Ferrero, *Teatri Classici in Asia Minore* (1966).
- Fourgère 1890:** G. Fourgère, “Fouilles de Mantinea”, *BCH* 14, 1890, 245–271.
- Fredrich et al. 1906:** C. Fredrich – H. Prott – H. Schrader – Th. Wiegand – H. Winnefeld, *Inschriften von Priene* (1906).
- Froehner 1881:** W. Froehner, *Terres cuites d’Asie Mineure* (1881).
- Fraser – Matthews 2010:** P.M. Fraser – E. Matthews, *A Lexicon of Greek Personal Names. Volume V-A* (2010).
- Frazer 1885:** J.G. Frazer, “The Prytaneum”, *JP* 15, 1885, 145–172.
- Fuchs 1987:** M. Fuchs, *Untersuchungen zur Ausstattung römischer Theater in Italien und den Westprovinzen des Imperium Romanum* (1987).
- Gardner 1892:** E.A. Gardner, *Excavations at Megalopolis. JHS Suppl. 1* (1892).
- Gassner 1997:** V. Gassner, *Das Südtor der Tetragonos-Agora. Keramik und Kleinfunde. FiE XIII/1/1* (1997).
- Gawantka 1975:** W., Gawantka, *Isopolitie* (1975).
- Geagan 1971:** D.J. Geagan, “Greek Inscriptions”, *Hesperia* 40-1, 1971, 96–108.
- Gebauer 2007:** J. Gebauer, “Die Keramik der Grabungen in Limyra 2002/2003. Ein Querschnitt durch das vorrömische Material”, içinde: M. Seyer (ed.), *Studien in Lykien. Ergänzungshefte zu den Jahreshften des Österreichischen Archäologischen Institutes Heft 8. Studien in Lykien, ÖAI* 8, 2007, 48–52.
- Gera 1998:** D. Gera, *Judaea and Mediterranean Politics 219 to 161 B.C.E.* (1998).
- Gerkan 1921:** A. von Gerkan, *Das Theater von Priene. Als Einzelanlage und ihr seiner Bedeutung für das Hellenistische Bühnenwesen* (1921).
- Gerkan 1929:** A. von Gerkan, *Der Altar des Artemistempels* (1929).
- Ghione 1905:** P. Ghione, “I comuni del regno di Pergamo”, *Memorie della Reale Accademia delle Scienze di Torino*, 1905, 67–149.
- Gibbs 1976:** S.L. Gibbs, *Greek and Roman Sundials* (1976).
- Gneisz 1990:** D. Gneisz, *Das antike Rathaus. Das griechische Bouleuterion und die frühromische Curia* (PhD. diss. Universität Wien, Wien 1990).
- Gruben 1961:** G. Gruben, “Beobachtungen zum Artemis-Tempel von Sardis”, *AM* 76, 1961, 155–196.
- Gruben 1966:** G. Gruben, *Die Tempel der Griechen* (1966).
- Grüßinger et al. 2012:** R. Grüßinger – V. Kästner – A. Scholl, *Pergamon. Panorama der antiken Metropole* (2012).

- Gürler 2003:** B. Gürler, “Hellenistic Ceramic of Metropolis in Ionia”, içinde: C. Abadie-Reynal (ed.), *Les Céramiques en Anatolie Aux Époques Hellénistique et Romaine. Actes de la Table Ronde d’Istanbul, 22-24 mai 1996* (2003) 9–16.
- Gürsoy 1987:** E. Gürsoy, *Bayraklının İ.Ö. 4. Yüzyıl Siyah Firnisli Keramiği*, (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 1987).
- Habicht 1956:** C. Habicht, “Über die Kriege zwischen Pergamon und Bithynien”, *Hermes* 84, 1956, 90–110.
- Hallett 1998:** C.H. Hallett, “A Group of Portrait Statues from the Civic Center of Aphrodisias”, *AJA* 102-1, 1998, 59-89.
- Hansen 1971:** E.V. Hansen, *The Attalids of Pergamon* (1971).
- Hansen 1985:** O. Hansen, “Hestia Boulaia at Erythrai”, *AntCl* 54, 1985, 274–276.
- Hansen – Hansen 1994:** M.H. Hansen – T.H. Hansen, “Monumental Political Architecture in Archaic and Classical Greek Poleis”, içinde: D. Whitehead (ed.), *From Political Architecture to Stephanus Byzantius Sources for the Ancient Greek Polis. Historia Einzelschriften* 87 (1994) 23–90.
- Hansen 1985:** O. Hansen, “Hestia Boulaia at Erythrai”, *AntCl* 54, 1985, 274–276.
- Hasdağlı 2010:** İ. Hasdağlı, *Klazomenai HBT Sektörü Klasik Dönem Tabakalarının Değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir 2010).
- Hasdağlı 2016:** İ. Hasdağlı, “Late Classical Kantharoi from Klazomenai”, *IstMitt* 66, 2016 (Baskıda).
- Hayes 1972:** J.W. Hayes, *Late Roman Pottery* (1972).
- Hayes 1983:** J.W. Hayes, “The Villa Dionysos Excavations, Knossos: The Pottery”, *BSA* 78, 1983, 97–169.
- Hayes 1985:** J. Hayes, “Sigillate Orientali” in *Enciclopedia dell’arte antica classica e orientale. Atlante delle Forme Ceramiche II, Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo (Tardo Ellenismo e Primo Impero)* (1985) 1–96.
- Head 1875:** B.V. Head, “Metrological Notes on Ancient Electrum Coins”, *NumChron* 15, 1875, 245–297.
- Head 1911:** B.V. Head, *Historia Numorum. A Manual of Greek Numismatics* (1911).
- Heimberg 1982:** U. Heimberg, *Das Kabirenheiligtum bei Theben: Die Keramik des Kabirions* (1982).
- Herda 2013:** A. Herda, “Burying A Sage: The Heroon of Thales in the Agora of Miletos”, O. Henry (ed.), *Le Mort dans la Ville. Pratiques, contextes et impacts des inhumations intra-muros en Anatolie, du début de l’Age du Bronze à l’époque romaine. 2èmes Rencontres d’archéologie de l’IFEA*. Nov. 2011, Istanbul, Turkey (2013) 67–122.
- Herrmann 1959:** P. Herrmann, *Neue Inschriften zur historischen Landeskunde von Lydien und angrenzenden Gebieten. DenkschrWien. 77-1* (1959).

- Herrmann 1994:** P. Herrmann, “Milet unter Augustus. C. Iulius Epikrates und die Anfänge des Kaiserkults”, *IstMitt* 44, 1994, 203–236.
- Higgins 1954:** R.A. Higgins, *Catalogue of the Terracottas in the Department of Greek and Roman Antiquities, British Museum I; Greek: 730-330 B.C.* (1954).
- Hodge 1960:** A.T. Hodge, *The Woodwork of Greek Roofs* (1960).
- Hoepfner 1997:** W. Hoepfner, “The Architecture of Pergamon”, içinde: R. Dreyfus – E. Schraudolph (ed.), *Pergamon, The Telephos Frieze from the Great Altar 2* (1997) 22–57.
- Hoepfner 2006:** W. Hoepfner, “Die griechische Agora im Überblick”, içinde: W. Hoepfner – L. Lehmann (eds.), *Die Griechische Agora. Bericht über ein Kolloquium am 16. März 2003 in Berlin. Veranstaltet vom Institut für Klassische Archäologie der Freien Universität* (2006) 1–28.
- Hoepfner 2011:** W. Hoepfner, *Ionien - Brücke zum Orient* (2011).
- Hofter 2011:** M.R. Hofter, “Von Dübeln und Löchern – Antike Anstückungstechniken an pergamenischen Skulpturen“, içinde: *Pergamon Panorama der Antiken Metropole* (2011) 334–337.
- Højte 2005:** J.M. Højte, *Roman Imperial Statue Bases from Augustus to Commodus* (2005).
- Houghton 1992:** A. Houghton, “The Royal Seleucid Mint of Aegae in Aeolia”, *RNum* 6-34, 1992, 229–232.
- Humann 1904:** C. Humann, *Magnesia am Mäander. Bericht über die Ergebnisse der Ausgrabungen der Jahre 1891–1893* (1904).
- Hutchinson 1935:** R.W. Hutchinson, “Bothroi”, *JHS* 55-1, 1935, 1–19.
- Hübinger 1993:** U. Hübinger, *Die Antiken Lampen des Akademischen Kunstmuseums der Universität Bonn* (1993).
- Hübner 1993:** G. Hübner, *Die Applikenkeramik von Pergamon. Eine Bildersprache im Dienst des Herrscherkultes, PF 7* (1993).
- IG II²:** O. Kern, *Inscriptiones Graecae Vol. 2, Pars 2* (1883).
- IG XI-2:** F. Durrbach, *Inscriptiones Graecae XI. Fasc. 2* (1912).
- IGR IV:** R. Cagnat, *Inscriptiones Graecae ad Res Romanas IV* (1901).
- IK 14-4:** H. Engelmann – D. Knibbe – R. Merkelbach, *Inchriften Griechischer Städte aus Kleinasien. Band 14, Teil 4. Die Inschriften von Ephesos* (1980).
- Isthmia I:** O. Broneer, *Isthmia Volume I. Temple of Poseidon* (1971).
- Işın 2010:** G. Işın, “The Building Complex on the Tepecik Acropolis at Patara”, *AnSt* 60, 2010, 93–104.
- Izenour 1992:** G.C. Izenour, *Roofed Theaters of Classical Antiquity* (1992).
- İnan 1998:** J. İnan, *Toroslar’da Bir Antik Kent Lyrbe?- Seleukeia?* (1998).

- Japp 2009:** S. Japp, “Archäometrisch-archäologische Untersuchungen an Keramik aus Pergamon und Umgebung”, *IstMitt* 59, 2009, 193–268.
- Jones et al. 1973:** J.E. Jones – A.J. Graham – L.H. Sackett – M.I. Geroulanos, “An Attic Country House below the Cave of Pan at Vari”, *BSA* 68, 1973, 355–452.
- Jones 2000:** M.W. Jones, “Doric Measure and Architectural Design 1 The Evidence of the Relief from Salamis”, *AJA* 104-1, 2000, 73–93.
- Jordan – Rotroff 1999:** D.R. Jordan – S.I. Rotroff, “A Curse in a Chytridion: A Contribution to the Study of Athenian Pyres”, *Hesperia* 68-2, 1999, 147–154.
- Judeich 1931:** W. Judeich, *Topographie von Athen* (1931).
- Kabus-Preisshofe 1989:** R. Kabus-Preisshofen, *Die Hellenistische Plastik der Insel Kos. AM Beiheft 14* (1989).
- Kadioğlu 1999:** M. Kadioğlu, “Der Opus Sectile-Boden aus dem Gerontikon-Buleuterion von Nysa ad Meandrum“, *ASM* 34, 1999, 175–188.
- Kadioğlu 2000:** M. Kadioğlu, “Menderes Nysa’sı Bouleuterion-Gerontikon’unun Orkestra Opus Sectile Döşemesi”, *Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi 1*, 2000.
- Kadioğlu 2011:** M. Kadioğlu, “Vorbericht über die Arbeiten im Gerontikon von Nysa am Mäander (2006–2009)”, *Jdl* 126, 2011, 107–154.
- Kadioğlu 2014:** M. Kadioğlu, *Das Gerontikon von Nysa am Mäander. Forschungen in Nysa am Mäander Band 3* (2014).
- Kajava 2004:** M. Kajava, “Hestia Hearth Goddess and Cult”, *HSCP* 102, 2004, 1–20.
- Kan 2012:** M.H. Kan, *Aigai Antik Kenti Agora Binası* (Yayınlanmamış doktora tezi, Akdeniz Üniversitesi Antalya 2012).
- Kaplan 2009:** Ç.D. Kaplan, *Evaluation of Stone Weathering of Aigai Bouleuterion after its Excavation* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İzmir İleri teknoloji Enstitüsü, İzmir 2009).
- Kassab-Tezgör 2007:** D. Kassab-Tezgör, *Tanagréennes d’Alexandrie, Figurines de terre cuite hellénistiques des nécropoles orientales, Études Alexandrines 13 – 2007* (2007).
- Kästner 1994:** V. Kästner, “Kleinasien und Griechenland Dachterrakotten nacharchaischer Zeit aus Pergamon”, *Hesperia Supp. 27, Proceedings of the International Conference on Greek Architectural Terracottas of the Classical and Hellenistic Periods*, December 12-15, 1991 (1994) 253–268.
- Kästner 2014:** V. Kästner, “Sunak Terası”, içinde: F.Pirson – A. Scholl (ed.), *Pergamon. Anadolu’da Hellenistik Bir Başkent* (2014) 456–477.
- Kavvadias 1902:** P. Kavvadias, “Ανασκαφαί ἐν Ἐπιδαύῳ. Τό Στάδιον”, *Praktika* 1902, 78–92.
- Keil – Premierstein 1908:** J. Keil – A. von Premierstein, *Bericht über eine Reise in Lydien und der südlichen Aiolis* (1908).

- Kidd 2003:** B. Kidd, *The Doric Revival under the Attalids of Pergamon* (Yayınlanmamış doktora tezi, University of Missouri, Columbia 2003).
- Kielau 2009:** S. Kielau, *Terrakotten aus Pergamon. Tonfiguren aus Wohnhäusern der Stadtgrabung* (Yayınlanmamış doktora tezi, Westfälische Wilhelms-Universität, Münster 2009).
- Kienlin 2004:** A. von Kienlin, *Die Agora von Priene* (Yayınlanmamış doktora tezi, Technische Universität München, München 2004).
- Kleiner 1968:** Kleiner, G., *Die Ruinen von Milet* (1968).
- Kleiner – Müller-Wiener 1972:** G. Kleiner – W. Müller-Wiener, “Die Grabung in Milet im Herbst 1959”, *IstMitt* 22, 1972, 45–92.
- Knibbe 1981:** Knibbe, D., *Der Staatsmarkt die Inschriften des Prytaneions. Forschungen in Ephesos IX-1-1* (1981).
- Kockel 1995:** Kockel, V., "Bouleuteria Architektonische Form und urbanistischer Kontext", içinde: M. Wörrle – P. Zanker (ed.), *Stadt und Bürgerbild im Hellenismus: Kolloquium, München, 24. bis 26. Juni 1993* (1995) 29–40.
- Kolbe 1907:** W. Kolbe, “Epehebenlisten”, *AM* 32, 415–469, 1907.
- Korkut 2006:** T. Korkut, “The Parliament Building of Patara. A Preliminary Report”, *16. International Congress of Classical Archaeology, Boston 23-26 August 2003* (2006), 93–97.
- Korkut – Grosche 2004:** T. Korkut – G. Grosche, “Das Bouleuterion von Patara. Ein vorläufiger Bericht über die bisherigen Grabungen”, içinde: T. Korkut (ed.), *Anadolu’da Doğdu. Festschrift für Fahri Işık zum 60. Geburtstag* (2004) 439–460.
- Korkut – Grosche 2007:** T. Korkut – G. Grosche, *Das Bouleuterion von Patara. Versammlungsgebäude des lykischen Bundes, Patara II.1* (2007).
- Kosmetatou 2005:** E. Kosmetatou, “The Attalids of Pergamon”, içinde: A. Erksine, (ed.), *A Companion to the Hellenistic World* (2005) 159–174.
- Kozal 2001:** E. Kozal, “Studies in Roman Ilion: The Lower City. Stratified Domestic Assemblages”, *StTroica* 11, 2001, 309–342.
- Krinzinger 2010:** F. Krinzinger, *Hanghaus 2 in Ephesos die Wohneinheiten 1 und 2, FiE VIII/8* (2010).
- Krischen 1941:** F. Krischen, *Antike Rathäuser* (1941).
- Kuttner 1995:** A. Kuttner, “Republican Rome Looks at Pergamon”, *HSCP* 97, 1995, 157–178.
- Labraunda II-1:** P. Hellström, *Labraunda. Swedish Excavations and Researches. Volume II, Part 1. Pottery of Classical and Later Date, Terracotta Lamps and Glass* (1965).
- Lanckoroński et al. 1892:** Lanckoroński, K. – G. Niemann – E. Petersen, *Städte Pamphylens und Pisidiens I-II* (1892).
- Langlands 2006:** R. Langlands, *Sexual Morality in Ancient Rome* (2006).

- Larissa III:** J. Boehlau – K. Schefold, *Larissa am Hermos: Die Ergebnisse der Ausgrabungen 1902-1934. Band III, Die Kleinfunde* (1942).
- Larson 1995:** J. Larson, *Greek Heroine Cults* (1995).
- Larson 2007:** J. Larson, *Ancient Greek Cults* (2007).
- Lawrence 1973:** A.W. Lawrence, *Greek Architecture*³ (1973).
- Lemprière 1984:** J. Lemprière, *Lemprière's Classical Dictionary of Proper Names Mentioned in Ancient Authors: with a Chronological Table*⁴ (1984).
- Leonard 1998:** A. Leonard, *Ancient Naukratis: Excavations at a Greek Emporium in Egypt. Part II: The Excavations at Kom Hadid. AASOR 55* (1998).
- Leyenaar-Plaisier 1979:** P.G. Leyenaar-Plaisier, *Les Terres Cuites Grecques et Romaines, Catalogue de la Collection du Musée National des Antiquités à Leiden, Tome III* (1979).
- Liddell – Scott 1996:** H.G. Liddell – R. Scott, *A Greek-English Lexicon*¹⁰ (1996).
- LIMC V:** *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae. Volume V (Herakles - Kenchrias)* (1990).
- Loeschcke 1912:** S. Loeschcke, “Sigillata-Töpfereien in Tschandarli”, *AM* 37, 1912, 344–407.
- Lozano 2004:** F. Lozano, “Thea Livia in Athens: Redating “IG” II² 3242”, *ZPapEpig Bd.* 148, 2004, 177–180.
- Luca – Radt 1999:** G. de Luca – W. Radt, *Sondagen im Fundament des Großen Altars, PF 12* (1999).
- Luraghi 2008:** N. Luraghi, *The Ancient Messenians: Constructions of Ethnicity and Memory* (2008).
- Lyttelton 1974:** M. Lyttelton, *Baroque Architecture in Classical Antiquity* (1974).
- LGPN V-A:** P.M. Fraser – E. Matthews, *A Lexicon of Greek Personal Names. Volume V-A. Coastal Asia Minor: Pontos to Ionia* (2010).
- LGPN I:** P.M. Fraser – E. Matthews, *A Lexicon of Greek Personal Names. Volume I. The Aegean Islands, Cyprus, Cyrenaica* (1987).
- Ma 2000:** J. Ma, *Antiochos III and the Cities of Western Asia Minor* (2000).
- Ma 2013:** J. Ma, *Statues and Cities. Honorific Portraits and Civic Identity in the Hellenistic World* (2013).
- Machatschek – Schwarz 1981:** A. Machatschek – M. Schwarz, *Bauforschungen in Selge* (1981).
- Magie 1950:** D. Magie, *Roman Rule in Asia Minor to the End of the Third Century After Christ* (1950).
- Malay 1983:** H. Malay, “A Royal Document from Aigai in Aiolis”, *GRBS* 24, 1983, 349–353.
- Malay 1985:** H. Malay, “Manisa ve Denizli İllerinde Epigrafik Araştırmalar”, *AST* 2, 1985, 99–103.
- Malay 1992:** H. Malay, *Aristonikos Ayaklanması* (1992).

- Malay 1993:** H. Malay, “Aristonikos Ayaklanması (İ.Ö. 133–129)”, *Bergama Belleten* 3, 1993, 7–28.
- Malay 1994:** H. Malay, *Greek and Latin Inscriptions in the Manisa Museum* (1994).
- Malay 1999:** H. Malay, *Researches in Lydia, Mysia and Aiolis* (1999).
- Malay – Ricl 2009:** H. Malay – M. Ricl, “Two New Hellenistic Decrees from Aigai in Aiolis”, *EpigAnat* 42, 2009, 39–60.
- Mansel 1966:** A.M. Mansel, “Side’nin Doğu Şehir Kapısında Bulunan Silah Kabartmaları”, *Belleten* 30–119, 1966, 351–365.
- Marcadé 1969:** J. Marcadé, *Au Musée de Délos* (1969).
- McDonald 1943:** W.A. McDonald, *The Political Meeting Places of the Greeks* (1943).
- McDonald 1967:** A.H. McDonald, “The Treaty of Apamea (188 B.C.)”, *JRS* 57-1, 1967, 1–8.
- McDonald – Walbank 1969:** A.H. McDonald – F.W. Walbank, “The Treaty of Apamea (188 B.C.): The Naval Clauses”, *JRS* 59 1-2, 1969, 30–39.
- McInerney 1997:** J. McInerney, “The Phokikon and the Hero Archegetes”, *Hesperia* 66-2, 1997, 193–207.
- McNicol 1997:** A.W. McNicol, *Hellenistic Fortifications from the Aegean to the Euphrates* (1997).
- McShane 1964:** R.B. McShane, *The Foreign Policy of the Attalids of Pergamum* (1964).
- Merker 1973:** G. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes* (1973).
- Meinel 1982:** R. Meinel, *Das Odeion* (1982).
- Meriç 2002:** R. Meriç, *Späthellenistisch-römische Keramik und Kleinfunde aus einem Schachtbrunnen Am Staatmarkt in Ephesos, FiE IX/III* (2002).
- Merker 1973:** G.S. Merker, *The Hellenistic Sculpture of Rhodes* (1973).
- Meyer-Schlichtmann 1988:** C. Meyer-Schlichtmann, *Die Pergamenische Sigillata aus der Stadtgrabung von Pergamon: Mitte 2. Jh. v. Chr.-Mitte 2. Jh. n. Chr.* (1988).
- Milet I-2:** H. Knackfuss – C. Fredrich – T. Wiegand – H. Winnefeld, *Milet. Band I, Heft 2. Das Rathaus von Milet* (1908).
- Milet I-3:** G. Kawerau – A. Rehm, *Milet. Band I, Heft 3. Das Delphinion in Milet* (1914).
- Milet IV-1:** F. Krauss, *Milet. Band IV, Heft 1. Das Theater von Milet* (1973).
- Milet VII-1:** R. Köster, *Die Bauornamentik von Milet. Band VII, Heft 1. Die Bauornamentik der frühen und mittleren Kaiserzeit* (2004).
- Miller 1974:** S.G. Miller, “Menon’s Cistern”, *Hesperia* 43-2, 1974, 194–245.
- Miller 1978:** S.G. Miller, *The Prytaneion. Its Function and Architectural Form* (1978).

- Miller 1994:** S.G. Miller, “Architectural Terracottas from Ilion”, *Hesperia Supp.* 27, *Proceedings of the International Conference on Greek Architectural Terracottas of the Classical and Hellenistic Periods*, December 12–15, 1991 (1994) 269–273.
- Miltner 1956–1958:** F. Miltner, “XXI. Vorläufiger Bericht über die Ausgrabungen in Ephesos”, *ÖJh* 43, 1956-58, Beiblatt 27–36.
- Miltner 1959:** F. Miltner, “XXII. Vorläufiger Bericht über die Ausgrabungen in Ephesos”, *ÖJh* 44, 1959, Beiblatt 289–312.
- Mitchell 1991:** S. Mitchell, “Ariassos 1990”, *AnSt* 41, 1991, 159–172.
- Mitchell – Waelkens 1987:** S. Mitchell – M. Waelkens, “Sagalassos and Cremna 1986”, *AnSt* 37, 1987, 37–47.
- Mitchell – Waelkens 1988:** S. Mitchell – M. Waelkens, “Sagalassos and Cremna 1987”, *AnSt* 38, 1988, 53–65.
- Mitchell et al. 1989:** Mitchell, S. – E. Owens, – M. Waelkens, “Ariassos and Sagalassos 1988”, *AnSt* 39, 1989, 65–66.
- Mitsopoulos-Leon 1991:** V. Mitsopoulos-Leon, *Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos Kleinfunde. 1. Teil: Keramik hellenistischer und römischer Zeit. FiE IX 2/2* (1991).
- Mollard-Besques 1963:** S. Mollard-Besques, *Catalogue raisonné des figurines et reliefs en terre cuite grecs étrusques et romains du musée du Louvre, II: Myrina* (1963).
- Monachov 2003:** C.U. Monachov, *Греческие Амфоры В Причерноморье* (2003).
- Morricone 1950:** L. Morricone, “Scavi e ricerche a Coe (1935-1943). Relazione preliminare”, *BdA* 35, 1950, 71–73.
- Müller-Wiener 1988:** W. Müller-Wiener, *Griechisches Bauwesen in der Antike* (1988).
- Nagy 2013:** G. Nagy, *The Ancient Greek Hero in 24 Hours* (2013).
- Naumann 1973:** R. Naumann, “Das Buleuterion in Stratonikeia”, *IstMitt Beiheft* 10, 1973, 68–79.
- Newell 1941:** E.T. Newell, *Coinage of the Western Seleucid Mints* (1941).
- Newton 1863:** C.T. Newton, *A History of Discoveries at Halicarnassus, Cnidus and Branchidae* (1863).
- Nicholson 1968:** F. Nicholson, *Ancient Life in Miniature, An Exhibition of Classical Terracottas from Private Collections in England* (1968).
- Niemeier 2011:** J.P. Niemeier, “Pergamon und der hellenistische Klassizismus”, içinde: *Pergamon Panorama der Antiken Metropole* (2011) 327–333.
- Nock 1930:** A.D. Nock, “Σύνναος θεός“, *HSCP* 41, 1930, 1–62, 1930.
- Nylander 1966:** C. Nylander, “Clamps and chronology (Achaemenid Problems II)”, *IrAnt* 6, 1966, 130–146.

- Nylander 1970:** C. Nylander, *Ionians in Pasargadae, Studies in Old Persian Architecture* (1970).
- OGIS:** W. Dittenberger, *Orientalis Graeci Inscriptiones Selectae* (1903).
- Oehler 1980:** H.G. Oehler, *Foto und Skulptur* (1980).
- Okan 2003:** E. Okan, *Foça Açıklarında Denizden Ele Geçen Ticari Amphoralar*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir 2003).
- Oliver 1965:** J.H. Oliver, “Livia as Artemis Boulaia at Athens”, *CP* 60-3, 1965, 179.
- Olynthus V:** D.M. Robinson, *Excavations at Olynthus. Part V. Mosaics, Vases and Lamps of Olynthus Found in 1928 and 1931* (1933).
- Olynthus XIII:** D.M. Robinson, *Excavations at Olynthus. Part XIII. Vases Found in 1934 and 1938* (1950).
- Öz 2006:** A.K. Öz, *Antik Dönemde Meclis Binalarının Metropolis Örneğinde Araştırılması ve Korunması* (Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2006 İzmir).
- Özbay 2006:** F. Özbay, *Klazomenai'deki İ.Ö. 4. Yüzyıl Yerleşimi* (Yayınlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, 2006 İzmir).
- Özgan 1995:** R. Özgan, *Die Griechischen und Römischen Skulpturen aus Tralleis*, *AMS* 15 (1995).
- Özyiğit 1998:** Ö. Özyiğit, “1997 Yılı Phokaia Kazı Çalışmaları”, *KST* 20-2, 1998, 49–65.
- Özyiğit 2004:** Ö. Özyiğit, “On the Dating of the Poyracık (Gambrión) Tomb Finds”, *IstMitt* 54, 2004, 331–350.
- Paphos III:** J.W. Hayes, *Paphos Volume III. The Hellenistic and Roman Pottery* (1991).
- Paton et al. 1927:** J.M. Paton – L.D. Caskey – H.N. Fowler – G.P. Stevens, *The Erechtheum* (1927).
- Pease 1937:** M.Z. Pease, “A Well of the Late Fifth Century at Corinth”, *Hesperia* 6-2, 1937, 257–316.
- Pemberton 1997:** E.G. Pemberton, “Corinthian Black-Glazed Pottery with Incised and Stamped Decoration”, *Hesperia* 66-1, 1997, 49–97.
- Pfister 1912:** F. Pfister, *Der Reliquienkult im Altertum* (1912).
- Pirson – Zimmermann 2011:** F. Pirson – M. Zimmermann, “Das Umland von Pergamon – Wirtschaftliche Ressourcen, ländliche Siedlungen und politische Repräsentation”, içinde: *Pergamon Panorama der Antiken Metropole* (2011) 58–65.
- Pisani 2006:** M. Pisani, “The Collection of Terracotta Figurines in the British School at Athens”, *BSA* 101, 2006, 269–368.
- Radt 1991:** W. Radt, “Archaisches in Aigai bei Pergamon”, *IstMitt* 41, 1991, 481–484.
- Radt 2002:** W. Radt, *Pergamon. Antik bir Kentin Tarihi ve Yapıları* (2002).

- Radt – Luca 2003:** W. Radt – G. de Luca, “Grabungen im Fundament des Pergamonaltars. Grobe Keramik-Graue Sondergruppe-Lampen”, içinde: C. Abadie-Reynal (ed.), *Les Céramiques en Anatolie Aux Époques Hellénistique et Romaine. Actes de la Table Ronde d’Istanbul, 22-24 mai 1996* (2003) 3–8.
- Ramsay 1881:** W.M. Ramsay, “Contributions to the History of Southern Aiolis”, *JHS* 2, 1881, 271–308.
- Ramsay 1890:** W.M. Ramsay, *The Historical Geography of Asia Minor* (1890).
- Ratté – Smith 2004:** C. Ratté – R.R.R. Smith, “Archaeological Research at Aphrodisias in Caria, 1999-2001”, *AJA* 108-2, 2004, 145–186.
- Raubitschek 1943:** A.E. Raubitschek, “Greek Inscriptions”, *Hesperia* 12-1, 1943, 12–88.
- RE III:** G. Wissowa, *Realencyclopädie der Classischen Altertumswissenschaft. Band III, Halbband 5* (1897).
- Reinach 1881:** S. Reinach, “Une forteresse grecque à Nimroud-Kalessi”, *BCH* 5, 1881, 131–136.
- Reinach 1891:** S. Reinach, “Deux inscriptions de l’Asie-Mineure”, *REG* 4, 1891, 268–286.
- Rheidt 1992:** K. Rheidt, “Die Obere Agora. Zur Entwicklung des hellenistischen Stadtzentrums von Pergamon”, *IstMitt* 42, 1993, 235–285.
- Rheidt 1996:** K. Rheidt, “Pergamenische Ordnungen – Der Zeustempel und Seine Bedeutung für die Architektur der Attaliden”, içinde: E.L. Schwander (ed.), *Säule und Gebälk: zu Struktur und Wandlungsprozess griechisch-römischer Architektur. Bauforschungskolloquium in Berlin vom 16. Bis 18. Juni 1994* (1996) 162–180.
- Rhodes 1972:** P.J. Rhodes, *The Athenian Boule* (1972).
- Rhodes 2007:** P.J. Rhodes, *The Greek City States*² (2007).
- Robert 1927:** L. Robert, “Sur le traite d’isopolitie entre Pergame et Temnos”, *REG* 40, 1927, 214–223.
- Robert 1937:** L. Robert, *Études Anatoliennes* (1937).
- Robert 1939:** L. Robert, “Hellenica”, *RPhil* 65, 1939, 97–217.
- Robert – Robert 1968:** J. Robert – L. Robert, “Bulletin épigraphique”, *REG* 81, 1968, 420–549.
- Robertson 1992:** D.S. Robertson, *Greek and Roman Architecture*² (1992).
- Rohn 2004:** C. Rohn, “Die Macht der Stifter: Der Theater – Stadion – Komplex von Aizanoi als Familienmonument”, içinde: E.L. Schwander – K. Rheidt (ed.), *Macht der Architektur – Architektur der Macht, Diskussionen zur Archäologischen Bauforschung. Band 8. Bauforschungskolloquium in Berlin vom 30. Oktober bis 2. November 2002 veranstaltet vom Architektur – Referat des DAI. Herausgegeben von Ernst-Ludwig Schwandner und Klaus Rheidt* (2004) 201–210.
- Rohr 1996:** R.J. Rohr, *Sundials: History, Theory, and Practice* (1996).
- Rose 1992:** C.B. Rose, “The 1991 Post-Bronze Age Excavations at Troia”, *StTroica* 2, 1992, 43–60.
- Rose 1994:** C.B. Rose, “1993 Post-Bronze Age Excavations at Troia”, *StTroica* 4, 1994, 75–104.

- Rotroff 1983:** S.I. Rotroff, “Three Cistern Systems on the Kolonos Agoraios”, *Hesperia* 52-3, 1983, 257–297.
- Rotroff 1984:** S.I. Rotroff, “Spool Saltcellars in the Athenian Agora”, *Hesperia* 53-3, 1984, 343–354.
- Rotroff – Oakley 1992:** S.I. Rotroff – J.H. Oakley, *Debris from a Public Dining Place in the Athenian Agora*, *Hesperia Supp.* 25 (1992).
- Rotroff – Oliver 2003:** S.I. Rotroff – A. Oliver, *The Hellenistic Pottery from Sardis: The Finds Through 1994* (2003).
- Rott 1908:** H. Rott, *Kleinasiatische Denkmäler aus Pisidien, Pamphylien, Kappadokien und Lykien* (1908).
- Roux 1952 :** G. Roux, “La terrasse d'Attale I à Delphes”, *BCH* 76, 1952, 141–196.
- Rubinstein 2004:** L. Rubinstein, “Aiolis and South-Western Mysia”, içinde: M.H. Hansen – T.H. Nielsen, *An Inventory of Archaic and Classical Poleis* (2004) 1033–1052.
- Rumscheid 1994:** F. Rumscheid, *Untersuchungen zur kleinasiatischen Bauornamentik des Hellenismus* (1994).
- Rumscheid 2000:** F. Rumscheid, *Küçük Asya'nın Pompeisi Priene Rehberi* (2002).
- Sackett 1992:** L.H. Sackett, “Roman Pottery”, içinde: L.H. Sackett (ed.), *Knossos from Greek City to Roman Colony. Excavations at the Unexplored Mansion II. BSA Suppl.* 21 (1992) 147–256.
- Sagalassos I:** M. Waelkens, *Sagalassos I: First General Report on the Survey (1986-1989) and Excavations (1990-1991)*, *ActaALovMono* 5 (1993).
- Sagalassos V:** M. Waelkens – L. Loots, *Sagalassos V: Report on the Survey and Excavation Campaigns of 1996 and 1997* (2000).
- Salamine de Chypre IX:** C. Diederichs, *Céramiques Hellénistiques, Romaines et Byzantines, Salamine de Chypre IX* (1980).
- Salman 2007 :** B. Salman, *Eskiçağ'da Güneş Saatleri* (2007).
- Salviat – Bernard 1962:** F. Salviat – P. Bernard, “Inscriptions de Thasos”, *BCH* 86-2, 1962, 578–611.
- Samaria-Sebaste III:** J.W. Crowfoot – G.M. Crowfoot – K.M. Kenyon, *The Objects from Samaria. Volume III. Reports of the Work of the Joint Expedition in 1931-1933 and the British Expedition in 1935* (1957).
- Samos XIV:** R. Tölle-Kastenbein, *Samos XIV. Das Kastro Tigani: Die Bauten und Funde griechischer, römischer, und byzantinischer Zeit* (1974).
- SCE IV-3:** O. Vessberg – A. Westholm, *The Swedish Cyprus Expedition. Volume IV, Part 3. The Hellenistic and Roman Periods in Cyprus* (1956).
- Schalles 1985:** H.J. Schalles, *Untersuchungen zur Kulturpolitik der pergamenischen Herrscher im dritten Jahrhundert vor Christus, IstForsch* 36 (1985).

- Schäfer 1962:** J. Schäfer, “Terra Sigillata aus Pergamon”, *AA* 1962, 777–802.
- Schäfer 1968:** J. Schäfer, *Hellenistische Keramik aus Pergamon* (1968).
- Schäfer 1981:** J. Schäfer, *Phaselis. Beiträge zur Topographie und Geschichte der Stadt und ihrer Häfen. IstMitt Beiheft 24* (1981).
- Schede 1964:** M. Schede, *Die Ruinen von Priene* (1964).
- Schefold – Crome 1942:** K. Schefold – J.K. Crome, “Ausgrabungen in Larissa am Hermos im Frühjahr 1934”, *AA* 57, 1942, 363–410.
- Schmidt 1995 :** I. Schmidt, *Hellenistische Statuenbasen* (1995).
- Schröder et al. 1904:** B. Schröder – H. Schrader – W. Kolbe, “Die Arbeiten zu Pergamon 1902–1903: Die Inschriften”, *AM* 29, 1904, 152–178.
- Seddon 1987:** L.R. Seddon, *The Agora Stoas at Assos Aigai and Termessos: Examples of the Political Function of Attalid Architectural Patronage* (Yayınlanmamış doktora tezi, University of California, Los Angeles 1987).
- SEG XXXI:** H.W. Pleket – R.S. Stroud, *Supplementum Epigraphicum Graecum, Volume XXXI* (2008).
- Sezgin 2012:** Y. Sezgin, “Antik Dönemde Pergamon-Aigai İlişkileri”, *ADerg* 17, 2012, 81–96.
- Sezgin 2013:** Y. Sezgin, “Aiolis’de Bir Dağ Kenti: Aigai”, *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 3–5, 2013, 95–116.
- Sezgin – Önder 2013:** Y. Sezgin – M. Önder, “Aigai Bizans Sikke Definesi”, *ADerg* 18, 2013, 141–150, 141–150.
- Shear 1995:** T.L. Shear, “Bouleuterion, Metroon and the Archives at Athens”, içinde: M.H. Hansen – K. Raaflaub (ed.), *Studies in the Ancient Greek Polis: Historia Einzelschrift* 95 (1995) 157–190.
- Shoe 1936:** L.T. Shoe, *Profile of Greek Mouldings* (1936).
- Shoe 1950:** L.T. Shoe, “Greek Mouldings of KOS and Rhodes”, *Hesperia* 19-4, 1950, 338–369.
- Shoe-Meritt 1996:** L. Shoe-Meritt, “Athenian Ionic Capitals from the Athenian Agora”, *Hesperia* 65-2, 1996, 121–174.
- SIG III:** W. Dittenberger, *Sylloge Inscriptionum Graecarum. Volumen III* (1917).
- Sjöqvist 1964:** E. Sjöqvist, “Excavations at Morgantina (Serra Orlando) 1963 Preliminary Report VIII”, *AJA* 68-2, 1964, 137–147.
- Smith 1851:** W. Smith, *A New Classical Dictionary of Greek and Roman Biography, Mythology, and Geography Partly Based upon the Dictionary of Greek and Roman Biography and Mythology* (1851).
- Smith 2002:** R.R.R. Smith, *Hellenistik Heykel* (2002).
- Smith 2004:** R.R.R. Smith, *Hellenistic Royal Portraits²* (2004).

- Sokolowski 1957:** F. Sokolowski, “Partnership in the Lease of Cults in Greek Antiquity”, *HTR* 50-2, 1957, 133–143.
- Soykal 1993:** F. Soykal, “Eine spätklassische Terrakottastatue der Kybele aus Ephesos”, *BerMatÖAI* 5, 1993, 53–56.
- Sparkes 1962:** B.A. Sparkes, “The Greek Kitchen”, *JHS* 82, 1962, 121–137.
- Stobi I:** V.R. Anderson-Stojanovic, *Stobi. Volume I. The Hellenistic and Roman Pottery* (1992).
- Stroud 1965:** R.S. Stroud, “The Sanctuary of Demeter and Kore on Acrocorinth Preliminary Report I: 1961-1962”, *Hesperia* 34-1, 1965, 1–24.
- Sturgeon 2004:** M.C. Sturgeon, “Dedications of Roman Theaters”, *Hesperia Supp.* 33, 2004, 411–429.
- Talcott 1935:** L. Talcott, “Attic Black-Glazed Stamped Ware and Other Pottery from a Fifth Century Well”, *Hesperia* 4-3, 1935, 476–523.
- Tarsus I:** H. Goldman, *Excavations at Gözliü Kule. Tarsus I. The Hellenistic and Roman Periods* (1950).
- Themelis 1994:** P. Themelis, “Hellenistic Architectural Terracottas from Messene”, *Hesperia Suppl.* 27, *Proceedings of the International Conference on Greek Architectural Terracottas of the Classical and Hellenistic Periods, December 12-15, 1991* (1994) 141–398.
- Themelis 2004:** P. Themelis, “Πρώιμη ελληνιστική κεραμική από τη Μεσσήνη”, *ΣΤ’ Συνάωτηση*, 2004, 409–438.
- Thera III:** H. Dörpfeld, *Das Theater von Thera. Band III: Stadtgeschichte von Thera* (1904).
- Thompson 1934:** H.A. Thompson, “Two Centuries of Hellenistic Pottery”, *Hesperia* 3-4, 1934, 311–476.
- Thompson 1937:** H.A. Thompson, “Building on the West Side of Agora”, *Hesperia* 6-1, 1937, 1–226.
- Thompson 1940:** H. A. Thompson, “The Tholos of Athens and Its Predecessors”, *Hesperia Supp.* IV, 1940, 1–160.
- Thompson 1950:** H.A. Thompson, “The Odeion in the Agora”, *Hesperia* 19, 1950, 31–141.
- Thompson 1955a:** H.A. Thompson, “Activities in the Athenian Agora: 1955”, *AJA* 60-2, 1956, 135–136.
- Thompson 1955b:** H.A. Thompson, “Activities in the Athenian Agora: 1955”, *Hesperia* 25-1, 1956, 46–68.
- Thompson 1992:** H.A. Thompson, *The Stoa of Attalos II in Athens. Excavations of the Athenian Agora. Picture Book 2* (1992).
- Thompson 1966:** H.A. Thompson, “The Annex to the Stoa of Zeus in the Athenian Agora”, *Hesperia* 35-2, 1966, 171-187.
- Thonemann 2013:** P. Thonemann, “The Attalid State, 188-133 BC“, içinde: P. Thonemann (ed.), *Attalid Asia Minor. Money, International relations, and the State* (2013) 1–47.

- Tomlinson 1963:** R.A. Tomlinson, “The Doric Order: Hellenistic Critics and Criticism”, *JHS* 83, 1963, 133–145.
- Tomlinson 1969:** R.A. Tomlinson, “Perachora: The Remains outside the Two Sanctuaries”, *BSA* 64, 1969, 155–258.
- Tomlinson 1990:** Tomlinson, R.A., “The Chronology of the Perachora Hestiatorion and its Significance”, içinde: O. Murray (ed.), *Symptotica. A Symposium on Symposion* (1990) 95–101.
- Töpperwein 1976:** E. Töpperwein, *Terrakotten von Pergamon, PF III* (1976).
- Tuchelt 1975:** Tuchelt, K., “Buleuterion und Ara Augusti”, *IstMitt* 25, 1975, 91–140.
- Tuchelt 1981:** K. Tuchelt, “Zum Problem ‘Kaisareion – Sebasteion’”, *IstMitt* 31, 1981, 167–186.
- Tuluk 2003:** G.G. Tuluk, “İonia Bölgesi’ndeki Hellenistik Döneme Ait Kandiller“, içinde: C. Abadie-Reynal (ed.), *Les Céramiques en Anatolie Aux Époques Hellénistique et Romaine. Actes de la Table Ronde d’Istanbul, 22-24 mai 1996* (2003) 17–25.
- Vaag et al. 2002:** L.E. Vaag – V. Norskov – J. Lund – M.K. Schaldemose, *Maussolleion at Halikarnassos, Volume 7: Reports of the Danish Archaeological Expedition to Bodrum - The Pottery* (2002).
- Valeri 1999:** V.C. Valeri, “Le assemblee di Stratoniceia in Caria”, *MinEpigrP* 2, 1999, 185–233.
- Vanderpool et al. 1962:** E. Vanderpool – J.R. McCredie – A. Steinberg, “Koroni A Ptolemaic Camp on the East Coast of Attica”, *Hesperia* 31-1, 1962, 26–61.
- Vogeikoff-Brogan 2000:** N. Vogeikoff-Brogan, “Late Hellenistic Pottery in Athens: A New Deposit and Further Thoughts on the Association of Pottery and Societal Change”, *Hesperia* 69, 2000, 293–333.
- Waagé 1933:** F.O. Waagé, “The Roman and Byzantine Pottery”, *Hesperia* 2-2, 1933, 279–328.
- Wannagat 1995:** D. Wannagat, *Säule und Kontext. Piedestale und Teilkannelierung in der Griechischen Architektur* (1995).
- Weber 1966:** H. Weber, “Zum Apollon-Smintheus-Tempel in der Troas”, *IstMitt* 16, 1966, 100–114.
- Welsh 1904/5:** M.K. Welsh, “Honorary Statues in Ancient Greece”, *BSA* 11, 1904/5, 32–49.
- Wide – Kjellburg 1895:** S. Wide – L. Kjellburg, “Ausgrabungen auf Kalaureia”, *AM* 20, 1895, 267–326.
- Wiegand 1901a:** T. Wiegand, “Zweiter vorläufiger Bericht über die von den Königlichen Museen begonnenen Ausgrabungen in Berlin”, içinde: *Sitzungsberichte der Königlich-Preußischen Akademie der Wissenschaften Berlin*, 1901, 903–913.
- Wiegand 1901b:** T. Wiegand, “Ausgrabungen zu Milet”, *AA* 1901, 191–199.
- Wiegand 1902:** T. Wiegand, “Zweiter vorläufiger Bericht über die Ausgrabungen der Königlichen Museen zu Milet”, *AA* 1902, 147–155.
- Wiegand – Schrader 1904:** T. Wiegand – H. Schrader, *Priene. Ergebnisse der Ausgrabungen und Untersuchungen in den Jahren 1895–1898* (1904).

- Williams – Whitbread 1984:** C. Williams I.K. – Whitbread, “Hellenistic and Roman Buildings in the Mediaeval Walls of Mytilene”, *Phoenix* 38–1, 1984, 31–76.
- Williams 2006:** C.K. Williams, “Catalogue of the Architectural Terracottas at the Corinth Tile Works”, içinde: G.S. Merker, *The Greek Tile Works at Corinth: The Site and the Finds*, *Hesperia Suppl. 35* (2006) 139–173.
- Williams – Zervos 1983:** C.K. Williams – O.H. Zervos, “Corinth 1982 East of the Theater”, *Hesperia* 52–1, 1983, 1–47.
- Winter 1903:** F. Winter, *Die Typen der figürlichen Terrakotten, Die antiken Terrakotten. Band III. Teil I.-II.* (1903).
- Winter 2006:** F.E. Winter, *Studies in Hellenistic Architecture* (2006).
- Wright 1980:** K.S. Wright, “A Tiberian Pottery Deposit from Corinth”, *Hesperia* 49, 1980, 135–177.
- Wulzinger 1941:** K. Wulzinger, “Das Rathaus von Herakleia am Latmos”, içinde: F. Krischen, *Antike Rathäuser* (1941).
- Yaman 2012:** A. Yaman, Aigai Bouleuterionu’ndan Ele Geçen Figürlü Bir Stel (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla 2012).
- Young 1951:** R.S. Young, “Sepulturae Intra Urbem”, *Hesperia* 20-2, 1951, 67–134.
- Young – Young 1955:** J.H. Young – S.H. Young, *Terracotta Figurines from Kourion in Cyprus* (1955).
- Zhuber-Okrog 1990:** K. Zhuber-Okrog, “Die Terrakotten von Limyra”, *ÖJh Beiblatt* 60, 1990, 53–120.
- Zhuravlev 2014:** D. Zhuravlev, “Hellenistic Pergamene Tableware in the Northern Black Sea Region”, içinde: H. Meyza – K. Domzalski (ed.), *Late Hellenistic to Mediaeval Fine Wares of the Aegean Coast of Anatolia Their Production, Imitation and Use* (2014) 129–150.
- Zimmermann 1983:** K. Zimmermann, *Dachterrakotten griechischer Zeit aus Histria. Untersuchungen zur Typologie, Datierung und Verbreitung keramischer Bauelemente im Schwarzenberg* (1983).
- Zimmermann 1994:** K. Zimmermann, “Traufziegel mit Reliefmänder aus dem Schwarzmeergebiet”, *Hesperia Suppl. 27, Proceedings of the International Conference on Greek Architectural Terracottas of the Classical and Hellenistic Periods*, December 12–15, 1991 (1994) 221–251.
- Zimmermann 2011:** M. Zimmermann, *Pergamon. Geschichte, Kultur, Archäologie* (2011).

1 GİRİŞ

“Aigai Bouleuterionu” başlıklı doktora konusunun saptanması ile birlikte doktora tezinin bilimsel normlara uygun bir çalışma kimliğine bürünmesi adına ilk aşamada tezin kapsamının ve metodolojisinin belirlenmesi gerekmekteydi. Tezin kapsamını, başta bouleuterion olmak üzere ona ait kontekstler tezin içeriğini oluşturmaktaydı. Bu kontekste, binaya ait mimari, heykel, seramik gibi buluntuların yanı sıra; tarihsel süreci de dahil etmek doğru olacaktı. Kazılar sırasında bina enkazından özellikle çok sayıda küçük buluntu ele geçmesine karşın, tez çalışmasında bunlar içerisinde sadece yapı ile doğrudan bağlantılı olduğu tespit edilen kontekstlere ait buluntular incelenmiştir. Söz konusu buluntuların büyük bir çoğunluğunu seramikler oluşturmakla birlikte, sikkeler ve pişmiş toprak figürinler de önemli bir orana sahiptir. Bunlar dışında binanın üst yapısı ile bağlantılı dekoratif çatı kiremitleri ile kenar akroterleri, antefiksler gibi çatı süslemeleri her ne kadar *in-situ* olarak ele geçerse de binanın restitüsyonu oluşturmak için araştırmaya dahil edilmiştir. Küçük buluntular dışında büyük bir öneme sahip heykeller ve yazıtlı heykel kaideleri, gibi büyük boyutlu eserler de tez kapsamında incelenmiştir. Söz konusu buluntular haricinde, binaya ait mimari elemanlar da tez çalışmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bunlar içerisinde sütunlar, triglyph-metoplar ve profilli kaidelerin bulunduğu mimari parçalar tez kapsamı dahilindedir. Aigai bouleuterionu tezi son olarak mimari açıdan yapının planını, theatron tipolojisini ve duvar tekniklerini ve bouleuterionun agora planı içerisindeki konumunu kapsamaktadır.

2004 yılından itibaren kesintisiz devam eden kazılar sonucunda elde edilen verilere dayalı ilk gözlemler, Aigai bouleuterionunun İ.Ö. Geç 2. yy.-Erken 1. yy.da inşa edildiği ve İ.S. 2. yy.da kullanımdan kalktığı yönündeydi. Bununla birlikte farklı dönemlere ait kontekstler ve mimari elemanlar bouleuteriondaki evreleri işaret etmekteydi. Buluntu gruplarına bakıldığında da gerek mimari, gerek heykel, gerekse de küçük buluntu anlamında yoğun bir Pergamon etkisinden söz etmek mümkündür. Doktora tezi, yukarıda sıralanan bu tespitlere ve sorulara bir yanıt arama çabasının bir ürünüdür. Çalışma süresince Aigai bouleuterionunun inşa tarihinin ve buna neden olan tarihsel olay(lar)ın saptanması hedeflenmiştir. Aynı şekilde binanın kullanım gördüğü yüzyılları bulan dönemde binada oluşan evrelerin olası sebepleri ve en son olarak da

binanın kullanımdan kalkma nedeni anlaşılmaya çalışılmıştır. Bouleuterion kazılarında aynı alanda açığa çıkarılan daha erken bir yapıya ait kalıntılar söz konusu arazinin erken dönemlerden itibaren kesintisiz olarak imar edildiğini göstermektedir. Doktora çalışmasının bir diğer hedefini ise kazısı bütünüyle tamamlanmış bouleuterionun bulunduğu alanın stratigrafisini belirlemektir. Ardından stratigrafik yapı içerisinde bouleuterionun zamansal konumunu saptamak ve stratigrafi içerisinde alanda bouleuterion öncesinde varlığı tespit edilen erken yapının ve diğer mimari oluşumların işlevini ve tarihini tespit etmek tez çalışmasının bir diğer amacıdır. Bununla bağlantılı olarak, erken yapının ortadan kalma sebep(ler)ini belirlenmesi hedeflenmiştir. Sonrasında mevcut bouleuterionun öncelikli olarak malzeme, işçilik ve teknik açıdan sahip olduğu özellikleri saptamak; binanın tipolojik ve plansal açıdan analogik değerlendirmesini yaparak günümüze kadar yapılan çalışmalar sonucunda oluşturulmuş bouleuterion sınıflandırmaları içerisindeki konumunu saptamak; yapıdan ele geçen her bir kontekstte çeşitlilik gösteren buluntuları kendi grubu içerisinde teker teker ele alıp tarihlendirmek ve buradan hareketle bouleuterionun hangi tarihte neden inşa edildiğini ve kullanımdan kalma tarihi ile bunun nedenlerini belirlemek Aigai bouleuterionu isimli doktora tezinin amaçlarını oluşturmaktadır. Aigai bouleuterionuna ilişkin son amacı da eldeki tüm verilerden hareketle binanın rekonstrüksiyon önerisinde bulunmaktır.

Tüm bu amaçlar doğrultusunda tez çalışmasında takip edilen yöntemlerin başında, özellikle kentin kapsamlı bir tarihçesinin oluşturulması gelmektedir. Söz konusu tarihçe, salt bir kent tarihi olmasının ötesinde ağırlıklı ve yoğun olarak Aigai bouleuterionunun inşası öncesindeki siyasi olayları, bouleuterionunun inşa edilme sürecine doğrudan etki eden ya da katkı sağlayan nedenleri ve kullanım gördüğü dönemdeki politik süreci kapsamaktadır. Bu bağlamda Aigai'nin de bir parçası olduğu Pergamon krallığının tarihsel sürecine detaylı olarak değinilerek; Pergamon Krallığı temelinde şekillenen kapsamlı bir Aigai tarihçesi oluşturulmaya çalışılmıştır. Aigai tarihine dönük yeterli bilginin olmaması, Pergamon tarihinden çıkarımlarda bulunmasını zorunlu kılmıştır. Hellenistik ve Roma dönemlerine yönelik kentin siyasi tarihi; yalın bir aktarımı aşan, bouleuterionun inşasına ve terk edilmesine etki eden politik sürece temel oluşturan ve birincil katkıyı sağlayan en önemli unsurdur.

Arkeolojik veriler ile ilişkilendirilen tarihsel veriler bouleuterionun evrelerini net bir şekilde tarihlendirebilmek adına, arkeolojik analogiye ve epigrafik verilere ilaveten, en önemli katkıyı sağlamaktadır.

Kentin Hellenistik ve Roma tarihi üzerine bouleuteriona ilişkin arkeolojik bulgular oturtulmuştur. Bouleuterionun mimarisine ve buluntularına dönük analogik değerlendirmede başta Pergamon olmak üzere Anadolu'daki ve Kıta Yunanistan'daki başlıca merkezlerde elde edilen verilere başvurulmuştur. Bu noktada Pergamon kenti, tezin en önemli ayağını oluşturmaktadır; özellikle Hellenistik dönemin mimari, heykel ve seramik alanlarında modayı belirleyen ve aynı zamanda bunlara yön veren Pergamon kenti analogik yöntemde ilk başvuru merkez olmuştur. Tez çalışması boyunca gerçekten de Pergamon'un, daha krallığın kuruluş aşamasından itibaren başlayıp kentin terk edildiği tarihe kadar Aigai üzerinde ne kadar büyük bir etkin olduğu ve kentin sosyo-kültürel alanını ne denli şekillendirdiği açık bir şekilde görülmüştür. Tüm bu tarihsel ve arkeolojik veriler üzerine Aigai bouleuterionunun restitüsyonu inşa edilmiştir.

Tarihsel arka planın ardından kazı raporları tezin bir diğer önemli ayağını teşkil etmekte olup; söz konusu raporlardan hareketle Aigai bouleuterionunun kazı süreci yalın bir şekilde aktarılmıştır. Bu yöntem ile amaçlanan; kazı sürecinde elde edilen bulgulara hiçbir yorum katılmaksızın, bulguların başta meslektaşlar olmak üzere bilim dünyasına objektif olarak sunulmasıdır. Söz konusu doktora tez çalışması nihayetinde kazı sürecinin ve bu süreçte elde edilen bulguların bir yorumu olup; araştırmacılara objektif olarak aktarılan ham verilerin, tespit ve yorumların sağlıklı bir şekilde irdelenebilmesine, sorgulanabilmesine ve aynı zamanda eleştirilebilmesine olanak sağlanması hedeflenmiştir.

1.1 TARİHSEL ARKA PLAN

Aigai tarihine bakıldığında kent; İ.Ö. 1140 dolaylarında Thessalia, Boiotia, Phokis ve Lokris bölgelerindeki aynı lehçeyi konuşan Yunanların başlattığı Aiol Göçleri¹ döneminde, geleneğe göre İ.Ö. 11. yy.ın ikinci yarısında kurulan Aiolis *dodekapoleis*inden biridir². Aigai'nin Erken Demir Çağı'na ilişkin şu ana kadar herhangi bir veri bulunmamakla birlikte, İ.Ö. 8. yy.da Aiolis, Phrygia ve Euboa arasında erken dönemlerden itibaren var olan bağlantı şüphesiz Aigai'yi de kapsamaktaydı ve kent bu dönemde büyük bir olasılıkla her iki bölgenin kültürel, ekonomik belki de askeri hegemonyası altındaydı³.

Arkaik döneme gelindiğinde, İ.Ö. 7. yy.ın başları ile birlikte Anadolu'ya girip birçok merkezde derin tahribatlara yol açan Kimmerler batıda Miletos ve Smyrna'nın dahil olduğu çok sayıda İon kentine saldırmış ve Kolophon'u da istila etmişti⁴. Aigai de büyük olasılıkla Kimmer istilasına uğramış kentlerden biri olmalıdır. Anadolu'daki Pers istilasına kadar olan döneme ilişkin Aigai ile ilgili verilerin sınırlı olmasına karşın⁵, kentte ele geçen seramik buluntular göz önüne alındığında İ.Ö. 7. yy.da Aigai'de yoğun bir Lydia etkisinin olduğu söylenebilir⁶.

¹ Aiol göçleri ile ilgi olarak bkz. CAH II-2, 703-712; 776-782.

² Herodotos, toprağı İonlarınkinden daha bereketli ama havası onun kadar güzel olmayan Aiolis'in on iki kentini sayarken kentten "Aigai" olarak söz etmektedir (Hdt. 1, 149). Pseudo Skylaks (Ps. Scylax, 98) ve Strabon (Str. 13, 3, 5) gibi kaynaklarda kent Aigai olarak anılırken, kimi antik yazarlar kente farklı isimler ile değinmiştir: Polybius kentten Agaieon (Plb. His. 33, 13); Tacitus, Aegaeates (Tac. Ann. 2, 47); Plinius Aegaeae (Plin. HN. 5, 32) olarak değinmiştir.

³ Bu konu ile ilgili tartışmalar için bkz. CAH III-1, 832, 833.

⁴ Hdt. 1, 14.

⁵ Aigai'nin Arkaik dönemine ilişkin sınırlı sayıdaki verilerin mimari örneklerini İ.Ö. 6. yy.ın ortalarına tarihli sütun başlıkları oluşturmaktadır (bkz. Radt 1991, Taf. 56, 1-4). Bunun dışında B. Head, İ.Ö. 600-550 arasına tarihli çok sayıdaki elektron sikkeyi kesin olmamakla birlikte, Aigai sikkesi olarak belirlemiştir. Söz konusu elektron sikkelerin ön yüzlerinde keçi başı, arka yüzlerinde ise *quadratum incusum* içerisinde üç adet misket benzeri bir motifi bulunmaktadır (Head 1875, 293; Rubinstein 2004, 1039).

⁶ Aigai'nin Arkaik dönem seramikleri Doç Dr. Nezih Ayaçlar ve Yar. Doç. Dr. Yusuf Sezgin tarafından yayına hazırlanmaktadır. Söz konusu etki kültürel bir özellik göstermesinin yanı sıra, askeri bir hegemonyanın da varlığını işaret ediyor olabilir; Herodotos, Alyattes'in seferlerini aktarırken, Smyrna, Klazomenai ve Miletos olarak sıralamaktadır (Hdt. 1, 16-18). Bu aktarımdan da Alyattes'in seferini kuzeyde Smyrna'dan başlatıp, güneyde Miletos'a kadar devam ettirdiği görülmektedir. Lydia kralın sefer planı dahilinde Aiol kentlerinden hiçbirinin isminin geçmemesi, kıyı şeridinden uzak iç kısımda yer alan Aigai ve Temnos ile birlikte diğer Aiol kentlerinin de Lydia egemenliği altında olduğunu akla getirmektedir.

Klasik dönem ile ilgili olarak, İ.Ö. 5. yy.da Aigai'nin ve kendisi gibi bir iç bölge kenti olan Temnos'un Pers kralına tabi olmayan⁷, aynı zamanda Attika-Delos Deniz Birliği'ne de üye olmayan⁸ bağımsız kentler oldukları görülmektedir. İ.Ö. 471'deki *ostrakismos* ile Atina'yı terk ederek Kyme'de karaya çıkan, politikacı ve aynı zamanda general olan Themistokles'in, birçok kişinin kendisini yakalamak için limanda beklediğini öğrenip, "küçük bir Aiol kenti" olan Aigai'ye kaçtığı ve orada kimseye görünmeden Aiolis'in en zengini ve bölgenin ileri gelenlerinden biri olarak tanınan Nikogenes'in yanında birkaç gün gizlendiği, sonrasında da üzeri tente ile örtülü bir yük arabası içerisinde İonialı genç bir kadın kılığında Persia'ya kaçtığı bilinmektedir⁹. Pergamon ve çevresindeki küçük yerleşimler İ.Ö. 386 yılında imzalanan Kral Barışı'na direnç göstermelerine karşın, egemenliklerini kaybetmişlerdir¹⁰. Aigai de Persler ile yürütülen söz konusu mücadelede yer almış, ancak sonrasında Pers hakimiyetine girmiş olmalıdır.

Hellenistik döneme gelindiğinde, İ.Ö. 4. yüzyılın sonlarında Aigai'nin etki alanını yaklaşık 6 km. kuzeydoğuda küçük bir yerleşim olan Olympeoi'a (Yenice Köyü yakınlarında) kadar genişletmiştir¹¹. Aigai ve Olympeoi arasında imzalanan antlaşma ile her iki kent arasında muhtemelen problem haline dönüşen hayvan sürülerinin yaylaya çıkma mevsimi yasaya bağlanmıştır¹². Thrakia kralı Lysimakhos İ.Ö. 301'deki İpsos Savaşı'nda Antigonos'a karşı kazandığı zaferin ardından Bithynia ile Pontos hariç olmak üzere, kuzey ve batı Anadolu topraklarına hakim olmuştur¹³. İ.Ö. 295 sonrasında İon ve Aiol kentlerinin yönetimi geçici bir süre de olsa Lysimakhos'un

⁷ X. HG. 4, 8.

⁸ Atina vergi listeleri için bkz. ATL I; ATL III, 20, 53. Aigai'nin Attika-Delos Deniz Birliği'ne üye olmaması, İ.Ö. 5. ve 4. yy.lar boyunca kent üzerinde sembolik bir Pers kontrolünün devam ettiği anlamı çıkarılmıştır (bkz. Rubinstein 2004, 1039).

⁹ Plu. Them. 26. Ksenophon ve Plutarkhos'un ifadelerinden, İ.Ö. 5. yy.da Aigai'nin kentsel ve siyasi anlamda küçük bir kent olmasına karşın, Aiolis'in en zengin ve önde gelen kişisi Nikogenes'in Aigaili oluşu kentin ekonomik açıdan görece bir güce sahip olduğunun güçlü bir kanıtıdır. Söz konusu ekonomik gücün temelini keçi yünü ve derisi oluşturmuş olmalıdır (Konu ile ilgili tartışma için bkz. Sezgin 2013, 98, 99).

¹⁰ Radt 2002, 22.

¹¹ S. Reinach, ele geçen bir yazıtı dayanarak, muhtemelen bir *kome* olan Olympeoi'un Aigai'ye bağlı olduğunu ileri sürmüştür (bkz. Reinach 1891, 268–286). Buna karşın, L. Rubinstein, Reinach'ın tezine tereddütle yaklaşarak, söz konusu görüşün doğrulanması gerektiğini belirtmiştir (bkz. Rubinstein 2004, 1038. 1039).

¹² Malay 1994, No. 515; Rubinstein 2004, 1038.

¹³ McShane 1964, 25.

eline geçmiştir¹⁴. Aigai de bu süreç içerisinde Lysimakhos egemenliğine girmiş olmalıdır. Bu dönemde Pergamon'un ekonomisine yönelik çok az bilgi bulunmasına karşın, kentin ana geçim kaynağını "Mysia'nın en verimli arazileri" olarak tanımlanan Pergamon çevresindeki ovalarda sürdürülen tarım faaliyetleri oluşturmaktadır¹⁵. Kentin ekonomik gücünün gelişmesine en önemli katkısı Kyzikos'a, Adramyttion'a ve Smyrna'ya uzanan yollar ve bu ticaret ağı içerisinde önemli nokta olan Elaia limanı sağlamaktadır. Bununla birlikte, İ.Ö. 300 dolaylarında gelişmeye başlayan Assos ve Atarneus kentlerinin limanları, Pergamon'un bölgedeki diğer kentler ile yakın ticari ilişkiler kurmasına ve Ege'deki diğer kentler ile birlikte Pontos kentleri ile ticaretin geliştirilmesine ön ayak olmuştur¹⁶.

İ.Ö. 3. yy. başlarında Pergamon ve Temnos arasında *isopoliteia* ve *isoteleia* anlaşması¹⁷ imzalanmıştır. Aigai'nin ve Temnos'un benzer jeo-politik konumlarının yanı sıra, Eumenes I (İ.Ö. 263–241) ve Attalos I (İ.Ö. 241–197) dönemlerinde ortak bir tarihsel süreci¹⁸ paylaşımları göz önüne alındığında, Aigai ve Temnos'un kendi aralarında benzer bir ittifakın yapılma olasılığını akla getirmektedir. Bu noktadan hareketle, Pergamon ile Temnos'un *isopoliteia* ve *isoteleia* anlaşmasına Aigai'nin de en azından fiilen katılmış olabileceği ihtimal dahilindedir. Söz konusu anlaşma muhtemelen Lysimakhos'un kısa süreli egemenliğinden hemen sonra hayata geçirilmiş olmalıdır. İpsos Savaşı'nın ardından Lysimakhos, Pergamon'u ele geçirmiş ve daha öncesinde Antigonos'un komutanı olan Philetairos'u Pergamon kalesini korumak üzere görevlendirerek, Antigonos'tan aldığı savaş ganimeti olan 9000 talenti de emaneten Philetairos'a vermiştir¹⁹. Seleukos Anadolu'daki artan hoşnutsuzluğu fırsat bilerek, Lysimakhos'a savaş açmış ve İ.Ö. 281'deki Kouroupedion Savaşı'nda Lysimakhos

¹⁴ D.S. 20, 107, 2–5; Plu. Demetr. 35, 3.

¹⁵ Strabon, 13, 4, 2.

¹⁶ McShane 1964, 40.

¹⁷ Söz konusu anlaşma ile ilgili yazıt için bkz. AvP VIII–1, 3–5 Nr. 5; Robert 1927, 214–219; Hansen 1971, 188; Gawantka 1975, 331, 332; Allen 1983, 16, 17.

¹⁸ Aigai ve Temnos daha öncesinde İ.Ö. 6. yy. dan itibaren Yunan kentlerinde egemenlik kuran Perslerden bağımsız iki kentti, ayrıca her ikisi de Attika-Delos Deniz Birliği dışında kalmış iki Yunan kentiydi (bkz. sf. 26). Eumenes I döneminde diğer Aiöl kentlerinin aksine, Aigai ve Temnos Pergamon Krallığı'nın güney sınırı dışında kalmaktadır (Allen 1983, 26). Attalos I'in Aiolis'teki tüm kentler ile imzaladığı ittifak anlaşmasına Aigai ve Temnos sonradan dahil olmuştur (Plb. 5, 77).

¹⁹ Str. 13, 4, 1; Paus. 1, 8, 1. E.V. Hansen söz konusu ganimetin günümüzdeki karşılığını on milyon dolar olarak hesaplamıştır (Hansen 1971, 203).

hayatını kaybetmiştir. Philetairos, Ptolemaios Keraunos tarafından öldürülen Seleukos'un cenazesini yüksek bir fiyat ödeyip, Ptolemaios Keraunos'tan satın aldıktan sonra Pergamon'da Seleukos'un için kremasyon töreni düzenleyerek Seleukos'un küllerini Antiokhos'a göndermiştir²⁰. Savaş öncesinde Seleukos tarafına geçen Philetairos, savaş sonrasında oluşan karmaşadan faydalanarak, Pergamon Krallığı'nı kurmuştur²¹. Philetairos ilerleyen dönem ile birlikte etki alanını genişletmek adına çevredeki kentler ile iyi ilişkiler kurmaya başlamış²²; bu amaç doğrultusunda Yunan ve Anadolu tanrılarına sadakati amaçlayan dinsel bir propagandanın ürünü olarak Aigai'deki Apollon Khresterios Kutsal Alanı'na bir tapınak yaptırmış²³ ve tapınağa arazi bağışlamıştır²⁴.

Kouroupedion Savaşı'ndan sonra İonia ve Aiolis'teki Yunan kentleri hızlı bir şekilde ve herhangi bir direnme göstermeksizin Seleukos tarafına geçen kentler kurtarıcıları olan Seleukos onuruna heykeller dikmiş ve festivaller düzenlemiştir²⁵. Aigai de değişen politik koşullara paralel olarak Seleukosların yanında yer almıştır. Aigai *boulesinin* aldığı bir karar ile Seleukos kralları Seleukos I Nikator ve oğlu Antiokhos I Soter Aigai'de tanrısal sıfatlar ile onurlandırılmış, kentin dört olan kabile sayısı "Antiokhis" ve "Seleukis" adında iki yeni kabile kurularak altıya çıkarılmış, yeniden inşa edilmesi kararlaştırılan prytaneiona "Seleukeion", strategeiona da "Antiokhion" adı verilmiştir²⁶. Yukarıda sıralanan kararların yer aldığı dekretteki "...Apollon (tapınağının) kutsal alanının yanında (onlar için) mükemmel bir tapınak inşa edilsin..." ifadesine dayanarak Philetairos'un, Aigai halkı adına Seleukos I ve Antiokhos I'i onurlandırdığı ileri sürülmektedir²⁷. Bu da yeni bir krallığın temellerini

²⁰ Hansen 1971, 17.

²¹ McShane 1964, 30.

²² Hansen 1971, 18.

²³ McShane 1964, 42. Apollon Kutsal Alanı'ndan ele geçen bir yazıtta Apollon Khresterios Tapınağı'nın Philetairos tarafından yaptırıldığı belirtilmektedir (Yazıt için bkz. OGIS, No. 312). Bu konu ile ilgili tartışma için bkz. Sezgin 2013).

²⁴ Aigai'nin 7 km. kuzeyindeki Atçılar köyü yakınındaki Danışman Tepe'den getirilip köy camiinde kullanılan bir diğer yazıtta ise Philetairos'un, Apollon Khresterios Tapınağı'na yaptığı arazi bağışından söz edilmektedir (Yazıt için bkz. Bean 1966, 525-528; Robert – Robert 1968, 506, No. 446; Allen 1983, 17; Bringmann – Steuben 1995, 286, No. 252E).

²⁵ McShane 1964, 32.

²⁶ Malay – Rıcl 2009, 40-42.

²⁷ Sezgin 2012, 82.

atan Philetairos'un bölgede nüfuz kazanma girişimlerine karşın, bölgenin en önemli gücünün hala Seleukoslar olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır²⁸.

İ.Ö. 281'de Lysimakhos'un tarih sahnesinden silinmesinin ardından Thrakia, Makedonia ve Kuzeybatı Anadolu'da ortaya çıkan otorite boşluğunu fırsat bilen Galatlar İ.Ö. 278'de Kuzeybatı yönünden Anadolu'ya girerek bölgeyi işgal etmiş ve Anadolu'daki birçok kent için ciddi bir tehlike yaratmaya başlamıştır. Galatlar İ.Ö. 277/76'da Kyzikos, Troia, Erythrai, Priene, Miletos ve büyük bir olasılıkla aralarında Aigai'nin de olduğu birçok küçük kente saldırarak tahribatta bulunmuştur²⁹. Söz konusu tahribatın Aigai'deki izleri, Aigai *boules*i tarafından yeniden inşa edilmesi kararlaştırılan *prytaneion*da ve *strategeion*da bulunabilir³⁰.

İ.Ö. 262'de Ptolemaios II'nin Ephesos, Miletos ve Karia kıyılarını egemenliği altına almasıyla birlikte, Ptolemaios II'nin desteğini alan I. Eumenes Pergamon krallığının sınırlarını genişletme faaliyetlerine girişmiş ve Sardeis yakınlarında Antiokhos I'i (İ.Ö. 281–261) bozguna uğratmıştır³¹. Kazanılan zaferin anısına Pergamon'da Athena Polias kutsal alanına Eumenes'in bir heykeli dikilmiş ve Seleukosların kontrolünden kurtulmanın bir göstergesi olarak bu dönemdeki Pergamon sikkelerinde görülen Seleukos portresinin yerini Philetairos portresi almıştır³². Bu zafer ile birlikte Pergamon krallığının sınırları güneye doğru genişlemiştir³³.

²⁸ Attaloslar ile Seleukoslar arasındaki ilişkiler için bkz. Chrubasik 2013, 83–119.

²⁹ McShane 1964, 40.

³⁰ Aigai boulesinin aldığı kararların yazılı olduğu dekret, H. Malay ve M. Riel tarafından İ.Ö. 281'deki Kouroupedion Savaşı'ndan hemen sonrasına tarihlendirilmektedir (Malay – Riel 2009, 43). Buna karşın, dekretin adı geçen *prytaneion* ve *strategeion* muhtemelen bir savaş sırasında tahrip edilmiş ve bunun üzerine yeniden inşa edilmesi kararlaştırılmış olmalıdır. Söz konusu tahribat için en uygun tarih, Kouroupedion Savaşı'na bir alternatif olarak İ.Ö. 277/76'daki Galat istilası olabilir. Dekrette açık bir şekilde isimleri geçmesine karşın, lokalizasyonları henüz yapılamamış *prytaneion* ve *strategeion*un yerleri tespit edilip, bu yapılarda gerçekleştirilecek kazılarda olası Galat tahribatının izleri tespit edilebilir.

³¹ Str. 13, 4; Hansen 1971, 22; CAH VII, 709, 710; Radt 2002, 27, 28.

³² Hansen 1971, 22.

³³ Kyme körfezi ile Myrina arasındaki burundan ele geçen İ.Ö. 3. yy.a tarihli Pergamon sınır taşı, Pergamon'un güney sınırının söz konusu buruna kadar uzandığını göstermektedir (yazıt için bkz. Baltazzi 1881, 283). Manisa'nın kuzeybatısındaki dağlık bir alandan ele geçen iki sınır taşı üzerinde *ὄποι Αἰγαίων* yazmaktadır (Keil – Premerstein 1908, no. 204, 205). Manisa'da modern yerleşim içerisinde de bir diğer sınır taşı bulunmuştur (Herrmann 1959, 4–6, No. 2).

İkinci Suriye Savaşı'nda (İ.Ö. 260–253) Ptolemaios Ephesos'un kontrolünü kaybetmiş ve Miletos da Ptolemaios'a karşı ayaklanarak Samos'u ele geçirmiştir³⁴. Baktria, Parthia ve Kappadokia Suriye'den ayrılmasına karşın, Antiokhos II'nin hükümdarlığı (İ.Ö. 261–246) boyunca Aigai, Smyrna, Phokaia, Kyme, Ephesos, Myrina, Lampsakos, Abydos, Troia ve Aleksandria Troas Seleukosların egemenliği altına girmiştir. Aigai ve yukarıda adı geçen diğer kentler bu dönemde Antiokhos II sikkesi basmıştır³⁵. Bununla birlikte bu dönemde Aigai'nin güneydoğu sınırı da Antiokhos II tarafından belirlenmiştir³⁶. Tüm bu somut verilere karşın, Seleukos sikkesi basan kentlerin statüsü tam olarak bilinmemektedir: Aigai üzerindeki Seleukos hakimiyeti kesin olmakla birlikte, Eumenes I'in hükümdarlığının son dönemlerinde Aigai ve Temnos üzerinde daha sonradan bir Pergamon hakimiyeti kurulmuş olabileceği de ileri sürülmektedir³⁷. İ.Ö. 262'deki savaş dışında, Eumenes I ile Seleukoslar arasında düşmanlığı gösteren net bir kanıtın olmadığı ve Seleukos sikkelerinin piyasaya sürüldüğü kentlerin, Pergamon'un dostu komşu kentler olduğu yönünde bir görüş söz konusudur³⁸. Eumenes I döneminde Pergamon Krallığı'nın sınırlarına genel olarak bakıldığında krallığın sınırlarının doğuda, Aigai ve Temnos hariç, Attaleia'ya kadar uzandığı söylenebilir³⁹.

İ.Ö. 253'te Antiokhos II, aynı zamanda Akhaios'un kızı olan karısı Laodike'yi kandırıp, Ptolemaios'un kızı Berenike'yi kendine ikinci bir eş olarak almıştır. Yeni kraliçe Berenike Antiokhia'da kendine konut yaptırmış, bunun üzerine Laodike de iki oğlu (Seleukos II Kallinikos ve Antiokhos Hieraks) ile birlikte Ephesos'ta bir saraya yerleşmiştir. Antiokhos II, İ.Ö. 246'da öldüğünde Antiokhia'da Berenike'nin oğlu, Ephesos'ta da Seleukos II krallıklarını ilan etti. Laodike, kardeşi Sardeis satrapı Aleksandros başta olmak üzere Anadolu'daki güçlerin de desteği alarak, Berenike ve

³⁴ McShane 1964, 45.

³⁵ Newell 1941, 306–308; Houghton 1992, 229–232.

³⁶ Manisa'dan ele geçen ve İ.Ö. 3. yy.ın ortalarına tarihli bir yazıt, Aigai sınırının ara bulucudan ziyade bir hükümdar tarafından belirlendiğini ortaya koymakta ve Aigai üzerindeki Seleukos otoritesinin açık bir göstergesidir (yazıt için bkz. Hermann 1959, 4–6, No. 2; Allen 1983, 18).

³⁷ Allen 1983, 18.

³⁸ McShane 1964, 45.

³⁹ Allen 1983, 26.

oğlunu öldürterek kendi oğlu Seleukos II'yi kral ilan etmiştir⁴⁰. Bunun üzerine krallığın diğer hak sahibi Antiokhos Hieraks, Seleukos II ile taht mücadelesine girer. Seleukos II “Kardeşler Savaşı”nın (aynı zamanda Laodike Savaşı olarak da bilinir) ardından, kardeşi Antiokhos Hieraks’a karşı Lydia’da bir zafer kazanmasına rağmen, Sardeis ya da Ephesos’ta aldığı yenilgi sonucunda kışı geçirmek için Suriye’ye geri dönmek zorunda kalmıştır. Diğer taraftan Antiokhos Hieraks Pontus kralı Mithridates’ten ve Galatlardan destek almaya başlamış, Seleukos II de İ.Ö. 239’da Kappadokia’da Pontus kralı Mithridates’i yenilgiye uğramasına karşın, İ.Ö. 235’te Antiokhos ve müttefiki Galatlar ile Ankyra’da giriştiği savaşta büyük bir yenilgi almıştır⁴¹. Anadolu böylelikle iki zalim (yağmacı yaylımlarını devam ettiren Galatlar ve ülkenin üzerine ağır vergiler getiren Antiokhos Hieraks) unsura terk edilmiştir⁴². Attalos I, lokalizasyonu tam olarak bilinmeyen ve Aphrodite kutsal ormanının yer aldığı Aphrodision’da Antiokhos Hieraks’a ve Galatlara karşı mutlak bir zafer kazanamamasına karşın, daha sonrasında söz konusu iki düşmana karşı elde ettiği başarılar ile topraklarını doğuya doğru genişletmiştir⁴³. Bir Galat kavmi olan Tolistoagii’ye karşı kazanılan bu ikinci zaferin onuruna her yıl bir festivalin düzenlenmesi Seleukos-Galat ittifakının kırılmasını göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Antiokhos Hieraks, kayınpederi Bithynia kralı Ziaelas gibi Galatların ihanete uğramış ve güneye başkent Sardeis’e ulaşmak için büyük çaba sarf ederken, takip edilerek Sardeis’ten yaklaşık kırk *stadion* uzaklıktaki daha sonra ismi Koloe olarak değiştirilen Gyges Gölü⁴⁴ (Marmara Gölü) yakınlarında İ.Ö. 228’in ilkbaharında yenilgiye uğratılmıştır. Karia’nın güneyine kadar süren takibin ardından, aynı yılın yaz ayında Büyük Menderes’in kollarından Harpasos’un kıyısındaki son savaşta Antiokhos Hieraks yenilgiye uğramıştır. Mezopotamya’da kendine yeni bir ordu kurma adına İ.Ö. 227’de Thrakia’ya geçen Antiokhos Hieraks, Tylis Krallığı’ndaki Galat toplulukları tarafından öldürülmüştür. Yaklaşık bir yıl sonra da kardeşi Seleukos II atından düşerek ölmüştür. Halefi Seleukos III Keraunos (ya da Soter), bu tarihten sonra Attalos ile karşı karşıya gelmiştir. İ.Ö. 223’te Seleukos III büyük bir kuvvet ile

⁴⁰ Eus. I, 251; Justinus, 27, 2.

⁴¹ Allen 1983, 34. Ankyra Savaşı’nın tarihine yönelik tartışmalar için ayrıca bkz. Allen 1983, 195–199.

⁴² Hansen 1971, 34.

⁴³ Allen 1983, 34.

⁴⁴ Str. 13, 4, 5.

Toros dağlarını aşmış, ancak Suriyeli bir Yunan olan Nikanor ve Galatlı Apaturius'un düzenlediği suikast ile öldürülmüştür⁴⁵. Attalos I'in, Antiokhos Hieraks'a ve Seleukos III'ün generallerine karşı kazandığı zaferler sadece Anadolu'da etkisini göstermemiş, aynı zamanda komşu Yunan kentler ile daha önceden yaptığı ittifaklardaki saygınlığını da arttırmıştır. Böylelikle Bithynia, Pontus, Kappadokia, Galat bölgesi ve Pisidia bağımsızlığını kazanmış; Hellespontos Phrygia'sı, Lydia, Phrygia ve Lykaonia bölgeleri Pergamon Krallığı'na dahil olmuştur⁴⁶.

İ.Ö. 223'te Seleukos III'ün suikast sonucu öldürülmesinin ardından, Seleukos II Kallinikos'in kayınbiraderi General Akhaios, suikastçılardan intikam almış ve ordunun kontrolünü ele geçirmiştir. Askerler Akhaios'a krallık tacını sunmuşlar, ancak Antiokhos III'ün tahtta olan ilgisinden dolayı Akhaios bu teklifi reddetmiştir⁴⁷. Akhaios, yeni kral Antiokhos III tarafından Asia valisi olarak atanmış ve böylelikle eline Pergamon'a kaptırılan tüm toprakları geri alma fırsatı geçmiştir. Akhaios, iki yıl içerisinde sadece Seleukosların daha önceden kazandığı toprakları Attalos'tan geri almakla kalmamış, aynı zamanda Eumenes I döneminden beri Pergamon'a ait olan Aigai ve Myrina kentleri ile Phokaia da fethedilen yeni topraklar olmuştur⁴⁸. Gelişen bu olaylar sonucunda Attalos I, Pergamon surları içerisine adeta hapsolmuş ve Yunan şehirlerinden sadece Smyrna olmak üzere, Troas bölgesinden Lampsakos ve Aleksandria Troas Attalos I'e sadık kalmaya devam etmiştir⁴⁹. Akhaios kazandığı zaferlerin ardından krala olan sadakatini yitirmiş; kral Antiokhos III, Media ve Persia'daki isyanlar ile meşgulken Phrygia'daki Laodikeia'da krallık tacını takmasının ardından Suriye'yi ele geçirme planları yapmaktaydı⁵⁰; ancak emrindeki askerler Akhaios'un gizli planını öğrenip, krallarına karşı ayaklanmayı reddettiler. İ.Ö. 220-219'da Attalos ve Akhaios arasında bir barış yapılmıştır. İ.Ö. 218 yazında muhalifleri Pisidia'ya düzenlenen sefere dikkatini vermişken, Attalos I ordusuna Thrakialı bir Galat

⁴⁵ Plb. 4, 48.

⁴⁶ Hansen 1971, 38-39; Allen 1983, 87.

⁴⁷ Hansen 1971, 39.

⁴⁸ McShane 1964, 62; Hansen 1971, 39; Ma 2000, 46.

⁴⁹ Plb. 5, 78; Hansen 1971, 39; Allen 1983, 40.

⁵⁰ Hansen 1971, 39.

kavimi olan Aigosagai⁵¹ birliklerini de katarak Aiolis'i yeniden ele geçirmeye başlamış; sahil boyunca Kaikos'un güneyine ilerleyerek Kyme, Smyrna ve Phokaia başta olmak üzere Aiolis'teki tüm kentler ile ittifak anlaşmaları yapıp gücünü pekiştirmiş, daha sonrasında da Aigai ve Temnos söz konusu ittifaka dahil olmuştur⁵². P. Ghione'nin "bağımlı müttelikler"⁵³ olarak adlandırdığı Aigai, Temnos, Elaia, Atarneus ve Pitane gibi küçük çaplı kentler herhangi bir saldırıya uğrama korkusundan dolayı Pergamon ittifakına katılmışlardır⁵⁴. "Bağımlı müttelikler" Pergamon'a vergi ödemek ve çeşitli yardımlarda bulunmakla yükümlü olup, statüleri göz önüne alındığında bağımsız kent ile tabii kent arasında bir statüye sahipti⁵⁵.

Eumenes I döneminde aralarında Myrina, Kyme ve Phokaia'nın yer aldığı Aiolis ve Kuzey İonia kentleri bir tür *koinon* oluşturmuşlar ve ardından ortak bir karar sonucunda Attalos I ile ittifak yapmışlardır⁵⁶. *Koinon* üyesi kentlerin aksine; Temnos, Elaia, Atarneus, Pitane ve Aigai'nin Pergamon ittifakına zorla katılması, söz konusu kentlerin *koinon* üyesi olmadığını açık bir şekilde göstermektedir. Pergamon Krallığı İ.Ö. 218 ile birlikte sadece Aigai ve Myrina'yı değil; aynı zamanda Kyme, Phokaia, Temnos, Teos, Kolophon, Notion ve Smyrna'nın bağıllığını da tekrar kazanmıştır⁵⁷. Attalos I, bu noktadan sonra daha güneye ilerlemeye cesaret edememiş; buna karşın Teos ve Kolophon, Attalos I'e elçiler göndererek teslim olduklarını ve Antiokhos Hieraks yenilgisi sonrasındaki koşulları aynen kabul ettiklerini bildirmişlerdir. Ancak Attalos I Smyrna'dan gelen elçileri kendisine daima sadık kaldıkları için özel bir nezaket ile karşılayıp konuk etmiştir⁵⁸. İ.Ö. 216 ilkbaharında Antiokhos III Toros dağlarını geçerek, Akhaios'a karşı bir sefer düzenlemek için Pergamon kralı Attalos I ile birlikte bir anlaşma yapmıştır⁵⁹. Kuşatmanın ikinci yılında İ.Ö. 215/214'te Sardeis ele geçirilmiş, İ.Ö. 213'te de Akhaios yakalanıp son derece acımasız bir şekilde

⁵¹ Attalos I'in Anadolu'yu ele geçirmesi sonucunda egemenliği altına aldığı ve Hellespontos yakınlarında kendilerine bir yerleşim verdiği yerel bir halk olan Aegosagae için bkz. Lemprière 1984, s.v. "Aegosagae".

⁵² Plb. 5, 77.

⁵³ Ghione 1905 71–76.

⁵⁴ McShane 1964, 62, 69; Allen 1983, 41.

⁵⁵ Ghione 1905, 72, 96; McShane 1964, 73, dn. 46.

⁵⁶ McShane 1964, 69, 70.

⁵⁷ Hansen 1971, 70.

⁵⁸ Plb. 5, 77; McShane 1964, 62, 63; Hansen 1971, 41.

⁵⁹ Hansen 1971, 43; Allen 1983, 37.

öldürülmüştür⁶⁰. Bu tarih ile birlikte Antiokhos III, Asia eyaletlerinin tümünü ele geçirmesine karşın; Teos, Kolophon ve Notion kentleri Pergamon kontrolünde kalmıştır⁶¹.

İ.Ö. 215'te Makedonya kralı Philippos V'in Kartacalı General Hannibal ile imzaladığı anlaşmanın ardından İ.Ö. 211'de Roma Aitolia Birliği ile bir ittifak yapmış ve Pergamon da söz konusu ittifaka dahil olmuştur⁶². Anlaşmanın üzerinden iki yıl geçmesine karşın, Attalos I'in Yunanistan'a hiç geçmediği, bunun yerine müttefiklerine sadece yardım amaçlı bir birlik gönderdiği görülmektedir. İ.Ö. 210/9 yılında Attalos I, Aitolia Birliği'ne *strategos* olarak seçilir seçilmez Aigina'ya bir sefer düzenlemiştir. Attalos I ile Philippos V arasında geçen savaşta Makedon kraliyet ailesi ile evlilik bağı bulunan Bithynia kralı Prousius, Philippos V'e yardım olarak gemiler yollamıştır. İ.Ö. 205'teki savaştan sonra Prousius barış imzalamak zorunda kalmış ve anlaşmaya göre Aigina Pergamon'un eline geçmiştir. Yapılan anlaşmanın ardından Philippos V doğuya, Makedonların elindeki birkaç adanın bulunduğu Ege Denizi'ne yönelmiştir. İ.Ö. 201'in ilkbaharında Philippos V, Samos'ta konuşlanan Mısır filosunu zapt ederek adayı işgal etmesinin ardından kuzeye ilerleyip Khios'a saldırmıştır. Aigina'daki deniz üssü bulunan Pergamon, Ege'nin en önemli deniz gücüne sahip Rhodos ile bir ittifak oluşturmuş ve yanlarına Byzantion, Perinthos ve Kyzikos'u da almışlardır. Erythrai'nin güneybatısındaki Argennum Burnu ile Khios arasında gerçekleşen büyük deniz savaşında her iki taraf büyük kayıplar vermiş; Philippos'un amiral gemisi ele geçirilmiş, Attalos kraliyet gemisini kaybetmesine karşın, Erythrai üzerinde Pergamon'a zorlukla da olsa ulaşmayı başarmıştır. Attalos I'i takip eden Philippos, Pergamon'u kuşatmış, ancak doğal bir kale özelliğine sahip Pergamon kent surlarını aşamamış, bunun üzerine Pergamon çevresindeki korunmasız yerleşimleri, tapınakları ve altarları yerle bir etmiş; Aphrodision ve Nikephorion kutsal alanlarını yıkmış, buralardaki kutsal koruları kesmiştir⁶³. Philetairos'un arazi bağışladığı ve bir tapınak inşa ettirdiği Aigai Apollon

⁶⁰ Plb. 7, 18; 8, 23.

⁶¹ Hansen 1971, 44.

⁶² Liv. 26, 24.

⁶³ Plb. 16, 1; Hansen 1971, 55.

Khresterios kutsal alanı da Philippos V tarafından tahrip edilmiş olabilir⁶⁴. Philippos V'in seferi sırasında Makedon ordusunda kıtlık baş göstermiş, bunun üzerine Attalos ülkedeki tüm hasadı toplamıştır. Philippos V Thyateira'ya ilerleyip, Thebe'nin verimli ovalarını ele geçirmiştir. Philippos V bu noktadan sonra Miletos'a yönelerek, Lade Adası açıklarında Rhodoslulara karşı sürdürdüğü deniz savaşını kazanmış ve Miletoslular tarafından onurlandırılmıştır⁶⁵. İ.Ö. 199'da Roma, Pergamon, Rhodos ittifakı Philippos V'e karşı bir sefer düzenlemiş ve İ.Ö. 198'e gelindiğinde Philippos V Orta Yunanistan'ın büyük bir bölümü ile Euboia Adası'nı kaybetmiştir. İ.Ö. 197'deki Kynoskephalai Savaşı'nda Titus Quinctius Flamininus komutasındaki Roma ordusu Philippos V'i yenilgiye uğratılmış ve aynı yılın ilkbaharında Attalos I felç geçirip ölmüştür.

Eumenes II'nin (İ.Ö. 197–159) hükümdarlığında Pergamon'da büyük çaplı bir imar programı hayata geçirilmiş ve Pergamon'un, Hellenistik dünyanın en önemli merkezlerinden birine dönüştürülmesine çalışılmıştır⁶⁶. Eumenes II'nin kral olduğu dönemde Antiokhos III Seleukos egemenliğini yeniden inşa etmek adına Batı Anadolu'ya bir sefer düzenlemiş; Kilikia'dan Hellespontos'a kadar Ptolemaios ya da Philippos'a bağlı olan yerlerin sahibi olmuş, daha önceden Attalos'a tabi olan birçok kenti egemenliği altına almıştır. Smyrna ve Lampsakos Antiokhos III'ün egemenliğini reddetmiş ve önce Ephesos'tan ardından da Abydos'tan gönderilen kuvvetlerin saldırısına maruz kalmıştır. Antiokhos, Ephesos'u ele geçirmeden önce Lampsakos, halkı korumak ve özgürlüklerinin tanınması için Roma'ya müracaatta bulunmuştur. Smyrna, İ.Ö. 196 Temmuzunda İsthmia Oyunları'nda Yunanistan ve Anadolu'daki kentlerin özgürlüğünü ilan eden Titus Quinctius Flamininus ile görüşmek üzere Korinth'e elçiler göndermiştir⁶⁷. Bu tarihten itibaren Roma, tarafsızlığını bırakmış ve Anadolu'da Yunan kentlerinin özgürlüğünün savunucusu rolünü üstlenmiştir⁶⁸. İ.Ö. 191'in Nisan sonu-Mayıs başında gerçekleşen Thermopylaia Savaşı'nda consul Manius

⁶⁴ Apollon Khresterios tapınağında henüz herhangi bir kazı çalışması olmadığından dolayı söz konusu tahribatın varlığını net bir dille ifade etmek mümkün değildir. İlerleyen dönemlerde tapınakta gerçekleştirilecek kazılar ile Philippos V tahribatının Aigai'ye kadar uzanıp uzanmadığı anlaşılacaktır.

⁶⁵ Plb. 16, 10; 16, 15.

⁶⁶ Erskine 2003, 164.

⁶⁷ Plb. 18, 46; Plt. Aem. 17; Justin. 33, 1, 7; Liv. 44, 36, 8.

⁶⁸ Hansen 1971, 75.

Acilius Glabrio komutasındaki Roma ordusu Antiokhos III'ü yenilgiye uğratmış ve Yunanistan'ı terk etmek zorunda kalan Antiokhos III savaşı Anadolu'ya taşımıştır⁶⁹. Sürgündeki Rhodoslu bir amiral olan Polyksenidas'ın Romalılar üzerine ani bir saldırıda bulunma tavsiyesi üzerine Antiokhos III donanmasını Phokaia'ya yönlendirmiş, ancak Romalıların Phokaia'ya hızlı bir çıkarma yapması sonucu Antiokhos III ordusunu Magnesia ad Sipylum'a çekmek zorunda kalmıştır. Gemilerinin kalan kısmını geri getirmek için Elaia'ya giden Eumenes II Phokaia'da Romalılara katılmış ve birleşen donanma birlikleri Ephesos'a hareket etmiştir. Ephesos limanının ağzında gerçekleşen savaşta Seleukos kuvvetleri yenilgiye uğratılmış. Çatışmanın ardından Eumenes II Pergamon'a geri dönmüş, ancak Romalılar kısa bir süreliğine Khios'ta kalmıştır. Antiokhos III'e karşı kazanılan bu deniz zaferinin ardından Eumenes II ve Roma birlikleri dikkatini Seleukos kontrolü altında olan Aiolis'teki kentlere çevirmiştir.

Antiokhos III, Lysimakhia'daki oğlu Seleukos'u Aiolis'teki ordunun başına getirmesiyle birlikte, Kyme, Kolophon ve Notion'un dahil olduğu birkaç kent Pergamon tarafına geçmiştir⁷⁰. Eumenes II'ye katılan söz konusu kentler içerisinde olasılıkla Aigai de bulunmaktaydı.⁷¹ Bu sırada Seleukos birlikleri Pergamon'u kuşatmış, ancak alamamıştır⁷². Söz konusu kuşatma sırasında Aigai kısa bir süreliğine de olsa Seleukos egemenliğine girmiş olmalıdır⁷³. İ.Ö. 190'da Magnesia ad Sipylum'da gerçekleşen savaşta consul Lucius Cornelius Scipio ile kardeşi General Scipio Africanus komutasındaki Roma ordusu ile Eumenes II'nin oluşturduğu ittifak, Seleukos kralı Antiokhos III'e karşı mutlak bir zafer elde etmiştir. Magnesia Savaşı'nın ardından kısa bir süre önce Aigai'nin de dahil olduğu Seleukos topraklarının büyük bir çoğunluğu üzerinde Roma egemenliği kurulmuş oldu. Thermopylaia ve Magnesia savaşlarından sonra İ.Ö. 188'de Phrygia'daki Apamea'da imzalanan anlaşma ile birlikte Lampsakos, Dardanos, Troia, Aleksandria, Kyme, Smyrna, Klazomenai, Erythrai ve Notion Pergamon'a verilmiş; Klazomenaililer Drymoussa'yı (Uzun Ada) almış ve Seleukoslar

⁶⁹ Hansen 1971, 79.

⁷⁰ Hansen 1971, 81.

⁷¹ Seddon 1987, 109.

⁷² Radt 2002, 31.

⁷³ Seddon 1987, 109.

Toros Dağları'nın güneyine çekilmek zorunda kalmıştır⁷⁴. Aigai de İ.Ö. 154'te Attalos II ile Prousius II arasındaki savaştan sonraki konumu göz önüne alındığında yukarıda adı geçen, bağımsızlığını kazanan kentlerden biri olmalıdır⁷⁵. Phokaia savaş öncesi durumuna kavuşmuştur. Bağımlı olan kent grubu içerisine Temnos, Teos, Lebedos ve Kolophon dahil olmaktadır. Antiokhos III'e tabii olan kentler Tralleis, Ephesos, Telmessos ve Magnesia ad Sipylum anlaşma ile birlikte Pergamon'a verilmiştir. Apamea Anlaşması sonucunda kentler bağımsızlığını kazanmasına karşın, söz konusu kentlere ilişkin kararlar artık Pergamon tarafından değil, Roma tarafından alınmaktaydı⁷⁶. İ.Ö. 218'de Attalos'un egemenliğine giren "bağımlı kentler" dış ilişkilerde Pergamon ve Roma'ya tabiiydiler. Bağımlı kentlerin meclisleri, sınırlı hareket alanına sahip olmasına ve aldığı kararların pratikte bir karşılığının olmamasına karşın, fiilen varlığını sürdürmekteydiler⁷⁷. H. Malay, bağımlı kentlerde meclislerin çalışmalarına devam etmesinin nedenini bağımlı kentlerin Pergamon egemenliğine girmelerinin ardından Attaloslar'ın daha öncesinde Seleukoslar tarafından kendilerine tanınan özerk yönetim yapısını değiştirmekten çekinmeleri ile ilişkilendirmekte ve bağımlı kentlerin meclislerinin İ.Ö. 129'da Pergamon'un Roma'ya bağlanmasından sonra bile varlıklarını sürdürebilmelerinin nedenini de Roma'nın Anadolu'daki kentlerin özerkliğini sınırlamaması ile açıklamaktadır⁷⁸. Aigai bouleuterionunun Roma egemenliği altında yüzlerce yıl kurumsal olarak varlığını sürdürebilmesinin ana nedeni de bu olmalıdır. İ.Ö. 188 sonrasında özgürlüğünü kazanan, Pergamon krallığına dahil kentler altın sikkeler ya da tetradrahmiler basmaya başlamış; buna karşın, bağımsız olmayan ve sikke basan kentler ise Pergamon'a vergi veren kentler ile ilişkilendirilmektedir⁷⁹. Bağımsız kentler kendi sikkelerini piyasaya sürmekte özgür olmasına karşın, Attaloslar'a vergi veren kentler bu haktan yoksundu⁸⁰. R.E. Allen, Apamea Anlaşması'ndan sonra kendi sikkelerini piyasaya süren kentlerin bağımsız olmasından hareketle, kent sikkelerini darp eden Aigai'nin de özgür bir kent olması

⁷⁴ Plb. 21, 45; Apamea Anlaşması ile ilgili olarak ayrıca bkz. McDonald 1967, 1–8; McDonald – Walbank 1969, 30–39; Thonemann 2013, 1–47.

⁷⁵ Hansen 1971, 95, 96; Allen 1983, 98, 99.

⁷⁶ Malay 1993, 12.

⁷⁷ Malay 1993, 12.

⁷⁸ Malay 1993, 12.

⁷⁹ Allen 1983, 110.

⁸⁰ Allen 1983, 111.

gerektiğini ifade etmiştir⁸¹. Apamea Barışı'nın ardından Seleukos etkisinden kurtulma, kendini Attalos hanedanlığının çok sayıdaki kurumunda göstermektedir; parlamenter sisteme dayalı kentlerin yönetim kurumlarının işlevleri ve adları Seleukosların satraplık sisteminden farklılık göstermek ile birlikte Apamea Barışı'ndan sonra basılan *kistophoros* olarak adlandırılan yeni kraliyet sikkelerinde değişiklik görülmektedir⁸². Aigai'nin yönetimi Seleukoslardan Pergamon'a geçtiğinde, kent Seleukoslara özgü satraplık yönetiminden ayrılarak "demokrasiye" geçmiş olmalıdır. Bu süreç içerisinde söz konusu parlamenter sistemin bir kurumu olan bouleuterion kullanılmaya başlanmış ya da kentin daha önceden var olan bu yönetim şekli Seleukoslar sonrasında tekrar geri gelmiş olabilir. Magnesia Savaşı'nın ardından Ankyra'da Pergamon ve Roma orduları tarafından büyük bir yenilgiye uğratılan Galatlar Halys Nehri'nin (Kızılırmak) doğusuna çekilmek zorunda kalmışlar ve Apamea Barış Anlaşması ile ancak özerk bir konumda kalabilmişlerdir. Roma senatosunun Galatlara otonomi vermesinden dolayı Roma ile Eumenes'in arası açılmış ve Attalos hanedanlığının sonuna kadar da ilişkiler yetersiz seviyede kalmıştır⁸³. Apamea Barışı'nın ardından Eumenes'e adeta yeni bir krallık ödül olarak verilmiş ve böylelikle Eumenes yüzünü Bithynia ve Pontos'a çevirmiş, Galatia'nın Pergamon topraklarına dahil olmasının ardından Pergamon kuzeyde Pontos ile sınır komşusu olmuş ve Pontos kralı Pharnakes ile problemlerin doğmasına neden olmuştur. İ.Ö. 183–179 yıllarında dört yıl süren savaşlar sonucunda Pharnakes ağır kayıplar almış ve tüm barış koşullarını kabul etmek zorunda kalmıştır⁸⁴. Philippos V'in İ.Ö. 179'daki ölümünden sonra yerine oğlu Perseus geçmiştir. Delphoi bilicilik merkezine giderken Perseus'un suikastçıları tarafından ağır yaralanan Eumenes II pek çok kez Perseus ile savaşmış, nihai zafer 22 Haziran İ.Ö. 168'de Aemilius Paulus komutasındaki Roma ordusuna destek veren Attalos II ile Makedon kralı Perseus arasında gerçekleşen Pydna Savaşı'nda kazanılmıştır⁸⁵.

İ.Ö. 158'de Eumenes'in ölümünün ardından Attalos II krallığın başında tek adam olmuştur. İ.Ö. 156'da Bithynia kralı Prousius II, Romalı delegelerin öncülüğünde

⁸¹ Allen 1983, 111.

⁸² Allen 1983, 78.

⁸³ Erskine 2003, 164.

⁸⁴ Plb. 25, 2; Allen 1983, 79.

⁸⁵ Plb. 29, 16.

Attalos ile Bithynia-Pergamon sınırında görüşmeye büyük bir ordu ile gitmiş ve Attalos Pergamon'a geri çekilmek zorunda kalmıştır. Prousius elde ettiği görece zaferin ardından Pergamon çevresindeki Athena Nikephoros kutsal alanındaki (Nikephorion) tapınağı ve kutsal koruyu tahrip etmiş; Asklepeion kutsal alanında bir sunuda bulunmasının ertesi günü kutsal alandaki hazineler içerisinde yer alan, Phyromakhos tarafından yapılmış ünlü bir tanrı heykelini kaçırmış ve çevredeki diğer kutsal yerleri de yağmalamıştır⁸⁶. Düzenlenen iki saldırıda da herhangi bir yer ele geçirememesine karşın; korumasız alanları, kutsal koruları, tapınakları yağmalamıştır⁸⁷. Karadaki bu saldırıların ardından Prousius, Lesbos Adası'na ve Pergamon'un müttefiki kıyı kentlere saldırmıştır⁸⁸. Prousius, Pergamon limanı Elaia'ya saldırmış, ancak Pergamon kraliyet meclis üyesi, aynı zamanda Attalos'un akrabası olan Sosander'in başarılı savunmasıyla geri püskürtülmüştür⁸⁹. Prousius, Elaia'daki başarısız girişimin ardından sahil boyunca güneye doğru ilerleyerek Methymna, Aigai, Kyme ve Herakleia'da⁹⁰ büyük bir yıkıma sebep olmuş; Temnos Apollon Kynneios kutsal alanını yakıp yıktıktan sonra Hermos ve Phrygios nehirlerini takip ederek Thyateira yakınında olan Hierakome'deki Artemis tapınağını yağmalamıştır⁹¹. Polybios'un aktarımında adı geçmese de bölgede tahrip edilen kutsal alanlar içerisinde büyük bir olasılıkla Apollon Khresterios tapınağı da bulunmalıdır. Attalos, Rhodos ve Kyzikos'un yardım olarak gönderdiği yirmi yedi gemi ile daha güçlenmesinin yanı sıra, Roma senatosunun Prousius üzerinde kurduğu baskılar sonuç vermiş ve İ.Ö. 154'teki barış görüşmeleri sonucunda Prousius; Methymna, Aigai, Kyme ve Herakleia'da yarattığı tahribata karşılık 100 talent savaş tazminatı ödemeyi kabul etmiştir⁹². Ancak, söz konusu rakam sadece adı geçen kentler için geçerli olup, Pergamon'a ödenecek miktarı kapsamamaktadır: Prousius II bu anlaşma ile birlikte, Eumenes II'ye savaş tazminatı olarak verilecek 20 geminin yanı sıra; yirmi yıla yayılan bir ödeme planı içerisinde 500 talentlik bir borcun altına da imza atmıştır⁹³.

⁸⁶ McShane 1964, 188; Hansen 1971, 133; Radt 2002, 35–36.

⁸⁷ McShane 1964, 188.

⁸⁸ McShane 1964, 188. Prousius tahribatı ile ilgili olarak bkz. Habicht 1956, 90–110.

⁸⁹ Hansen 1971, 133.

⁹⁰ Herakleia ile ilgili tartışmalar için bkz. Robert 1937, 115, 116; Magie 1950, 198, dn. 43.

⁹¹ Plb. 33, 13.

⁹² Plb. 33, 13; CAH VIII, 374; McShane 1964, 190, 191.

⁹³ Callatay 2013, 235.

Attalos II yirmi yıllık uzun krallığından sonra Eumenes II'nin oğlu Attalos III başa geçmiştir, fakat krallığına ilişkin kaynaklar zayıf ve kafa karıştırıcıdır. Attalos III acımasız, garip, rağbet görmeyen, yönetimle ilgilenmeyen, annesini tutkuyla seven, botanik ve farmakoloji üzerine çalışmalar yürüten bir kral olarak bilinmektedir⁹⁴. Attalos hükümdarlığı süresince Roma ile iyi ilişkilerini devam ettirmiş ve iki devlet arasında herhangi sorun yaşanmamıştır. İ.Ö. 133 yılında Attalos ölmeden önce hazırladığı vasiyetnamesinde Pergamon Krallığı'nı Roma'ya bıraktığını açıklamıştır⁹⁵. Attalos'un bu vasiyeti daha sonraları Ptolemaios VIII Physkon tarafından model alınmıştır⁹⁶. Attalos'un ölümünün hemen ardından Eumenes II ile Ephesosluların harp çalan müzisyen bir bayanın gayrimeşru oğlu olduğunu ileri süren Aristonikos isimli Ephesosluların bir genç, Pergamon tahtında hak iddia etmiştir⁹⁷. Aristonikos, Attalos'un vasiyetini reddedip; Pergamon mirasını Romalılardan elinden almak için köleleri de yanına alarak büyük bir isyan başlatmıştır⁹⁸. Aristonikos bir diadem takıp "Eumenes III" ismini almış; Thyateira, Apollonis ve Stratonikeia darphanelerinden *cistophorus* sikkeleri piyasaya sürdürmüştür. Aristonikos'un planı Anadolu'nun batı kıyıları boyunca uzanan Yunan kentlerinin kontrolünü ele almaktı. Smyrna ve Phokaia arasında küçük bir kent olan Leukai isyana dahil olmuş; Phokaialılar ise Romalılara karşı silahlanarak, altmış yıl öncesi gibi Roma'ya olan itaatleri azalmış; Karia'da Mysialılar da isyancılara katılmaya hazır bir şekilde desteklerini isyancılara vermişlerdir⁹⁹. Aigai'nin Aristonikos yanında olup olmadığına dair kesin bir veri olmamakla birlikte, isyana katılan ya da destek veren kentler arasında adının geçmemesi, Aigai'nin Roma'ya sadık kaldığının bir göstergesidir. İ.Ö. 130 ilkbaharına gelindiğinde isyanı bastırmak için harekete geçen consul P. Licinius Crassus önderliğindeki Roma ordusu Leukai yakınlarında beklenmedik bir saldırıya maruz kalmış, ağır kayıplarla yenilgiye uğramış ve kaçmaya zorlanmıştır. Consul P. Licinius Crassus Pergamon'a ulaşmayı

⁹⁴ Justin. 36, 4, 3; Plu. Demetr. 20; Erskine 2003, 165.

⁹⁵ Vasiyetnameye ilişkin yazıt için bkz. AvP VIII, No: 249; OGIS No. 338; IGR IV, No. 289.

⁹⁶ Erskine 2003, 165.

⁹⁷ Justinus, Aristonikos'un Eumenes II'nin oğlu olduğunu kabul etmektedir (Justinus, 36, 4, 6), buna karşın Strabon, Aristonikos'un kraliyet ailesine mensubu olarak bilindiği şeklinde temkinli bir ifade kullanmıştır (Str. 14, 1, 38). Velleius Paterculus ise Aristonikos'un iddiasının yanlış olduğunu bildirmektedir (Paterculus, 2, 4, 1).

⁹⁸ Aristonikos ayaklanması ile ilgili olarak bkz. Hansen 1971, 150–159; Malay 1992; Malay 1993, 20–27.

⁹⁹ Hansen 1971, 153.

umarken, Elaia ve Myrina arasında bir yerde düşmanın eline geçmiş ve öldürülmüştür¹⁰⁰. Roma ordusunun yenildiği ve Crassus'un öldürüldüğü haberi Roma'ya ulaştığında, İ.Ö. 130 yılında consul olan Marcus Perperna isyanı bastırmakla görevlendirilmiş ve Aristonikos'a ani bir saldırıda bulunmuştur. Aristonikos, Mysia Abbaitisi'nin (Simav Çay'ının dağlık yukarı bölgesi) tepeleri boyunca ilerlemiş ve Kaikos'taki Stratonikeia'ya sığınmıştır. Perperna, Aristonikos'u takip etmiş ve kenti kuşatarak açlığa terk etmiştir. Perperna, Pergamon'a dönmesinin ardından isyanın elebaşı Aristonikos ile birlikte Pergamon kraliyet hazinelerini de Roma'ya göndermiştir. Perperna'nın yerine geçen Manius Aquilius İ.Ö. 129'da Karia ve Mysia'da Aristonikos ayaklanmasından geriye kalan isyancı güçleri yok etmesinin ardından Pergamon'un başkentliğini yaptığı Asia eyaleti kurulmuş, bu tarihten itibaren Aigai de Asia eyaletinin bir kenti olarak varlığını sürdürmüştür.

İ.Ö. 89'da kendisini Seleukosların halefi olarak ilan eden Pontos kralı Mithridates VI (İ.Ö. 120–63) sonunda Asia eyaleti de dahil olmak üzere Torosların kuzeyindeki tüm Anadolu topraklarını ele geçirmiştir. Ephesos, Magnesia ve Mytilene kentleri Mithridates'i büyük bir coşkuyla karşılamış, Ephesoslular kentlerindeki Roma heykellerini yıkmışlardı¹⁰¹. Mithridates Pergamon'da Roma elçilerinden biri olan Manius Aquilius'un boğazına erimiş altın dökerek Pergamonlulara gözdağı vermiş ve sonuçta Pergamon savaşmadan Mithridates'e teslim olmuştur¹⁰². Aigai de bu dönemde hiç şüphesiz başta Pergamon olmak üzere diğer kentler gibi Mithridates'in tarafına geçmiş olmalıdır. İ.Ö. 88'de Ephesos'ta kısa süreliğine konaklayan Mithridates, *misoromaios* (Roma düşmanı) olarak bilinen filozof Metrodoros'un¹⁰³ tavsiyesi üzerine Anadolu'daki seksen bin Romalıyı yaş ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin bir gecede katletmiştir¹⁰⁴. Gelişen bu olayları takiben İ.Ö. 87'de Roma, Mithridates'e karşı savaş ilan etmiş ve General Sulla komutasındaki ordu Mithridates ile savaşmak üzere yola

¹⁰⁰Hansen 1971, 157.

¹⁰¹ App. Mith. 3.

¹⁰² App. Mith. 3; CAH IX, 144–145.

¹⁰³ Plu. Luc. 22.

¹⁰⁴ App. Mith. 4. “Asia Akşam Duası Vakti Katliamı” (Asiatic Vespers) olarak adlandırılan katliama Ephesos, Pergamon, Adramytion, Tralleis ve Kaunos kentleri katılmıştır (CAH IX, 148). Bu dönemde Aigai'deki Roma nüfusuna yönelik herhangi bir veri bulunmamakta, dolayısıyla söz konusu katliamın Aigai'de de gerçekleşip gerçekleşmediğini söylemek şu an için mümkün değildir.

çıkmıştır. İ.Ö. 86'da Sulla vatan haini ilan edilmiş ve Mithridates ile olan savaşı sürdürmek adına Gaius Flavius Fimbria, consul Lucius Cornelius Cinna tarafından görevlendirilmiş ve Lucius Valerius Flaccus'un yanına *legatus* olarak atanmıştır. Ancak daha sonrasında konakladıkları handa Fimbria ile bir *quastor* arasında kiralık odalar yüzünden doğan tartışmada Flaccus'un hakemlik yapması sonucunda Fimbria ile Flaccus'un arasında çıkan kavga büyüyen çatışmaya dönüşmüş ve Fimbria önce Khalkedon'daki ardından Nikomedia'daki savaşta Flaccus'u öldürerek giriştiği savaştan galip ayrılmıştır¹⁰⁵. Bu zaferden sonra Roma ordunun başına geçen Fimbria, Pontus kralı Mithridates'e karşı birçok başarı elde etmiş; bunun üzerine Mithridates önce Pergamon'a ardından Pitane'ye, son olarak da Mytilene'ye kaçmak zorunda kalmıştır. Fimbria buradan Troia'ya hareket etmiş ve 1000 yıl sonra tekrar bir "hile" ile girilen kent Fimbria tarafından yakılıp yıkılmıştır. Sulla İ.Ö. 85 sonbaharında Dardanos'ta Mithridates ile barış anlaşması imzaladıktan sonra ordusunu Fimbria'nın üzerine sürerek Asia'daki Roma egemenliğini yeniden kurmuştur. İ.Ö. 84'e kadar Ephesos'ta kalan Sulla bu süre zarfında Troia, Khios, Rhodos, Magnesia ve diğer birçok kente özgürlüklerini geri vermesinin yanı sıra, bu kentlerin savaş tazminatı almasını sağlanmış, kentler finansal yönden ödüllendirilmiştir¹⁰⁶. Buna karşın, Mithridates'e kucak açan ve bir süreliğine de olsa burada konaklamasını sağlayan Pergamon ve çevresindeki yerleşimler Sulla tarafından tahrip edilmiş ve cezalandırılmıştır. 1. Mithridates Savaşı sırasında (İ.Ö. 89–85) Pergamon ve çevresindeki birçok kalenin terk edilmesinin nedeni Sulla tahribatı olmalıdır¹⁰⁷. Sulla ilk olarak Mithridates tarafından özgür bırakılan kölelerin efendilerine geri dönmelerini sağlamış, muhalif kentlerin halkını ise köleleştirmiş ve kent surlarını yıktırılmıştır. Başta Ephesos ve Pergamon olmak üzere Asia eyaletinde vergi vermeyen kentlerin son beş yıllık vergilerini ödeme zorunluluğu getirilmiştir¹⁰⁸. Ağır vergiler ile ekonomik büyük bir yükün altına giren kentler yüksek faizler ile borç almaya başlamışlar; ancak ödeyemedikleri bu borçlara karşılık tiyatroları, gymnasionları, limanları ve kent surlarını ipotek etmişlerdir¹⁰⁹. İ.Ö.

¹⁰⁵ App. Mith. 8; Plu. Luc. 2, 3.

¹⁰⁶ App. Mith. 9; CAH IX, 161, 162.

¹⁰⁷ Pirson – Zimmermann 2011, 64; Zimmermann 2011, 116.

¹⁰⁸ Zimmermann 2011, 57.

¹⁰⁹ CAH IX, 162.

71’de *proconsul* olan Lucius Licinius Lucullus Asia eyaletindeki bazı kentlerin ağır vergilerden kurtulmasını sağlamış ve yüksek faizli borçlara adil düzenlemeler getirerek Asia eyaletinde tekrar görece bir refah inşa etmiştir¹¹⁰. Aigai bouleuterionunda ele geçen, Lucullus’u onurlandırmak adına dikilen heykele ait yazıtlı kaide, Aigai’nin İ.Ö. 89 yılında Mithridates’in tarafında yer aldığını ve sonrasında Sulla tarafından ağır cezalara çarptırıldığını kanıtlamaktadır¹¹¹. Lucullus kaidesi, söz konusu ağır vergilerden kurtuluşun ve ekonomik sistemin tekrar düzelmeye başladığının en güçlü kanıtıdır¹¹². Aigai’nin güneydoğusunda saptanan ve Geç Hellenistik döneme tarihlenen bir sınır taşının gösterdiği üzere Aigai territoriumunun doğuda Hyrkania Ovası’na (Magnesia ile Sardeis arasındaki ova) kadar ulaşması, Lucullus dönemi ile birlikte kentin ekonomik yapısının yeniden inşasına birer kanıt olarak gösterilebilir¹¹³.

İ.Ö. 48’de consul olan Publius Servilius Isauricus 46–44 yılları arasında Asia eyaletinde görev yaptığı sürede birçok kent tarafından “kurtarıcı ve hayırsever” olarak onurlandırılmıştır¹¹⁴. Isauricus aynı zamanda Aigai’ye ve Apollon Khresterios Tapınağı’na önemli yardımlarda da bulunmuştur¹¹⁵. Isauricus’un Aigai’ye yaptığı yardımlar, Sulla’nın cezai yaptırım olarak belirlediği ağır vergiler sonucunda Aigai’nin yüksek faizler ile borçlanmasından ötürü kentin ticari yaşamının sekteye uğramasının ve ekonomik dar boğaz içerisine girmesinin birer göstergesi olarak yorumlanmalıdır.

İ.S. 17 yılında aralarında Aigai’nin de olduğu Asia eyaletinin on iki kenti bir gece yarısı büyük bir felakete yol açan şiddetli bir deprem ile tahrip olmuştur. İmparator Tiberius depremde zarar gören kentlere on milyon *sestertius* bağışta bulunmuş ve beş

¹¹⁰ CAH IX, 244–247.

¹¹¹ Kentte sürdürülen kazılar, İ.Ö. 2. yy.da büyük bir imar faaliyetine giren Aigai’nin İ.Ö. 1. yy.ın ilk yarısında mimari faaliyetlerin durduğunu, buna paralel olarak ele geçen küçük buluntularda da belirgin bir azalmanın olduğunu göstermektedir. Kente yönelik tüm bu veriler, ilişkili olduğu tahribat tabakası henüz tespit edilememiş olsa da Aigai’de Sulla tarafından gerçekleştirilen tahribatın arkeolojik yansımalarını ortaya koymakta, ayrıca ağır vergiler sonucunda Aigai’nin ekonomik yaşantısındaki çöküşü de gözler önüne sermektedir.

¹¹² Lucullus kaidesi için bkz. Bölüm 2.5.1.5 Theatron, 154.

¹¹³ Söz konusu sınır taşı için bkz. Malay 1999, 21, Pl. 1, No. 1

¹¹⁴ CAH IX, 441; Radt 2002, 41.

¹¹⁵ Aigai’de bulunan yazıtlı bir heykel kaidesi Publius Servilius Isauricus’un bir heykel ile onurlandırıldığının göstergesidir (yazıt için bkz. Clerc 1886, 289; Bohn -- Schuchhardt 1889, 47, Abb. 60, 53; Abb. 69, 54, No. 5). Apollon Khresterios Tapınağı’ndan ele geçen bir yazıt Isauricus’un tapınağa arazi bağışladığını göstermektedir (Söz konusu yazıt için bkz. Fabricus 1885, 273; Clerc 1886, 289–294; Bohn -- Schuchhardt 1889, 47, Abb. 60).

yıllığına söz konusu kentleri vergiden muaf tutmuştur¹¹⁶. Aigai, Tiberius'un yardımseverliği ve cömertliğine karşılık kentin ana kapısını yeniden inşa ederek, kapının epistylösündeki yazıt ile minnettarlıklarının birer göstergesi olarak imparatoru onurlandırmıştır. Aigai'de bu tarihten İ.S. 3. yy.ın ikinci yarısına kadar olan yaklaşık iki yüz elli yıllık dönem şu an için bilinmemektedir.

İ.S. 267'de Gotların komşusu ve aynı zamanda hasmı olan Heruliler Anadolu'daki birçok kenti istila etmiştir; ilk olarak Kırım Yarımadası'nın kuzeyinden gelip Maiotis (Azak) Denizi'nden hareket eden Heruliler ilk olarak Herakleia Pontika'yı yağmalamışlardır. İ.Ö. 268 yılı ile birlikte Dniester Nehri'nin ağzından yola çıkan Gotlar ile birleşerek Karadeniz'in batı kıyılarından güneye doğru ilerleyen büyük bir sefer düzenlemişlerdir. Heruliler Anadolu'ya vardıklarında Propontis'in her iki boğazını (Bosphoros ve Hellespontos) geçerek Byzantion'u ve Kyzikos'u ele geçirmişlerdir¹¹⁷. Respa, Veduco ve Tharro önderliğinde üç gruptan oluşan istilacılar Anadolu'nun batı kıyıları boyunca ilerleyerek kıyıdaki birçok merkezi yağmalamışlar; Ephesos başarılı bir kent savunması göstermesine karşın, kentin ünlü Artemis tapınağını talan eden istilacılar Troia'yı da aynı şekilde soyarak tahrip ettikten sonra Akdeniz'in önemli ve güçlü adaları olan Rhodos, Girit ve Kıbrıs'a istilalarını sürdürmüşlerdir¹¹⁸. Yaklaşan Heruli tehlikesinin haberini muhtemelen önceden alan Aigai halkı kamusal yapılar da dahil olmak üzere kentteki binaların kapılarını duvar örmek suretiyle kapatarak kenti terk etmişlerdir. Heruli tehlikesinin ardından kentlerine geri dönmeyi düşünen Aigaililer sığındıkları daha büyük ve güvenli kıyı kent(ler)inde Heruliler tarafından büyük bir olasılıkla katledilmiş olmalıdır¹¹⁹. Heruli istilasının yanı sıra, aynı tarihlerde bölgede görülen veba salgını ve birçok kente büyük zararlar verdiği anlaşılan deprem de

¹¹⁶ Tac. Ann. 2, 47.

¹¹⁷ CAH XII, 227, 228.

¹¹⁸ CAH XII, 228.

¹¹⁹ Aigai'de sürdürülen kazılarda açığa çıkarılan hemen her yapının kapılarının duvar ile örüldüğü tespit edilmiştir. Söz konusu yapıların tabanlarından ele geçen en geç tarihli malzeme İ.S. 3. yy.ın ikinci yarısını işaret etmektedir.

Aigai'nin ekonomik ve politik kent yaşantısının sona ermesindeki belirleyici etkenlerdir¹²⁰.

İ.S. 451'deki Kadıköy Konsülü'nde ve İ.S. 5. yy.da Hierokles'in piskoposluk listelerinde Aigai ve Temnos'un isimlerinin geçmesine karşın, Doğu eyaletlerindeki metropolitlerin hiyerarşik sırasını ve piskoposluk merkezlerin listelendiği resmi kayıtlar olan *Notitiae Episcopatum*'da Aigai ve Temnos'un adının yer almaması dikkat çekicidir¹²¹. Aigai'nin İ.S. 267'deki Heruli istilası sonrasında bir daha iskan görmemesi ve kentte İ.S. 5. ve 6. yy.lara ilişkin herhangi bir arkeolojik verinin olmayışı piskoposluk listelerinde geçen ismi tartışmalı kılmaktadır¹²². İ.S. 7. yüzyıldaki Arap akınları da kentte yeni bir iskanın oluşmasına engel olmuş olmalıdır¹²³. Kentin "Demir Kapı" olarak adlandırılan girişinin doğusundaki düzlük alanda bulunan kilise, Aigai'nin İ.S. 12. ve 13. yy.larda bir kentsel yaşam olmasa da az sayıdaki kilise tebaasının varlığını sürdürdüğü bir yer olduğunu göstermektedir¹²⁴. İ.S. 13. yüzyılın sonlarında Saruhanoğulları'nın bölgeyi ele geçirmesi ile birlikte Aigai'deki son dönem yerleşimi terk edilmiş olmalıdır.

¹²⁰ W. Radt söz konusu veba salgını ve depremin Pergamon ekonomisini sarstığını dile getirmiştir (bkz. Radt 2002, 46).

¹²¹ Ramsay 1890, 105.

¹²² W.M. Ramsay, Hierokles'in piskoposluk listesinde "Apae" olarak geçen Aigai kentinin aslında el yazmalarındaki bir yanlışlık olduğunu söylemektedir (Ramsay 1890, 105). Piskoposluk listelerinde Aigai ile ilgili tartışmalar için bk. Armağan 2014, 209–219.

¹²³ Doğer 2006, 128.

¹²⁴ Aigai kazılarında ortaya çıkarılan İ.S. 12. ve 13. yy. yapıları mimari olarak değerlendirildiğinde temeli olmayan ve doğrudan yürüme düzlemi üzerine oturan duvarlara sahip oldukları ve doğrudan Hellenistik ve Roma dönemlerine ait tabanları kullandıkları görülmektedir. Ayrıca söz konusu duvarlarda, dolgu olarak kullanılanlar hariç, herhangi bir çatı kiremidi ele geçmemesi, söz konusu yapıların, üzeri çalı çırpı ile örtü basit yapılar olduğunu ve bu yapıların büyük bir olasılıkla kentin sosyo-ekonomik yaşamının her zaman en önemli aktörlerinden biri olan keçiler için birer ağıl olarak kullanıldığını göstermektedir.

1.2 ARAŞTIRMA TARİHİ

19. yy.da batılı gezginlerin bölgeye yaptığı seyahatler ile başlayan Aigai'ye yönelik araştırmaların başlangıcını 1880–1881 yıllarında S. Reinach ve W.M. Ramsay'ın kente yaptıkları geziler oluşturmaktadır¹²⁵. Reinach ve Ramsay Aigai'yi ziyaretleri sonrasında kente ilişkin gözlemlerini aktarmışlardır. 1882 yılında M.A. Clerc Aigai'de agora binasında ve kentin nekropolisinde kazı çalışmaları gerçekleştirmiştir¹²⁶. 1886 yılında R. Bohn başkanlığındaki Pergamon kazı ekibi üyelerince Aigai'de yaklaşık bir aylık bir çalışma yürütülmüştür¹²⁷. Aigai'deki ilk sistemli arkeolojik çalışmalar Prof. Dr. E. Doğer başkanlığındaki kazı ekibi tarafından 2004 yılında başlamış ve günümüzde de halen devam etmektedir¹²⁸.

Bouleuterionlar ile ilgili ilk toplu çalışma F. Krischen'in 1941 yılında yayınladığı "Antike Rathäuser" isimli yayınıdır. Krischen'in yanı sıra Von K. Wulzinger ve Von A. Von Gerkan'ın da katkı sağladığı bu eserde başta Miletos ve Priene olmak üzere Termessos, Kretopolis, Assos ve Herakleia am Latmos bouleuterionları tipolojik açıdan ele alınmış; bununla birlikte Roma Curia'ları da incelenmiştir. Söz konusu yayının hemen ardından 1943'te W. McDonald, "The Political Meeting Places of the Greeks" adlı kitabında İ.Ö. 2. Bin'den başlayarak Roma dönemine kadar uzanan süreç içerisinde Yunan dünyasındaki politik toplantı yerlerini ele almıştır. McDonald, yayınında epigrafik veriler ve arkeolojik bulgulardan hareketle o zamana kadar saptanmış bouleuterionların katalogunu oluşturmuştur. 1975 yılında K. Tuchelt, "Buleuterion und Ara Augusti" isimli çalışması ile Miletos bouleuterionunda daha öncesinde onurlandırma mezar anıtı olarak tanımlanan yapının Ara Augusti (Augustus Altarı) olduğunu tespit etmiştir¹²⁹. 1982 yılı ile birlikte R. Meinel, "Das Odeion" tarihsel süreç içerisinde odeionları tipolojik açıdan değerlendirmiştir. D. Gneisz, 1990'da "Das Antike Rathaus" isimli doktora tezinde antik dönemdeki bouleuterionları ele alıp, form özelliklerine göre bouleuterionları beş farklı tipte sınıflandırmıştır. 1991 yılına gelindiğinde de J. Balty, "Curia Ordinis" adındaki

¹²⁵ Reinach 1881, 131–136; Ramsay 1881, 275–302.

¹²⁶ Clerc 1886, 275–296; Clerc 1891, 213–237.

¹²⁷ Bohn – Schuchhardt 1889.

¹²⁸ Kazı çalışmaları ile ilgili ön çalışmalar için bkz. Doğer et al. 2008, 207–232; Doğer et al. 2010, 343–356; Doğer et al. 2012, 183–208; Sezgin 2013, 95–116.

¹²⁹ Tuchelt 1975, 91–140.

yayınında bouleuterionları theatron planlarına göre gruplamıştır. Bouleuterionlar üzerine son yıllardaki en kapsamlı çalışmada, V. Kockel "Bouleuteria Architektonische Form und urbanistischer Kontext" isimli makalesi ile bouleuterionları form ve kent plancılığı açısından incelemiştir¹³⁰. 2009'da N. Feller'in yayınladığı "Zur Belichtung griechischer Saalbauten" isimli makalede başta bouleuterionlar olmak üzere sütunlu toplantı yapılarındaki aydınlatma problemleri ele alınmıştır. Antik döneme ait bouleuterionları toplu olarak inceleyen bu yayınlarda dışında özellikle de H. Knackfuss ve G. Kleiner'in Miletos bouleuterionu ile ilgili eserleri¹³¹, L. Bier'in Ephesos bouleuterionu yayınları¹³²; T. Wiegand ile H. Schrader'in ve ardından M. Schede'nin Priene bouleuterionuna yönelik yayınları¹³³, M. Kadioğlu'nun Nysa bouleuterionuna ilişkin yayınları¹³⁴ ve T. Korkut'un Patara bouleuterionu ile ilgili yayınları¹³⁵ bouleuterionların bütün olarak değil de tekil bir şekilde incelendiği başlıca çalışmalardır. Tüm bunların dışında bouleuterionların tekil olarak ele alındığı son çalışma ise 2006 yılında A.K. Öz'ün Metropolis bouleuterionu ile ilgili doktora tezi sayılabilir¹³⁶.

¹³⁰ Kockel 1995, 29–40.

¹³¹ Milet I-2; Kleiner 1968, 77–88.

¹³² Bier 2008; Bier 2009.

¹³³ Wiegand – Schrader 1904; Schede 1964.

¹³⁴ Kadioğlu 1999; Kadioğlu 2000; Kadioğlu 2011; Kadioğlu 2013.

¹³⁵ Korkut 2006; Korkut – Groshce 2004; Korkut – Groshce 2007.

¹³⁶ Öz 2006.

2 AİGAI BOULEUTERİONU

Aigai bouleuterionu, kentinin kurulduğu tepenin (Gündağı) kuzeydoğu yamacında yer almaktadır (Plan 1). Bouleuterion kazısı başlamadan önce alanda oldukça yoğun taş enkaz bulunmaktaydı. Delice ağaçlarının çevrelediği enkazdaki taşların işçiliği ve boyutları, alanda büyük ve güçlü bir yapıyı işaret etmekteydi. Yapının yıkılması sonucunda, yapının duvar taşlarının büyük bölümü binanın içine; bir kısmı da doğu ve güney bölümlerde binanın dışına devrilmiştir. Kazı çalışmaları başlamadan önce söz konusu duvarların ayakta kalan kısımları yüzeyde yer yer izlenebilmekteydi (Resim 1). Bununla birlikte, taş enkazın güney tarafında yapının oturma sıralarının birkaçı yüzeyden görülebilmekteydi.

Kazı çalışmalarına, binanın ortasındaki enkaz taşlarının kaldırılmasıyla başlandı. Buradan kaldırılan taşlar, agora yapısının kuzeyinde ve bouleuterionun 50 m. kadar güney batısındaki anakaya yükseltisinin önünde, ön cephesi düzgün bir duvar şeklinde örülerek ve içi düzgün şekilde doldurularak depolanmıştır. Sekiz yıl kesintisiz gerçekleştirilen kazılar sonucunda mevcut bouleuterionun sınırları tamamıyla açığa çıkarılarak planının belirlenmesinin ardından, binanın belirli noktalarında yapılan sondajlar sonucunda aynı alanda daha erken bir bouleuterionun varlığı tespit edilmiştir. Yapısal ve teknik farklılıklara sahip her iki bouleuterion plan bakımından bazı benzerlikler göstermesine karşın, boyut olarak birbirinden farklıdır. Doğu-batı yönünde uzanan ve dikdörtgen plandaki her iki bouleuteriondan yeni olanın çok daha büyük boyutlu olduğu anlaşılmıştır. Bir öncekinden farklı olarak yeni bouleuterionun planına, iki sıradan oluşan odalar dahil edilmiştir. Teknik açıdan da daha ileri bir noktada olan yeni bouleuterionun inşasında dönemin tüm yeni teknikleri ve modası kullanılmıştır. Yapının duvarlarında farklı örgü ve tekniklerin kullanılmış olması, binanın kullanım gördüğü yüzyıllar içerisinde defalarca onarıldığını; dolayısıyla da evreleri ortaya koymaktadır.

Mevcut bouleuterionun altında yer almasından dolayı eski bouleuterionun planı tam olarak belirlenememektedir. Eski yapıda oldukça az sayıda buluntunun ele geçmesine karşın, yapının mutlak tarihlendirilmesine olanak tanıyan arkeolojik veriler

elde edilmiştir. Sikke ve seramik gibi küçük buluntuların yanı sıra mimari ve plastik eserlerden oluşan arkeolojik veriler yapının tarihlendirilmesindeki en önemli dayanak noktasını oluşturmaktadır. Yapının odalarına ait tabanlardan ele geçen kontekst buluntular ise bouleuterionun son kullanım evresini göstermektedir. Arkeoloji bulguların yanı sıra, antik kaynaklar ve tarihsel kayıtlar göz önüne alındığında yeni bouleuterionun inşa tarihinin net olarak belirlenmesini sağlamıştır. Söz konusu veriler, aynı zamanda yeni bouleuterionun hangi amaçla inşa edildiğini de açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

2.1 BOULEUTERİONUN KONUMU

Köseler Köyü'nün yaklaşık 2 km. güneyindeki Gündâğı üzerinde yer alan Aigai, Hellenistik dönemde Hippodamik plan ile tasarlanmış diğer kentlerden farklı olarak düzenli bir kent planına sahip değildir. Yakın topografik özelliklere sahip Pergamon'da gözlendiği gibi Aigai'nin, tepenin genelinde düzensiz olarak yayılmış ve tepe üzerindeki her alanı etkin bir biçimde kullanmayı amaçlamış bir kent plancılığını izlediği ve imar faaliyetlerinin de bu yönde geliştirildiği söylenebilir¹³⁷. Topografya ile uyumlu bir plancılığın yansıması şeklinde kendini gösteren kent terasları, arazinin zorunlu kıldığı noktalarda büyük kamusal yapılar için yapay birer zemin görevi görmektedir. Kentin geneline bakıldığında imar faaliyetlerinin söz konusu teraslar üzerinde gerçekleştirildiği görülmektedir.

Kent planına bakıldığında ise tepenin şüphesiz ki eğimi en az olan ve bir sırt şeklinde uzanan kuzey yamacı boyunca uzanan kent nekropolisini geride bırakıp virajlı bir yol ile kent surlarına ve kentin başlıca girişi olan Tiberius kapısına ulaşılmaktadır (Plan 2). Tiberius kapısından kentin içine geçilmesinin ardından kent agorasında sonlanan ve kentin ana yolu işlevini gören agora caddesinin her iki kenarına yayılmış konutlar yer almakta ve yolu takiben agoraya ulaşılmaktadır. Agoradan güneye doğru güçlü sur sistemi ve teras duvarları üzerinde yükselen akropolis bulunmaktadır. Bu noktadan sonra kent imarının ağırlıklı olarak tepenin batısına kaydığını söylemek mümkündür. Akropolisin hemen güneybatısındaki hamam ve gymnasion kompleksine ulaşılmakta ve bu alanın kuzeybatısında da tiyatro ve onun da hemen kuzeydoğusunda muhtemelen Athena'ya adanmış bir tapınak kendini göstermektedir.

Aigai agorası kentin bulunduğu tepenin (Gündâğı) kuzeydoğu yamacında yükselen üç teras üzerine inşa edilmiştir. Kuzey-güney yönünde birbirine paralel ilerleyen teraslardan doğudaki üzerinde Agora Binası yer alırken, ortadaki ikinci teras agora meydanını taşımaktadır (Resim 2, Plan. 2, 3). En üstteki üçüncü teras ise Batı Stoa ve bouleuterionun hemen batısında yer almaktadır. Alttaki iki teras güçlü duvarlar ile desteklenmelerine karşın, en batıdaki teras anakayanın düzleştirilmesi ile oluşturulan

¹³⁷ Aigai ve Pergamon karşılaştırması için bkz. Sezgin 2012, 81–96.

doğal bir teras duvarı üzerinde yükselmektedir. Olasılıkla İ.S. 1. yüzyılda güçlendirilen doğudaki en alt teras duvarı Agora Binası'nın önündeki yürüme düzlemini taşımaktadır. Bina orta terasın istinat duvarına yaslanırken, Batı Stoa da düzleştirilmiş anakayaya dayanmaktadır. Her iki yapı ile teras duvarları arasında oluşacak rutubeti önlemek adına Pergamon mimarisinin özelliği olan ve benzer uygulamanın Assos'ta da görüldüğü peristasisler inşa edilmiştir¹³⁸. Agora Binası ile Batı Stoa, agora meydanını doğu ve batıdan karşılıklı bir şekilde çevrelemekte, Batı Stoa'nın hemen kuzeyinde yer alan bouleterion ise agoranın kuzey sınırını oluşturmaktadır. Agora, güneyde kimliğinin henüz belirlenmemesinden dolayı "A Yapısı" olarak adlandırılan ve Aigai agorası ile benzer plana sahip Assos agorasına dayanarak bir tapınak olma ihtimali bulunan bir yapı ile son bulmaktadır¹³⁹.

Bouleterionun konumu göz önüne alındığında, agora planı içerisinde çevreleyici ve sınırlandırıcı bir görev üstlendiği görülen bouleterionun yeri için agora binasının ve Batı Stoa'nın hemen kuzeyi tercih edilmiştir. Bu tercih şüphesiz ki theatronlu bir yapı için en uygun noktayı işaret etmektedir. Doğu-batı yönünde uzanan bouleterionun bu alana inşa edilme nedeni topografik bir zorunluluğun yanı sıra, binanın yer aldığı parselin çok daha erken dönemlerden itibaren kent meclisi için tasarlandığı anlaşılmaktadır. Kazı çalışmaları, mevcut bouleterionun hemen altında daha erken bir bouleterionun varlığını ortaya koymaktadır. Yeni bir bouleterion yapılma ihtiyacının belirmesi ile birlikte, sınırları ve kullanım amacı daha önceden belirlenmiş aynı parsel ancak bu sefer biraz genişletilerek yeni binanın inşası için kullanılmıştır. Bouleterionun konuşlandığı yamacın eğimi gözetilerek doğu-batı yönünde tasarlanan yeni bouleterion, eski bina ile aynı doğrultudadır. Bouleterionun yönü, üstü kapalı büyük bir binanın günışığından maksimum faydalanma imkanı tanımaktadır. Genel olarak bakıldığında Aigai bouleterionunun, mimari olarak farklılıklara gidilmesine karşın, konum ve yön anlamında hiçbir değişikliğe uğramaksızın agora planı içerisindeki mevcut konumunu koruduğu söylenebilir.

¹³⁸ Pergamon için bkz. Bachmann 2011, 80, Abb. 9; Bachmann 2014, 240, Fig. 8. Assos için bkz. Seddon 1987, 67. Pergamon mimarisinde peristatis uygulaması için bkz. Bachmann 2014, 239. 240.

¹³⁹ Assos örneği için bkz. Clarke – Bacon – Koldewey 1902, 21. "A Yapısı" için bkz. Kan 2012, pl. 9 a. b; Doğer et al. 2013.

2.2 KAZI ÇALIŞMALARI

Fransız ve Alman meslektaşların 1880’li yıllarda Aigai’deki araştırmalarının üzerinden yaklaşık yüz yirmi yıl geçmesinin ardından 2004 yılında ilk kez bir Türk ekip tarafından başlatılıp sistematik olarak sürdürülen Aigai kazılarının ana hedefini kentin agorası oluşturmaktaydı¹⁴⁰. Bu hedef doğrultusunda Aigai kazılarına öncelikle agoradaki kamusal yapılardan başlanılmıştır. 2004 yılı kampanyasının başında agorada gerçekleştirilen incelemelerin hemen ardından kazı çalışmalarına ilk olarak birkaç oturma sırasının yüzeyden görülebildiği ve daha önceki araştırmaların da varlığını net bir şekilde ortaya koyduğu bouleteriondan başlanılmış ve 2011 yılına kadar kesintisiz sürdürülen çalışmalar neticesinde bouleterionun kazısı tamamlanmıştır¹⁴¹. Aynı yıl eş zamanlı olarak Agora Binası’nın zemin katındaki ön odalardan birinde kazı çalışmaları gerçekleştirilmiş ve odanın içindeki enkaz kaldırılarak oda anakayaya kadar kazılmıştır. Bununla birlikte, 2010 yılı kampanyasında agoranın batı kısmında, bouleterionun güneyinde kalan alanda yürütülen çalışmalarda, agoradaki Batı Stoa’nın kuzey ucunun yaklaşık 9 m.lik bir bölümü açığa çıkarılmıştır¹⁴².

2004 yılında Aigai’de arkeolojik kazılar öncesinde yapılan detaylı incelenmelerde kentin yoğun olarak delice ağaçları ile kaplı olduğu gözlenmişti. Delice ağaçlarının arasında kalan açıklıkların neredeyse tamamı kentteki yapılara ait taş enkaz ile kaplıydı. Tepedeki yoğun enkazın genelinde düzgün kesilmiş, dikdörtgen blok taşlar yer almaktadır. Agora binasına doğru uzanan ve kazılar sonucunda gerçekte bir cadde olduğu anlaşılan patikanın hemen batı kenarında görkemli büyük bir yapıya ait olduğu anlaşılan duvar kalıntısı patika boyunca uzanmaktaydı. Cephesi doğuya bakan duvar

¹⁴⁰ 1882 yılında M.A. Clerc başkanlığındaki Fransız ekibi Aigai’de başta nekropolis olmak üzere agora binasında kazılar yürütmüştür (Clerc 1886, 275–296; Clerc 1891, 231–237). Pergamon kazı ekip üyesi Alman araştırmacılar ise 1885 yılında yaklaşık bir ay sürdürdükleri incelemeler sonucunda kente ilişkin önemli veriler elde etmiştir (Bohn – Schuchhardt 1889). Günümüzde Prof. Dr. E. Doğer başkanlığında yürütülen Aigai kazıları kesintisiz olarak devam etmektedir (Doğer et al. 2008, 207–232; Doğer et al. 2010, 343–356; Doğer et al. 2014).

¹⁴¹ M.A. Clerc tarafından bulunan yazıtlı epistylos parçası, Apollonidas oğlu Antiphanes tarafından Zeus Bollaioş’a bir bina yaptırdığını ortaya koymaktaydı (Clerc 1886, 290). R. Bohn ve C. Schuchhardt, kentteki incelemeleri sırasında söz konusu yazıtın devamını bularak Apollonidas oğlu Antiphanes’in Zeus Bollaioş’a, Hestia Bollaia’ya ve Demos’a adadıkları yapının “bouleterion” olduğunu başarılı bir şekilde tespit etmişlerdir (Bohn – Schuchhardt 1889, 34–35).

¹⁴² Agora meydanında daha önceden yeri belirlenen Batı Stoa ile ilgili fazla bir veri bulunmamaktaydı (Batı Stoa için bkz. Bohn – Schuchhardt 1889, 30–32; Coulton 1976, 213; Seddon 1987, 33).

büyük boyutlu, dikdörtgen kesme taşlardan örülüydü. Yapıya ait yoğun taş enkaz 0,8 m. kalınlığındaki cephe duvarının bulunduğu noktadan başlayarak batı yönüne doğru devam etmekteydi. Taş enkazdaki incelemelerde cephe duvarının yaklaşık 15 m. kuzeybatısında doğu-batı doğrultulu bir duvarın üst sıra taşları ile enkazın orta kısmında hemen yüzeyden görülebilen olasılıkla bir *theatrona* ait olabilecek yarım daire formunda ilerleyen üç adet oturma sırası tespit edilmiştir. 0,55 m. genişliğindeki doğu-batı doğrultulu duvarın doğu yönünde ilerleyerek, cephe duvarı ile birleştiği ve her iki duvarın da aynı yapıya ait olduğu anlaşılmıştır. Söz konusu yapıya ilişkin tüm bu veriler 1886 yılında Pergamon kazı ekibinin Aigai’de yaptığı çalışmalarda ele geçen yazıtlı epistylus blok ile birleştirildiğinde, R. Bohn’un daha önceden dile getirdiği kentin bouleuterionunu işaret etmekteydi¹⁴³. Aigai kazılarının ilk yılında söz konusu yapı birincil kazı alanı olarak belirlenmiş ve bu noktada kazı çalışmalarına başlanılmıştır.

Yoğun bir taş enkazın hakim olduğu alan içerisinde yapının cephe duvarı ile birlikte, kuzey ve batı duvarları yüzeyde kısmen seçilebilmekteydi. Taş ve topraktan oluşan yoğun enkaz, yapının cephe duvarından başlayıp batıya doğru ilerlemekteydi. Kuzey ve batı duvarlarının kesişip, yapının kuzeybatı köşesini oluşturduğu noktayı hesaplamak da mümkündür. Binanın cephe duvarının kalınlığı 0,8 m. olup, duvarı oluşturan dikdörtgen blok taşların yüksekliği 0,3 ile 0,45 m. arasında değişiklik göstermektedir. Kuzey ve batı duvarlarının üst kodları ise kuzeybatı köşede 370,85 m.ye ulaşmakta ve duvarların genişliği de bu noktada 0,55 m.dir.

Kazı çalışmalarına da ilk olarak bouleuterionun kuzeybatı köşesinden başlanılmıştır. Yapının kuzeybatı köşesinden 3 m. doğuda, dikdörtgen prizma şeklinde, 0,49x0,25 m. ölçülerinde, 370 m. üst kodunda, kuzey duvarına bitişik bir şekilde yükselen bir paye açığa çıkarılmıştır. Payenin yaklaşık 2.20 m. güneyinde, oturma sıralarının da 0,50 m. batısında üç adet sütun tamburu ve bir adet sütun başlığı ele geçmiştir. İon düzenindeki sütun tamburlarının ve başlığının batı yönüne doğru

¹⁴³ 1886 yılında Pergamon kazılarında R. Bohn önderliğindeki küçük bir ekibin Aigai’de yürüttüğü çalışmalar sırasında tespit edilen yazıtlı bir epistylus dayanarak R. Bohn söz konusu yapının bouleuterion olması gerektiğini söylemiştir (Bohn – Schuchhardt 1889, 8, Abb. 3; 34, Abb. 35). Yapının kimliği ile tartışma için ayrıca bkz. 34, 35). Yazıtın, Apollonidas oğlu Antiphanes’in söz konusu yapıyı Zeus Bollaios, Hestia Bollaia’ya ve Demos’a adadığı anlaşılmıştır (Doğer et al. 2008, 214, 215).

devrildiği ve sütunun *in-situ* olduğu anlaşılmıştır. Söz konusu sütunun yaklaşık 2 m. güneyinde aynı tipte diğer bir sütuna ait tamburlar tespit edilmiştir. Kuzey-güney yönünde dizildikleri anlaşılan sütunlar bir *peristylosu* işaret etmekteydi. Eldeki tüm veriler bouleuterionun batı duvarı ile *peristylos* arasında 3 m. genişliğinde bir portikonun varlığını işaret etmektedir. 0,55 m. genişliğindeki batı duvarı güney tarafta 369,95 m. kodunda anakayanın oyularak doğal bir düzlem elde edildiği zemin üzerine oturmaktadır. Portikodaki enkazın kaldırılmasıyla birlikte, binanın üst yapısına ait çatı kiremitlerinden oluşan bir enkaz ortaya çıkarılmış ve söz konusu kiremitlerin 368,80 m. kodunda sıkıştırılmış bir toprak taban üzerine oturduğu saptanmıştır (Resim 3). Portikonun kuzey bölümde taban altında 368,73 m. kodunda taban için tamamıyla düzleştirildiği anlaşılan anakaya açığa çıkarılmış, güney bölümünde ise küçük yonga taşlardan oluşan taban altı dolguya ulaşılmıştır. Açılan sondajın doğu kenarında, küçük boyutlu taşlardan basitçe örülmüş, *peristylosun* taban altındaki temel duvarı açığa çıkarılmıştır. 368,80 m. üst kodundaki *stylobatesi* oluşturan dikdörtgen blokların ön yüzleri düzgünce işlenmiş, buna karşın arka yüzleri kabaca yontularak bırakılmış, böylelikle söz konusu blokların farklı ölçülerde derinlikleri oluşmuştur. *Peristylosun* tamamının ortaya çıkarılması ile birlikte, *peristylosun*, güneydeki ele geçmemesine karşın, kuzey ve güney ucunda dikdörtgen prizma şeklindeki iki payeden ve her iki payenin arasında da dört adet yarım daire formlu İonik sütunundan oluştuğu anlaşılmıştır. Portiko olarak yorumlanan bu alandan bouleuterionun asıl ana bölümü olan theatron kısmına geçildiği anlaşılmaktadır. *Peristylosun* ikinci ve üçüncü sütunlarının arasında üst sırasında mermer bloğun kullanıldığı dikdörtgen bir platform kullanılmıştır. *Peristylos* bu noktadan başlayarak *peristylosun* güneyine kadar ilerlediği gözlenen basit bir duvar örgüsü ortaya çıkarılmıştır. Tek sıra küçük taşlardan basitçe örülen duvar, 0,59 m. *peristylos* derinliği ile aynı genişlikte olup, sütunlar arasından güneye doğru uzanmaktadır. Bouleuterionun inşasından daha geç bir dönemde örüldüğü anlaşılan duvarın işlevi büyük bir olasılıkla *peristylostaki* sütunlar arasında birer parapet görevi görüyor olmalıydı.

Theatronda gerçekleştirilen kazılarda en üstteki oturma sırası ile peristylos arasında kalan yürüme düzleminin dikdörtgen plaka taşlar ile örüldüğü anlaşılmıştır. Peristylostaki sütunların en güneyindekinin hemen doğusunda ikinci bir mermer kaide ortaya çıkarılmıştır. Alt kısmı profilli olan bu kaide iki parçadan oluşmakta ve parçalar kenetler ile birbirlerine bağlanmıştır. Üzerinde zıvana delikleri ve kurşun akıtma kanalları bulunan kaide taban seviyesinden daha düşük bir kodda ele geçmiştir. Kazı çalışmasında bulunan taşların bazılarının taban seviyesinin altında oluşu, yapının bu bölümünde belirgin bir çökmenin varlığını ortaya koymaktadır. Peristylos ve mermer kaideler çevresinde ele geçen mermer heykel parçaları söz konusu kaidelerin bir heykele ait olduğunu akla getirmektedir. Güney kısmı tahrip olduğu görülen theatron on iki adet oturma sıradan oluşmakta ve korunduğu şekli ile iki *klimaks*lıdır. Theatronu tam merkezden doğu-batı yönünde bölen ortadaki *klimaks* yirmi dört basamak ile orkestraya ulaşmakta, theatronun kuzey sınırını belirleyen ikinci *klimaks* ise bouleuterionun kuzey duvarına paralel olarak orkestranın kuzeyindeki düz alana inmektedir. Tamamıyla açığa çıkarılan theatron genel olarak ele alındığında, 365,53 m. kodunda theatronun en alt sıraya ait yürüme düzlemi, orkestra zemininden ortalama 0,13 m. yukarıda yer almaktadır. Orkestranın yürüme düzlemi korunamamasına karşın, orkestra 365,40 m. kodunda ahşap bir döşemeden oluşuyor olmalıydı. Yürüme düzlemini oluşturan taşlar 0,15 m. yüksekliğindeki dikdörtgen plakalardan oluşmakta ve ön yüzleri orkestranın yarım daire formuna uygun olacak şekilde içbükey yontulmuştur. Theatrona ait ilk oturma sırası da söz konusu taş döşemeli zemin üzerine binmektedir. Oturma sıraları ise theatronlu diğer yapılarda tercih edilen masif bloklardan farklı olarak kaplama taşlar ve dolgudan oluşmaktadır; oturma sıralarına ait dolgunun ön yüzü dikey ve düz dikdörtgen bir plakalar ile üst kısmı da ön tarafı pahlı ve torus profilli taşlar ile örülmüştür. Ön yüzdeki her bir dikdörtgen plakanın arasına stilize aslan ayağı şeklinde profilli destek taşları gelmektedir. Theatronun en üst sırasına ait sadece altı tanesi korunabilmiş, ön yüzleri profilli masif bloktan oluşmaktaydı. Üç tanesi orijinal yerinde bulunmasına karşın, diğer üç oturma bloğu geriye yatmış durumda ele geçmiştir. Theatronun en üstteki oturma sırasına ait bloklar 0,34 m. yüksekliğinde olup, 0,35 m. yüksekliğindeki blok taşların üzerine oturmaktadır. Söz konusu blok taşlar ile peristylos arasındaki taş döşemeli yürüme düzleminin üst kodu ise 368,80 m.dir.

Bouleuterionun kuzey duvarı batıda 0,55 m. genişliğinde doğu yönünde 13 m. devam edip 1,25 m. kuzeye doğru ilerlemesinin ardından 7,5 m. sonra tekrar köşe yapmakta, 1,25 m. güney yönünde devam etmesinin ardından doğuya dönerek 1,8 m. ilerleyerek cephe duvarına bağlanmaktadır. Ana hatlarıyla değerlendirildiğinde, kuzey duvarının doğu bölümüne yakın bir noktasında 1,25x7,5 m. ölçülerinde bir payanda bulunmaktadır. Söz konusu payanda aynı zamanda 1B ve 1D Odaları'ndan ele geçen heykellerin üzerinde bulunduğu uzun postamentin orijinal yeridir. Postament, 365,90 m. kodunda dikdörtgen blok taşlar üzerine oturmaktadır. Nişin batıda korunan yüksekliği 367,55 m. doğuda ise 365,55 m.dir.

Kuzey *klimaks* batıda 369,02 m. üst kodundan başlayıp doğuya 367,48 m. koduna kadar 0,60 m. genişliğindeki on iki basamak ile inmekte ve buradan verev bir şekilde altı basamak ile güneydoğuya 366,46 m. koduna ulaştıktan sonra, tekrar kuzeye her biri 0,16 m. rıht yüksekliğindeki üç basamak ile daha geç bir dönemde iptal edildiği anlaşılan kuzey kapının önündeki taş döşemeli yürüme düzleminde 366,00 m. kodunda son bulmaktadır. Basamakların son bulunduğu noktada zemin, kuzey duvarına doğru uzanan dikdörtgen plaka taşlar ile örülüdür. Kuzey duvarı bu nokta dikkatlice incelendiğinde, duvarın bu kısmının daha sonradan örülerek kapatıldığı anlaşılmıştır. Zemindeki plaka taşların konumu da kuzey duvarının bu bölümünde 1,2 m. genişliğinde bir girişin varlığını gözler önüne sermektedir. Bouleuterionun kuzey girişi statik nedenlerden ötürü daha sonraki bir dönemde iptal edilip kapatılmıştır. Bu taş döşemeli zeminden doğuda, orkestra ve kuzey duvarı arasında kalan 1,5 m. genişliğindeki boş alana 0,15 m. rıht yüksekliğindeki üç basamak ile geçilmektedir. 365,66 m. kodundaki en alt basamağın her iki yanında profilli birer kaide üzerinde yükselen dikdörtgen bloklardan oluşan, 0,93 m. genişliğindeki bir girişten 365,53 m. kodunda yürüme düzlemine sahip yukarıda değinilen boş alana geçilmektedir. Formu ve konumları göz önüne alındığında profilli dikdörtgen bloklar aynı zamanda bouleuterionun çatı makasını destekleyen payeler olduğu anlaşılmıştır. Kuzeydeki dik bloğun üzerine aynı ölçülerde diğer bir dikdörtgen blok yatay olarak yerleştirilmiştir. Bouleuterionun kuzey duvarına kısmen giren yatay bloğun üzerinde bulunan iki adet zıvana deliği yatık dikdörtgen bloğun üzerinde de bir başka taşın olması gerektiğini göstermektedir.

Bloğun uzun kenarı boyunca yer alan zıvana delikleri üstteki taşın dik olarak oturtulduğunu akla getirmekte, bu haliyle söz konusu her iki paye yatay ve dikey taşların alternatif bir şekilde örülmesiyle oluşturulmuş olmalıdır. Payelerin hemen doğusundaki 1,5 m.lik boş alan içerisinde, payelerden yaklaşık 1 m. uzaklıkta yazıtlı bir heykel kaidesi ele geçmiştir. 364,64 m. kodunda doğrudan toprak zemine oturan ve bir köşesi kırık olan kaidenin bulunduğu yerden düştüğünde kırıldığı, etrafından ele geçen parçalardan anlaşılmaktadır. Kaide üzerinde, merkezde ve kenarda olmak üzere iki adet zıvana deliği yer almaktadır. Merkezdeki zıvana deliği dikdörtgen formundadır, kare şeklindeki diğer zıvana deliğinin hemen yanında da yaklaşık 0,05 m. çapında yuvarlak bir delik bulunmaktadır. Theatronun en alt oturma sırasının kuzeyi önünde andezitten yapılmış bir adet *pedestal* ve ön yüzü yazıtlı kare formlu mermer bir blok ele geçmiştir. Üzerinde bronz heykel ayaklarına ait yuvalar bulunan *pedestal* 0,92 m. ölçülerindedir. Bouleuteriona ait ön odalarının üst kodlarına kadar indiği görülen enkazın kaldırılmasıyla birlikte bouleuterionun cephesinden batıya, orkestraya doğru yekpare blok halde devrilmiş bir grup taş açığa çıkarılmıştır.

Bouleuterionun kuzeydoğu kısmındaki kazılarda 1D ve 1B odalarını doldurmuş olan taş enkaz içerisinde profilli ve yazıtlı mermer bloklar ile birlikte heykel parçaları açığa çıkmıştır. Heykel parçaları içerisinde ilk olarak bouleuterion kuzey duvarındaki nişten düştüğü anlaşılan ve alt kısmı söz konusu duvara dayanan bir torso yaklaşık olarak 365,40 m. kodunda ortaya çıkartılmıştır. Alt kodlara inilmeye başlandığında torsonun hemen altında büyük bir kısmı korunmuş bir heykel ve onun da etrafında kireç taşından yontulmuş ve birçoğu profilli, üzerlerinde yazıt bulunan çok sayıda blok taş ele geçmiştir. Heykelin yaklaşık 2 m. kadar batısında büyük bir kısmı korunmuş ikinci bir heykel; iki heykelin arasında iki adet tam korunmuş mermer baş, ayrıca ilk heykelin 1,50 m. kadar güneydoğusunda da başka bir heykele ait baş parçasının yanı sıra söz konusu heykellere ait çok sayıda irili ufaklı parçalar bulunmuştur. Batıda, omuzdan ayağa kadar tek parça halinde ele geçen heykelin gövdeden boyna geçişinde, her iki omzu arasında yer alan oyuk başın ayrı yapılarak heykele oturtulduğu göstermektedir. Torsonun hemen alt kodunda ise bel hizasından ayağa kadar korunmuş bir heykel parçası ele geçmiştir.

Bouleuterionun güney tarafında sürdürülen çalışmalarda yapının güney duvarı tamamıyla açığa çıkarılmış; batıda korunmuş yüksekliği 368,24 m. olan duvar doğuya üst sıralarının kademeli bir şekilde tahrip olduğu ve yapının orta kısmına doğru duvarın sadece stylobat düzlemine ait blokların korunduğu gözlenmiştir. 0,55 m. genişliğindeki duvar orta kısımda aniden son bulmakta ve bu noktadan sonra 0,95 m. genişliğe ulaşmaktadır. Güney duvarın dış yüzünde sürdürülen çalışmalarda yapı ile ilişkili yoğun taş enkaza rastlanılmış, enkazdaki dikdörtgen blok taşların tamamının güney duvara ait olduğu görülmüştür. Enkazın kaldırılmasının ardından güney duvarına yaslanan ve güneye doğru ilerlediği gözlenen beş adet dikdörtgen blok taş ortaya çıkarılmıştır. Batı kanatta üç, doğuda da iki blok taşın korunduğu mimari eleman 1,58x2,98 m. ölçülerinde olup, bir sunak izlenimi vermektedir. Sunağı oluşturan her bir bloğun üzerinde yer alan birer zıvana deliği, söz konusu taşların üstüne en azından bir sıra daha bloğun geleceğini ortaya koymaktadır. Sunağın doğu ucuna değen ve aynı zamanda bouleuterionun güney duvarına yaslanarak birer merdiven basamağı oluşturan iki blok taş daha açığa çıkarılmıştır. Sunak ile merdiven basamağı şeklinde uzanan blok taşlar arasında kalan kısma da bir dairenin çeyrek dilimini anımsatacak bir biçimde dizilmiş iki blok yerleştirilmiştir. Görüntüsü ile bir eksedraya ait mimari eleman izlenimi veren taşların batıya bakan yüzleri dış bükey bir şekilde işlenerek yarım daire formlu eksedranın yay hattını oluşturmaktadır. Eksedraya ait söz konusu iki blok taş daha sonrasında bu noktada basamak olarak kullanılmıştır. Bouleuterionun güney duvarı bitişiğindeki söz konusu tüm mimari elemanlar bouleuterionun güney sınırına kadar gelip, agora meydanına doğru ilerlediği gözlenen taş döşeme üzerine oturmaktadır. Dikdörtgen plaka taşlar ile örülü döşemenin aksı göz önüne alındığında doğu-batı doğrultulu uzanan bouleuterion binası ile uyuşmadığı, aksine bouleuterionun güney duvarına verev bir şekilde bağlandığı, buna karşın tamamıyla agora caddesine paralel ilerleyerek caddenin taş döşemeleri ile doğrusal bir bütünlük gösterdiği görülmektedir.

Bouleuterion güney duvarının yaklaşık 5 m. batısında kuzey-güney yönünde ilerleyerek bouleuterionun altından geçen bir kanal bulunmaktadır. Bouleuterionun çevresinde biriken ve yapı için tehdit oluşturabilecek yağmur sularının, kentin ana kanalizasyon sistemine drene edilmesini sağlayan kanal 0,55 m. genişliğinde, 1,25 m.

yüksekliğindedir. Kanalin batı yüzü kabaca işlenmiş taşlar ile örülmüş olup, dikey bir şekilde anakayaya yaslanırken, doğu kenarı yine ön yüzü özensiz bir işçilik sergileyen duvardan oluşmakta ve aynı zamanda theatron altındaki dolguyu desteklemektedir. Kanalin üzeri, yapının güney duvarında görülen orthostatik örgüyü aynı zamanda sınırlayan dikdörtgen yatay blok taşlar ile kapatılmıştır. Binanın dışına çıkıldığında kanalı örten kapak taşlarının anakayadan koparılarak özensizce işlenen kayrak taşlardan oluştuğu tespit edilmiştir. Söz konusu kanal kapakları aynı zamanda merdiven basamağı görevi görmektedir ve bouleuterionun güneybatısındaki girişe ulaşan diğer bir merdiven ile bağlantılıdır. Güneybatıdaki girişin hemen önündeki merdivenlerin en üst basamağının üst kodu 367,82 m.dir. kanalın batı kenarında yükselen anakayanın hemen ucunda, aynı zamanda bouleuterionun kuzey duvarının hemen önünde bir triglyph-metop frizi açığa çıkarılmıştır. Epistylos ile bir bütün halinde tek blokta yer alan triglyph-metop dizisi bouleuterionun cephesinin ön tarafında bulunan triglyph-metoplardan farklı form özelliği göstermektedir. Triglyph-metop dizisinin batısında, bouleuterionun güneybatı köşesine çıkışı sağlayan, kabaca işlenmiş düzensiz merdiven basamakları açığa çıkmıştır. Bu noktada bouleuterionun güney duvarının batı ucunun, üst kodlara kadar yükselen anakayaya yaslanarak son bulunduğu tespit edilmiştir. Bouleuterionun batı duvarı da söz konusu anakaya üzerinde yükselmektedir.

Bouleuterionun cephe duvarının ayakta kalan bölümü büyük boyutlu düzgün işlenmiş, iri bloklardan oluşmaktadır. Cephe duvarının kuzeydoğu köşesinin korunan yüksekliği 3 m. olup, üst kodu 365,10 m.dir. Ön cephe duvarının güneydoğu köşesinden sonra hafif bir şekilde yay yaparak güney yönüne doğru ilerleyerek daha geniş bir alanı kapsadığı gözlenmiştir; böylelikle bouleuterionun güneyinde yer alan mekanların bir arada tasarlanıp inşa edildiği anlaşılmıştır. Bununla birlikte, bouleuterion cephe duvarının iki farklı örgü ve taş işçiliğine sahip olduğu, cephe duvarından yapının iç kısmına doğru devrilerek *in-situ* halde ele geçen cephe duvarına ait parçadan anlaşılmıştır. Orkestraya kadar geriye düşmüş bir şekilde tespit edilen duvara ait bölüm orta boy dikdörtgen taşların oluşturduğu isodomik bir örgüye sahiptir. 2B Odası'nda 363,80-363,60 m. kodlarında bitkisel ve girland bezemeli bir altara ait mermer parçalar ele geçmiştir. Yine aynı alanda, altarn doğu ucunda, 363,65 m. kodunda yazıtlı bir

heykel kaidesi parçası ve ayrıca iki adet heykel parçası bulundu. Heykele ait küçük parçaların buluntu kodları 363,75-363,70 m.dir. Aynı mekandan 363,55 m. kodunda bir heykel başı açığa çıkarılmıştır. Heykel başının hemen kuzeyinde de ve kısmen de üstüne binen yazıtlı heykel kaide parçası yer almaktadır. 363,25 m. koduna inildiğinde 0,62 m genişliğinde, 0,66 m. yüksekliğinde, 0,30 m. kalınlığında altara ait büyük bir blok daha ele geçmiştir.

Bouleuterionun önündeki mekanlarda gerçekleştirilen kazılar, ilk olarak 1D ve 1B Odalarının bulunduğu kısımda sürdürülmüştür. Bu kısımda öncelikle, bouleuterionun kuzey duvar üzerinde yer alan nişte çalışmalara başlanmış; nişi oluşturan duvar örgüsünde devşirme blokların kullanıldığı göze çarpmıştır. Nişin ön yüzünde devşirme olarak kullanılan blokların içbükey bir profile sahip oldukları görülmüş ve söz konusu taşların farklı bir yapıdan getirilerek burada kullanıldığı anlaşılmıştır. İç bükey blokların, bouleuterionun güney duvarına daha sonraki bir dönemde bitişik bir şekilde yerleştirilerek basamak olarak kullanılan bir eksedranın taban bloğuna ait taşlar ile bağlantılı oldukları anlaşılmıştır. İçbükey blokların batı kenarının, dikine konmuş, dikdörtgen bir blok ile sınırlandırılmış olduğu ve bu bloğun batısında da, bouleuterionun kuzey duvarının küçük taşlardan örülmüş olduğu anlaşılmıştır. Merdivenli girişin hemen güney kenarında, bouleuterion üst yapısını destekleyen kuzeydeki ana direğine ait altlığa doğudan yaslanan ikinci bir altlık tespit edilmiştir. Bouleuterionun inşasından daha sonraki bir dönemde yerleştirildiği anlaşılan postament dikine yerleştirilmiş devşirme blok taşlardan örülmüştür. Orkestranın kuzey noktasına inen merdivenlerin yaklaşık 2,5 m kadar doğusunda, 364,30 m. kodunda kuzey-güney yönünde uzanarak bouleuterionun uzun duvarlarına bağlanan bir duvar açığa çıkarılmıştır. Orkestranın yaslandığı, aynı zamanda theatronun altındaki dolguyu destekleyen söz konusu duvar bir istinat duvarı olarak inşa edilmiştir. Küçük boyutlu taşların örülmesi ile oluşturulan istinat duvarı aynı zamanda bouleuterionun ön odaları ile theatron bölümünü ayıran bir teras duvarı görevi görmekte olup, orkestra tabanına kadar yükselmektedir.

Bouleuterionun ön kısmında yer alan arkalı-önlü dörder odadan oluşan odalar kuzeyden güneye doğru sırayla numaralandırılmıştır¹⁴⁴. 1B Odası'nda sürdürülen çalışmalarda mekanın batıdan istinat duvarı ile sınırlandırıldığı ve doğu sınırının ise istinat duvarından yaklaşık 2,5 m. doğuda olduğu ortaya konmuştur. Mekanın doğu kanadında 1B Odası'na geçilen girişe ait söve taşları *in-situ* olarak ele geçmiştir. Söve taşlarının aralığından 1B Odası'nın giriş kapısının yaklaşık 0,8 m. olduğu anlaşılmıştır, ancak söz konusu girişin taşlar ile örülerek daha sonraki bir dönemde kapatıldığı görülmüştür. Girişe ait eşik taşı yaklaşık 362,80 m. kodundadır. Bu seviyelerde mekan içerisinden yoğun oranda çatı kiremidi parçalarının ele geçmesi odalar da dahil olmak üzere bouleuterionun üstünün tamamıyla çatı ile kapalı olduğunu göstermektedir. 363,90 m. koduna kadar inildiğinde 1B Odası'nın üst kodlarında ele geçen heykellere ait parçalar ile birlikte üzerinde 18 satırdan oluşan bir yazıt ele geçmiştir.

Orkestra istinat duvarı, 1B Odası'nın batı duvarını oluşturduğu bölümde 363,83 m. kodunda anakayaya oturmaktadır. 363,27 m. kodu ile birlikte odadaki toprakta yanık koyu renge doğru büyük bir değişimin yanı sıra bu seviyeden ele geçen seramik parçalarının bazılarında yanık izleri görülmektedir. 363,05 m. koduna inildiğinde belirgin bir şekilde yanık izleri görülebilen ve üzerinde yatık durumda seramik ve çatı kiremidi parçaları ile odanın güneydoğu köşesinde, iki adet yarıya kadar korunmuş amphora ve yanık ahşap parçalarının *in-situ* halde ele geçtiği odanın tabanı açığa çıkarılmıştır. Doğrudan yanık taban üzerine oturan amphoraların ve seramik parçalarının bazıları üzerinde herhangi bir yanık izinin olmaması, yangın tabakasına ilişkin bazı soruların oluşmasına neden olmuştur. Tabanın tamamında gözlenen bu karbonlaşmış yanık tabaka sadece taban seviyesinde, batı ve kuzey duvarlarının anakayaya oturduğu noktada görülmektedir, ancak böylesine büyük çaplı bir yangında oluşacak yüksek ısının yarattığı yanık izleri, mekana ait duvarların üst seviyelerine kadar ulaşması gerekirdi. 363,05 m. kodundaki taban seviyesinin 362,80 m.deki eşikten 0,25 m. yüksekte yer alması, mekanda ilerleyen dönem içerisinde tabanın yenilendiğini ve bunun sonucunda da yükseltildiğini akla getirmektedir. Söz konusu taban malzemesi

¹⁴⁴ Bouleuterionun ön cephesine kuzey-güney yönünde önlü-arkalı ikişer sıradan oluşan odalar kuzeyden güneye doğru sırası ile 1, 2, 3, 4 olarak numaralandırılmış; doğu yönüne bakan ön ve arka odalar aldıkları numaralara ilaveten, buldukları yönlerin baş harfleri ile adlandırılmıştır (1D, 1B gibi).

1B Odası'nın ve dolayısıyla da bouleterionun son kullanım evresini işaret etmektedir. Odanın özellikle batı kenarı boyunca takip edilebilen, yüksek ısı sonucunda sertleşmiş kerpiç parçaları ele geçmiş, mekanın orta kısmında ise öbek şeklinde korunmuş, kerpiç ve horasan harcı öbekleri bulunmuştur. Taban altında sürdürülen çalışmalarda karbon tabakanın kesintisiz devam ettiği görülmüştür ve 362,92 m. kodunda sıkıştırılmış toprak ve küçük çakıl taşlarından oluşan daha erken bir taban tespit edilmiştir. Açık kahverengi olan toprak taban üzerinden ele geçen az sayıdaki buluntu içerisinde, odanın güney duvarından düştüğü anlaşılan ve yatık durumda ele geçen beyaz renkli stucco parçaları yer almasına karşın, seramik ve kemik parçaları hemen hemen hiç bulunmamıştır. Bunun yanı sıra taban üzerinde çok sayıda küçük boyutlu karbonlaşmış ahşap parçalar tespit edilmiştir. Toprak taban üzerinden herhangi bir buluntunun ele geçmemesi, yeni bir taban yapılırken söz konusu tabanın tesviye edildiğini ortaya koymaktadır. 362,80 m. kodunda odada anakaya ortaya çıkmıştır. Doğu yönüne doğru derinleştiği gözlenen anakaya 362,64 m. koduna kadar derinleşmekte ve bu seviyede de mekanın eşik taşı anakaya üzerine oturmaktadır. Bu noktada ele geçen buluntular arasında yer alan demir çiviler odanın ilk evresindeki kapıya ait olmalıdır. 1B Odası'ndaki sonucunda mekanda iki evre tespit edilmiştir. 362,92 m. kodundaki ilk taban kesin olarak odanın, dolayısıyla da bouleterionun ilk evresine aittir. 363,05 ikinci taban ise bouleterionun olasılıkla kullanımdan kalktığı son evre ile ilişkili olmalıdır. İkinci evrede kullanılan ahşap döşemenin tamamen karbonlaşması, bouleterionun yangın vb. nedenler dışında, doğal yollarla tahrip olduğunu göstermektedir.

1D Odası'nın ana girişi, bouleterionun cephesinde yer alan ana kapılardan kuzeydeki birinci kapı olup, yaklaşık olarak 3x3,1 m. ölçülerindedir. Mekanda 363,90 m. koduna inildiğinde odanın kuzey söve taşının yaklaşık 0,50 m. batısında yazıtlı bir mermer blok bulunmuş; 363,10 m. koduna ulaşıldığında oda girişinin hemen güney kenarında, üzerinde lotus tomurcuğuna benzeyen, üç yapraktan oluşan bitkisel bir bezeme bulunan Korinth başlığını anımsatan bir başlık ele geçmiştir. 1D Odası'nda 363,00 m. kodunda, toprak renginin yapısının değişerek siyahımsı bir renge büründüğü gözlenmiştir. 363,00 m. kodu ile 362,70 m. kodunda tespit edilen mekana ait toprak taban arasında yoğun olarak seramik ve cam buluntuların yanı sıra, tam korunmuş bir

kandil, kaşık ve anahtar parçaları gibi bronz eserler ve bir adet mermerden yapılmış bir Satyr başı ele geçmiştir. 1D Odası'nın giriş kapısına ait eşiğin, mekanın tabanı ile aynı kodda, 362,70 m. kodunda olduğu anlaşılmıştır.

2D ve 2B Odalarındaki enkazın üst kodu yaklaşık 364,00 m kodlarından başlandı. Söz konusu odaların içerisinde büyük boyutlu taş bloklardan oluşan enkazın alt kodlara kadar indiği gözlenmiştir. Bouleuterionun ön cephesinden başlayıp 2D ve 2B Odalarına kadar uzanan büyük boyutlu dikdörtgen kesme taşların bouleuterionun ön cephesinden düşen taşlar olduğu anlaşılmıştır. Taşların kaldırılmasının ardından odaların duvarlarına ait taşlardan oluşan yoğun bir enkaz ile karşılaşmıştır. 2B Odası'nda yaklaşık 363,55 ile 363,25 m kodları aralığında mermerden bir heykel başı, yine mermerden yapılmış girlandlı bir altara ait parçaların yanı sıra alt yüzünde heykeltıraş ismi bulunan bir heykel kaide parçası ele geçmiştir. 2D Odası'nda 364,10 ile 363,15 m. kod aralığında benzer şekilde tespit edilen mermer blokların dört tanesinin üzerinde yazıt bulunmaktadır.

2B Odası'nda yaklaşık 363,30 m. koduna inildiğinde odanın duvarlarına ait taşlardan oluşan enkaz ile birlikte bouleuterionun üst yapı elemanı olan çatı kiremitleri ele geçmeye başlamıştır. Enkazın genel görüntüsü göz önüne alındığında tabana yakın seviyede öncelikli olarak çatı kiremitlerinin, ardından da daha üst kodlardan yoğun taş enkazın ele geçmesi yapının yıkılış sürecine ilişkin önemli ipuçları vermektedir: Bulguların ele geçiş sıralaması değerlendirildiğinde binanın ilk olarak üst yapısının çökmesinin (ahşap çatı makaslarının zaman içerisinde çürümesi sonucunda) ardından da odaların üzerine yıkılan çatı kiremidi vb. üst yapı elemanlarının üzerine de odalara ait duvarların yıkılması takip etmiştir. 363,00 m. kodunda bir başka heykel başı bulunmuştur. 362,85 m. seviyesi ile birlikte toprak rengi küllü ve yanık bir görünüm almış, çatı kiremidi ve seramik buluntularda yoğunluk artmıştır. Odanın özellikle güney batı köşesinde 362,70 m. kodunda adeta kömür renginde bir toprak tabakası ortaya çıkmıştır. 362,85 m. kodundan itibaren yatık durumda seramik parçaları yoğun oranda ele geçmiştir. 2B'den 2D Odası'na geçişi sağlayan kapıya ait eşik ile birlikte odanın taban seviyesi 362,60 m. kodunda saptanmıştır. Taban seviyesinden alt kodlara, taban altına doğru inildiğinde Kalıp Yapımı kaselerden ve Batı Yamacı Seramiği'nden oluşan

daha erken döneme ait benzer parçalar ele geçmiştir. Taban seviyesi ile hemen aynı kodda düzleştirilmiş anakaya ortaya çıkarılmıştır. 2B Odası'nı oluşturan duvarlar göz önüne alındığında mekanın batı duvarı kuzeyde 362,25 m. kodunda, güneyde ise 363,10 m. kodunda anakaya üzerine oturmaktadır. 2B Odası'nın ölçüleri 2,7x2,2 m ölçülere sahiptir.

2D Odası'nda 363,20 m. kodunda başlatılan çalışmalarda odanın orta kısmında bir heykel gövdesi, odanın güneybatı köşesine yakın noktada ise mermer bir güneş saati açığa çıkarılmıştır. Güneş saati 0,58 m. uzunluğunda, 0,50 m. genişliğinde, yükseklik: 0,30 m. yüksekliğindedir. 2D Odası'nın güneybatı köşesinde 362,80 ile 362,55 m. kodları arasında güneş saatine ait parçalar ele geçmiştir. Bununla birlikte, odanın hemen hemen aynı noktasında bir heykelle ait mermer bir parmak parçası tespit edilmiştir. Odada gerçekleştirilen kazılarda 362,75 ile 362,45 m. kodları arasında, mekanın ana girişinin ki aynı zamanda bouleuterionun ön cephesine ait ikinci girişe karşılık gelen kapının her iki yanındaki payandalar arasında bir adet heykel başı ve gövdesi, bir adet heykel dirseği ile yine bir adet sağ el parçasından oluşan heykel parçaları bulunmuştur. Söz konusu odada ele geçen heykel gövdesi ve başın birbirlerine ait olduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte, odada 362,45 m. kodunda yüzey tamamen çatı kiremidi parçaları ile kaplıydı. 2D Odası'nda 362,25 m. koduna ulaşıldığında toprak renginin küllü, grimsi bir yapıya büründüğü gözlenmiştir. Aynı seviyeden itibaren seramik parçalarının yoğunlaşarak artmaya başladığı ve 361,75 m. kodunda 2D Odası'nın ana eşik taşı ve taban döşemesine ait taşlar bulunmuştur. Söz konusu taban yer yer taşla döşeli toprak taban üzerinde yatık durumda seramik parçalarının yanı sıra, mekanın güneydoğu köşesinde tabanı seramik parçaları ile döşeli pithos gövde parçası *in-situ* halde ele geçmiştir. Mekanda sürdürülen çalışmalarla 2D Odası'nın ölçüleri 2,25x2,80 m. olduğu anlaşılmıştır.

3D ve 3B Odaları'ndaki kazılara 364,10 m. kodunda başlanılmıştır. Her iki mekan arasındaki geçişi sağlayan kapıya ait söve taşı 363,99 m. üst kodunda açığa çıkarılmıştır. 3B Odası'nda 363,20 m. kodunda yoğun oranda çatı kiremidi parçaları ele geçmeye başlamıştır. 3D Odası'nın kuzey duvarının bouleuterion cephe duvarına bağlandığı payandanın yaklaşık 25 cm. güneyinde, 362,97 m. üst kodunda ele geçen

0,52x0,68 m. boyutlarında, ön yüzü düz üst kısmı silme profilli mermer bloklar ele geçmiştir.

3B Odası'nda 363,20 m. ile 362,85 m. kodları arasında yoğun oranda ele geçen çatı kiremidi enkazı, 3D Odası'nda izlenememektedir. 3B Odası'nda yatık durumda bulunan çatı kiremitleri stroter ve kalypter örneklerinden oluşmaktadır. Orkestra bölümünde orijinal taban seviyesi 365,40 m. kodunda yer almaktadır. Orkestra önünden akan enkaz, 3B Odası'nın içinde yaklaşık 362,80–362,90 m. kodlarına kadar dik bir açıyla eğimli olarak dökülmüştür. 3B Odası'nın 362,40 m. kodundaki tabanı ile orkestra yürüme düzlemi arasında 3 m.lik bir fark ortaya çıkmaktadır. Odanın eşik kodu ise 361,76 m. olup, mekanın yürüme düzleminin altında kalmaktadır.

3D Odası'nda 362,85 m. kodundan itibaren mekanı oluşturan duvarlara ait büyük boyutlu taşlardan oluşan enkaz alt seviyelere doğru daha seyrek bir yapıya bürünmüştür. Az sayıdaki çatı kiremidi parçası dışında enkaz içerisinde buluntu yok denecek kadar azdır. 3B Odası'nda Hestia kült heykeline ait podyumun 0,9 m. güneyinde, orkestra duvarının 1,17 m. doğusunda 362,92 m. üst kodunda bir yazıt ele geçmiştir. Orkestra ile dükkanları birbirinden ayıran kuzey-güney doğrultulu duvarın orta bölümlerine yakın alanda hemen duvar dibinde 362,72 üst kodunda, 0,28x0,2 m. boyutlarında başka bir yazıt parçası daha ele geçmiştir.

3D ile 3B Odaları arasında yapısal farklılıklar göze çarpmaktadır; 3B Odası'nda 362,60 m. kodu ile birlikte yoğun olarak yanık ve küllü bir toprak yapısına sahipken, 3D Odası'nda herhangi bir yanık izine rastlanılmamaktadır. 3B Odası'nda bu seviye ile birlikte tabandaki yanık izlerinin yanı sıra, tamamı yatık durumda seramik ve kemik parçaları yoğun olarak ele geçmiştir. Söz konusu buluntular 3B Odası'nın taban üstü malzemesidir. 3D ve 3B Odalarını ayıran kuzey-güney doğrultulu duvar korunan üst 363,00 m. olarak tespit edilmiştir. Duvarın hemen doğusunda, 3D Odası'nda kalan kısmında, 362,05 m. kodunda aralarında bir adet tam korunmuş tabağın da yer aldığı bir seramik buluntu grubu *in-situ* olarak yatık bir şekilde ele geçmiştir. 3D Odası'nda 362,45 m. kodunda mermer bir heykele ait el bulunmuştur. Bu seviyede odanın taban döşemesine ait pişmiş topraktan taban tuğlalarının yanı sıra çatı kiremidi parçaları ile

birlikte yoğun oranda seramikler bulunmuştur. 3D Odası'nda 362,00 m. koduna inildiğinde toprak renginin üst kodlara oranla gözle görülür bir oranda koyulaştığı ve küçük buluntularda yoğun bir artışın olduğu gözlenmiştir. Bu seviyede ele geçen buluntuların tamamı yatık durumdadır. 362,10 m. koduna inildiğinde yatık durumdaki buluntuların varlığı devam etmektedir. 362,00 m.ye ulaşıldığında odanın tabanı ile ilişkili pişmiş toprak taban tuğlaları ve kireçli taban parçaları ele geçmiştir. 3D Odası'nın iç bölümünde 361,75 m. kodunda 1,40x0,45 m. boyutlarında kapının eşik taşı ortaya çıkarılmıştır. Kapının kuzey taraftaki sövesinin üst kodu ise 363,95 m.dir. 3D Odası'nda 361,50 m. koduna inildiğinde odanın özellikle batı yarısında yanık izleri görülmüş ve yer yer anakaya açığa çıkmıştır. Anakaya üzerinde olarak açılmış izlenimi veren bazı anakaya çukurları tespit edilmiştir. Mekanın özellikle batıda kısmında 361,06 m. alt koduna kadar derinleşen ve bilinçli bir şekilde açıldığı anlaşılan bir anakaya çukurundan tamamı Arkaik döneme ait kap parçaları ele geçmiştir. Odanın tamamında açığa çıkarılan anakaya düzlemi üzerinde yer yer korunmuş kireçli bir tabakanın ortaya çıkarılmasının ardından mekandaki kazı çalışmalarına son verilmiştir.

3B Odası'ndaki kazılarda 362,55 m. kodu ile birlikte bir üst seviyede tespit edilen yanık izleri ve küllü tabaka mekanın tamamında net bir şekilde izlenmektedir. 362,40 m. kodunda küçük buluntuların yoğunluğu artmıştır. 3B'den 3D Odası'na geçişi sağlayan kapının eşik taşının üst kodu 362,37 m.dir. 3B Odası'nın farklı noktalarında çok düzenli olmamakla birlikte ortalama 362,35 m. kodlarında anakaya ortaya çıkmıştır. Odanın kuzeydoğu ve güneydoğu köşelerinde iki anakaya çukuru tespit edilmiştir. 362,19 m. kodunda sona eren güneydoğudaki anakaya çukuru 0,16 m. derinliğindedir. Kuzeydoğu anakaya çukurunda ele geçen kırılmış bazı pithos parçaları, söz konusu anakaya çukurunun bir pithos yerleştirmek üzere açılmış olabileceğini düşündürmektedir. 3B Odası'nın kuzeydoğu köşesindeki anakaya çukurunun üst kodu 362,40 m.dir. Söz konusu çukurdaki toprak yoğun yanık izli, taşsız ve yumuşak bir nitelik sergilemesinin yanı sıra, çukurdan yoğun oranda seramik parçaları ile birlikte, özellikle dip kısımlara doğru yoğun olarak karbon ve kemik parçaları ele geçmiştir. Kuzeydoğudaki anakaya çukurunun kuzeye, podyum duvarının altına doğru ilerlediği saptanmıştır. Söz konusu podyum anakaya çukurunun üzerine oturmaktadır. Anakaya

çukurundan biri tam olarak korunmuş, diğer iki tanesi tama yakın olmak üzere üç adet tek kulplu sürahi ele geçmiştir. 3B Odası'nın kuzeydoğu köşesindeki anakaya çukurunun 2B Odası'nın güneydoğu köşesinde açığa çıkartılan anakaya çukurunun devamı olduğu ve bu haliyle ilk başta birbirinden farklı çukurlar şeklinde algılanan her iki anakaya çukurunun gerçekte tek bir çukurun parçaları olduğu anlaşılmıştır. 2B Odası'ndaki anakaya çukurunun üst kodu yaklaşık 362,64 m. olup, çukurun alt sınırına 362,23 m. kodunda ulaşılmıştır. Anakaya çukuru içerisinden ele geçen seramik, pişmiş toprak figürin ve levha parçaları ve üç adet bronz sikke kontekstin homojen yapısını açığa vurmaktadır. 361,00 m. kodunda da anakayanın dibi ortaya çıkmıştır. Yukarıda değinildiği üzere tek bir çukurun kuzeydeki parçası olan 2B Odası'ndaki anakaya çukuru 3B Odası'ndakinden farklı olarak yanık ve yoğun küllü toprak yapısından uzak bir özellik göstermektedir. Bununla birlikte, çukurda ele geçen yoğun orandaki figürin parçası çukurun dibinden ve üst bölümlerinde bulunmuştur.

4D Odası'nda ise 363,51 m. üst kodunda kazıya başlanmıştır. Mekanların içerisindeki enkazdan siyah firnisli çatı kiremitleri ile birlikte firnissiz örneklerle ait parçalar ele geçmiştir. Siyah firnisli örnekler göz önüne alındığında daha erken bir döneme ait yapıya olduğu anlaşılan çatı kiremitleri bouleuterionun çatısında ikinci kez kullanılmıştır. 4D Odası'nın yaklaşık 70 cm. batısında, 362,43 m. kodunda mermer bir heykelin parmakları eksik bir el parçası ele geçmiştir. 362,22 m. koduna inildiğinde ise 4D ve 4B Odalarını birbirine bağlayan kapının kuzey söve taşı açığa çıkarılmıştır. 1,40 m. yüksekliğinde 0,4x0,17 m. ölçülerindeki söve taşının alt kodu 362,22 m.dir. 4D Odası'nın kuzeybatı köşesine yakın noktada 362,25 m. kodunda, orta kısmında yunus figüründen oluşan bir kabartmanın yer aldığı bir adet tavan kaseti parçası ele geçmiştir. 361,75 m. kodunda odanın eşik taşı açığa çıkarılmıştır. Eşik kodundan 361,57 m. koduna inildiğinde kuzey duvarına paralel, yan yana dizilmiş üç adet stroter odanın yürüme düzlemi üzerine oturmaktadır. 361,50 m. koduna gelindiğinde anakayaya ulaşılmış ve mekanın kuzeydoğu ve güneydoğu köşelerinde de yaklaşık 0,8 m. çapında iki farklı anakaya çukuru açığa çıkarılmıştır. Az sayıdaki buluntunun ele geçtiği her iki anakaya çukurundan güneydoğudaki 361,14 m. koduna kadar derinleşirken, kuzeydoğudaki çukurun alt kodu 361,00 m.dir.

4B Odası'nda 364,79 m. üst kodunda başlanılan kazılarda 363,51 m. üst kodunda mekanın güney duvarına paralel bir şekilde açığa çıkarılan boylamasına yarısı korunmuş sütun gövdesi 363,27 m. kodunda bir düzleme oturmaktadır. Bu seviye ile birlikte yoğun çatı kiremidi parçaları ele geçmesine karşın, seramik buluntular yok denecek kadar azdır. 4B Odası'nda 362,50 m. kodları civarında ele geçen theatronun oturma sıralarına ait taşlar, theatron ile ilişkili enkazın ön odalara kadar ulaştığının birer göstergesidir. Aynı seviyede bulunan pişmiş topraktan *antefiks* parçası, bouleuterionun üst yapısına yönelik fikir vermektedir. 4D ile 4B Odalarını kuzey-güney yönünde bölen ortak duvar 363,00 m. üst kodlarında ortaya çıkmıştır. Bouleuterionda orkestra ile orkestranın hemen doğusundaki arka odaları ayıran teras duvarınının 4B Odası'nda kalan kısmında (ki bu kısım aynı zamanda mekanın batı duvarını oluşturmaktadır) batıya doğru kaymış olduğu ve bu noktada duvarın 362,95 m. kodunda anakaya üzerine oturduğu tespit edilmiştir. 362,30 koduna ulaşıldığında 4B Odası'nın kuzeybatı köşesinde anakaya açığa çıkmıştır. Odanın güneybatı bölümünde 1,25x0,7 m. ebatlarında bir anakaya çukuru tespit edilmiştir. İçinden yoğun oranda ele geçen seramik buluntular arasında lagynos, tuzluk gibi çeşitli kapların yanı sıra, on üç adet bronz sikkenin ele geçtiği anakaya çukuru kapalı bir kontekst özelliği göstermekte ve söz konusu buluntular 4B Odası'ndaki anakaya çukurunun da 3B Odası'ndaki gibi bir bothros olma ihtimalini ortaya koymaktadır. 361,90–361,85 m. kodlarında bulunan bronz sikkelerin buluntu şekli değerlendirildiğinde bilinçli bir şekilde bothrosa bırakıldıkları görülmektedir. Bothrosun dip kısmına yakın seviyelerden kil topakların ve bunlarla ilişkili cürufların ele geçmesi bothrosun iç kısmının kalın bir kil tabakasıyla sıvandığı ortaya koymaktadır. Kil ile sıvalı bothrosun yüksek ısıdaki bir ateşe maruz kalıp pişmesinin ardından bothros içerisine seramik kaplar ve sikkeler adak olarak bırakılmış ve bothrosun üzeri orta boy taşlar ile kapatılmıştır. Odanın eşik taşının üst kodu ise 362,20 m.dir.

Bouleuterionun ön cephesindeki dört kapı genel olarak değerlendirildiğinde 2, 3 ve 4 No.lu kapıların eşikleri aynı seviyede, 361,75 m. kodundadır. Buna karşın 1 No.lu kapıya ait eşik taşı, diğer üç kapıdan farklı olarak, oturduğu düzlemde büyük boyutlu bir anakaya kütesinin bulunmasından dolayı daha üst kodda yer almaktadır. Bouleuterion cephesinin hemen dışındaki taş döşemeli yol kuzeye doğru yükselmekte, 3 No.lu kapının önünde 361,20 m. üst kodundayken 1 No.lu kapıya doğru 362,00 m.ye ulaştığı gözlenmektedir.

Bouleuterionun güneyinde sürdürülen kazılarda toplamda beş odadan oluşan bir müştemilat açığa çıkarılmıştır (Resim 4, Plan 4). Agora caddesine açılan müştemilattaki odalara kuzey-güney doğrultulu uzanan taş döşemeli bir koridordan geçilmektedir. Odaların dört tanesi iki sıra halinde arkalı önlü dizilmiş, buna karşın beşinci oda bouleuterion ile söz konusu odalar arasında kalan üçgen alana yerleştirilmiştir. Bouleuterionun güney duvarına bitişik olan ve üçgen planlı dar olan batı ucu 0,3 m. genişliğindeyken, doğu bölümü 2,5 m. genişliğindedir. Güneye doğru sırasıyla ilerlendiğinde 5 No.lu Oda'ya güneyden yaslanan, arka arkaya yerleştirilmiş 6D ve 6B Odaları yer almaktadır. Söz konusu iki mekanın hemen güneyinde, 7D ve 7B Odaları bulunmaktadır. Müştemilatın ön odalarını oluşturan 5, 6D ve 7D Odaları yukarıda adı geçen taş döşemeli, ortak koridora açılmaktadır. Müştemilatın doğuya bakan cephe duvarı 361,60 m. üst kodundadır. Bouleuterionun ön cephe duvarının güneydeki uzantısı konumundaki duvar, bouleuterionun güneydoğu köşesinden kesintisiz bir şekilde caddeye paralel olarak agora meydanına doğru ilerlemektedir. Duvarın ancak stylobat düzlemini oluşturan dikdörtgen blok taşlar korunabilmiştir. Söz konusu duvar, müştemilat ile bouleuterionun birlikte tasarlanıp hayata geçirildiğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır¹⁴⁵. 4 No.lu Duvar'ın güney bölümünün yaklaşık 70 cm. doğusunda 361,73 m. kodunda Bizans dönemine ait yirmi iki adet bronz sikkeden oluşan bir define bulunmuştur¹⁴⁶. Herhangi bir tabaka ve düzlem ile ilişkili gibi görünmeyen sikkeler muhtemelen deri ya da tekstil bir kese içinde saklanmış olmalıdır.

¹⁴⁵ Söz konusu yapı ve buluntuları ile ilişkili olarak bkz. Balaban 2012.

¹⁴⁶ Define için bkz. Sezgin – Önder 2013, 141–150.

3 No.lu Duvar, 6D ve 6B Odalarının ortak duvarı olup, her iki odanın kuzey sınırını da 5 No.lu Duvar oluşturmaktadır. Güney duvarı ise 6 No.lu duvar ile sınırlandırılmıştır. 6 No.lu Duvar bitişik dört odanın ortak duvarı konumundadır ve 6D ve 6B Odaları'nın güney duvarını oluşturmaktadır. 6D Odası'nın doğu duvarı ise 8 No.lu Duvar'dır. 7 No.lu Mekan yaklaşık 3,10x1,35 m ölçülerindedir. 3,17x1,65 m. ölçülerindeki 6B Odası'nın 363,34 m. kodundaki doğu duvarının orta kısmında 6D Odası'na geçişi sağlayan, 0,5 m. genişliğinde bir kapı ortaya çıkarılmıştır. Kapıya ait söve taşı 363,24 m. kodunda tespit edilmiştir. 6B Odası'nın batı duvarı ki aynı zamanda 7B Odası ile ortak duvardır, korunan üst kodu 364,28 m.dir.

5 No.lu Oda'nın kuzey duvarı olan 1 No.lu Duvar 364,28 m. üst kodunda, doğu-batı doğrultulu olup, bouleterionun güney duvarına dışarıdan dayanmaktadır. 5 No.lu Oda'da sürdürülen çalışmalarda 362,44 m. kodunda ele geçen bouleterionun oturma sırasına ait taş bouleterion enkazının bu noktaya kadar devam ettiğini göstermesi bakımından önemlidir. 5 No.lu Oda'nın doğu kenarını oluşturan 7 No.lu Duvarı'nın güney ucunda bulunan söve taşı mekanın girişini göstermektedir. 5 No.lu Oda'nın içinde 361,90 m. kodunda ele geçen *stucco* parçaları mekan duvarlarının sıvalı olduğunu göstermektedir. Mekanın doğu kenarında yer alan girişe ait eşik taşı 361,73 m. kodunda tespit edilmiştir. 361,72 m. kodunda anakaya ortaya çıkarılan 5 No.lu Oda'nın batı bölümünde 0,9x1,10 m. genişliğinde bir anakaya çukuru tespit edilmiştir. Seramik buluntularının yoğun olarak ele geçtiği çukurda aynı zamanda oksidasyona uğramış bronz sikkeler de bulunmuştur. 5 No.lu Oda'nın batı ucunda saptanan anakaya çukurundan yoğun oranda seramik parçaları ile birlikte hayvan kemikleri ele geçmiştir.

6D Odası'nın girişine ait eşik seviyesi, 5 No.lu'daki gibi 361,73 m. kodunda olup, girişin kuzey kenarına ait söve taşının korunan üst kodu ise 362,63 m.dir. 6D Odası'nın özellikle güneydoğu köşesinde 361,60 m. kodunda tam olarak korunmuş iki adet fincan ve hydriskos ve çok sayıda seramik parçası ele geçmiş ve 361,50 m. koduna inildiğinde anakayaya ulaşılmıştır. 6D Odası'nın güneydoğu köşesinden başlayıp kuzeybatı köşesine doğru ilerleyen, 2,70 m. uzunluğunda, anakayaya oyulmuş bir kanal tespit edilmiştir. Kanal kuzeybatı bölümde 0,27 m, güneydoğu bölümde ise 0,50 m. genişliğindedir. Kanalda sürdürülen çalışmalarda kanal içinde anakaya parçalarından

oluşan çok yoğun ve sıkı bir dolgu yer almaktadır. Dolgunun yanı sıra, içerisinde yoğun seramik parçaları ile birlikte üç adet bronz sikkenin ele geçtiği kanalın kuzeybatıda 5 No.lu Oda'da açığa çıkarılan anakaya çukuru ile güneydoğuda ise odaların önündeki koridorda 361,45 m. üst kodunda saptanan ve 361,05 m.ye kadar derinleşen anakaya çukuru ile birleştiği anlaşılmıştır.

6B Odası'nın kuzey kenarına yakın, mekanın kuzey duvarı olan 5 no'lu duvara paralel uzanan doğu-batı yönlü tek sıra taştan oluşan duvar görünümlü bir oluşum ortaya çıktı. Üst kodu 362,83 m. olan taş dizisi ile mekanın kuzey duvarı arasında kalan alanda muhtemel bir seki oluşturulmuş olmalıdır. 6B Odası'nın kuzey kenarındaki sekinin tam paralelinde güney kenarında da benzer bir seki varlığını hissettirmektedir. Bu bölümde batı ucu 362,70 m. doğu ucu 362,97 m. olan dağılmış bir taş blok ortaya çıkmıştır. Muhtemelen taş blok seki üzerine yerleştirilmiş gibi gözükmektedir. Mekanın orta bölümünde yaklaşık 362,50 m. kodlarına oturan iki ayrı profilli mermer blok açığa çıkarıldı. 6B Odası'nda 362,13 m. kodunda yatık seramik parçaları ile birlikte tam bir kap ele geçmiş bununla birlikte, 5 No.lu Oda'nın taban seviyesi de göz önüne alındığında, 6B Odası'nın taban seviyesi 362,13 m. olmalıdır. 6B Odası'nda taban altına, 361,17 m. koduna inildiğinde taban ile ilişkili kireç parçalarının dağınık halde ele geçmesi, mekanın kireç bir tabana sahip olduğunu ortaya koymaktadır. 6B Odası'nın güneyinde 361,70 m. kodunda ortaya çıkan anakaya üzerinde, yaklaşık 0,2 m. genişliğinde, 0,1 m. derinliğinde anakayaya oyulmuş, kuzey-güney yönünde odanın batı duvarına paralel uzanan bir kanal ortaya çıkarılmıştır. 6B Odası'nın kuzeybatı köşesinde 0,55x0,50 m. ölçülerinde, kareye yakın bir plana sahip anakaya çukuru açığa çıkarılmıştır. Çukurda sürdürülen çalışmalarda bronz sikkeler ve yoğun seramik parçaları ele geçmiş ve 360,92 m. kodunda anakaya çukurunun dibine ulaşılmıştır. Mekanın batı duvarına paralel ilerleyen kanal ile söz konusu anakaya çukuru birleşmektedir. 6B Odası'nın orta bölümünde de yeni bir anakaya çukuru ortaya çıkarılmıştır. 3,15x1,30 m. ölçülerindeki 6B Odası'nın güneybatı köşesinin anakayanın işlenmesi ile oluşturulmuş ve odanın batı ve güney duvarları da bu bölümde anakayaya yaslanmaktadır.

7D ve 7B Odaları'nda gerçekleştirilen kazılarda iki mekanı kuzey-güney yönünde ayıran 10 No.lu Duvar 363,18 m. üst kodunda açığa çıkarılmıştır. Her iki mekanın ortak duvarı olduğu anlaşılan 10 No.lu Duvar'ın kuzey ucu, mekanın doğu duvarı olan 6 No.lu Duvar'a bağlanmadan kesilmektedir. Duvarın bittiği noktada söve taşı korunamamış olmasına karşın, iki oda arasında geçişi sağlayan bir girişin varlığını işaret etmektedir. 7D Odası içten içe 1,78x1,30 m. ölçülerindedir. 7D Odası'nda 361,68 m. kodunda anakaya ile birlikte mekan içinde güneybatı-kuzeydoğu aksında verev bir şekilde uzanan anakayaya oyulmuş dar bir kanal ortaya çıkarılmıştır. Söz konusu kanal odanın doğu duvarının altından devam ederek koridordaki anakaya çukuruna bağlanmaktadır. Kanal 361,64 m. alt koduna kadar inmektedir. 7B Odası'nda 361,68 m. kodundaki, kuzey-güney doğrultulu kanal, mekanın güneybatı köşesinde, anakayaya oyulmuş, 1,50x1,75 m. ölçülerindeki bir çukura bağlanmaktadır. İçerisinden yoğun seramik parçaları ele geçen anakaya çukuru 361,30 m. kodunda sonlanmaktadır. Söz konusu çukur, 7D Odası'ndaki güneybatı-kuzeydoğu akslı kanala bağlanmaktadır.

Odaların önünde yer alan koridorda 361,55 m. kodunda dikdörtgen plaka taşlar ile örülü döşeme açığa çıkarılmış, ancak tabandan herhangi bir buluntu ele geçmemiştir. Taş döşemenin korunabildiği en güney noktada 361,55 m. üst kodundayken, kuzeyde 361,60 m.dir. 6D Odası'nın yaklaşık güney sınırına karşılık gelen kısma kadar kesintisiz devam eden taş döşeme bu noktadan sonra güney bölümde tamamıyla tahrip olmuştur. Koridorda taş döşemenin olmadığı güney yarısında 361,35 m. kodu ile birlikte anakaya ortaya çıkmıştır. Müstemilatın cephe duvarı üzerinde yaklaşık 0,60 m. genişliğinde bir kapı ortaya çıkarılmıştır. Koridora geçişi sağlayan söz konusu kapı daha geç bir dönemde taşlar ile örülerek iptal edilmiştir. Müstemilatın cephe duvarının iç yüzüne bitişik ve duvara paralel bir şekilde koridorda ilerleyen bir kanal açığa çıkarılmıştır. 0,20 m. genişliğinde, anakayaya oyulmuş kanal güneyden kuzeye doğru eğimlidir. Koridorun güney sınırı anakayanın duvar şeklinde düzgünce yontulması ile oluşturulmuştur. Koridorda, taş döşemenin son bulunduğu noktada, aynı zamanda 7D Odası'na ait girişin hemen önünde, 2,50x1,65 m. boyutlarında bir anakaya çukuru ortaya çıkmıştır. 6D Odası'nın kuzeybatı-güneydoğu köşeleri boyunca uzanan kanal, içerisinde yoğun olarak yonga taş barındırmasına karşın, çok az sayıda seramik parçası

ele geçen koridordaki söz konusu çukura bağlanmaktadır. Bu noktadan sonra da müştemilatın cephe duvarını paralel bir şekilde takip eden kanal ile birlikte agora caddesindeki ana kanalizasyon sistemine bağlandığı anlaşılmaktadır. Odalar içerisindeki tüm kanal ve çukurlar göz önüne alındığında her birinin bir bütünü parçaları olduğu ve yapıyı tehdit eden yağmur sularının mekanlardan dışarı tahliye edilmesini sağladıkları tespit edilmiştir. Koridordaki anakaya çukurunda sürdürülen çalışmada 361,05 m. kodunda çukurun dibine ulaşılmış ve seramik buluntuların dibine doğru azaldığı gözlenmiştir.

Bouleuterionun kuzeybatı köşesinin dışında daha geç dönemde inşa edildiği anlaşılan ve bouleuterion kuzey duvarına paralel uzanan iki mekan açığa çıkarılmıştır. Batıdaki mekan yaklaşık 3,60x2,60 m. ölçülerindedir. Bouleuterionun kuzey duvarı ile söz konusu mekanların güney duvarları arasında 0,65–1,00 m. arasında değişen genişliklere sahip bir peristhasis yer almaktadır. Peristhasis batı bölümünde 369,42 m. kodunda, doğuda da 367,97 m. kodundadır. Yağmur sularının drene edilmesi ve oluşacak muhtemel rutubetli ortamı önlemek adına yapıldığı anlaşılan peristhasis, bouleuterionun kuzey duvarı boyunca doğuya doğru ilerleyerek agora caddesindeki ana kanalizasyon şebekesine bağlanmaktadır. Gerçekleştirilen kazı çalışmalarında kanal içerisinden oldukça yoğun oranda seramik parçaları ele geçmiştir. Söz konusu iki mekandan doğudakinin doğu duvarı aynı zamanda teras duvarı niteliğindedir. Doğudaki mekanın doğu duvarı, güneyde peristhasisin üzerinden geçen ve alt kısmı yaklaşık 45° açı yapan bir duvar örgüsü ile bouleuterionun kuzey duvarına dayanmaktadır.

Bouleuterionun güneyinin dış kısmında, kulise karşılık gelen noktada, bouleuterionun altından geçen kanalın üzerini kapatan ve aynı zamanda merdiven basamağı görevi gören plaka taşların devamı saptanmıştır. Merdivenin batıdaki en yüksek basamağı 367, 90 m. kodunda, en alttaki ise 367,53 m. kodundadır. Söz konusu merdiven, bouleuteriondaki kulise geçişi sağlayan kapıya ulaşmakla birlikte, güneydeki batı stoa'nın ikinci katına geçiş sağlanmaktadır.

Bouleuterionun yer aldığı parselde meclis binasının inşasından önce herhangi bir mimari bulunuyor muydu? Var ise yapı nasıl bir karakteristiğe sahipti? Sorularına yanıt

bulma adına bouleuterionun sondaj yapmaya imkan veren başta portiko olmak üzere orkestra ve kuzeyindeki alanda, theatronun tahrip edilmiş güney bölümünde yürütülen kazılarda bouleuteriondan önce de aynı alanda farklı bir mimari yapının olduğu ortaya çıkarılmıştır. Orkestra içerisinde gerçekleştirilen kazı çalışmaları orkestranın düzleminin korunan üst kodu olan 365,37 m.de başlatılmış, söz konusu yürüme düzlemi ile orkestranın 365,53 m. seviyesindeki en alt basamağı ile arasında ortalama 0,25 m.lik bir kod farkının olduğu anlaşılmıştır. Söz konusu seviyeden itibaren kazılan alanda yürüme düzleminin hemen altında başlayan dolgu içerisinde yoğun olarak çatı kiremidi parçalarının ele geçtiği gözlenmiştir. Theatronun en alt sırasının yürüme düzlemini oluşturan taşların hemen altında, 365,30 m. kodunda, kuzey-güney doğrultulu, büyük boyutlu taşlar ile örülmüş bir duvar açığa çıkarılmıştır. Güçlü bir yapıya sahip söz konusu duvarın, theatronun altındaki dolguyu tutan bir istinat duvarı olduğu anlaşılmıştır. Orkestrada alt kodlara doğru sürdürülen çalışmalarda 365,25 m kodunda orkestranın kuzey yarısına karşılık gelen alanda orta boy taşlar içeren bir dolgu tespit edilmiştir. Dolgu, orkestranın tam orta noktasında orta boy taşların kabaca işlenip, bir istinat duvarı izlenimi verecek şekilde doğu-batı yönlü, düzgün bir örgü ile aniden sonlanmaktadır. Dolgudan oluşan hattın güney tarafında ise toprak görece bir homojen yapıya sahiptir. Güney alandaki kazılarda 364,75–364,65 m. aralığında iki adet pişmiş topraktan iyi korunmuş figürin ile farklı figürinlere ait parçalar ele geçmiştir. 364,37 m. koduna inildiğinde ise iki adet figürin daha tespit edilmiştir.

Orkestranın kuzey yarısındaki dolgunun 364,54 m. koduna inildiğinde yapısında bazı farklılıklar göze çarpmaktadır; söz konusu koda kadar aynı özellikte kesintisiz olarak devam eden dolgu 364,54 m. kodu ile birlikte doğu bölümünde büyük ve orta boy taşlar ile oldukça yoğun bir nitelik sergilemesine karşın, batıda ise küçük boy taşların seyrek bir yapı ortaya koyduğu bir özellik göstermektedir. Orkestranın güney kısmında 364,08 m. kodu ile birlikte orta ve büyük boy taşların seyrek bir yapı sergilediği bir dolgu gözlenmektedir. Orkestranın kuzey kısmında 363,88 m. ye gelindiğinde kuzey-güney doğrultulu bir duvar açığa çıkarılmıştır. Tek yüzlü olduğu anlaşılan duvar doğu yüzde anakaya üzerine oturmakta iken, batıda ise doğrudan anakaya yaslanmaktadır. Sürdürülen çalışmalar sonucunda söz konusu duvarın bir

anakaya çukurunu desteklemek için örüldüğü saptanmıştır. Anakaya çukurundaki kazılarda oldukça yoğun oranda iri boyutlu seramik parçaları ile birlikte üzerlerinde yanık izlerinin olduğu domuz, boğa ve keçiye ait çok sayıda hayvan kemiği ele geçmiştir. Kapalı bir kontekst özelliği gösteren anakaya çukurundaki buluntu grubu bir sunu töreni ile ilişkili olmalıdır. Buluntuların toplanmasının ardında 363,21 m. kodunda anakaya çukurunun alt seviyesine ulaşılmıştır. Bu noktadaki çalışmalar sonucunda anakaya çukurunun kuzeye, theatronun altına doğru kısmen de olsa devam ettiği saptanmıştır. Ancak kuzeyde kalan bu kısmın üzerinde yer alan dolgunun, theatronun korunmuş sıralarının altında yer alması sebebiyle, çukurun kazısına şimdilik son verilmiştir. Orkestranın güney kısmında ise 363,92 m. üst kodunda tespit edilen, kabaca işlenmiş büyük boyutlu blok taşların, daha alt kodlara doğru kesintisiz devam eden kuzey-güney akslı bir duvarın parçası olduğu anlaşılmıştır.

Yukarıda da değinildiği üzere erken döneme ait olası yapıyı tespit etmeye yönelik sondaj çalışmasının bir diğer ayağını oluşturan theatronun tahrip edilmiş güney bölümünde gerçekleştirilen kazı çalışmalarında öncelikli olarak oturma sıraları sökülmüş ve yüzeyden net bir şekilde görülen theatron dolgusuna ait taşlarının kaldırılmasına başlanmıştır. Theatron formunun doğal bir sonucu olarak dolgu batıdan doğuya doğru eğimli olup, dolgunun batıdaki en üst noktası 368,26 m, doğuda ise 365,92 m. üst kodundadır. Dolgu içinde düzenli bir şekilde doğu-batı yönünde dizildiği görülen taş sırasının dolguyu bir istinat duvarı gibi tutan örgü olduğu saptanmıştır. Küçük ve orta boy taşlardan oluşan dolguyu kuzeyden çevreleyen örgüye ait taşların boyutları alt kodlara inildikçe büyümektedir. Bununla birlikte, söz konusu dolgunun güney sınırı da düzgün bir örgü ile son bulmakta ve bouleuterionun güney duvarının iç yüzüne dayanmaktadır. Bir duvar şeklinde ön ve arka yüze sahip dolgu ortalama 1,2 m. kalınlıkta olup, bouleuterionun güney duvarını içeriden destekleyen bir payanda izlenimi vermektedir. Dolgunun batı bölümünde sürdürülen çalışmada kuzey-güney yönünde ilerleyerek bouleuterionun güney duvarına dik bir şekilde yaslanan bir duvar açığa çıkarılmıştır. Söz konusu duvarın doğu yüzü görece bir özene sahip örgüden oluşmakta ve theatron dolgusu duvarın üzerinden devam ederek peristylosa kadar ilerlemektedir. Bouleuteriondan daha erken bir yapıya ait olduğu görülen duvar,

bouleuterionun altından geçen kanalın yaklaşık 1,2 m. doğusunda yer almaktadır. Duvarın batı tarafındaki dolgunun açılmasıyla birlikte kulis ile duvar arasında kalan bölümde 367,38 m. kodunda dikdörtgen taşlar ile örülmüş bir döşeme tespit edilmiştir. Kanalın üzerini örten döşeme doğuda söz konusu duvara yaslanmakta ve batıya ilerleyerek bouleuterion kulisine ait peristylosunun altından geçtikten sonra bir seki ile son bulmaktadır. Yaklaşık 1 m. yüksekliğinde bir duvar üzerinde yükseldiği görülen peristylos söz konusu döşemenin üzerine oturmaktadır. Kanalın üzerine denk gelen döşeme taşları kırılmış ve aşağıya doğru çökmüştür. Döşemenin, bouleuterion güney duvarı ile birleştiği noktada bir girişi işaret eden söve taşı yer almaktadır. Döşemenin kuzeyinde 367,70 m. kodunda ortaya çıkarılan 1,9 m. uzunluğundaki bir eşik taşının her iki ucuna oyulmuş mil yuvaları çift kanatlı bir kapıyı işaret etmektedir. Bouleuterionun inşasından önce aynı parselde var olduğu saptanan erken yapı ile ilişkili olarak, taş döşeme ve doğuda yaslandığı istinat duvarı, bouleuterionun altından geçen kanal ve güney duvarı bir arada değerlendirildiğinde tüm bu mimari elemanların organik bir bağ içerisinde aynı yapının birer parçası oldukları tespit edilmiştir. Batı Stoa'nın kuzeyinden başlayıp bouleuterionun altına doğru devam eden kanalın üzerindeki basamaklar ile erken yapının taş döşemeli giriş bölümüne ulaşıldığı ve ardından çift kanatlı bir kapı ile içeriye geçildiği anlaşılmıştır. Erken yapının kullanımdan çıkmasının ardından, tamamıyla olmasa da yapının büyük oranda tesviye edildiği ve kimi mimari unsurlarının (bouleuterion güney cephesini oluşturan duvar gibi) yeni yapılan bouleuterionun inşasında doğrudan kullanıldığı net bir şekilde tespit edilmiştir.

Bouleuterionun güney duvarı üzerinde olan 365,17 m. kodunda *in-situ* olarak tespit edilen eşik taşı, bir girişi işaret etmektedir. Söz konusu girişin daha geç bir dönemde kapatıp iptal edildiği anlaşılmıştır; duvarın dış yüzünden bakıldığında varlığı anlaşılabilen giriş kapısı, iç yüzdeki duvar örgüsünde kapının söve kısmına karşılık gelen düz hat şeklindeki derzlerden kapının duvar örülerek kapatıldığı net bir şekilde gözlenmektedir. Söz konusu theatron dolgusunun kaldırılması sırasında 365,10 m. koduna inildiğinde dere kumu ve kireç karışımından oluşan ince bir tabaka üzerine serilmiş sert ve sıkı bir toprak taban tespit edilmiştir. Taban üzerinde saptanan üç farklı katman, tabanın zaman içerisinde doğan yıpranmalar sonucunda yenilendiğini ya da

tabanın inşa aşamasındaki yapım tekniğini ve sürecini işaret ediyor olmalıdır. Doğu kısmında, bouleuterionun güneydeki ana taşıyıcı direğinin inşası sırasında büyük oranda tahrip olan toprak tabanın batıya doğru oldukça iyi korunmuş bir şekilde ilerlediği ve erken yapının taş döşemesini tutan istinat duvarına yaslandığı görülmüştür. Duvarın iç yüzünde, toprak taban ile birleştiği noktada ise sıva izlerine rastlanılmıştır. Toprak tabanın yüzeyindeki gri, küllü ve karbonlu yapının yanı sıra, taban üzerinden yanık kemik parçaları dışında herhangi bir buluntu ele geçmemiştir. Söz konusu durum, olası bir yangın sonucunda tahrip olan tabanın temizlenmiş olduğunu ortaya koymaktadır. Tabanın kaldırılmasının ardından 365,00 m. kodunda düzleştirilmiş anakaya açığa çıkarılmış ve taban ile anakaya arasında kalan kısmın toprak dolgudan oluştuğu görülmüştür. Güneydeki direğin etrafında derinleştiğinde 365,40 m.de güney direği için sağlam bir temel elde etmek adına yapıldığı anlaşılan bir duvar ortaya çıkarılmıştır. Anakaya üzerine doğrudan oturan ve bouleuterionun güney duvarına yaslandığı gözlenen duvarın batıya bakan yüzü düzgün işlenmiş taşlardan oluşmakta ve duvarın üzerine güney direğe ait blok taşlar oturmaktadır. Alandaki çalışmalar sonucunda theatron dolgusunun kesintisiz olarak tabanın üzerine kadar indiği saptanmıştır. Söz konusu toprak taban erken yapı ile ilişkili görünmesine karşın, erken yapıya ait olan ve aynı zamanda mevcut bouleuterionun da güney cephesini oluşturan duvarın dış yüzündeki duvar örgüsü kesintisiz bir şekilde devam etmesinden ve de girişin iptal edildiğini gösteren herhangi bir iz bulunmamasından dolayı, kapatılan giriş erken yapıdan da öncesine ait olmalıdır. Erken yapı ile ilgili bu alanda elde edilen bulgular yapının toprak tabana sahip mekanı ile taş döşemeli giriş kısmı arasında yaklaşık 2,5 m. gibi oldukça yüksek bir kod farkı olduğunu göstermektedir. Her iki yürüme düzlemi arasında böylesine yüksek bir kod farkının olması, yapının ana mekanında ahşap bir theatronun var olduğunu ve taş döşemeli alandan toprak tabanlı mekana söz konusu oturma sıralarından inildiğini akla getirmektedir.

Bouleuterionun altındaki erken yapıyı anlama adına gerçekleştirilen çalışmaların son ayağını portiko oluşturmaktaydı. Portikodaki kazılara taban seviyesi olan 368,68 m. kodunda başlanılmış ve yaklaşık 0,35 m. alt seviyeye inildiğinde, 368,32 m. kodunda bouleuterionun güney duvarına 3,20 m. uzaklıkta olan ve portikoyu doğu-batı yönünde

bölen bir duvar açığa çıkarılmıştır. 2,60 m. uzunluğunda, 0,50 m. genişliğindeki duvarın doğu kısmı, portiko kolonadının inşası sırasında tahrip edildiği anlaşılmıştır. Duvar batıda ise 368,59 m. kodunda açığa çıkartılan anakayaya yaslanmaktadır. Anakaya bu noktada duvarın oturması için yontulduğu tespit edilmiştir. Duvarın korunan yüksekliği batıda 368,19 m, doğuda 368,46 m.dir. Duvar, theatronun güneyinde gerçekleştirilen kazıda açığa çıkarılan erken yapıya ait eşiğe bağlanmaktadır. Sürdürülen çalışmalar sonucunda söz konusu duvarın, taş döşemeli avluya sahip erken yapının güney cephesine ait olduğu anlaşılmıştır.

Portikonun güneybatı köşesinde anakayaya bitişik bir şekilde, yarıya kadar korunmuş opaionlu çatı kiremidi parçası ele geçmiştir. 0,20 m. çapında opaion deliği bulunan çatı kiremidi anakaya seviyesine kadar inmektedir, bu da söz konusu kiremidin bouleuteriondan önce var olan erken yapının çatısında kullanıldığını göstermektedir. Bu tipteki çatı kiremitleri mekanları havalandırmayı ve aydınlatmayı sağlamakta ve bouleuterionun çatı tipinin saptanması açısından öneme sahiptir. 367,70 m. koduna inildiğinde erken yapının güney cephe duvarına yaslanıp kuzey-güney yönünde ilerleyen, tek yüzlü bir taş sırası açığa çıkarılmıştır. Erken yapının taş döşemeli avlusu batıda söz konusu taş sırasına yaslanmaktadır. Bu noktadan sonra taş döşmeden, sıkıştırılmış toprak tabana sahip bir sekiye geçilmektedir. Söz konusu seki bouleuterionun batı kenarını oluşturan anakayaya dayanmaktadır. Bu noktada oldukça dar bir alanda açığa çıkarılan taş döşemenin yer yer toprak taban üzerine oturduğu saptanmış, bu da iki farklı evrenin varlığını akla getirmektedir. Erken yapının iç kısmında sürdürülen çalışmalarda 368,00 m. kodunda mekanın batı ve kuzey duvarları ortaya çıkarılmıştır. Batı duvarı anakayanın oyulması ile oluşturulan bir yatak üzerinde yükselmektedir. Duvar büyük oranda tahrip olmasına karşın, ilk sırası kısmen korunmuştur 0,50 m. genişliğindeki kuzey duvarı ise doğu yönünde portiko tarafından tahrip edilmiş olup, korunan uzunluğu 0,81 m.dir. Mekan içinde sürdürülen çalışmalarda 367,68 m. koduna inildiğinde mekanın tabanı tespit edilmiştir. Sıkıştırılmış topraktan yapıldığı anlaşılan taban, portikonun inşası sırasında büyük oranda tahrip olmuş ve sınırlı alanlarda gözlenebilmiştir. Taban altına inildiğinde mekana ait eşik taşının hemen kuzey batı köşesinde tama yakın parçalar halindeki bir sürahi 367,48 m.

kodunda *in-situ* olarak ele geçmiştir. Sürahinin tarihi, üst seviyedeki toprak taban ve dolayısıyla erken yapı için *terminus post quem* vermektedir. Mekanın genelinde 367,28 m. kodunda ortaya çıkan anakayanın güneydoğuda 367,00 m. koduna kadar indiği gözlemlenmiştir. Alanda anakayanın tamamıyla açığa çıkarılmasının ardından bouleuteriondaki kazı çalışmaları son bulmuştur.

2.3 BOULEUTERION ÖNCESİNDE ALANIN KULLANIMI

2009 yılı bouleuterion kazılarında, alandaki tabakalanmayı anlamak adına başlatılan sondajlardan birini orkestra oluşturmaktaydı. Orkestra üzerinin tamamıyla toprak ile örtülü olması bu alanda gerçekleştirilecek bir kazı ile muhtemel erken tabakaları saptama imkanı tanımaktaydı. Orkestradaki yürüme düzleminin hemen altında başlayan ve alt seviyelere kadar devam ettiği görülen theatron dolgusunun hemen altında anakayaya oyulmuş bir çukur (Resim 5, Plan 6) ortaya çıkarılmıştır¹⁴⁷. Dikdörtgene yakın bir forma sahip olan çukur 1,5x0,9 m. ölçülerinde, 0,60 m. derinliğindedir. Söz konusu çukur, batıda theatron dolgusunu destekleyen istinat duvarı; doğuda erken bouleuterionun muhtemel doğu duvarı; kuzeyde ise theatron dolgusu ile çevrelenmiştir. Ancak, çukurun kuzey sınırı bouleuterionun theatronu altında kalmasından dolayı tespit edilememiştir. Mevcut sınırın belirlenmesinin ardından çukurda yapılan kazılarda orta boy taşlardan oluşan bir dolgu tespit edilmiştir. Dolguda, taşlar dışında killi ve dere kumlu bir toprağın olduğu ve alt seviyelere inildikçe topraktaki kil oranının arttığı gözlenmiştir. Bu durum, çukurdaki güçlü kayaç yapının oluşturduğu izolasyon sonucunda kilin birikmesi ile açıklanabilir. Bununla birlikte, bouleuterionun toprak yapısından tamamen farklı olarak anakaya çukurundaki toprağın sadece üst seviyelerinde görülen dere kumu dışarıdan farklı bir alandan getirilerek, çukura dökülmüş olmalıdır.

2.3.1 BULUNTULAR

Çukurda ele geçen malzeme grubunun tamamına yakını seramikler oluşturmaktadır¹⁴⁸. Seramikler dışında domuz, boğa, keçinin çeşitli kısımlarına ait çok sayıda kemik parçası; stroter parçaları ve karbonlaşmış odun parçaları da bulunmuştur. Söz konusu seramik ve kemik buluntularının üzerinde yanık izine rastlanılmıştır. Çukurdaki seramikler incelendiğinde, birçoğunun sadece tek parçadan oluştuğu; buna karşın içlerinde birden fazla parçanın tümlenebildiği örneklerin de olduğu dikkati çekmektedir. Altmış beş adet farklı kaplara ait parçalar ve bir adet disk şeklinde

¹⁴⁷ Doğer et al. 2012, 192.

¹⁴⁸ Doğer et al. 2012, 190, Res. 4; 193; Doğer et al. 2013. Söz konusu bothros aynı zamanda N. Aydoğmuş tarafından lisans tezi olarak çalışılmıştır (bkz. Aydoğmuş 2012).

yuvarlatılmış kap parçasından oluşan kontekst içki ve pişirme kapları olmak üzere iki ana grupta toplanabilir. İçki kaplarına ait repertuarda kaseler, kantharoslar, skyphoslar dikkat çekmekte ve bunlar arasında siyah firnisli örnekler de yer almaktadır. Siyah firnisli örneklerin çoğunluğu içki kaplarından oluşmasına karşın, bu sınıflandırmaya askos, tuzluk ve balık tabağı da dahil edilebilir. Pişirme kapları ise birçoğunun alt kısmında yanık izi bulunan çok sayıda khytra ve lopas parçalarını içermektedir. Bu iki ana grubun dışında kontekstin diğer bölümünü de amphora, lekane, olpe, krater, fincan, maltız ve balık tabağı gibi günlük kullanım kaplarına ait parçalar oluşturmaktadır.

Çukurdaki siyah firnisli kapların yedi tanesini kasedir. Bunlardan üç tanesi içe dönük ağız kenarlı kase parçası (Kat. No. 1–3) olup, farklı merkezlerden ele geçen benzer örneklere dayanarak İ.Ö. 4. yy.ın son çeyreğine tarihlenmektedir¹⁴⁹. Dışa eğimli ağız kenarlı küçük kase (Kat. No. 4) örneği de İ.Ö. 4. yy. boyunca kullanım görmüş yaygın bir kap formudur¹⁵⁰. Bu kase ile aynı formda olan ancak, sadece kaide kısmı korunmuş parça (Kat. No. 5) da aynı tarihe ait olmalıdır. Çukurdaki kase repertuarının son örneklerini temsil eden dışa çekik ağız kenarlı kaselere ait parçalar (Kat. No. 6, 7) tespit edilen benzerler örneklere dayanarak İ.Ö. 4. yy.ın son çeyreğine tarihlendirilmektedir¹⁵¹. Buluntular arasında yer alan tek tuzluk (Kat. No. 8) da İ.Ö. 4. yy.ın popüler mallarından olup, benzer formdaki tuzluklar dikkate alındığında yüzyılın son çeyreğine ait olduğu anlaşılmaktadır¹⁵². Çukurda bulunan siyah firnisli kapların en büyük grubunu cup-kantharos parçaları (Kat. No. 9–15) oluşturmaktadır. Kaidesi dışında

¹⁴⁹ cf. Atina örneği için bkz. Agora XII, No. 830–841; Agora XXIX, No. 965–976. Korinth için bkz. Corinth VII-3, No. 19–23; Corinth XVIII-1, Fig. 12, No. 446. Knossos için bkz. Callaghan 1992, Pl. 81, No. 22–25; Coldstream 1999, Fig. 1, Q 7, Q 9. Klazomenai için bkz. Hasdağlı 2010, Şek. 34, No: İKK 15–18. Smyrna için bkz. Cook 1965, 150, Fig. 8, No. 1, 2; Pl. 45, d. 2 a. 2; Gürsoy 1987, Lev. 19, No. 29, 30. Olynthos için bkz. Olynthus V, Pl. 176, 879–880.

¹⁵⁰ cf. Corbett 1949, 329, Fig. 54, No. 154; Cook 1965, Fig. 6, 1–3; Agora XII, Fig. 9, No. 847–882. 887; Rotroff 1983, 267, Fig. 5, No. 5; Blondé 1985, 294, Fig. 8, No. 57–59; Blondé 1989, 492, Fig. 6, No. 31; Rotroff – Oakley 1992, Fig. 16, Pl. 50. 51, No. 240, 250; Fig. 23, pl. 56, No. 304; Pemberton 1997, 63, Fig. 8, No. 80; Hasdağlı 2010, Şek. 35–36, No. KK 9–11, 13–23; Işın 2010, 95, Fig. 4. d.

¹⁵¹ cf. Cook 1965, 147, Fig. 4, No. 2, 148; Fig. 5; 150, Fig. 7, No. 1; Agora XII, Fig. 8, No. 806. 808; Agora XXIX, Fig. 59, No. 866–874; Hasdağlı 2010, Şek. 8–11, No. DÇK 2–18.

¹⁵² cf. Anderson 1954, 179, Fig. 16, No. 142, 190; Cook 1965, 149, Fig. 6, No.4; Labraunda II-1, Pl. 33, No. 35, 42; Corinth VII-3, Pl. 2, 52, 55; Agora XII, Pl. 34, No. 944. 946; Coldstream 1973, 23, Fig. 13, H 48; 30, Fig. 15, F 12; Boardman – Hayes 1973, 93, Fig. 42, No. 2361. 2362; Rotroff 1983, 267, Fig. 5. 6; Pl. 51, 6; Blondé 1985, 300, No. 95–106; Blondé 1989, 492, Fig. 6, 22–26; Corinth XVIII-1, 44, Fig. 13; Pl. 47, No. 455; Paphos III, Fig. 5. 8; Rotroff – Oakley 1992, Fig. 16; Pl. 50, No. 239. 241; Anderson-Stojanovic – Reese 1993, 281, Fig. 9, No. 40; Agora XXIX, Fig. 65, No. 1075–1079; Pemberton 1997, 63, Fig. 8, No. 82; Hasdağlı 2010, Şek. 32. 33, No. İKK 1–13.

tama yakın bir profil gösteren örnek (Kat. No. 9) İ.Ö. 4. yy.ın son çeyreğine tarihlendirilmektedir¹⁵³. Sadece ağız kenarı korunmuş cup-kantharos parçaları (Kat. No. 10–13) da bir önceki örnek ile aynı tarihtendir¹⁵⁴. Kantharos örnekleri arasında mahmuz kulplu tek parçanın (Kat. No. 14) kulpları İ.Ö. 3. yy.ın başları ile birlikte yukarıya doğru kalkmaya başlayan bir özellik göstermektedir¹⁵⁵. Birçok kentte İ.Ö. 4. yy. sonları–3. yy. başlarına tarihlendirilen benzer tipteki kantharoslar da bu tarihi desteklemektedir¹⁵⁶. Gövde altı ve kaidesi korunmuş cup-kantharos (Kat. No. 15) ise İ.Ö. 4. yy.ın ikinci yarısında farklı merkezlerde görülmektedir¹⁵⁷. Askos olarak yorumlanan¹⁵⁸ ve diğer merkezlerdeki benzerler örneklerin¹⁵⁹ de bu tanımlamayı desteklediği, dışa çekik ağız kenarlı, dar boyunlu parça (Kat. No. 16) İ.Ö. 4. yy.ın ikinci yarısı ile İ.Ö. erken 3. yy. arasında görülen aryballos olarak da değerlendirilebilir¹⁶⁰. Çukurda ele geçen tek balık tabağının (Kat. No. 17) ağız kenarının iç kısmı İ.Ö. 300 ile birlikte görülmeye başlayan içbükey formdadır¹⁶¹; ağız kenarı yine bu tarih ile birlikte tabağın gövdesinin bir kısmının, kaidesinin de tamamının görülebildiği bir seviyeye kadar aşağıya sarkıktır¹⁶².

¹⁵³ cf. Cook 1965, 146, Fig. 3; Pl. 45, a. 4; Agora XII-2, Fig. 7, 672. 676. 678; Agora XXVII, 188, No. 150; Agora XXIX, Fig. 7, No. 52. 53.

¹⁵⁴ v.s.

¹⁵⁵ Agora XXIX, 84.

¹⁵⁶ cf. Pergamon için bkz. Schäfer 1968, Taf. 5, C 24; Japp 2009, 237, Abb. 12, Perga 103. Ephesos için bkz. Mitsopoulos-Leon 1991, Taf. 21, B5. B6; Taf. 101, F 49. Atina için bkz. Thompson 1934, 320, Fig. 5, A 29; Young 1951, Pl. 52, a. 4. 5; Vanderpool et al. 1962, Pl. 20, 35–38; Agora XII, Fig.7, No 707. 708; Braun 1970, Pl. 56; Miller 1974, Pl. 30, No. 4. 5; Rotroff 1983, Pl. 53, No. 27–29; Rotroff 1984, Pl. 67, No. 8. 10–13; Anderson-Stojanovic – Reese 1993, 283, Fig. 10, Pl. 61, No. 52–55; 289, Fig. 14, No. 84; Agora XXVII, 186, No. 142; Agora XXIX, Fig. 4, No. 1–13. Patara için bkz. Işın 2010, 95, Fig. 4. b. Vari için bkz. Jones et al. 1973, 375, Fig. 5, No. 16.

¹⁵⁷ Atina'daki benzer örnekler İ.Ö. 4. yy.ın ortaları ile yüzyılın sonlarına tarihlendirilmektedir. Buna karşın, Knossos örnekleri İ.Ö. 4. yy.ın son çeyreğine aitken, Korinth'teki oldukça benzer bir örnek ise İ.Ö. 3. yy.ın ilk yarısına tarihlenmektedir. İki farklı merkezdeki veriler değerlendirildiğinde Kat. No. 15 için İ.Ö. 4. yy. sonları–İ.Ö. 3. yy. başları uygun bir tarih olacaktır (Atina örnekleri için bkz. Young 1951, Pl. 52, a.5; Vanderpool et al. 1962, Pl. 20, 37–38; Agora XII, Fig. 7, No. 672, 708; Miller 1974, Pl. 30, No. 7; Agora XXVII, 179, 90. 91; Agora XXIX, Fig. 7, No. 52–54, 59. Ephesos örnekleri için bkz. Mitsopoulos-Leon 1991, Taf. 22, B 9; Taf. 23, B 11–13; Taf. 100, F 51. Knossos örneği için bkz. Callaghan 1992, Pl. 80, No. 1–4. Olynthos örnekleri için bkz. Olynthus V, Pl. 148–150, No. 505–532. Thasos örnekleri için bkz. Blondé 1989, 501, Fig. 9, No. 72. 73. Korinth örneği için bkz. Corinth VII-3, Pl. 14, No. 375; Corinth XVIII-1, Pl. 12, No. 84. Phokaia örneği için bkz. Özyiğit 1998, 58, Çiz. 7.

¹⁵⁸ Bkz. Aydoğmuş 2012, 18. 19.

¹⁵⁹ Atina örnekleri için bkz. Agora XII, Pl. 39, No. 1166–1178. Klazomenai örnekleri için bkz. Hasdağlı 2010, Şek. 49, No. Ask 7–11.

¹⁶⁰ Atina'daki söz konusu aryballos örnekleri için bkz. Agora XXIX, Pl. 138, No. 1749–1755.

¹⁶¹ cf. Agora XXIX, 147, Fig. 50, 51, No. 709–730.

¹⁶² cf. Agora XII, Fig. 10, No. 1071; Agora XXIX, 148, Fig. 50. 51, No. 709–730. Atina'da İ.Ö. 4. yy. sonu ile İ.Ö. 3. yy.a ait balık tabaklarının genişliğinin 14 ile 20 cm arasında değiştiği ve ortalama 16 cm.

Attika Tipi bir skyphosa ait kaide parçasının (Kat. No. 18) alt kısmında, İ.Ö. 5. yy.ın tamamı siyah firnisli örneklerinden¹⁶³ farklı olarak, İ.Ö. 4. yy.ın ikinci yarısında birçok kentte¹⁶⁴ bulunan skyphoslarda görüldüğü gibi firnisli bir banta sahiptir. Siyah firnisli örnekler dışında bothrostan ele geçen kaplar içerisinde ekhinus kaseler de yer almaktadır. Bu grubun bezemesiz örneklerini temsil eden parçaların (Kat. No. 19–21) yakın örnekleri İ.Ö. 4. yy.ın sonlarına aittir¹⁶⁵. Ağız kenarı firnis bant ile bezeli ekhinus kaseler¹⁶⁶ (Kat. No. 22–27) de İ.Ö. 4. yy. sonları–3. yy. başlarına tarihlidir¹⁶⁷. Çukurda Siphnos Tipi skyphoslara¹⁶⁸ örnek gösterilebilecek tam korunmuş carinalı¹⁶⁹ skyphos örneği (Kat. No. 28) İ.Ö. 4. yy.ın ikinci yarısında birçok merkezde¹⁷⁰ yaygın ele

çapında oldukları bilinen bir özelliktir (Agora XXIX, 147). 17 cm ağız çapına sahip Kat. No. 17 de Atina örnekleri ile aynı tarihe ait olmalıdır.

¹⁶³ Agora XII, 85.

¹⁶⁴ cf. Atina için bkz. Young 1951, Pl. 51, c 3. 4; Pl. 53, c. 3; Agora XII, Fig. 4, No. 342–361; Coldstream 1973, 23, Fig. 13, H 31. 38; Miller 1974, Pl. 31, No. 18. 19; Rotroff 1984, Pl. 67, No. 14. 15; Rotroff – Oakley 1992, Fig. 8, No. 136–141. 145; Agora XXVII, 179, No. 99–102; Agora XXIX, Fig. 12, Pl. 14, No. 150–154. Atina’daki kontekstler söz konusu parça için İ.Ö. 315–295 gibi kesin bir tarih vermektedir (Rotroff 1984, 353, No.14. 15). Olynthos için bkz. Olynthus V, Pl. 183–185, No. 947–980; Olynthus XIII, Pl. 200–202, No. 575–594. Korinth için bkz. Corinth VII-3, Pl. 13. 14. 50, No. 310–371; Corinth XVIII-1, 29, Fig. 7, Pl. 12, No. 80. 81; Pl. 15, No. 115. 116. 410. Knossos için bkz. Callaghan 1992, Pl. 77, H 8, 2. 3; Coldstream 1999, Pl. 25, O 4, Q 2. Kition için bkz. Salles 1983, Fig. 15, No. 92. Isthmia için bkz. Anderson-Stojanovic – Reese 1993, 273, Fig. 3, No. 7. Sardeis için bkz. Rotroff – Oliver 2003, Pl. 4, No. 11. Thasos için bkz. Blondé 1985, 306, Fig. 17, No. 134–144; Blondé 1989, 501, Fig. 9, No. 77. 78; 512, Fig. 12, No. 130–137, 140–142. Patara’da İ.Ö. Geç 4. yy.a tarihli tahıl ambarındaki depozitte bulunan benzer örnek için bkz. Işın 2010, 95, Fig. 4. a.

¹⁶⁵ Kat. No. 19 için cf. Schäfer 1968, Taf. 4, C 13; Agora XII, Fig. 8, No. 828; Miller 1974, Fig. 3, No. 30; Corinth VII-3, Pl. 2, No. 26; Corinth XVIII-1, Fig. 12, No. 446; Pl. 16, No. 124–126; Stobi I, Pl. 5, No. 13; Özyiğit 1998, 64, Çiz. 20; Coldstream et al. 2001, 99, Fig. 3.3, b; Rotroff – Oliver 2003, Pl. 7, No. 32. 35. Kat. No. 20 için cf. Thompson 1934, 436, Fig. 117, A 20; Agora XII, Fig. 8, No. 841. 842; Miller 1974, Fig. 4, No. 29; Corinth VII-3, Pl. 2, No. 21; Corinth XVIII-1, Fig. 12, No. 447; Stobi I, Pl. 5, No. 14; Agora XXIX, Fig. 103, No. 1735; Özyiğit 1998, 64, Çiz. 20; Coldstream et al. 2001, 99, Fig. 3.3 d; Rotroff – Oliver 2003, Pl. 8, No. 38. 39. Kat. No. 21 için cf. Thompson 1934, 436, Fig. 117, D 9; Schäfer 1968, Taf. 4, C14–18; Agora XII, Fig. 8, No. 829; Corinth VII-3, Pl. 3, No. 95; Rotroff 1983, 267, Fig. 5, No. 35. Corinth XVIII-1, Fig. 12, No. 125; Pl. 13, No. 92; Özyiğit 1998, 64, Çiz. 20; Coldstream et al. 2001, 99, Fig. 3.3 f–h; Rotroff – Oliver 2003, Pl. 8, No. 40.

¹⁶⁶ Genellikle içe dönük ağız kenarlı kaseler olarak anılan bu tipteki kase profillerinin, Dor başlılarındaki ekhinus profili ile olan yakın benzerliğine dayanarak, G.R. Edwards, “ekhinus kaseleri” terimini türetmiştir (Corinth VII-3, 29). Tez çalışmasında söz konusu kaseleri tanımlamadaki kolaylıktan dolayı ekhinus kasesi terimi tercih edilmiştir.

¹⁶⁷ cf. Olynthus V, Pl. 175, No. 872–878; Thompson 1934, 435, Fig. 4, A 20. D 9; Tarsus I, 156. 157; Anderson 1954, 178, Fig. 15, No. 193; Schäfer 1968, 37; Corinth VII-3, Pl. 43. 44, No. 15–25; Salamine de Chypre IX, Pl. 1. 7, 65–72; Callaghan 1992, Pl. 81, No. 24; Gassner 1997, Taf. 4, No. 63–74; Pemberton 1997, 63, Fig. 8, 78. 84; Coldstream et al. 2001, 99, Fig. 3.3 a. b; Gürler 2003, Pl. IX, A 1–10.

¹⁶⁸ Butt 1977, 304.

¹⁶⁹ Coldstream et al. 2001, 78.

¹⁷⁰ cf. Olynthus V, Pl. 186, No. 994–1000; Thompson 1937, 207, Fig. 125, c; Brock – Young 1949, Pl. 16, 4. 6; Agora XII, Pl. 46, No. 1431; Butt 1977, 306, Fig. 2, Pl. 69, No. 20. 22. 28; Heimberg 1982, Taf. 14, No. 297; Agora XXIX, Pl. 108, No. 1420; Coldstream et al. 2001, 79, Fig. 2.1. e.

geçmekle birlikte, Knossos'un İ.Ö. 3. yy.a ait “minyatür lekane” olarak tanımlanan kapları ile büyük benzerlik göstermektedir¹⁷¹. Ağız kenarının hemen altında geniş bir firnis bant bulunan derin kaseye ait parçanın (Kat. No. 29) farklı merkezlerdeki yakın örnekleri genellikle İ.Ö. 4. yy.ın başlarına tarihlenmektedir¹⁷². Ağız kenarı ve kulp kısmı korunmuş skyphos parçasının (Kat. No. 30) aynı form ve bezeme şemasına sahip örneklerin çoğunlukla İ.Ö. 4. yy.ın ortalarına ait olduğu görülmektedir¹⁷³. Girit’e özgü tipler¹⁷⁴ ile benzerlik¹⁷⁵ gösteren kantharosun (Kat. No. 31) farklı kentlerdeki yakın örnekleri İ.Ö. 5. yy.ın ikinci yarısından İ.Ö. 3. yy.ın ortalarına kadar inmektedir¹⁷⁶. Çukurda bulunmuş tek fincan (Kat. No. 32) İ.Ö. 4. yy.ın ilk yarısında birçok merkezde¹⁷⁷ yaygın olarak görülmekle birlikte, Korinth’te yoğun olarak ele geçen “kalathiskos” örnekleri İ.Ö. 5. yy.ın sonlarından İ.Ö. 3. yy.ın başlarına kadar varlığını sürdürmüştür¹⁷⁸.

Çukurda ince malların dışında büyük boyutlu, günlük kullanım kapları da çok sayıda bulunmuştur. Ele geçen üç krater (Kat. No. 33–35) incelendiğinde Atina’daki benzerleri İ.Ö. 4. yy.ın sonları ile popüler olmaya başlayıp, İ.Ö. 3. yy.da popülerliğinin arttığı ve İ.Ö. 2. yy. içlerine kadar kullanılmaya devam ettiği görülmektedir¹⁷⁹. Üzerinde herhangi bir bezeme bulunmayan parçanın (Kat. No. 33) yakın örnekleri İ.Ö. 4. yy.ın ikinci yarısında görülmektedir¹⁸⁰. Dış ve iç yüzlerinde firnis ve ek boya ile yapılmış

¹⁷¹ Callaghan 1978, 20, Pl. 7, No. 89.

¹⁷² cf. Klazomenai için bkz. Hasdağlı 2010, Şek. 64–68, No. Yük 1–Yük 28. Khios için bkz. Boardman 1967, 177, Fig. 123, No. 923. Thasos için bkz. 314, Fig. 25, No. 185–187. Limyra için bkz. Gebauer 2007, Taf. 6, No. 67.

¹⁷³ Olynthos örneği için bkz. Olynthus V, Pl. 152, No. 547–553. Maussolleion örneği için bkz. Vaag et al. 2002, Pl. 2, A 26. Klazomenai için bkz. Hasdağlı 2010, Şek. 70, No. 37–40.

¹⁷⁴ Callaghan 1978, 10. 11; Coldstream et al. 2001, 80.

¹⁷⁵ Aigai buluntusu ile Girit örnekleri arasındaki form benzerliği İ. Hasdağlı tarafından tesadüfî olarak değerlendirilmektedir (Hasdağlı 2016, dn. 35). Söz konusu kantharoslar ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Hasdağlı 2016.

¹⁷⁶ Coldstream et al. 2001, 80. 81, Fig. 2.2. e. f; Anderson 1954, Pl. 10. e, No. 133. 168. 170; Boardman 1967, 174, Fig. 120, No. 890, Pl. 65, No. 888. 889; Archontidou-Argyri 2000, 266; Bakır 2011, 73, Res. 19; Hasdağlı 2016.

¹⁷⁷ cf. Olynthos örnekleri için bkz. Olynthus XIII, Pl 195, 1078. 1078A. Kabirion örnekleri için bkz. Heimberg 1982, Taf. 8, No. 115–125. Knossos örnekleri için bkz. Coldstream 1973, Pl. 13, No. 19; Pl. 15, 28–30; Pl. 18, 43–45; Pl. 27, 137; Callaghan 1992, Pl. 81, No. 16. 17.

¹⁷⁸ Corinth XVIII-1, Pl. 13, 102–106; Pl. 17, No. 141–149; Pl. 18, No. 168–171.

¹⁷⁹ Aynı form ve dekorasyona sahip kraterler ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Agora XXXIII, 105–107. cf. Thasos’ta İ.Ö. 4. yy.a tarihli benzer formdaki örnekler lekane olarak yorumlanmıştır (bkz. Blondé 1985, 326, Fig. 41, No. 261–271; 327, Fig. 42, No. 276).

¹⁸⁰ Hasdağlı 2010, Şek. 74, No. Kra 1. 2; Eretria X, 211, Abb. 232, No. 238.

bantların yer aldığı diğer iki kraterin Akdeniz coğrafyasının farklı merkezlerinde tespit edilen yakın örnekleri İ.Ö. 4. yy.ın ikinci yarısına aittir¹⁸¹. Depolama kaplarına ait parçaların (Kat. No. 36–38) Atina depozitlerindeki karşılıkları İ.Ö. 5. yy.ın son çeyreğinden İ.Ö. 1. yy. içlerine kadar yaygın olarak kullanıldığı görülmesine karşın¹⁸², Khios'taki örnekler İ.Ö. 3. yy. ortalarına tarihlidir¹⁸³. Çukurda tek ele geçen örneklerden bir diğeri olan mortarın (Kat. No. 39) benzerleri Atina'da İ.Ö. 5. yy.dan örnekler bulunmakla birlikte¹⁸⁴, birçok kentteki benzer buluntular İ.Ö. 4. yy.ın ikinci yarısı içerisinde tarihler önerilmektedir¹⁸⁵. Günlük kullanım kapları içerisinde yer alan düz dipli bir tava (Kat. No. 40) hiç şüphesiz her dönem günlük yaşamın vazgeçilmez kaplarından biri olmakla birlikte¹⁸⁶, İ.Ö. 4. yy. yerleşimlerinde sıkça görülmektedir¹⁸⁷. Çukurdaki depozitte günlük kullanım kapları içerisindeki en büyük yoğunluğu khytralar (Kat. No. 41–49) oluşturmaktadır¹⁸⁸. Akıtaçlı tek khytra örneğinin (Kat. No. 41) alt kısmı diğer parçalarda da görüldüğü üzere kullanımdan dolayı yanmış ve is tutmuştur. Söz konusu akıtaçlı khytranın yakın örnekleri İ.Ö. 5. yy.dan İ.Ö. 4. yy.ın sonlarına kadar sıkça görülmektedir¹⁸⁹. Tam profile sahip iki khytra (Kat. No. 42, 43), sadece ağız kenarı-gövde kısımları korunmuş dört parça (Kat. No. 44–47) ile gövde altı ele geçen iki parça (Kat. No. 48, 49) özellikle İ.Ö. 4. yy.ın son çeyreğine ait örnekler ile benzerlik

¹⁸¹ Klazomenai için bkz. Hasdağlı 2010, Şek. 74, No. Kra 3. 5. 10. Knossos için bkz. Coldstream et al. 2001, 81, Fig. 2. 3. b–d. Atina için bkz. Agora XXXIII, Fig. 36, Pl. 29. 30, No. 207. 210. 211.

¹⁸² Agora XII, Fig. 13, Pl. 67. 68, No. 1536. 1537. 1545; Rotroff – Oakley 1992, Fig. 24, No. 313; Agora XXXIII, 94, Fig. 24–26, Pl. 21. 22, No. 155–163.

¹⁸³ Anderson 1954, Pl. 12. d, No. 257–265.

¹⁸⁴ Agora XII, Fig. 16. 20, Pl. 90–92.

¹⁸⁵ Atina için bkz. Agora XXXIII, Fig. 96, Pl. 89, No. 829. Korinth için bkz. Stroud 1965, Pl. 3. c; Corinth XVIII-1, Fig. 24, Pl. 17, No. 153. Klazomenai için bkz. Hasdağlı 2010, Şek. 111–113, No. Mor 1–7. Thasos için bkz. Blondè 1985, 325, Fig. 39, No. 257–260; Blondè 1989, 526, Fig. 18, No. 208. Patara için bkz. Işın 2010, 97, Fig. 5.

¹⁸⁶ Farklı tarihlere ait örnekler için bkz. Agora XII, Fig. 17, No. 1983; Agora XXXIII, Fig. 49, No. 285; Agora XXXIII, Fig. 89, No. 702–707; Paphos III, Fig. XXXII, No. 11. Coldstream et al. 2001, 88, Fig. 2.6. l.

¹⁸⁷ Çağdaş örnekler için bkz. Özbay 2006, 63 (Klazomenai); Blondè 1985, 318, Fig. 32, No. 216. 218. 220. 228 (Thasos); . Özyiğit 1998, 62, Çiz. 15. 16 (Phokaia).

¹⁸⁸ Khytra, lopus vb. mutfak kapları ile ilgili olarak bkz. Boulter 1957, 191–197; Sparkes 1962, 121–137; Agora XXXIII, 165–186.

¹⁸⁹ cf. Tektaş Burnu Batığı için bkz. Carlson 2003, 595, Fig. 2; Klazomenai için bkz. Özbay 2006, 358; Hasdağlı 2010, Şek. 108, No. Mut 13. Atina örnekleri için bkz. Agora XII, Pl. 95, Fig. 18, No. 1968. 1969; Boulter 1953, Pl. 36, No. 112. Korinth için bkz. Pease 1937, 305, Fig. 36, No. 205. Thasos için bkz. Blondè 1989, 540, Fig. 26, No. 260.

göstermektedir¹⁹⁰. Khytraların minyatür versiyonu olan ve bothrosta iki parça ile temsil edilen khytridionlar (Kat. No. 50, 51) İ.Ö. 5. yy.da kremasyonlarda ritüel kabı şeklinde kullanılmasına karşın, İ.Ö. 4. yy.ın son çeyreğinde evlerde günlük kullanım kabı olarak üretilmeye başlanmış¹⁹¹ ve İ.Ö. 250'ye kadar da kremasyonlarda kantharoslar ile birlikte sunu kabı olarak kullanılmıştır¹⁹². Birçok farklı kentte saptanan khythridion, evsel kullanımı işaret etmekte ve İ.Ö. 4. yy.ın sonlarını işaret etmektedir¹⁹³. Günlük kullanımın kapları içerisinde önemli bir yere sahip olpe (Kat. No. 52) ve oinokhoeler (Kat. No. 53–57) çukurda ele geçen seramik repertuarı içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Atina ve Korinth'teki benzer tipteki olupeler İ.Ö. 6. yy. sonlarından İ.Ö. 2. yy. sonlarına kadar geniş bir zaman dilimi boyunca üretilmiştir¹⁹⁴. Olynthos ve Klazomenai'deki oldukça yakın örnekler ise İ.Ö. 4. yy.ın ilk yarısı içerisinde varlık göstermektedir¹⁹⁵. Üst kısmı korunmuş oinokhoe (Kat. No. 53) İ.Ö. 4. yy.ın ortalarında birçok kentte görülmesine karşın, yüzyılın sonlarına doğru bu tipteki oinokhoelerin üretiminde belirgin bir artış görülmektedir¹⁹⁶. Sadece gövde altına ait parçaların ele geçtiği oinokhoelerin (Kat. No. 54–57) üst kısımları ise bir önceki örnek (Kat. No. 53) ile aynı olmalıdır¹⁹⁷. Omuzdan kaideye kadar çok sayıda parçanın birleşmesinden oluşan hydrianın (Kat. No. 58) gövde altına karşılık gelen yüzeyinde yer yer yanık izleri bulunmaktadır. Birçok merkezde¹⁹⁸ ele geçen hydria örneklerinin evsel kullanıma

¹⁹⁰ Thompson 1934, 324, Fig. 8, No. A 57; Agora XII, Fig. 18, Pl. 93, 95, No. 1932, No. 1939, No. 1940, No. 1968, 1969; Agora XXIX, Fig. 87, Pl. 111, No. 1481, 1482; Özyiğit 1998, 59, Çiz. 10; 61, Çiz. 14; Jordan – Rotroff 1999, 149, Fig. 3; Agora XXXIII, Fig. 71, Pl. 61, No. 555–558.

¹⁹¹ İ.Ö. 5.–4. yy. örnekleri için bkz. Agora XII, Pl. 93, No. 1935–1940.

¹⁹² Agora XXIX, 213, 216; Jordan – Rotroff 1999, 150.

¹⁹³ cf. Agora XII, Fig. 18, Pl. 93, No. 1939, 1940; Rotroff – Oakley 1992, Fig. 25, Pl. 58, No. 326; Agora XXIX, Fig. 87, Pl. 111, No. 1475–1482 (Atina). SCE IV-3, Fig. 28, No. 1 (Kıbrıs). Corinth VII, Lev. 27, 61, No. 649; Corinth XVIII, Fig. 24, Pl. 59, No. 653–656 (Korinth). Olynthus V, Pl. 173, No. 839, 840; Pl. 174, No. 844–847, 849; Olynthus XIII, Pl. 148, No. 262–267; Pl. 149, No. 270–278; Pl. 162, No. 325 (Olynthos). Rotroff – Oliver 2003, Pl. 34, No. 222 (Sardeis). Blondè 1989, Fig. 22, No. 242 (Thasos).

¹⁹⁴ Atina için bkz. Agora XII, Fig. 3, Pl. 12, 13, No. 255–289; Agora XXIX, Fig. 37, Pl. 49, No. 502–510. Korinth için bkz. Corinth VII, Pl. 9, 48, No. 198–244.

¹⁹⁵ Olynthos için bkz. Olynthus V, Pl. 162–165, No. 666–722; Olynthus XIII, Pl. 162–164, No. 331–353. Klazomenai için bkz. Özbay 2006, 199.

¹⁹⁶ Atina örnekleri için bkz. Agora XII, Fig. 14, Pl. 74, No. 1623–1632; Rotroff – Oakley 1992, Fig. 18, Pl. 53, No. 171. Olynthos örnekleri için bkz. Olynthus V, Pl. 170, 171, No. 776–798; Olynthus XIII, Pl. 154–162. Kıbrıs için bkz. SCE IV-3, Fig. 22, No. 8. Thrakia örnekleri için bkz. Bozkova 1994, 170, ζ. η; 171, α. β. γ.

¹⁹⁷ vs.

¹⁹⁸ Adam-Veleni 1997, Pl. 109, α, β (Phlorina); Daux 1967, 770, Fig. 8 (Rhodos); Themelis 2004, Pl. 189, α, No. 19 (Messene); Tarsus I, Fig. 133, Pl. 185, No. 198 (Tarsus).

dönük, günlük kullanım kabı olarak İ.Ö. 4. yy.dan İ.Ö. 3. yy.a kadar kullanıldıkları görülmektedir.

Çukurda dikkat çekici bir oranda ele geçen amphora ağız kenarı ve dip parçalarının tamamı (Kat. No. 59–63) Khios üretimidir. Diğer parçalar ile kıyaslandığında ağız kenarından omuza kadar parçalar halinde korunmuş örnek (Kat. No. 59) sadece ağız kısmı ele geçen parçalar ile kıyaslandığında daha iyi durumdadır. Söz konusu Khios amphoraları İ.Ö. 4. yy.da Ege coğrafyasında yayılım gösteren popüler tipteki örneklerdir¹⁹⁹. Dip parçaları da (Kat. No. 62, 63) birçok merkezde²⁰⁰ ele geçen, İ.Ö. 4. yy.a ait Khios amphoralarının karakteristiğini göstermektedir²⁰¹; ancak bu örneklerinden biri (Kat. No. 63) diğerlerinden farklı olarak İ.Ö. 5. yy. sonları–4. yy. başlarına aittir²⁰². Amphora dibinin tarihi homojen bir özellik gösteren çukur depoziti için oldukça erkendir. Şu ana kadar hiçbir yerleşimde İ.Ö. erken 4. yy. sonrasına tarihli, benzer tipte Khios amphorasının bulunmaması; söz konusu parçanın bir şekilde çukura karışmış olabileceğini akla getirmektedir. Bununla birlikte, parçanın buluntu şekli (çukurun alt seviyelerine doğru ele geçmiştir) dikkate alındığında bu tipteki Khios örneklerinin İ.Ö. 4. yy.ın içlerine kadar uzanabilme ihtimalini doğurmaktadır. Çukur buluntuları içerisinde at nalı formlu maltızların (Kat. No. 64–65) erken örnekleri Arkaik dönemden itibaren görülmeye başlayıp, İ.S. 1. yy.a kadar kesintisiz olarak varlığını sürdürmesine karşın²⁰³; ele geçtiği kontekstin genel tarihi dikkate alındığında İ.Ö. 300 dolaylarına ait olmalıdır. Çukurda, kaplar dışında ele geçen tek örnek ise kapalı bir kaba ait gövde parçasının kabaca tıraşlanması ile oluşturulmuş yuvarlak bir nesnedir (Kat.

¹⁹⁹ Anderson 1954, 175, Fig. 8, No. 272. 273 (Khios); Özbay 2006, 127; Hasdağlı 2010, Şek. 100, No. Khi 2. 4. 5 (Klazomenai); Okan 2003, 66, Çiz. 9. 10 (Phokaia); Atila 2003, 141, Şek. 10, No. 28 (Daskyleion).

²⁰⁰ Khios örnekleri için bkz. Anderson 1954, 175, Fig. 9, h. j; Boardman 1967, 179, Fig. 126, No. 950–952A. Klazomenai örnekleri için bkz. Özbay 2006, 296; Hasdağlı 2010, Şek. 101, No. Khi 6. 7. 9. Batı Karadeniz kıyı yerleşimindeki örnekler için bkz. Monachov 2003, 241, Fig. 11, 5. 6.

²⁰¹ C.U. Monachov, Batı Karadeniz kıyı yerleşimlerinde²⁰¹ ele geçen söz konusu Khios amphoralarını “Tip V” olarak sınıflandırmış ve İ.Ö. 4. yy.a tarihlemektedir (Monachov 2003, 20. 21). Buna karşın, J.K. Anderson söz konusu Khios amphoralarının İ.Ö. 4. yy.ın sonlarından daha öncesinde üretilmeye başladığını ve İ.Ö. 3. yy. ile birlikte ortadan kalktığını belirtmiştir (Anderson 1954, 170).

²⁰² Khios örnekleri için bkz. Anderson 1954, 176, Fig. 10, q; Boardman 1967, 179, Fig. 126, No. 949. Batı Karadeniz kıyı yerleşimlerinde ele geçen örnekler için bkz. Monachov 2003, 240, Fig. 10, 4. 6–8.

²⁰³ Arkaik dönem maltız örnekleri için bkz. Agora VIII, Pl. 11. 40, No. 211. 626. Klasik döneme ait benzerler için bkz. Talcott 1935, 515, Fig. 27, No. 106. 83; Pease 1937, 305, Fig. 36, No. 213. Hellenistik dönem maltızları için bkz. Agora XXXIII, Fig. 96, Pl. 89, No. 823–827. Roma dönemi örnekleri için bkz. Agora V, Pl. 38, No. P 14122, G 123.

No. 66). İlk bakıldığında bir tıpayı anımsatan söz konusu objenin ortasında bir deliğin bulunması bu ihtimali ortadan kaldırmaktadır.

Çukurda bulunan seramik buluntular genel olarak değerlendirildiğinde tam korunmuş bir örneğin olmaması dikkat çekicidir. En iyi korunmuş örneklerde bile en az birkaç parça eksiktir. Yerel seramik üretimine yönelik herhangi bir şey söylemek şu an ki verilere göre pek mümkün olmamakla birlikte, Atina üretimi tek eser olan skyphos (Kat. No. 18) ile Khios amphoraları kontekstin bütünü içerisindeki ithal malların dağılımını göstermesi bakımından önemlidir. Ele geçen seramikler form anlamında çeşitlilik göstermekle birlikte, seramiklerin form ve işlevleri, burada bir yeme-içme pratiğinin gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır. İstisnai bir parça (Kat. No. 63) dışında buluntuların hepsi aynı yüzyıl içerisinde kullanım gördüğü anlaşılmıştır.

Alanın bouleuterion öncesindeki kullanımını saptamaya yönelik veriler sadece bothros ile sınırlı kalmayıp, orkestra kazılarında bouleuterionun theatron dolgusu ile bothros arasındaki seviyede önemli bulgulara ulaşılmıştır; bunlar arasında farklı figürinlere ait parçalar ve pişmiş toprak plaka parçaları sayılabilir²⁰⁴. Yatık durumda ele geçmiş iki figürin bir düzlemin varlığını işaret etse de buna ilişkin başka bir kanıt tespit edilememiştir. Ele geçen toplam on dört eser arasında üç tane tanrıça figürini (bunlardan iki tanesi ana tanrıça figürini, bir tanesi de Aphrodite figürinidir), baş kısmı korunmuş bir erkek figürini, kadın figürinlerine ait iki adet baş, iki tane ayakta duran kadın figürini, bir adet erkek figürin başı, bir tane kaplumbağa figürini, bir adet Kompozit düzende sütun ve bunların dışında üzerinde tanrıça betimi bulunan pişmiş topraktan üç adet plaka parçası yer almaktadır. Tahtta oturan ana tanrıça figürinleri (Kat. No. F1, 2) İ.Ö. 4. yy.dan İ.Ö. 1. yy.a kadar geniş bir dönemde varlık gösteren popüler örneklerden olup²⁰⁵, İ.Ö. 4. yy.ın ikinci yarısına tarihlendirilmektedir²⁰⁶. Duruş şeklinden dolayı Aphrodite Genetrix olarak yorumlanan²⁰⁷ kadın figürini (Kat. No. F3) İ.Ö. 4. yy.ın

²⁰⁴ Söz konusu figürinler ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Dereboylu 2012.

²⁰⁵ cf. Kielau 2009, Taf. 2A, No. 5 (Pergamon); Soykal 1993, 53–56, Fig. 1–6 (Ephesos); Burr-Thompson 1963, 81, Pl. 9, No. 19; 82, Pl. 9, 23–25; 82, Pl. 10, No. 22 (Troia). Mollard-Besques 1963, Pl. 177 e; CCCA I, Pl. 115, No. 512; Pl. 127, No. 569 (Myrina).

²⁰⁶ Dereboylu 2012, 77.

²⁰⁷ Dereboylu 2012, 96.

popüler örneklerinden biridir²⁰⁸. Phryg kepi giymiş bir tapınak oğlanı başının (Kat. No. F4) benzerleri İ.Ö. 5. ve 4. yy.larda görülmektedir²⁰⁹. Sola doğru hafifçe eğik betimlenmiş kadın başları (Kat. No. F5, 6) İ.Ö. 4. yy.ın sonlarından İ.Ö. 1. yy.a kadar uzun bir zaman diliminde kullanılmıştır²¹⁰. Ayakta duran giyimli kadın figürinleri (Kat. No. F7, 8) ise ağırlıklı olarak İ.Ö. 4. yy.ın sonları ile İ.Ö. 3. yy.ın başları tarihlendirilmektedir²¹¹. Bir zenci çocuk olarak yorumlanan²¹² figürin başının (Kat. No. F9) yakın örnekleri İ.Ö. 3. yy. ile 2. yy.a aittir²¹³. Ele geçen tek hayvan figürini olan kaplumbağanın (Kat. No. F10) birçok merkezde ağırlıklı olarak İ.Ö. 5. yy.a ait benzerleri tespit edilmiştir²¹⁴. Alandaki bir diğer ünik pişmiş toprak eser olan Kompozit düzendeki minyatür sütunun (Kat. No. F11) Hellenistik dönem boyunca yakın örneklerini görmek mümkündür²¹⁵. Delos'ta bulunan sütunlu kandiller göz önüne alındığında, Kompozit düzendeki sütunun pişmiş toprak bir kandilin parçası olma ihtimali doğmaktadır²¹⁶. Figürinler haricinde üçü de aynı tipte olan tanrıça betimli pişmiş toprak plakalar (Kat. No. F12–14) Aigai çevresi başta olmak üzere birçok merkezde ele geçen ve İ.Ö. 4. yy. içerisine yayılan örnekler ile benzerlik göstermektedir²¹⁷.

²⁰⁸ Atina örneği için bkz. Higgins 1954, Pl. 127, No. 875. Klaros örneği için bkz. Dewailly 2007, Fig. 4.d. Smyrna örneği için bkz. Froehner 1881, 49, Pl. 22. Aigai örneği için bkz. Winter 1903.II, 214, Fig. 3.

²⁰⁹ Mollard-Besques 1963, 8, Pl. 6. i (B^o15) (Myrina); Young – Young 1955, Pl. 43, No. 32 A (Kıbrıs). Tarihlendirme için bkz. Dereboylu 2012, 113.

²¹⁰ cf. Dereboylu 2012, 378. 379. 387. 388.

²¹¹ cf. Nicholson 1968, Pl. 36, No. 52; Besques 1986, Pl. 24 e. f; Kassab-Tezgör 2007, Pl. 3 a, No. 144; Pl. 157 b, No. 202; Pl. 52 c, No. 21.

²¹² cf. Dereboylu 2012, 204. 205.

²¹³ Atina örnekleri için bkz. Agora VI, Pl. 9, No. 404. 405. 419.

²¹⁴ Dereboylu 2012, 229. 230. 419. 420.

²¹⁵ cf. Dereboylu 2012, 430. 431.

²¹⁶ Delos'taki kandiller için bkz. Délos XXVI, Pl. 25, No. 4384–4387.

²¹⁷ Söz konusu plakalar E. Dereboylu'nun yaptığı sınıflandırmaya göre sırasıyla Tip 2, Tip 3 ve Tip 4'e dahildir (Dereboylu 2012, 265). cf. Larissa için bkz. Larissa III, Taf. 6, No. 13 a; Taf. 7, No 3 a; Schefold – Crome 1942, 408, Abb. 46. Pergamon için bkz. Kielau 2009, Taf. 15 A. B, No. 132, 133; Taf. 16 A, No. 134. 135. 140. 145. Myrina için bkz. Mollard – Besques 1963, Pl. 7 f. Limyra için bkz. Zhuber-Okrog 1990, 66–72, Abb. 11, No. TK 9.

2.3.2 DEĞERLENDİRME

2009 yılı kazılarında çukur ortaya çıkarıldığında “bothros” olarak yorumlanmıştır²¹⁸. Hendek ve çukur anlamına gelen “bothros” terimi genellikle kahramanlık kültü ya da khthonik kültler ile bağlantılı ritüellerde kullanılan kurban çukurlarına karşılık gelmektedir²¹⁹. Söz konusu terim, kullanım alanı açısından kutsal alanda ve kutsal alan dışında olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır²²⁰. İ.Ö. 300 sonrasında kutsal alandaki bothroslar diğer gruptakilere göre devamlılık gösteren bir yapıya sahiptir ve törenlerde sürekli kullanım görmektedir²²¹.

Erken dönemlerde khthonik kült törenleri ile ilişkili olan bothrosların, epigrafik verilerden hareketle Erken Hellenistik dönem ile birlikte kahramanlık kültlerindeki ritüellerde de kullanılmaya başlandığı tespit edilmiştir²²². Kahraman adına her yıl düzenlenen törenlerde birer koç kesilir ve kurbanın kanı yere açılan bothros içerisine dökülür; ardından bothrosun dışında bir alanda kurban pişirilir; son olarak şarap, su, süt ve bal ya ayrı ayrı ya da *melikraton* (su ve bal likörü karışımı) gibi karıştırılarak libasyon gerçekleştirilirdi²²³. Törenden sonra arta kalan malzeme çukura atılır ve böylelikle her yeni törende aynı bothros tekrar açılarak süreç içerisinde ritüelde kullanılan malzeme ile doldurulurdu. Bu aktarımdan hareketle Aigai'deki anakaya çukuru ele alındığında çukurda herhangi bir yanık izi bulunmamasına karşın seramik ve kemik parçaları üzerinde yanık izlerinin olması, çukurun bulunduğu alanda gerçekleştirilmiş ritüel(ler)in ardından kurban(lar)a ait kemiklerin ve kullanılan seramik malzemenin anakaya çukuruna atıldığını ortaya koymaktadır. Böylelikle, Aigai'deki anakaya çukurunun, kahramanlık kültleri için açılan bothroslardan biri olma ihtimali doğmaktadır.

Kahramanlık kültlerinin uygulama alanlarına örnek olarak Miletos bouleuterionu gösterilebilir: bouleuterionun peristyloslarının duvarları üzerindeki yazıtlarda isimleri

²¹⁸ Doğer et al. 2012, 190, Res. 4, 193; Doğer et al. 2013.

²¹⁹ Bothroslar için bkz. Hutchinson 1935, 1–19; Ekroth 2002, 60–74.

²²⁰ Ekroth 2002, 70.

²²¹ Ekroth 2002, 70.

²²² Ekroth 2002, 61. Söz konusu epigrafik veri için bkz. IG XI-2, 235. 3.

²²³ Ekroth 2002, 63. 67. 68; Nagy 2013, 437.

geçen Gaius Iulius Apollonios ve onun oğlu Gaius Iulius Epikrates, Miletos Demos'u (halkı) tarafından kahraman ilan edilmişlerdir²²⁴. Bununla birlikte bouleuterionun hemen batısında keşfedilen ve İ.Ö. 6. yy.a tarihli yer altı oda mezarının, büyük bir olasılıkla Miletos'un koloni kurucularından bir kahramana ait olduğu ve Miletos Demos'u tarafından büyük saygı gösterilen ve Hellenistik dönem boyunca da önemini yitirmeksizin bir kült alanı olarak işlevini koruduğu düşünülmektedir²²⁵. Erken dönemlerden itibaren varlığı bilinen Miletos bouleuterionunda ele geçen bu veriler²²⁶, bouleuterionun bulunduğu alanda ve yakın çevresinde kahramanlık kültürünün varlığını ortaya koymaktadır. Benzer durumun görüldüğü Megara'ya bakıldığında, kral Alkathous için yapılmış heroonun, bouleuterionun bulunduğu alana inşa edildiği görülmektedir²²⁷. Aigai bouleuterionundaki söz konusu bothros gerek içerdiği buluntular gerekse de yer aldığı alan itibariyle bu alanda bir kahramanlık kültürünün olma ihtimalini akla getirmektedir. İ.Ö. 4. yy.a ait olduğu görülen bothrostan hareketle bu tarih ile birlikte söz konusu alanda kahramanlık kültürünün doğmuş olabileceği ve daha sonrasında bouleuterionun inşası ile varlığını devam ettirdiği düşünülebilir.

Bouleuterionun kullanıma girmesi ile birlikte kent tarihinde önemli role sahip kişiler kahraman ilan edilip, bu kişilerin kültürleri bouleuterionda varlık göstermiş olabilir. Bu görüşten yola çıkarak, bouleuteriondaki kahramanlık kültürünün kimliğine dönük spekülatif önermeleri sıralamak gerekirse ilki, binanın inşasında büyük rol oynamış Antiphanes ve Diaphenes gösterilebilir. Söz konusu iki euergetes, tıpkı Miletos örneğindeki Gaius Iulius Apollonios ve Gaius Iulius Epikrates gibi birer kahraman olarak onurlandırılmış olmalıdır. Bouleuteriondaki nişte yer alan heykellerden iki tanesinin Antiphanes ve Diaphenes'e ait olması ve söz konusu heykellerin binanın inşasından yıkıldığı döneme kadar bouleuterionda sergilendikleri göz önüne alındığında her iki euergetesin birer kahraman kültüne dönüşmüş olma ihtimali yüksek görünmektedir. Kahraman kültüne ilişkin adaylar arasında Asia eyaletindeki kentleri ağır vergilerden kurtaran *proconsul* Lucius Licinius Lucullus gösterilebilir.

²²⁴ Robert 1949, 96; Herrmann 1994, 229–234.

²²⁵ Kleiner – Müller-Wiener 1972, 69–71, Beilage 1, 4, 6, Taf. 18, 1–3; Hoepfner 2011, 74. 75. Konuya ilişkin güncel tartışmalar için bkz. Herda 2013, 101–103.

²²⁶ Hdt. 1, 170.

²²⁷ Larson 1995, 72.

Bouleuterionda kendisine ait bir bronz heykele ait mermer kaide üzerinde adı geçen ve Aigai boulesi tarafından onurlandırılan Lucullus, bouleuterionda aynı zamanda kahraman kültürüne de sahip olabilir. Son aday ise İ.Ö. 46–44 yılları arasında Asia eyaletinde görev yaptığı sürede birçok kent tarafından “soter ve euergetes” olarak onurlandırılan Publius Servilius Isauricus olabilir.

Aigai bothrosunu tarihlendirmeye dönük buluntuların tamamı bir kontekst olarak değerlendirildiğinde, dönemin en popüler seramik ürünlerinden biri olan siyah firnslili ince mallar ile birlikte İ.Ö. 3. yy.ın başlarına ait kapların bothrosta bir arada ele geçmesi, bothros için İ.Ö. 300 dolayları gibi net bir tarih önermeye imkan tanımaktadır. Bununla birlikte, Aigai bothrosu kahramanlık kültürü ile ilişkilendirildiğinde ise buluntuların analogik değerlendirmesinden hareketle bothros olasılıkla İ.Ö. 4. yy. boyunca kullanım görmüş ve böylelikle bothrostaki seramiklerin tarihi de yüzyıl içerisinde değişkenlik göstermiş olabilir.

Bothros ile theatron dolgusu arasındaki seviyede saptanan bulgular göz önüne alındığında ise eldeki verilerin tamamını pişmiş toprak figürinlerin ve plakaların oluşturduğu görülmekle birlikte, alandaki bir diğer önemli veri de bothrosun hemen güneyinde anakayanın şeklidir. Doğuya doğru eğimli bir şekilde uzanan anakayada basamağı anımsatan üç tane oluşum gözlenmiştir (Resim 6, Plan 5). Bilinçli bir insan müdahalesinin göstergesi olan ve ortalama 0,25x0,80 m. ölçülere sahip, yaklaşık 0,12 m. riht yüksekliğindeki bu oluşumlar başlangıçta, bouleuterion inşası için duvarlarda kullanılmak üzere anakayadan sökülen taş kütlelerinin oluşturduğu açıklıklar şeklinde yorumlanmıştır. Buna karşın, anakayadaki söz konusu oluşum, başta Phrygia bölgesi olmak üzere Anadolu’da birçok bölgede görülen Kybele açık hava kutsal alanlarında yaygın olarak kullanılan anakayaya oyulmuş merdiven basamakları ile de büyük benzerlikler göstermektedir²²⁸. Yukarıda bahsedilen seviyede ele geçen figürinler

²²⁸ Kybele kutsal alanlarındaki basamaklar için bkz. Haspels 1971, 28. 29. 45. 47. 49–52. 61–64. 111. 224–226. 230.

arasında ana tanrıça örneklerinin de yer alması, bu parselde bir Kybele açık hava kutsal alanının olma ihtimalini akla getirmektedir²²⁹.

Bölgenin tarihine bakıldığında İ.Ö. 7. yy. ile birlikte İonlar'ın Kybele kültürünü kendi inanç sistemlerine dahil ettikleri görülmektedir²³⁰. Aiolis'in bir iç bölge kenti olan Aigai, her ne kadar Aiol kültürünün karakteristiğini taşı da muhtemelen coğrafi konumunun doğal bir sonucu olarak doğudaki Phrygia ve Lydia kültürleri ile daha sıkı ilişkiler içerisinde olmuş ve bu uygarlıkların yoğun kültürel etkisi altında kalmış olmalıdır. Bu noktadan hareketle Aigai'deki Kybele kültürünün varlığı hiç şüphesiz ki İonlarınkinden daha erkene gidiyor olmalıdır. Kybele bölgenin en önemli topografik oluşumlarından biri olan Yunddağları'nda (Aspordenon) önemli bir yere sahiptir ve Pergamon'a yaklaşık 30 km. mesafedeki Mamurtkale'deki kutsal alanda Aspor(d)ene²³¹ epitheti ile tapım görmüştür²³². Tanrıçanın Aigai'deki varlığı ise daha çok kent dışındaki kaya kutsal alanlarındaki nişlerden, kaya kütlelerinden ve ele geçen figürinlerden izlenebilmektedir²³³. Aigai'deki Kybele kültürünü açık bir şekilde ortaya koyan bu kanıtlara ilaveten, orkestra kazılarında elde edilen bulgular kentin bu parselinde de tanrıçaya ait bir kutsal alanın olabileceğini akla getirmektedir. Bothros ile Kybele'ye ilişkin verileri (anakayadaki basamaklar ve ana tanrıça figürinleri) aynı kontekstin birer parçaları olarak değerlendirmek şu an için pek mümkün görünmemekle birlikte, bu ihtimal de göz önünde tutulmalıdır.

Orkestradaki kazılar sonucunda saptanan verilerden hareketle alandaki tabakalanma ana hatları ile sıralanacak olursa: en erken tabaka İ.Ö. 4. yy.ın başlarından İ.Ö. erken 3. yy.a kadar kesintisiz bir şekilde Kybele kutsal alanı (?) olarak kullanılmıştır. İ.Ö. 3. yy.ın başları ile birlikte kutsal alan terk edilerek, yerine tamamen farklı bir amaca hizmet eden yeni bir yapı (eski bouleuterion) inşa edilmiştir. Mimarideki bu dönüşüme yakın bir örnek Atina'dan verilebilir: Atina bouleuterionunda

²²⁹ Bölgedeki en önemli Kybele kutsal alanlarından iki tanesi olan Kapıkaya ve Mamurtkale'de benzer tipte Ana tanrıça figürinlerinin ele geçmesi bu görüşü desteklemektedir (Kapıkaya'daki örnekler için bkz. AvP XII, Taf. 25–27. Mamurtkale'deki örnekler için bkz. Conze – Schazmann 1911, Taf. 11. 12).

²³⁰ CAH III-3, 199.

²³¹ Kelime ile ilgili tartışmalar için bkz. Str. 13. 2. 6.

²³² Mamurtkale için bkz. Conze – Schazmann 1911.

²³³ Aigai'de Kybele ile ilişkili bulgular için bkz. Erdoğan 2003, 370. 371.

İ.Ö. 6. yy.ın sonlarından itibaren kent pantheonunun en önemli tanrıları arasına dahil olan Tanrıların Anası Meter kültü görülmeye başlamış ve Atina boule üyeleri diğer tanrıların yanında Meter'e de kurbanlar adamaya başlamış; İ.Ö. 5. yy.da yeni bouleuterionun inşasının hemen ardından ise eski bouleuterion, "Metroon" olarak da bilinen Meter tapınağına dönüştürülmüş ve kent arşivi burada saklanmaya başlamıştır²³⁴. Atina'dakine benzer ancak tam tersi bir dönüşümün Aigai'de de gerçekleşmesinin olası sebebi ise "Yeni Atina" olma hedefindeki Pergamon'un, bölge kentlerine dönük izlediği politikanın bir sonucu olabilir. Kartacalılar İtalya dışına atıldığında, Roma'ya Magna Mater kültü girmiş; Attalos I, bunu takip eden yılda Magna Mater'in ve kutsal taşının Anadolu'dan Roma'ya taşınmasında yardımcı olmuştur²³⁵. Aigai bouleuterionu orkestrasındaki sondaj kazısında ele geçen Magna Mater ile ilişkili terracotta figürinler bu tarihten sonra kültün Aigai'ye de gelmiş olabileceğini akla getirmektedir.

²³⁴ Agora III, 150. 151; Larson 2007, 171.

²³⁵ Erskine 2003, 163.

2.4 ESKİ BOULEUTERİON

Bouleuterionun tamamının kazılıp, ortaya çıkarılmasının ardından buradaki tabakalanmayı saptamak ve bouleuterionun inşasından önce bu alandaki durumu anlama adına, mimari dokunun imkan tanıdığı ölçüde yapının farklı noktalarında kazıların gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Bu hedef doğrultusunda kazılmaya en uygun alan olarak orkestra, portiko ve theatronun güney bölümü seçilmiştir. Orijinalinde muhtemelen kireç ya da ahşap tabanı olan orkestranın ve portikonun günümüze ulaşan yürüme düzlemleri toprak seviyesindeydi. Herhangi bir taş döşemenin de olmadığı bouleuterionun bu bölümleri sondaj yapmak için oldukça uygundu. Bununla birlikte, yapının ana bölümünü oluşturan theatronda herhangi bir kazı yapılması mümkün değildi. Ancak, bouleuterion kazılarının ardından, kentte muhtemelen İ.Ö. 12. ve 13. yy.larda gerçekleştirilmiş kurşun toplama faaliyetleri sırasında theatronun güney tarafındaki oturma sıralarının taş dolgu seviyesine kadar tamamen sökülerek, tahrip edildiği anlaşılmıştır (Resim 7, Plan 5, 6). Yüzeyden de net bir şekilde görülebilen söz konusu dolgu yukarıda değinilen hedef doğrultusunda belirlenen üçüncü bölüm olmuştur. Bouleuterionun bu üç bölümünde eş zamanlı sürdürülen kazılarda mevcut bouleuterionun altında kalmış daha erken bir yapıya ait mimari kalıntılar açığa çıkarılmıştır. Büyük oranda tahrip olduğu gözlenen kalıntılar; toprak taban, taş döşeme ve temel duvarlarından oluşmaktaydı.

Theatron dolgusunun kazılıp kaldırılmasının ardından toprak taban ve taş döşeme ortaya çıkarılmış; orkestra ve portiko kazılarında da erken yapıya ait duvarlar yer yer tespit edilmiştir. Bununla birlikte, kazı çalışmaları sırasında bu mimari elemanların, mevcut bouleuterionun güney duvarı ile organik ilişki içerisinde olduğu saptanmıştır. Bu da eski yapıya ait güney duvarın, aynı şekilde yeni bouleuterionun da güney duvarı olarak kullanıldığını ortaya koymaktadır. Yapının duvarlarında ve taban döşemelerindeki işçilik göz önüne alındığında önemli bir bina olduğu anlaşılmasına karşın, yapının işlevi ve planı tam olarak belirlenememiştir. Binanın neden terk edilip, üzerine yeni bir yapının yapıldığı da hala cevabı araştırılan önemli sorulardan biridir. Bu noktada söz konusu erken yapının kent planındaki, özellikle de agora ölçeğindeki konumu önem kazanmaktadır. Büyük boyutlu kamusal yapıların ağırlıkta olduğu kent

agoralarında yapıların yerleri önceden belirlenip parselasyon yapılmakta ve buradaki kamusal binalar herhangi bir sebepten dolayı tahrip olup yenilenme ihtiyacı görüldüğünde, söz konusu parsele genellikle aynı amaca hizmet eden yeni bir bina inşa edilmekteydi. İmar faaliyetlerini topografyanın belirlediği ya da sınırlandırdığı, Aigai gibi tepe üzerine inşa edilmiş bir kentin agora parselasyonunun da bu anlayış doğrultusunda yapıldığı görülmektedir. İmar planı kapsamında Aigai agorasındaki bu alan her zaman sadece bouleteriona tahsis edilmesi topografik zorunluluğun doğal bir sonucu olmalıdır. Buradan hareketle söz konusu erken yapının, mevcut bouleterion öncesindeki eski bouleterion olması kuvvetle muhtemeldir.

2.4.1 MİMARİ YAPISI

Eski bouleterion ile ilişkili olarak kulis, theatronun güneyi ve orkestra kazılarında elde edilen veriler binanın mimari yapısına yönelik kısıtlı da olsa önemli bilgilerin edinilmesine imkan tanımaktadır. Yapı ile ilgili en önemli bulgulardan biri ise erken yapıya ait güney duvarın (Resim 8, Plan 5, 6) aynı zamanda yeni bouleterionun da güney duvarı olarak kullanıldığıdır. Bunun en belirgin kanıtlarından biri de yeni bouleteriona ait portikonun stylobat ve stereobat seviyelerine ait taş örgülerin doğrudan güney duvarına yaslanması ve çağdaş olduklarını işaret edebilecek aralarında hiçbir organik bağın olmamasıdır (Resim 9). Doğrudan anakaya üzerine oturan duvar, mevcut bouleterionun güneybatı köşesinden başlayıp orkestra istinat duvarı ile birleştiği noktaya kadar kesintisiz olarak devam etmektedir. 10,5 m. uzunluğunda, 0,5 m. genişliğindeki duvarda malzeme olarak sadece yerel andezit taşlar kullanılmıştır. Kuru duvar tekniğinde örülmüş duvarda sıva, kenet vb. hiçbir bağlayıcı eleman bulunmamaktadır. Farklı işçilik gösteren ön ve arka yüzün arası da orta boy taşlar ve toprak ile doldurulmuştur. Pseudo-isodomik duvar tekniğinde yapılmış duvarın ön yüzü temelde, iki farklı yükseklikteki taş sırasının birbirini ardışık olarak takip ettiği bir örgüye sahiptir. Dikey olarak yerleştirilmiş taşlardan oluşan ve görece daha yüksek olan ilk sıradaki dikdörtgen taşların her biri oldukça düzgün kesilmiş ve yüzeyi pürüzsüzdür. Bu sıranın üzerine ise yatay olarak yerleştirilmiş, dikdörtgen taşlar ile örülü ikinci sıra gelmektedir. Duvardaki taşların derzleri, aralarında herhangi bir açıklık bulunmayacak kadar sıkıdır. Duvarın arka yüzü ise theatron dolgusunun duvara dayanmasından dolayı

çok dar bir alanda izlenebilmektedir. Dolgunun sınırladığı iç yüzdeki örgüde bir kırılma ve bu kırılma hattının hemen aşağısında bir eşik taşı tespit edilmiştir (Resim 10). Binanın iç kısmında, eşik taşının yaklaşık 0,1 m. altında da oldukça iyi durumda korunmuş toprak taban bulunmaktadır. Duvarın doğrudan üzerine oturduğu eşik taşı 1,7 m. genişliğindedir. Eşiğin her iki kısa kenarında birer mil yuvası bulunması çift kanatlı bir kapı olduğunu göstermektedir. Kapı, ilerleyen bir dönemde şu an için anlaşılamayan bir nedenden dolayı iptal edilmiş ve kapının bulunduğu açıklık duvar örülerek kapatılmıştır. Duvar örgüsü kapı sövelerine karşılık gelen hatlarda kesintiye uğramakta ve kapının bulunduğu bölümde kısmen daha farklı bir duvar örgüsüne dönüşmektedir. İç yüzde kapının iptal edildiği açık bir şekilde izlenebilmesine karşın, duvarın dış yüzünde kapıya karşılık gelen kısımdaki duvar örgüsü kesintisiz devam etmektedir. Bu da söz konusu kapının, güney duvarından daha erken bir tarihe ait olma ihtimalini doğurmaktadır. İç yüzdeki duvar işçiliği, izlenebildiği kadarıyla, dönemin diğer duvar örneklerinden tamamen farklı bir özellik sergilemektedir. Duvar ortalama 0,20 m. yüksekliğindeki dikdörtgen ve polygonal taşların bir arada kullanılması ile inşa edilmiştir. Burada çok net görülmemekle birlikte, Pergamon örneklerinin genel karakteristiği olarak kendini gösteren bu duvar işçiliğinde birbirine dayanmış, farklı form ve yükseklikteki polygonal taşlar ile dikdörtgen bloklar arasında oluşmuş geniş boşluklar küçük taşlar ile kapatılmıştır²³⁶.

Güney duvar analogik olarak değerlendirildiğinde duvarın ön yüzündeki pseudo-isodomik örgü, Hellenistik dönemin yaygın olarak tercih edilen duvar tekniğidir²³⁷. Güney duvarı, Eumenes II dönemi Pergamon duvar işçiliğinin karakteristiğini açık bir şekilde yansıtmaktadır²³⁸. Duvarın benzer örnekleri başta Pergamon²³⁹ olmak üzere,

²³⁶ AvP XV-3, 9.

²³⁷ Williams – Whitbread 1984, 68.

²³⁸ Eumenes II dönemi duvar işçiliği ile ilgili detaylı bilgi için bkz. AvP I-2, 185–229.

²³⁹ Pergamon'daki örnekler için bkz. Ayrıca cf. AvP I-1, Taf. 14, 2; Taf. 23, 1. 2; AvP I-2, Beibl. 27, 2; Beibl. 28; 226, Fig. 61; Eumenes II dönemi duvar örgüsünün en iyi örneklerinden birini temsil eden Büyük Zeus Altarı'nın teras duvarları için bkz. AvP III-1, Taf. 5, 1. 2; Kästner 2014, 464, Fig. 4; 465, Fig. 5. Pergamon Yukarı Agora batı bölüm için bkz. AvP III-1, Taf. 27, 1; Taf. 28, 2. K. Rheidt, Zeus Altarı'nın teras duvarını Attalos I dönemine tarihlendirmektedir (Rheidt 1992, 261–263). Pergamon'da çeşme binalarının cephe duvarları için bkz. Dörpfeld 1902b, Taf. 6. Kent surları için bkz. Radt 2002, 64, Res. 16; 65, Res. 17.

kuzeyde Assos'tan²⁴⁰, güneyde Priene'ye²⁴¹, Termessos²⁴², Sagalassos²⁴³ ve Sillyum'a²⁴⁴ kadar yaygın olarak Pergamon Krallığı'nda; ayrıca Messene'de²⁴⁵ görülmektedir. Duvarın iç yüz örgüsü de yine Pergamon'a özgü olup, kent mimarisinde sıklıkla kullanılmıştır. "Karışık Form" olarak adlandırılan²⁴⁶ duvar tekniğinde yapılmış iç yüz ortalama 0,20–0,25 m. yüksekliğindeki dikdörtgen taş sıralarının arasına polygonal taşların gelişigüzel yerleştirilmesi ile elde edilmiştir. Pergamon'da benzer duvar örgüsüne sahip örneklerin, Erken Philetairos döneminden İ.Ö. 1. yy.ın ortalarına kadar ilerlediği görülmektedir²⁴⁷. Ön yüz duvar örgüsü tamamen benzer olan ve arka yüzde de farklı bir örgünün kullanılmasına en iyi örnek Sagalassos bouleuterionunun kuzey duvarı gösterilebilir²⁴⁸. Erken yapının güney cephesini oluşturan söz konusu duvara ilişkin mimari analogiden hareketle, duvar Eumenes II dönemine ait olmalıdır. Bu dönemde inşa edildiği saptanan erken yapının kullanımdan kalkmasının ardından, aynı duvar yeni bouleuterionun güney cephe duvarı olarak tekrar kullanılmıştır.

Erken yapı ile bağlantılı tespit edilen bir diğer bulgu da taş döşemeli alandır (Resim 11). Yapının iç kısmında kalan ve güney duvarın batı ucuna doğru duvara iç kısımdan yaslanan taş döşemeli alan yapının antresi olmalıdır. Yaklaşık 0,5 m²lik büyük boyutlu dikdörtgen plaka taşlar ile örülü antre 3x5 m. ölçülerindedir. Taş döşeme doğuda 0,5 m. genişliğinde ve yaklaşık 2,5 m. yüksekliğinde bir duvar üzerine oturmaktadır (Resim 12). Söz konusu duvarın erken yapıya ait toprak tabana kadar indiği görülmektedir. Taş döşeme batı yönünde ise 3,5 m. ilerledikten sonra tek sıra taşlardan oluşan bir sekinin ardından 1,5 m. kadar daha devam ederek batı duvarına

²⁴⁰ Assos'taki örnekler için bkz. Clarke et al. 1902, 29, Fig. 1. 2; 31, Fig. 1; 34, Fig. 6; 113, Fig. 2.

²⁴¹ Priene Aşağı Gymnasionu'ndaki, İ.Ö. 3. yy.ın sonlarına tarihli Epehebeion'un iç duvar örgüsü için bkz. Wiegand – Schrader 1904, 267, Abb. 272.

²⁴² Termessos bouleuterionundaki benzer duvar örgüsü için bkz. Krischen 1941, Taf. 24, 1.

²⁴³ Sagalassos bouleuterionunun kuzey duvarı için bkz. Sagalassos V, 258, Fig. 50–52.

²⁴⁴ Sillyum'da Bastion D'deki benzer örnek için bkz. McNicoll 1997, 139, Pl. 63.

²⁴⁵ Mesense bouleuterionunun kuzey duvarı için bkz. Daux 1958, 716, Fig. 6.

²⁴⁶ U. Wulf tarafından oluşturulan Pergamon duvar tipolojisinde "Mischform" olarak adlandırdığı Tip III'e ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. AvP XV-3, 8. 9.

²⁴⁷ Philetairos dönemine tarihli Demeter kutsal alanındaki örnek için bkz. AvP XIII, 12, Abb. 3; Radt 2002, 179, Res. 127. İ.Ö. 1. yy.ın ortalarına ait Kompleks X'nun duvar örgüsü için bkz. AvP XV-3, Taf. 5. Hera Tapınağı'nın istinat duvarındaki işçilik için bkz. AvP VI, Beibl. 7; Radt 2002, 185, Res. 131. Diodoros Paspáros Heroonu'nun kuzeydoğu duvarı için bkz. AvP XV-1, Taf. 4, 1. 2; Taf. 62 b. Aşağı Agora'nın batısında kalan evlerin arka duvarlarındaki benzer örgü için bkz. AvP XIV, Taf. 59 a. b.

²⁴⁸ Sagalassos V, 261, Fig. 53.

ulaşmaktadır (Resim 13). Antre; 3 m. kuzeyde, doğu-batı doğrultulu, 0,5 m. genişliğinde bir duvar ile son bulmaktadır. Antre ile aynı uzunluğa (5,35 m.) sahip olduğu görülen duvarda bir kapı tespit edilmiştir. 1,9 m. genişliğinde, 0,6 m. derinliğinde bir eşiğe sahip kapının, eşik taşındaki mil yuvalarından hareketle çift kanatlı olduğu ve içe doğru açıldığı anlaşılmaktadır. Alandaki mimari elemanların durumuna genel olarak bakıldığında taş döşemeli antrenin ardından söz konusu kapı ile yapının içine, ön odaya geçilmektedir.

Bu alanda erken yapıya ait verilerden biri de taş döşemeli antrenin hemen altından geçen bir drenaj kanalıdır (Resim 14). Aynı zamanda mevcut bouleterionun altında kalan söz konusu drenaj kanalı kuzeybatı-güneydoğu yönünde ilerleyerek, binanın güney cephe duvarının batı kısmındaki açıklıktan dışarı doğru devam etmektedir. 0,55 m. genişliğinde ve 1,25 m. yüksekliğindeki kanalın üzerine güney kısımda taş döşemeli antre oturmaktayken, kuzeye doğru ilerlediğinde kanalın üzerine bouleterionun theatron dolgusu binmektedir. Aralarında organik bir bağ bulunan drenaj kanalı, güney duvarı ve taş döşemeli antre eski yapının birer parçasıydı. Erken yapıda yağmur sularını tahliye etmek için yapıldığı anlaşılan drenaj kanalı, daha sonra güney duvarı ile birlikte yeni bouleterionda hiç değiştirilmeksizin tekrar kullanılmıştır.

Binanın sınırlarını belirlemek adına yapı ile ilişkili diğer duvarlara bakıldığında, binanın muhtemelen kuzey sınırını oluşturan, doğu-batı doğrultulu duvarın sadece temel seviyesindeki küçük bir parçası korunabilmiştir (Resim 15). 0,8 m. uzunluğunda, 0,5 m. genişliğindeki duvar ile güney duvarı arasındaki mesafe göz önüne alındığında binanın kuzey-güney yönündeki genişliğinin 10 m. olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu kuzey duvarı anakaya üzerine açılan yatak üzerine oturmaktadır. Duvar bu noktadan itibaren korunmamasına karşın, anakayadaki duvar yatağının batı yönünde bouleterion batı duvarına kadar ilerlediği görülmekte; bu da duvarın aynı şekilde devam ettiğini ve bouleterion batı duvarına bağlandığını göstermektedir. Bu noktada bouleterionun batı duvarına bakıldığında, tıpkı Arykanda bouleterionundaki²⁴⁹ gibi anakayanın düzleştirilerek duvar olarak kullanıldığı ve kuzeyde ise duvarının düzleştirilmiş anakaya üzerine oturduğu anlaşılmaktadır. Bouleterionun güneybatı köşesinden, eski yapının

²⁴⁹ Bayburtluoğlu 1980, 54, Lev. XVI, Plan 2.

kuzey duvarı ile köşe yaptığı yere kadar olan kısmı büyük olasılıkla eski yapıya aitti ve aynı güney duvarı gibi yeni bouleuterionda tekrar kullanılmıştı. Binanın doğu sınırı kesin olmamakla birlikte, büyük bir olasılıkla bouleuterionun orkestra istinat duvarı hemen yanında paralel uzanmaktaydı. Orkestra altında kalan kısımdaki stratigrafiden kaynaklı erken tabakalarda bir tahribat söz konusu olduğu gözlenmiş, yapının doğu duvarı da bu tahribattan büyük oranda etkilenmiştir. Orkestra istinat duvarı ile İ.Ö. 4. yy. bothrosu arasında olasılıkla bir duvara ait taş sırası tespit edilmiştir. Kuzey-güney yönünde, büyük boyutlu bloklardan oluşan taş sırası muhtemelen erken yapının doğu duvarının bir parçası olmalıdır. Söz konusu duvar, yeni bouleuterionun inşasında theatron dolgusu ve orkestra istinat duvarı tarafından büyük oranda tahrip edilmiştir. Tüm bu verilere ek olarak, güney duvarında iptal edilen kapı da göz önüne alındığında orkestra istinat duvarının bulunduğu hat, Eski bouleuterionun doğudaki doğal sınırını oluşturuyor olmalıdır.

Yapının sınırlarına ve planına yönelik eldeki tüm verilere dayanarak bina, yaklaşık 15x10 m. ölçülerinde olmalıdır. Yamaca doğu-batı yönünde yerleştirilmiş, dikdörtgen planlı binanın ana girişi, güneybatıdaki taş döşemeli antreden sağlanmaktaydı. 2 m. genişliğindeki bir kapı ile antreden kuzeydeki ön odaya geçilmekteydi. 5,35x5,35 m. ölçülerinde, kare planlı ön oda kireç harçlı bir tabana sahipti. Buradan da doğuya, binanın ana bölümü olan toplantı salonuna giriliyordu. 9x9 m. ölçülerinde, kare planlı toplantı salonunun toprak tabanlı yürüme düzlemi; aynı seviyedeki taş döşeme ve ön odadan yaklaşık 2,5 m. aşağıdaydı. Kazılar sırasında toprak tabanın gri, küllü ve karbonlu yapısına ilaven, taban üzerinde yanık kemik parçaları dışında herhangi bir buluntunun ele geçmeyişi, bir yangın sonrasındaki tesviyeyi akla getirmekle birlikte; bu durumu doğuran en güçlü olasılık olarak Prousius II tahribatı gösterilebilir²⁵⁰.

Toplantı salonu ile diğer iki mekan arasındaki böylesi yüksek kod farkının doğurduğu geçiş problemi ancak salonda tribün benzeri bir oturma sırasının olması ile aşılabilir. Salonda oturma sıralarına ilişkin herhangi bir ize rastlanılmaması, Atina eski

²⁵⁰ Eski Bouleuterion'un yerine Yeni Bouleuterion'un inşa edilme nedenlerine bir sonraki bölüm olan 2.5 Yeni Bouleuterion vd. ele alınacaktır.

bouleuterionundaki ve Assos bouleuterionundaki gibi ahşap malzeme kullanımını akla getirmektedir²⁵¹. Bununla birlikte, toplantı salonunun ölçüleri dikkate alındığında oturma sıralarının dairesel formlu olması için oldukça dardır. Dairesel planın yaratacağı ölü alanlar, böylesi kısıtlı bir salonun kapasitesini daha da düşürecektir. Eski bouleuterionun theatron planı için en etkin ve uygun çözüm; Atina, Sagalassos, Priene, Herakleia, Notion, Mantinea ve Kalauria bouleuterionlarındaki gibi oturma düzeninin Π formunda olması ya da Phokikon bouleuterionundaki gibi uzun kenarlardan merkeze doğru tribün şeklinde inen sıralara sahip olmasıdır²⁵².

²⁵¹ Atina örneğinde de taş banklara dair bir bulguya rastlanılmamasından dolayı ahşap bankların kullanılmış olduğu ileri sürülmüştür (Thompson 1937, 142; McDonald 1943, 171. 172. 267; Agora XIV, 30).

²⁵² Atina bouleuterionu için bkz. Thompson 1937, 133, Fig. 72. Sagalassos bouleuterionu için bkz. Mitchell – Waelkens 1987, 39, Fig. 1; Mitchell – Waelkens 1988, 61, Fig. 2; Waelkens – Loots 2000, 256. Priene bouleuterionu için bkz. Wiegand – Schrader 1904, 220–223, Abb. 210–222; Schede 1964, 63–68, Fig. 76. Herakleia bouleuterionu için bkz. Wulzinger 1941, Taf. 25–27, 30; McDonald 1943, Pl. V. Notion bouleuterionu için bkz. Schuchhardt 1886, 422; McDonald 1943, Pl. VI; Meinel 1982, 591, Abb. 62. Mantinea bouleuterionu için bkz. Fourgère 1890, 245–271. Kalauria bouleuterionu için bkz. Wide – Kjellburg, 1895, 281–287. Phokikon bouleuterionu için bkz. McDonald 1943, Pl. 17.

2.4.2 BULUNTULAR

Eski bouleterion ile ilişkili tabakada tarihlendirmeye dönük, nitelikli sadece iki adet buluntu ele geçmiştir: bunlardan bir tanesi stroter parçası, diğeri de bir sürahidir. Binanın güneybatı köşesinde, taş döşemeli antrenin hemen üzerinde *in-situ* olarak saptanan stroterin orta kısmında yuvarlak bir açıklık yer almaktadır (Resim 16). Birçok farklı merkezde²⁵³ ele geçen aynı tipteki çatı kiremitleri, söz konusu stroterin havalandırma amaçlı, binada *opaion* olarak kullanıldığını ortaya koymaktadır. Aynı zamanda taş döşemenin bu kısmında tespit edilen yanık izleri yapının güneybatı köşesinde bir ocağın varlığını akla getirmektedir. Söz konusu stroter de çatının güneybatı ucunda, ocağın üzerine denk gelen noktada yer alıyor olmalıydı.

Eski bouleteriondaki en önemli buluntu hiç şüphesiz ki yapının eşik taşının hemen kuzeyinde, ön odanın taban altı seviyesinde *in-situ* olarak bulunmuş bir sürahidir²⁵⁴ (Kat. No. 67). Batı Yamacı tekniğinde, kalıp yapımı tek kulplu sürahi; Pergamon, Atina, Delos, Ephesos ve Paphos'ta İ.Ö. 225 ile İ.Ö. 175 arasında yayılım gösteren örnekler ile benzerdir²⁵⁵. Özellikle Atina'da Orta Stoa'da ele geçen aynı tipteki kap göz önüne alındığında Aigai'deki sürahi İ.Ö. 180 öncesine ait olmalıdır²⁵⁶. Söz konusu sürahi, yapının güney duvarı ile birlikte değerlendirildiğinde İ.Ö. 2. yy. başlarına ait olmalı ve taban altından ele geçen tek kulplu sürahinin tarihi, aynı zamanda eski bouleterionun inşa tarihine ilişkin *terminus post quem* sağlamaktadır.

²⁵³ Thompson 1940, 81, Fig. 61 (Atina); Corinth I-4, 87, Fig. 61; Pl. 22.1 (Korinth); Olympia II, Pl. 17 (Olympia); Dinsmoor 1975, 151, dn. 3.

²⁵⁴ Doğer et al. 2012, 192, Res. 7.

²⁵⁵ Pergamon örneği için bkz. Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 39, No. A1a. Atina agorasındaki örnek için bkz. Agora XXII, Pl. 69. 89, No. 406; Agora XXIX, Fig. 38, Pl. 50, No. 515. 518. 1788. Delos örneği için bkz. Délos XXXI, Pl. 131, No. 313. Ephesos örneği bkz. Gassner 1997, Taf. 15, No. 217; Taf. 20, No. 268. Paphos örneği için bkz. Paphos III, Fig. V, No. 11.

²⁵⁶ Agora XXIX, 130.

2.4.3 DEĞERLENDİRME

Aigai’de mevcut bouleuterionun altında daha erken bir yapının varlığı ve bu yapıya ait mimari elemanların kısmen de olsa yeni inşa edilen binada kullanılması antik dönemde rastlanılan bir durumdur. Atina ve Priene örneklerine bakıldığında her iki kentin eski bouleuterionlarının yerine, aynı alana bir yenisinin inşa edildiği görülmektedir. Atina’da yeni bouleuterionun bulunduğu alanda daha öncesinde eski bir bouleuterion yükselmekteydi²⁵⁷. Aynı şekilde Atina²⁵⁸, Priene²⁵⁹ ve Ephesos²⁶⁰ bouleuterionlarının orkestralarında yapılan sondajlarda da daha eski bir meclis binasını işaret eden erken bir yapının temel duvarları tespit edilmiştir. Bu üç kentten hareketle, Aigai bouleuterionunun altındaki erken yapı da kentin eski bouleuterionu olmalıdır.

Yapının özellikle güney duvarındaki işçilik göz önüne alındığında Eski Bouleuterion, Attalos I dönemi sonları (İ.Ö. 197 dolayları) ya da daha büyük bir olasılıkla Eumenes II döneminde (İ.Ö. 197–159) inşa edilmiş olmalıdır. Mimari analoginin dışında binanın inşa tarihine yönelik *terminus post quem* sağlayan tek ve en önemli küçük buluntu ise binanın ön odasına ait kireç tabanın altında, eşik taşının hemen ön kısmında ele geçen kalıp yapımı sürahidir. İ.Ö. 180 öncesine tarihlenen sürahiden hareketle Eski Bouleuterion, Eumenes II dönemi içerisinde, büyük bir olasılıkla da İ.Ö. 188’deki Apamea Barışı’nın ardından inşa edilmiş ve aradan geçen çok kısa bir zaman sonra Prousius II tarafından tahrip edilip yıkılmış olmalıdır. Bu bağlamda, Aigai Eski Bouleuterionu özellikle güney duvarında açık bir şekilde izlenebilen Pergamon duvar işçiliğinden hareketle Eumenes II’nin gerçekleştirdiği büyük imar faaliyetlerinin Aigai’deki kültürel ve politik yayılma çabalarının bir uzantısı olarak değerlendirilebilir.

²⁵⁷ Thompson 1937, Pl. VI; Agora XIV, Pl. 4–6.

²⁵⁸ Thompson 1937, 115–135.

²⁵⁹ Kienlin 2004, Taf. 257.

²⁶⁰ Alzinger 1988, 26, Abb. 7; 27, Abb. 10; Bier 2011, Pl. 14, 1. 2.

2.5 YENİ BOULEUTERİON

Eski bouleuterionun kullanımdan kalkmasının ardından aynı alanda, eskisinin üzerine yeni bir bouleuterion inşa edilmiştir (Resim 17). Cephe duvarlarının belirli seviyeye kadar ayakta durduğu yeni bouleuterionun genel anlamda iyi korunduğu söylenebilir. Yapının görece iyi durumunu, yapıyı oluşturan mimari bölümlerin tamamında görmek mümkündür. Duvarların yanı sıra, binanın ana bölümü olan theatron da güney kısmı hariç oldukça iyi korunmuştur. Theatronun güney tarafı tamamen eksik olup; bu alanda sadece alttaki taş dolgu görülmektedir. Yapının portikosunu oluşturan sütunlardan biri haricinde üçü *in-situ* bir şekilde ele geçmiştir (Resim 18). Bununla birlikte, Bizans döneminde ve modern çağlarda kentte gerçekleştirilen yoğun yağmalama faaliyetlerinin sonucunda yapıya ait birçok parça kaybolmuştur. Ancak, ele geçen az sayıdaki dekoratif mimari eleman, binanın özellikle dış cephe ve üst yapısına ilişkin sağlıklı bir restitüsyonun önerilmesine önemli katkılar sağlamıştır.

Eğimli bir yamaç üzerinde doğu-batı yönünde uzanan ve dikdörtgen plana sahip yeni bouleuterionun kuzey uzun kenarına daha geç bir dönemde yapılan eklenti ile binanın dikdörtgen planında küçük bir değişiklik olmuştur (Plan 11, 12). Tamamıyla taş malzemedeki yapılmış binanın theatronu eğrisel bir plan izlemektedir (Plan 4–6). Kısa kenarlı ön cephesi agora caddesine bakan yapı, ön cephede çok katlı bir görüntü sergilemekte; bu çok katlılık binanın iç kısmında da aynı şekilde kendini göstermektedir. Üç ana bölümden oluşan binanın her bölümü bir kata karşılık gelmekte ve her bölümden diğerine doğrudan geçilebilmektedir.

Eski bouleuteriondan daha büyük ölçülere ve kapasiteye sahip yeni bouleuterion dönemin modasına uygun, modern bir anlayış ile tasarlanmış ve binanın inşasında eski yapıya ait kimi mimari elemanlar da kullanılmıştır. Bölgenin yerel taşları ile ayağa kaldırılan yapının duvarları farklı örgülere sahip olsa da tamamı aynı teknikte yapılmıştır. Yeni bouleuterion ayakta kaldığı süre boyunca çeşitli nedenlerden ötürü birçok defa onarım görmüş; bu da binada farklı evrelerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Yapıdaki en önemli depositler ön odaların taban altlarındaki bothroslardan ve tabanların üzerinde ele geçen küçük buluntuları içermektedir.

2.5.1 MİMARİ YAPISI

Bölgenin yerel malzemesi olan andezit kayalar, yeni bouleuterion inşasının başlıca malzemesini teşkil etmektedir. Yapının duvarı, theatron oturma sıraları, portikodaki sütunlar ve kaideler işlenmeye oldukça müsait olan andezitten yapılmıştır²⁶¹. Binayı çevreleyen duvarlar farklı örgülere sahip olsa da tamamı kuru duvar tekniğinde inşa edilmiştir. Cephe duvarlarının ön yüzleri düzgün kesme taşlar ile örülmüş (Plan 9) ancak buna karşın, arka yüzler görece daha kabaca yontulmuş dikdörtgen taşların yanı sıra aralarında polygonal örneklerin de bulunduğu taşlar ile oluşturulmuş ve her iki duvar yüzünün arası da toprak ve orta boy taşlar ile doldurulmuştur. Binanın duvar tekniğinde harç ya da kenet benzeri hiçbir bağlayıcı unsur kullanılmamıştır. Kenetler yapıda sadece kimi taşıyıcı bloklarda, harç ise sadece duvarların iç yüzlerinde beyaz renkli stucco olarak görülmektedir (Resim 19). Binada aşık, mertek, kuşak gibi çatı makasını oluşturan tüm elemanların tamamı; bununla birlikte orkestranın arka kısmına karşılık gelen ön odaların ikici katının zemininde, kapı ve pencerelerde ahşap kullanılmıştır. Orkestranın ve portikonun zeminlerinde ahşap uygulamanın yapıldığını söylemek mümkün olmamasına karşın, özellikle portiko için kireç harçlı bir taban ihtimal dahilindedir. Çatıyı örten kiremitlerin tamamı ise pişmiş topraktandı.

22,3x14,7 m. ölçülerinde, dikdörtgen plana sahip bouleuterionun kuzey uzun kenarına daha geç dönemde 7,6x1,2 m. ölçülerinde bir niş eklenmiş ve böylece yapının genişliği toplamda 16 m.yi bulmuştur. Ön cephesi iki katlı bir görüntü sergilemektedir; ilk katta dört adet kapı ve üst kata karşılık gelen kısımda da büyük bir olasılıkla yine dört tane pencere bulunmaktaydı. Herhangi bir parça ele geçmemesine karşın, ön cephede sadece görsel olarak izlenebilen iki kat bir silme ile ayrılıyordu. Böylelikle yüksek cephe duvarının ağırlığı da aynı zamanda azaltılmıştı. Üstü tamamen bir çatı ile örtülü binanın iç kısmı ise ön odalar, theatron ve portiko olmak üzere üç katlı bir özellik göstermektedir. Her biri bir kata karşılık gelen bölümlerden en alttaki bölüm, iki sıralı dörder odalı toplam sekiz odadan oluşmaktadır. Odalar iki katlı olup, aralarında yaklaşık 2 m.lik kod farkı bulunan katların arasını ahşap düzlem ayırmaktaydı. Söz

²⁶¹ Bouleuterionun litolojik yapısı için bkz. Kaplan 2009.

konusu düzlem aynı zamanda theatronun orkestra seviyesine karşılık gelmekteydi. Odalardan oluşan bu ön bölümün hemen arkasında ise theatron başlamaktadır. Binanın ana bölümünü oluşturan theatron dairesel bir formda olup; yaklaşık iki yüz kişi kapasitelidir. Orta kat olarak yorumlanan theatronun her iki kenarında üst yapıyı destekleyen iki ana direk yükselmekteydi. Theatronun en üst sırasının arkasında da üçüncü kata karşılık gelen ve yapının son bölümünü oluşturan portiko yer almaktaydı. Dört adet sütunun bulunduğu portiko, binaya ana girişin sağlandığı kısım olup; theatrona buradan geçilmekteydi.

Priene ve Miletos bouleuterionları ile başlayıp devam eden dönemin mimari anlayışına sadık kalarak tasarlanmış yeni bouleuterion tamamen yeni malzeme ile yapılmamış; binanın inşasında eski bouleuteriona ait kimi mimari elemanlar tekrar kullanılmıştır. Söz konusu mimari elemanlar içerisinde triglyph-metopların yanı sıra güney cephe duvarı da yer almaktadır. Üst yapı elemanlarında da benzer durum görülmektedir; erken yapı ile ilişkili olabilecek siyah firnisli kimi çatı kiremitleri de yeni binanın çatısında kullanılmıştır.

Yeni bouleuterion kullanım süresince depremler ve dış tehditler sonucunda tahrip olup, birçok defa onarım görmüştür. Söz konusu onarımların izleri özellikle yapının duvarlarında kendini göstermektedir. Bouleuterionun cephe duvarları farklı işçiliklere sahiptir; polygonal, isodomik ve pseudo-isodomik duvar teknikleri binanın farklı yüzlerinde uygulanmıştır.

2.5.1.1 CEPHE DUVARLARI

Bouleuterion cephe duvarlarının tamamı belirli bir seviyeye kadar korunmuş olup, her biri farklı duvar örgüsüne sahiptir. Binanın duvar kalınlıklarında da farklılıklar göze çarpmaktadır: cephe duvarının yanı sıra kuzey ve güney duvarları hemen hemen aynı genişlikte (yaklaşık 1 m.) tasarlanmış olup, orkestra hattından itibaren uzun kenar duvarları batı kenara kadar yarı kalınlıkta (0,55 m.) ilerleyip aynı ölçüdeki batı duvarına bağlanmaktadır²⁶². Kuzey ve güney duvarlarında kalınlıklarının ön cepheye doğru arttırılmasının nedeni statik kaygılardan dolayıdır. Söz konusu duvarlar aynı işçilikte yapılmış, buna karşın güney duvar tamamıyla farklı bir örgüde inşa edilmiştir. Ön cephe duvarı ve kuzey duvarın doğu kısmı aynı duvar işçiliğine sahip olup, duvarın batı bölümü ve batı duvarı da birbiriyle benzer örgüde yapılmıştır. Bouleuterionun cephe duvarlarının iç yüzlerine bakıldığında, hepsinin yüzeyinin stucco ile sıvalı olduğu görülmektedir. Söz konusu uygulamanın ana nedeni, dekoratif kaygının ötesinde, mekan içinde en başarılı akustiği sağlama çabasıdır²⁶³.

Bouleuterionun ön cephe duvarı yaklaşık 3 m.ye kadar ayakta korunmuştur. Bina ön cephesinde dört anıtsal kapı ve üst kata karşılık gelen seviyede de yine aynı şekilde dört adet pencere yer almaktaydı. Eşik üzerindeki mil yuvalarından hareketle çift kanatlı oldukları anlaşılan kapılardan en kuzeydeki genişliği 0,86 m, diğer üçünün ise 1,02 m.dir. Söz konusu kapılardan hiçbirinin lento seviyesinde korunamamasından ötürü kapıların gerçek yüksekliklerini saptamak mümkün olmamıştır ancak, Vitruvius'un belirlediği altın kurallar dikkate alındığında bouleuterionun ön cephedeki dört ana kapının yükseklikleri sırası ile kuzeydeki 2,5 m. yüksekliğinde; güneyde kalan diğer üç kapı ise yaklaşık 3 m. yüksekliğinde olmalıdır²⁶⁴. Arka odalara geçişi sağlayan iç kısımdaki kapılar ile ilgili olarak 1B Odası'nın kapı genişliği de aynı zamanda 1D Odası'nın da kapısı olan en kuzeydeki ana kapı ile aynı genişliğe ve yüksekliğe sahiptir. Güneyde kalan arka odaların kapı genişlikleri ise 0,76

²⁶² Bkz. Bölüm 2.4.1.8 Plan.

²⁶³ Vitruvius, *curia* (bouleuterion) duvarlarının iç yüzlerinin, duvar yüksekliğinin yarısına kadar ahşap ya da stucco ile kaplanmadığında toplantı süresince oluşan seslerinin yukarıya yükselerek dinleyiciler için anlamsız olacağından; böylesi bir uygulama ile mekanda başarılı bir akustiğin elde edileceğinden söz eder (Vitruvius, 5, 2).

²⁶⁴ Vitruvius'un belirlediği altın kural çerçevesinde kapı yüksekliği, tek kanat genişliğinin altı katı olmalıdır (Vitruvius, 4, 6).

m. olup, yükseklikleri 2,3 m. olmalıdır. Aigai bouleterionunda kapı yüksekliği ile tek kanat genişliği arasındaki oran Vitruvius'un hesaplaması temel alındığında 3/1 oranındayken; bu oran Priene bouleterionunda 2,3/1'dir²⁶⁵. Dört kapı arasındaki mesafeler dikkate alındığında ise kuzeydeki iki kapı arasındaki genişlik 2,1 m. iken, güneydeki iki kapı arasındaki duvar genişliği 2,4 m.dir. Kapıların lentolarına ait herhangi bir veri bulunmamasıyla birlikte; bouleterionun ön cephesindeki kapılarda, aynı imar programının birer parçası olan Batı Stoa'da ele geçen lentonun hiç şüphesiz benzerleri kullanılmış olmalıdır. Söz konusu lentonun Pergamon Hera Tapınağı²⁶⁶, Assos Kuzey Stoa²⁶⁷ ve Priene Kutsal Stoa'da²⁶⁸ kullanılan lento örneklerine bakıldığında tamamıyla aynı döneme ait oldukça benzer tipte olduklarını söylemek mümkündür.

Cephe duvarındaki ana kapıların konumları göz önüne alındığında pek fazla karşılaşılmayan bir durum söz konusudur. Kapı eşikleri en kuzeydeki hariç, aynı seviyede olmasına karşın; kuzey kapının eşiği, bu noktada güçlü bir anakayanın olmasından dolayı diğer üç kapınınkinden 0,8 m. daha yukarıdadır (Plan 9). Dört kapının da aynı yükseklikte olduğu kabul edildiğinde; kuzeydeki kapının diğerlerinden daha yukarı bir noktada yer alması, kapıların dizilişinde asimetrik bir görünümün ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ancak söz konusu asimetrik durum aynı tip yapılarda yaygın olarak uygulanmasa da Lyrbe Seleukeia bouleterionundaki²⁶⁹ kapıların ön cepheye farklı seviyelerde yerleştirildikleri görülmektedir²⁷⁰. Lyrbe örneğinden hareketle Aigai bouleterionunda kapı lentolarının farklı akslara karşılık geldiği söylenebilir. Korunan yüksekliği kuzeyde 3 m.ye ulaşan ön cephe duvarının işçiliğine bakıldığında, büyük boyutlu dikdörtgen bloklardan oluşan pseudo-isodomik bir örgüye sahip olduğu görülmektedir. Duvar örgüsünün en yakın örneğini İ.Ö. 150 dolaylarına tarihli Metropolis bouleterionunun cephe duvarlarında görmek mümkündür²⁷¹. Buna

²⁶⁵ Kienlin 2004, 98.

²⁶⁶ AvP VI, Taf. 34. 21.

²⁶⁷ Clarke – Bacon – Koldewey 1902, 49. Fig. 3; Seddon 1987, 212, Fig. 29b.

²⁶⁸ Kienlin 2004, Taf. 23; Taf. 229, Kat. Nr. 535; Taf. 230, Kat. Nr. 538.

²⁶⁹ Lyrbe Seleukeia'daki yapı H. Rott tarafından bouleterion olarak yorumlanmış ancak; G. Bean, yapının odeon olduğunu ileri sürmüştür (Rott 1908, 66; Bean – Mitford 1965, 5).

²⁷⁰ Inan 1998, 146, Res. 109; Öz 2006, 434, Şekil Ek. 63. 64.

²⁷¹ Öz 2006, 461, Şekil Ek. 111. 112; 464, Şekil Ek. 117.

karşın, orkestra üzerine kadar devrilerek hiç bozulmadan *in-situ* şekilde ele geçen taşlar (Çiz. 1–6), ikinci kata karşılık gelen duvar örgüsünün isodomik tarzda yapıldığını ortaya koymaktadır (Resim 20). Bu verilerden hareketle Aigai bouleuterionun ön cephesinde iki farklı duvar örgüsünün bir arada kullanıldığı saptanmıştır. Benzer uygulama Metropolis bouleuterionunda²⁷² ve Lyrbe Seleukeia agorasının güneyindeki Batı Portiko'nun güney duvarında da gerçekleştirilmiştir²⁷³.

Bouleuterionun Dorik saçaklığının mimari parçaları enkazın çeşitli noktalarında ele geçmiştir. Saçaklığa ait öğeler içerisinde en yoğun grubu triglyph-metop blokları (Çiz. 7–14) oluşturmaktadır. Bunlar dışında ön yüzü yazıtlı bir epistylus (Çiz. 15) ve sadece küçük bir kısmı korunmuş korniş (Çiz. 16) ise saçaklığın diğer parçalarıdır. Friz ile bağlantılı triglyph-metop bloklarından dokuzu bouleuterionun ön cephesinin hemen bitişiğindeki taş döşemeli yol üzerinde; diğeri ise güney duvarın batı ucundaki girişin hemen önünde tespit edilmiştir. Güneybatıdaki girişin önünde bulunan blok dışındaki parçaların tamamında eksikler olmasına karşın, korunan kısımlardan hareketle triglyph-metopların, tapınak mimarisinden farklı bir anlayışta tasarlandıkları anlaşılmaktadır. Peristyluslu tapınaklarda sütunlar arasına denk gelen bloklarda dörtlü ya da üçlü triglyph sistemi uygulanmasına karşın; bouleuterionlarda peristylus yerine, dış cephede dekoratif amaçlı pseudo-sütun şeklinde pilasterler kullanılmıştır. Assos, Miletos, Metropolis, Herakleia, Termessos bouleuterionlarının dış cephelerindeki pilasterler arasında da dörtlü triglyphler yer almaktadır²⁷⁴. Aigai bouleuterionunun dış cephe süslemesi ile ilgili olarak pilastere işaret edecek herhangi bir kanıtın ele geçmemesi, binanın dış cephesinin Priene bouleuterionundaki gibi sütunsuz ve görece sade bir anlayış ile inşa edildiğini göstermektedir²⁷⁵. Aigai bouleuterionundaki triglyph-metop frizi, tapınak mimarisindeki triglyphon sisteminden farklı olarak asimetrik bir anlayışta yapılmıştır. Bouleuterionun 23x14,5 m.lik ölçüleri dikkate alındığında binanın dış cephesini çevrelemesi gereken triglyph sayısı doğu kısa kenarda 23, batı kısa kenarda

²⁷² Öz 2006, 469, Şekil Ek 125; 470, Şekil Ek 126. 127. 148.

²⁷³ İnan 1998, 18, Res. 2–4; 19, Res. 5.

²⁷⁴ Clarke et al. 1902, 53. 59 (Assos bouleuterionu). Milet I-2, Taf. 5–8 (Miletos bouleuterionu). Öz 2006, Şekil Ek. 124–127. 148 (Metropolis bouleuterionu). Wulzinger 1941, Taf. 28 (Herakleia bouleuterionu). Lanckoroński et al. 1892, Taf. 14; Krischen 1941, Taf. 24; Sagalassos I, 33, Fig. 7 (Termessos bouleuterionu).

²⁷⁵ Priene bouleuterionu için bkz. Krischen 1941, Taf. 13.

21, uzun kenarlarda ise 31 olmalı; metop sayısı da doğu ön cephede 22, batı cephede ise 20, uzun kenarlarda 30 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler de Aigai bouleuterionun bütününde dörtlü triglyph şemasının başarılı bir şekilde uygulanabilmesine imkan tanımamaktadır. Söz konusu dörtlü şema, binanın büyük bir bölümünde kullanılmasına karşın; yapının en azından köşe noktalarında triglyph sayısı ikiye düşürülmüş olmalıdır. Binaya ait triglyphler her ne kadar eksik parçalardan oluşsa da bazılarının üst kısımda yer alan kenet yuvaları belli bir triglyph-metop şemasını takip ettiklerini göstermektedir. Gerek tapınaklardaki gerekse de bouleuterionlardaki uygulamalar temel alındığında Aigai bouleuterionunun önünde ele geçen blokların tamamının dörtlü triglyphten oluştuğunu söylemek mümkündür. Attalos hanedanlığının en erken döneminden, Philetairos'un hükümdarlığından itibaren Pergamon'da Dor düzenindeki kült yapılarında dört triglyph-üç metop şeması uygulanmıştır²⁷⁶. Pergamon'da Attalos I döneminde inşa edilmiş Zeus Soter tapınağındaki bu triglyphon şeması Pergamon mimarisi için temel teşkil etmiş ve başkent dışındaki merkezlerde Pergamon etkili yapılarda kullanılmıştır²⁷⁷. Triglyphon frizine ait bloklar sadece triglyph-metoplardan oluşmakta; mutuluslar ve guttaeler kornişte; taenia, regula ve guttaeler ise epistylosta yer almaktadır. Frizlere bakıldığında kanalların üst kısımlarında yatay bandın hemen üzerinde aynı yükseklikte bir diğer bandın daha olması dikkat çekicidir. Priene bouleuterionunda, Pergamon'daki Zeus Soter Tapınağı'nda ve Priene tiyatrosunun proskenesinde aynı tipte, ancak daha süslü benzer örneklerin görüldüğü triglyph blokların tarihi, Zeus Tapınağı ile aynı olmalıdır²⁷⁸.

Bouleuterionun ön tarafında ele geçen triglyph-metop parçaları (Çiz. 7–13) ele alındığında hepsinin aynı ölçüde ve tipte olduğu buna karşın, bouleuteriondaki diğer mimari elemanlardan farklı olarak trakit taşından yapıldığı görülmektedir. Ortalama 0,25 m. derinliğindeki bloklar üzerindeki triglyph ve metoplar 0,46 m. yüksekliğinde

²⁷⁶ Rheidt 1996, 171.

²⁷⁷ Rheidt 1996, 171. Pergamon Zeus Soter tapınağındaki triglyph frizleri için bkz. AvP III-1, Taf. 33. 34. Ayrıca bkz. Rheidt 1996, 163, Abb. 1; 165, Abb. 3; 166, Abb. 4; 167, Abb. 5; 169, Abb. 7; 170, Abb. 8.

²⁷⁸ Priene bouleuteriondaki triglyphlerdeki kanallar yuvarlak bir şekilde son bulmasa da triglyph-metopun üst kısmında ikinci bir yatay bandın olması ile Aigai bouleuterionundaki örneklere benzemektedir (bkz. Krischen 1941, Taf. 13). Pergamon Zeus Soter Tapınağı'nın triglyphleri için bkz. v.s. dn. 276. Priene tiyatrosunun proskenesindeki triglyph kanallarının ucu, Aigai örneğinden farklı olarak düz ve iç kısmı üçgen formudur (bkz. Wiegand – Schrader 1904, 245, Abb. 242; 255, Abb. 256; 256, Abb. 258. 259).

olup; triglyphler 0,28 m, metoplar ise 0,40 m. genişliğindedir. Triglyphlerdeki kanallar, yukarı doğru yuvarlak bir şekilde son bulmaktadır. Arkaik dönemde Dor mimarisinin yaygın bir özelliği olan üst kısmı yarım daire şekilli kanala sahip triglyphler Pergamon mimarisinde Philetairos'un hükümdarlığı ile birlikte görülmeye başlamıştır²⁷⁹. Hellenistik dönemde en erken Pergamon Zeus Soter Tapınağı'nda görülen bu tipteki triglyphler Pergamon'da daha öncesinde Athena Polias Tapınağı'nda²⁸⁰ kullanılmıştır. Pergamon haricinde Mamurtkale'deki Meter Aspodene Tapınağı'nda²⁸¹, Assos bouleuterionunda²⁸² ve Delphoi'deki Attalos I Stoası'nda²⁸³ aynı triglyph örnekleri görülmektedir. Triglyphlerin yan kanalları ise Hellenistik dönem Dor mimari geleneğine uygun olarak "kanca" şeklinde sonlanmaktadır²⁸⁴. Aigai bouleuterionda yuvarlak kanallı triglyphlerin kullanılması hiç şüphesiz ki Pergamon mimarisinin bir yansıması olmalı ve benzer tipteki örneklerle bakıldığında hemen hemen hepsinin Attalos II döneminden öncesine tarihli yapılara ait oldukları dikkati çekmektedir.

Bouleuterionun güney duvarının dış kısmında, kulise açılan kapının hemen dış tarafında triglyph-metop ve epistylusun bir arada yer aldığı monolith bir blok (Çiz. 14) ele geçmiştir. Bu tarz monolith frizler genellikle tapınaklar haricinde küçük yapılarda, evlerde, çeşme binalarında yaygın olarak kullanılmaktaydı²⁸⁵. Bouleuterionda ele geçen diğer triglyph-metop örneklerinden farklı olarak daha küçük boyutta olan söz konusu monolith blok, ölçü itibariyle stoalarda ve tiyatroların sahne binalarında kullanılan triglyph-metopları anımsatmaktadır²⁸⁶. 2,35x0,48 m. ölçülerindeki blokta triglyph-metop yüksekliği 0,23 m. iken, epistylus yüksekliği 0,25 m.dir. Triglyphler ile metopların yüksekliği, mutulus ve taenia hariç, 0,19 m; triglyph genişliği 0,15 m, yüksekliği 0,28 m; metopların ölçüleri ise 0,22x0,22 m.dir. Triglyph-metoplar, bloğun

²⁷⁹ Kidd 2003, 115. 116.

²⁸⁰ AvP II, Taf. 8. 9. 12.

²⁸¹ Conze – Schazmann 1911, 23, Abb. 3, 8; Taf. 5. 6. Ayrıca bkz. Rheidt 1996, 171, Abb. 10.

²⁸² Clarke et al. 1902, 59.

²⁸³ Roux 1952, 175, Fig. 19; 176, Fig. 20.

²⁸⁴ B. Kidd, Hellenistik dönem Dor mimarisinde sayısı dörde çıkarılan triglyphlerin yan kanal uçlarının kanca şeklinde işlenmesi sonucunda binalarda ışık-gölge oyununun arttığını ve uzun frizlerdeki tekdüzeliği ortadan kalkmasına katkı sağladığını belirtmektedir (Kidd 2003, 117).

²⁸⁵ Roux 1952, 176.

²⁸⁶ Stoalarda kullanılmış örnekler için bkz. Coulton 1976, 187–189. 200. 200. Aizanoi stadion-tiyatro kompleksindeki benzer örnek için bkz. Rohn 2004, 213, Abb. 2. İ.Ö. 200 sonrasında ahşap yerine taştan yeniden yapılan Priene tiyatrosunun proskenesindeki benzer örnekler için bkz. v.s. dn. 277.

kenarlarına kadar uzanmamakta ve bloğun her iki yanında 0,45 m.lik tıraşlanmış boş bir yüzey bulunmaktadır. Triglyph kanalları diğer sekiz örnekten farklı olarak, üst kısmı düzdür ve iç kısımda aşağıya sarkık üçgen motifi şeklinde işlenmiş; yandaki yarım kanalların üst kısımları da kanca şeklinde hafifçe dışa doğru açılmaktadır. Diğer bouleuterionlarda benzer tipte triglyphlere rastlanılmasına karşın, söz konusu örnekler Aigai bouleuterionundakilerden çok daha büyük ölçülere sahiptirler²⁸⁷. Buna karşın, Aigai örneğine hem boyut hem de form bakımından en yakın triglyphlere Priene'deki stoalarda rastlanılmaktadır²⁸⁸. Bouleuterionda söz konusu örnek dışında herhangi bir parçanın ele geçmediği triglyph-metop bloğu, hem buluntu yeri hem de her iki kenarının bir anteye karşılık gelecek şekilde yontulmuş olması da göz önüne alındığında; bouleuterionun güneybatı kapısının hemen üzerinde hem dekoratif bir eleman hem de lento olarak kullanılmış olmalıydı. Bloğun her iki kenarında 0,45 m. genişliğindeki ante yatakları hesaba katıldığında güneybatı kapısının yaklaşık 1,5 m. genişliğinde olduğu söylenebilir. Kapı genişliğine yönelik bu değer, binanın ana girişi için yeterli görünmektedir. Lyrbe-Seleukeia agorasının kuzeydoğusundaki bir dükkan kapının üzerindeki lento şeklinde kullanılan triglyph blok, Aigai örneği için önerilen görüşü desteklemektedir²⁸⁹. Söz konusu monolith blok, bouleuterion önündeki diğer triglyph-metoplardan farklı boyutta ve tipte olup; aynı yapıda iki farklı triglyph-metop friz uygulaması bulunmamaktadır. Attalos II ile birlikte triglyphlerdeki kanalların üst kısmının düz sonlanmasına karşın, kenarlarda kanca formunda küçük bir değişim gözlenmektedir²⁹⁰. Bu değişimden hareketle Aigai bouleuterionundaki monolith blok şeklinde tasarlanmış triglyph-metop frizi Attalos II dönemine ait olmalıdır.

Hellenistik dönem Pergamon mimarisinde yüksek friz-alçak epistylös şeklinde tercihte epistylösün triglyph-metop frizine oranı tapınaklarda $2/3$ ²⁹¹; stoalarda ve Aigai'nin İ.Ö. 2. yy. yapılarında bu oran genellikle $1/1,2$ olarak tespit edilmiştir²⁹².

²⁸⁷ Miletos bouleuteriondaki benzer tipteki triglyph örnekleri için bkz. Milet I-2, 47, Abb. 30. Priene bouleuterionundaki triglyphler için bkz. Krischen 1941, Taf. 13. Herakleia bouleuteriondaki örnekler için bkz. Wulzinger 1941, Taf. 32.

²⁸⁸ Kienlin 2004, Taf. 10.

²⁸⁹ Lyrbe-Seleukeia'daki uygulama için bkz. İnan 1998, 142, Res. 101.

²⁹⁰ Kidd 2003, 195.

²⁹¹ Robertson 1992, 160.

²⁹² Kidd 2003, 133–138.

Bouleuterion güneybatı kapı üzerindeki monolith bloğun oranı da aynıdır. Binanın önünde ele geçen triglyph-metop frizine ait parçaların diğer merkezlerdeki benzer örnekler ile oran karşılaştırması yapıldığında; triglyph genişliği bakımından Priene bouleuterionuna²⁹³ benzediği; metop genişliğinin ise Metropolis bouleuterionu²⁹⁴ ile aynı olduğu; triglyph-metop yüksekliklerinin de yine Metropolis stoasındakilere²⁹⁵ oldukça yakın olduğu görülmektedir. Triglyph-metopların birbiri ile genişlik ve yükseklik oranları hesaplandığında; Aigai bouleuterionuna ait örnekler ile Miletos²⁹⁶, Priene²⁹⁷ ve Herakleia²⁹⁸ bouleuterionlarının triglyph-metop oranları arasındaki yakınlık dikkate değerdir²⁹⁹. Aynı triglyph-metop oranlarına sahip örnekler göz önüne alındığında, triglyph-metopların formlarında göze çarpan ayrıntı burada da kendini göstermekte: birbirine yakın triglyph-metop oranlamasında tasarlanmış bouleuterionların özellikle de Eumenes II döneminde inşa edildikleri görülmektedir.

Saçaklığın en alt kısmını oluşturan yazıtlı epistylus, binanın kimliğini tespit etmede önemli rol oynamış³⁰⁰; üzerinde bir adak yazıtının yer aldığı epistylusa ait beş parçadan günümüze ulaşabilmiş tek parçada (Çiz. 15) “Hestia Bollaia” ifadesi hala okunabilmektedir³⁰¹. Büyük oranda tahrip olmuş epistylus üzerinde sadece bir taenia ve onun hemen aşağısında altı guttaenin sıralandığı bir regula korunabilmiştir. 1,45 m. genişliğinde, 0,55 m. derinliğindeki bloğun alt kısmı tahrip olmuş ve korunan yüksekliği 0,22 m. olarak ölçülmüştür. Aigai’de İ.Ö. 2. yy.a tarihli yapıların epistylus-friz oranı³⁰² göz önüne alındığında yazıtlı epistylusun gerçek yüksekliğinin 0,48 m. olması gerekmektedir. Epistylusun toplam yüksekliği ile yazıtı meydana getiren harflerin boyu karşılaştırıldığında blokta yazıtın altında 0,27 m.yi bulan bir boşluk

²⁹³ Krischen 1941, 12.

²⁹⁴ Öz 2006, 255, Tablo 3.11.

²⁹⁵ Ersoy 1998, 177.

²⁹⁶ Milet I-2, 47.

²⁹⁷ v.s. dn. 265.

²⁹⁸ Wulzinger 1941, 28.

²⁹⁹ Bouleuterionlar arasında triglyph-metop oranları temelindeki karşılaştırma için bkz. v.s. dn. 266.

³⁰⁰ C. Schuchhardt, yapının kimliğini eldeki kısıtlı verilere karşın, oldukça yerinde bir çıkarım ile bouleuterion olarak saptamıştır (Bohn – Schuchhardt 1889, 35).

³⁰¹ Söz konusu yazıtlı epistylus ilk olarak 19. yy.da Pergamon kazı ekibinin Aigai’de yürüttüğü araştırmalarda beş parça halinde tespit edilmiş ancak, bu parçalardan günümüze sadece bir tanesi ulaşabilmiştir. Yazıtlı epistylus parçaları için bkz. Bohn – Schuchhardt 1889, 34, Abb. 35.

³⁰² v.s. dn. 264.

oluşmaktadır. Ortaya çıkan bu durum da epistylostaki adak yazıtının gerçekte iki satırlı olma ihtimalini doğurmaktadır. Ancak tüm bu oran hesaplamalarından elde edilen 0,48 m.lik yükseklik değerinin ötesinde, geçen yüzyılda gerçekleştirilen çalışmalar epistylusun 0,30 m. yüksekliğinde olduğunu ve üzerindeki adak yazıtının da tek satırdan oluştuğunu ortaya koymaktadır³⁰³. Epistylus parçası üzerinde günümüze ulaşmış tek sağlam taenia örneğinin genişliği 0,28 m, yüksekliği de 0,03 m.dir. 0,55 m. derinliğindeki adak yazıtlı epistylus bloğu, bouleuterionun 0,8 m. kalınlığındaki ön cephe duvarı üzerinde, triglyph-metop frizinin hemen altında yükseliyor olmalıydı.

Saçaklığın en üst kısmını oluşturan kornişe ait, 0,10 m. yüksekliğindeki geison parçası (Çiz. 16) Dorik tiptedir³⁰⁴. Triglyph-metop frizinin hemen üstüne oturan geisonun alt tarafında Pergamon mimarisinin yaygın bir özelliği olarak mutulus ve guttae yer almaktadır³⁰⁵. Korunmuş tek örnekten hareketle binadaki mutulusların, geleneksel Dor mimarisinden farklı olarak, Pergamonlu mimarların yaratısına uygun bir şekilde yere paralel uzanmakta³⁰⁶ ve mutulusların her birinde altışar, üçer sıradan oluşan toplamda on sekiz adet guttae bulunmaktadır. Parçanın profili dikkate alındığında damla şeklinde aşağıya hafifçe sarkık ve iç kısmı oyuk olduğu anlaşılan geisonun yakın örneklerine Atina'daki Attalos II Stoası'nda³⁰⁷, Attalos II dönemine tarihli Pergamon Hera Tapınağı'nda³⁰⁸ ve İ.Ö. 130 öncesine ait Priene Stadionu'nda³⁰⁹ rastlamak mümkündür. Küçük bir parçası korunmuş geisonun üst kısmının kırık olmasından dolayı, kornişin bir geison-sima bloğu mu olduğunu yoksa birbirinden bağımsız iki ayrı geison ve sima bloklarından mı oluştuğunu söylemek mümkün görünmemektedir. İ.Ö. 2. yy.ın ilk yarısı içerisinde birbirinden pek de uzak olmayan dönemlerde inşa edilmiş Miletos³¹⁰ ve Metropolis³¹¹ bouleuterionlarına bakıldığında, söz konusu binalardaki

³⁰³ Yazıtlı epistylusun ilk yayımlandığı kitapta eserin sadece çizimi yer almaktadır (v.s. dn. 272.). Söz konusu kitapta epistylusun yüksekliği belirtilmemiş ve kitaptaki çizimden hareketle epistylusun yüksekliği 0,30 m. olarak hesaplanmıştır.

³⁰⁴ Geisonlar, üzerlerinde mutulus olup olmamasına dayanarak İonik ve Dorik olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır (I.G. II⁵, 1054 b/c).

³⁰⁵ Robertson1992, 160.

³⁰⁶ Kidd 2003, 124. 125.

³⁰⁷ Adler 1875, 4, Taf. V, 1; Bohn 1882, 4, Taf. 2; Shoe 1936, Pl. 74, 22.

³⁰⁸ AvP VI, 106, Taf. 34, 6.

³⁰⁹ Wiegand – Schrader 1904, 265, Abb. 270.

³¹⁰ Milet I-2, 49, Abb. 36.

³¹¹ Öz 2006, 468.

kornişlerin *kyma recta* profilli geison-sima bloklarından oluştuğu dikkati çekmektedir. Hellenistik dönemdeki sima örneklerinde *kyma recta* profilinin yaygın olarak kullanılması³¹² da göz önüne alındığında, Aigai bouleuteriondaki kornişin *kyma recta* profilli bir geison-sima bloğundan oluşma ihtimali yüksektir. Buna karşın, Pergamon mimari anlayışı içerisinde stoaların kornişleri göz önüne alındığında ise Assos'ta Eumenes II'nin hükümdarlık döneminde, İ.Ö. 170 dolaylarına tarihli agora stoalarının kornişleri mutuluslar ile bezeli olup, sima bulunmamasına karşın; Pergamon'daki biraz daha geç tarihli stolardaki kornişlerde ise mutulusun yanı sıra düzenli olarak sima da kullanıldığı görülmektedir³¹³. İ.Ö. 2. yy.ın ikinci çeyreğinde bouleuterionlar haricinde, Pergamon mimari geleneğine sadık kalınarak inşa edilmiş stolarda mutuluslar kesin olarak tasarlanmasına karşın, bazı örneklerde sima kullanılmamıştır. Bu bağlamda Aigai bouleuterionundaki geison; sima olsun ya da olmasın gelenek itibariyle İ.Ö. 2. yy.ın ikinci çeyreğine ait olmalıdır. Geison ölçülerinin, triglyph-metop blokları ve yazıtlı epistylös parçası ile örtüşmesi; yukarıda değinilen mimari elemanların tamamının, gerçekte aynı saçaklığın birer parçaları olduklarını açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Ancak özellikle triglyph-metopların daha erken örnekler ile olan benzerliği göz önüne alındığında saçaklıkta farklı iki evrenin varlığını doğurmaktadır. Oluşan iki ihtimalden ilkinde değinilecek olursa, yan kanalları kanca formlu triglyph-metoplar (Çiz. 7–13) tıpkı güney duvarı gibi Eumenes II dönemine tarihli Eski Bouleuterion'a ait olmalı ve yeni bouleuterionun inşası ile birlikte ikinci kez kullanılmışlardır. Söz konusu triglyph-metoplar litolojik bakımdan incelendiğinde de saçaklığın diğer kısımlarını oluşturan epistylös bloğundan ve korniş parçasından daha farklı bir yapı ve dokuya sahip olduğu anlaşılmakta; bu da triglyph-metopların farklı bir taş ocağından tedarik edildikleri ihtimalini doğurmaktadır. Bununla birlikte, spesifik bir tarihin önerilemediği yazıtlı epistylös parçasının da triglyph-metoplar ile çağdaş olduğu düşünüldüğünde; epistylös üzerindeki adak yazıtı da Eumenes II dönemine tarihli Eski Bouleuterion'a ait olabileceği, böylelikle yazıtta adı geçen Hestia'ya ait kült heykelinin de yeni bouleuterionun inşasından çok öncesine, Eski bouleuterionun tarihi olan Eumenes II dönemine ait olabileceği ihtimal dahilinde değerlendirilmelidir. İkinci olasılık göz

³¹² Kidd 2003, 122.

³¹³ Seddon 1987, 85. Pergamon tarzı stoa örneği için bkz. Hoepfner 1997, 28, Fig. 4.

önüne alındığında ise triglyph-metoplar da saçaklığı oluşturan diğer mimari elemanlar ile aynı tarihten, Attalos II döneminden, daha spesifik bir tarih önermek gerekirse İ.Ö. 150 dolaylarına ait olmalı ve bu tip en geç örneklerini temsil ediyor olmalıdır.

Bouleuterionun ön cephesi ile bağlantılı olarak önceki yüzyılda kentte gerçekleştirilen ilk kapsamlı araştırmada tespit edilmiş bir zırh kabarması (Resim 21) bir yüzyıl sonra yine bouleuteriona yakın bir noktada, binanın hemen ön tarafında tekrar tespit edilmiştir³¹⁴. Antik dönemde *spolas*³¹⁵ olarak adlandırılmış bu tipteki zırhlar sadece kent surlarında değil; aynı zamanda bouleuterion, nymphaion ve mezar anıtı gibi birçok kamusal yapının cephesinde de kullanılmaktaydı³¹⁶. Bir zamanlar hiç şüphesiz ki bouleuterionun ön cephesini süsleyen söz konusu zırh kabartması Side, Samos ve Selge'de İ.Ö. 2. ve 1. yy.lara tarihli önekler ile stilistik açıdan benzerlik göstermektedir³¹⁷. Miletos ve Sagalassos bouleuterionlarını süsleyen zırhlar ise kullanıldıkları bina itibariyle Aigai örneği ile örtüşmektedir³¹⁸. Pergamon Athena kutsal alanı propylonunun parapetlerini³¹⁹ ve Diodoros Paspasos Heroonu'nu³²⁰ benzer şekilde zırh kabartmaları süslemekteydi. Zırhların da aralarında olduğu silah kabartmalarının işlevleri tartışmalı olmakla birlikte³²¹, Aigai bouleuterionuna ait zırh kabartması olasılıkla Prousius II ile yapılan savaşın ardından imzalanan anlaşmada kazanılan politik zaferin anısına, binanın cephe duvarına konulmuş olabilir. Zırhlı kabartmaların, trophy grupları içerisinde temsil edilmesinden yola çıkarak; Aigai bouleuterionun ön cephesinde zırh kabartması dışında birden fazla trophy tasvirinin olması muhtemeldir.

³¹⁴ Zırh kabartması ilk olarak Pergamon kazı ekibi tarafından keşfedilmiştir (bkz. Bohn – Schuchhardt 1889, 32, Abb. 32).

³¹⁵ [RE 6 A 1 (1936) s.v. “Thorax” (F. Lammert)].

³¹⁶ Erol 2006, 69.

³¹⁷ Mansel 1966, Lev. 34; Machatschek – Schwarz 1981, Fig. 1; Erol 2006, 70, Fig. 3; 71, Fig. 8; 72, Fig. 5; 74, Fig. 8; 77, Fig. 15.

³¹⁸ Milet I-2, 81, Abb. 89; 84, Abb. 95; Taf. 15, 3a. 4a. 4b. 5 (Miletos bouleuterionu). Mitchell – Waelkens 1987, 41, Fig. 2; Sagalassos V, 263, Fig. 56. 57 (Sagalassos bouleuterionu).

³¹⁹ AvP II, Taf. 47.

³²⁰ AvP XV-1, Taf. 24–28.

³²¹ A.M. Mansel kesin bir kanıya varamamasına karşın (Mansel 1966, 351–365); A.F. Erol kabartmalı silah betimlerinin kentin askeri gücünü yansıtan ve korkuyu caydıran psikolojik bir etki yaratan birer propaganda aracı olduğunu ileri sürmektedir [Erol 2006, 69].

Bouleuterionda ele geçen blok parçaları (Çiz. 17–20), daha önce saptanan diğer bulgulara ilaveten, yapının tamamıyla bir çatı ile örtülü olduğuna ve bunun doğal sonucu oluşan aydınlanma ihtiyacını giderme adına bouleuterionda pencerelerin varlığına ilişkin önemli bir kanıt sunmaktadır. Kenarında geniş bir bant şeklinde bordür bulunan blok, Termessos bouleuterionunda³²² ve Delos'ta³²³ tespit edilmiş örneklerden de hareketle şüphesiz ki pencere pervazına ait bir parça olmalıdır. Birbiri üzerine üst üste binerek binanın pencere pervazlarını oluşturan “L” profilli bloklar 0,5 m. genişliğinde olup; Assos, Miletos³²⁴, Termessos³²⁵, Metropolis³²⁶, Herakleia³²⁷ ve Stratonikeia³²⁸ bouleuterionları ile Lyrbe Seleukeia agorasının güneyindeki Batı Portiko'nun güney duvarında³²⁹ uygulanmış pilasterleri anımsatmakla birlikte; Patara bouleuterionunda büyük oranda korunmuş olan pencere, Aigai'deki blokların pencerelere ait pervaz parçaları olduğunu göstermektedir³³⁰. Büyük boyutlu pencerelere sahip olduğu anlaşılan Aigai bouleuterionundaki bu uygulamaya Roma dışında, Yunan dünyasında Greko-Romen gelenek içerisinde rastlamak mümkündür³³¹. Pergamon mimarisinin bir özelliği olarak kapı ve pencerelerin düzgün blok ile çerçeveslendirilmesi dönemin ünlü yapılarından biri olan Atina'daki Attalos Stoası'nda da uygulanmıştır³³². Benzer uygulamanın Aigai bouleuterionunda da tasarlanması, krallığın kültürel ve politik parçası olan bir kent için oldukça doğaldır.

Doğu-batı yönünde uzanan binanın öncelikli olarak doğudaki ön cephesinde bulunması gereken pencereler ikinci kata karşılık gelen seviyede yer alıyor olmalıydı. Cephe duvarının büyük oranda yıkılmasından dolayı binanın bu yüzündeki pencere sayısına ilişkin net bir şey söylemek mümkün görünmemektedir. Ancak, Priene bouleuterionunun gün ışığından maksimum düzeyde faydalanması adına getirilen bir çözüm önerisinde yapı içindeki sütunlar ile pencereler arasında bir ilişki kurularak []

³²² Meinel 1982, 639, Abb. 155b.

³²³ Delos örneği için bkz. Délos XXXVI, 459, Fig. 7. 8; 460, Fig. 9. 10; 462, Fig. 11. 12; 463, Fig. 13. 14.

³²⁴ Milet I-2, Taf. 5. 10. 11.

³²⁵ Krischen 1941, Taf. 24; Sagalassos I, 33, Fig. 7; Izenour 1992, 58, Fig. 1.6 d.

³²⁶ Öz 2006, Şekil Ek. 148.

³²⁷ Wulzinger 1941, Taf. 28.

³²⁸ Naumann 1973, 78, Abb. 20

³²⁹ İnan 1998, 18, Res. 2–4; 19, Res. 5.

³³⁰ Patara bouleuterionundaki pencere için bkz. Korkut – Grosche 2007, 13, Abb. 20.

³³¹ Winter 2006, 140.

³³² Seddon 1987, 65.

formlu theatronu çevreleyen taşıyıcı direkler arasına denk gelen noktalara toplamda on beş pencerenin konulması ile ışığın direkler arasından doğrudan toplantı salonuna girmesi sağlanmıştır³³³. Priene bouleuterionuna yönelik bu alternatif önermede temel alınan sütun-pencere ilişkisinden hareketle Aigai bouleuterionun planı tekrar incelendiğinde ön cephedeki dört ana kapı ile portikoyu oluşturan dört sütunun aynı aks üzerinde oldukları görülmektedir. Pencerelelerin, kapılar üzerine denk gelen noktaya yerleştirilmesi durumunda gün ışığı doğrudan bina içindeki portikoya kadar ulaşacak ve mekan içinde etkin bir aydınlanma sağlanmış olacaktır. Bu tipteki bir kapı-pencere planlaması bouleuterionun sadece aydınlatılmayacak, aynı zamanda hantal bir yapıdaki ön cephe duvarında oluşan ağırlık kapı ve pencereler ile en aza indirgenecektir. Buna karşılık; yine Priene³³⁴ ve Termessos³³⁵ bouleuterionlarındaki pencereler, kapılar arasında kalan hatlara konularak binanın içine giren gün ışığı hem daha fazla artmış hem de binanın en yüksek ve statik açıdan en problemlı kısmı ön cephe duvarına binen ağırlık büyük oranda azaltılmış ve yapı hafifletilmiştir. Termessos, Alabanda, Anemourion ve Kibyra bouleuterionlarında görüldüğü üzere, büyük boyutlu yapılarda pencere sayısının fazla tutulması ile birlikte, sadece yapının içine giren ışığı maksimum seviyede tutulmamış aynı zamanda, binanın istenilen yüksekliğe erişmesi sağlanarak yapının ağırlığı en aza indirgenmiş olacaktır³³⁶. Bouleuterionları aydınlatmada; başta yapı içindeki meşale, kandil vb. aydınlatma çözümleri olmak üzere binanın konumuna bağlı olarak içeri giren ışık oranı, yapı içindeki sütunların yeri, cephe duvarlarındaki pencere sayısı rol oynadı bilinmektedir³³⁷. Bu prensipten hareketle, Aigai bouleuterionunun ön cephesi için öngörülen dört pencereye ek olarak binanın kuzey ve güney uzun kenarlarına düşünülen (bu tasarımdaki temel hedef binanın ana mekanı olan toplantı salonudur) sekizer adet pencere sağlıklı bir aydınlanma ve havalandırma için uygun görülmektedir³³⁸. Aigai bouleuterionunun cephesi, pencere ve kapı sayısı

³³³ Izenour 1992, 46; 49 d, e, f.

³³⁴ Krischen 1941, Taf. 13.

³³⁵ Krischen 1941, Taf. 24.

³³⁶ Meinel 1982, 345. 346.

³³⁷ Feller 2011, 78.

³³⁸ Aigai bouleuterionunun pencerelerinin hesaplanmasında, büyük olasılıkla aynı mimar(lar)ın elinden çıkan Aigai Agora Binası'nın pencereleri temel alınmıştır. Cephe duvarlarında pilasterler bulunan ve 500 m² yüzölçümüne sahip Termessos bouleuterionu için önerilen pencere sayısı 7x4'tür (Feller 2011, 83).

arasında bir bağlantının olmadığı Priene, Miletos, Termessos ve Herakleia bouleuterionlarından farklı olarak aynı sayıda planlanmıştır³³⁹.

Aigai bouleuterionunun ön ve arka cephe duvarları karşılaştırılacak olursa, yapının eğimli bir yamaç üzerine konuşlandırılmasından ötürü her iki duvar arasında çok büyük bir yükseklik farkı bulunmaktadır. Bouleuterionun ön cephe duvarı, kentin saygınlığını ve ihtişamını vurgulamak³⁴⁰, aynı zamanda da insanlarda güçlü bir etki yaratma adına yapının en prestijli bölümü olarak tasarlanmıştır. Buna karşın binanın arka cephesi ise yüksek kod farkından dolayı binanın en üst seviyesini oluşturmaktadır. Belli bir seviyeye kadar anakaya üzerine binen arka cephe duvarı ve ön cephe duvarının yükseklikleri portikodaki sütunlardan hareketle hesaplandığında ön cephe kornişe kadar 8,5 m; arka cephe duvarı ise 1,5 m. yüksekliğindedir. Her iki duvarın arasında yaklaşık on kata varan yükseklik farkı Priene bouleuterionunda yaklaşık üç kata düşmektedir. Priene bouleuterionun ön cephe yüksekliği 9 m, arka cephe 3 m. yüksekliğe ulaşmaktadır³⁴¹. Aigai bouleuterionunun ön cephe yüksekliği, yapının uzunluğu ve genişliği göz önüne alındığında Vitruvius'un bildirdiği oranın oldukça altında kaldığı görülmektedir³⁴². Aigai bouleuterionunun çatı dahil olmak 11 m.ye yaklaşan yüksekliği göz önüne alındığında, uzunluk (23 m.) ve genişlik (14,5 m.) toplamının yarısından (yaklaşık 19 m.) epey düşük bir değer ortaya çıkmaktadır.

Kuzey ve güney duvarları arasında hem stil hem de işçilik anlamında gözle görülür farklılıklar bulunmaktadır. Batı uçtan orkestraya kadar 0,5 m. genişliğinde ilerleyen her iki duvar, bu noktadan sonra ani bir değişim ile yaklaşık 1 m.lik bir kalınlığa kavuşmaktadır. Eğim ile birlikte artan statik baskıyı kırma adına bilinçli bir şekilde genişletilen duvarlar doğu uçta aynı kalınlıktaki ön cephe duvarına organik bir şekilde bağlanmaktadır. Güney duvarı doğuda ani bir kesilme ile kalınlaştığı noktadan ancak stylobat seviyesinde korunmasına karşın, kuzey duvar bu bölümde yaklaşık 2

³³⁹ Priene bouleuterionu için bkz. Krischen 1941, Taf. 13. Miletos bouleuterionu için bkz. Milet I-2, Taf. VI. VII; Krischen 1941, Taf. 4. 7. Termessos bouleuterionu için bkz. Krischen 1941, Taf. 24; Sagalassos I, 33, Fig. 7. Herakleia bouleuterionu için bkz. Wulzinger 1941, Taf. 28. 29.

³⁴⁰ Vitruvius, 5, 2.

³⁴¹ Kienlin 2004, 98.

³⁴² Vitruvius, dikdörtgen uzun bir *curia* (bouleuterion) inşa edildiğinde, binanın kasalı tavanına kadar olan yüksekliğinin, yapının uzunluk ve genişlik toplamının yarısı kadar olması gerektiğini belirtmektedir (Vitruvius, 5, 2).

m.ye varan bir yüksekliğe ulaşmaktadır. Duvarın birden genişlediği nokta, aynı zamanda kuzey klimaksın kıvrılıp son bulduğu taş döşemeli düzleme karşılık gelmektedir. Kuzey duvarı bu kısımda dikkatlice incelendiğinde daha sonradan iptal edilmiş bir kapının varlığı göze çarpmaktadır³⁴³. Hellenistik dönem mimari geleneğin simetrik anlayışına göre değerlendirildiğinde binanın kuzeyinde geç dönemde iptal edilmiş kapının hiç şüphesiz güney duvarında da bir karşılığının olması gerekmekte ancak, duvarın stylobat seviyesine kadar tahrip olmasından dolayı güneydeki kapıya ait bir iz ele geçmemiştir. Buna karşın, agora meydanından binaya giriş için en uygun noktanın burası olması ve eski bouleuteriona ait güney duvarda iptal edilmiş daha erken bir kapının varlığı, bina için en uygun girişin bu noktada bulunması gerektiğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Kuzey duvarın dış ve iç yüzlerinde kapının iptal işlemi açık bir şekilde görülmektedir. Binanın ön cephe duvarı ile organik bir bağ içinde, “Pseudo-isodomik Duvar İşçiliği”³⁴⁴ olarak adlandırılan kuzey duvarının dış örgüsü, iptal edilen kapıya kadar kesintisiz devam etmektedir. Söz konusu örgü Pergamon’da İ.Ö. 150’ye tarihli II No.lu Peristyloslu Yapı’nın kuzey duvarına benzemektedir³⁴⁵. İptal edilen kapıdan sonra kuzey duvarının işçiliği, kare ve dikdörtgen blokların bir arada kullanıldığı “Küp Formlu Kesme Taş İşçiliği”nde³⁴⁶ tamamen farklı bir örgüye dönüşmüştür. Binanın ön cephe duvarı ile aynı örgüde kuzeydeki iptal edilen kapıya kadar kesintisiz devam duvar işçiliği Pergamon’da Çeşme Binası’nın İ.S. 1. yy.ın ilk çeyreğine tarihli güney duvarı ile benzerlik göstermektedir³⁴⁷. Kuzey duvarının dış yüzündeki böylesi bir değişimin sebebi, İ.S. 17 depreminin yarattığı tahribat olmalıdır. Benzer örgü bouleuterion batı duvarında da takip edilmekte; kuzey duvarı ile aralarında organik bir bağın olduğu batı duvarı da kuzey uzun kenarı ile aynı zamanda inşa edilmiş olmalıdır. Depremde büyük zarar gördüğü anlaşılan kuzey duvarın doğu kısmı yıkılmadan sağlam kalmayı başarmış ancak, statığı bozulduğu anlaşılan duvarın bu kısma 7,5 m. genişliğinde bir payanda eklenerek sorun giderilmiş; buna karşın, batı bölümü tamamen yıkılan kuzey duvar ile batı duvar, İ.S. 17 dolaylarındaki mimari

³⁴³ Bkz. Bölüm 2.1.4.5 Theatron.

³⁴⁴ AvP XV-3, 8, Abb. 3. 5.

³⁴⁵ AvP XIV, Taf. 4. a.

³⁴⁶ AvP XV-3, 8, Abb. 3. 6.

³⁴⁷ AvP XV-3, Taf. 13, 1. 2.

anlayışa uygun olarak yeniden örülmüş ve bu esnada kuzey kapısı da kapatılarak iptal edilmiştir. Bouleuterion kuzey duvarının iç yüz örgüsü ele alındığında, duvarın batı kısmı daha iyi korunduğundan iç yüzdeki duvar örgüsü bu alanda daha iyi izlenebilmektedir. Dış yüz ile benzer bir örgüye sahip iç yüzün en belirgin farkı, Pergamon mimarisinde bu tipteki duvarların en belirgin özelliklerinden biri olan yüzeyinin beyaz kireç harç ile sıvalı olmasıdır³⁴⁸. Yapının çevre duvarları, profilli bloklardan (Çiz. 21) oluşan bir silme ile son bulmaktaydı.

Aigai bouleuterionu dış görünüş itibariyle başta Miletos bouleuterionu olmak üzere Priene, Assos, Herakleia, Termessos ve Metropolis bouleuterionları gibi Pergamon krallığındaki gösterişli diğer bouleuterionlardan çok daha sade bir anlayış ile tasarlanmasına karşın; özellikle İ.Ö. 2. yy.ın başları ile birlikte ortaya çıkan bir moda ile kendini yeniden var etmeyi başarmış bir bouleuterion geleneğine sadık kalınarak inşa edilmiştir.

³⁴⁸ AvP XV-3, 10.

2.5.1.2 ÖN ODALAR

Bouleuterionun ön cephe duvarı ile theatron arasındaki bölüme karşılık gelen ön odalara binanın ön tarafındaki dört ana kapı ile girilmektedir. Theatrondaki orkestranın yaklaşık 3 m. alt kodunda kalan bu bölüm önlü arkalı ikişer odanın yan yana meydana getirdiği dört ana mekana sahiptir (Resim 22, Plan 11, 12). Toplamda sekiz odanın yer aldığı alanda sadece ön ve arka odalar arasında birer kapı ile geçiş sağlanmakta; buna karşın yan odalara açılan herhangi bir kapı bulunmamaktadır. Ortaya çıkan durum da yan yana sıralı dört mekanın kendi içerisinde kapalı bir yapı sergilediğini göstermektedir. Ön odaların tabanları üzerinde dağılmış olarak ele geçen kireç harçlı taban parçaları ve taban tuğlaları mekanların işçiliği hakkında bilgi vermektedir.

2,8 m. genişliğindeki sekiz odadan ön sıradakiler 3,1 m. uzunluğa sahipken; 2,2 m. uzunlukları ile daha kısa olan arka odaların yüzölçümleri daha küçüktür. Ortalama 0,8 m. genişliğindeki kapılar ile geçilen arka odalardan 2B ile 3B Odalarını ayıran, doğu-batı doğrultulu ortak duvar doğu uçta kare plana yakın yüksek bir podyuma yaslanmaktadır. Her bir sıranın yaklaşık 1x0,5 m. ölçülerinde, 0,25 m. yüksekliğinde yan yana dizilen iki dikdörtgen bloğun her bir sırada alternatif yönde örülmesi ile oluşturulmuş podyum 1,07x1 m. genişliğinde olup, yaklaşık 2 m. yükselerek orkestra seviyesine kadar ulaşmaktadır. Aynı işçilik özelliği gösteren benzer podyumlar çoğunlukla stoalardaki sütunlar için temel ayağı olarak kullanılmıştır. Söz konusu uygulamada genelde bir dolgu üzerinde yükselen stoaların zeminleri şüphesiz ki iç taraftaki sütun sırasını taşımak adına gerekli direnci göstermede tek başına yetersiz kalmaktaydı. Bundan dolayı, yapıda oluşabilecek muhtemel bir statik problemi giderme adına da iç taraftaki sütunların her birinin altına büyük dikdörtgen bloklardan oluşan güçlü temel ayakları inşa edilerek sütunların sağlam birer zemin üzerine oturması sağlanmıştır. Buna en iyi örnek Atina'daki Attalos II Stoası verilebilir; İ.Ö. 150'ye ait stoanın içteki sütunların yükselmesi için dikdörtgen blok taşların alternatif olarak dizilmesi sonucunda kare planlı yüksek bir temel ayağı (Resim 22) elde edilmiştir³⁴⁹. Aigai bouleuterionundaki podyum ile tamamıyla aynı yapım tekniğinde inşa edilmiş bir diğer temel ayağı ise yine İ.Ö. 150 dolaylarına tarihli Metropolis Stoası'nda

³⁴⁹ Camp – Dinsmoor 1984, 11, Res. 16; Agora XXVII, Pl. 8. 9. 13. 14. 19. 59. 60.

görülmektedir³⁵⁰. Aigai bouleuterionu ile Atina'daki Attalos Stoası ve Metropolis Stoası'ndaki kare planlı temel ayakları mimari ve teknik yöndeki benzerliklerine karşın, Aigai bouleuteriondaki yüksek podyumun konumu göz önüne alındığında bir sütun ya da üst yapıyı destekleyen herhangi bir direk için tasarlanmadığı anlaşılmaktadır. Yapının uzun kenarını takiben tam olarak merkezden geçen aks üzerinde yer alan yüksek podyum, bulunduğu alanda çatı makasını desteklemek için tek başına yeterli değildir. Bununla birlikte, yüksek podyumun yer aldığı alanın çevresinde bir sütuna ait herhangi bir parçanın ele geçmemiş buna karşın, söz konusu podyumdan düştüğü kesin olarak bilinen Hestia heykeli podyumun hemen arka tarafında *in-situ* olarak ele geçmiştir. Tüm bu veriler yüksek podyumun bir sütun için temel ayağı işlevinden ziyade bouleuterionun kült heykeli olan Hestia için oldukça sağlam bir temel görevi gördüğünü ortaya koymaktadır. Atina ve Metropolis örneklerinin Aigai bouleuterionundaki yüksek podyum ile hem yapısal hem de tarihsel anlamda büyük yakınlık göstermesi Pergamon mimari anlayışının ve teknik uygulamalarının farklı merkezlerdeki küçük bir yansıması olarak yorumlanabilir. Bir parantez açmak gerekirse, aynı yapısal özelliğe sahip yüksek podyumun sadece Aigai, Atina ve Metropolis'teki örnekler ile sınırlı olması, söz konusu üç merkezdeki üç yapının da aynı elden çıkmış olabileceği, başka bir deyişle mimarlarının aynı kişiler olabileceği, en azından bu yapıların inşasında aynı ekibin ve işçilerin çalışmış olabileceği ihtimalini akla getirmektedir.

Bouleuterionun ön cephe duvarının iç yüzlerine, 1 ve 2 No.lu kapılar ile 2 ve 3 No.lu kapılar arasına iki payanda yaslanmaktadır. Buna karşın, söz konusu payandalardan 3 ve 4 No.lu kapılar arasında olmaması plan açısından asimetric bir görüntü oluşturmaktadır. Payandalar bu asimetric yapısı ile binanın inşasında planlanmadıkları anlaşılmaktadır. 2,35 m.lik korunan yükseklikleri ile payandalar kuşkusuz orkestra düzlemine kadar yükseliyor olmalıydı. Payandaların, bouleuterion cephe duvarını içten desteklemek amacı ile binanın inşasından daha geç bir dönemde cephe duvarına eklendiği anlaşılmaktadır. Duvarın iç yüzüne dayanan her iki payandanın duvar işçilikleri dikkate alındığında, Pergamon'daki Diodoros Paspáros

³⁵⁰ Ersoy 1998, Lev. 103. 107.

Heroonu'nundaki yan odanın duvar örgüsü ile büyük benzerlik göstermektedir³⁵¹. Söz konusu yan oda Heroon'a İ.S. 17'e tarihli üçüncü evrede eklenmiştir. Payandalar ile Heroon'un duvarları arasındaki bu yakın benzerlikten hareketle, İ.S. 17 depreminde büyük bir yıkımın yaşandığı bilinen Aigai'de bouleuterionun da zarar gördüğü ve yapıya dönük onarım çalışmalarında da payandaların hem yapının cephe duvarını desteklemek adına hem de Ephesos³⁵² ve Aphrodisias³⁵³ bouleuterionlarındaki gibi bronz heykelleri taşımak adına pedestal olarak kullanılmış olmalıdır. Bununla birlikte, Pergamon örneği ile olan bu tipolojik yakınlık, bouleuterionun inşa edildiği ilk evrede ön odaların büyük bir olasılıkla tek bir mekan olarak kullanıldığını ve İ.S. 17 depreminin ardından söz konusu mekanın bölünerek odalara dönüştürüldüğünü açık bir şekilde ortaya koymaktadır. İ.S. 17 depreminin yarattığı izlerin takip edilebildiği bir diğer yapı olan Troia bouleuterionunun theatronuna ait oturma sıraları en alt sırası hariç, kireç taşından yapılmıştır. Üst sıralardan farklı olarak mermer olan en alt sıralardan bir tanesinde Dor düzenindeki bir friz devşirilerek kullanılmıştır. Söz konusu oturma sıralarında ve orkestrada yer alan döşemeler Augustus ya da Tiberius dönemlerindeki onarımları işaret etmektedir³⁵⁴. İ.S. 17'de bölgede büyük yıkımlara sebep olmuş bir deprem sonrasında imparator Tiberius'un aralarında Aigai'nin de olduğu birçok kente önemli yardımlarda bulunduğu bilinmektedir³⁵⁵. Depremin etkisini şiddetli bir şekilde gösterdiği Aigai'nin önemli kamusal yapılarından biri olan ve deprem sonrasında büyük oranda tahrip olduğu anlaşılan bouleuterion, imparator Tiberius'un verdiği destek ile onarılmıştır. Troia bouleuterionundaki Augustus-Tiberius dönemine ait onarımlar, Aigai'de arkeolojik veriler ile de tespit edilen söz konusu depremin Troia bouleuterionundaki izleri olabilir. 1D Odası'nın kuzeydoğu köşesindeki duvar örgüsü özellikle bouleuterionun kuzey duvarının diğer kısmındaki örgü ile belirgin farklılık göstermektedir. Bouleuterionun ön cephe duvarının en kuzeydeki kısmını da kapsayan

³⁵¹ AvP XV-1, Taf. 11, 5-8; Taf. 12, 1-4.

³⁵² Bier 2011, Plan 4-7.

³⁵³ Bier 2008, 148, Fig. 6..

³⁵⁴ Dörfeld 1902a, 233, 234; Rose 1992, 49; Aylward 2000, 119.

³⁵⁵ Tac. Ann. 2.47. Doğer et al. 2012, 186.

bu duvar işçiliğın oldukça yakın örneği Pergamon'da İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına tarihli bir komplekse ait odanın duvarlarında görölmektedir³⁵⁶.

Aigai bouleuterionunun ön odalarının işlevi ile ilgili olarak Atina bouleuterionuna bakıldığında, bouleuterionda Zeus Boulaios ve Athena Boulaia'ya adanmış bir kutsal alanın (küçük bir tapınak) varlığı bilinmektedir³⁵⁷. Söz konusu kutsal alanda her iki tanrı(ça)ya adanmış birer altar yer almaktaydı³⁵⁸. Bouleuterionlarda böylesi özel mekanların varlığından hareketle Aigai bouleuterionundaki ön odalar da ya Atina örneği ile benzer bir şekilde Zeus ve Hestia'ya adanmış kutsal bir alan olmalı ya da daha önce ileri sürüldüğü gibi kentin prytaneionu olmalıdır³⁵⁹. Ön odaların prytaneion olma olasılığı göz önüne alındığında ise söz konusu odalar en azından Geç Hellenistik dönemle birlikte prytaneion işlevini kaybetmiş olmalıdır³⁶⁰. Bu dönemden itibaren işlevsel olarak değişime uğrayan prytaneionlarda Hestia'nın daha da önemli bir kimliğe kavuşması dikkate alındığında Hestia kült heykelinin, Aigai bouleuterionunda, yapının yıkılış tarihi olan İ.S. 272 dolaylarına kadar, birçok kez tahrip olup onarım görmesine karşın, heykelin bina içindeki varlığının ısrarla sürdürölmesinin nedeni anlam kazanmaktadır.

Hestia kült heykelinin üzerinde yükseldiği podyumun hemen altında anakayaya oyulmuş bothros çukuru yer almaktadır. Podyumun altında kalan ve 2B ve 3B odalarının taban altlarına kadar uzayan bothros kapalı bir kontekst olma özelliği ile Aigai bouleuterionunun inşa tarihine ilişkin kesin veri sağlamaktadır. 4B Odası'nın taban altında tespit edilen bir diğer bothros da aynı şekilde yapının inşa tarihini destekleyen diğer bir bulgudur. Ön odaların tabanlarında *in-situ* olarak bulunan küçük buluntular ise yapının son kullanım tarihi ve terk ediliş hakkında önemli bilgiler vermektedir.

³⁵⁶ Pergamon'daki örnek için bkz. AvP XV-3, Taf. 10, 1-4.

³⁵⁷ Antiphon yaklaşık İ.Ö. 412'de kaleme aldığı eserinde, boule üyelerinin girebildiği Zeus Boulaios ve Athena Boulaia'ya ait bir kutsal alan (küçük bir tapınak) olduğundan bahsetmektedir (bkz. Antiphon, *Khoreutes*, 6. 45). Ayrıca bkz. Thompson 1937, 213; Larson 2007, 55.

³⁵⁸ Judeich 1931, 347; Crosby 1937, 452.

³⁵⁹ Bohn – Schuchhardt 1889, 33-35; Miller 1978, 225. 226.

³⁶⁰ S. Miller, Geç Hellenistik dönemde *Ksenia* davetlerinin kaybolduğunu ve bunun da prytaneionlarda dinsel işlevlerin (Hestia'nın öneminin artması) ve eskiye olan saygının (eski ünlü kişilerin heykellerinin ya da eski eserlerin sergilenmesi) ön plana çıktığı bir değişimin olduğu anlamına geldiğini belirtmiştir (Miller 1978, 129).

2.5.1.2.1 BRONZ HEYKEL KAİDELERİ VE YAZITLAR

2D ve 3D Odalarına dağılmış bir şekilde ele geçen yazıtlı bloklar ve profilli parçalar bir araya getirildiğinde en üstte dışa çekik profili ile yaklaşık 3,5 m. genişliğe ulaşan; yazıtlı kısımda da 3,2 m.ye daralan bir kaide oluşturmaktadır. Üst katta, ana hatlarıyla güneydeki payanda üzerinde olması gereken kaidenin (Çiz. 22–26, Resim 23) kuzey kenarı 2D ve 3D Odalarının ortak duvarı olan ve payandaya yaslanan doğu-batı doğrultulu duvar üzerine otururken; kaidenin güney kenarı da 3D ile 4D Odalarını bölen duvar üzerine denk geliyor olmalıydı. Geniş bronz kaide, bouleuterionun kullanımdan kalkıp, yıkılması ile birlikte alt kattaki odaları içerisine düşerek parçaları dağılmıştır. Kaidenin ön cephesindeki orthostatik bloklar toplamda yedi adettir. Kaidenin ön cephesindeki yazıtlı bloklar toplamda yedi adet olup, hepsi 0,55 m. yüksekliğindedir. Her biri farklı genişliğe sahip bloklar dört tanesi, yükseklikleri ile yaklaşık aynı ölçüde olmakla birlikte, üç tanesi hemen hemen yarı genişliğe sahiptir. Bronz heykel kaidesinin profilli üst kısmının yakın örneği Kaunos'ta Augustus dönemine tarihli İatrokles'in heykel kaidesinde görülmektedir³⁶¹. Blokların ön yüzlerinde toplam üç adet yazıt grubu yer almaktadır. Hepsi Aiol lehçesinde kaleme alınmış yazıtlar sırası ile aşağıdaki gibidir:

1. Grup:

ἀ βόλλα καὶ ὁ δᾶμος ἐτί-
μασεν Ἰσίδωρον Ἑρμο-
κλέος πρῶτον καὶ μό-
4 νον Αἰγαέων σωτήρα
καὶ τροφέα τᾶς πόλιος
ἁμμέων πελομένων.

“Meclis ve Halk, Aigailular’ın içinde birinci ve tek olan, şehrimizin kurtarıcısı ve babası besleyeni haline gelen, Hermokles oğlu İsidoros’u onurlandırdı.”

³⁶¹ Çörtük 2012, Lev. 148, KN 20.

Yazıtta adı geçen isimlere sırası ile bakıldığında, Hermokles ismi Anadolu'da İonia, Lydia ve Troas'ta³⁶²; Adalarda da Khios, Girit, Euboia, Rhodos ve Samos'ta rastlanan bir isimdir³⁶³. Oğlu İsidoros ise Pergamon başta olmak üzere Mysia'da, Aiolis'te, İonia'da, Lydia'da, Troas'ta, Bithynia'da ve Pontos'ta birçok kentte, ayrıca Adalardaki çok sayıda yerleşimde sıklıkla tercih edilen bir isim olduğu görülmektedir³⁶⁴.

İkinci Grup:

ἂ βόλλα καὶ ὁ δᾶμος ἐτί-

μασεν Στρατονίκην

Διοκλέος γυναῖκα Ἴσι-

4 δῶρω εὐεργέτιν τᾶς

πόλιος.

τὰς τιμὰς ἀνέστησεν

ἐκ τῶν ἰδίων ἢ Στρατο-

8 νίκη.

“Meclis ve Halk, Diokles'in karısı Stratonike ve şehrin hayırseveri İsidoros'u onurlandırdı. Onur (heykellerini) kendi parası ile Stratonike dikti.”

Yazıtta adı geçen isimlerden Diokles, yakın çevre olarak Aiolis'in diğer kentlerinden Elaia ve Myrina'da; Pergamon ve Kyzikos başta olmak üzere Mysia'da; İonia ve Lydia'daki birçok kentte; Troas ve Pontos'ta; Adalarda sıkça kullanılan bir isimdir³⁶⁵. Yazıtta onurlandırılan bir diğer kişi olan Stratonike ismi; İonia, Lydia, Bithynia, Mysia, Troas, Pontos ve Adalarda oldukça yaygın bir kullanıma sahip olmasına karşın, Aiolis'te bu isme Aigai dışında hiç rastlanılmaması dikkat çekicidir³⁶⁶.

³⁶² LGPN V-A, s.v. “Ερμोकλής”.

³⁶³ LGPN I, s.v. “Ερμोकλής”.

³⁶⁴ LGPN V-A, s.v. “Ισίδωρος”; LGPN I, s.v. “Ισίδωρος”.

³⁶⁵ LGPN V-A, s.v. “Διοκλής”; LGPN I, s.v. “Διοκλής”.

³⁶⁶ LGPN V-A, s.v. “Στρατονίκη”; LGPN I, s.v. “Στρατονίκη”.

Üçüncü Grup:

ἄ βόλλα καὶ ὁ δᾶμος
ἐτίμασεν Ἑρμοκλεα
Ἰσιδώρω ὑδὸν

“*Meclis ve Halk İsidoros oğlu Hermokles’i onurlandırdı.*”

Üçüncü yazıtta da İsidoros ismi bir kez daha geçmekte olup; babasının adını verdiği bir oğlunun olduğu anlaşılmaktadır³⁶⁷.

Üç gruptan oluşan yazıt dizisindeki soyağacı sırası şu şekilde oluşmaktadır. Hermokles’in oğlu İsidoros’un babası ile aynı ismi (Hermokles) taşıyan bir oğlu bulunmaktadır. Kentin diğer hayırseveri olan Stratonike’nin de babasının Diokles olduğu anlaşılmaktadır.

Payandalar arasında yer alan bronz heykel kaidelerinin, dolayısıyla da yazıtta adı geçen kişilerin onurlandırılma dönemleri ile ilgili olarak payandaların tarihi dikkate alındığında, İ.S. 17 Depremi *terminus post quem* oluşturmaktadır. Söz konusu deprem sonucunda büyük zarar gördüğü bilinen Aigai’ye sadece İmparator Tiberius yardım etmemiş, aynı zamanda kentin ileri gelen önemli bir şahsiyeti olduğu anlaşılan başta İsidoros olmak üzere ailesi önemli yardımlarda bulunmuştur. Deprem ile birlikte büyük oranda tahrip olduğu anlaşılan bouleuterionun özellikle doğu ve kuzey cepheleri zarar görmüştür. Orijinalinde kuzey duvarının içinde sıralanan heykeller de deprem sonucunda sergilendikleri yerden düşerek kırılmıştır. Bu zararı giderme adına doğu cephenin iç yüzüne; kuzey cephenin de dış yüzüne payandalar yerleştirilmiş; heykellerin de kırılan kısımları onarılarak tekrar aynı yerlerine ancak, bu sefer daha farklı bir niş içerisine konularak teşhir edilmiştir. Tüm bu onarım faaliyetlerini düzenleyip finanse eden İsidoros ve ailesi aynı zamanda deprem sonrasında kentte baş gösterdiği neredeyse kesinleşen açlığı gidermiş olup, Aigai halkı ve meclisi tarafından “kentin besleyeni” ve “kurtarıcısı” unvanları ile onurlandırılarak bouleuteriona heykelleri dikilmiştir.

³⁶⁷ İsidoros ve Hermokles isimleri için bkz. dn. 363.

Söz konusu bronz heykel kaidesinin dışında ikinci bir bronz heykel kaidesi (Resim 24, Çiz. 27–29) ise dikdörtgen prizma şeklinde bir *acropodium*dur (postament, pedestal). Üç parçadan oluşan kaide, profilli bir üst kısma; yazıtlı, dikdörtgen prizma bir gövdeye ve yine profilli bir altlığa sahiptir. Aynı kaidenin oldukça yakın profile sahip bir benzerleri, Pergamon’daki Hera Tapınağı’nda, Attalos II dönemine tarihli bir rahibe heykeline ait kaidede görülmektedir³⁶⁸. Delos’ta İ.Ö. 2. yy.a ait heykel kaideleri de aynı şekilde düz gövdeli, üstü ve altı profilli toplam üç parçadan oluşmaktadır³⁶⁹. İ.Ö. 2. yy.ın başları ile görülmeye başlayan, bu tipteki düz gövdeli kaideler yüzyıl boyunca yoğun olarak kullanılmıştır³⁷⁰. Bronz heykel kaidesinin ön yüzündeki yazıt ise şu şekildedir:

[ἀ πόλις ???]

Ἀπολλοδώρον

Δημόλω ἥρωα

4 καὶ τᾶς πατρίδος

εὐεργέταν

“Şehir (?), kahraman (ölü) ve ülkenin hayırseveri, Demylos oğlu Apollodoros’u (onurlandırdı).”

Tipolojik olarak değerlendirildiğinde Attalos II dönemini işaret eden bronz heykel kaidesinde görülen Apollodoros ismi hemen dikkati çekmektedir. Aigai’de daha önce de bilinen bu isim, Apollon Khresterios Tapınağı’na giden yolda tespit edilmiş bir korniş bloğunun üzerindeki yazıtta geçmiş ve yazıttaki ifadeden de Apollonidas adında bir oğlu olduğu anlaşılmıştır³⁷¹. Bu veriden hareketle muhtemelen her ikisi de aynı kişi olan Apollonidas’ın babası Apollodoros hem bouleuterionda hem de Apollon Khresterios Tapınağı’nda onurlandırılmış olmalıdır. Apollodoros, özellikle İ.Ö. 2. yy.da Pergamon başta olmak üzere Mysia’da; Aiolis’te ise Kyme, Elaia ve Myrina’da; İonia’da; Bithynia’da ve Troas’ta, ayrıca Adalarda sevilerek kullanılan bir isim olduğu

³⁶⁸ AvP VI, Taf. 34, 14. 18. 19; Beibl. 7. Ayrıca bkz. Radt 2002, 185, Res. 131.

³⁶⁹ Schmidt 1995, Abb. 59. 273.

³⁷⁰ Schmidt 1995, 155–168; Abb. 59.

³⁷¹ Bohn – Schuchhardt 1889, 55, No. 8, Abb. 72.

anlaşılmaktadır³⁷². Apollodoros'a ait söz konusu bronz heykel, bir önceki bronz heykel grubundan daha öncesinde bouleuterionun inşası ile birlikte dikildiği anlaşılmaktadır. Apollodoros, tıpkı diğer *euergetes*ler gibi Aigai bouleuterionunun inşasına şüphesiz ki önemli katkılarda bulunmuş ve Aigai halkı tarafından onurlandırılmıştır.

3B Odası'nda ele geçen bir yazıt İ.S. 2. yy.da Aigai'nin ekonomik yapısı hakkında önemli veriler içermektedir; "...adı yukarıda zikredilen Fortunatus (adındaki kişi) bu dekreti (kararı) görkemli sarayındaki Antoninus Caesar'a sunduktan sonra....imparator keçi "aige" diye adlandırılan vergi oranını altıda bir olarak saptadıktan sonra (bu konuda yazılı) bir stel dikilmesini emretti, ki gelecekte bu türden bir olay tekerrür etmesin. Emrediyorum ki (veya emretti ki) eğer biri bu stele zarar verecek olursa, imparatorluk hazinesine beş birim altın ve mevcut tüm mülkünü ve eskiden edindiği tüm varlığını (ceza olarak) versin..."³⁷³.

2.5.1.2.2 BOTHROS I

4B Odası'nın güneybatı ucunda anakayaya oyulması ile elde edilmiş I No.lu Bothros 1,25x0,70 m. ölçülerindedir. Bothrosun özellikle dip ve dibe yakın kısımlarında tespit edilen pişmiş kil topaklar, bothrosun iç kil ile sıvandığını ortaya koymaktadır. Daha sonra güçlü bir ateş ile kil pişirilmiştir ve yer yer cürüflaştırılmıştır. Söz konusu kil topaklarının pişerek cüruf haline dönüşmüş yapısı ve aynı alanda ele geçen erimiş bronz parçaları, bothros içinde yüksek ısıda güçlü bir ateş yakıldığını göstermektedir. Yakma işleminin ardından bothros içerisine ritüel ile bağlantılı malzeme atılmış ve üzerine orta boy taşlar ile örtülerek kapatılmıştır. Bothrosta ele geçen malzemenin büyük bir çoğunluğu seramikler ve sikkelerden oluşmaktadır. Bunlar dışında üç adet ağırlık, bir adet pişmiş toprak figürin ve kil parçası ele geçmiştir. Bothrostaki seramiklerin çok parçalı ancak tama yakın buluntu şekli ile İ.Ö. 300 dolaylarına tarihli bothrostan farklı olarak, bothrosta gerçekleştirilen ritüelin ardından, hiç şüphesiz ki tören ateşi söndükten sonra seramiklerin doğrudan bothros içerisine atıldığını göstermektedir.

³⁷² LGPN V-A, s.v. "Ἀπολλόδορος"; LGPN I, s.v. "Ἀπολλόδορος".

³⁷³ Söz konusu yazıt Prof. Dr. Hasan Malay tarafından yayına hazırlanmaktadır.

Bothrostaki seramik repertuarının; içki kapları, servis kapları ve günlük kullanım kapları olmak üzere üç ana gruba ayrıldığını söylemek mümkündür³⁷⁴. Sayıca oldukça fazla ele geçen içki kapları içerisinde kantharoslar ve kaseler sayılabilir; bunların haricinde ince kaplar içerisinde tabaklar dahil edilebilir. İçki kapları ile hemen hemen aynı orandaki bir diğer buluntu grubu olan servis kaplarının büyük bir kısmını lagynoslar, lekythoslar ve sürahiler oluşturmaktadır. Ele geçen üç lagynostan biri beyaz zeminli örneklerden olup, diğerler ikisinin yüzeyi firnislidir. Günlük kullanım kapları büyük oranda khytraları, lopusları ve lekaneleri içermekte; bunlara ilaveten bir adet lopus kapağı ve akıtaçlı leğen de sayılabilir. Kapların yanında, bothrosta çok sayıda ele geçen silindirik formlu, tuzluk benzeri kaplar; şüphesiz ki yuvarlak ya da sivri dipli kapların dik durmasını sağlayan birer destek ayağı olmalıdır. Bir kandil ve at nalı formlu ocak parçası ile üç piramidal ağırlık, kaplar dışındaki farklı buluntular olarak değerlendirilebilir. Ocak parçasının yanı sıra khytralar üzerinde de gözlenen yanık izleri, bothrosun hemen yakınında bir pişirme eyleminin gerçekleştirildiğinin göstergesidir. Bunlara ek olarak; içki, servis ve mutfak kaplarından oluşan seramik repertuarı bothrosta yeme-içmeye dayalı bir ritüelin düzenlendiğini akla getirmektedir.

Bothrostaki seramik buluntuları sırası ile ele alınacak olursa; siyah ve kahverengi firnisli, metal taklidi, torba formlu kantharoslar (Kat. No. 68–72), Pergamon'da skyphos olarak tanımlanmış³⁷⁵; Ephesos'ta ise skyphos-kantharos olarak adlandırılmış³⁷⁶; Korinth'te³⁷⁷ hem Batı Yamacı Seramiği'nde hem de düz siyah firnisli; Daskyleion'da³⁷⁸ da Batı Yamacı Seramiği'nde bezenmiş paralelleri ile karşılaştırıldığında İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına ait olmalıdır. Pergamon'da³⁷⁹, Delos'ta³⁸⁰, Ephesos³⁸¹ ve Thebes'te³⁸² aynı formun applike bezeli örneklerinin tarihi için İ.Ö. 2.

³⁷⁴ Bothrostaki seramik örnekleri için ayrıca bkz. Doğer et al. 2008, 228, Res. 8; Doğer et al. 2012, 192, Çiz. 3.

³⁷⁵ AvP I-2, Beibl. 39, 2. 4; Schäfer 1968, Taf. 51, G 4; AvP XIV, Taf. 26, K 81; Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 39, No. S 6–9.

³⁷⁶ Gassner 1997, Taf. 7, No. 114. 115.

³⁷⁷ Corinth VII-3, Pl. 53, No. 460. 463. 466.

³⁷⁸ Dereboylu 2003, 45, BY 16. BY 35.

³⁷⁹ Schäfer 1968, Taf. 34, E 79; Taf. 36, E 85; Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 39, No. S 8; Hübner 1993, 192, No. 105; 197, No. 177; 202, No. 246; 203, No. 259. 260; 206, No. 296; Bounegru 2003, Pl. 86, 2 a; Grüßinger et al. 2012, 470, Kat. 363, 3.64.

³⁸⁰ Bruneau 1991, 619, No. 21; 643, No. 86. 87.

³⁸¹ Meriç 2002, 31, K 38.

yy.ın ikinci çeyreği önerilmektedir. Atina agorası depozitlerindeki siyah firnisli, torba formu kantharoslar İ.Ö. 2. yy.ın ortaları ve üçüncü çeyreğine ait olup; Aigai örnekleri ile tarih bakımından örtüşmektedir³⁸³. Söz konusu merkezler dışında Stobi’de bulunan benzer örnek de İ.Ö. 2. yy.a tarihlendirilmiştir³⁸⁴. Bothros depozitinde tespit edilmiş, çok sayıdaki derin ekhinus kasenin (Kat. No. 73–78) ağız kenarında kırmızı firnisli geniş bantlar bulunmaktadır. Ekhinus kaselerinin formlarına bakıldığında; Pergamon³⁸⁵, Atina³⁸⁶, Korinth³⁸⁷, Ephesos³⁸⁸, Metropolis³⁸⁹, Tarsus³⁹⁰, Kıbrıs³⁹¹, Samaria³⁹² ve Paphos³⁹³ depozitlerinde İ.Ö. 2. yy.ın başları ile başlayıp; İ.Ö. 150’ye kadar devam eden son tipteki örneklerde görüldüğü gibi ağız kenarları keskin bir açı ile içe dönmekte ve gövdeleri düz ve keskin bir şekilde aşağıya inmektedir³⁹⁴. Özellikle Pergamon Zeus Altarı’nın temelinde tespit edilen benzer tipteki kaplar, bu seri için İ.Ö. 170–160 gibi spesifik bir tarif önerilmesine imkan tanımaktadır³⁹⁵. Bothrosta ele geçen kalıp yapımı kaselerin (Kat. No. 79, 80) ağız kenarında beyaz ek boya ile yapılan bezeme Batı Yamacı stilinde³⁹⁶ olup, gövde üzerindeki kabartmaların aynısı Pergamon’da İ.Ö. 2. yy.ın ikinci çeyreğine tarihli bir örnekte görülmektedir³⁹⁷. Delos’taki karşılıkları İ.Ö. 166–69 arası dönemde üretilmiştir³⁹⁸. Ephesos’ta³⁹⁹, Daskyleion’da⁴⁰⁰, Hama’da⁴⁰¹ görülen benzer tipteki kalıp yapımı kaseler İ.Ö. 2. yy.a tarihlidir. Bothros kontekstindeki yarım küre gövdeli ve kaideli kaseler (Kat. No. 81–85) İ.Ö. 150

³⁸² Braun – Haevernick 1981, Taf. 20. 21; Heimberg 1982, Taf. 8, No. 131. 132.

³⁸³ Agora XXIX, Fig. 19, No. 278–301.

³⁸⁴ Stobi I, Pl. 89, No. 748.

³⁸⁵ Schäfer 1968, Taf. 4, C 17–20; AvP XIV, Taf. 37, K 135–157; Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 30, 90. 91.

³⁸⁶ Agora XXIX, Fig. 63. 64, Pl. 76. 77, No. 993–1033.

³⁸⁷ Corinth VII-3, Pl. 2. 43. 44, No. 16–18. 25. 29–31. 33.

³⁸⁸ Mitsopoulos-Leon 1991, Taf. 1–3, No. 1–10; Gassner 1997, Taf. 4, 63–76.

³⁸⁹ Gürler 2003, Pl. 9, A 1–8.

³⁹⁰ Tarsus I, Fig. 121. 122. 180.

³⁹¹ SCE IV-3, Fig. 21, 2–8.

³⁹² Samaria-Sebaste III, 224, Fig. 38, No. 1–10.

³⁹³ Paphos III, Fig. 14, No. 1–20; Fig. 49, 57–71; Fig. 57, 22–43.

³⁹⁴ Agora XXIX, 163.

³⁹⁵ Pergamon Zeus Altarı’nın temelinde bulunan örnekler için bkz. Radt – Luca 2003, Pl. 3.

³⁹⁶ Pergamon’da İ.Ö. 2. yy.ın ilk yarısına ait benzer örnekler için bkz. Schäfer 1968, Taf. 12, D 12. D 13. D 17–19.

³⁹⁷ AvP I-2, Beibl. 42. 43; Schäfer 1968, 19; Abb. 14, 2.

³⁹⁸ Délos XXXI, 7.

³⁹⁹ Mitsopoulos-Leon 1991, Taf. 76–87; Gassner 1997, Taf. 19. 20, 246–271.

⁴⁰⁰ Dereboyu 2003, Pl. 42, KA 10. KA 25.

⁴⁰¹ Hama III-2, 119, Fig. 46.

dolaylarında derin ekhinus kaselerinin yerini almıştır⁴⁰². Bothrosta, ekhinus kaselerinin son tipleri ile yarım küre gövdeli ve kaideli kaselerin bir arada ele geçmesi bothrostaki ritüelin İ.Ö. 150 dolaylarında gerçekleştiğini kesin olarak ortaya koymaktadır. Bothrosta, Pergamon Sigillatası'na ait bir kaide parçası (Kat. No. 86) ise İ.Ö. 2. yy. sonları-1. yy. başları ile başlayan en erken Pergamon mallarından biri olup⁴⁰³; ele geçtiği kontekst göz önüne alındığında Pergamon Sigillata üretiminin İ.Ö. 150 dolaylarına kadar indiğini göstermesi açısından oldukça büyük önem taşımaktadır⁴⁰⁴. Düz firnisli basit kaseye ait kaide parçasının (Kat. No. 87) Atina⁴⁰⁵, Ephesos⁴⁰⁶ ve Paphos'taki⁴⁰⁷ aynı tipte kaplar İ.Ö. 3. yy. sonlarından itibaren görülmekle birlikte, en yakın örnekler İ.Ö. 175-150'e aittir. Bothrosta bulunan balık tabakları (Kat. No. 88, 89), Pergamon⁴⁰⁸ ve Ephesos'ta İ.Ö. 3. yy.ın sonlarından İ.Ö. 2. yy.ın sonlarına kadar varlık göstermesine karşın⁴⁰⁹; Atina'da İ.Ö. 2. yy.ın ikinci çeyreğine tarihli sos tabaklarına benzemekle birlikte; tondosundaki oyukluk ile sos tabaklarından ayrılmaktadır⁴¹⁰. Yuvarlak gövdeli çanakların (Kat. No. 90-92) Pergamon'daki yakın örnekler⁴¹¹ her ne kadar İ.Ö. 1. yy.a tarihlense de Aigai'deki çanaklar ele geçtiği kontekstin tarihi göz önüne alındığında İ.Ö. 150 dolaylarına ait olmalıdır. Kontekstin bir diğer buluntu grubunu oluşturan bardakların (Kat. No. 93, 94) Atina⁴¹², Stobi⁴¹³, Gambriion⁴¹⁴ ve Paphos'ta⁴¹⁵ gri hamurlu benzerleri İ.Ö. 2. yy.ın sonlarına ait depozitlerden ele geçmiştir. Bothrosta bulunan tek fincan örneği (Kat. No. 95) Pergamon⁴¹⁶, Knossos⁴¹⁷ ve Atina⁴¹⁸ depozitlerinde İ.Ö. 2. yy.a tarihli düz dipli benzer örneklerin de gösterdiği üzere İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına ait olmalıdır. Bothrosta çok sayıda

⁴⁰² Agora XXIX, 164.

⁴⁰³ Agora XXXII, 49-51.

⁴⁰⁴ cf. Bounegru 2003, Pl. 87; Agora XXXII, Fig. 23, No. 745.

⁴⁰⁵ Agora XXIX, Fig. 60, No. 917-931.

⁴⁰⁶ Mitsopoulos-Leon 1991, Taf. 6, A 21-31; Gassner 1997, Taf. 5, No. 82-89.

⁴⁰⁷ Paphos III, Fig. 15, No. 11. 12.

⁴⁰⁸ Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 39, T 27. T 28.

⁴⁰⁹ Mitsopoulos-Leon 1991, Taf. 9, A 42; Gassner 1997, Taf. 6, No. 94-103.

⁴¹⁰ Agora XXVII, 195, ILL. 40, No. 204; Agora XXIX, Fig. 53, No. 759-765.

⁴¹¹ Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 43, N 37.

⁴¹² Agora XXIX, Fig. 96, No. 1586. 1589.

⁴¹³ Stobi I, Pl. 20. 21, No. 159-168; Pl. 128, No. 1090.

⁴¹⁴ Özyiğit 2004, 338, Fig. 10 c; Fig. 11.

⁴¹⁵ Paphos III, Fig. 22, No. 2. 5.

⁴¹⁶ AvP XIV, Taf. 38, K 176.

⁴¹⁷ Coldstream 1973, Pl. 18, 43. 44.

⁴¹⁸ Agora XXIX, Fig. 39. 40, No. 538-564.

ele geçen, tuzluk benzeri silindirik ayakların (Kat. No. 96–107) benzerleri Atina⁴¹⁹, Korinth⁴²⁰, Gambriion⁴²¹ ve Cosa'daki⁴²² benzer örnekleri İ.Ö. 2. yy.ın başları ile görülmeye başlayıp; İ.Ö. 1. yy.ın başlarına kadar kullanılmıştır. Atina agorasında ele geçen ve tuzluk olarak yorumlanan örneklerin tamamı siyah firnisli olup, İ.Ö. 5. yy. ile İ.Ö. 3. yy.ın ortaları arasında görülmektedir⁴²³. Aynı merkezde İ.Ö. 2. yy.ın başlarına tarihli örnekler ise amphora ayağı olarak kullanılmaktadır⁴²⁴. Bothrostaki üç lagynostan (Kat. No. 108–110) en iyi durumda olan beyaz zeminli lagynos (Kat. No. 108) omuz üzerinde; çelenk, amphora, lagynos motifleri ile kuş ve geyik figürleri yer almaktadır. Beyaz zeminli lagynosun Pergamon⁴²⁵, Priene⁴²⁶, Ephesos⁴²⁷, Delos⁴²⁸, Atina⁴²⁹, Aigina⁴³⁰, Kıbrıs⁴³¹ ve Kepoi'deki⁴³² tespit edilen benzer form ve bezemeye sahip yakın örnekler, söz konusu kapların özellikle İ.Ö. 2. yy. ortalarına ait olduğunu göstermektedir. Bezeme açısından değerlendirildiğinde Pergamon'da⁴³³ ele geçen lagynoslar üzerinde oldukça yakın kuş figürü, çelenk, amphora ve lagynos motifleri yer almakta; Daskyleion'da⁴³⁴ ve Kıbrıs'ta⁴³⁵ tespit edilen lagynosların omzunda da benzer tipte çelenk motifi bulunmaktadır. Omuz kısmı korunmuş diğer lagynos (Kat. No. 109) ve sadece ağız kenarı korunmuş örnek (Kat. No. 110) ise yine İ.Ö. 2. yy.ın yaygın lagynos tipidir⁴³⁶. Bothrosta bulunan dört adet yonca ağızlı lekythosun (Kat. No. 111–114) Atina, Delos ve Kıbrıs'ta bulunmuş benzerleri İ.Ö. 2. yy.ın ilk yarısına

⁴¹⁹ Thompson 1934, 389, Fig. 76, D 64.

⁴²⁰ Corinth VII-3, Pl. 25. 60, No. 644.

⁴²¹ Özyiğit 2004, 334, Fig. 1 f. g; 337, Fig. 9.

⁴²² Cosa XXV, 161, D 19a, Pl. 17. 37; E 17 a; 42.

⁴²³ Agora XII, Fig. 9, Pl. 34, No. 921–938; Rotroff 1984, 344, Fig. 1; Pl. 67, 1–3; Agora XXIX, Fig. 65, Pl. 78, No. 1067–1074.

⁴²⁴ Agora XXXIII, Fig. 57, Pl. 47, No. 344–346.

⁴²⁵ Schäfer 1968, Abb. 6, 1–3, Taf. 44, F 10.

⁴²⁶ Wiegand – Schrader 1904, 400.

⁴²⁷ Mitsopoulos-Leon 1991, Taf. 91, E 14; Meriç 2002, 36, K 53.

⁴²⁸ Alt-Ägina II-1, Taf. 51, No. 667–669; Taf. 52, No. 670.

⁴²⁹ Thompson 1934, 404, Fig. 92- E 70–75; Agora XXIX, Fig. 88–94, Pl. 115–117, 1503–1545; Agora XXXIII, Pl. 16. 17, No. 101–114.

⁴³⁰ Alt-Ägina II-1, Taf. 51, No. 667–669; Taf. 52, No. 670.

⁴³¹ SCE IV-3, Fig. 22, No. 21; Fig. 28, No. 5; Paphos III, Fig. 10. 8, 17, Pl. 5, 4.

⁴³² Zhuravlev 2014, 137, Fig. 8.

⁴³³ AvP I-2, Beibl. 45, 1. 3; 277, a; Schäfer 1968, Taf. 43, F 12; Taf. 45, F 11. F 34A; Grübinger et al. 2012, 475, Kat. 3.85. 3.89.

⁴³⁴ Bulut 2007, Şek. 17, 4.

⁴³⁵ SCE IV-3, Fig. 28, No. 5.

⁴³⁶ Stobi I, Pl. 93, No. 786; Gassner 1997, Taf. 27, No. 338; Agora XXXIII, Fig. 16–18, Pl. 16. 17.

tarikhlenmektedir⁴³⁷. Bir sürahiye ait carinalı ağız kenarı parçası (Kat. No. 115) İ.Ö. 2.–1. yy.ın yaygın formlarından biridir⁴³⁸. Çok sayıdaki yüksek ağız kenarlı, halka kaideli olarak sınıflandırılan sürahinin (Kat. No. 116–124) Atina⁴³⁹, Korinth⁴⁴⁰, Ephesos⁴⁴¹ ve Stobi⁴⁴² kontekstlerindeki paralelleri İ.Ö. 3. yy.dan İ.Ö. 86’ya kadar geniş bir dönemde görülmekle birlikte, Aigai’dekine en yakın örnekler İ.Ö. 2. yy.ın ilk yarısına aittir. Günlük kullanım kapları repertuarına göz atıldığında kapaklı yuvarlak dipli çift kulplu khytralar⁴⁴³ (Kat. No. 125, 126) ile çift kulplu küresel gövdeli khytralar⁴⁴⁴ (Kat. No. 127, 128) İ.Ö. 2. yy.ın, özellikle de yüzyılın ortalarının yaygın mutfak kaplarından. Derin konik gövdeli lekaneler (Kat. No. 129–131) İ.Ö. 3. yy.ın ikinci çeyreği ile ortaya çıkıp İ.Ö. 2. yy. boyunca kullanımda kalmıştır⁴⁴⁵. Samos depozitlerindeki benzer örnekler İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına tarihlenmesi bakımından önemlidir⁴⁴⁶. Mutfak kapları arasında, düz gövdeli, çift kulplu lopasların (Kat. No. 132–134) Pergamon⁴⁴⁷, Atina⁴⁴⁸, Korinth⁴⁴⁹ ve Delos’taki⁴⁵⁰ yakın örnekleri İ.Ö. 2. yy.ın ilk yarısına aittir. Lopas benzeri bir diğer güveç (Kat. No. 135) ise İ.Ö. 2. yy. boyunca görülmektedir⁴⁵¹. Bir lopasa ait konik formulu kapak (Kat. No. 136) İ.Ö. 175 tarihi ile görülmeye başlar ve İ.Ö. 150’den sonra da ortadan kalkar. Farklı merkezlerde ele geçen benzer örnekler İ.Ö. 2. yy.ın

⁴³⁷ S.I. Rotroff’un “yandan kulplu lekythos” olarak adlandırdığı formun İ.Ö. 2. yy.ın son çeyreğinde görülmeye başladığını ileri sürmektedir (Agora XXIX, 170. 171). Atina örneği için bkz. Thompson 1934, 417, Fig. 103, E 133; Agora XXIX, Fig. 69. Pl. 81, No. 1114–1117; Fig. 70, Pl. 82, No. 1118–1125; Fig. 104, Pl. 137, No. 1747. 1748; Vogeikoff-Brogan 2000, 317, Fig. 20, No. 56; Agora XXXIII, Pl. 12, No. 75. Delos örneği için bkz. Délos XXVII, Pl. 47, D 183. D 192. Kıbrıs örneği için bkz. Hayes 2003, 471, Fig. 13, No. 125.

⁴³⁸ Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 47, Kr 11; Stobi I, Pl. 92, No. 785.

⁴³⁹ Thompson 1934, 415, Fig. 100, E 127; Agora XXXIII, Fig. 8, Pl. 8, No. 41–44.

⁴⁴⁰ Corinth VII-3, Pl. 12, No. 301; Pl. 24, No. 631.

⁴⁴¹ Gassner 1997, Taf. 26. 27, No. 322–329.

⁴⁴² Stobi I, Pl. 90, No. 755–757.

⁴⁴³ cf. Tarsus I, Fig. 191, G; Samos XIV, 118, Z 122 E; Stobi I, Pl. 128, No. 1099–1102; Agora XXXIII, Fig. 74, Pl. 63. No. 589–594.

⁴⁴⁴ Thompson 1934, 467, Fig. 121, E 141; Agora XXXIII, Fig. 77, Pl. 65, No. 613; Fig. 78, Pl. 66, No. 617.

⁴⁴⁵ Thompson 1934, 469, Fig. 122; Agora XXXIII, 111. 112. Fig. 43–45, Pl. 35–37, No. 255–265.

⁴⁴⁶ Samos XIV, 120, No. Z 130 A.

⁴⁴⁷ Luca – Radt 1999, 45, No. 221.

⁴⁴⁸ Atina örnekleri için bkz. Agora XXXIII, Fig. 79, Pl. 66, No. 623; Fig. 84, Pl. 69, No. 663–668.

⁴⁴⁹ Corinth VII-3, Pl. 29, No. 670.

⁴⁵⁰ Délos XXVII, 259, No. D 224, Pl. 48.

⁴⁵¹ Gassner 1997, Taf. 30, No. 371. 372; Krinzinger 2010, Taf. 215, B-K 306. 307.

ortalarını işaret etmektedir⁴⁵². Silindirik gövdeli, akıtıçlı leğenin (Kat. No. 137) Pergamon'daki⁴⁵³ yakın örneği İ.S. 3. yy.a; Atina⁴⁵⁴ ve Thasos'taki⁴⁵⁵ benzerlerine bakıldığında İ.Ö. 5. yy.dan İ.S. 3. yy.a kadar geniş bir zaman dilimi içerisinde varlık gösterdiği görülmektedir. Bothrosta kaplar haricindeki önemli buluntular at nalı formlu ocak (Kat. No. 138) ve kalıp yapımı kandildir (Kat. No. 139). Sadece bir parçası korunmuş ocağın Hellenistik dönemde Atina'daki karşılıkları İ.Ö. 165'te görülmeye başlar ve İ.Ö. erken 1. yy. ile sona erer ancak, Aigai örneğine en yakın maltızlar İ.Ö. 150 dolaylarına tarihlenmektedir⁴⁵⁶. Pergamon'a özgü kalp yapraklı kandil (Kat. No. 139) ise Pergamon⁴⁵⁷ ve Delos'ta⁴⁵⁸ İ.Ö. 3. yy.ın sonlarından İ.Ö. 1. yy.ın başlarına kadar yoğun olarak görülmektedir. Bothrosta ele geçen tek pişmiş toprak figürin olan kithara (Kat. No. F15), Hellenistik dönem boyunca üretilen bir model olmasına karşın⁴⁵⁹; bothrostaki diğer buluntulardan hareketle İ.Ö. 150 dolaylarına ait olmalıdır. Bothrosun en ilginç bulgusu, elle şekillendirilmiş kil topaklarıdır (Kat. No. F16). Herhangi bir figür ile ilişkilendirilemeyen kil topaklarının işlevi anlaşılamamıştır.

Kontekstin bir diğer önemli buluntu grubunu da sikkeler oluşturmaktadır. On altı adet bronz sikkenin (Kat. No. S1–16) biri dışında hepsi İ.Ö. 2. yy.a ait, Aigai şehir sikkesidir. On beş sikkeden bir tanesi dışında diğerler on dördünün ön yüzlerinde sağa dönük, miğferli Athena başı; arka yüzlerinde ise cepheden, ayakta, çıplak betimlenmiş Zeus yer almaktadır. Farklı olan örneğin ise ön yüzünde sağa dönük Apollon başı; arkada da labrys tasviri bulunmaktadır. Tarih olarak tek farklı örneği (Kat. No. S16) ise ön yüzünde sağa dönük, Persephone başı; arka yüzde çelenk içinde meşale motifi olan, Augustus dönemine ait Roma sikkesi oluşturmaktadır. Geç dönem sikkesi, aynı zamanda 4B Odası'nın taban altı seviyesine denk gelen, bothrosun en üst kodunda ele

⁴⁵² Agora XXXIII, Fig. 91, Pl. 69, 73, No. 731–735 (Atina). Korinth VII-3, Pl. 31, No. 695 (Korinth). Tarsus I, 229, No 223, Fig. 135. 187 (Tarsus). Paphos III, 164, 11, Fig. 27, 2; Fig. 58, 11 (Paphos).

⁴⁵³ Bounegru 2003, Pl. 89.

⁴⁵⁴ Sparkes 1962, Pl. 6, 3; Agora XII, Pl. 34, No. 1949–1957; Anderson-Stojanovic – Reese 1993, 291, Fig. 15, Pl. 65, No. 100; Agora XXXIII, Fig. 55, Pl. 45, No. 327. 328.

⁴⁵⁵ Blondé 1989, 540, Fig. 26, No. 259–261.

⁴⁵⁶ Sparkes 1962, Pl. 5, 4; Agora XXXIII, Fig. 96, Pl. 88. 89, No. 823–827.

⁴⁵⁷ AvP I-2, 280, No. 2; Schäfer 1968, Taf. 56–67, özellikle bkz. Q 50; AvP XII, Taf. 19–23. 32. 33; Bailey 1975, 202, Q 474; Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 3, L 45. L 46; Hübinger 1993, 46, No. 74; Tuluk 2003, Pl. 22. 23; AvP XV-4, 210, L 32.

⁴⁵⁸ Délos XXVI, Pl. 22, No. 4225. 4226; Pl. 23, No. 4299; Pl. 24, 4278. 4280. 4284–4286. 4338.

⁴⁵⁹ Hellenistik dönemdeki benzer örnekler ile karşılaştırma için bkz. Dereboyu 2012, 429, K 306.

geçmiştir. Söz konusu sikke büyük bir olasılıkla, ön bölümün odalara bölündüğü tarih olan İ.S. 17 depreminden sonraki onarım ve inşa faaliyetleri sırasında bu alana düşmüş olmalıdır. Augustus dönemi sikkesi böylelikle ön mekanın sekiz odaya ayrıldığı tarihi desteklemekte ve bölünmüş odaların inşa tarihi için *terminus ante quem* sağlamaktadır.

2.5.1.2.3 BOTHROS II

2B ve 3B Odalarının ortak duvarı arasından yükselen Hestia kült heykeli podyumunun altında yer alan bothros 2x1 m. ölçülerindedir. Buluntu açısından I No.lu Bothros ile aynı özelliği sergileyen bothrosta seramik, figürin ve sikke olmak üzere üç ana buluntu grubu yer almaktadır. Bir önceki bothros ile karşılaştırıldığında seramiklerin oldukça az sayıda ele geçtiği ve bunların da sade, bezemesiz örnekler olduğu görülmektedir. Kaseler ve sürahilerin ağırlıkta olduğu seramik buluntuları içerisinde tava ve maltız örnekleri de sayılabilir. Bothrosun en yoğun ve en önemli buluntu grubunu figürinler oluşturmaktadır. Çok sayıda ele geçen Ana tanrıçalı plakanın yanı sıra, ayakta giyimli kadın figürinleri, Eros figürinleri ve erkek başları da grubun diğer örnekleri içerisinde gösterilebilir. Kanat, bacak ve ayak parçalarının dışında horoz, grotesk kaide ve kalıp bothrostaki diğer pişmiş toprak eserler içerisinde sayılabilir.

II No.lu Bothrostaki seramikler ele alındığında; en yoğun örnekleri oluşturan ekhinus kaseleri (Kat. No. 140–143) Bothros I’de ele geçen örnekler ile aynı formda ve aynı tarihtendirler⁴⁶⁰. Bothrostaki tek dışa çekik sığ tabak (Kat. No. 144) ise İ.Ö. 2. yy.ın yaygın bir formlarından biridir⁴⁶¹. Temsil edilen bir diğer tek örnek olan kalıp yapımı kase de İ.Ö. 2. yy.da görülen popüler kaplardanır⁴⁶². Kalıp yapımı kaseinin (Kat. No. 145) aynı form ve bezeme şemasına sahip benzeri Ephesos’ta İ.Ö. 2. yy.ın ilk yarısına tarihlidir⁴⁶³. İnce kaplar haricinde, sürahiler (Kat. No. 146–151) bothrostaki ikinci ana grubu oluşturmaktadır. Sürahilerden bir tanesi (Kat. No. 146) tam olarak korunmuş, diğerinin (Kat. No. 147) de ağız kısmı eksik olup; bothrosun tam ortasına yerleştirilmiş, ayrıca Hestia heykelinin yükseldiği podyum da söz konusu sürahinin tam üzerine

⁴⁶⁰ Bkz. Bölüm 2.5.1.2.2. Bothros I.

⁴⁶¹ Mitsopoulos-Leon 1991, Taf. 5, A 19. A 20; Gassner 1997, Taf. 5, No. 82–88 (Ephesos). Agora XXIX, Fig. 59–61 (Atina). Corinth XVIII-1, 40, Fig. 12, No. 452 (Korinth). Paphos III, Fig. 44, No. 53; Fig. 50, No. 2. 5 (Paphos). Rudolph 1978, 217, Fig. 4, No. 18 (Mykenai).

⁴⁶² Bkz. Bölüm 2.5.1.2.1. Bothros I, cf. 119, dn. 359–364.

⁴⁶³ Mitsopoulos-Leon 1991, Taf. 32. 33. 36. 37; B 41–43, 52–56.

oturmakta. Büyük bir olasılıkla kültüsel bir amaçla, bilinçli olarak buraya yerleştirildiği anlaşılan tam sürahinin yanı sıra diğer örnekler ağız kenarı-boyun ve gövde altı parçalarından oluşmaktadır. Gövde altı korunan sürahilerin analogik değerlendirmeleri göz önüne alındığında Bothros I'dekiler ile çağdaş oldukları görülmektedir⁴⁶⁴. Lagynos benzeri sürahiler (Kat. No. 148–151) ise İ.Ö. 2. yy. ile İ.Ö. 1. yy. arasında yaygındır⁴⁶⁵. Bothrosta “orlo bifido” olarak adlandırılan⁴⁶⁶ tek tava örneği (Kat. No. 152) İ.Ö. 2. yy.dan İ.S. 1. yy.a kadar günlük yaşamda sıkça kullanılan bir tiptir⁴⁶⁷. Bouleuterionda diğer bothrosta da rastlanan maltız (Kat. No. 153) ise bir önceki örnek gibi at nalı formunda olup; İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına aittir⁴⁶⁸.

Seramiklerden çok daha fazla bir yoğunluğa sahip figürinler göz önüne alındığında, Ana tanrıça betimli plakaların sayısı dikkat çekicidir. Toplam sekiz adet olan ana tanrıça plakaları (Kat. No. F17–24) Hellenistik dönem boyunca sunu malzemesi olarak yaygın bir şekilde kullanım görmesine karşın⁴⁶⁹, Aigai örneklerinin tarihi için İ.Ö. 2. yy.ın ikinci yarısı önerilmiştir⁴⁷⁰. Bu tipteki plakalar dışında; yine Hellenistik dönemde sıkça görülen, kimliği şu ana kadar belirlenememiş tanrıça plakaları⁴⁷¹ (Kat. No. F25–27); üzerinde süvari figürü yer alan plakalar⁴⁷² (Kat. No. F28, 29) ve bir adet kadın betimli plaka⁴⁷³ (Kat. No. F30) İ.Ö. 2. yy.ın ikinci yarısına tarihlendirilmektedir⁴⁷⁴. İ.Ö. 2. yy.ın yaygın figürinlerinden olan ayakta duran, giyimli kadınlar⁴⁷⁵ ve oturan, giyimli kadınlar⁴⁷⁶; pişmiş toprak buluntuların diğer grubunu

⁴⁶⁴ Bkz. Bölüm 2.5.1.2.2. Bothros I, cf. 121, dn. 399–401.

⁴⁶⁵ Gassner 1997, Taf. 27, No. 338–341; Özyiğit 2004, 334, Fig. 1. 2.

⁴⁶⁶ Agora XXXIII, 192.

⁴⁶⁷ Delos XXVII, 259, No. D 222, Pl. 49 (Delos). Agora XXXIII, Fig. 89, Pl. 72, No. 708–710 (Atina). Wright 1980, 154, Fig. 5, No. 73–75 (Korinth). Paphos III, 128, 153, No. 50. 53, Fig. 27, 8. 9 (Paphos). Stobi I, 129, No. 1083. 1084, Pl. 127 (Stobi).

⁴⁶⁸ Bkz. Bölüm 2.5.1.2.2. Bothros I, cf. 115, dn. 455.

⁴⁶⁹ Conze – Schazmann 1911, Taf. 11, 4. 5. 7; Larissa III, Taf. 8, 2; Mollard-Besques 1963, Pl. 177 a. b; Besques 1972, Pl. 206, D 3215.

⁴⁷⁰ Dereboylu 2012, 305.

⁴⁷¹ Larissa III, Taf. 6, No. 12. 13; Mollard-Besques 1963, Pl. 7 f; Kielau 2009, Taf. 15. 16, Kat. 132–135, 145.

⁴⁷² Larissa III, Taf. 8, No. 5; Burr-Thompson 1963, Pl. 27, No. 114. 116. 117. 122; Besques 1972, Pl. 140 a.

⁴⁷³ Leyenaar-Plaisier 1979, Pl. 137, No. 1070.

⁴⁷⁴ Dereboylu 2012, 271–286.

⁴⁷⁵ cf. Délos XXIII, Pl. 27, No. 273; Töpperwein 1976, Taf. 6, No. 35. 36. 38; Kassab-Tezgör 2007, Pl. 3 a, No. 1. 144; Pl. 3 b, No. 2. 202; Pl. 14 a, No. 173; Pl. 14 c, No. 21. 69; Pl. 14 d, No. 6; Pl. 14 e, No. 7; Pl. 14 f, No. 8; Pl. 24 a. b, No. 44.

teşkil eden figürinlerin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Ana Tanrıça (Kat. No. F31) ve Athena (Kat. No. F32) figürinleri de aynı şekilde Hellenistik dönemin bilinen tiplerindedir⁴⁷⁷. Kısmen iyi durumdaki ayakta duran giyimli kadınlar (Kat. No. F33–35), oturan giyim kadınlar (Kat. No. F36, 37) Hellenistik dönemin popüler figürinlerindedir⁴⁷⁸. On iki örnek ile bothrosta en fazla temsil edilen Eros figürinleri (Kat. No. F38–49) ve bunlarla bağlantılı olabilecek bir kanat parçaları (Kat. No. F50, 51) İ.Ö. 2.–1. yy.larda yaygın olarak görülmektedir⁴⁷⁹. Erkek başları (Kat. No. F52, 53) da İ.Ö. 2. yy.a tarihli figürinlere aittir⁴⁸⁰. Bothrosta ele geçen figürinler içerisindeki tek Grotesk örneği (Kat. No. F54) ise Geç Klasik ve Hellenistik dönem boyunca yoğun olarak kullanılmıştır⁴⁸¹. Bothrosun tek hayvan figürünü olan horoz (Kat. No. 55) da aynı dönemde sıkça kullanılan figürindir⁴⁸². Bothrosta, görece iyi durumda olan bu figürinler dışında sadece kol (Kat. No. 56) ve bacak (Kat. No. 57) parçaları korunmuş örnekler de ele geçmiştir⁴⁸³. Pişmiş toprak plaka ve figürinler dışında ele geçen figürin kalıbı (Kat. No. F58) ve konik kaide (Kat. No. F59) bothros sunusu için sıra dışı birer örnektir.

Bothrostaki son buluntu grubunu oluşturan dört sikkenin tamamı Aigai şehir sikkesidir. Bunların iki tanesinin (Kat. No. S17, 18) ön yüzünde Athena, arka yüzünde

⁴⁷⁶ Besques 1992, Pl. 31 e, D 4338–4340; Kassab-Tezgör 2007, Pl. 13 c, No. 3; Pl. 19 a. b, No. 26; Pl. 77 a, No. 253; Pl. 80 c, No. 269; Mollard-Besques 1963, Pl. 134 c. d. f; Burr-Thompson 1966, Pl. 18, Fig. 9. 10.

⁴⁷⁷ cf. Conze – Schazmann 1911, Taf. 11, No. 9 (benzer tipteki Ana tanrıça örneği). Mollard-Besques 1963, Pl. 103 a. d. e; Besques 1986, Pl. 18 e, E 311; Pl. 19 b, D/E 3440; Kielau 2009, Taf. 12 B, Kat. 107. 108 (benzer tipteki Athena örnekleri).

⁴⁷⁸ Ayakta duran, giyimli kadın figürinleri için bkz. Délos XXIII, Pl. 27, No. 273; Mollard-Besques 1963, Pl. 116 a; Töpperwein 1976, Taf. 6, No. 35. 36. 38; Kassab-Tezgör 2007, Pl. 3 a, No. 144; Pl. 3 b, No. 202; Pl. 3 c, No. 21; Pl. 4 a, No. 39. 40; Pl. 13 a, No. 1; Pl. 14 d, No. 6; Pl. 14 e, No. 7; Pl. 14 f, No. 8; Pl. 24 a-b, No. 44; Pl. 31 c, No. 69. Oturan, giyim kadın figürinleri için bkz. Mollard-Besques 1963, Pl. 134 c, MYR 257; Pl. 134 d, CA 2971; Pl. 134 f, No. 256; Besques 1992, 64, Pl. 31 e, D 4340; Kassab-Tezgör 2007, Pl. 13 c, No. 3; Pl. 77 a, No. 253; Pl. 80 c, No. 269.

⁴⁷⁹ cf. BerlMus 1878, Taf. 26; Délos XXIII, Pl. 53, No. 503; Mollard-Besques 1963, Pl. 65 a. b. e. 155 a, No. 139. 1101; Besques 1972, Pl. 147 k, D 803; Töpperwein 1976, Taf. 70, No. 463; Leyenaar-Plaisier 1979, Pl. 102. 103, No. 710. 713.

⁴⁸⁰ cf. Kielau 2009, Taf. 75 A, Kat. 747.

⁴⁸¹ cf. Conze – Schazmann 1911, Taf. 12, No. 16; Goldman – Jones 1942, 405, Pl. 23, V.i.1–2; Higgins 1954, Pl. 97, No. 736; Laumonier 1956, 263, Pl. 93, No. 1224; Burr-Thompson 1963, Pl. 6, No. 9; Töpperwein 1976, Taf. 74, No. 505.

⁴⁸² cf. Burr-Thompson 1963, Pl. 55, No. 288; ; Mollard-Besques 1963, Pl. 182 a–c; Besques 1972, Pl. 205 k, D 3204; Leyenaar-Plaisier 1979, 1437. 1439; Kielau 2009, Taf. 100 A, Kat. 1036. 1037.

⁴⁸³ Mollard-Besques 1963, Pl. 110 a, CA 3669; Pisani 2006, Pl. 34 f, No. 130; Pl. 34 g, No. 131; Pl. 34, h, No. 132; Pl. 34 i, No. 135; Kielau 2009, Taf. 6 B, Kat. 59. 60, Taf. 7 A, Kat. 61; Taf. 61 A, Kat. 578.

Zeus ve Nike figürleri; diğer ikisinin ön yüzünde ise Apollon, arka yüzde de keçi betimi yer almaktadır. Bothrostaki söz konusu sikkeler İ.Ö. 2. yy.a aittir⁴⁸⁴.

Bothrostaki tüm buluntuların tarihleri İ.Ö. 2. yy.ın ortalarını işaret etmektedir. Bu tarihi destekleyen önemli bir veri de Hestia kült heykelinin taş örgülü temelinden gelmektedir; söz konusu temelin birebir benzer örneklerinin görüldüğü Atina'daki Attalos II Stoası ve Metropolis Stoası'nın tarihleri göz önüne alındığında İ.Ö. 150 yılı, II No.lu Bothrosun tarihi için *terminus ante quem* oluşturmaktadır.

Aigai bouleuterionunun ön odalarının altında tespit edilen bothrosları anımsatan benzer bir durum Atina'da söz konusudur. Atina Yeni Bouleuterionu'nun batı duvarının temelinde bulunan bir çukur, sadece bouleuterionun tarihlendirilmesini değil; aynı zamanda yapının inşa sürecine ilişkin veriler sunması bakımından önem arz etmektedir⁴⁸⁵. Çöplük olarak değerlendirilen çukurda bulunan seramik örnekleri, bouleuterionun inşasında çalışan işçilerin yemek yedikleri kaplara ait parçalar olarak değerlendirilmiştir⁴⁸⁶. Aigai'deki bothroslarda yeme-içme ile ilişkili kapların bulunmasına karşın, çukurların iç kısımlarında yanık izlerinin olması, söz konusu bothrosların, Atina Yeni Bouleuterionu'nda çöplük şeklinde yorumlanan çukurların çok ötesinde bir anlam taşıdığını ve farklı bir amaca hizmet ettiğini göstermektedir. Aigai bouleuterionundaki bothroslar başlangıçta, inşa öncesinde yapıyı kutsama töreni olarak yorumlanmış⁴⁸⁷. Kamusal bir yapının, günümüzdeki temel atma törenlerini çağrıştıran böyle bir kutsama törenine benzeyen uygulamaların antik dünyanın diğer kamu binalarında da görülmesi gerekirdi ancak, diğer merkezlerdeki bouleuterion vb. kamusal binalarda buna ilişkin herhangi bir bulguya rastlanılmaması bu görüşü geçersiz kılmaktadır.

Aigai bouleuterionu bothroslarının, gerek yapısal özelliği gerekse de barındırdığı buluntular göz önüne alındığında *eskhara* ile ilişkili olma ihtimali doğmaktadır. Kavram ele alındığında, esas olarak bir ocağı ya da ızgarayı tanımlamada kullanılan *eskhara*⁴⁸⁸

⁴⁸⁴ BMC, 96, 10. 11. 14; 137, 20–23.

⁴⁸⁵ Thompson 1937, 142; Agora XIV, 32.

⁴⁸⁶ Agora XIV, 32.

⁴⁸⁷ Doğer et al. 2008, 216.

⁴⁸⁸ Ekroth 2002, 35.

aynı zamanda khthonik tanrılar için düzenlenen kurban törenlerinde kullanılan alçak bir altar olarak da yorumlamaktadır⁴⁸⁹. Buna karşın, antik metinlerde hem evsel ocak hem de ev altarı anlamında kullanıldığı görülmektedir⁴⁹⁰. Epigrafik verilere bakıldığında ise söz konusu kavramın, yemekhaneye karşılık gelen *hestiatorion* ile benzer anlamda kullanıldığını ortaya koymaktadır⁴⁹¹. Yazıtlardaki ifadelerden yola çıkarak bu mekanlarda pişirme kapları ile birlikte portatif ocak ve maltızların bulunduğu anlaşılmıştır⁴⁹². *Eskharan*ın bulunduğu mekan anlamına gelen *eskharon* terimi de yemek odalarını tanımlamada kullanılmakta ve *eskharon* olarak adlandırılan mekanlar da yemekhane anlamına gelen *hestiatorion* ile aynı amaca hizmet etmektedir⁴⁹³. Bu tanımlamalardan ve ilgili alanlardaki arkeolojik bulgulardan hareketle Aigai bouleuterionundaki söz konusu iki bothros *eskhara* olarak değerlendirilecek olursa ön odalar da son kullanım evresine kadar *eskharon* olarak kullanılmış olabilir. Ön odaların yoğun bir şekilde yanık izi bulunan tabanlarında *in-situ* ele geçen daha geç döneme tarihli seramiklere bakıldığında da bunlar içerisinde çok sayıda maltız, mutfak kabı ve içki kabı örneklerinin yer aldığı görülmektedir. Seramik bulguları, odalarda pişirme ve yeme-içme pratiklerinin gerçekleştirildiğini açık bir şekilde göstermektedir. Söz konusu alanda elde edilen bu veriler ön odaların inşa edildiği tarihten itibaren *hestiatorion* şeklinde bir işleve sahip olabileceğini ortaya koymaktadır. Bouleuterionun inşasında tek bir mekan olarak planlandığı anlaşılan ön odaların bulunduğu bölümün işlevi, diğer örneklerden de bilindiği üzere *boule* kararların kaleme alındığı papirüs, parşömen ve dekret gibi politik belgelerin saklanıp korunduğu bir arşiv odası olmasının yanı sıra⁴⁹⁴; *boule* üyelerinin kıymetli eşyalarının ve finansal ödenekler gibi resmi evrakların muhafaza edildiği bir bölüm olarak da hizmet vermiş olmalıdır⁴⁹⁵. Bununla birlikte, Ephesos prytaneionuna bakıldığında İ.Ö. 4. yy. ile birlikte söz konusu bina, politik yaşamın merkezi olmaktan çıkmış ve binada sadece Hestia'ya ait dini törenlerin

⁴⁸⁹ Robert 1939, 194.

⁴⁹⁰ Od., 14. 420; Eur. Heracl. 121, 127, 341.

⁴⁹¹ Ekroth 2002, 39. *Hestiatorion* tartışması için bkz. Tomlinson 1969, 164–172; Tomlinson 1990, 95–101.

⁴⁹² ID, 1400, 4–6; 1409 Ba, col. II, 26–29.

⁴⁹³ Ekroth 2002, 38.

⁴⁹⁴ McDonald 1943, 156.

⁴⁹⁵ McDonald 1943, 276.

düzenlenmiştir⁴⁹⁶. Aigai bouleuterionun kimliğini saptamaya dönük araştırmalarda bouleuterion ve prytaneionun aynı yapıda varlığını sürdürebilme ihtimali üzerinde durulmuş ve Aigai gibi imar faaliyetlerinin kısıtlı gerçekleştirilebildiği bir kentte böylesi bir durumun ihtimal dahilinde olduğu belirtilmiştir⁴⁹⁷. Arkeolojik bulgulara ek olarak Hestia heykelinin varlığı da göz önüne alındığında Aigai bouleuterionunun, daha sonrasında odalara bölünen bu ön bölümü başlangıçta arşiv deposu olarak kullanılması yanı sıra, hiç şüphesiz ki Hestia kült pratiklerine de hizmet eden ikincil bir işlevi olmalıydı. İ.S. 17 depreminin ardından toplamda sekiz odaya bölündüğü anlaşılan bu ön bölüm, Roma dönemi ile birlikte bouleuterionun politik kimliğini ve işlevini yitirmesinin ardından odeion olarak kullanılmaya başlaması ile birlikte, Morgantina bouleuterionuna daha geç dönemde eklenen dükkanlarda görüldüğü üzere, *thermopolium* (yemek servisi veren lokanta) olarak hizmet vermiş olabilir⁴⁹⁸. Ön odaların tabanları üzerinde *in-situ* olarak ele geçen yoğun seramik buluntularının ağırlıklı olarak yeme-içme pratiği ile bağlantılı oluşu ve portatif ocakların bulunması *hestiatorion* ya da *thermopolium* olasılığını güçlendirmektedir.

2.5.1.2.4 ÖN ODALARA AİT TABAN BULUNTULARI

Ön odaların tabanlarında *in-situ* ele geçen başta seramik olmak üzere sikkelerden oluşan küçük buluntular, bouleuterionun son kullanım evresini tarihlendirmedeki en önemli ve güçlü kanıtları sunmaktadır. Ön odalara ait en yoğun buluntu grubunu oluşturan seramiklerin yeme-içme faaliyetiyle ilişkili kapları içerdiğini söylemek mümkündür. Söz konusu kapların odalardaki dağılımına bakıldığında Hestia kült heykelinin temel duvarının böldüğü 2 ve 3 No.lu Odalarda yoğun olarak ele geçtiği görülmekte; özellikle de 2D ve 3D Odaları en yoğun seramik buluntusunu içermesi bakımından önemlidir. Seramik grupları göz önüne alındığında ise kase ve tabakları kapsayan ince malların yanı sıra mutfak ve günlük kullanım kaplarından oluşan bir repertuar dikkat çekmektedir. Tabanlarda saptanan sikkeler dikkate alındığında tamamının aynı yüzyıl içerisinde farklı imparatorlar adına basılmış olduğu anlaşılmıştır. Sikkelerin odalardaki dağılımı göz önüne alındığında 1B ve 2B Odalarında hiç ele

⁴⁹⁶ Ephesos prytaneionu için bkz. Miller 1978, 23.

⁴⁹⁷ Bohn – Schuchhardt 1889, 33–35; Miller 1978, 225. 226.

⁴⁹⁸ Sjöqvist 1964, 140. 141.

geçmediği, buna karşın en yoğun buluntunun 1D Odası'nda tespit edildiği görülmektedir. Bununla birlikte, aynı yüzyıl içerisinde dağılım gösteren sikkelerin en geç örnekler sadece tek bir odada ele geçmiştir: 4B Odası'nda bulunan örnekler yüzyılın sonlarına aittir.

Ön odalara ait taban buluntuları içerisindeki ince malların tamamını teşkil eden Doğu Sigillata C (ESC) malları ağırlıklı olarak 2D ve 3D Odalarında ele geçmiştir⁴⁹⁹. İ.S. 1. yy.ın sonları ile başlayıp, İ.S. Erken 4. yy.a kadar varlığını sürdüren ESC mallarına özgü beş formun tamamı da temsil edilmektedir⁵⁰⁰. Taban kontekstlerinde saptanan ESC malları içerisinde Form 1 olarak sınıflandırılan kaseler ağız kenarı ve kaide parçaları şeklinde ele geçmiştir. Söz konusu parçaların gövde kısımları, bu tipteki kaselerin genel bir özelliği şeklinde kendini gösteren 45 derecelik bir açı ile aşağıya doğru daralmaktadır⁵⁰¹. Ağız kenarı parçalarının tamamı (Kat. No. 154–174) keskin açılı olarak adlandırılan bir profile sahip olup; kaide parçaları (Kat. No. 175–181) ise alçak, geniş ve kalın formludur. Form 1'deki kase ağız kenarları, aşağıya doğru sarkık ve keskin açılı masif olmak üzere iki farklı profil özelliği göstermekte olup; her iki ağız kenarına sahip kaseler ön oda tabanlarından ele geçmiştir. Bu tipteki kaselerin üretimi İ.S. 2. yy.ın ortalarından İ.S. 3. yy.ın sonlarına kadar uzanmaktadır. Atina depozitlerindeki benzerlerine bakıldığında İ.S. 267'deki Heruli tahribatına ait tabakalardan ele geçtiği görülmektedir⁵⁰². Pergamon başta olmak üzere diğer merkezlerde bulunan benzer örnekler İ.S. 2. yy.ın ortalarından İ.S. 3. yy.ın ortaları kadar uzanan geniş bir zaman dilimine dağılmaktadır⁵⁰³. Ön odaların tabanlarında Form 1'e

⁴⁹⁹ S. Loeschke tarafından "Çandarlı malları" olarak adlandırılan seramik grubu daha sonraları K.M. Kenyon'un belirlediği sınıflandırmada "Doğu Sigillata C (ESC)" seramiği olarak adlandırılmıştır. Günümüzde Çandarlı ve Pergamon malları arasında kesin bir ayrımın yapılamamasından dolayı K.N. Kenyon'un tanımlaması daha temkinli ve doğru bir yaklaşım olacağından bu tez çalışmasında söz konusu seramikler "ESC" olarak anılmaktadır. Konu ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Loeschke 1912, 344–407; Waagé 1933, 285–291; Samaria-Sebaste III, 281 vd; Hayes 1972, 316–322; Agora XXXII, 50–52; Japp 2009, 193–268.

⁵⁰⁰ Bu çalışmada, ESC mallarına ilişkin J.W. Hayes 'in belirlediği sınıflandırılma kullanılmıştır (Hayes 1972, 316–322).

⁵⁰¹ Hayes 1972, 316.

⁵⁰² Atina örnekleri bkz. Thompson 1949, Pl. 41, 1. 2; Hayes 1972, 319; Carandini 1981, Tav. 17, No. 13; Hayes 1985, Tav. 110, No. 6. 7; Agora XXXII, 52, Fig. 25, No. 801. 803.

⁵⁰³ Pergamon örnekleri için bkz. AvP XI-1, No. 423. 441. 442; Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 14, Sa 14 a. b; AvP XV-3, 218, Abb. 85, No. 12; Japp 2009, 249, Can 02, 05, 08, 10. Elaia örnekleri için bkz. Japp 2009, 252, Ela 07; 254, Ela 15. Pitane örnekleri için bkz. Loeschke 1912, Taf. 28, No. 26. 27. Troia

dahil geç örneklerde görülen daha kısa ve kare formlu ağız kenarına sahip kaselerin (Kat. No. 165, 174) de yer alması, söz konusu kontekstlerdeki Form 1 örneklerinin, özellikle Atina ve Ephesos depozitleri göz önüne alındığında, İ.S. 267'deki Heruli İstilasına kadar uzandığını net olarak ortaya koymaktadır⁵⁰⁴. Lesbos ve Stobi bulguları ise ESC mallarının yerel pazardaki üretiminin İ.S. erken 4. yy.a kadar devam ettiğini çok önceden ortaya koymaktaydı⁵⁰⁵.

Düz ve kalınlaştırılmış ağız kenarlı, dışa dönük gövdeli, alçak ve geniş kaideli bir özellik sergileyen Form 2 örnekleri (Kat. No. 182–212) de ağız kenarı ve gövde altı parçalarından oluşmaktadır. Söz konusu kaselerin ağız çapları göz önüne alındığında 20 cm.yi geçmeyen ölçüleri ile serinin geç dönem örnekleri oldukları anlaşılmaktadır⁵⁰⁶. Sığ gövdeli geç dönem örnekleri (Kat. No. 182, 183) İ.S. 3. yy.ın başlarına tarihlenmektedir⁵⁰⁷. Troia örnekleri İ.Ö. 100 dolaylarına tarihlendirilmektedir⁵⁰⁸. Ephesos, Korinth ve Knossos bulguları İ.S. 2. yy.ın ortalarını işaret etmesine karşın, söz konusu kaplar iki kentte İ.S. 150–250 yılları arasında artış göstermekte; Atina depozitlerindeki benzer örneklerin sayısında bu tarihler arasında fazlalaşma görülmekte olup, aynı tipteki kaseler için İ.S. 3. yy.ın başları önerilmektedir⁵⁰⁹.

En belirgin karakteristiği, çeşitli varyasyonlara sahip çıkıntılı ağız kenarı ve yarım küre şeklindeki gövdesi olan Form 3'e dahil kaselerin (Kat. No. 213–279), farklı merkezlerdeki bulgulardan hareketle, İ.S. 1. yy.dan İ.S. 4. yy.ın başlarına kadar varlık

örnekleri için bkz. Kozal 2001, Pl. 5, No. 131. 132. 141–143. Tarsus örnekleri için bkz. Tarsus I, Fig. 193, No. 406. 407. Antiokhia örnekleri için bkz. Antioch IV-1, No. 90–93. Korinth örnekleri için bkz. Corinth XVIII-2, 53, Fig. 8, No. 106. 107. Knossos örnekleri için bkz. Hayes 1983, 119, Fig. 2, No. 1–6; Sackett 1992, Pl. 169, No. 8; Pl. 174, No. 4; Pl. 191, No. 18–22.

⁵⁰⁴ J.W. Hayes, Form 1'in geç örneklerin ağız kenarlarında kare şeklinde bir profilin görüldüğünü aktarmaktadır (Hayes 1972, 318). Ephesos buluntuları için bkz. Krinzing 2010, Taf. 106, A-K 778. 779.

⁵⁰⁵ Mytilene'deki kontekstte yer alan ESC malları, Konstantinus I'e ait sikke ve İ.S. Erken 4. yy.a tarihli Afrika Kırmızı Astarlı birkaç seramik ile birlikte ele geçmiştir (Charitonidis 1964, 209. 210). Stobi örnekleri için bkz. Stobi I, Pl. 40, No. 342.

⁵⁰⁶ J.W. Hayes, Form 2'ye dahil kaselerin İ.S. 2. yy.daki örneklerinin 20–25 cm. arasında değişen ağız çaplarına sahipken; serinin geç dönem temsilcilerinin 18–20 cm. ağız çapında olduğu belirtmektedir (Hayes 1972, 319).

⁵⁰⁷ Hayes 1972, 319.

⁵⁰⁸ Kozal 2001, Pl. 5, No. 28–30.

⁵⁰⁹ Ephesos örnekleri için bkz. Krinzing 2010, Taf. 106, A-K 772–777. Korinth örnekleri için bkz. Corinth XVIII-2, 53, Fig. 8, No. 104. Knossos örnekleri için bkz. Hayes 1983, 119, Fig. 2, No. 7–13; Sackett 1992, Pl. 174, No. 9; Pl. 184, No. 10; Pl. 185, No. 6. Atina örnekleri için bkz. Waagé 1933, Pl. 8. 9, No. 91–96; Hayes 1972, 320, Fig. 64; 321, No. 1. 2; Carandini 1981, Tav. 17, No. 10–12; Tav. 18, No. 1. 2; Hayes 1985, Tav. 110, No. 2. 3; Agora XXXII, Fig. 25, No. 802.

gösterdiğini söylemek mümkündür⁵¹⁰. Çıkıntılı ağız kısmının içe doğru kıvrıldığı geç örnekler Pergamon'da İ.S. 2. yy.ın ortalarından 3. yy.ın ortalarına ait tabakalardan ele geçmiştir⁵¹¹. Ağız kenarlarında küçük nüanslar dışında herhangi bir değişiklik olmaksızın İ.S. 3. yy.ın sonlarına kadar üretildiği bilinen Form 3'teki kaselerin farklı tarihleri işaret eden varyasyonlarının bouleuterionun ön odalarına ait tabanlardan *in-situ* olarak ele geçmesi, söz konusu kaselere ait alt tiplerin yüzyıllar boyunca eş zamanlı olarak üretildiğini ortaya koymaktadır.

Form 4 olarak kategorize edilen, düz ağızlı, hafif açılı ile içe doğru dönen sığ gövdeli ve aşağıya doğru vererek daralan üçgen kaideli tabaklar (Kat. No. 280–314) İ.S. 1. yy.dan itibaren görülmeye başlamasına karşın; ağırlıklı olarak İ.S. 3. yy.da kendini göstermektedir⁵¹². Geneli İ.S. 3. yy.ın ikinci yarısına tarihlenen ve bunlar içerisinde erken 4. yy.a ait örneklerin de yer aldığı Stobi buluntuları, Form 4'e dahil tabakların en geç örneklerini teşkil etmektedir⁵¹³. Ephesos'ta Yamaç Evleri'nde ele geçen benzer tipteki tabaklar, İ.S. 262 depremi ile ilişkili tahribat tabakalarından ele geçmesinden hareketle genel olarak İ.S. 3. yy.ın üçüncü çeyreğine tarihlendirilmiştir⁵¹⁴.

Ana hatları ile benzer olmasına karşın, dik ve kısmen derin gövdeleri ile Form 4'teki tabaklardan ayrılan küçük kaselerin oluşturduğu Form 5 örnekleri (Kat. No. 315–341) bouleuterion ön odalarının tabanlarında ele geçen ESC malları içerisinde en zayıf

⁵¹⁰ AvP XII, Taf. 31, K 161–163; AvP XIV, Taf. 38, No. 206; Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 31, No. 164–173 (Pergamon). Japp 2009, 248, Abb. 24, Can 01 (Pitane). Japp 2009, 254, Abb. 31, Ela 16 (Elaia). Mitsopoulos-Leon 1991, Taf. 111, G 23a; Gassner 1997, Taf. 44, No. 531–533; Krinzing 2010, Taf. 100, A-K 669; Taf. 104, A-K 743–744; Taf. 117, A-K 942; Taf. 220, B-K 401; Taf. 221, B-K 418; Taf. 226, B-K 472. 473; Taf. 227, B-K 486 (Ephesos). Kozal 2001, Pl. 4, 19–26 (Troia). Waagé 1933, Pl. 8, No. 203; Agora V, Pl. 61, G 14; Pl. 66, G 74; Carandini 1981, Tav. 17, No. 4–7; Tav. 18, No. 3; Hayes 1985, Tav. 110, No. 8–10; Agora XXXII, Fig. 24. 25, No. 788–796 (Atina). Corinth XVIII-2, 53, Fig. 8, No. 108. 109 (Korinth). Hayes 1983, 120, Fig. 3, No. 26–31; Sackett 1992, Pl. 167, No. 21; Pl. 169, No. 7; Pl. 174, No. 8; Pl. 175, No. 7; Pl. 183, No. 7; Pl. 184, No. 1; Pl. 185, No. 3. 7; Pl. 186, R3.1; Pl. 191, No. 23. 24 (Knossos). Samaria-Sebaste III, Fig. 81, No. 22. 24 (Samaria). Stobi I, Pl. 40, No. 341. 343; Pl. 97, No. 837 (Stobi).

⁵¹¹ AvP XV-3, 221, Abb. 86, No. 18. 22. 23; 223, Abb. 87, No. 33.

⁵¹² AvP XIV, Taf. 38, K 191–193; Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 17, No. 261. 265. 266; Taf. 33, No. 262–264; AvP XV-3, 221, Abb. 86, No. 20; Japp 2009, 216, Abb. 3, Perga 28; 229, Abb. 7, Perga 72; 234, Abb. 11, Perga 79 (Pergamon). Gassner 1997, Taf. 44, No. 528–530 (Ephesos). Tarsus I, Fig. 193, No. 396. 397 (Tarsus). Kozal 2001, Pl. 3, No. 13–15. 147 (Troia). Carandini 1981, Tav. 17, No. 1; Tav. 18, No. 4. 5; Hayes 1985, Tav. 110, No. 4. 5; Agora XXXII, Fig. 25, No. 806. 807 (Atina). Samaria-Sebaste III, 314, Fig. 65, 3; Fig. 66, 2–4; Abb. 73, 7. 8; Fig. 83, 11 (Samaria). Hayes 1983, 120, Fig. 3, No. 20–23; Sackett 1992, Pl. 191, No. 25 (Knossos).

⁵¹³ Stobi I, Pl. 40, No. 344. 345.

⁵¹⁴ Krinzing 2010, Taf. 221, B-K 417; Taf. 226, B-K 474; Taf. 227, B-K 485.

temsil edilen kaplar olup; tarih olarak İ.S. 3. yy.ın ilk yarısı önerilmektedir⁵¹⁵. Buluntular, söz konusu kaselerin Pergamon'da İ.S. 1.-2. yy.larda görüldüğünü ortaya koymakla birlikte; Knossos'taki veriler İ.S. 2. yy.ın sonlarını işaret etmektedir⁵¹⁶. Buluntular içerisindeki tek Doğu Sigillata A (ESA) örneğinin (Kat. No. 342) Pergamon ve Atina'daki benzerleri İ.S. 1. yy.a tarihlidir⁵¹⁷. Taban kontekstlerinde temsil edilen bir diğer tekil örnek olan ve Doğu Sigillata B (ESB) malları ile form bakımından benzerlik gösteren ancak iç kısmındaki çentik bezemelerin ESC mallarına benzeyen kaseye (Kat. No. 343) yakın örneklerin tarihi İ.S. 2.–3. yy.lara verilmektedir⁵¹⁸. Form özelliği göz önüne alındığında İ.S. 150–170 arasına tarihli Knidos ve Pontus mallarını⁵¹⁹ anımsatan kaseinin (Kat. No. 344) Pergamon'daki örnekleri İ.S. 1. yy.ı işaret etmesine karşın⁵²⁰; Atina depozitlerinde oldukça benzer tipteki kaselerin tarihi için İ.S. 3. yy.ın ortaları önerilmektedir⁵²¹. Ephesos ve Stobi'de bulunan benzer tipteki ESB örnekleri de aynı şekilde İ.S. 3. yy.ın ilk yarısına tarihlidir⁵²². Tabanlarda ele geçen iki tepsi yuvarlak ağızlı olan (Kat. No. 345) Pergamon ve Ephesos bulgularına dayanarak İ.S. 3. yy.ın ortalarına ait olmalıdır⁵²³. Düz ağız tablalı tepsi (Kat. No. 346) da İ.S. 3. yy. boyunca kullanılmasına karşın⁵²⁴; Pergamon'da ele geçen benzerlerine bakıldığında İ.S. 1. yy.da da görüldüğü anlaşılmaktadır⁵²⁵. Dışa eğimli ağız kenarı, keskin açılı gövdesi geniş ve düz gövdesi ile İ.S. 2. yy.ın seramik gruplarından başta İtalyan Sigillataları olmak üzere Doğu Sigillata A (ESA) ve B (ESB) örnekleri⁵²⁶ ile büyük benzerlik gösteren tabak

⁵¹⁵ Form 5'teki kaseler, ESC malları içerisinde genellikle en nadir ele geçen örneklerdir (Hayes 1972, 320, Fig. 64, 322; Hayes 1985, Tav. 110, No. 11).

⁵¹⁶ Pergamon buluntuları için bkz. Schäfer 1962, 785, Abb. 2, No. 20; Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 46, Sa 2. Knossos buluntuları için bkz. Hayes 1983, 120, Fig. 3, No. 24. 25; Sackett 1992, Pl. 191, No. 27.

⁵¹⁷ Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 31, No. 140–143. 153. 154 (Pergamon). Agora XXXII, Fig. 5, No. 117–121; Fig. 7, No. 165.

⁵¹⁸ Pergamon için bkz. AvP I-2, 268, No. 2; Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 32, No. 242. Atina için bkz. Agora XXXII, Fig. 12, No. 316–320. Korinth için bkz. Corinth XVIII-2, 50, Fig. 6, No. 100. Çentik bezemeler için bkz. Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 5. 36.

⁵¹⁹ cf. Agora XXXII, Fig. 26, No. 825 (Pontus); Fig. 51, No. 1618. 1619 (Knidos).

⁵²⁰ Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 7. 29, No. 8.

⁵²¹ Agora V, Pl. 12, K 20. K 22. K 27. K 28. K 31; Pl. 69, K 19. K 32. K 42.

⁵²² Gassner 1997, Taf. 43, No. 509 (Ephesos). Stobi I, Pl. 111, 938–941 (Stobi).

⁵²³ Schäfer 1962, 784, Abb. 1, No. 15; Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 4. 17, No. 279 (Pergamon). Mitsopoulos-Leon 1991, Taf. 117, H 6. H 8 (Ephesos).

⁵²⁴ Stobi I, Pl. 108, No. 412–416.

⁵²⁵ Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 17, No. 285–191.

⁵²⁶ cf. Meyer-Schlichtmann 1988, Taf. 19. 34. 41, No. 318–320. 322. 325 (Pergamon). Agora XXXII, Fig. 6, No. 137–146; Fig. 7, No. 189–192; Fig. 8, No. 199–201; Fig. 9, No. 249. 250; Fig. 11, No. 303–313;

(Kat. No. 347) İ.S. 150–250 arasında yayılıma sahip ESC seramiklerinin alt tiplerinden biridir⁵²⁷. Tabağın Pergamon’da ele geçen birebir benzeri, söz konusu örneklerin aynı zamanda kapak olarak da kullanıldıklarını ortaya koymaktadır.⁵²⁸

Taban buluntularında günlük kullanım kapları yüksek bir orana sahiptir. Bunlar içerisinde başta khytralar olmak üzere çeşitli formlara sahip günlük kullanım kapları ve mutfak kaplarının yanı sıra, maşrapalar ve tek kulplu testiler yer almaktadır. Taban depozitlerinde pişirme kapları sınıflandırması içerisinde en yoğun grubu khytralar oluşturmaktadır. Sadece ağız kısmı korunmuş khytraların (Kat. No. 348–367) başta Ephesos olmak üzere diğer merkezlerdeki yakın örnekleri İ.S. 3. yy.ın ortalarına tarihlidir⁵²⁹. Ele geçen kapaklar (Kat. No. 368–371) da khytralar ile aynı tarihtendir⁵³⁰. Pişirme kaplarındaki diğer gruba dahil olan tavaların (Kat. No. 372–381) yakın örnekleri İ.S. 230 dolaylarına tarihlili olup⁵³¹; Stobi’deki veriler de İ.S. 3.–4. yy.ları göstermektedir⁵³². Günlük kullanım kaplarından diğer grubu oluşturan çanakların (Kat. No. 382–401) Atina, Ephesos, Stobi ve Knossos’ta ele geçen yakın örnekleri İ.S. 3. yy.ın ortaları ve ikinci yarısına aittir⁵³³. Dikey, düz ağızlı ve kapaklı olan Saklama kapları (Kat. No. 402–406) da aynı şekilde İ.S. 3. yy.a tarihlenmektedir⁵³⁴. Tabanda tespit edilen situlaların tarihi için (Kat. No. 407–417), Ephesos bulguları İ.S. 230 dolaylarını; Atina’daki veriler ise daha genel bir tabir ile İ.S. 3. yy.ın ortalarını

Fig. 15–17, No. 450–521 (Atina). Mitsopoulos-Leon 1991, Taf. 110, G 19 a. b; Taf. 119, H 14–19; Taf. 120, H 23; Taf. 125, H 39; Taf. 126, H 40–43; Gassner 1997, Taf. 42, No. 492–494 (Ephesos).

⁵²⁷ Söz konusu tabaklar S. Loeschke tarafından “Tip 1” olarak sınıflandırılmış (Loeschke 1912, 360, Taf. 28); J.W. Hayes ise yakın forma sahip tabakları “Form A3” ve “Form L1” olarak adlandırmıştır (Hayes 1985, 73, Tav. 16, No. 4; 75, Tav. 16, No. 16). Ayrıca bkz. Schäfer 1962, 787. 788, Abb. No. 11. 14. 15; Grüßinger et al. 2012, 360, Abb. 5.

⁵²⁸ Pergamon örneği için bkz. Radt 2002, 107, Res. 58. 58; 108, Res. 60.

⁵²⁹ Gassner 1997, Taf. 57, No. 715–719; Krinzing 2010, Taf. 102, A-K 702–705; Taf. 103, A-K 710; Taf. 113, A-K 892–897; Taf. 114, A-K 898. 903–908 (Ephesos). Agora V, Pl. 11, J 55–57; Pl. 13, K 55; Pl. 14, K 92–96 (Atina). Hayes 1983, 123, Fig. 5, No. 58–63; 125, Fig. 7, No. 79–90; 139, Fig. 18, No. 226 (Knossos).

⁵³⁰ cf. Agora V, Pl. 14, K 86–88; K 107, K 115, K 119, K 120.

⁵³¹ Krinzing 2010, Taf. 103, A-K 711 (Ephesos). Hayes 1983, 127, Fig. 9, No. 99–109; 139, Fig. 18, No. 228 (Knossos).

⁵³² Stobi I, Pl. 108, No. 911–916.

⁵³³ Agora V, Pl. 18, M 39. M 40; Pl. 21, M 75. M 85 (Atina). Gassner 1997, Taf. 54, No. 666–670 (Ephesos). Stobi I, Pl. 113, No. 956; Pl. 117, No. 995. 996 (Stobi). Hayes 1983, 131, Fig. 12, No. 162; 137, Fig. 17, No. 210. 222 (Knossos).

⁵³⁴ cf. Agora V, Pl. 10, J 4. J 39. J 40; Pl. 14, K 94; Pl. 18, M 39; Pl. 21, M 75; Stobi I, Pl. 123, No. 1042.

önermektedir⁵³⁵. Düz ağızlı maşrapalar (Kat. No. 418–452) da Pergamon, Çandarlı, Atina ve Korinth'teki örneklerden hareketle İ.S. 3. yy.ı işaret etmektedir⁵³⁶. İ.S. 3. yy.ın üçüncü çeyreğine ait Ephesos buluntuları, söz konusu maşrapaların tarihlendirilmesi açısından önem taşımaktadır⁵³⁷. Yonca ağızlı, torba dipli sürahilerin (Kat. No. 453–459) Ephesos, Çandarlı, Atina ve Knossos'taki yakın örneklerine bakıldığında İ.S. 3. yy.ın ortalarına ait oldukları görülmektedir⁵³⁸. Aigai'de kulplu ve kulpsuz her iki örneğin de temsil edildiği sürahiler (Kat. No. 460–483) ağırlıklı olarak İ.S. 3. yy.da görülmektedir⁵³⁹. Atina⁵⁴⁰ ve Pergamon'daki⁵⁴¹ benzerler tipteki kaplar göz önüne alındığında odalarda ele geçen sepetkulplu sürahiler (Kat. No. 484–492) da konteksti oluşturan diğer kaplar gibi İ.S. 3. yy.ın ilk yarısı ile İ.S. 3. yy.ın ortalarına ait olduğu anlaşılmaktadır. Gerek kent genelinde gerekse de bouleuterion özelinde oldukça yoğun ele geçen ve tek kulplu olmasından dolayı amphora olarak tanımlanmayan ve bunun yerine “Su testisi” isminin tercih edildiği kaplar⁵⁴² (Kat. No. 493–533) genellikle ağız kenarı ya da gövde altı korunmuş bir şekilde ele geçmiştir. Ağız kenarı ve diplerin çeşitli varyasyonların izlenebildiği çok sayıdaki alt tipten oluşan su testilerinin ağız parçalarının Pergamon'daki benzerleri, özellikle İ.S. 3. yy.ın ilk yarısı ile yüzyılın ortalarına tarihli tabakalardan ele geçmiştir⁵⁴³. Sadece dip kısmı korunmuş su testilerinin aynı profile sahip yakın örnekleri yine Pergamon⁵⁴⁴ başta olmak üzere

⁵³⁵ Krinzing 2010, Taf. 111. 112, A-K 862–867; Taf. 226, B-K 469; Taf. 229, B-K 508. 509 (Ephesos). Agora V, Pl. 13, K 78. K 79. K 81.

⁵³⁶ AvP XV-3, 218, Abb. 85, No. 7. 10. 11; 221, Abb. 86, No. 24; 223, Abb. 87, No. 34; 226, Abb. 88, No. 39 (Pergamon). Loeschke 1912, 392, Abb. 10, No. 9 (Çandarlı). Agora V, Pl. 9, J 10. J 11. J 19–21. J 43; Pl. 13, K 58–64; Pl. 21, M 80; Pl. 24, M 150. M 150–153; Pl. 26, M 190–194; Agora XXXII, Fig. 50, No. 1597–1603; Fig. 51, 1605–1609 (Atina). Corinth XVIII-2, 94, Fig. 22, No. 197. 198.

⁵³⁷ Krinzing 2010, Taf. 108, A-K 798–816; Taf. 226. 237. 253, B-K 476. 477.

⁵³⁸ Krinzing 2010, Taf. 100, A-K 673; Taf. 223. 235, B-K 441 (Ephesos). Loeschke 1912, 392, Abb. 10, No. 6 (Çandarlı) Agora V, Pl. 13, K 67. K 69. K 70; Pl. 14, K 106; Pl. 23, M 118 (Atina). Hayes 1983, 124, Fig. 6, No 76.

⁵³⁹ Stobi I, Pl. 118, No. 992. 993; Pl. 125, No. 1058–1064.

⁵⁴⁰ AvP XV-3, 226, Abb. 88, No. 41.

⁵⁴¹ Thompson 1955a, Pl. 50, Fig. 3; Thompson 1955b, Pl. 14 a. Atina'daki örnek, agoradaki Q 17 Kuyusu'ndan ele geçmiştir. Kuyunun en alt dolgusu İ.S. 1. yy.ın ilk yarısından ve sepetkulplu, geniş ağızlı su kapları ile temsil edilmekte olup, kuyunun kullanımı ciddi bir kesintiye uğramaksızın İ.S. 267'deki Heruli İstilasına kadar sürmüştür (Thompson 1955b, 54). Agoradaki Q 17 Kuyusu'ndan ele geçen sepetkulplu örnekler daha geç bir tarihten olmalıdır. Ayrıca bkz. Agora V, Pl. 9, J 2. J 3; Pl. 10, J 44. J 45; Pl. 16, L 7; Pl. 22, M 88. M 89; Pl. 24, M 160, Pl. 26, M 196.

⁵⁴² AvP XV-3, 228.

⁵⁴³ cf. Japp 2009, 237, Abb. 13, Perga 102; AvP XV-3, 218, Abb. 85, No. 13; 228, Abb. 89, NO. 45. 46; AvP XV-4, 266, Abb. 64, K 78.

⁵⁴⁴ Japp 2009, 242, Perga 104–106; AvP XV-4, 278, Abb. 72, K 148.

Ephesos'ta⁵⁴⁵ İ.S. 3. yy.da; Atina'da⁵⁴⁶ ise İ.S. 3. yy.dan İ.S. 4. yy.a kadar uzanan tabakalarda görülmektedir. Servis kabı olarak kullanılan testilerin (Kat. No. 534–547) birebir benzerleri saptanamamasına karşın, dışa çekik ağızlılığın (Kat. No. 534); boyun kısmı çıkıntılı örneklerin (Kat. No. 535, 536) Pergamon⁵⁴⁷ ve Çandarlı'daki⁵⁴⁸ benzerleri İ.S. 3. yy.a tarihli olup; boynu bombeli olanların (Kat. No. 537, 538); konik boyunlular (Kat. No. 539, 540); yivli ağız kenarına sahip örneğin (Kat. No. 541); dışa çekik yüksek ağızlılığın (Kat. No. 542–545) Çandarlı⁵⁴⁹ ve Ephesos'taki⁵⁵⁰ yakın örnekleri İ.S. 1. yy.ın üçüncü çeyreğinden İ.S. 230 dolaylarına kadar varlık göstermektedir. Taban kontektlerinde saptanan iki amphora örneğinin (Kat. No. 546, 547) tarihi için aynı şekilde Ephesos örnekleri İ.S. 1. yy.ın üçüncü çeyreğinden İ.S. 3. yy.a kadar geniş bir zaman dilimini işaret etmektedir⁵⁵¹. Ephesos Yamaç Evleri'nde İ.S. 230 tarihli bir matara, Aigai örneği (Kat. No. 548) ile hem form bakımından oldukça benzer olması hem de tarihsel anlamda örtüşmeleri bakımından oldukça önemli bir örnektir⁵⁵². Söz konusu mataranın aynı tarihten bir benzerine Roma'da rastlanılmaktadır⁵⁵³.

Odalarda en geç tarihli ve görece daha iyi durumda korunmuş toplam on sekiz sikkenin bir hariç tamamı İ.S. 2. yy.ın sonları ile İ.S. 3. yy.da basılmış örneklerdir. Söz konusu sikkelere sırası ile bakıldığında 1D Odası'ndaki sekiz adet bronz sikke (Kat. No. S21–28) İ.S. 3. yy.a tarihlidir. İki adet Gordianus III sikkesinin (Kat. No. S21, S22) ön yüzlerinde imparatorun sağa dönük büstü, arka yüzlerinde ise tapınak içerisinde betimlenmiş Tykhe yer almaktadır⁵⁵⁴. Aleksander Severus dönemine tarihli iki sikkeden birinin (Kat. No. S23) ön yüzünde Genius Senatus personifikasyonu, arkada ise heraldik pozda Nemesis bulunmakta⁵⁵⁵; diğer sikkede (Kat. No. S24) ise ön yüzü sağa dönük

⁵⁴⁵ Krinzinger 2010, Taf. 105, A-K 754.

⁵⁴⁶ Agora V, Pl. 11, J 46. J 47; Pl. 23, M 125. M 126; Pl. 28, M 240. M 255–257; Pl 29, M 276–282.

⁵⁴⁷ AvP XII, Taf. 32, K 204.

⁵⁴⁸ Loeschke 1912, 380, Abb. 7, No. 3.

⁵⁴⁹ Loeschke 1912, 380, Abb. 7, No. 1b.

⁵⁵⁰ cf. Krinzinger 2010, Taf. 94, A-K 567. A-K 571; Taf. 110, A-K 854–858; Taf. 97, A-K 609; Taf. 104, A-K 730. A-K 731; Taf. 105, A-K 746. A-K 751; Taf. 107, 784; Taf. 105; A-K 750.

⁵⁵¹ Gassner 1997, Taf. 60, 757–760; Krinzinger 2010, Taf. 94, A-K 566. A-K 569.

⁵⁵² Krinzinger 2010, Taf. 107, A-K 787.

⁵⁵³ Hayes 1985, Tav. 31, No. 18.

⁵⁵⁴ SNG.v.Aul. 2229.

⁵⁵⁵ BMC, 144, 15; SNG.v.Aul. 1676.

pozda Julia Mamaea portresi süslerken, arkada tapınak içerisinde Tykhe betimlenmiştir⁵⁵⁶. Bir adet Decius sikkesinin (Kat. No. S25) ön tarafında karısı Herennia Etruscilla'nın sağa dönük portresi; arka tarafta da Pudicitia personifikasyonu bulunmaktadır⁵⁵⁷. Trebonianus Gallus (Kat. No. S26) sikkesinin ön yüzünde imparatorun portresi, arkada da Annona personifikasyonu betimlenmiştir⁵⁵⁸. Odada temsil edilen en geç örnek ise ön yüzünde Genius Senatus personifikasyonu, arka yüzde de nehir personifikasyonu bulunan Gallienus sikkesidir (Kat. No. S27)⁵⁵⁹. İmparator sikkelerinin haricinde tek şehir sikkesi ise İ.S. 3. yy.a tarihli Magnesia ad Sipylos sikkesidir (Kat. No. S28)⁵⁶⁰. 2D Odası'ndaki buluntular içerisinde iyi korunmuş tek örnek olan Septimius Severus sikkesinin (Kat. No. S29) ön yüzünde imparatorun sağa dönük portresi, arka yüzünde de Nike figürü yer almaktadır. 3D Odası'nda tespit edilen üç adet sikkeden en erkeni olan Faustina I sikkesi (Kat. No. S30) ön yüzünde sağa dönük Faustina portresi, arkada ise Concordia personifikasyonu bulunmaktadır⁵⁶¹. Muhtemelen Aleksander Severus sikkesinin (Kat. No. S31) ön tarafında Genius Senatus personifikasyonu, arka tarafında Tykhe betimlenmiştir. Aşınmadan kaynaklı kötü durumda ele geçmiş olan ve kimliği saptanamayan bir diğer sikkenin (Kat. No. S32) ön kısmını sağa dönük imparator portresi, arka kısmını da Athena süslemektedir. 3B Odası'nda ele geçen Commodus sikkesi (Kat. No. S33) ön yüzünde imparatorun sağa dönük portresi, arka yüzünde ise karşılıklı iki kadın figürü yer almaktadır⁵⁶². İkinci sikkenin ön yüzünde Athena, arka yüzünde de Zeus görülmektedir. 4D Odası'nda ele geçen tek sikke ise Elagabalus döneminde basılmış Iulia Maesa sikkesi (Kat. No. S34) olup, önde imparatoriçenin sağa dönük portresi, arkada da Asklepios betimlenmiştir⁵⁶³. 4B Odası'ndaki sikkelere bakıldığında ise ön odalarda ele geçen en geç örnekleri oluşturduğu görülmektedir. 4B Odası'nda bulunan dört sikkeden en erken olanın ön

⁵⁵⁶ SNG.v.Aul. 3006.

⁵⁵⁷ RIC 4-3, 127, 58b.

⁵⁵⁸ RIC 4-3, 162, 31.

⁵⁵⁹ BMC, 116, 114; SNG.v.Aul. 164.

⁵⁶⁰ BMC, 142, 30; SNG. Cop. 251.

⁵⁶¹ RIC III, 67, 335.

⁵⁶² BMC, 100, 31.

⁵⁶³ BMC 60.

yüzünde Lucius Caesar portresi olan (Kat. No. S35)⁵⁶⁴ haricinde diğer üç sikke (Kat. No. S36–38) de İ.S. 295-299'a tarihli Maksimianus sikkesidir⁵⁶⁵.

4B Odası haricinde ön odalarda ele geçen sikkelerin geneline bakıldığında en geç tarihli örneklerin Gallienus dönemine (İ.S. 260–268) ait olduğu görülmektedir. Bununla birlikte sikke dışındaki taban buluntularının büyük bir bölümünü oluşturan seramikler göz önüne alındığında da en geç tarihli örneklerin İ.S. 3. yy.ın ortalarına ait kaplar olduğu görülmektedir. Bouleuterionun son kullanım evresi ile doğrudan bağlantılı olan en geç buluntular dikkate alındığında yapının genelindeki manzara İ.S. 3. yy.ın ortalarını, daha spesifik bir önerme ile Gallienus dönemini (İ.S. 260–268) işaret etmektedir. 4B Odası'nda Maksimianus sikkeleri (İ.S. 295–299) ise bouleuterionun kullanımdan kalktığı tarihe ilişkin verilerin sorgulanmasına neden olmaktadır. Gerek bouleuterion özelinde gerekse de daha geniş ölçekte kent genelinde elde edilen en geç bulgular Gallienus dönemini göstermekte ve bu dönem ile birlikte Aigai'de kent yaşamının büyük oranda sekteye uğradığını açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Ancak, 4B Odası'ndaki Maksimianus sikkeleri sadece bu mekanla sınırlı lokal bir bulgu olabilir ve bu durumu, kentin terk edilmesinin ardından kentte kalan oldukça sınırlı sayıdaki nüfus ile açıklamak mümkündür. Kazılar boyunca gerek mimari gerekse de küçük buluntu bazındaki bulgular Aigai'nin İ.S. 267–272'deki Heruli İstilasası sonrasında terk edildiğini ve İ.S. 12. yy.a kadar herhangi bir iskanın olmadığını ortaya koymaktadır. Gallienus sonrasında ait oldukça az sayıdaki sikke de kentin terk edildikten sonraki durumu hakkında fikir vermektedir: İ.S. 3. yy.ın sonları–4. yy. başlarına ait sınırlı sayıdaki sikke, bu tarihten sonra kentte kalan mikro ölçekli nüfusun muhtemelen çatı kiremidi vb. tekrar kullanılmaya müsait taşınabilir malları toplama faaliyetleri içerisinde olduklarına kanıt olarak gösterilebilir⁵⁶⁶.

⁵⁶⁴ RPC I, 2428.

⁵⁶⁵ RIC 6, s. 581, 15b.

⁵⁶⁶ Kazılar boyunca gerek mimari gerekse de küçük buluntu bazındaki bulgular Aigai'nin İ.S. 267–272'deki Heruli istilasası sonrasında terk edildiğini ve İ.S. 12. yy.a kadar herhangi bir iskanın olmadığını ortaya koymaktadır. Gallienus sonrasında ait oldukça az sayıdaki sikke de kentin terk edildikten sonraki durumu hakkında fikir vermektedir: İ.S. 3. yy.ın sonları–4. yy. başlarına ait sınırlı sayıdaki sikke de bu tarihten sonra muhtemelen kentte kalan oldukça sınırlı sayıdaki mikro nüfusun, çatı kiremidi vb. taşınabilir malları toplama faaliyetleri ile bağlantılı olmalıdır.

2.5.1.3 NİŞ

Bouleuterionun kuzey duvarının batı ucunda, duvara sonradan eklendiği anlaşılan bir payanda 7,5 m. uzunluğundadır (Resim 25, Plan 11, 12). Nişin, bouleuterion kuzey duvarına uzaklığı 1,25 m. olup, duvarın kalınlığı da bu rakama dahil edildiğinde nişin genişliği toplamda 2 m.yi bulmaktadır. Payandadaki masif dolguda destek amaçlı dikey blok taşlar devşirme olarak kullanılmıştır. İç bükey formdaki blok taşlar orijinalinde bouleuterionun güneyinde yer alan yarım daire formlu eksedranın sırtlık kısmını oluşturmaktaydı. Benzer bir uygulama, Assos gymnasiumunun yarım daire şeklindeki giriş basamaklarında görülmektedir⁵⁶⁷.

Hellenistik dönem işçiliği sergileyen ve yakın örneğinin Pergamon'da görülen eksedraya ait taşların payandada kullanılması bu dönemden sonra olmalıdır⁵⁶⁸. Payandanın iç yüzünün baktığı 1D ve 1B Odalarından ele geçen heykeller ve bunlara ait yazıtlı kaide parçaları, söz konusu payandanın sadece binanın kuzey duvarını desteklemek için inşa edilmediğini, aynı zamanda buradan düştüğü açık bir şekilde görülen heykeller için bir niş görevi gören yeni bir alanın yaratıldığını ortaya koymaktadır. Payandanın yapılış tarihi ise, bouleuterionun kuzeydoğu köşesindeki duvarlarda ve ön cephe duvarına dayanmış iki payandanın örgüsünde net bir şekilde izlerine rastlanan İ.S. 17 depreminden sonra olmalıdır. Roma mimarisinde yaygın bir uygulama olarak bina duvarlarının iç yüzlerinde nişlerin kullanılıp içlerinde heykellerin sergilendiği yönündeki, daha önceden bilinen veri, payanda için önerilen İ.S. 17 tarihini doğrular niteliktedir⁵⁶⁹.

Dikdörtgen planlı bouleuterion kuzey duvarının batı kısmına dışarıdan eklenen payandanın iç kısmının geniş bir niş olduğu varsayıldığında bouleuterionun statik dengesi büyük orada bozulur ve özellikle çatının taşınmasında problemlerin doğmasına neden olurdu. Heykellerin bir bina duvarlarının iç yüzündeki nişte sergilenmesine yönelik uygulamayı Metropolis bouleuterionunun⁵⁷⁰ yanı sıra Teos, Messine ve

⁵⁶⁷ Assos örneği bkz. Clarke – Bacon – Koldewey 1902, 184, fig. 1.

⁵⁶⁸ Pergamon'da İ.Ö. 2. yy.a tarihli Attalos Eksedrası için bkz. AvP V-2, Taf. 25.

⁵⁶⁹ Fuchs 1987, 167–169; Højte 2005, 38, Fig. 7.

⁵⁷⁰ Öz 2006, Şekil Ek. 147.

Aphrodisias bouleterionlarında da göstermek mümkündür⁵⁷¹. Metropolis bouleterionundaki heykellerin her biri, yan yana sıralı tekil nişler içerisine konulmaktaydı. 2 m.yi bulan derinliği ile Aigai bouleterionundaki niş, payanda uzunluğuna karşılık gelecek şekilde 7,5 m. genişliğinde yekpare bir yapı sergilemek yerine; Metropolis'teki gibi birden fazla nişten oluşan ve her nişin arasının pilaster şeklindeki bir duvar ile örülü olmalıydı. Böylelikle masif bir yapıya kavuşan payandanın iç kısmında heykellerin de sergilenmesi sağlanmaktadır. Alanda ele geçen üç adet kemer taşı göz önüne alındığında, Aigai bouleterionunda, heykel sayısından hareketle altı tane olması gereken her bir nişin üst kısmının kemerli olması gerekmektedir. 2 m. genişliğindeki payanda içerisindeki nişlerin yaklaşık 1 m. olması muhtemel derinlikleri de böylelikle kuzey duvarının kalınlığını aşmamış olacaktır. Heykellerin sergilendiği nişe genel olarak bakıldığında, dışarıdan oldukça geniş bir payanda görüntüsüne sahip ancak, içeride altı farklı nişin yan yana dizildiği bir özellik gösterdiğini söylemek mümkündür.

2.5.1.3.1 PEDESTAL

Üst ve alt kısmı profilli onar parçadan oluşan geniş pedestalın ön yüzünde, dik yerleştirilmiş on üç adet üzeri yazıtlı plaka taş (Resim 26, Çiz. 30) bulunmaktadır. Ortalama 0,2 m. derinliğindeki en üstteki profilli blokların üzerinde, Hellenistik dönemin yaygın mimari uygulamalarından biri olarak görülen⁵⁷² kırlangıçkuyruğu şeklindeki kenet delikleri kullanılmıştır⁵⁷³. Birbirine bağlanan bloklar ile oluşturulan orthostatik kaide⁵⁷⁴, yerleştirildiği duvarın iç yüzünün bir parçası olarak *epikranitise* dönüşmüştür. Heykel kaidesinin başlık ve ayak kısmı, yazıtlı orthostatik bloklara *apophyge* profili ile bağlanmaktadır. Başlık kısmı ovolo profilli bir silmeden oluşan pedestalın alt tarafında da profilli bir ayak bulunmaktadır. Pedestalın üst kısmı, İ.Ö. 2. yy.a ait Pergamon mimarisinin bir karakteristiği olan ve “Pergamon ovolosu” olarak

⁵⁷¹ Ma 2013, 94.

⁵⁷² Adam 1999, 96; Luraghi 2008, 342.

⁵⁷³ Kenet delikleri ile ilgili olarak bkz. Dinsmoor 1913, 8–10; Martin 1965, 238–279; Nylander 1966, 130–146; Nylander 1970, 42–45, 63–67; Dinsmoor 1975; 174–175, Fig. 64; Müller-Wiener 1988, 43, 5.

⁵⁷⁴ I. Schmidt tarafından oluşturulan sınıflandırmaya göre bu tipteki pedestallar “orthostatik kaide” olarak adlandırılmıştır (Detaylı bilgi için bkz. Schmidt 1995, 83–110).

adlandırılmış bir profile sahiptir⁵⁷⁵. Bu dönem ile birlikte, İ.Ö. 5. ve 4. yy.lardaki yuvarlak ovolo örneklerinden farklı olarak daha sade ve düz kenarlı bir profile dönüşmesindeki ana neden olarak, Eumenes II dönemi ile birlikte başlayan büyük imar faaliyetleri sırasında Pergamonlu mimarların kısa sürede çok sayıda büyük boyutlu binanın inşasını tamamlamak zorunda kalmaları gösterilmektedir⁵⁷⁶. Aynı tipteki ovolonun en yakın örneğini, profilin yaratıcısı olan Pergamon'da, Yukarı Gymnasion terasındaki Attalos II dönemine tarihli tapınakta görmek mümkündür⁵⁷⁷. Bununla birlikte, bir diğer benzer ovolo profili Magnesia Artemis Tapınağı'nın epistylosunu süslemektedir⁵⁷⁸. Kameiros'ta İ.Ö. 2. yy.a ait örnek de aynı şekilde ovolo profiline sahiptir⁵⁷⁹. Kaunos'ta, Bağış anıtı ve şükran anıtında kullanılan ve "konkav-konveks profil" olarak adlandırılan örnekler de İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına tarihlendirilmektedir⁵⁸⁰. Aigai'deki ovoloya hem tarihsel hem uygulandığı bina hem de binadaki kullanım şekli anlamında en yakın örneğe ise dönemin hiç şüphesiz en ünlü yapılarından biri olan Miletos bouleuterionunda rastlanılmaktadır⁵⁸¹; burada görülen ovolo profili binanın dış cephesinin alt kısmındaki *epikranitis* bölümünü süslemektedir. İ.Ö. 2. yy.ın ortalarında yaygın olarak kullanıldığı anlaşılan söz konusu ovolo profilinin, Pergamon, Miletos ve Magnesia'daki benzerleri ile tarihsel anlamda küçük farklılıklar gösteren az sayıda örneğe de rastlanılmaktadır: İ.Ö. 3. yy. sonrasına tarihli Delos Artemisionu'ndaki F Stoası⁵⁸² ve yine Delos'taki bir odanın ante başlığında⁵⁸³ aynı tipte ovolo profili görülmektedir. Orthostatik heykel kaidesinin alt kısmı, adeta Attik-İon kaidesini taklit edecek şekilde, torus üzerinde scotia ve tekrar torus şeklinde birbirini takip eden profillerden oluşmaktadır. Birebir benzerinin rastlanılmadığı Aigai bouleuterionundaki kaide profilinin en yakın örnekleri Pergamon, Ephesos, Kaunos, Delos ve Lindos'taki yapılarda rastlanılmaktadır. Pergamon'daki İ.Ö. erken 2. yy.a tarihli saray yapısının toikhobattaki benzer profile Aigai'dekinden farklı olarak scotia yerine *kyma recta*

⁵⁷⁵ Shoe 1936, 22.

⁵⁷⁶ Shoe 1936, 22.

⁵⁷⁷ AvP VI, Taf. 25; Shoe 1936, Pl. 13, No. 13.

⁵⁷⁸ Humann 1904, 58, Fig 35; Pl. V; Shoe 1936, Pl. 13, 14.

⁵⁷⁹ Shoe 1950, 363, Fig. 4, 13.

⁵⁸⁰ Çörtük 2012, ; Lev. 152, a. b, KN 1. 2.

⁵⁸¹ Milet I-2, 40, Fig. 13; 51, Fig. 42. 43; Pl. 5-7; Shoe 1936, Pl. 15, 22. 23.

⁵⁸² Délos V, 218; Shoe 1936, Pl. 17, 7.

⁵⁸³ Délos VI, Pl. I-IV; Shoe 1936, Pl. 17, 8.

bulunmaktadır⁵⁸⁴. Kaunos ve Ephesos'taki benzer profiller İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına tarihlidir⁵⁸⁵. En yakın örneğe ise Lindos'ta, Naiskos'un ante kaidesinde rastlanılmaktadır⁵⁸⁶. Aigai örneği ile oldukça yakın olup, scotia yerine bu sefer *kyma reversa* profili olan iki örnekten Pergamon Zeus Altarı'ndaki profil⁵⁸⁷ ve Athena Kutsal Alanı'ndaki heykel kaidesi⁵⁸⁸ Attalos II dönemine aitken; Delos Kabeiron'daki ante kaidesi⁵⁸⁹ İ.Ö. 100 dolaylarına tarihlenmektedir. Orthostatik kaideyi oluşturan blokların birbirine bağlanmasında kırılmaçkuyruğu şeklinde kenet delikleri kullanılmıştır. Üstteki profilli blokların yüzeyinde yer alan kırılmaçkuyruğu şekilli kenetler ile birbirine monte edilen orthostatik pedestalın üzerinde yükselen heykeller doğrudan pedestala oturmamakta; Delos'taki örnekler gibi heykellerin altında birer plinthos olmalıdır⁵⁹⁰. Pedestalın stylobates düzlemindeki blok taşlar üzerine akıtıçlı zıvana delikleri üzerine oturduğu görülmektedir. Her iki tekniğin bir arada görüldüğü uygulamalar, İ.Ö. 3. yy.a özgü bir teknik olmakla birlikte; Geç Hellenistik dönemin yaygın yapı tekniklerinden birine dönüşmüştür⁵⁹¹. Mimari elemanların yanı sıra, heykellerin yerlerine sağlam yerleştirilmesinde de kullanılan önemli bir yöntem olarak Pergamon mimarisinde izlenebilmektedir⁵⁹².

Benzer heykel kaidelerinin yapılarda sergilendiği yerlerde farklılıklar olmasına karşın, Aigai örneğine oldukça benzer tipteki orthostatik kaidelere özellikle Pergamon başta olmak üzere, Delos ve Priene'de rastlamak mümkündür. Pergamon'daki Hera Tapınağı'nın cellasında, Attalos II dönemine tarihli kült heykelinin yükseldiği geniş orthostatik kaide örneği Aigai bouleuterionundakiler ile benzer bir anlayışa sahiptir⁵⁹³. Delos'ta Apollon tapınağında İ.Ö. 171 dolaylarına tarihli Philetairos heykel kaidesi; tiyatroda İ.Ö. 138/7'e tarihli Kleopatra ve Dioskourides heykellerine ait kaide ve son olarak geç bir örnekler olmasına karşın Güney Portiko'da İ.Ö. 125'e tarihli Krateros

⁵⁸⁴ AvP V-1, 25; Shoe 1936, Pl. 49, 4.

⁵⁸⁵ Çörtük 2012, Lev. 151, i. j, KN 1.

⁵⁸⁶ Shoe 1950, 368, Fig. 7, 7.

⁵⁸⁷ AvP III-1, 115, b. c.

⁵⁸⁸ AvP VII-2, 374, II. III; AvP VIII-1, 125, No. 216.

⁵⁸⁹ Shoe 1936, Pl. 39, 5.

⁵⁹⁰ Delos örnekleri için bkz. Schmidt 1995, Abb. 4; Abb. 102.

⁵⁹¹ Müller-Wiener 1988, 86; Bachmann 2014, 236.

⁵⁹² Bkz. Bachmann 2014, 236.

⁵⁹³ AvP VI, Taf. 34, 14. 18. 19; Beibl. 7. Ayrıca bkz. Radt 2002, 185, Res. 131.

heykel kaidesi; Apollon kutsal alanında İ.Ö. 1. yy.ın başlarına ait C. Billienus'un heykel kaidesi Aigai'deki ile aynı tipolojik özelliği göstermektedir⁵⁹⁴. Priene'de Athena Polias'a adanmış Büyük Altar'daki heykeller de "ballustrad" olarak tanımlanmış heykel kaidesi de Aigai bouleuterionundaki gibi orthostatik kaide sınıfına giren örneklerden biridir⁵⁹⁵. Yukarıda sıralanan benzer tipteki tüm örnekler göz önüne alındığında Aigai bouleuterionundaki nişte yer alan orthostatik heykel kaidesi Attalos II. dönemine ait olmalıdır.

Pedestalin ön yüzündeki yazıtlar altılı gruplar halinde sıralanmıştır. Yazıtlardan en soldaki haricinde diğer hepsi ikili orthostatik plakalar üzerine yazılmıştır. Her bir yazıt kümesinde adı geçen kişilere ait heykeller de o yazıtın hemen üzerinde yükselmekteydi. Aigai'nin köklü ailelerinden birine mensup bireylerin isimlerinin geçtiği yazıtın içeriğine göz atıldığında bir onurlandırma yazıtı olduğu görülmektedir⁵⁹⁶.

Altı grup heykelin altında sıralanmış yazıtlardan sol baştaki:

ὁ δᾶμος

Ἀπολλωνίδαν Ἀντιφάνεος

"Halk, Antiphanes oğlu Apollonidas'ı (onurlandırdı)."

Soldaki ikinci yazıt:

ὁ δᾶμος

Μεγίσταν Ἀπολλωνίδα

"Halk, Apollonidas kızı Megista'yı (onurlandırdı)."

⁵⁹⁴ Delos, Philetairos heykel kaidesi için bkz. Schmidt 1995, 604, Abb. 99; 605, Abb. 100. 102 Delos, Kleopatra ve Dioskourides heykellerine ait kaide için bkz. Schmidt 1995, 605, Abb. 101. 104 Delos, Krateros'un heykel kaidesi için bkz. Schmidt 1995, 606, Abb. 103. Delos, C. Billienus'un heykel kaidesi için bkz. Schmidt 1995, 610. 611, Abb. 112–114.

⁵⁹⁵ Bkz. Wiegand – Schrader 1904, 120, Abb. 91; 122, Abb. 95; 124, Abb. 96.

⁵⁹⁶ Yazıt, Prof. Dr. Hasan Malay tarafından yayına hazırlanmaktadır. H. Malay, yazıtta adı kişilerden hareketle ailenin soyağacını çıkarmıştır. Yazıt için bkz. Doğer et al. 2012, 189, Res. 3.

Üçüncü yazıt:

ὁ δᾶμος
Διαφένην Ἀντιφάνεος
τῷ Ἀπολλωνίδα γενόμενον
εὐεργέταν

“*Halk hayırsever olan, Apollonidas oğlu Antiphanes’in oğlu Diaphenes’i (onurlandırdı).*”

Dördüncü yazıt:

ὁ δᾶμος
Ἀντιφάνην Ἀπολλωνίδα
γενόμενον εὐεργέταν

“*Halk hayırsever olan, Apollonidas oğlu Antiphanes’i (onurlandırdı).*”

Beşinci yazıt:

ὁ δᾶμος
Ἀριστοδίκαν Ἀντιφάνεος

“*Halk, Antiphanes kızı Aristodika’yı (onurlandırdı).*”

Altıncı yazıt:

ὁ δᾶμος
Διαφένην Ἀπολλωνίδα
τῷ Ἀντιφάνεος

“*Halk, Apollonidas oğlu Antiphanes’in oğlu Diaphenes’i (onurlandırdı).*”

Yazıtta adı geçen altı kişiden ikisi *euergetes* (hayırsever) olarak onurlandırılmıştır. Aile soyağacının en başında yer alan büyük dede Antiphanes’in bilinen tek oğlu Apollonidas ikinci nesli temsil etmektedir. Üç çocuğu olduğu anlaşılan Apollonidas’ın tek kızı Megista, iki oğlundan biri Diaphenes ve diğeri de Aigai *demosu* (halkı) tarafından *euergetes* olarak onurlandırılan ve büyükbabası ile aynı adı taşıyan

Antiphanes'tir⁵⁹⁷. Üçüncü ve son nesil olarak sadece Antiphanes'in iki çocuğu bilinmektedir. Bunlardan biri kızı Aristodika, diğeri de yine kendisi gibi *demos* tarafından *euergetes* unvanı verilen oğlu Diaphenes'tir.

İsimler soyağacındaki sıralamaya göre değerlendirildiğinde, yazıtın en başında Antiphanes oğlu Apollonidas yer almaktadır. Aigai'de aynı isme bu sefer Apollodoros'un oğlu Apollonidas olarak rastlanılmakla birlikte, bir diğeri Aiol kenti olan Myrina'da ve Lydia'da da aynı isim görülmektedir⁵⁹⁸. Apollonidas'ın üç çocuğundan *euergetes* olan Antiphanes'in ismine Anadolu'nun birçok bölgesinde İ.Ö. 4. yy.dan başlayıp İ.S. 1. yy.a kadar yoğun bir şekilde rastlanılmaktadır⁵⁹⁹. Apollonidas'ın tek kızı olan Megista'nın ismi, Aiolis'te Aigai dışında Myrina'da aynı yüzyıla tarihli bir yazıtta geçmektedir⁶⁰⁰. Apollonidas'ın üçüncü çocuğu ile *euergetes* ilan edilen torununun da aynı adı olan Diaphenes isminin de Aiolis, Mysia ve İonia olmak üzere bölge insanı tarafından sıkça tercih edilen bir isim olduğu görülmektedir⁶⁰¹. *Euergetes* Diaphenes'in kız kardeşi ile aynı sahip olan bir başka biri de yine Aigai'de İ.Ö. 3. yy.a tarihli bir mezar yazıtında ancak bu sefer Athanaos'un kızı Aristodika olarak anılmaktadır⁶⁰². Bununla birlikte, Aigai'de bir başka yazıtta Diaphenes'in kızı Aristodika şeklinde anılan isim İonia ve Mysia'da da yaygın olarak kullanılmaktadır⁶⁰³.

İsimlerin pedestaldaki dizilişi değerlendirildiğinde, başlangıçta soyağacındaki sıralamayı takip etmediği ve gelişigüzel yerleştirildikleri izlenimi vermesine karşın, gerçekte kendi içerisinde uyumlu bir sırayı izlediği tespit edilmiştir. En başta, ailenin atası Apollonidas yer almaktadır. Apollonidas dışta tutulduğunda oluşan beşli grubun tam merkezinde o neslin en önemli şahsiyeti *euergetes* Antiphanes durmaktadır. Antiphanes'in her iki yanında da çocukları Aristodika ve *euergetes* Diaphenes'in babalarına eşlik ettiği görülmektedir. Bu beşli grubu da Antiphanes'in iki kardeşi

⁵⁹⁷ Antiphanes ve babası Apollonidas'ın isimleri aynı zamanda bouleuterionun ön cephesini süsleyen epistylös üzerindeki yazıtta da geçmektedir; yazıttan hareketle bouleuterionun Antiphanes tarafından adandığı bilinmektedir (Clerc 1886, 290; Bohn – Schuchhardt 1889, 34–35; Doğer et al. 2008, 214, 215).

⁵⁹⁸ Bohn – Schuchhardt 1889, 55, No. 8, Abb. 72; LGPN V-A, s.v. “Ἀπολλωνίδας”.

⁵⁹⁹ LGPN V-A, s.v. “Ἀντιφάνης”.

⁶⁰⁰ LGPN V-A, s.v. “Μεγίστα”.

⁶⁰¹ LGPN V-A, s.v. “Διαφένης”.

⁶⁰² Bohn – Schuchhardt 1889, 42, Abb. 50; SEG XLIX, 1748; LGPN V-A, s.v. “Ἀριστοδίκη”. Yazıt, Köselers Köyü'nde bir duvar üzerinde devşirme olarak kullanılmıştır (Malay 1999, 22, Pl. 1, No. 2).

⁶⁰³ Bohn – Schuchhardt 1889, 42, Abb. 50; LGPN V-A, s.v. “Ἀριστοδίκη”.

Megista ve Diaphenes çevrelemektedir. Şüphesiz ki bilinçli bir şekilde pedestalın en dış kısmına Apollonidas'ın oğlu Diaphenes yerleştirilmiş; buna karşın, kızı Megista da adeta en güvenli yer konumundaki babasının hemen yanında durmaktaydı.

Yazıtların da açık bir şekilde ortaya koyduğu üzere, antik dönemde polislerde bir yurttaşın onurlandırılmasına ve o kişinin heykellerinin dikilmesine, finansal ve politik konjonktür göz önüne alınarak her zaman halk ve meclis karar verir ve hayırsever olarak onurlandırılan kişiler o kentin kendi vatandaşlarından oluşurdu⁶⁰⁴. Böylesi onurlandırma faaliyetlerinin Hellenistik dönem ile birlikte hızlıca artarak tavan yaptığı bilinmekte; mermer ya da bronzdan yapılmış onurlandırma eserlerinin bağımsız heykeller haricinde kabartmalarda da betimlendiği görülmektedir⁶⁰⁵.

2.5.1.3.2 HEYKELLER

Bouleuterionun ön odalarında toplam sekiz heykele ait çeşitli boylarda heykel parçaları ele geçmiştir. Tamamı mermerden yapılmış heykellerin dört tanesi kadın, dört tanesi de erkektir. Kadın heykellerinin biri dışındaki diğer üçünün sadece başı ele geçmiştir. Görece iyi korunmuş durumdaki tek kadın heykelinin de kolları eksiktir. Heykellerin tümü tek cepheli, serbest pozda, ayakta durmakta ve Hellenistik dönem heykeltıraşlığının genel karakteristiğine uygun olarak birden fazla parçanın bir araya getirilmesi ile oluşturulmuştur⁶⁰⁶. Pergamon⁶⁰⁷, Kos⁶⁰⁸, Rhodos⁶⁰⁹, Delos⁶¹⁰ ve Metropolis⁶¹¹ atölyelerinde Hellenistik döneme ait aynı teknikte yapılmış, çok parçalı heykelleri görmek mümkündür. Bunlardan bazıları monolith torso şeklinde yontulmuşken, bazıları da iki parçalı torsoya sahiptir. Heykellerin tamamının başı portre şeklinde ayrı işlenip, bağımsız olan kollar ile birlikte gövdeye monte edilmiştir.

⁶⁰⁴ Hoepfner 2006, 23.

⁶⁰⁵ Hoepfner 2006, 26.

⁶⁰⁶ Hallet 1998, 62. 63. 69. 78. 79.

⁶⁰⁷ Hofter 2011, 334, Abb. 1a; 336, Abb. 2. 3 a. b; 337, Abb. 4 a.b.

⁶⁰⁸ Kabus-Preisshofe 1989, Taf. 39, Kat.-Nr. 23; Taf. 41, Kat.-Nr. 24; Taf. 48, Kat.-Nr. 32; Taf. 52, Kat.-Nr. 40; Taf. 53, Kat.-Nr. 38; Taf. 55, Kat.-Nr. 53; Taf. 62, Kat.-Nr. 59.

⁶⁰⁹ Merker 1973, 8. 9.

⁶¹⁰ Marcadé 1969, 109–112.

⁶¹¹ Aybek 2004, 41, Lev. 22. 23, Kat.nr. 24; Lev. 24, Kat.nr. 25; Lev. 25, Kat.nr. 26, Lev. 26, Kat.nr. 27; Lev. 33–35, Kat.nr. 46; Lev. 36, Kat.nr. 48. Ayrıca bkz. Aybek 2009.

Üç parçadan oluşan giysili kadın heykeli, buluntu yeri olarak diğer heykellerden farklı bir noktada, kare planlı yüksek podyumun hemen doğusunda kalan 2D ve 3D Odalarından ele geçmiştir. Normalde yüksek podyum üzerinde yükselen heykel, binanın yıkılması ile birlikte parçalar halinde her iki odaya dağılarak düşmüştür. Torsosu iki parçadan oluşan heykelin başı da portre olarak tasarlanıp gövdeye omuz üzerinden bağlanmaktadır. Heykel normal boyutların çok üzerinde oldukça yüksek bir kadın heykelidir. İnsan ölçülerini aşan böylesi büyük boyutlu heykeller İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına ait bir özellik olarak kendini göstermektedir⁶¹². Sadece boyutları dahi göz önüne alındığında bir tanrıçaya ait olduğu anlaşılan heykelin, yüksek podyumun hemen arkasında devrilmiş olarak ele geçtiği buluntu yeri de özel bir kimliğe sahip olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Kolossal boyuttaki söz konusu kadın heykeli hiç şüphesiz ki bouleteriondaki varlığı ele geçen yazıtlar ile kanıtlanan Hestia'ya ait bir kült heykeli olmalıdır⁶¹³. Sadece kolları eksik olan Hestia kült heykelinin (Kat. No. H1) arka kısmı detaylardan uzak bir işçilik sergilemekte ve önden izlenilmeye imkan tanıyan tek cepheli bir tasarım ortaya koymaktadır. Gerçekte üzerinde yükseldiği kare planlı yüksek podyum da konum itibarıyla theatronu tam karşıdan gören bir noktada bulunmakta; ayrıca heykelin arka kısmı theatrondaki katılımcılara hiçbir zaman görünmemekte; böylelikle heykelin arka tarafının ayrıntılı işlenmesine gerek kalmamıştır.

Hestia heykelinde, başın ayrı yapıp gövdeye sonradan eklenmesi Hellenistik dönemin çok parçalı üretim anlayışının bir özelliğidir⁶¹⁴. Bir portre kimliğinde tasarlanmış söz konusu baş, stilistik olarak değerlendirildiğinde Klasik dönemin idealist anlayışını yansıtmaktadır⁶¹⁵. Hestia'daki idealize edilmiş bu portreciliği, Pergamon'da İ.Ö. 2. yy.ın ikinci çeyreği ile birlikte görülmeye başlayan Klasisizm ile ilişkilendirmek

⁶¹² Pollitt 1988, 270.

⁶¹³ Doğer et al. 2008, 215. Atina bouleterionunda da aynı şekilde tapım gören Zeus ve Hestia'ya ait kült heykellerinin olduğu bilinmektedir (bkz. McDonald 1941, Pl. 18).

⁶¹⁴ cf. Hallet 1998, 65, Fig. 10.

⁶¹⁵ Hestia'nın başında görülen Klasik döneme özgü idealize anlayışın özellikle Kos ve Thasos'ta İ.Ö. 4. ve 3. yy.lara tarihli kadın başları iki dönem arasındaki etkileşimi yansıtan en iyi örneklerdendir. Bkz. Kabus-Preissshofe 1989, Taf. 10, Kat.-Nr. 1; Taf. 11, Kat.-Nr. 3. 4; Taf. 12, Kat.-Nr. 2; Taf. 19, Kat.-Nr. 51; Taf. 34, Kat.-Nr. 89; Taf. 35, Kat.-Nr. 90 (Kos); Taf. 19, No. 3 (Thasos).

mümkündür⁶¹⁶. Hestia'nın gerek yüz hatları, gerekse de saç stili ve arkada topuz şeklinde toplanması özellikle Praksiteles'in yaptığı Aphrodite heykelinin Hellenistik dönemdeki bir çeşitlemesine oldukça benzemektedir⁶¹⁷. Hestia başının analogik değerlendirmesine örnek gösterilecek bir diğer kaynak olan Aleksandria'daki kraliçe portreleri ile Hestia arasında gerek yüzlerdeki Klasistik anlayışa uygun idealize hatlar gerekse de diadem kullanımı bakımından oldukça yakın benzerlikler söz konusudur⁶¹⁸. Aleksandria portrelerinden özellikle "Kassel Kraliçesi" olarak adlandırılan eser, başın arka kısmında çivi deliklerinin olmasından hareketle, muhtemelen eklenti şeklinde bir *kredemnon* (başörtüsü) giydiği ileri sürülmektedir⁶¹⁹. Aigai bouleuterionundaki Hestia heykeli de başını üç kere saran bir diadem takmakta ve diademe ait kuşaklar arasından da saç kıvrımları çıkmaktadır. Hestia örnekleri genellikle başı örtülü tasvir edilmesine karşın, Aigai'deki Hestia başının açık oluşu ile yaygın Hestia imajından farklılık göstermektedir⁶²⁰. Ancak buna karşın, Aigai'deki Hestia'nın başının hemen arkasında tıpkı "Kassel Kraliçesi"ndeki gibi çivi deliklerinin bulunması ve mantonun enseden yukarı doğru kıvrılması, Aigai örneğinin de büyük bir ihtimalle eklenti bir *kredemnon* olabileceğini akla getirmektedir. Hestia'nın yakın benzerlerine örnek gösterilebilecek bir heykel ise Tralleis'te, İ.Ö. 150'ye tarihli kadın başı olup; Klasistik anlayıştaki yüz hatları ve saç stiline yan sıra başına diadem takması ile Hestia başına oldukça yakın özellikler sergilemektedir⁶²¹.

Khithon üzerine manto giydiği görülen Hestia'nın giyimi değerlendirilecek olursa altta ayak bileklerine kadar inen görece kalın kumaştan yapılmış, bol kıvrımlı bir khithon üzerine vücudu saran ve vücut hatlarını ortaya çıkaran ince bir manto giymektedir⁶²². Hestia'nın bu giyim tercihi ile İ.Ö. Geç 3. yy.-erken 2. yy. ile başlayan ve en iyi örneklerinden biri olarak Tragoidia personifikasyonu ile Kos ve Miletos'taki Klio ile

⁶¹⁶ Pollitt 1988, 110. Pergamon örnekleri için bkz. AvP VII, 121, Nr. 95; 126, Nr. 110, Abb. 110; 204, Nr. 223, Abb. 223.

⁶¹⁷ Aphrodite başı için bkz. Oehler 1980, No. 82; Smith 2002, 99, No. 106.

⁶¹⁸ Smith 2004, Pl. 36, Cat. No. 52; Pl. 37, Cat. No. 53. 54.

⁶¹⁹ Smith 2004, 166, Pl. 37, Cat. No. 54.

⁶²⁰ Hestia tasvirleri için bkz. EAA IV, 19. 20; LIMC V-2, 292, No. 11; 193, No. 16. 19; 295, No. 8-10. 21. 22. 27; 296, No. 28. 30-34. 36. Aynı şekilde Thera bouleuterionundaki Yaşlı Agrippina figürü de başı örtüsü olarak tasvir edilmiştir (bkz. Thera III, 261, Fig. 246 a. b).

⁶²¹ Özgan 1995, Taf. 11, 1-3; Niemeier 2011, 332, Abb. 7.

⁶²² Smith 2002, 86.

Mousa örneklerinin gösterilebileceği “Yüksek Pergamon Stili’nin bir yansıması şeklinde tasarlandığı söylemek mümkündür⁶²³. Yüksek Stil adı altında moda uygun olacak şekilde, alttaki kalın kumaşlı khiton derin kıvrımlı; üstteki daha ince kumaştan yapılmış manto ise yüzeyi bütünüyle saran ince kıvrımlıdır ve genelde dolgun betimlenen vücudu transparan bir etki bırakacak şekilde sıkıca sarmaktadır⁶²⁴. Kendi döneminin modasını birebir yansıtan Hestia’nın giyim tercihi bir ölümsüzden ziyade, adeta gündelik yaşamdaki herhangi bir kadın gibi yansıtılmıştır.

Heykelin pozuna bakıldığında ise tanrıçanın sağ bacağının dizden hafifçe kırıldığı ve ağırlığın sol bacak üzerine bindiği görülmektedir. Kontrapost pozundaki Hestia heykeline en yakın örnekler arasında sayılabileceklerden ikisi, Pergamon Zeus Sunağı terasında ele geçen ve İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına tarihli giyimli kadın heykelleridir⁶²⁵. Hestia heykeli, Delos ve Kos’ta bulunmuş ve İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına tarihli, giyimli kadın heykelleri ile gerek poz gerekse de elbise tercihlerinde yakın benzerlikler bulunmaktadır⁶²⁶. Özellikle Phokaia’lı Apollodoros tarafından yapılmış ve Erythrai’de ele geçmiş giysili kadın heykeli; benzer pozda gösterilmesinin yanı sıra, elbise kıvrımları ve göğüs altında kıvrımların yarattığı üçgen alan ile Hestia kült heykeline en yakın örneği oluşturmaktadır⁶²⁷. Kos Odeionu’nda ele geçen giysili kadın heykelleri khiton üzerine manto giymekte ve sol bacak dizden hafifçe kırık betimlenmiş ve sağ ayak parmakları uzun khitonun ucundan dışarı çıkmaktadır. İ.Ö. 2. yy.ın ortaları ile sonlarına tarihli Kos örnekleri de poz ve giysi tercihi göz önüne alındığında Aigai’deki Hestia ile oldukça benzer özellikler göstermektedir⁶²⁸. Kos’taki giyimli kadın heykeli oldukça ince bir düzlem üzerine oturması ile de Hestia’ya benzemektedir. Ancak, söz konusu ince düzlem böylesine ağır bir heykelin sağlam bir şekilde

⁶²³ Tragoidia personifikasyonu için bkz. AvP VII, 76. 77, No. 47, Pl. 14. 15; Bieber 1961, Fig. 473; Pollitt 1988, 109, Fig. 113. Klio ve Mousa için bkz. Bieber 1961, Fig. 498–501.

⁶²⁴ Pollitt 1988, 269. 270. Pergamon örnekleri için bkz. AvP VII, 107, No. 77, Taf. 24; 76, No. 47 a, Taf. 14; 80, No 47 b, Taf. 15; 82, No. 49, Taf. 17.

⁶²⁵ AvP VII, Nr. 53. 54; Smith 2002, 172, No. 183. 184.

⁶²⁶ Marcadé 1969, 131–134, Fig. 66. Delos için bkz. Pollitt 1988, 267, fig. 289. Kos için bkz. Kabus-Preisshofe 1989, No. 59.

⁶²⁷ Pollitt 1988, 269, Fig. 291.

⁶²⁸ Kabus-Preisshofe 1989, Taf. 55, Kat.-Nr. 53; Taf. 61, Kat.-Nr. 58; Taf. 62, Kat.-Nr. 59; Taf. 63. 64, Kat.-Nr. 56.

durabilmesi için yeterli görünmemektedir. Hestia kült heykeli, Delos'ta İ.Ö. 150-125'e tarihli Roma heykeli gibi yüksek bir plinthos üzerinde yükseliyor olmalıydı⁶²⁹.

Hestia'nın kolları korunmamış olmasına karşın, her iki kolun eklenti yerleri dikkatlice incelendiğinde kolların dirseklerden kırıldığı anlaşılmaktadır. Heykelin başının da örtülü oluşu göz önüne alındığında Hestia ya "Hestia Giustiniani" tipindeki gibi bir kolunu yukarı kaldırmış ve diğerini de dirsekten hafifçe kırarak beline yaslamış bir pozda olmalı ya da Delos'ta ve Kıbrıs'ta İ.Ö. 2. yy.a tarihli kadın heykeline benzer bir şekilde *pudicitia* pozunda olması beklenebilir⁶³⁰. Hestia kült heykeli gerek yüz özellikleri gerek giyim tercihi gerekse de poz itibarıyla değerlendirildiğinde İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına ait olmalıdır.

Tanrıça Hestia haricindeki üç kadın heykelinin sadece başı korunmuş olup, bunlardan biri *kredemnon* ile başını tepe noktasına kadar örtmektedir. Başının örtülü oluşu, Hellenistik dönemin giyimli kadın heykelleri içerisinde en yaygın poz olan *pudicitia* pozunda tasvir edildiğinin bir göstergesidir⁶³¹. Bu poz ile tasvir edilen kişinin bir tanrıça haricinde ölümlü, orta yaşlı biri olduğunu göstermektedir⁶³². Başın arka kısmı iç bükey olarak verilmiş ve başın tam orta kısımda ve ensede birer çivi deliği yer almaktadır. Başın tepe noktasında da ayriyeten dikdörtgen kesitli bir delik bulunmaktadır. Söz konusu delikler olasılıkla heykeli uzun demir çiviler ile duvara sabitlemek için oluşturulmuştur. Söz konusu kadın heykel ait baş, buluntu yeri itibarıyla yazıtlı orthostatik kaidenin batı ucunda, yazıtta isminin geçtiği yere karşılık gelen yakın bir noktada ele geçmesinden dolayı Megista olmalıdır. Bu savı destekleyen bir diğer argüman da bouleuterionda onure edilmiş iki kadından yaşça en büyük olanı Megista olmalıdır. Megista başına (Kat. No. H2) en yakın örnek olarak Metropolis'te, İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına tarihli kadın başı gösterilebilir⁶³³. Rhodos'tan bir kadın başı⁶³⁴ ve Kos

⁶²⁹ Schmidt 1995, Abb. 4. 5.

⁶³⁰ Hestia Giustiniani tipi için bkz. Seyffert 1894; LIMC V-2, 292, No. 11; 293, No. 16. Delos örneği için bkz. Bieber 1977, Pl. 114. Kıbrıs örneği için bkz. Connelly 1988, 524; Smith 2002, 225, No. 257.

⁶³¹ Latince bir terim olan ve ağırlıklı olarak Roma Cumhuriyet dönemi plastiğinde; genellikle başı örtülü, kollarını göğüs altında bağlayan ve bir elini çenesinin altında birleştiren kadın heykellerini tanımlamada kullanılan *pudicitia* terimi aynı zamanda Hellenistik dönem Yunan heykel sanatında, Yunanca karşılığı (*aidos*) bulunmasına karşın, aynı pozu açıklamak için tercih edilmektedir (bkz. Langlands 2006, 37-44).

⁶³² Smith 2002, 86.

⁶³³ Aybek 2004, Lev. 37, Kat.nr.51; Aybek 2009, Lev. 28, No. 51.

Odeionu'nda⁶³⁵ ele geçen, İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına ait olan ve gövdeden yukarısı korunmuş bir kadın heykelinin *kredemnon* giymesi ve tepe noktasının yana kıvrımlı oluşu ve Klasistik anlayıştaki saç stili ve yüz hatları ile Megista'ya oldukça benzemektedir.

Buluntu yeri ve stil özellikleri göz önünde bulundurulduğunda Aristodika olması gereken kadın heykel başı (Kat. No. H3) ise üç parça halinde korunmuştur. Yüz kısmında büyük oranda aşınmanın gözlendiği başın üzerinde bir diadem yer almakla birlikte, başın arka kısmının işlenmemiş oluşu ve çivi deliklerinin bulunması, söz konusu heykelin de bir *kredemnon* giyebileceği ve Megista gibi *pudicitia* pozunda olabileceği ihtimalini doğurmaktadır. Aristodika'nın yüz hatları ve saç detayları, Hestia ve Megista ile benzer tarzda yapılmış olup, aynı atölyenin eseridir. Hellenistik dönemin ortalarıyla başlayıp, yoğun olarak kullanılan kadın heykelleri, toplumdaki kadının artan sosyal öneminin bir göstergesi olarak yorumlanmasından hareketle⁶³⁶; Aigai bouleuterionunda Megista ve Aristodika'nın onurlandırılıp, heykellerinin dikilmesi Aigai'de de kadın kimliğinin güçlenmesine bir örnek teşkil edebilir.

Yukarıda değinilen üç kadın heykeli haricinde, yine sadece başı korunmuş heykel (Kat. No. H4), Arsinoe III'e ait heykel başındaki gibi ön ve arka yüz olmak üzere iki parçadan oluşmaktadır⁶³⁷. Her iki yüz de iç kısımdaki, kare delikler içerisine yerleştirilen ahşap takozlar ile birbirine tutturuluyordu. Eserin saç modeli, Hestia da dahil olmak üzere diğer örneklerden farklı olarak ensede toplanarak yukarıda topuz yapmaktadır. Bununla birlikte, derin göz çukurlarının yüzde yarattığı belirgin pathetik ifade Hellenistik Barok anlayışın bir ürünü olarak değerlendirilmelidir⁶³⁸. “Yüksek Stil”e paralel olarak gelişen ve yüzyılın ortaları ile birlikte en olgun dönemini yaşayan “Hellenistik Barok” anlayışa dönüşmüştür⁶³⁹. 2B Odası'nda ele geçmesi ile nişte sergilenen aynı aileye mensup onurlandırılan kişilerin dışında biri olduğu rahatlıkla ileri sürülebilen kadın başında Hellenistik Barok anlayışı görmek mümkündür. Kralların ya

⁶³⁴ Merker 1973, Pl. 34, Fig. 82–84.

⁶³⁵ Kabus-Preisshofe 1989, Taf. 58. 59, Kat.-Nr. 57.

⁶³⁶ Smith 2002, 86.

⁶³⁷ Smith 2004, Pl. 35, No. 4–6.

⁶³⁸ Bkz. Pollitt 1988, 111–126.

⁶³⁹ Pollitt 1988, 111.

da kentın önemli kişilerinin başarıları ve kahramanlarını yansıtmakta tercih edilen barok tarzda⁶⁴⁰ yontulmuş bu kadın başı mitolojik bir karakteri simgeliyor olmalıdır. Söz konusu kadın başı, hafifçe sağa dönük oluşu, yüksek alınlı, derin göz çukurları, hafif aralık dudaklar ve arkada toplanan saçların kulakları örtecek şekilde betimlenişi ile Kos'ta İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına tarihli tanrıça başına oldukça benzemektedir⁶⁴¹. Mousa olarak yorumlanan Kos'taki tanrıça başından hareketle Aigai'deki söz konusu kadın heykel başı da bir Mousa'ya ait olabilir.

Dört kadın heykeli genel olarak değerlendirildiğinde saçları İ.Ö. 2. yy.daki diğer kadın heykellerindeki gibidir: bu dönemin kadın heykelleri başta İsis olmak üzere Doğu tanrıçalarında görülen Arkaizan tarzdaki tirbuşon buklelerinden esinlenerek Yunan dünyasına kazandırılan saç stiline sahiptir ve aynı şekilde İsis'in bol kıvrımlı elbise modelini taklit etmektedir⁶⁴².

Bouleuterionda ele geçen dört erkek heykeline bakıldığında ise bunlardan iki tanesi tama yakın ancak parçalar halinde, iyi durumda korunmuştur; diğer ikisinin ise sadece torsosu ele geçmiştir. İyi durumdaki iki örnek öncelikle buluntu yerleri dikkate alındığında, yazıtlı kaidenin Antiphanes ve Diaphenes isimlerinin geçtiği kısmın hemen önüne devrilmiş olarak *in-situ* bir şekilde ele geçmişlerdir. Bu da söz konusu heykellerin yazıtta adı geçen kişilere ait olduklarını açık bir şekilde ortaya koymaktadır. *Euergetes* olarak onurlandırılan Antiphanes ve Diaphenes'e ait heykellerden biri gövde ve baş, diğeri de iki parçalı gövde, sağ kol ve baş olmak üzere toplam dört parçadan oluşmaktadır. Başlar, kontekstin diğer örneklerindeki gibi portre tarzında gövdeye sonradan eklenmiştir. Sağ kol dirsekten yukarı doğru kırılmış, sol kol ise aşağıya doğru sarkık ve elbise kumaşını tutmaktadır. Diğer örneğin de kolları aynı pozda betimlenmiştir. Erkek heykellerinin tamamı, Hestia ve diğer kadın heykellerindeki gibi uzun khiton üzerine manto giymiştir. Verev duran mantonun aşağısında, bacak arasında khitona özgü *paryphe* kendini göstermektedir.

⁶⁴⁰ Smith 2002, 102.

⁶⁴¹ Bieber 1961, Fig. 505.

⁶⁴² Smith 2004, 94.

Her iki heykelin başı stilistik açıdan ele alındığında İ.Ö. 4. yy.ın favori modelleri örnek alınarak tasarlanmış yirmili-otuzlu yaşlarında, genç, kuvvetli, sakalsız betimlenmiş Hellenistik dönemin tipik krali portrelerini takip ettiği söylenebilir⁶⁴³. İki figürün de sakalsız oluşu, İskender ile başlayıp Diadokhlar ile birlikte Hadrianus'a kadar devam eden geleneğin bir yansıması olup; tanrılaşmış kahramanlık simgesinin birer göstergesidir⁶⁴⁴. Dönemin diğer örneklerinde izlenebilen hafif aralanmış dudaklar her iki başta da mevcuttur. Antiphanes ve Diaphenes'in saçları, Hellenistik dönemde kulakları örtecek uzunluktaki saçlara sahip tanrı ve İskender saç modellerinden farklı olarak epheboslar, atletler ve askerler gibi ölümlülerin betimlemlerindeki gibi kısa saçlı olarak gösterilmiştir⁶⁴⁵. Diadokhlar ve yönetici üst sınıf İskender'in kısmen uzun, virgül perçemli ve en belirgin karakteristiği *anastole* olan saç şeklini model almasına karşın, İskender'den daha kısa bir saçlı ve *anastole* olmaksızın betimlenmişlerdi⁶⁴⁶. Antiphanes ve Diaphenes'in üzerinde diademin taçlandığı saçları, önde ve şakaklarda son bulan virgül şeklinde kalın kıvrımları ile İ.Ö. 2. yy.ın özellikle de Eumenes II döneminin tercih edilen stilleriydiler⁶⁴⁷. Diaphenes'in başındaki diademi çevreleyen bir dizi delik ise olasılıkla başında değerli bir madenden yapılmış çelenk olduğunun göstergesidir. Her iki heykel başı da Geç Klasik dönem erkek modellerinin takipçisi Hellenistik portre geleneğine uygun bir şekilde tasarlanmıştır: figürler, portre sanatının doğası gereği ana hatları ile kişisel fizyonomik özelliklerini kısmen taşımakla birlikte, bireysellikten uzak, Klasik dönemin adeta genelleştirilmiş idealize yüz hatlarını taşımaktadır⁶⁴⁸.

Her iki heykelin gövdeleri korunmakla birlikte, bir tanesi iki parçadan oluşmakta; diğeri ise monolith bir yapıdadır. Sol bacakları dizden hafifçe kıvrılmış heykellerde kontrapost duruş söz konusudur. Her iki heykelin gövdesi neredeyse hemen hemen aynı olmasına karşın, iki parçalı olanı biraz daha ağır, hantal ve yaşça daha büyük bir görünüme sahiptir. Heykeller buluntu yeri bakımından değerlendirilecek olursa monolith gövdeli heykel (Kat. No. H5) , yazıtlı kaidede *euergetes* Diaphenes'in

⁶⁴³ Smith 2004, 46.

⁶⁴⁴ Smith 2004, 46.

⁶⁴⁵ Smith 2004, 47.

⁶⁴⁶ Smith 2004, 48.

⁶⁴⁷ Bieber 1961, 113.

⁶⁴⁸ Smith 2004, 48.

yerinin hemen önünde; iki parçalı gövdeden oluşan diğer heykel (Kat. No. H6) de *euergetes* Antiphanes'in hemen önünde devrilmiş bir şekilde ele geçmiştir. Yukarıda sıralanan nedenlerden dolayı, gövdesi iki parçalı örnek *euergetes* Antiphanes'in; monolith gövdeli olan da *euergetes* Diaphenes'in heykelleri olmalıdır.

Antiphanes ve Diaphenes, Hellenistik dönemin standart ayakkabısı olan *krepides* (sandalet) giymektedir⁶⁴⁹. Kos Odeionu'nda ele geçen oldukça benzer krepidesli bir örnek İ.Ö. 160/50'ye tarihli olması bakımından önemlidir⁶⁵⁰. Kos ve Rhodos'taki erkek heykelleri de Antiphanes ve Diaphenes gibi ince birer plinthos üzerinde durmaktadırlar⁶⁵¹. İki heykelin de göğüs altından dolanıp sırtını saran elbise kıvrımının Kos Odeionu'ndaki, Hellenistik döneme ait yakın benzerleri İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına tarihlidir⁶⁵².

İki heykelin gergin olan sağ bacaklarının arkasından ağaç gövdesine yaslanmaktadır. Gövde üzerinde de heykeltıraş imzası yer almaktadır: imzadan, heykelleri yapan heykeltıraşın Pergamonlu Hippias oğlu Menestratos olduğu anlaşılmaktadır⁶⁵³. İmzada adı geçen iki isme bakılacak olursa, Hippias ismi Anadolu'da çokça tercih edilen bir isim olmakla birlikte, Pergamon'da da İ.Ö. 2. ve 1. yy.larda yaygın bir şekilde kullanıldığı görülmektedir⁶⁵⁴. Pergamon'daki benzer isimlerden en uygun olanı ise Yukarı Gymnasion'da ele geçen, İ.Ö. 145'e tarihlenen ve üzerinde ephebos listelerinin bulunduğu adak yazıtındaki Dionysios'un babası Hippias'tır⁶⁵⁵. Heykeltıraş Menestratos'un ismi de antik dönemin popüler isimlerinden biri olup, her bölgede tercih edilmekte, özellikle de Pergamon'da İ.Ö. 2. ve 1. yy.larda aynı isme sahip çok sayıda kişi dikkati çekmektedir⁶⁵⁶.

Diğer iki heykel örneğinden biri torso, diğeri de üzerinde dökümlü bir elbise kumaşı bulunan sol kola ait parçadan oluşmaktadır. Sol kol parçası (Kat. No. H7) büyük

⁶⁴⁹ Hallet 1998, 67. Cf. 64, Fig. 7.

⁶⁵⁰ Kabus-Preisshofe 1989, Taf. 49, Kat.-Nr. 32.

⁶⁵¹ cf. Kabus-Preisshofe 1989, Taf. 37, Kat.-Nr. 52; Taf. 39, Kat.-Nr. 23; Taf. 44, Kat.-Nr. 33; Taf. 48, 49, Kat.-Nr. 32 (Kos); Taf. 2, No. 1. 2 (Rhodos).

⁶⁵² Kabus-Preisshofe 1989, Taf. 44, Kat.-Nr. 33; Taf. 46, Kat.-Nr. 34.

⁶⁵³ Doğer et al. 2008, 215, 227, Res. 7.

⁶⁵⁴ LGPN V-A, s.v. "Ἰππίας".

⁶⁵⁵ Schröder et al. 1904, 171. 172, No. 14, s. 45.

⁶⁵⁶ LGPN V-A, s.v. "Μενέστρατος".

olasılıkla İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına tarihli, Kos ve Metropolis'teki heykellerin de açık bir şekilde ortaya koyduğu üzere elbise kıvrımının altından aşağıya doğru uzanmaktaydı⁶⁵⁷. Buluntu yeri olarak geniş kaidenin en doğu ucunda ele geçen parça büyük bir olasılıkla *euergetes* Antiphanes'in kardeşi Diaphenes'in heykeline ait olmalıdır. Geriye kalan son torso parçası (Kat. No. H8) da büyükbabaları Antiphanes'e ait olmalıdır. Torso stil özelliği bakımından euergetes Antiphanes ve Diaphenes ile tamamen aynı benzerliği göstermektedir.

Bouleuterionda ele geçen heykeller genel olarak değerlendirildiğinde Hestia heykeli *agalma* (kült heykeli) olarak yapılmış, nişte sergilenen altı heykel ise *eikon* (onurlandırma) şeklinde tasarlanmıştır⁶⁵⁸. Bunlar haricindeki kadın başı da muhtemelen bir Mouse heykeline ait olmalıdır.

Hellenistik dönem içerisinde, onurlandırılan, hayatta olan ve kente bir nedenden dolayı katkı sağlamış kişiler, meclis ya da halk tarafından, o kentin verebileceği en yüksek onur olarak kamusal alanlara heykelleri dikilerek onurlandırılırlardı⁶⁵⁹. Hestia heykeli haricinde heykellerinin tamamı, standart onurlandırma heykellerinde olduğu üzere doğal boyutlarında işlenmiştir⁶⁶⁰. Hestia kült heykeli de doğası gereği normal boyutların çok üzerinde tasarlanmıştır. Tüm heykellerin üzerinde onarım izlerinin bulunması, ilerleyen dönemlerde başta İ.S. 17 depremi olmak üzere İ.S. 106, 178 ve 262 depremlerinde muhtemelen devrilerek zarar gören heykeller onararak tekrar yerine konulmuş olmalıdır.

⁶⁵⁷ Kabus-Preisshofe 1989, Taf. 44 Kat.-Nt. 33 (Kos); Aybek 2004, Lev. 20, Kat.nr.22 (Metropolis).

⁶⁵⁸ Welsh 1904/5, 32–49; Smith 2004, 15–17.

⁶⁵⁹ Welsh 1904/5, 37. 38; Smith 2004, 16.

⁶⁶⁰ Smith 2004, 18.

2.5.1.4 ORKESTRA

6,35 m. apındaki orkestranın planı yarım dairedir. Kazı çalışmalarında tamamıyla toprak bir zemin ile kaplı olduğu görülen orkestranın tabanı herhangi bir veri ele geçmemekle birlikte, orijinalinde büyük bir olasılıkla ya ahşap ya da Priene bouleuterionundaki gibi kil ile sıvalı olmalıydı⁶⁶¹. Bouleuterionun theatron planı ile orkestra arasındaki oran ilişkisi göz önüne alındığında Vitruvius'un aktarımlarına tamamıyla uyduğu dikkati çekmektedir. Yapılan hesaplamalar sonucunda bouleuterionun tamamıyla orkestra çapı baz alınarak planlandığı ortaya çıkarılmıştır (Plan 16)⁶⁶². Bu mastır plan dahilinde yapının merkezinde yer alan orkestra tam bir daireye dnştrlp, içerisine de dört adet eş kenar üçgenin st üste konulması ile oluşturulmuş on iki köşeli yıldızın her bir kenarından devam eden ışınsal doğruların bouleuterionda bir noktaya karşılık geldiği anlaşılmaktadır (Plan 17)⁶⁶³. Akustik uyumun hesaplanmasında kullanılan burçlar kuşağının on iki burcunu temsil eden yıldızın on iki kenarı ışınsal doğru şeklinde uzatıldığında binanın köşelerine, kuzey ve güney kenarlarda sonradan iptal edilen kapılara, odaları nl arkalı bölen duvara, orkestra istinat duvarına, theatronun en st ve en alt sırasını oluşturan yayların kenarlarına, theatronu ikiye bölen klimakslara karşılık geldiği tespit edilmiştir (Plan 18). Orkestranın merkezinden bir hat çekildiğinde theatronu ortadan ikiye bölen klimaksın tam üzerinden geçtiği görülmektedir. Orkestradaki dairenin içinde keşişen  ışınsal doğrunun da Hestia kült heykelin bulunduğu noktada birleşmesi dikkat çekicidir. Bununla birlikte, orkestrayı oluşturan dairenin merkezinde ise konuşmacıların yer aldığı, muhtemelen ahşaptan bir bema (krs) bulunmakta⁶⁶⁴; bu da boulenin asli unsuru olan meclis üyelerinin yani kürsünün, tüm bu mimari sistemin merkez noktasını teşkil ettiğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Orkestra ap çizgisinin ortasında yer alan kürsünün hemen önünde de kurban törenlerinin düzenlendiği bir altar yer almaktaydı. Işınsal doğrulardan aşağıya doğru uzananlar bouleuterionun n cephesindeki kapılara denk gelmekte, orkestra içindeki on iki kenarlı yıldızın aşağıya

⁶⁶¹ W.A. McDonald, Priene bouleuterionu orkestrasında döşeme olmamasından dolayı, orkestranın kil ile kaplı olduğunu ileri srmştir (McDonald 1943, 88. 89).

⁶⁶² Bouleuterionun planlanmasında orkestranın rolü için bkz. Bölüm 2.4.1.8 Plan.

⁶⁶³ Vitruvius, 5, 6.

⁶⁶⁴ McDonald 1943, 273.

bakan iki köşe noktasından bir doğru çekildiğinde ise ön odaları bölen duvar ile aynı aksa karşılık gelmekte, bu da daha geç dönemde odeon olarak kullanılan yapının sahne binasını işaret etmektedir.

Orkestranın merkezinde duran altarnın kimliği ile ilgili olarak konuşulacak olursa, Bouleuterionlardaki altarnların genellikle Hestia'ya adandığı düşünölmektedir⁶⁶⁵. Atina bouleuterionundaki duruma bakıldığında da Zeus ve Hestia'nın kült yerleri tam olarak belirlenememekle birlikte, kazılarda bulunan bir altar "Zeus Boulaios Altarı" olarak tanımlanmıřtır⁶⁶⁶. Aigai bouleuterionunda Zeus ve Hestia'nın bir arada yer alması göz önüne alındığında ise altarnın her iki tanrı(ça)ya ait olma olasılığı bulunmaktadır ancak, baş tanrı kimliğine sahip Zeus daha güçlü bir aday gibi görünmektedir. Bununla birlikte, altarnın Hestia kült heykelinin hemen önünde duruyor oluşu, Hestia ihtimalini de en az Zeus kadar güçlü kılmaktadır.

Orkestranın, ön odaların ikinci katına karşılık gelen derin sahne binasını andıran kısım ile aralarındaki bağlantı göze alındığında yürüme düzlemlerinin aynı seviyede olmadığı ortaya çıkmıştır. Bouleuterionun ön cephesindeki kapı yükseklikleri ve buna bağlı olarak lento seviyelerinden hareketle ön odaların üzerinde, ikinci kata karşılık gelen yürüme düzleminin, orkestra tabanından yaklaşık 0,5 m. yukarıda olduğu hesaplanmıştır. Bu yükseklik değeri, Vitruvius'un aktardığı gibi orkestra çapının on ikide birine karşılık gelmektedir⁶⁶⁷. Aynı seviyede olmadıkları anlaşılan her iki düzlem arasındaki yükseklik farkından doğabilecek muhtemel tehlikeleri önleme adına theatronun doğudaki en uç kısımlarını destekleyen, analemna duvarına benzer parapetler yerleştirilmiş olmalıdır. Bu görüşü destekleyen en önemli bulguların başında üst kısmı bombeli bloklardır (Çiz. 31–34). 0,5 m. ile 0,9 m. arasında değişen uzunluklara sahip dört adet blok, üzerindeki kırlangıçkuyruğu şeklindeki kenet delikleri ile birbirine bağlanarak yaklaşık 2,5 m. uzunluğunda, 0,15 m. yüksekliğinde yekpare bir blok oluşurmaktadır. Üstteki bombeli bölümün genişliği 0,4 m. alttaki düz kısmın genişliği ise 0,3 m.dir. Söz konusu parapet bloklar orijinalinde orkestra istinat duvarı üzerinde, orkestranın her iki yanında theatronun son bulduğu noktada yükselmekteydi.

⁶⁶⁵ McDonald 1943, 274.

⁶⁶⁶ Thompson 1937, 151. 152; Raubitschek 1943, 66.

⁶⁶⁷ Vitruvius, 5, 6.

Parapetlerin bir kısmı da aynı zamanda theatronun ilk üç sırasının güney ve kuzey kısımlarında kullanılmış olmalıydı. Bombeli bloklar form itibariyle de theatronlu yapılardaki analemnaların profilli üst kısımlarını anımsatmaktadır. Metropolis bouleuterionundaki analemna duvarına ait örnek de üzeri bombeli olmasına karşın, alt kısmı Aigai'dekinden daha dekoratif bir profile sahiptir⁶⁶⁸. Pergamon'da II No.lu Peristyloslu Ev'de ele geçen daha dar ve üst kısmı sivri parapet Hellenistik dönemin bir diğer örneğidir⁶⁶⁹. Her iki uygulamada da birer korkuluk görevi gördüğü anlaşılan söz konusu profilli bloklar Aigai bouleuterionu orkestranın her iki yanında aynı işlevde kullanılmış olmalıdır.

3B Odası'nda ele geçen ve orkestrada bulunması gereken, boukranion ve girland bezemeli altar (Resim 27, Çiz. 35) iki parça halinde ele geçmiştir. Bezeme şemasının üst kısmını yumurta-ok dizisi oluşturmakta, merkezdeki ana frizde ise boukranion-girland şeması yer almaktadır. Altarın en altını ise sırasıyla Lesbos kymationu ve saç örgüsü motifi süslemektedir. Altarın benzer bezeme şemasına sahip örneği Priene ve Metropolis bouleuterionlarında ele geçmiş ve söz konusu stil yaklaşık olarak İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına aittir⁶⁷⁰.

2.5.1.5 THEATRON

Bouleuterionun ana bölümünü oluşturan ve yaklaşık 13x11 m. ölçülerindeki toplantı salonu, dikdörtgen bir mekan içerisine eğrisel plandaki bir theatronun yerleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Yapının batı kısa kenarı boyunca uzanan dört sütunlu portikodan geçilen theatron on iki oturma sırasına sahiptir. Theatronun güney kısmı büyük olasılıkla İ.S. 12.-13. yy.lardaki kurşun toplayıcılığı sırasında sökülerek tahrip edilmiştir⁶⁷¹. Korunduğu şekli ile iki *klimaks*lı olan theatronun, simetrik anlayışın bir yansıması olarak güneyini sınırlayan bir *klimaks* daha olmalıdır. Böylelikle toplamda üç *klimaks*ın olduğu theatron iki *kerkidese* ayrılmıştır (Resim 28, Plan 10, 11). 0, 5 m. genişliğinde yirmi dört basamaklı, ortadaki *klimaks* theatronu tam merkezden doğu-batı yönünde bölmektedir. Gerek yarım daire formlu gerekse de eğrisel formdaki theatronlu

⁶⁶⁸ Metropolis örneği için bkz. Öz 2006, 220, Şek. 3. 36.

⁶⁶⁹ AvP XIV, 108, Abb. 20.

⁶⁷⁰ Kienlin 2004, 97 (Priene). Öz 2006, 150, 184, Şek. 3.28; 185, Şek. 3.29 (Metropolis).

⁶⁷¹ Doğer et al. 2008, 217.

bouleuterionlar içerisinde Aigai örneği gibi theatronu tam ortadan ikiye bölen bir klimaks ve theatronu kenarlardan sınırlandıran iki klimaksı bulunan tek örnek Metropolis bouleuterionudur⁶⁷². Bununla birlikte, Aigai bouleuterionu ile plan bakımından büyük paralellik gösteren Ariassos bouleuterionunun eğrisel theatronu da merkezden geçen bir klimaks ile iki kerkidese ayrılmakta buna karşın, Ariassos örneğinde Aigai'deki gibi yapının uzun kenarlarına paralel uzanan klimakslardan söz edilemez⁶⁷³. Aigai bouleuterionundan farklı olarak Nysa gerontikonunun yuvarlak planlı bir theatronunun merkezinden bir klimaks geçmektedir⁶⁷⁴. Theatronun kuzey duvarına bitişik klimaks ise merkezdekinden farklı olarak doğrudan aşağıya inmeyip, zikzak çizen bir rota izlemektedir. Portikonun hemen ön tarafından başlayan kuzey klimaks, aşağıya doğru on bir basamak ilerledikten sonra ara katı anımsatan basamak ile birlikte oturma sıralarının arasından verev bir şekilde güneydoğu yönünde beş basamak devam edip kuzeye döndükten sonra tekrar üç basamak ile taş döşemeli bir zemine indikten sonra da iki basamak ile doğuya orkestranın arka kısmına uzanmaktadır. Bu noktada kuzey klimaks ilginç bir durum ortaya koymaktadır: klimaksın güneydoğuya verev ilerleyen bölümü ile kuzeyde üç basamak ile inilen taş döşemeli düzlem arasında 1 m.lik kod farkı bulunmaktadır. Bouleuterion kuzey duvarına dik bir şekilde uzanan taş döşeme duvar dibinde aniden kesilmektedir. Aynı şekilde kuzey duvarının iç örgüsü de söz konusu taş döşemeye karşılık gelecek hatlarda kesintiye uğramaktadır. Tüm bu veriler, kuzey duvarının bu noktasında daha öncesinde, yapının ilk inşa evresinde tasarlanmış ve sonradan iptal edilmiş parodos benzeri bir kapının varlığını işaret etmektedir. Klimaksın, taş döşemeli düzlemden yaklaşık 1 m. yukarıda kalan ve orkestraya doğru verev ilerleyen bu kısmı sadece ulaşımı sağlayan bir basamak dilimi olarak kullanılmamış; aynı zamanda theatronu, orkestranın her iki yanından sınırlayan bir analemna görevi görmüştür. Söz konusu duvar, kuzeyde iptal edilen kapının batı kenarına bağlanmaktadır. Theatronun güney bölümü ile güney duvarının stylobat seviyesine kadar tahrip edilmesinden dolayı bouleuterionun güney duvarında benzer bir kapının izine rastlanılmamıştır. Ancak, Hellenistik dönemin theatronlu yapılarına özgü

⁶⁷² Öz 2006, 471, Şekil Ek. 128. 129; 473, Şekil Ek. 132. 133; 474, Şekil Ek. 135; Şekil Ek. 143. 144.

⁶⁷³ Ariassos bouleuterionu için bkz. Lanckoroński et al. 1892, Abb. 57–59; Meinel 1982, 598, Abb. 75, Fig. 59; AvP XV-1, Taf. 94 b.

⁶⁷⁴ McDonald 1943, Pl. 15; Meinel 1982, 628, Abb. 134; Kadioğlu 1999, 176, Abb. 1.

simetri anlayışından hareketle theatronun güney duvarına bitişik ilerleyen bir klimaks ve güney duvarında kuzeydeki ile aynı aks üzerinde yer alan bir kapı ve ona bağlanan bir analemna hiç şüphesiz ki beklenmelidir.

Dikdörtgen planlı toplantı salonu içerisine daireseli andıran bir theatron yerleştirilerek tasarlanan Aigai bouleuterionu, V. Kockel tarafından üç alt gruba ayrılmış bouleuterion sınıflandırması içerisinde eğrisel planlı bouleuterionlara örnek gösterilebilir⁶⁷⁵. Eğrisel plana sahip Ariassos⁶⁷⁶ (Kretopolis)⁶⁷⁷, Termessos⁶⁷⁸, Messene⁶⁷⁹, Knidos⁶⁸⁰, Akrai⁶⁸¹ ve İaitas⁶⁸² bouleuterionlarından farklı olarak orkestraya doğru daraldığı gözlenen Aigai bouleuterionunun theatronu tamamıyla sıra dışı bir şekilde, *ostreon*⁶⁸³ benzeri bir formda tasarlanmıştır. Ostreon formu theatronun oturma sıraları da benzer tipteki yapılardan farklı olarak plaka taşlar ile inşa edilmiştir. Bu inşa tekniğinde oturma sıraları, ön ve arka yüzlerde dikey olarak konulan plaka taşlar içerisine toprak doldurulup; üzerlerine 0,35 m. derinliğinde, 0,1 m. kalınlığında, torus profilli kapak taşlarının örtülmesi sonucunda elde edilmiştir. Theatronun en üst sırası diğerlerinden farklı olarak masif bloklardan (Çiz. 36) oluşmaktadır. Bunun da nedeni ise arka tarafı açık olan ve herhangi bir desteği bulunmayan en üst sıra, kaplama taşlar ile örüldüğünde büyük oranda yıkılma tehlikesi ile karşı karşıya kalmasıdır. Bu kısımdaki masif bloklar 0,34 m. yüksekliğinde olup, 0,35 m. yüksekliğindeki blok taşların üzerine oturmaktadır. Bouleuterion theatronunda uygulanan bu inşa tekniği ile theatronun ağırlığı hafifletilmiş ve 25° açı ile eğimli bir yamaç üzerine tasarlanmış yapının statik riskleri de en aza indirilmiştir. 0,35 m. yüksekliğindeki oturma sıralarının ön yüzlerindeki her bir dikdörtgen plakanın arasına da 0,2 m. yüksekliğinde, 0,35 m.

⁶⁷⁵ Kockel 1995, 29–37.

⁶⁷⁶ Ariassos ve Kretopolis kentlerinin lokalizasyon problemlerine ilişkin bkz. Öz 2006, 83, dn. 24.

⁶⁷⁷ Krischen 1941, Taf. 25, 5; Meinel 1980, 598, Abb. 75; Mitchell et al. 1989, Fig.1; Pl. 12 c; Gneisz 1990, Abb. 30; Mitchell 1991, 161, Fig. 2; Izenour 1992, 62, Fig. 1.7 a.

⁶⁷⁸ Krischen 1941, Taf. 25, 4; Gneisz 1990, Abb. 29; ; Izenour 1992, 60, Fig. 1.6 f.

⁶⁷⁹ McDonald 1943, Pl. 19; Daux 1958, 716, Fig. 6; Daux 1959, 636, Fig. 13; Meinel 1980, 596, Abb. 71. 72; Gneisz 1990, Abb. 17.

⁶⁸⁰ Mellink 1969, 219, ILL. 4; Gneisz 1990, Abb. 31.

⁶⁸¹ Gneisz 1990, Abb. 33.

⁶⁸² Gneisz 1990, Abb. 36.

⁶⁸³ Antik Yunancada ὄστρεον (*ostreon*) istiridye kabuğu anlamına gelmektedir (Liddel – Scott 1996, s.v. “ὄστρεον”), Aigai bouleuterionunun theatron planı da adeta bir istiridye kabuğunu anımsatmaktadır. Tez çalışmasında theatron planı tanımlamalarında “*ostreon*” terimi kullanılacaktır.

derinliğinde, stilize aslan ayaklı destek taşları (Çiz. 36) yerleştirilmiştir. Üst kısmı adeta *kyma reversa* profilini andıran ayakların pençeleri ise oldukça stilize bir silme şeklinde verilmiştir. Theatronun ortasından geçen klimaksın her iki yanındaki aslan ayaklarının üzerinde, kapak taşlarının bağlandığı zıvana delikleri bulunmaktadır. Aslan ayaklarının profilleri dikkate alındığında, en yakın örneklerine özellikle Miletos⁶⁸⁴ ve Priene⁶⁸⁵ bouleuterionları ile Priene stadionunda⁶⁸⁶, Magnesia⁶⁸⁷ ve Tralleis⁶⁸⁸ tiyatrolarında rastlanılmaktadır.

Theatronda analemna şeklindeki verev basamakların tam karşısında kalan ve orkestrayı kuzey ve güneyden çevreleyen noktalarda, bouleuterion üst yapısının en önemli taşıyıcı gücü olan fil ayağı benzeri direkler bulunmaktadır. Direkler, kare formlu blok taşların (Çiz. 37, 38) üst üste örülmesi ile oluşturulmuş olup, direklerin kaideleri (Çiz. 39, 40) ve başlıkları (Çiz. 41, 42) profillidir. Direklerin, binanın uzun duvarlarına dayanmış karşılıkları olan diğer direkler (Çiz. 43) de aynı şekilde yapılmıştır. Söz konusu direklerin benzer teknikte yapılmış yakın örneklerine Priene bouleuterionunda⁶⁸⁹, Miletos tiyatrosunda⁶⁹⁰ rastlanılmaktadır. Direklere ait olduğu anlaşılan ante başlığı şeklindeki üst kısımların benzerlerine Miletos bouleuterionunda görmek mümkündür⁶⁹¹. Kuzeydeki direğin hemen arka kısmından orkestraya iki basamaklı merdiven ile inilen noktada en üstteki basamakların her iki yanında yükselen direkler kemerli bir kapı izlenimi vermektedir. Alt kısımları profilli birer söveye benzeyen uygulamanın oldukça yakın benzerini Thera bouleuterionunda görmek mümkündür⁶⁹². Orkestranın kuzeyinde kalan bu uygulamanın şüphesiz ki güneyde de bir karşılığı olması gerekmekte ancak, yapının bu kısmının Bizans döneminde tahrip edilmesi sonucunda güneydeki benzer kemerli geçit ele geçmemiştir. Bununla birlikte, bu noktada üzerine binen büyük yükten dolayı adeta beton gibi sertleştiği gözlenen toprak zemin ve *in-situ* iki blok, güneydeki direğin varlığını kanıtlamaktadır.

⁶⁸⁴ Milet I-2, 35, Abb. 8.

⁶⁸⁵ Wiegand – Schrader 1904, 226, Abb. 218.

⁶⁸⁶ Wiegand – Schrader 1904, 263, Abb. 267.

⁶⁸⁷ Bingöl 1991, 18, Abb. 2; 19, Abb. 3. 4.

⁶⁸⁸ Ferrero 1966, Tav. 20.

⁶⁸⁹ Rumscheid 2000, 52, Res. 58.

⁶⁹⁰ Milet IV-1, Abb. 182–187.

⁶⁹¹ Milet I-2, 63, Abb. 56. 57; Taf. I.

⁶⁹² Thera III, 253, Fig. 241.

Theatronun tahrip olmuş güney bölümündeki sondajda elde edilen veriler, erken bouleterionu ait kimi duvarların, yeni bouleterionun theatron dolgusunda yapının statüğünü destekleyici bir unsur olarak kullanıldığını gözler önüne sermektedir⁶⁹³.

Direklerin doğu tarafındaki yürüme düzleminde *in-situ* bulunmuş heykel kaidesi (Resim 29, Çiz. 44) üzerindeki yazıt aşağıdaki gibidir:

ὁ δ[ᾶμ]ος
Λ]εύκιον Λ[ικί]νιον Λεύκολλον
Λευκίῳ υἱ]ὸν τὸν ἑαυτῶ
4 πάτρωνα καὶ εὐεργέταν

“Halk, kendi hamisi ve hayırseveri Lucius Licinius Lucullus’u (onurlandırdı).”

Kaidenin sol kısmı parçalar halinde korunmasına karşın üzerindeki yazıtın tamamı okunabilmektedir. Yazıtta, hamis ve euergetes olarak anılan Lucullus’un Anadolu’da birçok kentte çeşitli sıfatlar ile onurlandırıldığı bilinmekte ve bunlar içerisinde en yaygın olanlarından biri de Ephesos, Synnada örneklerindeki gibi “patron (hamis)”dir⁶⁹⁴. Thyateria örneğinin ortaya koyduğu üzere Lucullus aynı zamanda *soter* olarak da onurlandırılmıştır⁶⁹⁵.

Theatronun ölçüleri ile ilişkili modüler sisteme dönük bir hesaplama ve oranlama yapılacak olursa; theatron ölçüsünün, orkestra çapının iki katına eşit olduğu saptanmıştır. Theatrondaki her iki kerkidesin genişliği de orkestra çapına karşılık gelmektedir. Bununla birlikte, bouleterionun toplam uzunluğu ile theatron arasında 2/3,5’luk bir orandan söz etmek mümkündür.

⁶⁹³ Troia’da da benzer bir durum söz konusudur: İ.Ö. 3. yy.ın üçüncü çeyreğine tarihli Troia bouleterionu, Troia VI’nın sur duvarını hem bouleterionun theatronu için bir destek olarak hem de yapının temeli için düz bir zemin olarak kullanmıştır (bkz. Aylward 2000, 116, 117).

⁶⁹⁴ IvE, 369, No. 2941 (Ephesos); IGR IV, 701 (Synnada).

⁶⁹⁵ IGR IV, 1191.

2.5.1.6 PORTİKO

Bouleuterionun en arka bölümünü oluşturmasına karşın, giriş-çıkışın büyük oranda yapıldığı portiko 3x13 m. ölçülerindedir. Portikonun genişliği dikkate alındığında orkestranın yarıçapı kadar olduğu tespit edilmiştir. Bouleuterionun kısa kenarı olan batı duvarı aynı zamanda portikonun da arka duvarı olup, kuzey ve güney duvarlar da yine portikonun kısa kenarları olarak kısmen kullanılmıştır. Söz konusu duvarların yüzeylerinde oldukça dar alanlarda kısmen takip edilebilen stucco izleri duvarların sıvalı olduğunu ortaya koymaktadır⁶⁹⁶. Doğuya, theatron yönüne açılan portiko dört sütundan (Resim 30–32, Çiz. 45–48) ve her iki kenarda birer direkt olarak oluşmaktadır. Bouleuterionun uzun kenar duvarlarına bitişik olan dikdörtgen kesitli direklerin ölçüleri 0,59x0,35 m.dir. Portikodaki sütunlar İon düzeninde olup, genellikle Hellenistik tiyatrolarda sahne binalarında görülen yarım sütunlardan oluşmaktadır⁶⁹⁷. Benzer tipteki sütunların kullanıldığı yakın bir uygulama Nysa Gerontikonu'nda görülmektedir⁶⁹⁸. En güneydeki sütundan günümüze sadece kaidesi ulaşabilmiş, diğer üç sütun ise tam olarak korunmuştur. Sütun yükseklikleri, kaide ve başlık dahil olmak üzere toplam 3,25 m.dir. Dikdörtgen formlu plinthos 0,59x0,39 m. ölçülerinde, 0,06 m. yüksekliğindedir. Sütunların kaide ve plinthos yüksekliği ise 0,2 m.dir. Üçer tamburdan oluşan sütunların en alt tamburlarının yivleri, Herakleia bouleuterionundakiler⁶⁹⁹ gibi işlenmeden sığ bırakılmış ve yivler Dorik tamburlardaki gibi arris yaparak birleşmekte; diğer iki tambur ise derin yivli olup, İon düzenine uygun olarak yivler filet yaparak bağlanmaktadır. Alt kısımları yivsiz sütunlarının kullanımı Pergamon mimarisinin bir özelliği olup; Pergamon Krallığı'nın başkenti dışında Assos, Priene, Sikyon, Delos, Thasos, Lindos ve Kos'ta bulunmasına karşın; Anadolu'da yaygın değildir⁷⁰⁰.

Sütunlardaki yiv sayısı 13; filet sayısı ise 12'dir. Yivler 0,035 m. genişliğinde, 0,015 m. derinliğindedir. Sütun alt çapları 0,39 m. derinlikleri ise 0,49 m.dir. Sütun başlıklarının genişliği 0,51 m.dir. Kaide yüksekliği, sütun yarıçapına eşit olup;

⁶⁹⁶ Bkz. Bölüm 2.4.1.1. Cephe Duvarları.

⁶⁹⁷ Coulton 1977, 132, Fig. 58 b.

⁶⁹⁸ Kadioğlu 2011, 109, Abb. 2; 111, Abb. 4; 112, Abb. 5; 113, Abb. 6; 114, Abb. 7; 115, Abb. 8.

⁶⁹⁹ Herakleia örneği için bkz. Wulzinger 1941, Taf. 29.

⁷⁰⁰ Seddon 1987, 139.

Vitruvius'un aktardığı orana karşılık gelmektedir⁷⁰¹. Portikodaki *metastylion* (intercolumnium) değeri dikkate alındığında portikonun *araeostylos* olarak tasarlandığı anlaşılmaktadır. Buna uygun olarak sütun aralıkları, sütun çapının yaklaşık 5,5 katı; sütun kalınlığı ile sütun yüksekliği arasındaki oran da 1/8 olarak hesaplanmıştır⁷⁰².

Portikodaki İonik yarım sütun başlıklarının sadece ön yüzleri işlenmiş olup, arka kısımları düz bırakılmıştır. Sütun başlıklarının hiçbirinde abacus üzerinde zıvana deliği bulunmamaktadır. Sütun başlıklarından sadece bir tanesi üzerinde (Resim 30, Çiz. 45) *skamillus* yer almakta, bu da başlığın üzerine ahşap bir hatılın oturduğunun göstergesidir. Tek cepheli olan sütun başlıklarının ön tarafındaki bezeme şeması dikkate alındığında “Yarı Bezemeli Tip”e dahil olduğu görülmektedir⁷⁰³. Sütun başlıkları bezeme şeması bakımından, sade bir abakus; alt tarafında kanalis çizgisi olmayan düz ve dar bir kanalis, çok derin olmayan ve beş yumurtalı İon kymationuna sahip bir ekhinus⁷⁰⁴; ekhinus kenarındaki yumurtaları örten, dört yapraklı yatay köşe palmeti; ekhinus altında astragal olmayan bezemesiz sade bir silme ve sütun gövdeli başlık özelliği göstermektedir. Portikodaki başlıklarda da kullanılmamış olan kanalis alt çizgisi başlangıçta bombeli ve şişkin bir forma sahipken, ilerleyen dönemlerde incelerek düzleşmiş ve İ.Ö. 2. yy.ın başları ile birlikte de ortadan kalkmıştır⁷⁰⁵. Bu bağlamda, Aigai örneklerinde de kanalis çizgisinin olmayışı, başlıkların tarihine ilişkin bir *terminus* vermektedir.

Portikoda kullanılan örneklerin yarım sütun olmalarından dolayı, normal İonik sütun başlıklarının yan yüzlerindeki *pulvinus* (yastık) sadece ön yüze doğru yarım parçadan oluşmakta ve *pulvinusu* merkezde çevreleyen *balteus* ise bir başlık haricinde diğer iki başlıkta çift bilezik ile gösterilmiştir. Başlıklardan birinin yan yüzlerinde *pulvinus* arka kısmı yerine yatay olarak konulmuş akanthus yaprağı yer alırken; diğer iki örneğin yan yüzlerinde ise muhtemelen yine akanthusu anımsatmasına karşın;

⁷⁰¹ Vitruvius, 3, 5.

⁷⁰² Vitruvius, 3, 3.

⁷⁰³ O. Bingöl tarafından oluşturulan, Hellenistik ve Roma dönemlerine ait normal İonik sütun başlıkları sınıflandırmasına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Bingöl 1980, 19–48.

⁷⁰⁴ İ.Ö. 2. yy.ın başları ile birlikte ekhinustaki İon kymationu alçak kabartmalı daha sade bir şekilde işlenmeye başlamıştır (Bingöl 1980, 29).

⁷⁰⁵ Gruben 1961, 173; Weber 1966; 106; Bingöl 1980, 20.

oldukça stilize işlenmiş sarmaşık benzeri bitkisel motifler ile süslenmiştir. Sütun başlıklarından akanthus yapraklı olanı (Resim 30, Çiz. 45) pulvinus ve akanthus yaprağı olmaksızın değerlendirildiğinde Attika-Küçük Asia Tipi'ne⁷⁰⁶ yakın bir özellik sergilemektedir. İ.Ö. 2. yy.a ait bu tipteki pulvinus örneklerine Pergamon'da Eksedra D'de ve Gymanasion Tapınağı'nda⁷⁰⁷, Priene Kuzey Stoa'da⁷⁰⁸, Magnesia Artemisionu'nda⁷⁰⁹, Letoon'daki tapınakta⁷¹⁰, Aphrodisias'ta İ.Ö. 1. yy.a tarihli Aphrodite Tapınağı'nda⁷¹¹ rastlanılmaktadır. Sütunun yan yüzünde, uçları yuvarlak *akanthusun* benzerleri Pergamon'da aşağı kentte ele geçen sütun başlığında⁷¹² ve Ephesos'ta İ.Ö. 1. yy.a tarihli Arkadiane'deki sütunlarda görülmektedir⁷¹³. En yakın akanthus örnekleri Pergamon Zeus Sunağı'nda⁷¹⁴, Magnesia Artemis Leukophryene Tapınağı'nda⁷¹⁵ ve Khryse Apollon Smintheios Tapınağı'nda⁷¹⁶ görülmesine karşın, buradaki sütun başlıklarının kenar palmetleri, Aigai örneklerinden farklı olarak aşağıya sarkıktır.

Priene'de İ.Ö. 3. yy.ın sonlarına ait Ephebeion'un⁷¹⁷, Ephesos'ta İ.Ö. 1. yy.a tarihli Batı Kapısı'nın⁷¹⁸ sütun başlıklarının cephe görünüşleri temel alındığında "Zengin Bezemeli Tip"⁷¹⁹ dahil olup; ana hatları ile bouleuteriondaki sütun başlıklarını anımsatmakta ancak, *abakusu* bezemeli, kenar palmetleri sarkık ve sütun gövdesiz olmaları ile Aigai örneklerinden ayrılmaktadırlar. Buna karşın, Magnesia Artemisionu ve altındaki; Pergamon'da İ.Ö. 127'ye tarihli Eksedra B'deki, İ.Ö. 2. yy.ın ikinci çeyreğine ait Teos Dionysos Tapınağı'ndaki ve Aphrodisias Aphrodite Tapınağı'ndaki sütun başlıkları abakuslarının bezemeli olmaları ile Aigai'dekilerden farklılık

⁷⁰⁶ Bingöl 1980, 54. 55. 79. 80.

⁷⁰⁷ AvP VI, 54, Taf. 16; Taf. 22. 1; Bingöl 1980, Taf. 21, No. 231 (Eksedra D). AvP VI, 74; Bingöl 1980, Taf. 21. No. 232.

⁷⁰⁸ Bingöl 1980, Taf. 5, No. 271. 272.

⁷⁰⁹ Bingöl 1980, Taf. 4. 24. 197; Taf. 6. 21, No. 191. 192.

⁷¹⁰ Bingöl 1980, Taf. 4. 21, No. 183. 184.

⁷¹¹ Bingöl 1980, Taf. 29, No. 33; Rumscheid 1994, Taf. 9, No. 16.3.

⁷¹² AvP VII-2, 387, Taf. 49; Bingöl 1980, Taf. 35, No. 215.

⁷¹³ Bingöl 1980, Taf. 34, No. 104.

⁷¹⁴ AvP III-1, Taf. X-XIII; Bingöl 1980, Taf. 23, No. 225–228; Rumscheid 1994, Taf. 121, No. 208. 5; Taf. 122, No. 208. 12. 13.

⁷¹⁵ Rumscheid 1994, Taf. 79, No. 137.8–10.

⁷¹⁶ Rumscheid 1994, Taf. 17, 31.4.5.

⁷¹⁷ Bingöl 1980, Taf. 4. 26, No. 270.

⁷¹⁸ Alzinger 1975, No. 4. b; Abb. 74; Bingöl 1980, Taf. 3. 30, No. 101.

⁷¹⁹ "Zengin Bezemeli Tip" için bkz. Bingöl 1980, 26–29.

göstermekle birlikte; derin İon kymationlu, volüt merkezlerinde *oculus* olması ve başlıkların altında sütun gövdelerinin bulunması bakımından portikodaki başlıklar ile benzerlikler ortaya koymaktadırlar⁷²⁰. Oldukça benzer tipte işlenmiş bir diğer kymation örneği Pergamon tiyatro terasında, Attalos II dönemine tarihli bir kaide profilinde görülmektedir⁷²¹. Yukarıda değinilen başlıklar genel görünüm anlamında Aigai örnekleri ile örtüşmesine karşın; detaylardaki farklılıklar, aralarındaki stilistik ve tipolojik bağlantıyı net bir şekilde kurmayı engellemektedir. Cephe görünümü bakımından Aigai bouleuterionundaki sütun başlıklarına en yakın örneklere, Miletos bouleuterionunda⁷²², Pergamon Zeus Sunağı'nda⁷²³ ve Eksedra D'de, Ephesos'ta Rhodosluların Peristyloslu yapısında⁷²⁴ rastlanılmaktadır. Söz konusu yapılarda kullanılan sütun başlıkları, abakus ve ekhinus altları bezemesiz; başlık altları ise sütun gövdeli "Yarı Bezemeli Tip"e dahildir⁷²⁵. Yukarıda değinilen sütun, Attalos II dönemine ait olmalıdır.

Bir bütün olarak değerlendirildiğinde benzer tipteki İonik yarım sütunlar, Pergamon'da İ.Ö. 2. yy.a tarihli Yukarı Gymnasionu'ndaki kral salonunda ve Hermes Eksedrası'nda⁷²⁶, Athena kutsal alanının stoasında ve propylonun üst katında⁷²⁷ kullanılmıştır. Athena Propylonu'ndaki sütunlar arasında parapetlerin olması, yarım daire formlu sütunların bu amaca yönelik tasarlandığını akla getirmektedir. Aigai bouleuterionunun kulisinde yer alan sütunlar arasında da benzeri bir parapetin olması muhtemeldir, ancak söz konusu sütunların yan yüzlerinde buna ilişkin herhangi bir yuva izi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, sütunlar arasında daha geç bir dönemde örüldüğü anlaşılan olası duvarlara ait tek sırası korunabilmiş taşların varlığı duvar

⁷²⁰ Gruben 1966, 368; Hoepfner 1968, Taf. 78.1; Bingöl 1980, Taf. 6. 7. No. 185–194 (Magnesia Artemisionu). Gerkan 1929, III, 9; Hoepfner 1968, 227, Taf. 79.1; Bingöl 1980, Taf. 7. No. 195 (Magnesia Artemisionu Altarı). AvP VI, Taf. 16, No. 8–10; Bingöl 1980, Taf. 7, No. 214 (Pergamon Eksedra B). Rumscheid 1994, Taf. 185, No. 354.2–3 (Teos Dionysos Tapınağı). Bingöl 1980, Taf. 5, No. 28–33; Taf. 6, No. 36. 38–40 (Aphrodisias Aphrodite Tapınağı).

⁷²¹ AvP VIII-1, 39, No. 46; Rumscheid 1994, Taf. 135, No. 232.1.

⁷²² Milet I-2, Taf. 9, 5; Bingöl 1980, Taf. 9, No. 210; Rumscheid 1994, Taf. 101, No. 153.17.

⁷²³ AvP III-1, Taf. 12, 2 (Zeus Sunağı). AvP VI, 54, Taf. 16; Bingöl 1980, Taf. 9, No. 231 (Eksedra D).

⁷²⁴ Alzinger 1975, No. 10, Abb. 84; Bingöl 1980, Taf. 10, No. 125. 128. 129. 131. 133.

⁷²⁵ "Yarı Bezemeli Tip" için bkz. Bingöl 1980, 31–33.

⁷²⁶ AvP VI, 69, Taf. 22, No. 14 (Kral salonu). AvP3. VI, Taf. 19; Wannagat 1995, Abb. 66. 67 (Hermes Eksedrası).

⁷²⁷ AvP II, Taf. 27. 28. 31. 35. 43.

örgüsüne sahip bir parapetin varlığını gözler önüne sermektedir. Pergamon haricinde, Korinth tiyatrosunun doğusundaki Roma yapısının temelinde sütun İ.Ö. 3. yy.ın ortalarına tarihli İonik yarım sütun ele geçmiştir⁷²⁸. Perakhora'da İ.Ö. 300 dolaylarına ait liman stoasında, Delos'ta İ.Ö. 150–125 arasına tarihli benzer tipte yarım sütun başlıklarına rastlanılmaktadır⁷²⁹. Epidauros'ta İ.Ö. 2. yy.da genişletilerek plan değişikliğine gidilen abatonda ve stadionda; Magnesia agorasında İ.Ö. 2. yy.ın ortasına tarihli çeşme binasının *in antis* planlı bölümünde; Piraeus'ta, Kos stadionunda ve Megalopolis'teki Philippos V stoasında İonik yarım sütunlar kullanılmıştır⁷³⁰.

Portikodaki sütunlardan yukarıda değinilen sütun dışındaki diğer iki tanesi (Resim 31, 32, Çiz. 46–47) gerek başlıkta gerekse de tambur üzerindeki yivlerde olsun farklılıklar göze çarpmaktadır. Tamburlardan özellikle en alttakinin yivlerindeki özensiz işçilik ve düzensizlik açık bir farklılığı ortaya koymaktadır. Diğer iki sütun başlığı da işçilik ve stil açısından büyük ayrımlara sahiptir. Cephe görünümü açısından bir önceki başlık ile benzer olan iki başlığın da abakusu bezemesiz ve üzerinde skamillus bulunmamakta; volütlerinde *oculus* olmayan başlıklar sütun gövdelidir. Köşe palmeti üç yapraklı olup, işçilikte basitlik ve sadelik gözlenmektedir. Beş yumurtalı *ekhinus* kenarlardaki yumurtalar, sapları trompet biçiminde uzamış ve yaprakları dışarı doğru büyümüş üç yapraklı palmet tarafından örtülmektedir. Benzer tipte, üç yapraklı palmet örneklerine bakıldığında özellikle Hadrianus döneminde yaygın olduğu görülmektedir⁷³¹. Benzer tipte ancak *ekhinusu* üç yumurtadan oluşan başlıklar İ.S. 3. yy.a tarihlidir⁷³². Başlıklardaki tüm bu özellikler Roma dönemi İon başlıklarını işaret etmektedir⁷³³. Farklı merkezlerden ele geçen paralel İon başlıkları İ.S. 2.-3. yy.lara aittir⁷³⁴. Sütun başlıklarının yan yüzlerinde bir önceki örnekten farklı olarak yatay, stilize yaprak motifleri yer almaktadır. Uç kısımları yuvarlatılmış yaprak motifleri,

⁷²⁸ Williams – Zervos 1983, 13, Pl. 6 a. b.

⁷²⁹ Coulton 1964, 113, Fig. 6; Pl. 23 c (Perakhora). Delos XXXVI, 344, Fig. 16; 346 (Delos).

⁷³⁰ Büsing 1970, Abb. 9, 54 (Epidauros). Humann 1904, Abb. 117–119; 141–146; Büsing 1970, Taf. 11, Abb. 28 (Magnesia). Dörpfeld 1884, Taf. 14 (Piraeus). Morricone 1950, Fig. 31 (Kos). Gardner 1892, Fig. 56, Pl. 15. 16 (Megalopolis).

⁷³¹ Bingöl 1980, Taf. 12, No. 85; Taf. 13, No. 233. 234. 237; Taf. 14, 252. 253.

⁷³² Bingöl 1980, Taf. 16, No. 83. 213. 293. 307.

⁷³³ Bingöl 1980, 33. 89.

⁷³⁴ Bingöl 1980, Taf. 11. No. 212; Kadioğlu 2011, 122, Abb. 12 (Nysa Gerontikonu); Taf. 10, No. 148 (Hierapolis tiyatrosu); Taf. 11, No. 160 (İzmir); Taf. 11, No. 217 (Pergamon); Taf. 11, No. 281 (Selge); Taf. 11, No. 284 (Side); Taf. 11, No. 308, 310 (Yalvaç).

kenarları bombeli balteus bilezikleri ile sınırlandırılmış olup; ağırlıklı olarak Hadrianus ve Severus dönemlerinde yaygındır⁷³⁵. Söz konusu başlıkların Atina'da Roma imparatorluk dönemine tarihlendirilmiş benzer tipteki normal İon sütun başlığı cephe görünümü ve yan yüzdeki balteus formu göz önüne alındığında portikodaki ikinci tipteki örnekler ile paralellik göstermektedir⁷³⁶. Aynı özelliğe sahip iki başlık için genel bir tarih önerilmesi gerekirse, her iki sütun başlığı İ.S. 2. yy.a ait olmalıdır. Söz konusu iki sütun başlığı büyük bir olasılıkla ya İ.S. 106 depremi ya da İ.S. 178 depremi sonrasında tahrip olmuş sütunların yerine, dönemin mimari ve estetik anlayışına uygun olarak yeniden dikilmiş olmalıdır⁷³⁷.

Portiko bir bütün olarak değerlendirildiğinde, portiko yüksekliğinden hareketle cephe yüksekliği hesaplanan bouleuterionun çatı yüksekliği her yerde aynı olup, binadaki akustik theatronun en üst sıralarına kadar ulaşmıştır⁷³⁸. Aigai bouleuterionunda theatronun hemen arka tarafındaki portikodan hareketle Aigai bouleuterionu ile eğrisel formda bir theatrona sahip Ariassos bouleuterionu arasında plan açısından yakın benzerlikler göze çarpmaktadır⁷³⁹. Portikodaki sütunlar konum itibarıyla yapının batı tarafında olması, sütunların binanın içine giren ışığın arka taraflara ulaşmasına engel olabiliyordu⁷⁴⁰. Bununla birlikte üst yapı elemanları için bir destek görevi gören peristylosun, theatronun arkasına koymayı tercih ederek katılımcıların görüş alanını engellenmemiş olmaktadır. Bouleuterionun dış cephesinde Dor düzeninin tercih edilmesine karşın, iç kısımda İonik sütunların kullanılması Pergamon mimari geleneğinin bir karakteristiği olup⁷⁴¹, aynı uygulamayı Miletos ve Assos bouleuterionunda görmek mümkündür⁷⁴².

⁷³⁵ Bingöl 1980, 111. 112, özellikle bkz. Taf. 36, No. 13.

⁷³⁶ Shoe-Meritt 1996, 170, Fig. 33, Pl. 48, No. 23.

⁷³⁷ İ.S. 106 ve 178 depremleri ile ilgili olarak bkz. AvP XV-1, 106. 107. 155.

⁷³⁸ Vitruvius, 5, 6.

⁷³⁹ Ariassos bouleuterionu bkz. Mitchell et al. 1989, 65. 66; Mitchell 1991, 161, Fig. 2; Izenour 1992, 62, Fig. 1.7 a-d.

⁷⁴⁰ Büsing 1970, 51.

⁷⁴¹ Tomlinson 1963, 139.

⁷⁴² Milet I-2, Taf. 5; Krischen 1941, Taf. 10. 11 (Miletos). Gneisz 1990, 308 (Assos).

2.5.1.7 ÇATI

Bouleuterion kazılarında yapının birçok yerinde oldukça yoğun oranda çatı kiremidi parçaları ele geçmiştir. Binanın portiko ve ön odaları gibi yatay düzlemlere sahip bölümlerinde stroter ve kalypter parçaları *in-situ* olarak ele geçmiş ancak, eğimli bir forma sahip theatrondaki çatı kiremidi yoğunluğunun görece azaldığı ve zaman içerisinde aşağıya doğru akan çatı kiremidi parçalarının orkestra seviyesinde sayılarının arttığı gözlenmiştir.

Tama yakın parçalar halinde korunmuş stroterler (Çiz. 49–56) ortalama 0,55x0,65 m, kalypterler (Çiz. 57) ise 0,65x0,16 m. ölçülerinde 0,95 m. yüksekliğindedir. Aigai bouleuterionundan ele geçen stroterler ve kalypterler, Pergamon'daki⁷⁴³, Priene'deki⁷⁴⁴ ve Atina'daki⁷⁴⁵ binalarda kullanılmış aynı tipteki çatı kiremidi örnekleri ile hemen hemen aynı ölçülere sahiptir. Yukarıda değinilen merkezlerde saptanan stroterlerin yüzeylerinde, kenarlardan altta merkeze doğru yay şeklinde inen motifler Roma döneminin, özellikle de İ.S. 2.–3. yy.ların karakteristiğini oluşturmaktadır⁷⁴⁶.

Binanın nasıl bir çatıya sahip olduğunu ve çatının, dönemin estetik anlayışına uygun olarak hangi dekoratif elemanlar ile inşa edildiğini ele geçen saçaklık stroterleri, akroterler ve antefikslere ortaya koymaktadır. Saçaklık stroterlerine ait parçaların (Çiz. 58–62) ön yüzlerinde sade bir anlayışın ötesinde, kabartma şeklinde swastika-meanderler arasında yıldız motifleri yer almaktadır. Yapının kuzey ve güney uzun kenarlarını süsleyen saçaklık stroterlerinin İ.Ö. 2. yy.a tarihli yakın örneklerini başta Pergamon Krallığı sınırları içerisindeki kentler olmak üzere birçok merkezde görmek mümkündür⁷⁴⁷. Benzer bezeme şemasına sahip aynı tipteki saçaklık stroterleri İ.Ö. 6.

⁷⁴³ Pergamon örnekleri için bkz. AvP VIII-2, 394; AvP X, 40; AvP XII, 23. 24, Taf. 16 a–d; AvP XV-1, 36. 37; AvP XV-3, 16, Abb. 8; 17, Abb. 9; 18, Abb. 10; 19, Abb. 11; Kästner 1994, 266, Fig. 2.

⁷⁴⁴ Priene örnekleri için bkz. Kienlin, 27, Abb. 4.

⁷⁴⁵ Thompson 1950, 49. 50.

⁷⁴⁶ AvP XV-3, 17, Abb. 9.

⁷⁴⁷ Pergamon için bkz. AvP IX, 133, Taf. 42 b; AvP XI-2, 125, No. 639; Billot 1980, Taf. 26 b; Kästner 1994, Pl. 80 b. c; Grüßinger et al. 2012, 467, Kat. 3.43. İlion için bkz. Miller 1994, Pl. 84 a. AT 19. Assos için bkz. Clarke et al. 1902, 167, Fig. 1; Akerström 1966, Taf. 7, 1. 3. Khios için bkz. Akerström 1966, 35. Histria için bkz. Zimmermann 1994, 236, Fig. 4. 3; 241, Fig. 12. 13; 242, Fig. 14. 15; 244, Fig. 19.

yy.dan itibaren görülmeye başlamasına karşın⁷⁴⁸, Hellenistik dönemdeki en erken örnekler Priene bouleuterionunda kullanılmıştır⁷⁴⁹. Priene bouleuterionu bu anlamda şüphesiz ki başta bouleuterionlar olmak üzere birçok kamusal yapının tasarımında model olmuş olmalıydı. Swastika-meanderler arasına yerleştirilmiş yıldız motiflerinden oluşan bezeme şemasının saçaklık stroterleri dışındaki en yakın örneklerinden biri olarak değerlendirilebilecek, Selge’de İ.Ö. 2. yy.ın ilk yarısına tarihli Zeus Tapınağı’nın simasındaki lotus-palmet frizinin altındaki meander dizisi, Aigai bouleuterionundaki saçaklık stroterlerinin tarihlendirilmesinde bir diğer önemli veridir⁷⁵⁰. Çatı tipolojisine ışık tutan bulgulardan antefiksler (Çiz. 63, 64); palmet formunda, Korinth tipinde örneklerden oluşmaktadır⁷⁵¹. Palmet yapraklarının genelde aşağıya doğru spiral şekilde kıvrılmasının yanı sıra sade ve stilize bir şekilde betimlenmesi Geç Stil olarak adlandırılan ve genellikle İ.S. 1. yy. örneklerinde görülen bir özelliktir⁷⁵². Antefikslerin benzerlerine Atina’da⁷⁵³, Pergamon’da⁷⁵⁴ İ.Ö. 2. yy.a tarihli yapıların yanı sıra; İlion⁷⁵⁵ ve Assos⁷⁵⁶ gibi Pergamon krallığının diğer merkezlerinde de rastlanılmaktadır.

Antik dönemdeki çatı sistemi içerisinde 36 m. uzunluğundaki kirişlerin kalınlıkları için önerilen en az 0,60 m.lik değerden yola çıkarak⁷⁵⁷; Aigai bouleuterionunun 24 m.yi bulan uzunluğu göz önünde bulundurulduğunda enine kirişlerin en az 0,30 m; mahya aşığı, mertek ve kuşak kalınlıklarının da en az 0,40 m. olması böylesi bir mesafenin sorunsuz aşılması için gereklidir. Mahya aşığı, mertek ve kuşak kalınlığı için yaklaşık 0,4 m²; enine kirişler için de 0,3 m² kabul edilmektedir⁷⁵⁸.

20; 247, Fig. 25, 26; 249, Fig. 29. 30. Histria’daki örneklere ilişkin ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. Zimmermann 1983.

⁷⁴⁸ Kästner 1994, 255; Zimmermann 1994, 221.

⁷⁴⁹ Wiegand – Schrader 1904, 227, Abb. 220; Akerström 1966, 100.

⁷⁵⁰ Selge örneği için bkz. Rumscheid 1994, Taf. 182, No. 340.6.

⁷⁵¹ Korinth tipi antefiks ve akroterler ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Themelis 1994, 150–165; Williams 2006, 156–163.

⁷⁵² Themelis 1994, 165, Fig. 25, Pl. 56 d.

⁷⁵³ Camp – Dinsmoor 1984, 26, Fig. 46. 47.

⁷⁵⁴ Kästner 1994, 264.

⁷⁵⁵ Miller 1994, Pl. 84 a. AT 30; d. AT 10.

⁷⁵⁶ Akerström 1966, Taf. 6; Taf. 7, 4–8; Taf. 8, 3.

⁷⁵⁷ Meinel 1982, 343.

⁷⁵⁸ Hodge 1960, 41. 46, Table 2.

Alınlık üzerinde çatı aşığının oturacağı yuvaya ya da enine kirişlerin oturduğu bloklara ait herhangi bir parça ele geçmemekle birlikte; saçaklık stroterlerine, akroter ve antefikslere ait parçaların bulunması, Aigai bouleuterionunun beşik çatıya sahip olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır⁷⁵⁹. Buna ek olarak, kuzey kenarı boyunca yapıyı çevreleyen ve oldukça yakın bir örneğinin Pergamon'daki Z Binası'nda görüldüğü, blok taşların üzerini köprü şeklinde örttüğü peristasis (Resim 33), bouleuterion çatısının beşik çatı olduğunun bir diğer kanıtıdır⁷⁶⁰. Yapıların kenarlarını çevreleyen ve çatıdan akan suları drene eden böylesi kanallar, yağmur suyunun akış yönünden hareketle çatının hangi yöne doğru kırıldığı ve sonuç olarak çatı tipi hakkında bilgi vermektedir. Bouleuterionun çatısı da diğer yapılarda olduğu gibi öncelikle aşık, mertek, kiriş vb. parçaların bir araya getirilerek oluşturulmuş çatı makasının üzerine ham haldeki kilin serilmesinin ardından çatı kiremitlerinin döşenmesi ile inşa edilmiştir⁷⁶¹. Söz konusu çatı makası yapının cephe duvarının yanı sıra, portikodaki sütunlar ve theatrondaki taşıyıcı iki ana direk üzerine oturmaktaydı. Ön odaların tabanları üzerinde saptanan yoğun karbon tabaka, Priene bouleuterionunda⁷⁶² da gözlendiği üzere binanın ahşap çatı makası ile ilişkili olmalıdır. Odalarda tespit edilen çatı kiremitlerinin tamamının, söz konusu karbonlu tabakanın üzerinde ele geçmesi de bu fikri desteklemektedir. Bina terk edilip çatı çöktüğünde önce çatının ahşap elemanları taban üzerine düşmüş, hemen ardından da taban ve ahşap parçaların üstüne de çatı kiremitleri düşmüş olmalıdır.

Yaklaşık 23x15 m. ölçülerindeki Aigai bouleuterionunda duvar kalınlıkları çıkarıldığında 14 m.lik çatı açıklığının geçilmesi için binanın içinde sütunlar ya da destek direkleri olması gerekmektedir. Yapının batı kısa kenarına yaslanan ve 3 m. derinlikteki portikoda kullanılan sütunlar, 23 m. uzunluğa sahip yapının aşılmasında tek başına yeterli değildir. Antik dönemde dikdörtgen plan içerisine theatron yerleştirilmiş böylesi yapıların çatıları oluşturulurken geniş mesafeler, kalaslar birbirine büyük çiviler ve kenetler ile bağlanarak kat edilmekteydi⁷⁶³. Binanın ana bölümü olan theatrona kuzey

⁷⁵⁹ Çatı aşık yuvasına ait örnekler için bkz. Hodge 1960, 49, Fig. 11.

⁷⁶⁰ Pergamon Z Binası'ndaki peristasis için bkz. Bachmann 2014, 240, Fig. 8.

⁷⁶¹ Hodge 1960, 62. 63, Fig. 15.

⁷⁶² Robertson 1992, 178. 179.

⁷⁶³ Meinel 1982, 342.

ve güneyden açılan kapılar ile aynı aksta, orkestranın her iki yanına karşılık gelen noktalarda yükselen güçlü taş direkler ile binanın üzerinin bir çatı ile kapatılması sağlanmıştır. Taş direkler ve portikodaki sütunlar üzerinden geçen ahşap kuşaklar ile uzun kenarlar arasındaki bağlantı sağlanmış, ardından söz konusu kuşaklar üzerinden de kısa kenarlar kenetlenmiştir. Oluşturulan bu ana iskelet üzerinden kafese ait ağ örülerek çatı makası oluşturulmuştur. 26x17 m. ölçülerindeki Atina'daki yeni bouleuterionda⁷⁶⁴, 35x24 m.lik Miletos bouleuterionunda⁷⁶⁵, 21x21 m. ölçüsü ile Assos bouleuterionunda⁷⁶⁶, 27x21 m. ölçülerindeki Messene bouleuterionunda⁷⁶⁷ ve 40x40 m. ile oldukça geniş bir aralığa sahip Sikyon bouleuterionunda⁷⁶⁸ çatıyı taşımak için kare şeklinde yerleştirilmiş dört sütun yeterli görülmesine karşın; 29x26 m. ölçülerindeki Troia bouleuterionunda⁷⁶⁹, 24,40x24,53 m.lik Termessos bouleuterionunda⁷⁷⁰, 36x26 m. ölçülerinde Alabanda bouleuterionunda⁷⁷¹ ve 15x15 m.lik Lousoi bouleuterionunda⁷⁷² herhangi bir taşıyıcı direk kullanılmamıştır.

Hellenistik dönem ile birlikte daha kompleks çatılar popüler olmuş ve geniş çatı açıklıklarına sahip toplantı binalarında çatı makaslarının kullanılması ile geniş açıklıkların aşılma problemi giderilmiştir⁷⁷³. Bu dönemde Yunan mimarlar üçgen çatı makası sistemlerinde uzman olmalarına karşın, ancak küçük boyutlu yapıların üzerinin kapatılması mümkün olabiliyordu. Uzun açıklıklara sahip yapıların çatı makasları ile kapatılması Romalı mimarlarca tasarlanan yerel İtalic bir özellik olup, İ.Ö. 2. yy.da Yunanistan'daki Roma egemenliği ile birlikte Roma'nın mimari alandaki uygulamalarının Yunan dünyasındaki etkileri görülmeye başlar⁷⁷⁴. Yunan dünyasında İ.Ö. 2. yy.a kadar geniş çatı açıklıklarının aşma konusunda yeterli bilgiye sahip değilken; bu dönemde İtalya ile olan yoğun ilişkiler neticesinde Pompeii Odeonu, Aemilia Bazilikası, Ulpia Bazilikası gibi yirmi metrenin üzerindeki çatı açıklıklarının aşmada son

⁷⁶⁴ Travlos 1971, Abb. 254.

⁷⁶⁵ Milet I-2, Taf. 4. 5; Krischen 1941, Taf. 1, 5. 10. 11.

⁷⁶⁶ Clarke et al. 1902, 55; Krischen 1941, Taf. 21; McDonald 1943, Pl. 5.

⁷⁶⁷ McDonald 1943, Pl. 19; Daux 1958, 716, Fig. 6; Daux 1959, 636, Fig. 13; Gneisz 1990, Abb. 17.

⁷⁶⁸ McDonald 1943, Pl. 13. Meinel 1982, 582, Abb. 44; Gneisz 1990, Abb. 11.

⁷⁶⁹ Dörpfeld 1902a, 230, Fig. 93; 232; Rose 1992, 50, Fig. 6; Rose 1994, 87, Fig. 14.

⁷⁷⁰ Lanckoroński et al. 1892, Abb. 57–59.

⁷⁷¹ Meinel 1982, 591, Abb. 62; 638, Abb. 153a. 153b; Gneisz 1990, Abb 34.

⁷⁷² McDonald 1943, Pl. 8; Meinel 1982, 593, Abb. 66.

⁷⁷³ Krischen 1941, 15. 16; Coulton 1977, 155–157.

⁷⁷⁴ Hodge 1960, 41–44; Coulton 1977, 157. 158; Winter 2006, 137.

derece tecrübeli olan Romalıların bu teknik başarıları Doğu Yunan dünyasına taşınmış; Miletos ve Priene bouleuterionları gibi oldukça geniş açıklıklara sahip yapıların üzeri başarılı bir şekilde çatı ile kapatılmıştır⁷⁷⁵. Söz konusu bouleuterionlar, ortaya koydukları mimari modanın yanı sıra, çatı sistemindeki teknik yenilikleri ile kendilerinden sonra inşa edilen Aigai bouleuterionu gibi diğer toplantı binalarına da model olmuşlardır.

Beşik çatılı yapılarda, çatı yüksekliği, binanın genişliği ile de bağlantılı olarak genellikle 1/5 oranında olmalıdır⁷⁷⁶: çatının yüksekliği, yapı genişliğinin yarısına karşılık gelen aşık mesafesinin (binanın yarı genişliği) beşte biri olmalıdır. Bu orandan hareketle kabaca 14 m. genişliğindeki Aigai bouleuterionunun aşık mesafesi olan 7 m.den hareketle çatı yüksekliği 1,4 m. olmalı, çatı eğimi de 10% olarak hesaplanmaktadır. Çatı makası oluşturulurken 2–3 m. aralıklar ile dizilen kirişler üzerine ise birbirine 0,50 m. uzaklıkta çitalar yerleştirilmelidir⁷⁷⁷. Karşılıklı kirişler birbirine demir kelepçeler ile kenetlenerek eğilim bel vermesinin önün geçilmiştir⁷⁷⁸. 25 m.ye kadar olan açıklıklar, duvara yakın mesafedeki pilaster ya da direkler yardımı ile aşılabilmektedir⁷⁷⁹.

Portiko haricinde iki ana bölümden (theatron ve ön odalar) oluşan Aigai bouleuterionunun üzeri beşik çatı ile örtülme ihtimalinin yanı sıra; benzer plana sahip, iki bölümlü Stratonikeia bouleuterionu gibi farklı yönlere eğimli iki farklı çatı ile kapatılmış olabileceği fikrini akla getirmekte⁷⁸⁰ ancak, Aigai bouleuterionunda bu tip bir çatı için gerekli olan ana unsurların başında gelen kalkan duvarına ait hiçbir iz bulunmamaktadır. Kalkan duvarı olma ihtimali olabilecek tek duvar olan orkestra istinat duvarı ise gerek doku gerekse de yapısal olarak böyle bir amaçla inşa edilemeyecek kadar zayıf bir duvar oluşu söz konusu ihtimali ortadan kaldırmaktadır.

⁷⁷⁵ Thomson 1950, 93. 94. Peisistratos döneminden beri inşası yarım kalmış Atina Zeus Tapınağı, Antiokhos IV Epiphanes yönetimindeyken, Romalı bir mimar olan Cossutius'a yaptırılmıştır (Vitruvius, 7, 15). Antiokhos IV Epiphanes döneminde inşa edildiği bilinen Miletos bouleuterionu belki de aynı mimar tarafından yapılmıştır.

⁷⁷⁶ Meinel 1982, 342.

⁷⁷⁷ Meinel 1982, 342.

⁷⁷⁸ Meinel 1982, 343.

⁷⁷⁹ Meinel 1982, 343.

⁷⁸⁰ Stratonikeia bouleuterionu için bkz. Naumann 1973, 68–79.

2.5.1.8 PLAN

Doğu-batı yönünde, uzunlamasına yamaca konuşlandırılmış bouleuterion 23x14,5 m. ölçülerinde, yaklaşık 330 m² yüzölçümüne sahip dikdörtgen planlı bir yapıdır. Binanın 0,55 m. kalınlığındaki uzun kenarların genişliği girişlerden itibaren, orkestraya yakın bir noktada iki kat artarak 1 m.ye ulaşmaktadır. Ön odalara ait tabanların, orkestradan 3 m. alt seviyede olmasına paralel duvar yüksekliklerinin de aynı oranda artması, mevcut duvar kalınlıklarının binanın üst yapısını taşımada yetersiz kalmasına neden olmuştur. Bu problemi aşma adına duvar kalınlıkları arttırılarak daha dayanıklı bir statik yapı sağlanmıştır. Bu işlemin bir diğer nedeni de ön cephe duvarları ile yan duvarları aynı kalınlığa getirilerek çok daha güçlü köşeler oluşturmaktır. Böylelikle, dikdörtgen plandan farklılık gösteren bir plan tipi ortaya çıkmıştır. Roma döneminde binanın kuzey duvarının doğu ucuna bir payandanın eklenmesi ile duvar kalınlığı 2 m.yi bulmuş ve yapının planı daha belirgin bir şekilde değişmiştir.

Bouleuterionun planlamasında modül olarak belirlenen asli unsurun, Vitruvius'un aktarımlarından da anlaşılacağı üzere orkestra çapı olduğu anlaşılmıştır (Plan 16–18)⁷⁸¹. Herakleia bouleuterionu da orkestra çapı temel alınarak planlanmıştır⁷⁸². Aigai bouleuterionunun 6,35 m. çapındaki orkestrasına yerleştirilen on iki köşeli yıldızın kenarlarından çıkan ışınsal doğrulardan hareketle bouleuterionun ana bölümlerinin planlandığı ve bu ana bölümlerin orkestra çapı ile doğrudan orantılı olduğu tespit edilmiştir⁷⁸³. Yapının ön odaları ele alındığında her bir oda genişliğinin ve derinliğinin orkestra yarıçapına karşılık geldiği saptanmıştır. Özellikle 2 ve 3 No.lu Odaların genişliklerine bakıldığında her iki oda genişliğinin orkestra çapına eşit oluşu, diğer bir deyişle orkestradan teğet geçen iki doğrunun söz konusu iki odanın yan duvarları ile aynı aksta yer alması dikkat çekicidir. Binanın ana bölümü olan ve kareye yakın bir plana sahip theatronun ölçüleri orkestra çapının iki katına karşılık gelmektedir. Yapının en arkadaki son kısmı olan portiko değerleri orkestra çapı ile karşılaştırıldığında portikonun, orkestra çapının iki katı genişliğinde olduğu ve

⁷⁸¹ Vitruvius, 5, 6. 7.

⁷⁸² Herakleia bouleuterionundaki modüler hesaplama için bkz. Wulzinger 1941, Taf. 30.

⁷⁸³ Bouleuterion planları üzerine metrolojik incelemeler için bkz. Wulzinger 1941, 28–30.

derinliğinin de orkestra çapının yarısına denk geldiği hesaplanmıştır. Bouleuterion planının sonuç olarak 3,5x2 orkestra çapında bir ölçüye sahip olduğu anlaşılmıştır.

Bouleuterion planının metrolojik ölçümünde 0,302 m.ye karşılık gelen Hellenistik dönem Yunan ayağı ya da 0,35 m. uzunluğundaki Philetairos ayağı modül olarak kullanıldığında, yapının merkezini oluşturan orkestra çapı tam olarak 21 Yunan ayağına ve 18 Philetairos ayağına karşılık gelmektedir⁷⁸⁴. Binanın bölümleri sırasıyla değerlendirildiğinde: portiko 10 theatron 44 ve ön odalar da 22 Yunan ayağı uzunluğundadır. Bu değerlerin Philetairos ayağı cinsinden karşılığı ise 36, 10, 18'dir. Bouleuteriondaki bu üç bölüm arasındaki oranlar 1/4/2 şeklinde görülmektedir. Yapıdaki tekil mimari elemanlara bakıldığında theatron sıralarının yükseklik ve derinlik değerinin 1 Philetairos ayağı, sütun yüksekliklerinin 10 Philetairos ayağı ve *metastylion* ise 6 Philetairos ayağı olduğu görülmektedir. Sütun yüksekliği ile *metastylion* arasındaki oran 1/6 olarak hesaplanmıştır. Binanın plan ölçülerinin ayak cinsinden karşılığı ise 64x42 Philetairos ayağı, İon ayağı esas alındığında da 76x 49 İon ayağına karşılık gelmektedir. Yapının uzun ve kısa kenarı arasındaki oran 1/1,5 olarak hesaplanmıştır. Tekil mimari elemanların ölçülerinden hareketle Aigai bouleuterionunun planlanmasında Philetairos ayağının yanı sıra Hellenistik dönem Yunan ayağının birlikte kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bundaki temel neden binanın inşasında Pergamonlu bir mimarın yanında muhtemelen Güney İonialı ya da yakın çevredeki bir kentte yaşamış bir mimarın da çalışmış olmasıdır⁷⁸⁵. Buna en uygun aday olarak Rhodos'taki Lindos gösterilebilir: Lindos başta olmak üzere Rhodos, İ.Ö. 4. yy.dan İ.Ö. 2. yy.ın içlerine kadar sadece mimari alanda değil, aynı zamanda heykeltıraşlıkta da bir ekol oluşturmuş ve bu alanlarda önemli eserler ortaya koymuştur, bununla birlikte Pergamon'daki Zeus Sunağı'nı tasarlayanın Rhodoslu bir mimar olabileceği düşünülmektedir⁷⁸⁶.

⁷⁸⁴ Dörpfeld 1883, 342–358; Dörpfeld 1890, 167–187; Paton et al. 1927, 222. Philetairos ayağı için bkz. Bohn 1882, 72; Isthmia I, 174–181; Cooper 1996, 131–134. Antik Yunandaki ölçüm birimleri için bkz. Smith 1851, 1024–1030.

⁷⁸⁵ Bkz. Bölüm 3 Sonuç.

⁷⁸⁶ Pollitt 1986, 230. 231.

Aigai bouleuterionu; ön odalar, theatron ve portiko olmak üzere üç bölümlü bir plana sahip olması ile antik dönemdeki diğer bouleuterionlardan ayrılmaktadır. Bouleuterionu oluşturan her bir bölümün birbiri ile organik bir bağlantıda oluşu, bouleuterionun bir bütün olarak planlandığını ve söz konusu bölümlerden hiçbirinin sonradan yapıya eklenmediğini açık bir şekilde kanıtlamaktadır. Sahip olduğu ön odalar ile ünik bir özellik kazanan Aigai bouleuterionunun diğer bölümleri dikkate alındığında dikdörtgen plan içerisine eğrisel formda bir theatron yerleştirilerek planlanmış Teos⁷⁸⁷, Ariassos⁷⁸⁸ Messene⁷⁸⁹ bouleuterionları ile ana hatları bakımından yakınlık göstermektedir. Aigai bouleuterionu gibi eğrisel planlı bouleuterionlardan hiçbiri İ.Ö. 2. yy. öncesine gitmemektedir⁷⁹⁰. İ.Ö. 2. yy. ile birlikte eğrisel planlı bouleuterionların inşa edilmeye başladığını söylemek mümkündür. Yukarıda adı geçen kentlerin bouleuterionlarında eğrisel theatron, yapının uzun kenarlarına yaslanmakta ve orkestra da yapının ön tarafında yer almaktadır. Ariassos bouleuterionu genel olarak değerlendirildiğinde eğrisel formu theatronu ve on iki adet oturma sırası ile Aigai bouleuterionunun theatron formuna oldukça yakındır⁷⁹¹. Theatronun arka tarafında “ön salon” olarak tanımlanan kısmı ile Aigai bouleuterionunun portikosunu anımsatmakta ve plan olarak her iki yapı oldukça benzerdir⁷⁹². Ariassos ve Aigai bouleuterionları arasındaki diğer bir paralel özellik de her iki binanın uzun kenarlarında geç dönemde iptal edilmiş olabilecek birer girişin olmasıdır⁷⁹³. İki bina arasındaki farklılıklara bakıldığında; Aigai bouleuterionu ön cephede dört kapıya sahipken, Ariassos’ta iki ana kapı yer almaktadır. Her iki yapının arka tarafında salon benzeri bir bölüm olmakla birlikte, Aigai’de bu bölüm İonik sütunlara sahip bir portiko şeklinde tasarlanmasına karşın; Ariassos’takinin restitüsyonunda altı adet, kare kesitli direklerden oluşan bir hol

⁷⁸⁷ Kadioğlu 2014.

⁷⁸⁸ Ariassos bouleuterionu için bkz. Lanckoroński et al. 1892, Abb. 57–59; Meinel 1982, 598, Abb. 75, Fig. 59; AvP XV-1, Taf. 94, b; Mitchell et al. 1989, 65. 66; Mitchell 1991, 161, Fig. 2; Izenour 1992, 62, Fig. 1.7 a–d.

⁷⁸⁹ McDonald 1943, Pl. 19; Daux 1958, 716, Fig. 6; Daux 1959, 636, Fig. 13; Meinel 1982, 596, Abb. 71. 72.

⁷⁹⁰ Gneisz 1990, Abb. 17. 29–31. 33. 36. Yukarıda değinilen saptanmanın aksine, A.K. Öz’ün çalışmasında yer alan tabloda Lousoi, Eleusis ve Messene bouleuterionlarına ilişkin İ.Ö. 4. ve 3. yy. tarihlerinin verilmesi, W.A. McDonald’ın 1943 yılında oluşturduğu ve güncelliğini artık kaybetmiş verilerin kullanılmasından kaynaklanmaktadır (cf. Öz 2006, 116–122; McDonald 1943, 286–289).

⁷⁹¹ cf. Bölüm 2.4.1.5 Theatron.

⁷⁹² v.s. dn. 671.

⁷⁹³ v.s.

önerilmiştir. Ariassos bouleuterionunda ayrıca, söz konusu direkler arasından dışarı çıkılmaktadır. Ön salon bu hali ile Aigai bouleuterionundakine benzer bir portikoyu anımsatmaktadır. Aigai'deki portikoda ise portikonun güney kısa kenarındaki bir kapı ile geçiş sağlanmaktadır.

Ön odalar ve portiko dışında, binanın asıl bölümü olan theatron üzerinden bir analogi yapıldığında Aigai bouleuterionuna en yakın örneği Metropolis bouleuterionu oluşturmaktadır⁷⁹⁴. Aigai'deki gibi dikdörtgen bir planı takip eden cephe duvarları içerisine eğrisel formlu bir theatron yerleştirilerek tasarlanmış Metropolis bouleuterionunun da oturma sıraları on iki basamaklı olup; merkezden geçen bir klimaks ile theatronu iki kerkidese ayıran bir planlamaya gidilmiştir. Yine Aigai bouleuterionu ile aynı şekilde yapının uzun kenar duvarlarını paralel takip eden iki klimaks ile orkestraya inilmekte ancak, Aigai örneğinden farklı olarak söz konusu klimakslar verev bir açı izleyen iki analemna ile orkestraya bağlanmaktadır. Aigai bouleuterionunda herhangi bir analemna bulunmamaktadır. Metropolis bouleuterionunun theatronu bu şekli ile değerlendirildiğinde orkestra hattından itibaren yarım daire formunu aşan adeta yelpaze şeklinde bina içerisine yerleştirilmiştir. Buna karşın Aigai bouleuterionunun theatron planı da ünik bir özellik sergileyen, *ostreon* formundadır. Aigai bouleuterionunda çatıyı taşıyan unsurlar, orkestranın her iki yanında yükselen direkler ve portikoyu oluşturan sütunlarken; Metropolis bouleuterionunda ise theatron içerisinde yan duvarlara yanaşık konumda, bir karenin köşeleri şeklinde yerleştirilmiş dört adet sütun ile çatı desteklenmiştir. Aigai bouleuterionunun orkestrası yarım daire biçiminde, üzerinde herhangi bir kaplama bulunmazken; Metropolis bouleuterionundaki orkestra ön cephedeki köşelere doğru açılan bir forma sahiptir ve üzeri dikdörtgen plaka taşlar ile kaplıdır. Theatronun yer aldığı toplantı salonu tek başına değerlendirildiğinde iki kentin bouleuterionlarının planı büyük oranda benzerlik göstermesine karşın, Metropolis bouleuterionunun özellikle işçiliği ve kullanılan malzemedeki özen ve kalite göze çarpmaktadır. Bununla birlikte, Aigai bouleuterionu ön odaları ve portikosu ile tamamen farklı bir plan izleyerek hem Metropolis bouleuterionunda hem de diğer bouleuterionlardan ayrılmaktadır.

⁷⁹⁴ Öz 2006, 68; Şekil Ek 143. 144.

Sicilya'daki Morgantina bouleuterionu plan olarak birebir olmasa da tasarım anlayışı olarak Aigai bouleuterionu ile benzerlik göstermektedir. Morgantina örneğinde, Aigai'deki gibi dar bir portiko ve kareye yakın bir arka oda bulunmaktadır⁷⁹⁵. Böylesi bir tasarımın Aigai dışında görüldüğü tek örnek Morgantina bouleuterionudur. Morgantina, Attaloslar'ın himayesi altında portre, kült heykelleri, resim sanatı ve mozaik alanında yüksek bir sanat seviyesine ulaşmıştır⁷⁹⁶. Mimari alanda da Pergamon etkisinin gözlenebildiği Morgantina ile Aigai bouleuterionlarının planları anlayış bakımından benzerlikler göstermekte, bu da her iki kentte eş zamanlı görülen Pergamon etkisinin bir yansıması olarak yorumlanabilir. İtalya'da yakın plana sahip bir diğer yapı ise İ.Ö. 2. yy.ın ikinci yarısına tarihli Pompeii odeionudur⁷⁹⁷. Eğrisel formlu theatronu ile benzer plan özelliği sergileyen Pompeii odeionu gerek kapasite gerekse de yapının bütünündeki plan farklılıkları bakımından Aigai bouleuterionundan ayrılmaktadır.

Dikdörtgen plan içerisindeki eğrisel formlu theatronu ve arkadaki dar koridoru ile Aigai bouleuterionunun planını oldukça anımsatan Thera bouleuterionu tarihsel olarak da Aigai bouleuterionu ile örtüşmektedir⁷⁹⁸. Yaklaşık bin beş yüz kişi gibi oldukça yüksek kapasiteye sahip Thera bouleuterionu ebat olarak da Aigai örneğinden daha büyüktür. Kıta Yunanistan ve adalardaki örnekler haricinde Küçük Asia ve Sicilya'da Aigai bouleuterionu ile hemen hemen aynı tarihte ve benzer eğrisel planda inşa edilmiş Termessos, Ariassos, Arykanda ve Morgantina bouleuterionları; Pergamon krallığının sınırları içinde kalan kentler ile denizaşırı bölgelerdeki kültür politikalarının mimarideki birer yansıması olarak değerlendirilebilir.

Sonuç olarak Aigai bouleuterionunun planı ön odalar, toplantı salonu ve portikodan oluşan üç bölümlü bir yapıya sahiptir. Ön cephede dört anıtsal giriş olmasına karşın, theatrona giriş kuzey ve güney taraftaki kapılardan sağlanmaktaydı. Ayrıca güneybatıdaki üçüncü bir kapı ile portikoya geçilmekteydi. Söz konusu kapının, boule üyesi olmayan kişilerin dinleyici olarak katılımının sağlandığı *kigklis* girişi olma ihtimali de bulunmaktadır. İ.S. 17 depreminin ardından büyük oranda tahrip olan

⁷⁹⁵ Sjöqvist 1964, 140, ILL. 1.

⁷⁹⁶ Kuttner 1995, 160, dn. 12.

⁷⁹⁷ Pompeii odeionu için bkz. Meinel 1982, 599, Abb. 78; Balty 1991, 594, Fig. 282.

⁷⁹⁸ Thera bouleuterionu için bkz. Thera III, 250, Fig. 237; 251, Fig. 238; Balty 1991, 597, Fig. 283.

bouleuterionun kuzey girişi iptal edilmiş ve kuzey duvarının dış kısmına geniş bir payanda inşa edilmiştir. Bina da yapılan onarımlar sadece bununla sınırlı kalmamış, aynı zamanda ön cephedeki kapılarının aralarına birer payanda daha yerleştirilmiş ve theatronun önünde kalan bu yekpare alan toplamda sekiz odaya bölünerek, yapıda köklü bir plan değişikliğine gidilmiş ve bu son şekli ile bina terk edilene kadar kullanılmıştır.

2.5.2 BAĞIMSIZ BULUNTULAR

2D Odası'ndaki enkaz içerisinde ele geçen bir güneş saati (Resim 34) Dorik bir sütun başlığı üzerinde bir gemi pruvası şeklinde tasarlanmıştır⁷⁹⁹. Gemi gövdesinin her iki yanında simetrik olarak iki yana açılan içbükey birer kadraj yüzeyine baklava dilimine benzer 12 bölüme işlenmiştir. Bu bölümlerin üstünde τροπαχ...γερῖναι ve her bir kadraj içinde /ι/ση/με/ρι/α/, üst kısımda ...οπαχ...ρινα /, alt kısımda ise /τρ/οπ/α/θε/ρι/να/ yazısı yer almaktadır. İç bükey kadrajların üst kısmında kurşunla sıkıştırılmış birer bronz çubuk kalıntısı vardır. Farklı formda ancak benzer iç bükey kadraja sahip bir güneş saati Pergamon'da ele geçmiştir⁸⁰⁰.

Bouleuterionun agora caddesine bakan dış kısmında, ana cephesinin hemen önündeki yolda ele geçen bir mezar steli (Resim 35) İ.Ö. 2. yy.a tarihli olup, ölü kültü ile ilişkilidir. Bouleuterion ile bağlantısı bulunmayan söz konusu stel, ele geçtiği yer göz önünde bulundurulduğunda, İ.S. 17 depremi ya da daha sonraki İ.S. 2. yy.daki depremlerin ardından bouleuterionda devşirme malzeme olarak tekrar kullanılmış olma ihtimali bulunmaktadır⁸⁰¹.

⁷⁹⁹ Güneş saatleri ile ilgili kapsamlı bilgi için bkz. Gibbs 1976, Rohr 1996, Salman 2007, Ersoy – Salman 2010, 85–92.

⁸⁰⁰ AvP VII-2, 348, Abb. 441, 441 a.

⁸⁰¹ Stel ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Yaman 2012.

2.6 KÜLT

Bouleuterionlardaki kültlere bakıldığında bu yapılarda tapım gören tanrıların başında gelen Zeus ve Hestia'nın yanı sıra; Athena, Hera, Artemis, Apollon, Demeter, Themis ve Poseidon'un politik yaşamın ana aktörleri oldukları görülmektedir⁸⁰². Söz konusu tanrı(ça)lar bouleuterionlarda çoğunlukla *boulaia/boulaios* olmak üzere, *bouleuphoros*, *euboulos*, *orthoboulos*, *homagyrius*, *amarius* ve *soter* epithetleri ile anılmaktaydı⁸⁰³. Bouleuterionlarda en sık temsil edilen iki tanrıdan biri olan ve "Boulaios" ya da "Agoraios" (şehir merkezinin) epithetleri ile anılan Zeus, Yunan kentlerinde düzen koruyucusu, politik yaşamın ve yasaların denetleyicisi olarak temsil edilmektedir⁸⁰⁴.

Zeus Boulaios, Kıta Yunanistan'da Atina ve Sparta'da; adalardan Thera ve Thasos'ta; Anadolu'da da Aigai, Pergamon, Elaia, Panionion ve Phaselis'te bu isim ile tapım gördüğü bilinmektedir⁸⁰⁵. Bununla birlikte Gallienus dönemine (İ.S. 253–268) ait Aiolis'te Mytilene ve Karia'da da Antiokhia ad Maeandrum, Aphrodisias, Apollonia, Attuda, Bargasa sikkelerinin ön yüzlerine darp edilmiş Zeus Boulaios büstünün çevresinde tanrının adı ve epitheti geçmekte; diğer örneklerin ön yüzlerinde de Boule personifikasyonu yer almaktadır⁸⁰⁶. Bu da Zeus Boulaios'un adına sikke darp etmiş kentlerdeki varlığını açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Bouleuterionlarda ağırlıktaki bir diğer kült olan Hestia Boulaia ismine tartışmalı olmakla birlikte, ilk kez İ.Ö. 6. yy.ın ikinci çeyreğinde rastlanılmaktadır⁸⁰⁷, ancak bu tartışmalı tarih göz arda edildiğinde, tanrıçanın İ.Ö. 4. yy.daki mutlak varlığından söz

⁸⁰² McDonald 1943, 279–284.

⁸⁰³ McDonald 1943, 279–284; RE III-5, s.v. "Bulaios, Bulaia" (Jessen).

⁸⁰⁴ Larson 2007, 19.

⁸⁰⁵ Atina için bkz. Antiphon. VI, 45; Paus. I, 3. 5; IG II², 1055. 1813; CIA III, 272. 683. 1025; Agora III, 124, 128, 130, No. 394. Sparta için bkz. CIG, 1245. 1392; Farnell 1909, 58. Thera için bkz. IG, XII³, 1392–1293; Thera III, 259. 260; Balty 1991, 596. Thasos için bkz. Salviat – Bernard 1962, 589; IG XII Suppl. 404, 405. Aigai için bkz. Bohn – Schuchhardt 1889, 34, Abb. 35. Pergamon için bkz. AvP VIII-1, No. 246. Elaia için bkz. Nock 1930, 22. 23. 43. Panionion için bkz. CIG, 2909. Phaselis için bkz. SEG XXXI, 1302; Blackman 1981, 143, No. 1, Pl. 71, 3. Schäfer 1981, 123.

⁸⁰⁶ Head 1911, 488 (Mytilene); BMC Greek Coins XVIII, Pl. 3, No. 7. 9 (Antiokhia ad Maeandrum); Pl. 5, No. 14; Pl. 6, No. 1–3. 6. 9 (Aphrodisias); Pl. 9, No. 6 (Apollonia); Pl. 10, No. 17 (Attuda); Pl. 11, No. 3 (Bargasa).

⁸⁰⁷ Hansen 1985, 274–276.

etmek mümkündür⁸⁰⁸. Yunan dünyasında demokratik sisteme sahip polislerin, yönetim biçiminin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan ve bu kentlerin politik yaşamlarının vazgeçilmez aktörü olan Hestia Boulaia'nın⁸⁰⁹, günümüze kadar ulaşan veriler, Anadolu başta olmak üzere birçok poliste varlık gösterdiğini kanıtlamaktadır⁸¹⁰.

Ocak anlamına gelen ve daha geç dönemde Antik Yunan evindeki ocağın personifikasyonu olan Hestia'nın (Ἑστία) kamusal önemi, dinsel bir anlamdan öte politik bir anlam ile bağlantılıdır: her şeyden önce Yunan toplumunun sembolik anlamda politik merkezini oluşturan Hestia kamusal ocağı temsil etmekte olup; söz konusu kamusal ocak prytaneion ve bouleuterionda yer almaktaydı⁸¹¹. Prytaneionlarda çoğu zaman sadece kendi adı ile çağırılan Hestia, bouleuterionlarda "Boulaia" epitheti kullanılmaktaydı⁸¹². Bununla birlikte Atina prytaneionunda ve Thasos'ta Zeus Boulaios'un yanında en büyük övgüyü alan tanrıça Hestia ise "Boulaia" epitheti ile değil; buna eşdeğer "Prytanitis" ve "Prytaneia" epithetleri ile anılmaktaydı⁸¹³.

Zeus Boulaios ve Hestia Boulaia kültlerinin bir arada tapım gördüğü alanlar sadece bouleuterionlar değil, aynı zamanda kutsal alanlar ve kamusal yapılarıdır. Elaia göz önüne alındığında, Pergamon kralı Attalos III kente gelip, Asklepios Tapınağı'na geçtiğinde özel bir tören ile karşılanır ve Zeus Soter altarında krala kurbanlar adanır; benzer kurban törenler Kral Stoası'nda Hestia Boulaia ve Pergamon'un büyük tanrısı Zeus Boulaios altarında da benzer kurban törenleri düzenlenirdi⁸¹⁴.

⁸⁰⁸ Gneisz 1990, 281.

⁸⁰⁹ Farnell 1909, 348.

⁸¹⁰ Bohn – Schuchhardt 1889, 34, Abb. 35 (Aigai). AvP VIII-1, 246 (Pergamon). Nock 1930, 22. 23. 43. (Elaia). IG XII⁵, 722, 12. 13; CIG, 2349b, 13–15; Miller 1978, 81, dn. 27 (Adramytteion). IK 14-4, No. 1060, 1065, 1066; Miltner 1956–1958, 27–36; Miltner 1959; 289–312; Knibbe 1981, 101–105 (Ephesos). Milet I-3, 182–185, No. 37, 43. 44 (Miletos). Fredrich et al. 1906, 111. 112. No. 116 (Priene). Hansen 1985, 274–276 (Erythrai). CIG 2909 (Panionion). Aischin. II. 45; IG II², 1813. 5096. 5102; Farnell 1909, 361. 369. 370, No. 30; Agora I, 5543, 5797; Agora III, 128; Robert – Robert 1968, No. 826, 538 (Atina). IG V¹, 62 (Sparta). CIG, 2349b (Andros). Sokolowski 1957, 133–143; Hansen 1985, 274–276 (Erythrai). Valeri 1999, 204–213 (Stratonikeia). Newton 1863, 771, No. 79, 772 (Knidos). Appien. Mithr. 23; IG XII⁵, 732 (Kaunos). IG, XII³, 1392–1293; Thera III, 259, Fig. 245 b; Balty 1991, 596; Sturgeon 2004, 423 (Thera). Bernard – Salviat 1962, 588–590 (Thasos).

⁸¹¹ Kajava 2004, 1. 2.

⁸¹² Geagan 1971, 99.

⁸¹³ Geagan 1971, 99 (Atina). Salviat – Bernard 1962, 590, dn. 1 (Thasos).

⁸¹⁴ Nock 1930, 22. 23. 43.

Aigai bouleuterionunun epistylösuna ait bir parçanın üzerine Aiöl lehçesi ile yazılmış yazıt, binanın Zeus Bollaios'a ve Hestia Bollaia'ya adandığını kanıtlamaktadır⁸¹⁵. Aigai bouleuterionu haricinde her iki kültün ortak tapım gördüğü merkezlere bakıldığında, antik kaynaklar ve epigrafik veriler başta Atina olmak üzere birçok kentte Zeus Boulaios ve Hestia Boulaia kültlerinin bir aradaki varlığına işaret etmektedir⁸¹⁶. Atina bouleuterionunda Zeus Boulaios, Hestia Boulaia'ya ilaveten, başka bir merkezde varlığı şu ana kadar doğrulanamamış Athena Boulaia kültü de yer almaktaydı⁸¹⁷. Bouleuterion çevresinde bulunan bir yazıt Roma dönemi ile birlikte Livia'nın, Atina bouleuterionunda "Artemis Boulaia" olarak; Claudius'un da "Apollon Patros" kimliğinde tapım gördüğünü ortaya koymaktadır⁸¹⁸. Buna benzer bir uygulama Thera'da görülmektedir; İ.S. 1. yy.a tarihli *scaenae frons* üzerindeki heykellere bakıldığında Yaşlı Agrippina'nın Hestia Boulaia ve Germanicus'un da Zeus Boulaios olarak tasvir edilmiştir⁸¹⁹. Bu dönüşümlerden hareketle, Aigai bouleuterionundaki Hestia kült heykeli ikonografik olarak ele alındığında; heykelin, genelde başı örtülü tasvir edilen Hestia imajından farklı olarak başı açık betimlendiği görülmektedir⁸²⁰. Bununla birlikte, ayrı bir parça şekilde tasarlanan heykel başı ilerleyen süreçte, aynı Atina'da olduğu gibi, kentin ileri gelen yöneticilerinden birinin eşine ait portre değiştirilme ihtimalini akla getirmektedir.

Boulaia epitheti ile anılan bir diğer tanrıça olan Artemis de sadece iki merkezde bu epithet ile temsil edilmektedir. Aynı zamanda politik bilgeliği de temsil eden tanrıça,

⁸¹⁵ Clerc 1886, 290; Bohn – Schuchhardt 1889, 34, Abb. 35; Doğer et al. 2008, 214, 215.

⁸¹⁶ Thasos için bkz. IG XII Suppl. 404, 405; Bernard – Salviat 1962, 588–590. Aigai için bkz. S.G. Miller, *The Prytaneion* (1978) 225. 226. Sparta için bkz. IG V 1, 62. Pergamon için bkz. *AvP* VIII-1 153–159, No. 246, 48. 49). Miletos için bkz. Milet I-2 79, 87–90, 116, No. 12 a, st. 2; Milet I-3, 182–185, No. 37, 43. 44; Kleiner 1968, 79; Herda 2013, 79. 80. Erythrai için bkz. Sokolowski 1957, 133-143; Hansen 1985, 274-276. Ambrakia'da Hestia ve Zeus'a adanan bir yazıtta boulaios/boulaia epithetleri bulunmamaktadır (bkz. Cabanes 1976, 548, no. 19).

⁸¹⁷ Antiph. VI, 45; Aischines, II, 45; IG II², 1813. 3543. 5054; Agora I, 5543. 5797; Agora III, 128, 180, No. 394.

⁸¹⁸ Thompson 1937, 213; Agora I, 4012; Agora III, 186, No. 427; Oliver 1965, 179; Thompson 1966, 183.

⁸¹⁹ Sturgeon 2004, 423.

⁸²⁰ Hestia tasvirleri için bkz. EAA IV, 19. 20; LIMC V-2, 292, No. 11; 193, No. 16. 19; 295, No. 8-10. 21. 22. 27; 296, No. 28. 30-34. 36. Aynı şekilde Thera bouleuterionundaki Yaşlı Agrippina figürü de başı örtüşü olarak tasvir edilmiştir (bkz. Thera III, 261, Fig. 246 a. b).

Atina agorasındaki küçük bir tapınakta⁸²¹ ve Tholos'ta⁸²² “boulaia” epitheti ile tapım görmekteydi ve Ekklesia toplantıları öncesinde Apollon Prostaterios ve Artemis Boulaia'ya kurbanlar adanmaktaydı. Agoradaki küçük tapınakta, Artemis Boulaia altlarına işlenmiş bir yazıt, Prytaneis'in düzenli olarak tanrıçaya kurbanlar adadığı ortaya koymaktadır⁸²³. Tanrıçanın, Atina dışında boulaia epitheti ile görüldüğü tek merkez ise Miletos'tur. Timarkhos ve Herakleides tarafından Antiokhos IV Epiphanes adına yaptırılan ve Apollon Didymaios, Hestia Boulaia ve Demos'a adanan Miletos bouleuterionunun peristylli avlusuna İ.S. Erken 1. yy.da bir altar dikilmiştir⁸²⁴. Augustus ile birlikte bouleuterionun adandığı tanrılar ile birlikte Augustus'a adanan altarnın dış yüzünü süsleyen kabartmalardaki figürler ve yazıtlar; bu tarih ile birlikte Miletos bouleuterionunda Artemis'in “Boulaia” epitheti ile tapım görmeye başladığını net olarak ortaya koymaktadır⁸²⁵. Miletos bouleuterionunun adandığı tanrılar içerisinde “Boulaios” epitheti geçmesine karşın ismi geçmeyen Zeus'un da yer aldığı yönünde güçlü bir görüş bulunmaktadır⁸²⁶. Boulaia epitheti yukarıda adı geçen tanrıçalar haricinde Demeter ve Themis için de kullanılmıştır: Demeter, sadece iki antik kaynakta bu epithet ile anılırken⁸²⁷; Themis'e sadece bir yerde, o da “orthoboulaia” epitheti ile rastlanılmaktadır⁸²⁸.

Aigai bouleuterionunda epigrafik kanıtlar ile varlıkları tartışmasız olarak ortaya konan Zeus Bollaaios ve Hestia Bollaia kültleri ile ilişkili sadece Hestia'nın kült heykeli ele geçmiştir. Binanın adandığı ve epistylosa adı yazılan bir diğer tanrı Zeus Bollaaios'un bir kült heykeli ve Aphrodisias bouleuterionunda görüldüğü üzere Demos'un bir

⁸²¹ Fairbanks 1907, 116; Agora I, 787, 2361; Agora III, 55–57, No. 118–121. Günümüzde bu alanda Artemis Boulaia altarnına ait herhangi bir iz bulunmamaktadır (Crosby 1937, 452).

⁸²² Thompson 1940, 139–141.

⁸²³ Crosby 1937, 452.

⁸²⁴ Yapı, başlangıçta T. Wiegand ve H. Knackfuss tarafından anıtsal bir mezar olarak yorumlanmış (Milet I-2 79, 87–90) ancak, sonrasında K. Tuchelt, epigrafik verilerden hareketle söz konusu yapının *Ara Augusti* (Augustus altarı) olduğunu kanıtlamıştır (Tuchelt 1975, 97. 98; Tuchelt 1981, 180. Ayrıca bkz. Herrmann 1994, 229, No. 120). Ara Augusti'nin tarihlendirilmesi ile ilgili olarak bkz. Tuchelt 1975, 96–98; Milet VII-1 15–29. Altar ile ilgili kapsamlı bilgi için bkz. Tuchelt 1975, 91–140; Herda 2013, 77–80. Timarkhos ve Herakleides için bkz. Milet I-2, Beilage 96, 100, No. 1. 2; Gera 1998, 280–283, 293–301.

⁸²⁵ Wiegand 1901a, 906; Wiegand 1901b, 195; Wiegand 1902, 151, Fig. 9; 154, Fig. 10; Herda 2013, 79.

⁸²⁶ Konu ile ilgili tartışmalar için bkz Herda 2013, 79. 80.

⁸²⁷ D.J. Geagan, “Greek Inscriptions”, *Hesperia* 40-1, 1971, 97; Aelian, Frag. 10 Herscher; Plutarch, Reip. Ger. Praec., 802b.

⁸²⁸ Aesch. Prom. 18.

personifikasyonunun bouleuterion içerisinde yer alması beklenmelidir⁸²⁹. Zeus Boulaios ve Demos'un olası heykellerinin korunamamasının nedenlerinden biri bouleuterionun yıkılmasının ardından Bizans döneminde heykellerin muhtemelen kireç olarak eritilmesi; diğer neden ise Atina ve Sparta'daki gibi Zeus Boulaios heykeli ile Demos personifikasyonu ahşaptan yapılmış olabilir ve organik yapısından dolayı günümüze ulaşamamış olmasıdır⁸³⁰.

İ.Ö. 300 dolaylarında, Aigai bouleuterionu inşa edilmeden önce varlığı bilinen bothros, söz konusu alanda kesin olarak kültürel bir pratiğin düzenli bir şekilde uygulandığını ortaya koymaktadır. Bothrosun kimliğini saptamaya dönük spekülasyon önermelerden birincisi göz önüne alındığında; bu tarih ile birlikte başlayan ve bouleuterion ile devam eden bir kahramanlık kültürünün varlığının ileri sürülmesine imkan tanımaktadır; ikinci önerme ise muhtemel bir Kybele açık hava kült merkezinin bouleuterionun inşası ile birlikte terk edilip, tanrıçanın kimliğinin muhtemelen Hestia'ya dönüşmüş olabilme ihtimalini akla getirmektedir⁸³¹.

⁸²⁹ Ratté – Smith 2004, 161. 162, Fig. 15.

⁸³⁰ Pausanias, Atina bouleuterionunda Zeus Boulaios'un ahşaptan bir heykeli ile Peisias tarafından yapılmış Apollon heykeli ve Lyson'un yaptığı Demos heykeli bulunduğundan söz etmiştir (Paus. I, 3. 5). Pausanias ayrıca, Sparta agorasında kolosal bir Demos heykelinden bahsetmektedir (Paus. III, 11. 10).

⁸³¹ Bkz. Bölüm 2.3. Bouleuterion Öncesinde Alanın Kullanımı.

2.7 STRATİGRAFI

Aigai bouleuterionu kazıları binanın hemen her noktasında anakaya seviyesine kadar ulaşılması ile son bulmuştur. Bina theatronunun güney kısmının tahrip olmasından dolayı bu alanda kazı çalışmasının yürütülmesi mümkün olmuşsa da theatronun geri kalan kısmının iyi durumda korunuyor olması binanın bu kısmında bir sondaj gerçekleştirilmesine imkan vermemektedir⁸³². Kazılar sonucu elde edilen şu anki veriler bouleuterionun bulunduğu alandaki stratigrafinin üç ana tabakadan oluştuğunu ortaya koymaktadır. Alandaki en erken tabaka olan ve bouleuterion öncesi kullanımı işaret eden bothros çukuru İ.Ö. 300 dolaylarına tarihlidir⁸³³. Anakayanın oyulması ile oluşturulmuş bothrosun üst kodu 363,80 m.dir. Ağız kısmının yürüme seviyesinde olduğu gözlenen bothros yaklaşık 0,60 m. derinliğe sahip olup, 363,20 m. alt koduna kadar derinleşmektedir. Elde edilen verilerden hareketle, en azından bothros çevresi özelinde bir değerlendirme yapmak gerekirse, İ.Ö. 300 dolaylarında arazideki yürüme düzleminin 363,80 m. kodunda olduğunu söylemek mümkündür. Bothrosun alt kodu olan 363,21 m. ise bu döneme ait stratigrafinin alt sınırını çizmektedir. Kuzey-güney yönünde dikdörtgen bir formu takip ettiği saptanan bothrosun kuzey sınırı, üzerine oturan theatron dolgusundan dolayı tam olarak tespit edilememiştir. Doğu sınırını ise üst kodu 363, 88 m. olan, kuzey-güney doğrultulu bir duvar oluşturmaktadır. Bothrosu desteklemek amaçlı örülmüş olma ihtimali olan duvar tek yüzlü bir yapıya sahiptir ve duvarın doğu yüzü anakaya üzerine oturmaktadır. Bothrosu kapatan dolgunun içeriği orta boy taşlardan, killi ve dere kumlu bir topraktan oluşmaktadır.

Alandaki en erken tabakaya karşılık gelen bothrostan sonraki bir yüzyıla ilişkin herhangi bir veri ele geçmemiştir. İ.Ö. 2. yy.ın başlarında yapıldığı anlaşılan Eski Bouleuterion, bu alandaki ikinci tabakayı temsil etmektedir. Eumenes II'nin erken

⁸³² 2014 yılında Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne Bouleuterion Restorasyon Proje başvurusu yapılmış ve kabul edilmiştir. 2015 yılında hayata geçirilecek restorasyon projenin ilk adımında, yapının statik problemlerinden birini teşkil eden ve ivedi olarak çözülmesi gereken theatronun oturma sıralarındaki çökmeleri giderme adına theatron tamamıyla kaldırılarak, zeminin güçlendirilmesi sağlanacaktır. Bu noktada theatron dolgusu kazılıp anakaya kadar ulaşılacaktır. Theatronun güney kısmındaki çalışmanın bir benzeri olarak yürütülecek olan bu çalışma ile birlikte bouleuterionun öncesine ilişkin şu ana kadar elde edilen veriler sonucunda ileri sürülen görüşlerin doğruluğunun test edilmesi hedeflenmektedir.

⁸³³ Bkz. Bölüm 2.3 Bouleuterion Öncesinde Alanın Kullanımı.

hükümdarlık döneminde inşa edildiği anlaşılan Eski Bouleuterion'dan geriye önemli mimari kalıntılar günümüze ulaşmıştır. Mevcut bouleuterionun inşası ile birlikte arazinin tesviye edildiği ancak, bu çalışmasının ardından erken tabakalara ait kimi izlerin korunduğu görülmüştür. İki teraslı ve iki katlı bir özelliğe sahip olduğu anlaşılan Eski Bouleuterion'un duvar ve taban gibi kısımlarının, yeni inşa edilen bouleuterionun theatron dolgusu altında kaldığı saptanmasına karşın, Eski Bouleuterion'a yönelik topyekun bir tesviye gerçekleştirilmemiştir. Yapının en iyi korunan mimari elemanı güney duvarı yıkılıp yenisinin yapılmasına gerek duyulmaksızın korunduğu şekli ile Yeni Bouleuterion'un güney duvarı olarak kullanılmıştır.

Eski Bouleuterion'un taban seviyesi 365,10 m. kodunda olup, bu seviyenin altında kalan dolgu, doğal olarak söz konusu yapının temelini oluşturmaktadır ancak, orkestranın altında kalan kısımda bu homojen yapı bozulmuştur. 363,80 m. kodundaki, İ.Ö. 300 dolaylarına ait bothrosun üzerinde başlayan dolgu ise eski ve yeni bouleuterionların temel dolgularına karşılık gelmektedir. Yeni Bouleuterion'un inşasında orkestra istinat duvarı örülürken Eski Bouleuterion'a ait taban ve taban altı dolgusu tahrip edilmiş ve üzerine Yeni Bouleuterion'un theatron dolgusu dökülmüştür. Eski Bouleuterion'un dolgusu 365,10 m. koduna kadar yükselmekte ve bu kod üzerine de toprak taban oturmaktadır. Tabanda tespit edin üç farklı katman, zemindeki onarımları ve yenileme çalışmalarını işaret etmektedir. Eski Bouleuterion'un oturma sıralarına ait herhangi bir veri elde edilememiş olsa da tespit edilen toprak taban üzerine büyük olasılıkla ahşap oturma sıraları gelmekteydi. Toprak tabanlı mekan batıda kuzey-güney doğrultulu bir duvar ile son bulmakta ve batı yönünden başlayıp bu duvar üzerine kadar devam ederek bu noktada son bulan bir taş döşeme tespit edilmiştir. Dikdörtgen taşlar ile örülmüş döşeme 367,38 m. kodunda olup, toprak tabanlı mekan ile aralarında yaklaşık 2,3 m.lik bir kod farkı bulunmaktadır. Söz konusu taş döşemenin altından geçip güney duvarına açılan kanal da Eski Bouleuterion'un diğer bir parçasını oluşturmakta ve kanalın zemini aynı zamanda güneydeki yürüme düzleminin kodu da olan 365 m. ye kadar inmektedir. Aynı binaya ait oldukları saptanan taş döşemeli alan ile toprak tabanlı mekan arasındaki böylesi kod farkı theatron formlu bir oturma düzeneğinin varlığını kanıtlayan bir diğer önemli kanıt olarak gösterilebilir. Söz konusu

taş döşeme binanın giriş kısmını işaret etmekte olup, aynı zamanda Yeni Bouleuterion'un da güney duvarını oluşturan duvara dayanmaktadır. Bouleuterionun güneyinde kalan açık alandaki yürüme düzlemi anakayanın tıraşlanması ile oluşturulmuştur ve agora meydanına kadar devam etmektedir. Bu düzlem ile Eski Bouleuterion'un ana girişi olan taş döşemeli antre arasındaki yaklaşık 2 m.lik kod farkı da taş basamaklı bir merdiven ile aşılmıştır. 3 m. derinliğindeki taş döşemeli antre yaklaşık 3 m. uzunluğundaki bir duvar ile son bulmaktadır. Söz konusu duvar batıda ise 368,59 m. kodunda açığa çıkartılan anakayaya yaslanmaktadır. Anakayanın bu noktada duvarın oturması için yontulduğu tespit edilmiştir. Duvarın korunan yüksekliği batıda 368,19 m, doğuda 368,46 m.dir. Duvar üzerinde 2 m. genişliğindeki bir kapı ile ön odaya geçilmektedir. Ön odanın 367,68 m. kodundaki sıkıştırılmış toprak tabanı taş döşemeli antreden yaklaşık 0,3 m. daha yüksekte yer almaktadır. Ön oda ile ana mekan olan oturma sıralı salon arasında 2,5 m.lik bir kod farkı gözlenmektedir. Eski Bouleuterion'un taş döşemeli girişi ve ön odası Yeni Bouleuterion'un portikosu tarafından büyük oranda tahrip edilmiştir. Portikonun stylobatının üzerinde yükseldiği duvarın inşasında, ön odaya ait duvarların sadece alt sıraları korunabilmiş buna karşın, odanın tabanı büyük oranda tahrip edilmiş ve çok küçük bir alandaki izleri tespit edilebilmiştir. Tabanın hemen altında başlayan ve gevşek bir yapı sergileyen dolgu 367,00 m. kodundaki anakaya üzerine oturmaktadır. 5,5 m. uzunluğundaki ön odanın kuzey ve batı duvarları da portiko tarafından ciddi bir şekilde tahrip edilmiştir. Taban seviyesinden sadece 0,30 m. yükseklikteki alt sırası korunmuş her iki duvar, yapıya ait diğer duvarlarda da gözlendiği gibi anakaya üzerinde 368 m. koduna kadar yükselmektedir. Ön odanın taban altında in-situ olarak tespit edilen seramik örneği, binanın mimari analogine dayanarak Eski Bouleuterion için öne sürülen tarihi destekleyen en önemli bulgudur. Söz konusu önerme, aynı zamanda alanın stratigrafisi içerisinde bu tabakanın tarihini net olarak ortaya koymaktadır.

Alanın stratigrafik yapısı içerisinde Eski Bouleuterion'un durumuna bakıldığında binanın büyük oranda, yaklaşık 365 m. seviyelerinde düzleştirilmiş anakaya üzerine oturduğu söylemek mümkündür. Buna karşın, binanın bir yamaca yerleştirilmesinden ötürü yapının doğu sınırı daha alt kodlarda, 363 m.ye kadar

inmektedir. Bu seviyede, büyük olasılıkla anakayaya üzerine oturan doğu duvarının inşasına dönük tesviye çalışmalarında daha erken döneme ait olası tabakalar tahrip edilmiştir ancak, yapılış ve kullanım şekli itibariyle kapalı bir kontekst özelliğine sahip, anakayaya oyulmuş ve sonrasında üzeri kapatılmış bothros, söz konusu tesviye faaliyetinden herhangi bir zarar görmeksizin korunabilmiştir. Doğudaki en derin nokta olan 363 m. kodundan, 365,10 m. üst koduna kadar olan seviye yapının taş dolgusunu kapsamaktadır. Bu seviyenin üzerine de Eski Bouleuterion'un üç mekanından ana bölümü oluşturan toplantı salonunun sıkıştırılmış toprak tabanı gelmektedir. Söz konusu salonun tabanı doğu uç kısmı dışındaki büyük bölümü 365 m. kodlarındaki anakaya düzlemi üzerine oturmaktadır. Toplantı salonunun güney duvarında, tabandan yaklaşık 0,07 m. yüksekte, 365,17 m. kodunda, *in-situ* olarak tespit edilen eşik taşı, yukarıda bahsi geçen girişten farklı, ikinci bir girişi işaret etmektedir. Ancak sonradan kapatılıp iptal edildiği anlaşılan kapı muhtemelen daha erken bir dönemi işaret ediyor olmalıdır. Toplantı salonunun olasılıkla II formlu oturma sıraları sırtlarını binanın duvarlarına yaslamakta olup, batıda 367,38 m.ye yükselen istinat duvarın üst sınırına kadar ulaşmaktadır. 367,38 m. seviyesi ile birlikte batı kısımdaki mekanlar olan ön oda ve taş döşemeli antre başlamaktadır. Eski Bouleuterion'un batı duvarı ise anakayanın düzleştirilmesi ile oluşturulmuş olup, bu noktada batı duvarını temsil eden anakayanın yükseldiği en üst kod ise 370 m. dolaylarıdır.

Günümüzde mevcut bouleuteriona karşılık gelen Yeni Bouleuterion ise stratigrafik çizelgenin en geç tabakasını oluşturmaktadır. Eğimli yamaç üzerine doğu-batı yönünde tasarlanmış Yeni Bouleuterion, inşa süreci ile birlikte erken döneme tarihli tüm yapıları tesviye edip, bunların üzerine oturmuştur. Batıdan doğuya doğru eğimin söz konusu olduğu bina, her biri adeta birer terası anımsatan, farklı seviyelere sahip üç bölümden oluşmaktadır. Bouleuterionun korunan en yüksek seviyesine karşılık gelen nokta, batı duvarının güney kısmını oluşturan, düzleştirilmiş anakaya seviyesi olan 370,85 m. kodudur. Aynı zamanda bouleuterionun hemen dışındaki yürüme düzlemine de karşılık gelen söz konusu seviyenin 2 m. altında 368,80 m. kodunda ise yapının batıdaki en üst seviyeyi temsil eden portikonun kireç harçlı yürüme düzlemi yer almaktadır. Anakayanın düzleştirilerek elde edildiği satıh üzerine söz konusu taban

oturmakta. Portiko taban seviyesi binanın güney cephesi üzerinde, batıdaki diğer bir kapıya karşılık gelmektedir. Söz konusu girişe, agora meydanına açılan güney bölümden, tıpkı Eski Bouleuterion'un taş döşemeli antresine ulaşıldığı gibi taş basamaklı bir merdiven ile ulaşılmaktaydı. Portikodan geçilen binanın ana bölümü toplantı salonu ise içerdiği theatrondan ötürü portikodan 3,5 m. kadar alt koda inmektedir. Theatronu oluşturan basamaklı oturma sıralarının portikoya bağlandığı noktadaki kodu, portiko yürüme düzlemi ile yaklaşık aynı seviyede; alt taraftaki orkestra yürüme düzlemine ortalama 0.15 m. riht yüksekliğindeki yirmi dört basamak ile inilerek 365,40 m. koduna ulaşılmaktadır. Bu noktada, kuzey ve güney klimakların son bulunduğu yerde bulunan giriş kapılarının kodu ise 365,66 m. olup; yapının kuzey dışında kalan yürüme düzlemi de bu seviyenin hemen altında başlamalıdır. Theatronun batıdaki üst kodu olan 368,80 m. ve doğuda da orkestra düzlemine karşılık gelen 365,40 m.'nin ardından, büyük boy taşlardan oluşan theatron dolgusu, batıda 368,26 m. kodunda, doğuda ise theatronun 365,53 m. kodundaki en alt sırasının altından başlayarak, Eski Bouleuterionun tabanı için oluşturulmuş, 365 m. kodundaki düzleştirilmiş anakaya seviyesine kadar kesintisiz bir şekilde inmektedir. Dolgu içerisinde tespit edilen, gerek doğu-batı yönlü gerekse de kuzey-güney yönlü duvarlar theatronun altında ızgara sistemi içerisindeki bölümlere yerleştirilmiş, çoklu dolgunun varlığını ortaya koymaktadır. Böylelikle, eğimli bir arazi üzerine inşa edilen yapının yekpare ve ağır bir dolgunun yaratacağı olası statik problemlerin önüne geçilerek, dolgunun ağırlığı kırılarak, dolgu daha hafif bir yapıya kavuşmuş ve orkestradaki istinat duvarına uygulanan basıncın önüne geçmiştir. Söz konusu dolgu, orkestra istinat duvarı tarafından desteklenmektedir. Korunan üst kodu 365,30 m.'ye ulaşan söz konusu duvar bu işlevinin yanı sıra, toplantı salonu ile ön odaları birbirinden ayıran bir sınır niteliği taşımakta, aynı zamanda da ön odaların üstündeki ikinci katın zemini destekleyen ana taşıyıcı görevi görmektedir. Orkestranın alt kodlarına inen theatrona ait yoğun dolgu, Eski Bouleuterionun tabanını büyük oranda tahrip etmiştir. Dolgunun 365,40 m. kodundaki orkestra düzleminin altında 365,25 m. seviyesi ile birlikte başlayıp, Eski Bouleuterion'a ait tabakayı da tahrip ederek 363 m. koduna kadar inmektedir. Dolgu, orkestranın altında 364,55 m.'den itibaren doğu ve batı kısımlarda farklılaşmaya başlamakta olup; doğu bölümde aynı özellikte devam etmesine karşın,

batıda küçük boy taşları içeren, seyrek bir yapı sergilemektedir. Aynı şekilde güney kısımda da 364,08 m. kodu ile birlikte dolgunun seyrekleştiği gözlenmektedir.

Yeni Bouleuterion'un en alt bölümünü temsil eden odalar, seviye itibariyle orkestra düzleminden yaklaşık olarak 3,5 m. daha alt bir koddadır. Ön ve arka odaların yürüme düzlemleri arasında da önemli kod farkları bulunmasına karşın, binanın en alt kısmına karşılık gelen bu bölüm agora caddesine açılmaktadır. Öndeki dört odanın kuzeydeki hariç, diğer üçünün eşik seviyesi aynı olup, taban kodları birbirine oldukça yakındır. 1 ve 2D odalarının taban seviyeleri 361,75 m. olmasına karşın, 3 D Odası biraz daha üst koddadır 362 m. dolaylarındadır. Her üç odanın eşik seviyeleri aynı olmakla birlikte, 3D Odası'ndaki yükseklik farkı taban yükseltmesi ile açıklanabilir. Birbirine oldukça yakın taban seviyelerine sahip bu üç odanın haricinde en kuzeydeki 1D Odası'nın gerek eşik seviyesi gerekse de taban düzlemi, ön sıradaki diğer odalardan 1 m. yukarıdadır. Bunun da nedeni söz konusu alanda güçlü bir kayaç özellik gösteren anakayanın bilinçli bir şekilde doğal bırakılmış olması ileri sürülebilir. 1D Odası'nın 362,75 m. kodundaki eşikinin 0,05 m. altında taban düzlemi uzanmaktadır. Odanın hemen arkasındaki 1B Odası'nın eşik seviyesi ise 262,80 m. yer almaktadır ancak, odanın taban seviyesine bakıldığında eşikten yaklaşık 0,25 m. yukarıda, 363,05 m. kodunda olduğu görülmektedir. Ayrıca, tabanda sürdürülen çalışmalar sırasında iki farklı evrenin varlığı tespit edilmiştir. Söz konusu tabanın hemen 0,15 m. altında, 362,90 m. kodunda daha erken bir taban ortaya çıkarılmış, böylelikle süreç içerisinde 1B Odası'nda tabanın yükseltilmesi, yürüme düzleminin eşik seviyesini aşmasına neden olmuştur. 1B Odası'nın taban seviyesi, aynı zamanda theatron dolgusunun, orkestra altındaki en alt koduna karşılık gelmektedir. Bununla birlikte, yine 1B Odası'nın batı duvarının, 363,83 m. kodunda anakayaya oturduğu saptanmış; bu da anakaya yüzeyinin güneyden kuzeye doğru yükseldiğini göstermektedir. 1B Odası'ndaki tabakalanma içerisinde en dikkat çekici nokta ise oda tabanının hemen üzerinde başlayan ve 363,27 m. koduna kadar yükselen seviye içerisindeki toprağın yanık koyu renge doğru büyük bir değişim göstermesi ve yoğun bir karbon tabakanın görülmesidir. Yanık karbonlaşmış söz konusu tabaka içerisinde taban üzerinde *in-situ* halde seramik ve çatı kiremitlerinin yanı sıra, yanık ahşap parçaları da ele geçmiştir. Tabandan başlayıp 363,27 m. koduna kadar

devam eden yanı, karbonlu tabaka binanın terk edilmiş evresine karşılık gelmektedir. Bu karbonlu tabakadan sonraki bir üst seviyede toprağın kum benzeri ince, gevşek ve rafine bir özelliğe bürünmesi, binanın terk edilmiş sürecini yansıtmaktadır. Yaklaşık 0,10 m.lik bir katmana karşılık bu seviye, binanın atıl durumunda doğal yollar ile biriken toprağa karşılık gelmektedir. Söz konusu rafine toprak tabakasının hemen üzerine ise binanın duvarlarına ait yoğun taş enkaz oturmaktadır. 1B Odası'nda net bir şekilde takip edilebilen tabakalanmadan hareketle, binanın yıkış sürecine ilişkin olası görüş: binanın muhtemelen yangın tahribatı sonucunda terkedilmesinin ardından ilk olarak üst yapıya ait ahşap çatı sisteminin zarar görüp yavaş yavaş çürümesinin ardından, çatı kiremitlerinin odalara ait tabanlar üzerine düşmüş ve sonrasında zamanla tabanlar üzerinde tozlu bir toprak tabakası birikmiştir. Son olarak; açık, korunaksız ve zayıf bir yapıya bürünen bina duvarları doğal tahribata açık hale gelmesi ile birlikte odaların içerisine yıkılarak bouleuterion büyük bir enkaza dönüşmüştür. 1B Odası'nda gözlenen tabakalanmayı bu kadar belirgin olmasa da diğer odalarda ve bouleuterionun bunun dışındaki bölümlerinde de izlemek mümkündür.

Arka odalardan özellikle 2B ve 3B odaları binanın kuruluş evresine yönelik en önemli verileri barındırmaktadır. Her iki odanın kesişim noktasında yükselen Hestia kült heykelinin yükseldiği podyumun altında yine anakayaya oyulmuş bir bothros yer almaktadır. Kuzey-güney yönündeki bothros, iki odanın 362,60 m. kodundaki taban düzlemlerinin altında ilerlemektedir. Ağız kısmı, taban seviyesinin hemen altında başlayan bothros 362,20 m.ye ulaşmaktadır. Ön odalarda bir diğer bothros ise 4D Odası'nda 361,75 m.deki tabanın yaklaşık 0,25 m. altında başlayıp 361 m. koduna kadar derinleşmektedir. Her iki bothrostan ele geçen sunu buluntuları, yapının inşa evresi için *terminus post quem* sağlamaktadır. Buna karşın, yapının ikinci evresinde plan değişikliğine gidilerek oluşturulan ön odalar ve bunlara ait duvarlar, taban altı dolgular ve her ne kadar saptanamamış olsa da en erken taban alanın stratigrafi içerisinde İ.S. 17 sonrasına karşılık gelmektedir. Bununla birlikte, sadece ön odalarda değil, aynı zamanda portiko ve theatronda saptanan bulgular, bouleuterionun en geç evresini işaret etmektedir.

2.8 TARİHLENDİRME

Yeni Bouleuterion başta olmak üzere alandaki stratigrafik yapılanma içerisindeki diğer tabakaların tarihlendirmesi sırası ile ele alınacak olursa alanda şu ana kadar tespit edilen en erken tabaka İ.Ö. 300 dolaylarına tarihli bothrostur. Bothros için bu tarihin önerilmesindeki en güçlü kanıtları ise içerdiği seramik buluntular oluşturmaktadır. Kapalı bir kontekst yapı sergileyen bothrosta tarihlendirmeye dönük buluntularının tamamını seramikler oluşturmaktadır. Söz konusu buluntular tarihi bakımından oldukça homojen bir özellik göstermekte, aynı dönem içerisinde bothrosa sunu olarak bırakılmıştır. Seramik buluntular, tarihsel açıdan genel olarak değerlendirildiğinde İ.Ö. 4. yy. içerisinde dağılım gösteren örnekler olmasına karşın; başta ince kaplar olmak üzere kimi kap formları, bu yüzyıl içerisinde daha spesifik bir tarihin önerilmesine imkan tanımıştır. Bothros konteksti içerisinde özellikle siyah firnisli kaplar, bothros için ön görülen tarihin İ.Ö. 4. yy.'ın son çeyreğine daraltmaya katkı sağlamıştır. İnce mallar dışında temsil edilen diğer seramiklerden günlük kullanım kapları içerisindeki aynı tipteki formların, oldukça geniş bir zaman diliminde varlık göstermesi bothros tarihini desteklemekten uzak görünmesine karşın; ele geçen iki khytridon örneğinden hareketle bothros tarihi daha da daraltıp, yüzyılın sonlarına, rakamsal ifadeyle İ.Ö. 300 dolaylarına çekilmiştir.

Stratigrafik şemada ikinci kültür katına denk gelen Eski Bouleuterion'un tarihlendirilmesine ilişkin sadece seramik bulgular değil, aynı zamanda mimari veriler de birincil desteği sağlamıştır. Ön ve arka yüzleri birbirinden farklı olan binanın güney duvarının ön yüzdeki duvar örgüsü pseudo-isodomik tarzdadır. Söz konusu duvar örgüsü başta başkent Pergamon olmak üzere, Pergamon Krallığı dahilindeki birçok merkezdeki benzerlerinden hareketle Eumenes II dönemine tarihlendirilmiştir. Duvarın iç yüzünü oluşturan ve "Karışık Form" olarak isimlendirilen duvar örgüsü de Pergamon mimari geleneğini yansıtmakta olup, Pergamon'da aynı duvar tekniği, krallığın en erken döneminden başlayarak İ.Ö. 1. yy.'ın ortalarına kadar mimaride kullanılmıştır. Eski Bouleuterion'da ele geçen tek küçük buluntu ise tama yakın bir kaptır. Ön odanın taban altı seviyesinde *in-situ* halde bulunmuş olan kalıp yapımı, sürahi Batı Yamacı tekniğindedir. Pergamon'un yanı sıra birkaç önemli kentin kontekstlerinde saptanan

aynı tipteki örnekleri, söz konusu sürahinin tarihi için İ.Ö. 225 ile İ.Ö. 175 arasını önermekte, özellikle de Atina'daki veriler İ.Ö. 180 öncesini işaret etmektedir. Sürahi, taban altında bulunmasından dolayı, Eski Bouleuterion'un inşa tarihi için *terminus post quem* oluşturmaktadır. Binanın tarihlendirilmesine yönelik en önemli katkıyı sağlayan sürahi ile güney duvar örgüsü bir arada değerlendirildiğinde Eski Bouleuterion, Eumenes II'nin erken hükümdarlık döneminde inşa edilmiş olmalıdır. Böylesi önemli bir kamusal yapının inşa nedeni olarak da İ.Ö. 188'de imzalanan Apamea Barışı'nın ardından Seleukos himayesinden kurtularak özgürlüğüne kavuşan Aigai'nin, yönetim şekline uygun olarak bir bouleuterionu hayata geçirmesi gösterilebilir.

Alanın stratigrafik oluşum içerisinde İ.Ö. 300 dolaylarına tarihli Bothros ile Eski Bouleuterion kıyaslandığında, tarihlendirmeye dönük en fazla veri Yeni Bouleuterion'da ele geçmiştir. Söz konusu veriler, yapının sadece inşa tarihini değil, aynı zamanda terk edilip kullanımdan kalktığı tarihi de aydınlatmaktadır. Yeni Bouleuterion'un tarihlendirilmesinde binanın mimarisi, heykelleri ve küçük buluntuları olmak üzere üç ana etken rol oynamakta ve söz konusu tarihlendirme kriterlerinin üçü de aynı tarih üzerinde örtüşmektedir. Bouleuterionun inşa tarihi için *terminus post quem* sağlayan öncelikli veri hiç şüphesiz ki binanın güney duvarıdır. Söz konusu duvar aslında Eski Bouleuterion'un güney cephesine ait olup, yapının kullanımdan kalkmasının ardından yeni inşa edilen bouleuterionda da aynı şekilde kullanılmıştır. Eski Bouleuterion'un kesin olan kuruluş tarihi göz önüne alındığında, Yeni Bouleuterion'un en erken İ.Ö. 188 tarihinden sonra inşa edilmiş olmalıdır. Bu bağlamda güney duvar, Yeni Bouleuterion için *terminus post quem* anlamına gelmektedir. Binanın tarihine ilişkin doğrudan bir *terminus post quem* sağlayan ikinci veri ise binanın ön odalarının taban altlarında tespit edilmiş bothroslardan gelmektedir. Kapalı kontekst olma özellikleri ile tarihlendirme bakımından güvenilir birer depozit olan her iki bothrosun, içerdiği gerek sikkeler gerekse de seramik ve terracotta figürinler göz önüne alındığında İ.Ö. 2. yy.ın ortalarında anakaya içerisine yontularak oluşturulduğu anlaşılmaktadır. 4D Odası'nın taban altında yer alan Bothros I depozitini spesifik tarihlendirmeye yönelik en güçlü kanıtlardan birini oluşturan metal taklidi kantharoslar, İ.Ö. 2. yy.ın ikinci ve üçüncü çeyreğine tarihlenmektedir. Bothros I'in bir diğer önemli

tarikhlendirme kriteri de ekhinus kaseleridir. Bothrosta ele geçen ekhinus kaselerin, İ.Ö. 150'de son bulan serinin son tipini temsil ettiği ve özellikle de Pergamon Zeus Altarı'nın temelinde bulunmuş örnekler ile yakın benzerlikler gösterdiği anlaşılmıştır. Bothrostaki beyaz zeminlik lagynos örneği de göz önüne alındığında bothrosun tarihi için ön görülen İ.Ö. 150 dolayları destekleyen bir diğer unsurdur. Geniş bir döneme yayılan günlük kullanım kapları içerisinde değerlendirilen khytraların konik gövdeli örnekleri için önerilen tarih de yine yüzyılın ortalarını göstermektedir. Tarikhlendirme açısından depozitin nitelikli diğer örneklerini oluşturan maltız ve Pergamon tipi kandil de çok açık bir şekilde İ.Ö. 150 dolaylarını işaret etmektedir. Küçük buluntular içerisinde seramikler haricinde en önemli verileri sikkeler sağlamaktadır. Augustus dönemine ait tek örnek dışında tamamı Aigai'ye özgü sikkeler, bothrosun tarihi için dar bir zaman dilimini öneremese de ana hatları ile İ.Ö. 2. yy.1 göstermektedir. Depozitin baskın buluntu grubunu oluşturan seramiklerden hareketle söz konusu sikkeler için de yüzyılın ortalarına tarihlemek mümkündür. Hestia heykelinin yükseldiği podyumun altında kalan Bothros II ise buluntu yoğunluğu ve niteliği bakımında diğer bothrostan farklılık göstermektedir. Bu noktada parantez açmak gerekirse, söz konusu podyumun oldukça az sayıdaki bire bir benzer örneklerinden hareketle İ.Ö. 150 dolaylarına ait olduğu kesinleşen podyum Bothros II üzerine oturmakta olup; buluntu durumları göz önüne alındığında podyumun tarihi Bothros II için *terminus ante quem* oluşturmaktadır. Bir öncekine göre oldukça az sayıda seramiğin ele geçtiği Bothros II'de spesifik tarihlendirmeye dönük az sayıdaki seramik parçasından özellikle kalıp yapımı kase, lagynoslar ve maltız örneği İ.Ö. 2. yy.ın ortalarını işaret etmektedir. Hiç sikkenin ele geçmediği Bothros II'yi diğer bothrostan ayıran bir diğer özellik olarak sayılabilecek çok sayıdaki figürin örneği de İ.Ö. 2. yy.a tarihlenmektedir. Eldeki veriler, bothrosların yüzyılın ortalarında oluşturulduğunu ve hemen ardından üzerlerine de Yeni Bouleuterion'un inşa edildiğini açık bir şekilde göstermektedir. Bu bağlamda her iki bothrosun inşa tarihi olan İ.Ö. 2. yy.ın ortaları, Yeni Bouleuterion için *terminus post quem* teşkil etmektedir. Yeni Bouleuterion'a ait küçük buluntular içerisinde gösterilebilecek olan stroter örneklerinden özellikle meander-yıldız motifli kenar stroterlerinin yanı sıra atnefiks ve akroter örnekleri de İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına aittir.

Yeni Bouleuterion'un mimari analogisi içerisinde ilk olarak cephe duvarı ele alındığında Pergamon duvar işçiliğinin İ.Ö. 150 dolaylarına tarihli örnekler ile benzer olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, binanın dış cephesi İ.Ö. 2. yy.ın ilk yarısına ait Priene, Assos, Herakleia, Termessos ve Metropolis bouleuterionları ile yakın özelliğe sahiptir. Plan bakımından da yine aynı döneme tarihli Metropolis ve Morgantina bouleuterionları ile paralellik göstermektedir. Bunun dışında, binanın içerisindeki mimari öğeler içerisinde theatronun aslan ayağı şeklindeki oturma sıralarının benzerleri de İ.Ö. 2. yy.ın ilk yarısına tarihlidir. Yapı içindeki mimari elemanlardan özellikle yapının triglyph-metoplarında 4 triglyph 3 metop şemasının kullanılması, her ne kadar Pergamon Krallığı'nın erken dönemlerinde de görülse de ağırlıklı olarak İ.Ö. 2. yy.da yaygındır. Buna ek olarak, triglyphlerin yan kanallarının kanca şeklinde son bulması da aynı dönemin birer özelliği olarak sıralanabilir. Yapının üç ana bölümünden birini oluşturan portikoda kullanılan sütunlardan en erken başlığının stil özellikleri İ.Ö. 150 dolaylarını işaret etmektedir. Aigai bouleuterionunun en önemli karakteristiğinden biri olan niş içerisinde sergilenen heykeller de Pergamon ekolünün İ.Ö. 2. yy.a ait örneklerinden olmaları bakımından büyük önem arz etmektedir. Heykellerin üzerinde yükseldiği geniş pedestalın profili dikkate alındığında Pergamon mimarisinin İ.Ö. 2. yy.daki "Pergamon ovolosu" olarak anılan örneklerinden biri olduğu saptanmış olup, en yaygın kullanım gördüğü dönem olarak Attalos II gösterilebilir. Yukarıda sıralanan tüm veriler bir arada değerlendirildiğinde Yeni Bouleuterion'un inşa tarihi olarak İ.Ö. 150 dolaylarının ortak bir payda teşkil ettiği anlaşılmıştır. Aigai'de, daha öncesine ait eski bir bouleuterionun olduğu bilinmektedir. İ.Ö. 188 sonrasında yapılmış Eski Bouleuterion'un terk edilip yerine İ.Ö. 150 dolaylarında yeni bir bouleuterionun inşa edilmesi için ya doğal bir felaket ya da insan eliyle yapılmış bir yıkım olması gerekmektedir. Antik referanslarda bu dönemde yaşanmış başta deprem olmak üzere herhangi bir doğal felakete rastlanılmamaktadır. Aynı şekilde bu dönem ile bağlantılı muhtemel bir depremin arkeolojik izdüşümü de görülmemektedir. Bu döneme ilişkin tarihsel sürece bakıldığında ise İ.Ö. 156 yılında Bithynia kralı Prousius II'nin, Aigai'yi tahrip ettiği ve buna karşılık İ.Ö. 154'te de tazminat ödemeye zorlandığı bilinmektedir. Bu tarihsel referanstan hareketle elde edilen arkeolojik veriler de bir araya getirildiğinde Aigai'de büyük bir ihtimal ile İ.Ö. 188'deki Apamea Barışı'nın hemen ardından inşa

edilen Eski Bouleuterion'un İ.Ö. 156 yılında Prousius II tarafından tahrip edilmesi sonucunda, İ.Ö. 150 dolaylarında Yeni Bouleuterion inşa edilmiştir. Yapının ilk evresinde tek bir bölüm olarak tasarlanan ancak sonradan sekiz odaya bölüdüğü anlaşılan ön odaların yer aldığı kısımdaki payandaların duvar örgülerinin Pergamon'daki benzerleri İ.S. 17 yılındaki büyük depremi işaret etmektedir. Bu da Yeni Bouleuterion'un söz konusu depremde zarar gördüğü ve iç kısma payandaların yerleştirilmesi ile desteklendiği anlaşılmıştır. Bununla birlikte portikodaki iki sütun başlığının analogik değerlendirmesi sonucunda söz konusu sütunların büyük olasılıkla İ.S. 106'daki ya da İ.S. 178'deki deprem sonrasında onarım amaçlı dikilmiş olduğu tespit edilmiştir. Ön odaların tabanları üzerinde ele geçen çok sayıdaki seramik örneği ile sikkeler İ.S. 2. yy.ın üçüncü çeyreğini işaret etmektedir. Çok sayıdaki Çandarlı Malların yüzyılın sonlarına kadar üretildiği bilinmekle birlikte, tabanlarda saptanan Gallienus sikkeleri, Yeni Bouleuterion'un kullanımdan kalktığı döneme yönelik spesifik bir tarihin önerilmesini sağlamaktadır. İ.s. 267 ve 272 yılları arasında Anadolu'nun batı kıyılarında büyük tahribatlara sebep olmuş Herulii İstilasının Aigai'de yarattığı korku neticesinde kent terke edilmiş ve bu tarihten sonra da bouleuterion kullanımdan kalkmıştır.

2.9 REKONSTRÜKSİYON ÖNERİSİ

Bouleuterionun rekonstrüksiyon önerisi ile ilişkili olarak yapı iki ana evreye sahiptir. Birinci evrede bina planlandığı gibi inşa edilmiş ve yaklaşık yüz elli yıl herhangi bir değişikliğe uğramadan varlığını sürdürmüştür (Plan 19–28, 3D 1–8). İ.S. 17 depreminin ardından bina planında belirgin farklılıklar göze çarpmaktadır, özellikle ön bölümdeki mekanda önemli plan değişikliğine gidilmiş; bunun yanı sıra depremin yarattığı hasarları giderme adına tahrip olan duvarları desteklemek adına payandalar eklenmiştir. Aigai bouleuterionu ilk inşa evresinde 23x14,5 m. ölçülerinde, dikdörtgen planlıdır. Yapı ilk evrede; ön mekan, theatron ve portiko olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır. 25 derecelik eğime sahip bir yamaç üzerine yerleştirilmiş yapının söz konusu üç bölümü arasında yaklaşık 3'er m.lik kod farklı bulunmakta ve böylesi bir planlama sonucunda bina iç kısımda üç katlı bir özellik sergilemektedir. Bouleuterionun üç ana bölümünün birbiriyle olan oranlarına bakıldığında sıra ile 1/2/0,5 şeklinde bir değer olduğu görülmektedir. Binanın ön bölümünü oluşturan ve theatronun yarı genişliğinde olan öndeki geniş mekanın orta kısmında yüksek bir taş podyum üzerinde yükselen Hestia heykeli yer almaktaydı. Söz konusu mekan bouleuterionun arşiv odası olmasının yanında, büyük bir olasılıkla kült törenlerinde kullanılan malzemenin de muhafaza edildiği bir yer olarak kullanılmaktaydı. Kod itibarıyla theatrondaki orkestranın 3 m. altında kalan ön mekan iki katlı olup, ikinci kat yaklaşık olarak orkestra seviyesine karşılık gelmekteydi. Öndeki mekanın hemen ardında, yapının ana bölümü olan toplantı salonu bulunmaktadır. Binanın uzun kenarları arasında *ostreon* formunda, on iki basamaklı bir theatronun yerleştirilmesi ile elde edilen toplantı salonu yaklaşık 200 kişilik bir kapasiteye sahiptir. Theatronu oluşturan oturma sıraları, benzer tipteki diğer tüm yapılardan farklı olarak monolith değil; iç kısmı toprak ile doldurulan plaka taşlardan oluşmaktadır. Yapının en arka kısmındaki portiko ise sırtını bouleuterionun arka duvarına yaslamaktadır. 3 m. derinliğindeki portiko kısa kenar boyunca uzanmakta ve ön yüzünde kenarlarda dikdörtgen kesitli iki direk arasında ortalama 2,15 m.lik aralıklarla sıralanmış dört adet, İon düzeninde yarım sütun yükselmektedir. Abakusların üzerinde herhangi bir zıvana deliği bulunmayan sütun başlıklarının hemen üzerine binanın ahşap çatı makası oturmaktadır. Söz konusu

sütunların en üst noktasından, binanın ön cephesine doğru bir hat çekildiğinde gelinen nokta yapının ön cephesinin üst sınırına karşılık gelmektedir. Bouleuterionun 1 m. kalınlığındaki ön cephe duvarının yüksekliği korniş de dahil olmak üzere yaklaşık 9 m.dir. Buna karşın eğimden dolayı binanın arka cephe yüksekliği sadece 1,5 m.dir. Ön cephenin toplam değerinden, 1 m.lik saçaklık yüksekliği çıkarıldığında binanın ön yüzündeki duvarın 8 m. yüksekliğinde olması gerekmektedir. İki katlı bir görüntüye sahip ön cephe duvarı yürüme düzleminden itibaren 5 m. yüksekliğe kadar büyük boyutlu bloklardan oluşan isodomik örgüye sahipken, bu seviyeden sonra bir silme ile ayrılıp, saçaklığa kadar yerini orta boy dikdörtgen blokların aldığı yeni bir duvar örgüsü yükselmektedir. Bouleuterionun böylesine iki farklı duvar örgüsüne sahip ön cephesinde 1 m. genişliğinde, 2,5 m. yüksekliğinde dört kapı bulunmaktaydı ve bu kapılar arasına denk gelen hat üzerinde, yaklaşık olarak yeni duvar örgüsünün başladığı sevide ise 1 m. genişliğinde, 1,7 m. yüksekliğinde dört pencere yer almaktaydı. Kuzey ve güney uzun kenarlardaki pencere sayısı ise theatron kısmında dört, orkestranın arkasında kalan derin sahnede de dört olmak üzere toplamda sekiz adettir. Bouleuterion duvarlarının iç yüzleri, akustiği sağlama adına tamamıyla beyaz renkli sıva ile kaplıydı ve duvarları üst kenarları profilli silmeler ile bezeliydi⁸³⁴. Daha geç dönemde binanın kuzey girişi kapatılmasına karşın, bouleuterionun ilk evresinde güney ve kuzey yönünden girişin sağlandığı iki kapı bulunmaktaydı. Buna ek olarak güneyde, batı uçta portikoya geçilen bir giriş daha vardı. Kuzey duvarının iç kısmında her biri tekil nişler içerisinde yer alan euergetes heykelleri yüksek geniş bir kaide üzerinde yükselmekteydi. Binanın güney uzun kenarının altından geçen kanala ek olarak kuzey duvarı boyunca paralel uzanan bir kanalın varlığı binanın çatısına ilişkin önemli veriler sağlamaktadır. Bouleuterionun içinde hemen hemen her noktada, çoğu zaman *in-situ* ele geçen stroter ve kalypterlerden oluşan çatı kiremitleri binanın üstünün bir çatı ile örtülü olduğunu kesin bir dille söylemeye imkan tanımaktadır. Çatının alınlıklarını ve uzun kenarlarını palmet yapraklarından oluşan akroter ve antefiksler süslemekteydi. Uzun kenarlardaki saçaklık stroterleri ile yıldız-meander motifleri ile bezemeli zengin süslemelere sahipti.

⁸³⁴ Vitruvius, *curia* (bouleuterion) duvarlarının iç yüzlerinin, duvar yüksekliğinin yarısına kadar ahşap ya da stucco ile kaplanmadığında toplantı süresince oluşan seslerinin yukarıya yükselerek dinleyicilerin anlayamayacağı bir gürültünün oluşacağından ve böylesi bir uygulama ile ancak mekanda başarılı bir akustiğin elde edileceğinden söz eder (Vitruvius, 5, 2).

Binanın ölçülerine ek olarak, kuzey kenarı boyunca ilerleyen peristasis de beşik çatının önemli bir göstergesidir⁸³⁵. Kuzey ve güneydeki uzun kenarlara doğru eğimli olan çatıdan akan yağmur suları bu duvarlara paralel olarak ilerleyen kanallar içerisine akmaktaydı. Binanın üst yapısı ile ilgili olarak, 8 m.lik isodomik duvar örgüsünün üzerinde binanın mimari düzeninin en önemli göstergesi olan, 1 m. yüksekliğindeki saçaklık yükselmektedir. Epistylos üzerinde sıralanan triglyph-metop frizi ve geison, bouleuterionun Dorik kimliğine vurgu yapmaktadır. Ön cephedeki epistylos üzerinde kaleme alınmış yazıt, binanın Antiphanes tarafından Zeus Bollaaios'a, Hestia Bollaia'ya ve Demos'a adandığını ortaya koymaktadır. Akroter noktasına kadar çatı yüksekliği eklendiğinde Aigai bouleuterionunun toplam ön cephe yüksekliği 10 m. olarak hesaplanmaktadır. Yapının üç ana bölümünden ilki İ.S. 17 depremi ile birlikte bölünmeden önce tek bir mekan olarak hizmet vermekteydi. Üzerinde Hestia kült heykelinin yükseldiği podyum mekanın orta aksında yer almaktaydı. Bu tarihin hemen ardından söz konusu mekanda gerçekleştirilen köklü plan değişikliği sonucunda mekan, dörderli iki sıradan oluşan sekiz odaya bölünmüştür. Bouleuterionun ilk inşa evresi ve dolayısıyla özgün planına ilişkin söz konusu odalar göz önüne alınmamalıdır. Toplantı odasının asli unsuru olan ostreon formundaki theatronun her ne kadar güney kısmı tamamen tahrip olmuş olsa da kuzeyde korunan formun simetrik karşılığı güneyde de şüphesiz olmalıdır. Böylelikle, uzun kenarlara bitişik aşağıya inen iki klimaksın sınırlandırdığı eğrisel formlu theatron tam ortadan üçüncü bir klimaks ile iki kerkidese bölünmüştür. Uzun kenarlardaki kapılara karşılık gelen hatta kadar düz inen klimakslar verev bir açı yaparak kapılara doğru döndükten sonra orkestranın yanındaki düzlemlerde son bulmaktadır. Theatronun merkezini teşkil eden orkestranın tam ortasında altar ve onun da hemen arkasında Hestia kült heykeli ile arasında kalan kısımda bema (kürsü) yer almaktaydı. Theatronun en üst sırası ile doğrudan geçilen, İonik karakterdeki portikonun güney ucundaki diğer bir kapı giriş-çıkışı sağlamaktaydı. Kapının hemen üzerini lento seviyesinde, monolith olarak tasarlanmış triglyph-metop ve epistylos bloğu süslemekteydi. Söz konusu triglyph-metop bloğu, binayı çevreleyen triglyph-metop frizinden tamamen farklı tipte ve boyutta yapılmıştır.

⁸³⁵ Bouleuterionun kuzey kenarındaki peristasis için bkz. Doğer 2010, 355, Res. 6–8; Doğer et al. 2012, 191, Res. 5.

Bouleuterionun inşa edildiği şekilde yaklaşık yüz elli yıl kullanım görmesinin ardından, İ.S. 17 depremi sonucunda binada yeni bir planlama zorunlu hale gelmiştir. Bouleuterionun ikinci evresi olarak saptanan bu dönemde yapıda önemli değişikliklere gidilmiştir (Plan 29–37, 3D 9–22). Binanın önündeki arşiv odası sekiz odaya ayrılmıştır. Her biri ortalama 3 m² yüzölçümüne sahip odaları 0,5 m. kalınlığındaki duvarlar birbirinden ayırmaktadır. Söz konusu duvarlar aynı zamanda ahşap ikinci katı ayakta tutan en önemli taşıyıcı unsurlar olmuştur. Plan değişikliğinin diğer ayağını ise ön cephedeki üç kapı arasına yerleştirilmiş payandalar oluşturmaktadır. Kuzeydeki kapı iptal edilerek kapatıldığı alanın doğu kanadına bir geniş payanda daha inşa edilmiştir. Söz konusu geniş payandanın iç kısmı aynı zamanda bu noktada kuzey duvarının iç yüzünü oluşturmakta ve bu bölüme yüksek ve geniş yazıtlı bir kaide üzerine, binanın ilk yapım evresine katkı sağlayan başta *euergetes* Antiphanes ve Diaphenes olmak üzere aynı aileye mensup kentin ileri gelen önemli kişilerinin heykelleri yerleştirilmiştir. Deprem öncesinde de aynı yerde, kuzey duvarının iç yüzünde niş içerisinde yer alan *euergetes* heykelleri, depremin ardından yeni bir düzenleme ile aynı yere tekrar konulmuştur. Binanın ön cephesindeki kapılar arasına yaslanan payandalar ise ikinci katın taban seviyesine kadar yükselmekteydi ve bunların üst kısımlarında bir kaide üzerinde duran bronz heykeller yer almaktaydı. Söz konusu bronz heykeller, depremin yaralarını sarmaya büyük katkılar sağlayan İmparator Tiberius'un haricinde, onarım çalışmalarına destek olmuş, kentin o dönemdeki saygıdeğer *euergetes*lerine ait olmalıdır. Terk edildiği döneme kadar başka hiçbir plan değişikliğine gidilmeden son şekli ile varlığını sürdüren bouleuterionun, süreç içerisinde ana hatları ile mastır plana sadık kalınarak kullanım gördüğü anlaşılmaktadır.

2.10 BOULEUTERION VE AGORA

Aigai, tıpkı başkent Pergamon gibi “düşman saldırılarına karşı güvenli; ancak tam da bu nedenle üzerinde yaşanması ve gösterişli yapı komplekslerinin yapılması güç” bir kenttir⁸³⁶. Yüksek bir tepe üzerine inşa edilen kent, zor arazi koşullarını lehine çevirmeyi başarmış; Pergamon Krallığı’nın teknik ve sanatsal birikimlerinden yararlanarak, arazi ile uyumlu bir kent plancılığı ortaya koymuştur. Topografyanın imkan tanıdığı ölçüde teraslamalara başvurarak güçlü kamusal yapılarını bu teraslar üzerine oturtmuş, böylelikle imar açısından oldukça kısıtlı olan araziye en etkin şekilde kullanılmıştır. Başkent Pergamon’un öncülüğünü yaptığı ve “skenographia” olarak adlandırılan uygulama ile birer cep şeklindeki teraslar içerisine çok katlı yapılar tasarlanarak; altlı üstlü, birbirine paralel uzanan teraslar arası geçişlerin sağlanması mümkün kılınmış ve süreç içerisinde mimari planlarda genişleme ve büyüme imkanı yaratılmıştır⁸³⁷.

Bir tepe üzerine teraslar inşa edip, bunlar üzerine kent mimarisinin yerleştirilmesi ile tasarlanan Pergamon kent planının bir yansıması şeklinde vücut bulmuş Aigai kent planında da düz bir arazi üzerine kurulu, çağdaşı diğer kentlerde izlenen ızgara planının uygulanmadığı görülmektedir. Bunda hiç şüphesiz ki kentin üzerinde yükseldiği tepenin topografik yapısı büyük rol oynamaktadır. Tepede, Pergamon mimarisinin bir karakteristiği olan teraslandırma yöntemine başvurularak imara uygun cepler oluşturularak, bu alanlar içerisinde büyük kamusal yapıların yükselmesine imkan tanınmıştır⁸³⁸. Söz konusu kamusal yapıların kent içindeki dağılımına göz atıldığında ise bunların belirli bir alan ile sınırlı kalmadıkları, aksine kentin genelinde bir yayılımın gösterdiği söylenebilir. Kentin kalbi sayılabilecek agorada da aynı uygulamaya gidilerek terasların temel alındığı bir planlanmaya başvurulmuştur. Kuzey-güney yönünde birbirine paralel iki terastan oluşan agoranın doğudaki en alt terasını neredeyse tamamıyla Agora Binası kaplamaktadır⁸³⁹. Üç katlı bir özellik gösteren Agora Binası’nın en üst katındaki stoa ise üstteki terasta uzanan

⁸³⁶ Bachmann 2014, 230.

⁸³⁷ Hoepfner 1997, 26. 27; Bachmann 2014, 232.

⁸³⁸ Pergamon’daki teraslandırma örnekleri için bkz. Bachmann 2011, 77, Abb. 3; 78, Abb. 5.

⁸³⁹ Agora Binası için bkz. Kan 2012.

meydana açılmaktaydı. Üstteki ikinci teras ise aralarında bouleuterionun da bulunduğu üç önemli kamusal yapıyı barındırmaktadır. Terasın en güneyinde kimliği henüz saptanamamış olan bir yapı⁸⁴⁰, en batıda Batı Stoa ve agoranın kuzey sınırını belirleyen bouleuterion yer almaktadır. Güçlü duvarlar ile desteklenen teraslar ile binalar arasında, yağmur sularını drene etmek ve aynı zamanda oluşabilecek muhtemel rutubeti önlemek adına Pergamon mimarisinin bir keşfi olan peristasisler oluşturulmuştur⁸⁴¹. Söz konusu binaları çevreleyen peristasislerdeki sular da agora caddesinin altından geçen, kentin ana arterine bağlanmaktadır. Peristasisler işlev ve form bakımından bir bütünlük göstermesine karşın, yapısal olarak ele alındıklarından Batı Stoa hariç, diğerleri bir istinat duvarları ile oluşturulmuştur. Batı Stoa'daki peristasis ise tamamıyla anakayanın bir duvar şeklinde dik olarak tıraşlanması sonucu elde edilmiş doğal bir teras duvarından oluşmaktadır. Ancak, bouleuterionun kuzey uzun kenarı boyunca bir peristasisin olmasına karşın, binanın sırtını yasladığı batı bölümünde herhangi bir peristasis bulunmamaktadır. Yapının yaklaşık 1,5 m. yüksekliğindeki batı duvarı doğrudan anakaya üzerine oturmakta, fakat bu alanda yağmur sularını tahliye edecek peristasis ya da benzeri bir drenaj sistemi tesis edilmemiştir. Bu durum bina için bir handikap oluşturmaktadır. Pergamon mimari geleneği ile örtüşmeyen böylesi bir uygulama yapıda rutubet probleminin doğmasına ve uzun vadede statüğünün bozulmasına neden olacaktır. Kentin genelinde büyük boyutlu birçok yapıda izlenen peristasis uygulamasının bouleuterionda görülmemesi, bölgedeki mimari anlayış ve geleneğe uzak bir anlayış ya da mimar tarafından tasarlandığını akla getirmektedir. Olası adaylar içerisinde en güçlü olanı şüphesiz ki yakın coğrafyada mimari geleneği en köklü olan Güney İonia'da aranmalıdır.

Agorayı oluşturan yapıların yüzleri farklı yönlerde baksa da hepsinin aynı zamanda agora meydanına açılan ikinci bir cephelerinin olduğunu söylemek mümkündür. Bouleuterionun anıtsal ön cephesi doğuya, agora caddesine bakmakla birlikte, güney uzun kenarındaki iki giriş güneydeki agora meydanına ulaşımı sağlamaktadır. Batı Stoa da tamamıyla yüzünü agora meydanına dönmüştür. Bununla birlikte, Agora Binası'nın doğudaki ön cephesi ile güneydeki girişin haricinde, binanın

⁸⁴⁰ "A Yapısı" olarak adlandırılan yapı için bkz. Kan 2012, Lev. 9 a. b; Doğer et al. 2013.

⁸⁴¹ Seddon 1987, 67; Hoepfner 1997, 26; Bachmann 2011, 80. 81; Bachman 2014, 240.

en üst katına karşılık gelen stoa da agora meydanına açılmaktadır. Agoranın batı ve doğu kenarındaki stoalar Pergamon mimari anlayışına uygun tarzda çok katlı bir yapıya sahiptir. Aşılması zorlu topografyanın yarattığı böylesine büyük bir imar programı için sınırlı sayılabilecek araziye etkin bir şekilde kullanma adına çok katlı tasarlanan her iki stoa da aynı şekilde Pergamon geleneğinin birer uzantısıdır⁸⁴². Bu mimari gelenek kendini aynı zamanda agoranın planlamasında da göstermektedir. Agora planı, içinde bulunduğu arazinin doğal yapısı ile uyumlu, onu dönüştürmekten uzak bir anlayış içerisinde hayata geçirilmiştir. Agoranın batı ve doğu sınırlarını belirleyen Batı Stoa ve Agora Binası ilk başta birbirine paralelmiş gibi algılanmasına karşın, Assos agorasındaki kuzey ve güney stoalarında gözlenen trapezoidal bir şekilde karşılıklı durmaktadır⁸⁴³. Aigai ve Assos'un agora planları neredeyse birbirinin aynısıdır: her iki agorada öncelikle birbirine paralel sayılabilecek iki stoa bulunmakta, bu stoalardan yamacın aşağısında kalanı üç katlı bir yapı sergilemekte buna karşın, üstteki stoa da iki katlı bir özelliğe sahiptir. Aynı şekilde her iki kentin bouleuterionları da agoraların uç kısımlarında, stoaların kısa kenarlarının arka tarafında yer alarak, agorayı sınırlandırmaktadır. Böylelikle, Aigai ve Assos bouleuterionlarının W.A. McDonald'ın belirttiği üzere agoranın içinde yer alan örneklerden değil; aksine agorayı çevreleyen ve aynı zamanda agora meydanının sınırını çizen bouleuterionlar grubuna dahil olduğunu söylemek mümkündür⁸⁴⁴. Aigai ve Assos bouleuterionları plan olarak birbirine benzemese de işçilikleri, dönemleri ve agora planındaki yerleri göz önüne alındığında oldukça paralel özellikler göstermektedir⁸⁴⁵.

Aigai agora planı içerisinde "A Yapısı" olarak adlandırılan yapı ise Vitruvius'un aktarımlarına ilaveten, Assos agora planı temel alındığında dayanarak bir tapınak olarak yorumlanmıştır⁸⁴⁶. Vitruvius'a göre bir kentte bouleuterion, hazine binası ve hapishane

⁸⁴² Pergamon mimarisinde topografya ile mimari arasındaki ilişki için bkz. Bachmann 2014, 230–233.

⁸⁴³ Assos agora planı için bkz. Clarke et al. 1902, 21–23.

⁸⁴⁴ W.A. McDonald, Aigai, Assos, Atina, Kalauria, Korinth, Herakleia, Mantinea, Miletos, Notion, Nysa, Orkhomeos, Priene, Sikyon ve Thermon bouleuterionlarını buldukları agoraları çevreleyen bir pozisyonda olduklarını ifade etmektedir. W.A. McDonald'ın bouleuterionların konumlarına ilişkin değerlendirmeleri için bkz. McDonald 1943, 250–253.

⁸⁴⁵ Assos bouleuterionunun tarihlendirmesine yönelik tartışma için bkz. Doğer – Gürbüzler 2015.

⁸⁴⁶ Doğer – Gürbüzler 2015.

forumda (agora) birbirine yakın olmalıdır⁸⁴⁷. Aigai agorası ile aynı kent planında tasarlanmış Assos'ta bouleuterionun hemen karşısındaki yapının hapisane olarak tanımlanmasının başlıca nedenlerinden biri yeraltı odalarının olmasının dışında⁸⁴⁸, Vitruvius'un aktarımına dayalı bir çıkarım olmalıdır⁸⁴⁹. Vitruvius'un bouleuterionun kent planlamasındaki konumuna ilişkin verdiği bilginin yanı sıra, Assos agora planından da hareketle Aigai bouleuterionun karşısında, Agora binasının hemen kuzeyindeki yapı enkazı Aigai'nin hapisanesi olma ihtimali bulunmaktadır. Bununla birlikte, Aigai bouleuterionunda da Atina prytaneionundaki⁸⁵⁰ gibi cinayet davalarına bakan bir mahkeme varsa, bouleuterionun hemen karşısındaki binanın kimliği ile bağlantılı olarak hapisane ihtimali artmaktadır.

Aigai ve Assos'un kent planlarındaki benzerliklerin yanı sıra, mimari alandaki tercihlerin ağırlıklı olarak Dor düzeninden yana olması her iki kentin Pergamon ile yakın sosyo-politik bağların bir göstergesi olarak yorumlanmıştır⁸⁵¹. B. Kidd, bu yerinde tespitini tarihsel bir perspektif ile açarak söz konusu mimari benzerlikleri Prousius II tahribatı ile ilişkilendirerek, Bithynia kralı Prousius II tarafından tahrip edilen Aigai'nin kazandığı savaş tazminatı ile kenti yeniden imar ettiğini ve Pergamon'un da bu sürece kendi mimarlarını göndererek katkıda bulunduğunu dile getirmiştir⁸⁵². Ancak, göz önünde bulundurulması gereken kritik noktalardan ilki, söz konusu dört kentin (Aigai, Kyme, Methymna, Herakleia) Prousius II'nin savaş tazminatı olarak ödemeyi kabul ettiği 100 talenti nasıl kullandığına dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, dört kent dışında Pergamon'un alacağı 500 talent gibi astronomik bir rakamın yirmi yıl gibi uzun bir vadeye yayılması, Pergamon'un bu dört kent için ayrılan 100 talentlik ödeneğe el koyma ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Dikkate alınması gereken diğer noktayı ise savaş tazminatı kazanan kentlerden Methymna'nın konumu oluşturmaktadır. Lesbos adasının kuzey ucunda yer alan Methymna'ya en kolay ve rasyonel ulaşım ise hemen karşı kıyıda Assos'tan

⁸⁴⁷ Vitruvius, 5, 2.

⁸⁴⁸ McDonald 1943, 253.

⁸⁴⁹ Clarke et al. 1902, 21. 23. 33, Fig. 4.

⁸⁵⁰ Miller 1978, 18.

⁸⁵¹ Kidd 2003, 25.

⁸⁵² Kidd 2003, 151.

sağlanmaktadır. Pergamon'un aynı zamanda müttefiki olan Assos her ne kadar Polybios'un tahrip edilen kentler içerisinde adı geçmese de kentin coğrafi ve politik konumu dikkate alındığında Prousius tarafından tahrip edilmeme olasılığı hemen hemen hiç görülmemektedir. Assos'un agora planı Aigai agorası ile birebir örtüşmekte, aynı şekilde Assos agorasındaki yapıların tarihleri de başta bouleuterion olmak üzere Aigai agorasındaki diğer yapıların tarihleri ile tamamıyla örtüşmektedir. Her iki agoradaki kamusal yapılar tarihi İ.Ö. 150 dolaylarını işaret etmektedir⁸⁵³. Mimari analogi ve tarihsel süreçteki paralelliklerden hareketle Aigai'nin yanı sıra Assos'un da Prousius II tarafından tahrip edildiğini ve sonrasında her iki kentin, elde edilen savaş tazminatın sağladığı finansal güç ile Pergamon önderliğinde yeniden planlanıp inşa edildiğini söylemek doğru olacaktır. Bu inşa sürecinde hiç şüphesiz ki Pergamonlu mimarlar, sanatçılar, zanaatkarlar ve ustalar çalışmış olmalıdır.

⁸⁵³ 2005 yılında Assos kazılarında İ.Ö. 4. yy.a tarihlenen ve üzerinde "bouleuterion" kelimesi geçen yazıtı dayanarak Assos bouleuterionu bu yüzyıla tarihlendirilmektedir (Arslan – Böhlendorf-Arslan 2010, 90–91; Arslan – Eren 2012, 281, Fig. 6). Ancak, dikkate alınması gereken en önemli nokta ise söz konusu yazıtın tek başına halihazırdaki Assos bouleuterionunun tarihini veremeyeceği, sadece bouleuterionun İ.Ö. 4. yy.daki varlığını kanıtlayan ve buna *terminus post quem* sağlayan önemli bir veri olduğu unutulmamalıdır. Kaldı ki Assos bouleuterionunun tarihlendirilmesine ilişkin en güçlü katkı sağlayan veriler, binanın ik kısımdaki epistylösündeki *kyma reversa* profili ile simadaki *kyma recta* profilidir. Söz konusu profillerin en yakın örneklerine Pergamon'da Eumenes II dönemine (İ.Ö. 197–159) tarihli yapılarda rastlanılmaktadır (Shoe 1936, Pl. 27, No. 25. 26). Assos bouleuterionunda uygulanan mimari profil örnekleri yapının Eumenes II dönemine ait olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Assos bouleuterionunun tarihlendirmesine ilişkin bkz. McDonald 1941, 170.

3 SONUÇ

19. yy.da Pergamon kazı ekibinin Aigai'de gerçekleştirdiği araştırmalarda kentte bir bouleuterionun varlığı açık bir şekilde ortaya konmuştu. Bir epistylus blok üzerindeki yazıt, bulunduğu yerdeki enkaz haldeki binanın kimliği hakkında bilgiler sunmaktaydı. Antiphanes tarafından yaptırılan bouleuterion Zeus Bollaaios, Hestia Bollaia ve Demos'a adanmıştır. 2004 yılından itibaren yaklaşık yedi yıl kazısı gerçekleştirilen bouleuterion gün yüzüne çıkarılmış ve kazısı tamamlanmıştır.

Aigai agorasının kuzey sınırını çizen bouleuterionunun yaklaşık 400 yıl boyunca kesintisiz olarak aynı amaç ile işlev gördüğü saptanmıştır. Şu ana kadar elde edilen veriler bouleuterionun yükseldiği parselin en erken İ.Ö. 4. yy.dan itibaren kullanıldığını ortaya koymaktadır. 1,5x1 m. ölçülerinde ve İ.Ö. 300 dolaylarına tarihli bothros, arazinin bouleuterion öncesindeki kullanıma dair en erken tabakayı temsil etmektedir. Bouleuterionun theatron dolgusunun altında kalan ve anakayaya oyulmuş bothrosta çok sayıda seramik ele geçmiştir. Buluntular içerisinde kemik ve karbonlaşmış odun parçaları da yer almakla birlikte, en yoğun buluntu grubunu oluşturan seramik repertuarını ağırlıklı olarak içki ve pişirme kapları oluşturmaktadır. Söz konusu kapların tamamı eksik parçalar halinde bulunmuştur. Bothros ile bouleuterion dolgusu arasındaki seviyede tespit edilen ve bir diğer buluntu grubunu temsil eden figürünler de tarihsel olarak bothros buluntuları ile örtüşmektedir. Figürünler içerisinde çok sayıdaki ana tanrıça örneği dikkat çekicidir. Aynı döneme ait bir kontekstin birer parçaları olduğu görülen bothros buluntuları ile ana tanrıça figürünlerine ilaveten bu yüzyıla ait bir diğer önemli veri de bothrosun hemen güneyinde anakaya üzerinde merdiven basamaklarını şeklindeki izlerdir. Tüm bu veriler göz önüne alındığında söz konusu parsel büyük bir olasılıkla, İ.Ö. 4. yy.da bölgede yaygın bir tapıma sahip Kybele açık hava kutsal alanı olmalıdır. Buna karşın, bothros tek başına değerlendirildiğinde ise kahramanlık kültü ile bağlantılı olabilir. Kahramanlık kültürüne ait ritüellerde kesilen kurbanaya ait kemiklerin ve ritüel malzemesinin törenin ardından bothrosa atılması göz önüne alındığında Aigai'deki bothros bulgularının bu kült pratiğine yakın izler taşıdığı görülmektedir.

Kazılarda elde edilen bir diğere önemli bulgu da mevcut bouleuterion öncesinde aynı parselde bulunan eski bir bouleuteriondur. Yapının güney duvarı, kuzey duvarına ait oldukça küçük bir kısmı, taş döşemeli antre ve aynı zamanda toplantı salonunun da batı duvarını oluşturan antreye ait istinat duvarı ve toplantı salonunun toprak tabanı, Eski Bouleuterionun günümüze ulaşmış kısımlarını oluşturmaktadır. 15x10 m. ölçülerindeki Eski Bouleuterion doğu-batı yönünde uzanmaktadır. Yapıya giriş, güney uzun kenarın batı ucundan sağlanmaktadır. Merdiven ile ulaşılan bu giriş 3x5 m.lik taş döşemeli bir antreden oluşmaktadır. Buradan da binanın ön odası olan 5x5 m. ölçülerindeki kare planlı mekana geçilmektedir. Antre ve ön odanın doğu bitişiğinde bulunan ana mekan toplantı salonu ise 8x9 m.lik bir ölçüdedir. Kod itibariyle diğere iki mekandan yaklaşık 2,5 m. altta olan toplantı salonunun ahşaptan olan oturma sıraları olasılıkla toprak zemin üzerine oturmaktaydı.

Eski Bouleuterion'u tarihlendirme adına mimari analojiye imkan tanıyan tek veri yapının güney duvarıdır. Pergamon başta olmak üzere birçok merkezde benzer örnekleri tespit edilen duvarın yapım tekniği ve örgüsü Eumenes II dönemine ait Pergamon duvar işçiliğinin karakteristiğini yansıtmaktadır. Eski Bouleuterion'un inşa tarihinin saptanmasına katkı sağlayan bir diğere önemli bulgu ise ön odanın tabanı altında *in-situ* olarak tespit edilen bir kaptır. Buluntu yeri göz önüne alındığında binanın inşa tarihi için *terminus post quem* sağlayan kap, Batı Yamacı Tekniği'nde bezenmiş kalıp yapımı bir sürahidir. Yine Pergamon ve Atina başta olmak üzere birçok saptanan benzer tekniğe ve forma sahip örnekler, söz konusu sürahi için İ.Ö. 180 öncesini önermektedir. Eski Bouleuterion'un inşa tarihi adına gerek güney duvar örgüsü gerekse de ele geçen sürahi göz önüne alındığında aynı dönemi, İ.Ö. 180 öncesini işaret etmektedir. Bu tarih öncesindeki siyasi olaylar ile bouleuterionun inşası arasında bir bağlantı kurulacak olursa; bouleuterion, bölgede Seleukos hakimiyetinin son bulduğu ve birçok kentin bağımsızlığını tekrar kazandığı İ.Ö. 188'deki Apamea Barışı'nın hemen ardından inşa edilmiş olmalıdır.

Bouleuterionun kullanımdan kalkması ile birlikte inşa edilen yeni bouleuterion ise günümüzdeki mevcut bouleuteriondur. 23x14,5 m. ölçülerindeki Yeni Bouleuterion'un ön cephe yüksekliği 9 m.dir. Eskisi ile aynı rotasyonda, doğu-batı

yönünde tasarlanmış Yeni Bouleuterion eskisine oranla görece iyi durumda bulunmuştur. Yapının çevre duvarları yaklaşık 2 m.ye kadar ayakta korunmuştur. Bununla birlikte, binanın ana bölümleri ve bunlara ilişkin mimari elemanlar da *in-situ* olarak ele geçmiştir.

Üç ana bölüme sahip olduğu anlaşılan Yeni Bouleuterion ön odalar, theatronlu toplantı salonu ve portikodan oluşmaktadır. Eğimli bir yamaç üzerine yerleştirilen Yeni Bouleuterion'un bu üç ana bölümü seviye olarak birer kata karşılık gelmektedir. En öndeki odalar en alt seviyede olup, alt katta yer almakta; yapının en arkasındaki ve en üst kodundaki portiko da üst katı oluşturmaktadır. Theatron ise orta kata karşılık gelmektedir. Üç katlı bir özelliğe sahip bouleuterionun doğuya bakan ön cephesi iki katlı bir görüntü sergilemekte olup, ön cephedeki kat sınırı bir silme ile belirtilmiştir. Her iki kattaki duvar örgüsü aynı olmasına karşın, alt kata karşılık gelen sıradaki taşlar, üst kattakilere göre oldukça büyük boyutludur. Bouleuterionun inşasında büyük oranda yeni malzeme kullanılmasına karşın, binanın güney cephesinde Eski Bouleuterion'un duvarı olduğu gibi kullanılmıştır. Güney cephe duvarı görece eski bir modayı temsil eden pseudo-isodomik duvar örgüsüne sahipken, bouleuterionun inşasında ön cephede ve kuzey uzun kenarda İ.Ö. 2. yy. özelliği gösteren isodomik duvar örgüsü tercih edilmiştir. Binanın kuzey ve güney duvarları 0,55 m. kalınlıkta olmasına karşın, doğu cepheden orkestra hattına kadar uzanan bölümde duvar kalınlıkları yaklaşık iki katına çıkmıştır. Binanın cephe duvarlarında en yüksek noktaya karşılık gelen bu kısımda duvar kalınlıklarının yaklaşık 1 m. genişlemesi teknik bir zorunluluktur. Aksi durumda yaklaşık 9 m. yüksekliğe erişen ön cephe duvarı ile uzun kenarların doğu kısımları mevcut duvar kalınlığı olan 0,55 m.de kalsaydı, duvarlar üst yapıyı taşıyamaz ve yıkılırdı. Yapının epistylosu üzerinde yer alan yazıt, Yeni Bouleuterion'un Antiphanes tarafından yaptırıldığını ve Zeus Bollaïos, Hestia Bollaia ile Aigai Halkına adandığını ortaya koymaktadır. Antiphanes ve ailesinin heykelleri, Aigai boulesi tarafından bouleuterionun kuzey duvarının iç yüzündeki geniş bir pedestal üzerine dikilerek onurlandırılmıştır. Bouleuterionda ele geçen ve binanın inşa tarihi ile örtüşen bir bronz heykel kaidesi de Apollodoros adında birinin *euergetes* olarak onurlandırıldığını göstermektedir. Bu veriden hareketle, Apollodoros'un da Yeni Bouleuterion'un inşasına

katkı yaptığı söylenebilir. Bouleuterionun dış cephesindeki pencereler ile ilgili olarak ön cephede dört, güney uzun yan kenarda sekiz, kuzeyde ise dört adet trapezoidal pencere bulunduğunu söylemek mümkündür. Kuzey uzun kenarda güneydekinden farklı olarak dört pencere olmasının sebebi, duvarın doğudaki iç yüzünde onurlandırma heykellerinin yer alıyor oluşudur.

Yeni Bouleuterion'un dış cephesindeki mimari süslemeye bakıldığında ise Pergamon mimari geleneğinin bir yansıması olarak Dor düzenindeki anlayış kendini göstermektedir. Bu düzenin asli unsuru olan triglyph-metop dizisi binanın dört cephesini sarmaktadır. Bouleuterionun ölçüleri dikkate alındığında ise triglyph-metop sayısı binanın doğu cephesinde 23–22, batıda 21–20, uzun kenarlarda ise 31–30 olarak hesaplanmıştır. Binanın genelinde tercih edilen andezit taşların aksine trakit taşından yapılmış triglyph-metop dizisindeki triglyph kanallarının üst kısımları yuvarlak, yan kanalların ucu ise kanca şeklindedir. Bu tipteki triglyphonlar Pergamon mimarisinde Philetairos dönemi ile birlikte görülmeye başlayıp Attalos II dönemine kadar kullanılmıştır. Tipolojik değerlendirmeden hareketle söz konusu triglyphonlar ya güney duvarı gibi Eski Bouleuterion'a ait olup, bir ihtimal ile yeni binada tekrar kullanılmış ya da daha büyük bir olasılıkla bu tipteki triglyphonların son örneğini temsil etmekteydi. Yeni Bouleuterion'da, dönemin modasını belirleyen başkent Pergamon örnekleri ile kıyaslandığında eski sayılabilecek bir modayı yansıtan triglyphonların kullanıldığı söylenebilir. Bina saçaklığına ait elemanlardan epistylus yaklaşık 0,30 m. yüksekliğindedir. Saçaklığın bir diğer ögesi geison ise 0,10 m.yi bulan yüksekliğe sahiptir. Tüm parçalar bir araya getirildiğinde ise bouleuterionun saçaklığı yüksekliği yaklaşık 0,85 m. hesaplanmıştır. Söz konusu triglyph-metoplardan farklı olan tek bir monolith blok ise güney batı kapısının üzerinde lento olarak kullanılmıştır. Triglyph-metop frizi ile epistylusun tek blokta kullanıldığı örnek, binanın cephesini süsleyen triglyphondan farklı olarak üst kısımları düz ve içleri de üçgen şeklinde işlenmiştir. Çevre duvarlarının iç kısmının en üstünü ise profilli bir silme süslemekte ve duvarlar bu silme ile son bulmaktaydı. Söz konusu duvarların iç yüzleri de beyaz renkte stucco ile sıvalıydı.

Yapının ön bölümünde yer alan odalar bouleuterionun inşa edildiği ilk evrede bulunmamaktaydı. Başlangıçta tek bir birim olarak tasarlandığı anlaşılan bu bölümün merkezinde, orkestra seviyesine doğru yükselen kare planlı bir podyum ve onun da üzerinde Hestia kült heykeli bulunmaktadır. Podyumun Atina'daki Attalos Stoa'sı ve Metropolis Stoa'sı'ndaki oldukça yakın örnekleri İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına tarihlidir. Podyumun bulunduğu bölüm şüphesiz ki boule tarafından alınan kararların saklandığı aynı zamanda kült ritüellerinde kullanılan eşyaların korunduğu bir arşiv odası olarak hizmet veriyor olmalıdır.

Bouleuterionun ana mekanı olan theatronun orkestrası 6,35 m. çapında ve yarım daire formundadır. Üzeri büyük olasılıkla ahşap kaplı orkestranın, bouleuterionun planlanmasında başlıca unsur olduğu tespit edilmiştir. 13x11 m.lik toplantı salonu içersine doğu-batı yönünde yerleştirilmiş theatron dairesel formlu ve eğrisel formlu örneklerin bir harmanını andıracak şekilde *ostreon* formunda tasarlanmıştır. Theatronda; merkezde bir, kuzey ve güney kenarlarda da birer olmak üzere toplamda üç klimaks bulunmakta ve ortaya iki kerkides çıkmaktadır. 25° bir eğim ile inen theatron on iki adet oturma sırasına sahiptir. Yapılan hesaplamalar, Aigai bouleuterionunun kapasitesinin yaklaşık 200 kişi olduğunu göstermektedir. Theatronun oturma sıralarında kullanılan stilize aslan ayaklarının benzerleri Priene ve Miletos bouleuterionları başta olmak üzere İ.Ö. 2. yy.a tarihli yapılarda görülmektedir. Orkestrayı kuzey ve güney dış kısımdan çevreleyen fil ayağı benzeri direkler çatı sistemini taşıyan en önemli taşıyıcı elemanların başında gelmektedir. Kuzeydeki direğin hemen doğu bitişiğine yerleştirilmiş yazıtlı heykel kaidesi, Aigai bouleuterionunda Lucullus'un onurlandırıldığını göstermektedir.

Yapının en arkadaki son bölümü olan portiko ise 13x3 m. ölçülerindedir. Dört adet İon sütununa ek olarak duvar kenarlarındaki iki direğin desteklediği portiko, binanın çatısını sırtlayan bir diğer asli taşıyıcıdır. Yarım sütun şeklindeki İon sütunlarından sadece üç tanesine ait başlık ele geçmiştir. Bunlardan sadece bir tanesi İ.Ö. 2. yy.a tarihli olup, diğer iki tanesinin, analogik değerlendirmenin sonucunda İ.S. 2. yy.a ait olduğu saptanmıştır. Geç döneme tarihli iki sütun büyük olasılıkla, İ.S. 106 ya da İ.S. 178'deki depremler sonucu zarar görüp kırılan sütunların yerine dikilmiş olmalıdır.

23x14,5 m. ölçülerinde dikdörtgen planlı Aigai bouleuterionu; arşiv odası, theatron ve portiko olmak üzere üç ana bölüme sahiptir. Binanın ön cephesinde arşiv odasına açılan dört kapı bulunmaktadır. Söz konusu kapılar ile toplantı salonuna değil, doğrudan arşiv odasına geçilmektedir. Bouleuterion toplantılarının düzenlendiği ana bölüm olan theatrona giriş-çıkışlar ise güney uzun kenarda iki, kuzey uzun kenarda bir kapıdan sağlanmaktadır. Kuzey ve güneyde aynı aks üzerinde karşılıklı duran iki kapı, theatrona orkestra seviyesinde geçişi sağlamaktadır. Güney duvarın batı ucundaki kapı ile portikoya geçilmektedir. Bouleuterionun planlamasında orkestra çapı modül olarak belirlenmiştir. Bouleuterion, orkestra çapı üzerinden yorumlanacak olursa yaklaşık 3,5x2 modül (orkestra çapı) oranında planlanmıştır. Odaların yer aldığı ön bölüm 2x1 modül, theatron 2x2 modül ve portiko da 2x0,5 modül oranlarına sahiptir. Bina tasarım ve planlamasında orkestra çapına yerleştirilen Vitruvius yıldızından çıkan radiallerin, bina sınırlarının belirlenmesine ek olarak binanın planlanmasında da rol oynadığı anlaşılmıştır.

İ.S. 17 depreminde büyük zarar gördüğü tespit edilen bouleuterionda büyük çaplı tadilatlar gerçekleştirilmek ile birlikte bina planında önemli değişikliklere de gidilmiştir. Öncelikli olarak bouleuterionun arşiv odası olan ön kısım sekiz odaya bölünmüştür. Arkalı önlü dörder odanın yer aldığı bölüm iki katlı bir yapı sergilemektedir. Üst kat doğrudan orkestra seviyesine karşılık gelmekte ve adeta derin bir sahne işlevi görmektedir. Söz konusu çok katlı yapı içerisinde üst katın dışta bir alana ya da mekana açılma durumu, tasarım olarak ve Agora Binası'nda da görülmektedir. Agora Binası'nın stoa olarak planlanan en üstteki üçüncü katı, binanın dışındaki meydana açılmakta ve iki mekan arasında bir birliktelik sağlanmaktadır. Diğer argümanlara ek olarak bu özellik de Agora Binası ve bouleuterionun aynı akıl tarafından planlanıp inşa edildiğine kanıt olarak gösterilebilir.

İ.S. 17 depremi sonrasında yenilenen bouleuteriondaki tadilatlara bakıldığında ise ağırlıklı olarak bina duvarların en yüksek olduğu, aynı zamanda statik problemlerin de en fazla yaşandığı doğu cephesinde ve kuzey uzun kenarın doğu yarısında büyük çaplı onarımların gerçekleştirildiği saptanmıştır. Öncelikli olarak ön cephenin iç yüzüne 2 m. genişliğinde, 2 m. yüksekliğinde iki büyük payanda yerleştirilmiştir. Odalara ait

doğu-batı doğrultulu iki duvar da bu payandalara yaslanmaktadır. Kuzey duvarında da bir yıkılma gerçekleşmiş ve duvarın iç yüzündeki nişte sergilenen heykeller düşerek kısmen kırılmıştır. Ön cephede alınan önlemin bir benzeri burada da uygulanmış: 7,5 m. genişliğinde, 1 m. derinliğinde büyük ölçekli bir payanda kuzey duvarını dışarıdan destekleyecek şekilde yerleştirilmiştir. Söz konusu payanda aynı zamanda onurlandırma heykelleri için yeni bir niş alanı olarak da kullanılmıştır. Kuzey duvarında yer alan kapı da bu dönem ile birlikte iptal edilmiştir. Payandalarda kullanılan duvar örgüsünün oldukça yakın benzerinin görüldüğü Pergamon'daki örnekten hareketle bouleuteriondaki payandaların İ.S. 17 depremi sonrasında inşa edildiği netlik kazanmıştır. Kuzey duvarına dışarıdan dayanan geniş payanda da aynı tarihte oluşturulmuştur. Orkestra seviyesine kadar yükselen payandalar sadece depremin yarattığı tahribata karşı alınmış mimari bir önlem değil, aynı zamanda bouleuterionun onarımına katkılar sağlamış kentin hamisi İsidoros ve aile fertlerine ait heykeller için birer podyum işlevi de görmektedir. Bouleuterionda sadece İ.S. 17 depremi değil, aynı zamanda İ.S. 106 ve/ya İ.S. 178'deki depremlerin izleri de tespit edilmiştir. Portikodaki sütunlardan iki tanesi, farklı merkezlerdeki örneklerden hareketle İ.S. 2. yy.a tarihlenmektedir. Bu dönemde portikoya yerleştirildiği anlaşılan bu iki sütunun yapılış nedeni İ.S. 2. yy.daki söz konusu iki depremden biri ya da her ikisi olmalıdır.

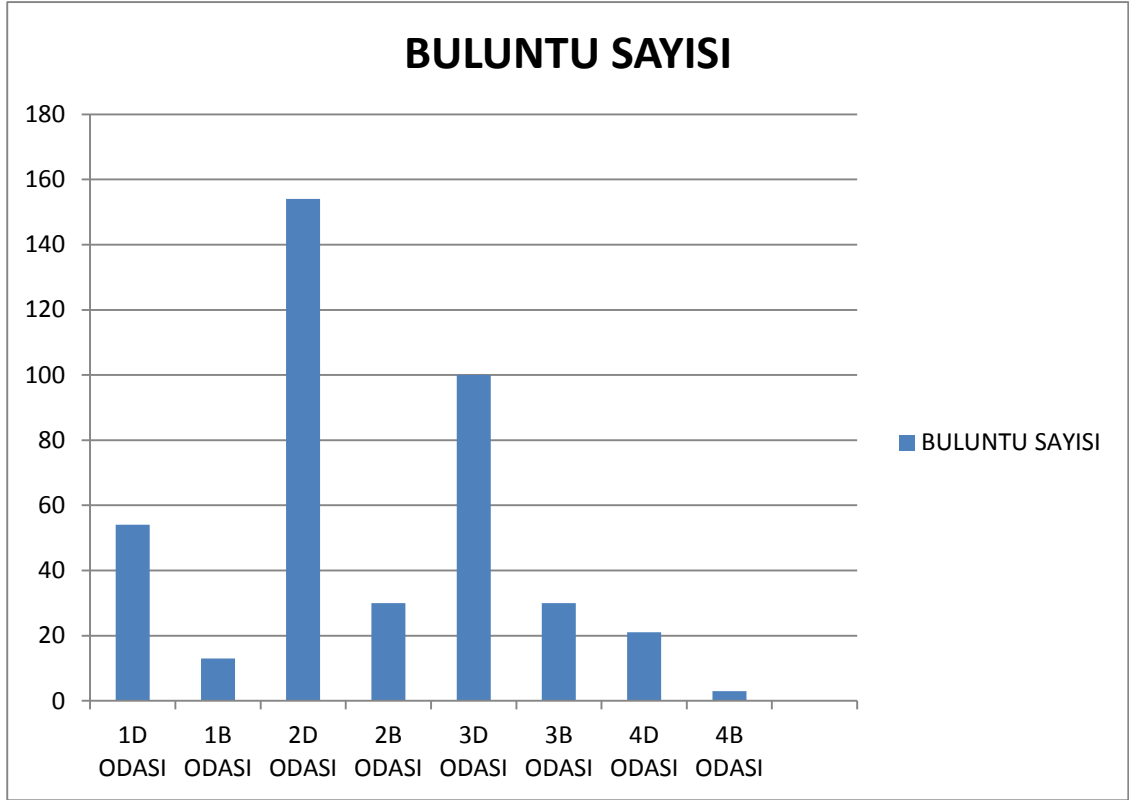
Yapının üst yapısı ile bağlantılı olarak binanın beşik çatılı olduğu söylenebilir. Kuzey uzun kenar boyunca uzanan peristasis yağmur sularının bu yöne doğru drene edildiğini göstermektedir. Güney uzun kenara açılan drenaj kanalı da binadaki bir drenaj yönünü işaret etmektedir. Kuzey ve güney uzun kenarlar boyunca uzanan kanal ve peristasis bouleuterionda kullanılan beşik çatının her iki yöne doğru kırıldığının birer ispatıdır. Yaklaşık 10°lik bir eğim ile kırılan çatıda farklı döneme ait stroterler kullanılmıştır. Çatının uzun kenarlarındaki stroterler ise meander-yıldız motifinden oluşa süslemelere sahiptir. Çatı aynı zamanda palmet formlu antefiksler ile bezelidir.

Bouleuterionda ele geçen buluntulara bakıldığında yapının inşa tarihini gösteren en önemli buluntular, 4B Odası'nın taban altındaki Bothros I ile Hestia heykelinin altındaki podyumun üzerine oturduğu Bothros II'den ele geçmiştir. Çok sayıda seramiğe

ek olarak figürinlere ve sikkelere dayanarak her iki bothrosun da İ.Ö. 2. yy.ın ortalarında oluşturulduğu anlaşılmıştır.

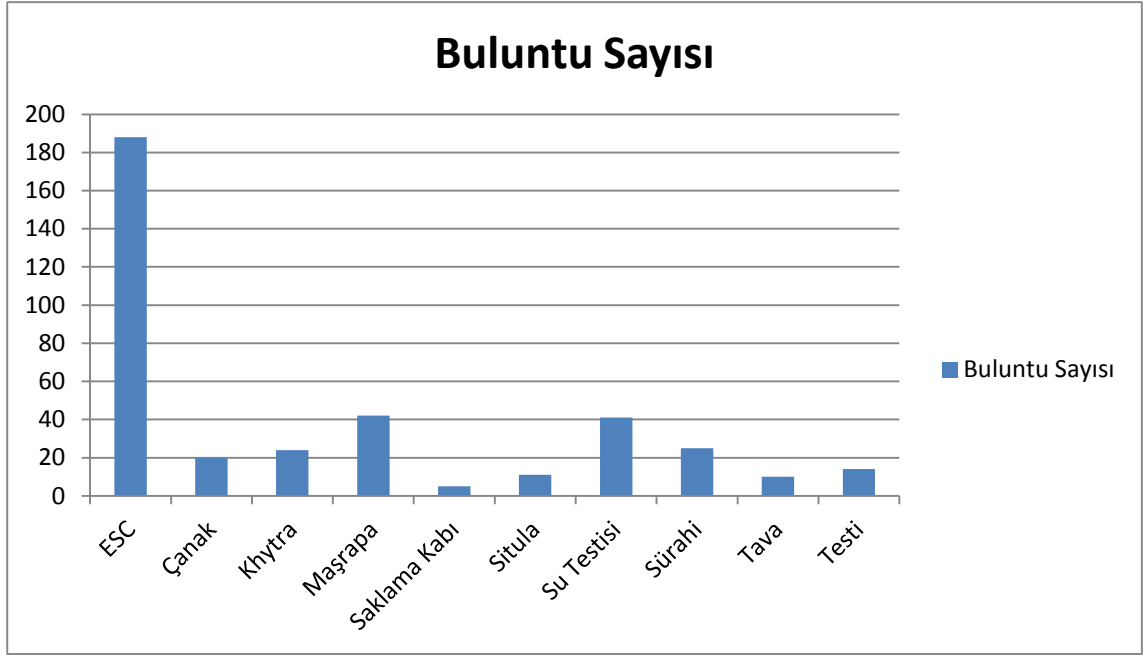
Bouleuterionun kuzey duvarındaki nişte sergilenen altı adet heykel stilistik açıdan değerlendirildiğinde İ.Ö. 2. yy.ın ortalarını işaret etmektedir. İki heykel üzerindeki imza, söz konusu heykel grubunun Hippias oğlu Pergamonlu Menestratos tarafından yapıldığını göstermektedir. Stilistik olarak değerlendirildiklerinde heykellerde Pergamon ekolünün izleri görülmekte ve benzer örneklere Pergamon dışında ayrıca Rhodos, Kos ve Delos'ta rastlanılmaktadır. Heykellerin üzerinde yükseldiği yazıtlı geniş pedestalın profillerinin analogik karşılaştırması sonucunda İ.Ö. 2. yy.ın ortalarında dikildiği anlaşılmaktadır. Pedestal üzerindeki altılı yazıt grubu; Apollonidas, Megista, Diaphenes, *euergetes* Antiphanes, Aristodika ve *euergetes* Diaphenes'in Aigai halkı tarafından onurlandırıldığını ortaya koymaktadır. Bouleuterionda ele geçen bir diğer heykel olan Hestia kült heykeli de aynı şekilde İ.Ö. 2. yy.ın ikinci çeyreğindeki Pergamon ekolüne ait özelliklere sahiptir.

Ön odalara ait tabanlar üzerinde *in-situ* ele geçen küçük buluntular bouleuterionun son evresine ve kullanımdan kalktığı tarihe ışık tutmaktadır. Bu anlamda *terminus ante quem* sağlayan buluntular seramiklerden ve sikkelerden oluşmaktadır. seramikler içerisinde ESC ince malları ve günlük kullanım kapları tarih olarak İ.S. 3. yy.ın ortalarını göstermektedir. Sikkeler içindeki en geç tarihli örnekleri Gallienus (İ.S. 260–268) ve Maksimianus (İ.S. 295–299) sikkeleri oluşturmaktadır.

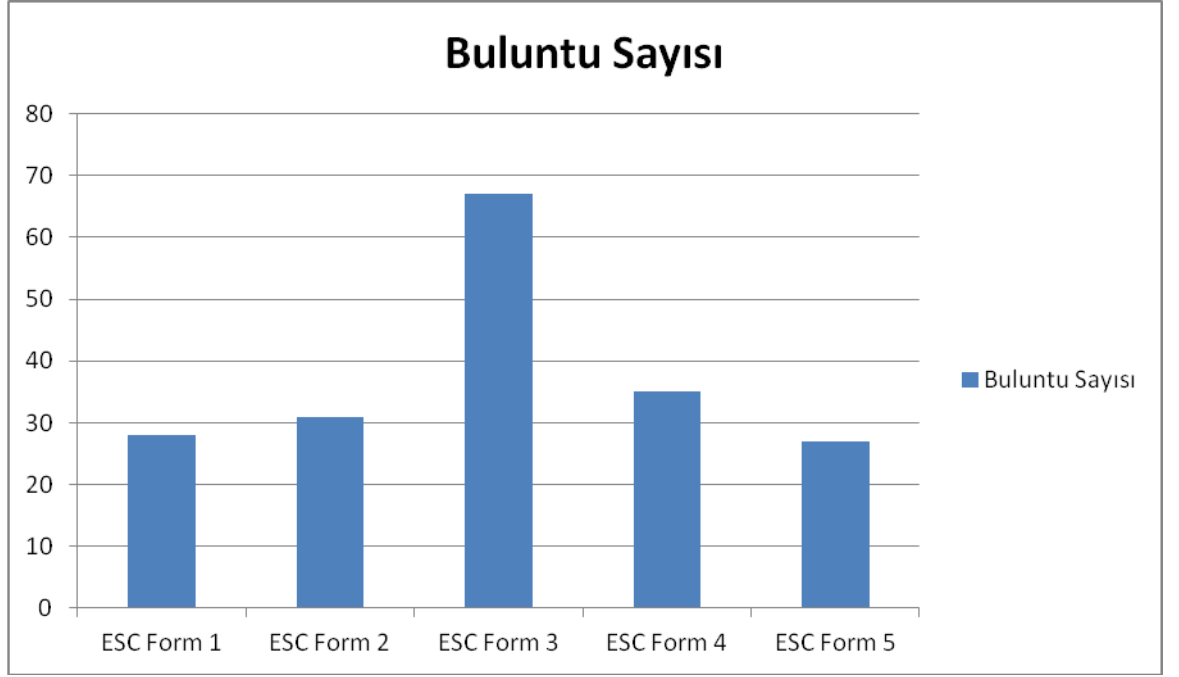
Şekil 1

Ön odalardaki seramik buluntular göz önüne alındığında 2D ve 3D Odalarındaki buluntu yoğunluğu dikkat çekmektedir (Şekil 1). Hestia kült heykelinin yükseldiği podyumun hemen doğu bitişiğindeki iki odada böylesine yoğun seramiğin ele geçmesi, 2D ve 3D Odalarının bouleuterionda en fazla kullanılan odalar olduğunu ortaya koymaktadır. Hestia heykeline olan yakınlıkları göz önüne alındığında her iki oda, şüphesiz ki kült pratiklerine ait malzemenin korunduğu mekanlar olmalıdır.

Şekil 2

Ön odalarda ele geçen seramik formlarının yayılımına bakıldığında ise en fazla ele geçen grubu ESC malları oluşturmaktadır (Şekil 2). İnce kapların ön odalarda böylesine fazla bir şekilde ele geçmesi özellikle yeme-içme pratiklerinin yoğun olarak gerçekleştirildiğini gösteren önemli bulgulardır. ESC malları dışında hiçbir kap formu bu oranda ele geçmemiştir. ESC'den sonra en fazla ele geçen seramik grubunu ise maşrapa ve su testileri oluşturmaktadır. Geri kalan kaplar ise hemen hemen aynı yoğunlukta.

Şekil 3

Ön odalardaki en büyük buluntu grubunu oluşturan ESC malları da kendi içerisinde beş alt forma ayrılmakta olup, ön odalardaki buluntu durumu göz önüne alındığında ise Form 3'ün en fazla tercih edilen kap olduğu ve diğer formların da birbirine yakın oranlara sahip olduğu görülmektedir (Şekil 3).

Yeni bouleuterionun inşa tarihine ilişkin bulgular üç ana başlıkta toplanmaktadır. Mimari bulgular içerisinde yer alan duvar örgüleri ve triglyph-metop frizleri İ.Ö. 2. yy.1 özellikle de yüzyılın ortalarını işaret etmektedir. Bouleuterionun inşası ile bağlantılı heykeller ve onlara ait kaide profilleri de aynı şekilde İ.Ö. 2. yy.ın ortaları ile ilişkilidir. Bouleuterionun tarihlendirilmesinde belki de en önemli veriyi sağlayan küçük buluntular Bothros I ve Bothros II'de ele geçmiştir. Oldukça homojen bir yapıya sahip söz konusu iki depozitteki seramik, figürin ve sikkeler İ.Ö. 2. yy.ın ortaları ile bağlantılıdır. Bouleuterionda elde edilen tüm arkeolojik veriler yapının İ.Ö. 2. yy.ın ortalarında inşa edildiğini ortaya koymaktadır. Ancak, aynı parselde daha öncesinde İ.Ö. 180 dolaylarında inşa edilmiş daha erken bir bouleuterion varken, yaklaşık 30 yıl sonra yeni bir bouleuterionun inşasını gerektirecek bir neden olmalıdır. Böylesi büyük kamusal bir yapının yeniden inşa edilmesinin gerektirecek ya bir doğal bir felaket ya da insan kaynaklı bir tahribat olmalıdır. Antik kaynaklara bakıldığında bu

dönemde görülen deprem vb. doğal bir felakete rastlanılmamaktadır. Ancak, bu dönem ile ilgili tarihsel olaylar önemli ipuçlarını barındırmaktadır.

İ.Ö. 156'da Pergamon Krallığı için büyük bir tehdit oluşturan Bithynia kralı Prousius II elde ettiği zaferin ardından Pergamon çevresindeki kutsal alanlara saldırmış ve Methymna, Aigai, Kyme ve Herakleia'da büyük tahribata yol açmıştır. İ.Ö. 154'te imzalanan barış anlaşması ile Prousius, yukarıda adı geçen dört kente sebep olduğu tahribattan ötürü toplam 100 talent tazminat ödemeyi kabul etmişti. Ayrıca, Pergamon'a da savaş tazminatı olarak 20 gemi ve 500 talent ödemeye mahkum edilmişti.

Prousius II'nin neden olduğu tahribattan sonra bölgedeki kentlerde, Pergamon mimarisine özgü binaların yapıldığı geniş çaplı bir yeniden imar dönemi bilinmektedir⁸⁵⁴. Aigai agorasına bakıldığında sadece bouleuterionun değil, aynı zamanda agorayı çevreleyen diğer iki ana yapı olan Agora Binası'nın ve Batı Stoa'nın da aynı dönemde inşa edildiği anlaşılmaktadır. Ekonomik ve politik anlamda pek de güçlü sayılmayan Aigai gibi bir kentin böylesi büyük çaplı bir imar faaliyetine girişebilmesinin nedenini olarak Attaloslar'ın sağladığı maddi destek gösterilmektedir⁸⁵⁵. Bu görüşün aksine, özellikle yün üretiminde önemli bir merkez ve aynı zamanda bölgenin deri vb. ham madde ihtiyacını karşılayan önemli bir pazar olan Aigai'nin böylesi büyük çaplı bir imar programına finansal gücünün yetemeyeceğine dair hiçbir kanıt bulunmadığı da ileri sürülmektedir⁸⁵⁶. Aigai üzerine bir değerlendirme yapılacak olursa kentin sosyo-politik anlamdaki merkezi agoradaki neredeyse tüm yapılar Prousius tarafından tahrip edilmiş ve İ.Ö. 154'teki anlaşma sonucunda elde edilen tazminat ile kent agorası yeniden planlanıp hayata geçirilmiş olmalıdır. İ.Ö. 180 dolaylarında inşa edildiği anlaşılan Eski Bouleuterion, agoradaki diğer yapılar ile birlikte Prousius II'nin tahribatına uğramış ve bouleuterion ile birlikte agoradaki diğer kamu binaları İ.Ö. 154'ten kısa bir süre sonra genel bir tabir ile İ.Ö. 150 dolaylarında inşa edilmiş olmalıdır⁸⁵⁷. Bouleuterion inşasında şüphesiz ki Prousius II'den kazanılan

⁸⁵⁴ Hansen 1971, 287.

⁸⁵⁵ Hansen 1971, 287.

⁸⁵⁶ Seddon 1987, 111.

⁸⁵⁷ L.R. Seddon, yerinde bir saptama ile Aigai Agora Binası'nı İ.Ö. 2. yy.ın ortalarına tarihlemiş ve Pergamon kralının söz konusu tahribattan kendini sorumlu hissedebileceğini ve sonuçta kentte

savaş tazminatının kullanılmasının yanı sıra, en önemli katkıyı ise şüphesiz ki kentin ileri gelenlerinden bir olan Antiphanes ve oğlu Diaphenes sağlamış olmalıdır.

Aigai'de şu an için agora ile sınırlı olduğu görülen büyük imar programının sadece bir kısmını oluşturan bouleterionun inşası Pergamon Krallığı'nın kültürel politikalarına hizmet eden bir propaganda aracı olarak değerlendirilebilir. Pergamon Krallığı'nın özellikle Eumenes II ile zirveye ulaşan kentin imar projesi sanatsal bir kaygının ötesinde, aynı zamanda krallığın gücünü ve ihtişamını gözler önüne serme çabasının birer aracı olarak kendini göstermektedir. Bu amaç doğrultusunda krallık propagandasının başkent dışında görüldüğü başlıca diğer örnekler arasında Delphoi'daki Attalos I Stoası⁸⁵⁸ ve Atina'daki Attalos II Stoası⁸⁵⁹ gösterilebilir.

Agora planı göz önüne alındığında ise Aigai ve Assos kentleri arasında adeta birbirinin kopyası sayılabilecek böylesi büyük benzerlik her iki agoranın da aynı aklın ürünü olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Assos'un adı, Prousius tarafından tahrip edilen kentler arasında her ne kadar geçmese de büyük bir yıkımın yaşandığı bilinen Methymna'ya en kolay ulaşım, hiç şüphesiz ki kentin hemen karşı kıyısındaki Assos'tan sağlanmaktadır. Methymna'yı tahrip ettiği bilinen Prousius buraya ulaşmak için öncelikle Assos'u da ele geçirip yağmalamış olmalıdır. Assos ve Aigai agoraları büyük olasılıkla Prousius II'nin ödediği tazminat ile finanse edilerek Pergamonlu mimarlar, zanaatkarlar ve sanatçılar tarafından yeniden inşa edilmiştir⁸⁶⁰.

Aigai bouleterionu mimari anlamda Pergamon tarzında bir işçilik göstermesine karşın, başta Atina olmak üzere diğer birçok poliste görülen köklü demokrasi kültüründen ve onun en güçlü sembolü bouleterion geleneğinden yoksun, güçlü bir hanedanlık tarafından yönetilen Pergamon'da bir bouleterion şu an için tespit edilememiştir. Pergamon'un gerek tiyatrosu gerekse de theatronlu üstü kapalı tek yapısı olan asimetrik ve eğri planlı Diodoros Paspáros Heroon'u, kentin theatronlu toplantı

Attaloslar'ın yardımları ile gerçekleşmiş bir imar faaliyeti olabileceğini ifade etmiştir (Seddon 1987, 110).

⁸⁵⁸ Coulton 1976, 234–236.

⁸⁵⁹ Thompson 1992, 5–32.

⁸⁶⁰ L.R. Seddon, Assos ve Aigai agora stoaları ile Pergamon'daki yapılar arasındaki stilistik benzerlikleri Attaloslar'ın doğrudan finansal yardımlarının dışında Prousius'tan alınan tazminata bağlamaktadır (Seddon 1987, 117).

binalarına ne kadar uzak olduğunun adeta birer göstergesidir. Buna karşın, Aigai bouleuterionunun; özellikle Miletos, Priene ve Herakleia bouleuterionları ile özellikle mimari anlamda birçok benzerliğe sahip oluşu Aigai bouleuterionun genel anlamda Güney İoniali denilebilecek Miletos, Priene ya da Herakleia bouleuterionlarından birinin (ya da hepsinin) inşasında görev almış bir mimar ya da okul tarafından tasarlanmış olabileceğini akla getirmektedir. Aigai agorasındaki büyük imar programında sadece bouleuterion söz konusu mimar(lar) tarafından planlandıktan sonra Pergamon mimari anlayışı ve modasına uygun olarak inşa edilmiş olmalıdır. Binanın bölge dışındaki bir mimar tarafından tasarlanmış olabileceğini destekleyen bir diğer kanıt olarak bouleuterionun kullanım gördüğü süre içerisinde, kentteki çağdaş diğer yapılardan farklı bir şekilde defalarca onarım görmesi gösterilebilir. Teraslama yöntemi ile tepe üzerine bir kent inşa etmede uzman olan Pergamonlu mimarlar tarafından yapılan binalarda, bouleuteriondakine benzer büyük tahribat izleri görülmemektedir. Bu da bouleuterionun, bu coğrafyaya ve topografyaya yabancı mimar(lar) tarafından tasarlandığını akla getirmektedir. Aynı şekilde Pergamon mimarisinin bir karakteristiği olan ve yamaca inşa edilmiş hemen hemen tüm yapıları çevreleyen peristasislerin bouleuterion etrafında, kuzey kenarı hariç, olmayışı da bina planlamasının bölge dışındaki başka bir aklın ürünü olduğunu destekleyen bir diğer kanıt olarak ileri sürülebilir.

Bouleuterionun ön odalara ait taban buluntuları, binanın İ.S. 3. yy.ın üçüncü çeyreği ile birlikte kullanımdan kalktığını göstermektedir. Bu dönem tarihine bakıldığında ise yakın ve uzak coğrafyada büyük yıkımlara sebep olmuş Herulii istilası dikkati çekmektedir. Atina'da İ.S. 267'deki Herulii istilasının ardından kentin bouleuterionu ve Metroon'u terk edilmiştir⁸⁶¹. İ.S. 2. ve erken 3. yy.larda parlak bir zenginliğe sahip Pergamon'da Herulii istilasından dolayı küçükbaş hayvan otlatılması mümkün olamamış ve halk kentten kaçarak, Erken Hellenistik döneme ait çevredeki eski kalelere sığınmıştır⁸⁶². Aigai'de Herulii istilasına ilişkin herhangi bir tahribat izine rastlanılmamıştır, ancak bu döneme ait yapıların tamamında kapıların iptal edilerek duvar ile örüldükleri ve başta çatı kiremitleri olmak üzere tekrar kullanıma uygun

⁸⁶¹ Rhodes 1972, 32.

⁸⁶² Grüßinger et al. 2012, 26.

parçaların sökülerek taşındığı görülmektedir. Bu bulgular da Herulii istilasının haberini önceden alan Aigai, kentteki birçok yapı kapatılarak boşaltmış ve halkı da çevredeki “daha güvenli” merkezlere tahliye edilmiş olmalıdır. Ancak, güvenli olduğu düşünülen bu kentlerde büyük ihtimal ile Herulii istilası sonucunda hayatlarını kaybetmişler ve nüfusun neredeyse tamamına yakın büyük bir kısmı kente geri dönememiş, böylelikle kent yaşamı son bulmuş ve Aigai bouleuterionu da tıpkı Atina’da İ.S. 267’deki Herulii istilasının ardından kentin bouleuterionu ve Metroon’u gibi terk edilmiştir⁸⁶³.

İ.Ö. 150 dolaylarında inşa edilmiş Aigai bouleuterionu tıpkı Metropolis bouleuterionu⁸⁶⁴ ve Atina prytaneionu⁸⁶⁵ gibi İ.S. 272’deki Herulii istilasına kadar olan süreçte yaklaşık beş yüzyıl boyunca kesintisiz olarak kullanım görmüş ve günümüze kadar devam eden tüm olumsuzluklara karşı güçlü bir direnç göstererek, hala var olmaya devam etmektedir.

⁸⁶³ Rhodes 1972, 32.

⁸⁶⁴ Öz 2006, 269.

⁸⁶⁵ Miller 1978, 56.

KATALOG*

HEYKELLER

Kat. No: H1 (Hestia)

Buluntu Yeri: Baş ve gövde altı 2D Odası, gövde üstü 3D Odası.

Y: Baş 0,41 m, üst gövde 0,81 m, alt gövde 1,5 m, toplam 2,72 m.

G: 0,73 m.

D: 0,55 m.

Tanım: Kolossal boyuttaki heykelin başı ayrı işlenmiştir. Boynun hemen alt kısmındaki delik ile baş gövdeye monte edilmektedir. Aşağıya doğru yumuşak bir şekilde daralan yüz pürüzsüzdür. Gözler hafif çekiktir. Göz kapakları vurgulanmıştır. Düz burunludur. Dudaklar hafifçe aralanmıştır. Çene biraz sivridir. Saçlar ortadan ikiye ayrılmış ve arkada toplanmıştır. Başında üç kuşaklı diadem vardır. Ensedede başlayan ancak kırılmış başörtüsü mevcuttur. Ayak bileklerine kadar uzanan khiton üzerine manto giymiştir. Pot yapan khiton sağ tarafta toplanarak paryphe oluşturulmuştur. İki kat sarınmış mantonun üstteki katı sol omzun üzerinden başlayıp sağ göğüsün altından geçmekte ve aşağıya doğru verev bir şekilde inmektedir. Sandaletli ayaklar khitonun ucundan hafifçe dışarı çıkmıştır. Sağ bacak hafifçe dizden kırılmış, ağırlık gergin ve dik duran sol bacak üzerine binmiştir. Kontrapost duruşta.

Malzeme: Mermer.

Teknik ve işçilik: Gövde iki parçadan oluşmaktadır. Baş ve kollar gövdeye sonradan eklenmiştir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: H2 (Megista)

Buluntu Yeri: 1B Odası.

Y: Boyun altına kadar 0,43 m. Baş, tepe noktasından çene altına kadar 0,37 m.

G: 0,35 m.

D: 0,36 m.

Tanım: Bir Kadın heykeline ait baş. Aşağıya doğru yumuşak bir şekilde daralan, oval yüz pürüzsüzdür. Gözler hafif çekiktir. Göz kapakları vurgulanmıştır. Düz burunludur. Dudaklar hafifçe aralanmıştır. Çene hafifçe

sivridir. Saçlar ortadan ikiye ayrılmış ve arkada toplanmıştır. Kavun dilimi şeklinde taralı saçlar, kulakları örtmekte ve enseden yukarı doğru toplanmıştır. Baş, alnın üzerine kadar örtülmüştür. Başörtüsü, tepe noktasında sola doğru küçük bir kıvrım yapmaktadır. Başın üst kısmında dikdörtgen formlu bir delik; arkada iki, ensede bir çivi deliği bulunmaktadır.

Malzeme: Mermer.

Teknik ve işçilik: Gövdeden ayrı yapılmış, portre şeklinde baş.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: H3 (Aristodika)

Buluntu Yeri: 1D Odası.

Y: Boynun altına kadar 0,50 m. Baş, tepe noktasından çene altına kadar 0,37 m.

G: 0,32 m.

D: 0,29 m.

Tanım: Üç parça halinde korunmuş kadın başıdır. Hafifçe sağa dönük baş, aşağıya doğru yumuşak bir şekilde daralmaktadır. Oval yüz pürüzsüzdür. Yüzde aşınmalar mevcuttur. Çene hafifçe sivridir. Gözler hafif çekiktir. Göz kapakları vurgulanmıştır. Düz burunludur. Dudaklar hafifçe aralanmıştır. Çene ovaldir. Saçlar ortadan ikiye ayrılmış ve arkada toplanmıştır. Kavun dilimi şeklinde taralı saçlar, kulakları örtmekte ve enseden yukarı doğru toplanmıştır. Başın üzerinde bir diadem vardır. Arka kısım işlenmemiş ve iki adet çivi deliği mevcuttur. Muhtemelen başörtüsü giymekteydi.

Malzeme: Mermer.

Teknik ve işçilik: Gövdeden ayrı yapılmış, portre şeklinde baş.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: H4 (Mousa?)

Buluntu Yeri: 2B Odası.

Y: 0,40 m.

G: 0,34 m.

D: 0,32 m.

Tanım: Hafifçe sağa dönük baş aşağıya doğru daralmakta, oval formludur. Göz çukurları derin, ağız hafifçe açık, gözlerde pathetik ifade bulunmaktadır. Burun düz ve biraz büyükçedir. Ortadan ikiye kavun dilimi şeklinde ayrılan saçlar kulakları örtmektedir. Ensededen yukarı doğru toplanan saçlar tepede topuz yapmaktadır.

Malzeme: Mermer.

Teknik ve işçilik: Ön ve arka yüz olmak üzere iki yüzden oluşmaktadır. Her iki yüzün iç kısmındaki kare formlu kenet deliği içerisine yerleştirilen ahşap takoz ile her iki yüz birbirine monte edilmektedir.

* Katalogda geçen kısaltmalar aşağıdaki gibidir:

Kat. No: Katalog Numarası. **A.Ç:** Ağız Çapı.

K.Ç: Kaide Çapı. **T.Ç:** Tutamak çapı. **Y:**

Yükseklik.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: H5 (Euergetes Antiphanes)

Buluntu Yeri: 2B Odası.

Y: Baş, göğse kadar 0,65 m; üst gövde 0,85 m; alt gövde 0,90 m; toplamda 2,35 m.

G: 0,53 m.

D: 0,40 m.

Tanım: İnsan boyutlarından biraz yüksek heykelin başı ayrı işlenmiş ve gövdeye monte edilmiştir. Aşağıya doğru daralıp sivrilen yüz pürüzsüzdür. Gözler hafif çekiktir. Göz kapakları vurgulanmıştır. Göz çukurları derindir. Düz burunludur. Dudaklar hafifçe aralanmıştır. Çene biraz sivridir. Virgül şeklinde saçlar yüksek kabartmadır. Perçemler, şakakların ve alnın üzerine doğru düşmektedir. Başın üzerinde bir diadem bulunmaktadır. Diademden itibaren başın arka kısmı işlenmemiştir. Khiton üzerine manto giymiştir. Khiton ön tarafta paryphe oluşturmuştur. Manto, aşağıya doğru verev kıvrımlar ile üçgen alanlar oluşturarak inmektedir. Göğsü bant şeklinde saran kalın kuşak koltukaltından dolandıktan sonra sol kolun üzerinden aşağıya doğru sarkmaktadır. Sağ kol, dirsekten yukarı doğru kıvrılmakta; sol kol ise dirsekten hafifçe kıvrılıp aşağıya doğru inmektedir. Figür, ayağından *krepidēs* giymektedir. Sol bacak hafifçe dizden kırılmış, ağırlık gergin ve dik duran sağ bacak üzerine binmiştir. Kontrapost duruşta. Sağ bacağın arkasında ağaç gövdesi destek olarak kullanılmıştır. Ağaç gövdesinin üzerinde heykeltıraş Menestratos'un imzası vardır.

Malzeme: Mermer.

Teknik ve İşçilik: Gövde iki parçadan oluşmaktadır. Baş ve kollar gövdeye sonradan eklenmiştir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: H6 (Euergetes Diaphenes)

Buluntu Yeri: 2B Odası.

Y: Baş, boynun bittiği noktaya kadar 0,45 m; gövde 2,02 m; toplam 2,47 m.

G: 1,55 m.

D: 0,50 m.

Tanım: İnsan boyutlarından biraz yüksek heykelin başı ayrı işlenmiş ve gövdeye monte edilmiştir. Aşağıya doğru daralıp sivrilen yüz pürüzsüzdür. Gözler hafif çekiktir. Göz kapakları vurgulanmıştır. Göz çukurları derindir. Düz burunludur. Dudaklar hafifçe aralanmıştır. Çene görece düzdür. Virgül şeklinde saçlar yüksek kabartmadır ve başın tepe noktasında yükselti yapmaktadır. Virgül

formlu perçemler, şakakların ve alnın üzerine doğru düşmektedir. Başın üzerinde bir diadem bulunmaktadır. Diademden itibaren başın arka kısmı işlenmemiştir. Khiton üzerine manto giymiştir. Khiton ön tarafta paryphe oluşturmuştur. Manto, aşağıya doğru verev kıvrımlar ile üçgen alanlar oluşturarak inmektedir. Göğsü bant şeklinde saran kalın kuşak koltukaltından dolandıktan sonra sol kolun üzerinden aşağıya doğru sarkmaktadır. Sağ kol, dirsekten yukarı doğru kıvrılmakta; sol kol ise dirsekten hafifçe kıvrılıp aşağıya doğru inmektedir. Sağ kol tamamen, sol kol dirsekten itibaren, sol bacak da dizden ayak tarak kemiğine kadar eksiktir. Sağ kol, dirsekten yukarı doğru kıvrılmakta; sol kol ise dirsekten hafifçe kıvrılıp aşağıya doğru inmektedir. Figür, ayağından *krepidēs* giymektedir. Sol bacak hafifçe dizden kırılmış, ağırlık gergin ve dik duran sağ bacak üzerine binmiştir. Kontrapost duruşta. Sağ bacağın arkasında ağaç gövdesi destek olarak kullanılmıştır. Ağaç gövdesinin üzerinde heykeltıraş Menestratos'un imzası vardır.

Malzeme: Mermer.

Teknik ve İşçilik: Gövde tek parçadan oluşmaktadır. Baş ve kollar eklenmiştir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: H7 (Diaphenes)

Buluntu Yeri: 1D Odası.

Y: 0,58 m.

G: 0,48 m.

D: 0,33 m.

Tanım: Sol kola ait parça dirsek hizasından korunmuştur. Üzerinde dökümlü bir elbise kumaşı bulunan sol kol kumaşın altından geçerek destek olmaktadır. Söz konusu kumaş göğüs altından dolanıp vücudu sarmaktadır. Kolun ucunda, kolun ön kısmını ve elin dahil olduğu kısmın birleşmesini sağlayan çivi deliği bulunmaktadır.

Malzeme: Mermer.

Teknik ve İşçilik: Gövde muhtemel tek parçadan oluşmaktadır. Baş ve kollar eklenmiştir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: H8 (Antiphanes)

Buluntu Yeri: 1B Odası.

Y: 0,83 m.

G: 0,71 m.

D: 0,42 m.

Tanım: Torso halinde korunmuş heykelin alt kısmı kırıktır. Baş ve kollar eksiktir. Khiton üzerine manto giymiştir. Mantonun formu ve

elbise kıvrımları tıpkı *Euergetes Antiphanes* ve *Euergetes Diaphenes*'indeki gibi verev şeklinde üçgen alanlar oluşturarak aşağıya inmektedir. Manto Khiton ön tarafta paryphe oluşturmuştur. Göğsü bant şeklinde saran kalın kuşak koltukaltından dolandıktan sonra sol kolun üzerinden aşağıya doğru sarmaktadır. Kollar eksik olmasına karşın yine *Euergetes Antiphanes* ve *Euergetes Diaphenes* örneğindeki gibi sağ kol dirsekten yukarı doğru kıvrılıyor; sol kol ise dirsekten hafifçe kıvrılıp aşağıya doğru iniyor olmalıdır.

Malzeme: Mermer.

Teknik ve İşçilik: Gövde muhtemel tek parçadan oluşmaktadır. Baş ve kollar eklentidir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

SERAMİK

Kat. No: 1

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 18 cm.

Y: 2,5 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), orta yoğunlukta ince beyaz mika katkılı, gözeneksiz.

Firnis: Gley 1 2,5/N (siyah)

Tanım: İç çekik ağız kenarlı, gövde dışbükey profilli, gövde altı ve kaide kısmı korunmamıştır, iç ve dış yüzey siyah firnisli.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 2

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 20 cm.

Y: 3,5 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), çok az miktarda ince beyaz mika katkılı, gözeneksiz.

Yüzey: 10 YR 2/1 (siyah)

Tanım: İç çekik ağız kenarlı, gövde içbükey profilli, kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 3

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 23 cm.

Y: 2,7 cm.

Hamur: 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahve), az miktarda ince kireç, az miktarda ince beyaz mika katkılı, gözeneksiz.

Firnis: 10 YR 2/1 (siyah)

Tanım: İç çekik ağız kenarlı, gövde içbükey profilli, kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 4

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 7 cm.

Y: 2,6 cm.

K.Ç: 4,6 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/4 (pembe), orta yoğunlukta ince beyaz mika katkılı, gözeneksiz.

Firnis: 10 YR 2/1 (siyah)

Tanım: İç çekik yuvarlatılmış ağız kenarlı, dışbükey gövde profilli, halka kaideli, iç ve dış yüzey siyah firnisli.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 5

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

Y: 1,4 cm.

K.Ç: 5,5 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), yoğun siyah taşçık, az miktarda ince beyaz mika katkılı, ince gözenekli.

Firnis: 5 YR 4/1 (koyu gri)

Tanım: Halka kaideli, gövde ve ağız kısmı korunmamış, daldırma firnis uygulanmış; firnis mat, kaidenin yarısına yakın kısmı yanmış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 6

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 8 cm.

Y: 2 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı), az miktarda ince beyaz mika ve çok az miktarda ince kireç katkılı, gözeneksiz.

Firnis: 10 YR 2/1 (siyah)

Tanım: Yuvarlatılmış dışa dönük ağız kenarlı, gövde dışbükey profilli, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 7

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 14 cm.

Y: 2 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), az miktarda ince kireç ve ince beyaz mika katkılı, gözeneksiz.

Firnis: Kil 1 2,5 N (siyah)
Tanım: Yuvarlatılmış dışa dönük ağız kenarlı, gövde dışbükey profilli, kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.
Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 8
Form: Tuzluk.
Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.
A.Ç: 7 cm.
Y: 2,6 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı), az miktarda ince beyaz mika katkılı, gözeneksiz.
Firnis: 7,5 YR 2,5/1 (siyah)
Tanım: İç çekik ağız kenarlı, gövde dışbükey profilli, kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.
Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 9
Form: Kantharos
Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.
A.Ç: 8,6 cm.
Y: 7,8 cm.
Hamur: 7,5 YR 6/4 (açık kahve), orta yoğunlukta mika ve kum katkılı, yer yer ince gözenekli.
Firnis: Kil 1 2,5/N (siyah)
Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı, yuvarlatılmış omuzlu, omuzdan çıkan kulbun bir kısmı korunmuş, gövde altına doğru daralan formda, kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.
Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 10
Form: Kantharos.
Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.
A.Ç: 11 cm.
Y: 3 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı), çok az miktarda ince kireç katkılı, gözeneksiz.
Firnis: Kil 1 2,5/N (siyah)
Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarlı, gövde içbükey profilli, ağız kenarının altında yer alan kulbun çok az bir kısmı korunmuş, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.
Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 11
Form: Kantharos.
Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.
A.Ç: 10 cm.
Y: 2,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı), çok az miktarda ince kireç katkılı, gözeneksiz.
Firnis: 10 YR 2/1 (siyah)
Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarlı, gövde içbükey profilli, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.
Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 12
Form: Kantharos.
Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.
A.Ç: 9 cm.
Y: 1,9 cm.
Hamur: 5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı), çok az miktarda ince siyah taşçık katkılı, gözeneksiz.
Firnis: 7,5 YR 2,5/1 (siyah)
Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarlı, gövde içbükey profilli, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.
Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 13
Form: Kantharos.
Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.
A.Ç: 9 cm.
Y: 4,2 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı), çok az ince kireç katkılı, yer yer ince gözenekli.
Yüzey: 10 YR 2/1 (siyah)
Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı, boyun içbükey profilli, boyundan omuza geçiş keskin, omuzda üstte yuvarlatılmış, aşağıya doğru daralan yivler yer almakta, gövde altı ve kaide korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.
Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 14
Form: Kantharos.
Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.
A.Ç: 8 cm.
Y: 1,6 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı), az miktarda ince beyaz mika katkılı, gözeneksiz.
Firnis: Kil 1 2,5/N (siyah)
Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı, ağız kenarı kulp desteği ile birleşik, kulp desteğinden boyuna geçiş yumuşak, gövde ve kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.
Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 15
Form: Kantharos.
Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.
Y: 3,7 cm.
K.Ç: 3,2 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), yoğun ince beyaz mika, çok az ince kireç katkılı, gözeneksiz.

Firnis: Kil 1 2,5/N (siyah)

Tanım: Yüksek konik kaideli, kaide üzerinde bir adet yiv bulunmakta, kaide ile gövde birleşme noktası içbükey, gövde altı küresel, gövde altında ince uzun dikey yivler bulunmakta, gövde üstü ve ağız kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 16

Form: Askos.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 4,8 cm.

Y: 3,3 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), yoğun ince beyaz mika, az miktarda ince kireç katkılı, gözeneksiz.

Firnis: 5 YR 2,5/1 (siyah)

Tanım: Dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı, dar ve uzun boyunlu, boyunda oldukça aşınmış kulp çıkıntısı yer almakta, gövde ve kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 17

Form: Balık Tabacağı.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 17 cm.

Y: 1,7 cm.

Hamur: 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı), az miktarda ince kireç, ince beyaz mika katkılı, gözeneksiz.

Firnis: Kil 1 2,5N (siyah)

Tanım: Dışa sarkık ağız tablalı, sığ gövdeli, kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey siyah firnisli.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 18

Form: Skyphos.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

Y: 2,1 cm.

K.Ç: 7,4 cm.

Hamur: 5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı), az miktarda ince beyaz mika ve ince kireç katkılı, gözeneksiz.

Firnis: 10 YR 2/1 (siyah); 10 R 5/8 (kırmızı)

Tanım: Torus kaideli, gövde ve ağız kısmı korunmamış, iç ve dış yüzey kaidenin altında bulunan kırmızı firnis bant dışında siyah firnisli.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 19

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 12 cm.

Y: 5,2 cm.

K.Ç: 6 cm.

Hamur: 10 YR 6/6 (kahvemsı sarı), yoğun ince siyah taşçık, ince kireç ve az miktarda ince beyaz mika katkılı, gözenekli.

Yüzey: 10 YR 7/3 (çok açık kahve)

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, dışbükey gövdeli, halka kaideli.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 20

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 16 cm.

Y: 5,1 cm.

Hamur: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı), yoğun irili ufaklı kireç, orta yoğunlukta ince beyaz mika, siyah taşçık katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 5 YR 7/4 (pembe)

Tanım: Yuvarlatılmış içe çekik ağız kenarlı, gövde dışbükey profilli, kaide kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 21

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 14 cm.

Y: 3,8 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı), yoğun ince beyaz mika, az miktarda ince kireç katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı)

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, dar ince boyunlu, gövde altına doğru daralmakta, kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzeyde ağız kenarında yanıklar yer almakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 22

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 25 cm.

Y: 2,3 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı), yoğun ince kireç, az miktarda ince beyaz mika ve siyah taşçık katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 7,5 YR 8/3 (pembe)

Firnis: 10 R 5/8 (kırmızı)

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, gövde dışbükey profilli, kaide kısmı korunmamış, iç yüzey

kırmızı firnisli, dış yüzeyde ağız kenarında bir adet kalın kırmızı firnis bant bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 23

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 16 cm.

Y: 2,4 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/4 (pembe), az miktarda ince siyah taşçık ve ince beyaz mika katkılı, gözeneksiz.

Yüzey: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı)

Firnis: 2,5 YR 4/8 (kırmızı)

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, gövde dışbükey profilli, kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzeyde ağız kenarında birer tane yatay kırmızı firnisli bant yer almakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 24

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 14 cm.

Y: 2,7 cm.

Hamur: 10 R 6/8 (açık kırmızı), yoğun ince kireç, az miktarda ince beyaz mika katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 5 YR 7/4 (pembe)

Firnis: 10 R 5/8 (kırmızı)

Tanım: Yuvarlatılmış ağız kenarlı, dışbükey profilli gövde keskin bir çıkıntıdan sonra içe doğru ilerlemeye devam etmekte, kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzeyde birer adet kalın kırmızı firnis bant bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 25

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 16 cm.

Y: 4,1 cm.

Hamur: 5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı), orta yoğunlukta ince beyaz mika, az miktarda ince kireç ve siyah taşçık katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı)

Firnis: 10 R 5/8 (kırmızı)

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, gövde dışbükey profilli, kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzeyde ağız kenarında birer tane kırmızı firnis bant bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 26

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 16 cm.

Y: 2,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı), az miktarda ince beyaz mika, çok az miktarda ince kireç katkılı, gözeneksiz.

Yüzey: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı)

Firnis: 10 R 4/8 (kırmızı)

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, gövde dışbükey profilli, kaide kısmı korunmamış, iç yüzeyde ağız kenarında bir adet ince kırmızı firnis bant, dış yüzeyde ağız kenarında bir adet kalın kırmızı firnis bant bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 27

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 16 cm.

Y: 3,8 cm.

Hamur: 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı), yoğun ince kireç, ince siyah taşçık katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahve)

Firnis: Kil 1 2,5/N (siyah)

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, gövde içbükey profilli, kaide kısmı korunmamış, iç ve dış yüzeyde ağız kısmında birer adet siyah firnis bant bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 28

Form: Kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 10,4 cm.

Y: 4,7 cm.

K.Ç: 5,2 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/6 (koyu kahve), az miktarda ince kireç, yoğun siyah taşçık, orta yoğunlukta ince beyaz mika, çok az miktarda sarı mika katkılı, çok ince gözenekli.

Yüzey: 7,5 YR 6/4 (açık kahve)

Firnis: 10 R 4/8 (kırmızı)

Tanım: Dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı, dar boyunlu, hafifçe genişleyen gövdeli, kaideye doğru daralan formda, omuzda karşılıklı olarak yerleştirilen diyagonal iki kulp yer almakta, düztabanlı, iç yüzeyde ağız kenarında bir adet kırmızı firnis bant bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 29

Form: Derin kase.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 22 cm.

Y: 7,5 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), yoğun ince siyah taşçık, orta yoğunlukta ince beyaz mika, az ince şamot katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 7,5 YR 8/3 (pembe).

Firnis: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: Kalınlaştırılmış dışa çekik ağız kenarlı, kısa dar boyunlu, gövde dışbükey profilli, kaide kısmı korunmamış, iç yüzey kırmızı firnisli, dış yüzeyde ağız kenarından gövde üst yarısına kadar olan kısım kırmızı firnisli.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 30

Form: Skyphos.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 11 cm.

Y: 3 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), yoğun ince beyaz mika, çok az miktarda ince sarı mika, az miktarda ince kireç katkılı, çok ince gözenekli.

Astar: 7,5 YR 8/3 (pembe).

Firnis: 5 YR 2,5/1 (siyah).

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, gövde hafif dışbükey profilli, ağız kenarının hemen altında yatay kulp yer almakta, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış, dış yüzey astarlı, iç yüzey firnisli, dış yüzeyde ağız kenarında bir adet yatay firnis bant yer almakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 31

Form: Kantharos.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 9 cm.

Y: 11,7 cm.

K.Ç: 4,2 cm.

Hamur: 10 YR 7/4 (çok açık kahve), orta yoğunlukta ince beyaz mika, az miktarda ince siyah taşçık katkılı, yer yer ince gözenekli.

Firnis: 2,5 YR 4/8 (kırmızı)

Tanım: Yuvarlatılmış inceltilmiş dışa çekik ağız kenarlı, gövde üstü hafif içbükey profilli, gövde altına geçiş keskin, gövde altı oval formda, konik kaideli, karın kısmında çok az bir kısmı korunmuş olan kulp çıkıntısı yer almakta, dış yüzey kırmızı firnisli, iç yüzeyde ağız kenarında bir adet kırmızı firnis bant bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 32

Form: Kalathiskos.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 5,4 cm.

Y: 5,5 cm.

K.Ç: 3,1 cm.

Hamur: 10 YR 7/4 (çok açık kahve), orta yoğunlukta ince beyaz mika ve ince siyah taşçık, az miktarda ince kireç katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 10 YR 8/3 (çok açık kahve).

Tanım: Yuvarlatılmış hafif dışa çekik ağız kenarlı, gövde üstü içbükey profilli, gövde altı dibe doğru daralmakta, düz dipli, gövdenin ortasında çok az bir kısmı korunmuş olan kulp yer almakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 33

Form: Krater.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 23 cm.

Y: 2,8 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), yoğun irili ufaklı kireç, orta yoğunlukta ince beyaz mika, az miktarda irili ufaklı siyah taşçık ve şamot katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 10 R 6/6 (açık kırmızı).

Tanım: Kalınlaştırılmış dışa yuvarlatılmış ağız tablalı, boyun içbükey profilli, gövde hafif dışbükey profilli, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 34

Form: Krater.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 40 cm.

Y: 11,2 cm.

Hamur: 10 YR 6/4 (açık sarımsı kahve), yoğun ince kireç, ince beyaz mika, ince siyah taşçık katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 7,5 YR 7/3 (pembe).

Firnis: 10 R 5/6 (kırmızı).

Beyaz Ek boya: 2,5 Y 8/2 (açık sarı)

Tanım: Geniş ağız tablalı, dışa çekik ağız kenarlı, boyundan omuza geçiş yumuşak, gövdede az bir bölümü korunmuş olan yatay kulp yer almakta, gövde altına doğru daralmakta, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış, ağız tablasında, dış yüzeyde ağız kenarında ve iç yüzeyde ağız kenarından boyuna kadar kırmızı firnis uygulaması bulunmakta, gövdede kulp altında üç adet yatay beyaz ek boyalı bant bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 35

Form: Krater.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 40 cm.

Y: 11,8 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı), yoğun ince kireç, ince beyaz mika, irili ufaklı siyah taşçık katkı, ince gözenekli.

Yüzey: 10 R 6/6 (açık kırmızı)

Firnis: 10 R 4/8 (kırmızı)

Tanım: Geniş ağız tablalı, dışa çekik ağız kenarlı, ince boyunlu, boyundan omuza geçiş keskin, omuz küresel formda, gövde altına doğru daralmakta, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış, dış yüzeyde gövde üst kısmında yatay dalgalı firnis bant ve gövde altında yatay kırmızı firnis bant yer almakta, iç yüzeyde ağız tablasından boyuna kadar yatay firnis bant ve gövde altında yatay kalın firnis bant bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 36

Form: Depolama kabı.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 28 cm.

Y: 9 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı), yoğun ince sarı mika, yoğun ince kireç, az miktarda ince siyah taşçık katkı, ince gözenekli.

Firnis: 10 R 5/8 (kırmızı); 7,5 YR 2,5/1 (siyah)

Beyaz Ek Boya: 2,5Y 8/2 (açık sarı)

Tanım: Geniş ağız tablalı, ağız tablasını aşan yuvarlatılmış yüksek ağız kenarlı, dışa açılan gövde profilli, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış, dış yüzey kırmızı firnisli, gövdenin üst kısmında bir adet yatay beyaz ek boyalı bant, bunun hemen altında bir adet çok az kısmı korunmuş olan yatay, dalgalı siyah firnis bant bulunmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 37

Form: Depolama kabı.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 28 cm.

Y: 7 cm.

Hamur: 10 R 6/8 (açık kırmızı), yoğun ince siyah taşçık, orta yoğunlukta ince kireç, yoğun ince beyaz ve sarı mika katkı, ince gözenekli.

Firnis: 7,5 YR 2,5/1 (siyah)

Beyaz Ek Boya: 10 YR 8/1 (beyaz)

Tanım: Geniş ağız tablalı, ağız tablasını aşan yuvarlatılmış yüksek ağız kenarlı, dar boyunlu, dışa doğru açılan gövde üst profilli, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış, gövde üst kısmında bir adet kalın siyah firnis bant ve bu bandın

hemen altında beyaz ek boya uygulaması bulunmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 38

Form: Depolama kabı.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 30 cm.

Y: 6 cm.

Hamur: 10 R 5/6 (kırmızı), yoğun ince beyaz mika, yoğun orta irilikte sarı mika, az miktarda kireç katkı, ince gözenekli.

Firnis: Kil 1 3/N (çok koyu gri)

Beyaz Ek Boya: Kil 1 8/N (beyaz)

Tanım: Geniş ağız tablalı, ağız tablasını aşan yuvarlatılmış yüksek ağız kenarlı, dışa açılan gövde profilli, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış, dış yüzey ağız kenarından gövde üstünün büyük bir kısmına kadar koyu gri firnis ile kaplı, bunun hemen altında beyaz ek boya uygulaması bulunmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 39

Form: Pişirme kabı.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 56 cm.

Y: 9,9 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/6 (koyu kahverengi), yoğun irili ufaklı kireç, orta yoğunlukta orta irilikte siyah taşçık, orta yoğunlukta ince beyaz mika, az miktarda şamot katkı, gözenekli.

Yüzey: 7,5 YR 8/2 (pembemsi beyaz)

Tanım: Mantar ağızlı, ağız kenarının hemen altında yarım daire şeklinde geniş tutamağı bulunmakta, tutamağın üstünde parmak şeklinde oyuk yer almakta, gövde ve kaide kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 40

Form: Tepsi.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 28,4 cm.

Y: 4,7 cm.

K.Ç: 27 cm.

Hamur: 10 YR 6/4 (açık sarımsı kahve), yoğun orta irilikte kireç, orta yoğunlukta ince beyaz mika, az miktarda ince şamot katkı, gözenekli.

Yüzey: 7,5 YR 7/2 (pembemsi gri)

Tanım: Dışa yuvarlatılmış kalınlaştırılmış ağız kenarlı, ince boyunlu, gövde hafif dışbükey profil izlemekte, düz dipli, gövdede çok az bir kısmı korunmuş olan yatay kulp yer almakta, yüzey yanmış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 41

Form: Lopas.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 22 cm.

Y: 8,5 cm.

K.Ç: 4 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/6 (koyu kahve), yoğun ince kireç ve ince beyaz mika katkılı, gözenekli.

Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı)

Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarlı, dar yuvarlak omuzlu, dibe doğru daralan formda, düz dipli, omuzda bir adet akıtacak ve karşılıklı yatay kulpları bulunmakta, omuzdan itibaren gövde altı ve dip kısmı yanık.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 42

Form: Khytra.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 20 cm.

Y: 27 cm.

K.Ç: 10 cm.

Hamur: 7,5 YR 4/6 (koyu kahve), yoğun orta irilikte siyah taşçık, orta yoğunlukta ince kireç, az miktarda ince beyaz mika ve orta irilikte şamot katkılı, gözenekli.

Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı)

Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarlı, kısa dar boyunlu, küresel gövde dibe doğru daralmakta, gövdenin tamamı korunmamış, düz dipli, ağız kenarından çıkan şerit kulp omuz üzerine bağlanmakta, gövde ve kaidede yanıklar bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 43

Form: Khytra.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 15 cm.

Y: 21,4 cm.

K.Ç: 8 cm.

Hamur: 7,5 YR 4/3 (kahve), yoğun ince beyaz mika, yoğun orta irilikte kireç ve siyah taşçık katkılı, gözenekli.

Yüzey: 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahve)

Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarlı, dar kısa boyunlu, küresel omuzlu, gövde altına doğru daralan formda, düz dipli, omuzun üstünden çıkan şerit kulp ağız kenarını biraz aşmaktadır, kulbun bir kısmı korunmamış; ancak ağız kenarı ile birleşiyor olmalı, gövdede ve kaidede yanıklar bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 44

Form: Khytra.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 13 cm.

Y: 9,2 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/6 (koyu kahve), yoğun irili ufaklı kireç, yoğun ince beyaz mika katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 7,5 YR 7/2 (pembemsi gri)

Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarlı, dar kısa boyunlu, küresel gövde kaideye doğru daralmakta, kaide kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 45

Form: Khytra.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 20 cm.

Y: 3,7 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/6 (koyu kahve), orta yoğunlukta ince kireç ve ince beyaz mika katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 2,5 YR 5/6 (kırmızı)

Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarlı, ağız kenarının iç kısmında girinti yer almakta, dar kısa boyunlu, boyundan gövdeye geçiş yumuşak, gövdeye doğru dışa açılmakta, gövde üst kısmının az bir bölümü korunmuş, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış, ağız kenarında yanmış yerler bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 46

Form: Khytra.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 13 cm.

Y: 4,9 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/7 (koyu kahve), yoğun orta irilikte kireç, yoğun ince beyaz mika, orta yoğunlukta ince siyah taşçık katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 5 YR 6/3 (açık kırmızımsı kahve)

Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarlı, dar kısa boyunlu, dışa doğru genişleyen omuzlu, gövde ve kaide kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 47

Form: Khytra.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 26 cm.

Y: 7 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), yoğun orta irilikte kireç, orta yoğunlukta ince beyaz mika katkılı, gözenekli.

Yüzey: 7,5 YR 7/3 (açık kahve)

Tanım: Dışa yuvarlatılmış kalınlaştırılmış ağız tablalı, dar kısa boyunlu, gövde profili dışa açılmakta, gövde altı ve kaide korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 48

Form: Khytra.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

Y: 2,7 cm.

K.Ç: 7,4 cm.

Hamur: 7,5 YR 4/4 (kahve), yoğun orta irilikte kireç, yoğun ince beyaz mika, çok az sarı mika, yoğun ince siyah taşçık katkılı, gözenekli.

Yüzey: 7,5 YR 6/3 (açık kahve)

Tanım: Düz dipli, gövde ve ağız kısmı korunmamış, yüzey yanmış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 49

Form: Khytra.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

K.Ç: 7 cm.

Y: 2,1 cm.

Hamur: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı), yoğun orta irilikte siyah taşçık ve kireç, az miktarda ince sarı mika, az miktarda orta irilikte şamot katkılı, gözenekli.

Yüzey: 5 YR 7/2 (pembemsi gri)

Tanım: Düz dipli, gövde ve ağız kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 50

Form: Khytridion

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu..

A.Ç: 8 cm.

Y: 7,2 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/6 (koyu kahve), yoğun orta irilikte kireç, orta yoğunlukta ince beyaz mika, az miktarda orta irilikte şamot katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 5 YR 7/2 (pembemsi gri)

Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarlı, kısa dar boyunlu, küresel gövdeli, ağız kenarından çıkan ince şerit kulp karın üzerine bağlanmakta, gövde ve kaide kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 51

Form: Khytridion

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu..

Y: 9,3 cm.

K.Ç: 5 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/6 (koyu kahve), yoğun sarı mika, az miktarda ince kireç ve ince siyah taşçık katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı)

Tanım: Düz dipli, küresel gövdeli, dar ince boyunlu, ağız kısmı korunmamış, gövdenin ortasında çok az bir kısmı korunmuş olan kulp yer almakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 52

Form: Olpe.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

Y: 14 cm.

K.Ç: 4,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 4/8 (kırmızı), orta yoğunlukta ince beyaz mika ve az miktarda ince kireç katkılı, gözeneksiz.

Firnis: 10 R 6/6 (açık kırmızı)

Tanım: Düz dipli, uzun oval gövdeli, omuzun üstünde çok az bir kısmı korunmuş olan kulp yer almakta, omuzdan boyuna geçiş yumuşak, dar boyunlu, ağız kısmı korunmamış, yüzeye uygulanan kırmızı firnis akmış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 53

Form: Oinokhoe.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 9 cm.

Y: 11,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı), yoğun orta irilikte kireç, az miktarda ince beyaz mika katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 10 R 6/6 (açık kırmızı)

Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik ağız kenarlı, boyun içbükey profilli, ağız kenarından çıkan şerit kulp omuzun üstünde birleşmekte, gövde ve kaide kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 54

Form: Olpe/Oinokhoe.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

Y: 5,2 cm.

K.Ç: 9 cm.

Hamur: 5YR 7/8 (kırmızımsı sarı), az miktarda ince kireç, ince beyaz mika ve siyah taşçık katkılı, ince gözenekli.

Yüzey: 2,5YR 7/6 (açık kırmızı)

Tanım: Halka kaideli, gövde ve ağız kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 55

Form: Olpe/Oinokhoe.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

Y: 4,1 cm.

K.Ç: 7 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), yoğun ince siyah taşçık, az miktarda ince beyaz mika katkı, ince gözenekli.

Yüzey: 7,5 YR 7/3 (pembe)

Tanım: Halka kaideli, gövde ve ağız kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 56

Form: Olpe/Oinokhoe Kaidesi.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

Y: 3,6 cm.

K.Ç: 8 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/6 (koyu kahve), yoğun ince kireç, yoğun ince ve az pul şeklinde mika, irili ufaklı siyah taşçık, ince şamot katkı, ince gözenekli.

Yüzey: 7,5 YR 7/3 (pembe)

Tanım: Halka kaideli, gövde ve ağız kısmı korunmamış, yüzeyin bir bölümü yanmış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 57

Form: Olpe/Oinokhoe.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

Y: 2,4 cm.

K.Ç: 6,5 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı), yoğun ince siyah taşçık, az miktarda ince kireç, az miktarda ince beyaz mika katkı, ince gözenekli.

Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı)

Tanım: Düz dipli, gövde ve ağız kısmı korunmamış, dipte plastik spiral şekil yer almakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 58

Form: Hydria.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

Y: 28,8 cm.

K.Ç: 12,2 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), yoğun irili ufaklı kireç, yoğun siyah taşçık, orta yoğunlukta ince beyaz mika, gözenekli.

Yüzey: 10 R 6/6 (açık kırmızı)

Tanım: Düz dipli, armudi gövdeli, karından karşılıklı yatay iki kulplu, boyun ve ağız kısmı

korunmamış, yüzeyde yer yer yanık izleri bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 59

Form: Khios Amphorasi.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 10 cm.

Y: 31,3 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı), yoğun ince beyaz ve sarı mika, az miktarda ince kireç ve ince siyah taşçık katkı, ince gözenekli.

Astar: 7,5 YR 8/3 (pembe)

Tanım: Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, uzun silindirik boyunlu, geniş keskin omuzlu, boyundan çıkan şerit kulp omuzun üst kısmına bağlanmakta, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 60

Form: Khios Amphorasi.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 11 cm.

Y: 4,7 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), yoğun orta irilikte kireç, orta yoğunlukta ince siyah taşçık, az miktarda ince beyaz mika katkı, ince gözenekli.

Yüzey: 5 YR 7/4 (kırmızımsı sarı)

Tanım: Yüksek geniş ağız kenarlı, boyun hafif dışa açılmakta, gövde ve kaide kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 61

Form: Khios Amphorasi.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 10 cm.

Y: 2,8 cm.

Hamur: 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı), yoğun ince beyaz ve sarı mika, yoğun ince siyah taşçık katkı, ince gözenekli.

Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı)

Tanım: Ağız torus profilli, gövde ve kaide kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 62

Form: Amphora.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

Y: 5,5 cm.

K.Ç: 5,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı), yoğun ince beyaz mika, orta yoğunlukta ince kireç katkılı, yer yer ince gözenekli.

Astar: 10 YR 8/3 (çok açık kahve)

Tanım: Yuvarlak dipli, dip aşınmış, gövde ve ağız kısmı korunmamış.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 63

Form: Khios Amphorası.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

Y: 13,5 cm.

K.Ç: 5,8 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), yoğun ince ve pul şeklinde beyaz ve sarı mika, orta yoğunlukta ince kireç katkılı, ince gözenekli.

Astar: 7,5 YR 8/1 (beyaz)

Tanım: Silindir formu kaide ve gövde altının az bir kısmı korunmuş.

Tarih: İ.Ö. Geç 5. yy.–Erken 4. yy.

Kat. No: 64

Form: Maltız.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 27 cm.

Y: 9,9 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), yoğun ince siyah taşçık ve irili ufaklı kireç, az miktarda ince beyaz mika katkılı, gözenekli.

Yüzey: 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahve)

Tanım: Mantar ağız kenarlı, ağız kenarından çıkan destek ağız kenarını aşmakta ve iç kısımda boyunla birleşmekte, gövde daralan formda, gövdede delik bulunmakta, kaide kısmı korunmamış, destek kısmında yanık izleri bulunmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 65

Form: Maltız.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

A.Ç: 15 cm.

Y: 5,7 cm.

Hamur: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı), yoğun irili ufaklı siyah taşçık, az miktarda orta irilikte kireç, az miktarda ince beyaz mika katkılı, gözenekli.

Yüzey: 2,5 YR 6/3 (açık kırmızımsı kahve)

Tanım: İçe ve dışa yuvarlatılmış düz ağız kenarlı, gövde düz bir profil izleyerek daralmakta, gövde altı ve kaide kısmı korunmamış, yüzeyde yanmış yerler bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 66

Form: Yuvarlak obje.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. Bothrosu.

Y: 4,5 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı), yoğun ince beyaz mika, az miktarda pul sarı mika katkılı, gözeneksiz

Yüzey: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı)

Tanım: Yuvarlak formda, ortasında delik bulunmakta

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: 67

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: Eski Bouleuterion taban altı.

A.Ç: 7,6 cm.

Y: 10,4 cm.

K.Ç: 3,4 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) az mika katkılı.

Firnis: 7,5 YR 4/1 (koyu gri).

Tanım: yüksek, ucu sivri, aşağıya doğru genişleyen ağız kenarlı, aşağıya doğru genişleyen torba gövdeli, düz dibe benzer alçak kaide, omuzdan ağız kenarına çift boğumlu dikey kulplu. Kısa boyunlu, gövde dışbükey profilli, gövde altı ve kaide kısmı korunmamıştır. Üzeri tamamen firnisli sürahinin omzunda ikili gruplar halinde, beyaz ek boyalı dil motifleri bulunmaktadır. Gövdenin merkezindeki stilize yumurta-ok dizisinin hemen altından başlayıp kaidenin merkezindeki rozet motifine bağlanan dil motifleri yer almaktadır. Dil motiflerinin aralarında, üst kısımda rozet motifleri bulunmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 180 dolayları.

Kat. No: 68

Form: Kantharos

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 8,4 cm.

Y: 7,8 cm.

K.Ç: 5 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, orta yoğunlukta ince kireç katkılı.

Firnis: 2,5 YR 2,5 /1 (kırmızımsı siyah), daldırma firnis uygulaması bulunmakta.

Tanım: Dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı, içbükey boyunlu, dışbükey gövde profiline sahip, halka kaideli. Boyundan çıkıp karın kısmına bağlanan, mahmuzlu dikey kulbu bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 69

Form: Kantharos

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 10 cm.

Y: 7,1 cm.

Hamur: 5 YR 7/3 (pembe), ince gözenekli, az miktarda ince taşçık katkı.

Firnis: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış yüksek ağız kenarlı, içbükey kısa boyunlu, dışbükey gövde profiline sahip. Boyun altından başlayıp karın kısmına bağlanan makara eklentili dikey kulbu bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 70

Form: Kantharos

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 8,6 cm.

Y: 5 cm.

Hamur: 5 YR 7/3 (pembe), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı.

Firnis: 2,5 Y 3/N3 (çok koyu gri) iç yüzey ve 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahverengi) dış yüzey firnisli.

Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı, dışbükey gövde profiline sahip. Ağız kenarının altından çıkıp karın kısmına bağlanan dikey kulplu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 71

Form: Kantharos

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 9,4 cm.

Y: 4,9 cm.

Hamur: 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda mikalı.

Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı).

Firnis: 5 YR 4/1 (koyu gri), dış yüzey mat firnisli.

Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı, gövde üstü düz profil izlemekte, karın dışbükey profilli. Gövde üstünden çıkıp karın kısmına bağlanan, mahmuzlu dikey kulplu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 72

Form: Kantharos

Buluntu yeri: Bothros I.

Y: 3 cm.

Hamur: 5 YR 7/4 (pembe), gözenekli, orta yoğunlukta ince mikalı.

Firnis: 5 YR 4/8 (sarımsı kırmızı) iç yüzey firnisli, 5 YR 2.5/1 (siyah) dış yüzey firnisli.

Tanım: Yuvarlatılmış ağız kenarlı, hafif dışbükey profil izleyen gövde profiline sahip. Ağız kenarının altından çıkan mahmuzlu dikey

kulp korunan gövdenin alt kısmına bağlanmakta.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 73

Form: Ekhnus kase.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 13,6 cm.

Y: 5,8 cm.

Hamur: 5 YR 7/4 (pembe), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve ince kireç katkı.

Firnis: 10 R 5/8 (kırmızı), ağız kenarının iç ve dış yüzeyinde düzensiz şekilde firnis uygulaması bulunmakta.

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 74

Form: Ekhnus kase.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 17,6 cm.

Y: 6,3 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve ince kireç katkı.

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 75

Form: Ekhnus kase

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 14,6 cm.

Y: 4,7 cm.

Hamur: 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahverengi), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve ince taşçık katkı.

Firnis: 2,5 YR 5/6 (kırmızı), iç ve dış yüzeyde ağız kenarında düzensiz firnis uygulaması bulunmakta.

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 76

Form: Ekhnus kase

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 14,6 cm.

Y: 4,4 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahverengi), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve ince taşçık katkı.

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 77

Form: Ekhinus kase

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 14 cm.

Y: 4,5 cm.

Hamur: 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahverengi), ince gözenekli, az miktarda mikalı.

Firnis: 6/6 (açık kırmızı), iç ve dış yüzeyde ağız kenarında düzensiz firnis uygulaması bulunmakta.

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 78

Form: Ekhinus kase

Buluntu yeri: 4B Odası, Bothros I.

A.Ç: 11 cm.

Y: 3,6 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahverengi), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve ince taşçık katkılı.

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 79

Form: Kalıp yapımı kase.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 11 cm.

Y: 3,6 cm.

Hamur: 2,5 YR 4/8 (kırmızı), gözeneksiz, orta yoğunlukta ince mikalı ve az miktarda ince kireç katkılı.

Firnis: 5 YR 2.5/1 (siyah), iç ve dış yüzey firnisli.

Tanım: Yuvarlatılmış ağız kenarlı, dışbükey gövde profiline sahip. Dış yüzeyde kabartma şeklinde yapılmış bezeme şeması bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 80

Form: Kalıp Yapımı kase

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 12,4 cm.

Y: 3,5 cm.

Hamur: 7,5 YR 8/6 (Kırmızımsı sarı) Sıkı gözenekli, az mika katkılı.

Firnis: 10 R 5/6 (Kırmızı)

Tanım: Yuvarlatılmış ağız kenarlı, dışbükey gövde profiline sahip. Dış yüzeyde kabartma şeklinde yapılmış bezeme şeması bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 81

Form: Yarım küre gövdeli kase

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 14 cm.

Y: 6,1 cm.

Hamur: 5 YR 8/4 (pembe), ince gözenekli, kötü pişmiş.

Firnis: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) iç yüzey ve 5 YR 4/1 (koyu gri) dış yüzey firnisli.

Tanım: Yuvarlatılmış ağız kenarlı, korunan gövde dışbükey profile sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 82

Form: Yarım küre gövdeli kase

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 11 cm.

Y: 3,3 cm.

Hamur: 10 R 5/8 (kırmızı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve ince taşçık katkılı.

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, korunan gövde dışbükey profile sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 83

Form: Yarım küre gövdeli kase.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 11 cm.

Y: 3 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı.

Tanım: Düz ağız kenarlı, korunan gövde dışbükey profile sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 84

Form: Yarım küre gövdeli kase.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 9,2 cm.

Y: 3 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı), ince gözenekli, az miktarda ince taşçık katkılı.

Tanım: Düz ağız kenarlı, korunan gövde dışbükey profile sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 85

Form: Yarım küre gövdeli kase.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 8 cm.

K.Ç: 5 cm.

Y: 6,5 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda ince kireç katkılı.

Firnis: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) iç yüzey ve 10 R 2.5/1 (kırmızımsı siyah) dış yüzey firnisli.
Tanım: Yuvarlatılmış ağız kenarlı, dış bükey gövde profiline sahip, yüksek kademeli halka kaideli. Ağız kenarının altından çıkıp karın kısmına bağlanan, mahmuzlu dikey kulba sahip.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 86
Form: Kase
Buluntu yeri: Bothros I.
D.Ç: 7,5 cm.
Y: 2,7 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), az miktarda ince mikalı ve ince kireç katkı.
Tanım: Pergamon Sigillatası. Dışa çekik, üzeri iki yivli halka kaide parçası.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 87
Form: Kase
Buluntu yeri: Bothros I.
A.Ç:
K.Ç: 5cm.
Y: 1,4 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı), ince gözenekli, az miktarda mikalı.
Tanım: Halka kaide parçası.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 88
Form: Balık tabağı
Buluntu yeri: Bothros I.
A.Ç: 21,6 cm.
D.Ç: 8 cm.
Y: 3,2 cm.

Hamur: 7,5 YR 8/4 (pembe), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve ince kireç katkı.
Firnis: 10 YR 3/1 (çok koyu gri), iç ve dış yüzey mat siyah firnisli.
Tanım: Dışa sarkık dudaklı, yuvarlatılmış ağız kenarlı, sığ gövdeli, halka kaideli, kaidenin iç yüzeyinde merkezde sosluk kısmı bulunmakta.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 89
Form: Balık tabağı.
Buluntu yeri: Bothros I.
K.Ç: 8,2 cm.
Y: 4,4 cm.
Hamur: 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahve), gözenekli, yoğun ince mikalı, orta yoğunlukta ince kireç katkı.
Yüzey: 2.5 Y 7/6 (sarı).

Firnis: 2.5 YR 5/8 (kırmızı), iç yüzeyde iki adet kalın firnis bant bulunmakta.
Tanım: Halka kaideli, kaidenin iç yüzeyinde tondo kısmı derinleşmiş, gövde dışa açılan profil izlemekte.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 90
Form: Yuvarlak gövdeli çanak.
Buluntu yeri: Bothros I.
A.Ç: 9 cm.
Y: 5 cm.
Hamur: 7,5 YR 5/8 (çok koyu kahverengi), az miktarda ince mikalı az miktarda ince kireç katkı.
Firnis: Mat kırmızı firnisli. Dış yüzeyde gövdede bir adet siyah firnisli bant mevcut.
Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı, içbükey profilli boyuna sahip, gövde dışbükey profilli, gövdede iki adet yiv bulunmakta.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 91
Form: Yuvarlak gövdeli çanak.
Buluntu yeri: Bothros I.
A.Ç: 10 cm.
Y: 4 cm.
Hamur: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve az miktarda ince kireç katkı.
Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı, içbükey profilli boyuna sahip, gövde dışbükey profilli, gövdede iki adet yiv bulunmakta.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 92
Form: Yuvarlak gövdeli çanak.
Buluntu yeri: Bothros I.
A.Ç: 10 cm.
Y: 3,5 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı), gözeneksiz, az miktarda ince mikalı, çok az miktarda ince kireç katkı.
Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı, içbükey profilli boyuna sahip, gövde dışbükey profilli, gövdede iki adet yiv bulunmakta.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 93
Form: Bardak.
Buluntu yeri: Bothros I.
A.Ç: 7,6 cm.
D.Ç: 4,8 cm.
Y: 9 cm.

Hamur: 5 YR 7/4 (pembe), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı.

Yüzey: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı).

Firnis: 5 YR 6/2 (pembemsi gri), daldırma firnis uygulaması bulunmakta.

Tanım: Yuvarlatılmış yüksek ağız kenarlı, içbükey kısa boyunlu, dışbükey gövde profiline sahip, düz dipli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 94

Form: Bardak.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 8,8 cm.

Y: 9 cm.

Hamur: 5 YR 7/4 (pembe), ince gözenekli, az miktarda ince taşçık katkılı.

Firnis: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı).

Tanım: Yuvarlatılmış yüksek ağız kenarlı, içbükey kısa boyunlu, dışbükey gövde profiline sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 95

Form: Fincan.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 5,4 cm.

D.Ç: 0,7 cm.

Y: 4,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı), ince gözenekli, orta yoğunlukta ince kireç katkılı.

Tanım: Dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı, hafif içbükey gövdeli, yuvarlatılmış dipli, ağız kenarından çıkıp gövde altına bağlanan dikey tek kulplu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 96

Form: Silindirik ayak.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 4,3 cm.

Y: 3,3 cm.

D.Ç: 4,4 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, yoğun ince mikalı, orta yoğunlukta ince ve orta irilikte kireç katkılı.

Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı, içbükey gövde profiline sahip, dışa çekik profilli düz dip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 97

Form: Silindirik ayak.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 7,4 cm.

D.Ç: 7,4 cm.

Y: 4,7 cm.

Hamur: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve ince kireç katkılı.

Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı, iç bükey gövde profiline sahip, dışa yuvarlatılmış kenarlı düz dipli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 98

Form: Silindirik ayak.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 4,6 cm.

D.Ç: 4,5 cm.

Y: 3,7 cm.

Hamur: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve ince kireç katkılı.

Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı, iç bükey gövde profiline sahip, dışa yuvarlatılmış kenarlı düz dipli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 99

Form: Silindirik ayak.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 8,4 cm.

D.Ç: 7,6 cm.

Y: 4,6

Hamur: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı), az miktarda ince mikalı ve ince kireç katkılı.

Tanım: Dışa çekik ağız kenarlı, iç bükey gövde profiline sahip, dışa yuvarlatılmış kenarlı düz dipli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 100

Form: Silindirik ayak.

Buluntu yeri: Bothros I.

D.Ç: 5,5 cm.

Y: 3,3 cm.

Hamur: 5 YR 7/3 (pembe), ince gözenekli, az miktarda ince taşçık katkılı.

Tanım: Dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı, hafif içbükey profilli gövdeye sahip, yuvarlatılmış kenarlı düz dipli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 101

Form: Silindirik ayak.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 12,4 cm.

D.Ç: 1,5 cm.

Y: 4,9 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda ince mika katkılı.

Tanım: Dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı, içbükey gövde profiline sahip, dışa yuvarlatılmış kenarlı düz dipli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 102

Form: Silindirik ayak.

Buluntu yeri: Bothros I.

D.Ç: 5,6 cm.

Y: 3,8 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı.

Tanım: Dışa yuvarlatılmış kenarlı düz dipli, iç bükey gövde profiline sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 103

Form: Silindirik ayak.

Buluntu yeri: Bothros I.

D.Ç: 7,2 cm.

Y: 3,2 cm.

Hamur: 5 YR 7/4 (pembe), ince gözenekli, az miktarda ince kireç katkılı.

Tanım: Dışa yuvarlatılmış kenarlı düz dipli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 104

Form: Silindirik ayak.

Buluntu yeri: Bothros I.

D.Ç: 5,2 cm.

Y: 2,3 cm.

Hamur: 5 YR 7/4 (pembe), ince gözenekli, az miktarda mikalı ve ince kireç katkılı.

Tanım: Dışa yuvarlatılmış kenarlı düz dipli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 105

Form: Silindirik ayak.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 7 cm.

D.Ç: 7,6 cm.

Y: 3 cm.

Hamur: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı), az miktarda ince mikalı ve ince kireç katkılı.

Tanım: Dışa yuvarlatılmış kenarlı düz dipli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 106

Form: Silindirik ayak.

Buluntu yeri: Bothros I.

D.Ç: 8 cm.

Y: 2,1 cm.

Hamur: 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda mikalı.

Tanım: Dışa yuvarlatılmış kenarlı düz dipli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 107

Form: Silindirik ayak.

Buluntu yeri: Bothros I.

D.Ç: 9 cm.

Y: 1 cm.

Hamur: 5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve orta yoğunlukta, orta irilikte kireç katkılı.

Tanım: Dışa yuvarlatılmış kenarlı düz dipli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 108

Form: Lagynos.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 2,6 cm.

Y: 16,9 cm.

K.Ç: 13 cm.

Hamur: 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahve), ince gözenekli, orta yoğunlukta ince mikalı ve orta yoğunlukta ince ve orta irilikte kireç katkılı.

Yüzey: 5 Y 8/3 (açık sarı), yüzey kalın astarlı.

Firnis: 7,5 YR 3/3 (koyu kahve), omuz üzerinde hayvan ve bitki motiflerinden oluşan bezeme şeması mevcut.

Tanım: Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, içbükey profilli yüksek boyunlu, boyundan omuza geçiş yumuşak, geniş omuzlu, omuzdan gövde altına geçiş keskin, kaideye doğru daralan alçak gövde altına sahip, alçak halka kaideli. Ağız kenarının altından çıkan çift oluklu dikey şerit kulp biraz yükseldikten sonra omuz üzerine bağlanmakta.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 109

Form: Lagynos.

Buluntu yeri: Bothros I.

G.Ç: 18,4 cm.

Y: 10 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı), ince gözenekli, az mikalı ve orta yoğunlukta ince ve orta irilikte kireç katkılı.

Yüzey: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), yüzey kalın astarlı.

Firnis: 5 YR 2,5/1 (siyah) alacalı firnisli.

Tanım: Sadece gövde kısmı korunmuş, onun dışında tüm parçalar eksiktir. Boyundan omuza ve omuzdan gövde altına geçiş keskindir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 110**Form:** Lagynos.**Buluntu yeri:** Bothros I.**A.Ç:** 4,2 cm.**Y:** 4,4 cm.**Hamur:** 10 R 6/8 (açık kırmızı), gözeneksiz, orta yoğunlukta ince mikalı, orta yoğunlukta ince kireç katkı.**Tanım:** Düz ağız kenarlı, ağız kenarından boyuna geçişte iki adet derin yiv bulunmakta, boyun düz bir profil izlemekte.**Tarih:** İ.Ö. 150 dolayları.**Kat. No: 111****Form:** Yonca ağızlı lekythos.**Buluntu yeri:** Bothros I.**A.Ç:** 5 cm.**K.Ç:** 8,4 cm.**Y:** 14,5 cm.**Hamur:** 5 YR 8/4 (pembe), ince gözenekli, orta yoğunlukta ince mikalı ve orta yoğunlukta ince kireç katkı.**Firnis:** 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı), dış yüzey mat firnisli.**Tanım:** Dışa çekik ağız kenarlı, yonca ağızlı, içbükey profilli boyuna sahip, boyundan gövdeye geçiş yumuşak, küresel gövdeli, alçak halka kaideli. Boyunun üstünden çıkıp gövde üstüne bağlanan, akıtacağı yanında yer alan tek dikey şerit kulbu bulunmakta.**Tarih:** İ.Ö. 150 dolayları.**Kat. No: 112****Form:** Yonca ağızlı lekythos.**Buluntu yeri:** Bothros I.**A.Ç:** 5,2 cm.**K.Ç:** 8 cm.**Y:** 14 cm.**Hamur:** 5 YR 8/4 (pembe), ince gözenekli, orta yoğunlukta ince mikalı ve orta yoğunlukta ince kireç katkı.**Firnis:** 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı), dış yüzey mat firnisli.**Tanım:** Dışa çekik ağız kenarlı, yonca ağızlı, içbükey profilli boyuna sahip, boyundan gövdeye geçiş yumuşak, küresel gövdeli, alçak halka kaideli. Boyunun üstünden çıkıp gövde üstüne bağlanan, akıtacağı yanında yer alan tek dikey şerit kulbu bulunmakta.**Tarih:** İ.Ö. 150 dolayları.**Kat. No: 113****Form:** Yonca ağızlı lekythos.**Buluntu yeri:** Bothros I.**A.Ç:** 6 cm.**Y:** 16,8 cm.**Hamur:** 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı, orta yoğunlukta ince kireç ve taşçık katkı.**Yüzey:** 7,5 YR 8/3 (pembe).**Firnis:** 2,5 YR 5/8 (kırmızı) ile 2,5 YR 2.5/3 (koyu kırmızımsı kahve) arasında değişen daldırma firnis uygulaması, dış yüzeyde ağız kenarından gövde ortasına kadar olan alanda bulunmakta.**Tanım:** Dışa çekik ağız kenarlı, yonca ağızlı, içbükey profilli boyuna sahip, boyundan gövdeye geçiş yumuşak, dışbükey gövde profiline sahip. Boyundan çıkan, akıtacağı karşısında yer alan dikey şerit kulbun çok az bir kısmı korunmuş.**Tarih:** İ.Ö. 150 dolayları.**Kat. No: 114****Form:** Yonca ağızlı lekythos.**Buluntu yeri:** Bothros I.**A.Ç:** 4,9 cm.**Y:** 6,6 cm.**Hamur:** 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, orta yoğunlukta ince kireç ve az miktarda ince taşçık katkı.**Firnis:** 10 R 5/6 (kırmızı), dış yüzeyde mat firnis uygulaması bulunmakta.**Tanım:** İçe yuvarlatılmış ağız kenarlı, yonca ağızlı, içbükey profile sahip dar boyunlu, omuz dışı doğru açılmakta. Boyundan çıkan dikey şerit kulbun çok az bir bölümü korunmuş.**Tarih:** İ.Ö. 150 dolayları.**Kat. No: 115****Form:** Sürahi.**Buluntu yeri:** Bothros I.**A.Ç:** 7,8 cm.**Y:** 3,9 cm.**Hamur:** 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve az miktarda ince kireç katkı.**Tanım:** Dışa çekik ağız kenarlı, hafif içbükey profil izleyen gövdeye sahip, korunmuş olan gövdenin alt kısmında profil içe doğru yumuşak bir dönüş gerçekleştirmiştir, carinalıdır.**Tarih:** İ.Ö. 150 dolayları.**Kat. No: 116****Form:** Sürahi.**Buluntu yeri:** Bothros I.**A.Ç:** 14 cm.**Y:** 39,2 cm.**K.Ç:** 15 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı, orta yoğunlukta ince taşçık ve az miktarda ince kireç katkı.

Tanım: Dışa çekik yüksek ağız kenarlı, ağız kenarından boyuna geçiş yumuşak, hafif içbükey profil izleyen yüksek boyunlu, boyundan gövdeye geçiş yumuşak, halka kaideli. Ağızdan çıkan dikey şerit kulp gövde üstüne bağlanmakta.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 117

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 11,6 cm.

Y: 21,5 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, orta yoğunlukta ince mikalı ve orta yoğunlukta ince kireç katkı.

Yüzey: 5 Y 8/3 (açık sarı) astar uygulaması bulunmakta.

Tanım: Torus profilli ağız kenarlı, düz profil izleyen yüksek boyunlu, boyundan gövdeye geçiş yumuşak, gövde küresel profil izlemekte. Ağızdan çıkıp gövde üstüne bağlanan dikey şerit kulba sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 118

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 12 cm.

Y: 17,5 cm.

Hamur: 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve orta yoğunlukta ince kireç katkı.

Tanım: Torus profilli ağız kenarlı, düz profil izleyen yüksek boyunlu, boyundan gövdeye geçiş yumuşak, gövde küresel profil izlemekte. Ağızdan çıkıp gövde üstüne bağlanan dikey şerit kulba sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 119

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 12 cm.

Y: 14 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda mikalı ve ince taşçık katkı.

Tanım: Torus profilli ağız kenarlı, hafif içbükey profilli boyunlu, gövde üstü dışbükey

profile sahip. Ağızdan çıkan dikey şerit kulp çok az korunmuş.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 120

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 12,4 cm.

Y: 6,2 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), gözenekli, yoğun ince mikalı, az miktarda ince ve orta irilikte kireç katkı.

Tanım: Dışa çekik yüksek ağız kenarlı, hafif içbükey boyunlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 121

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 15,6 cm.

Y: 8,8 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/4 (kırmızımsı kahverengi), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve ince kireç katkı.

Tanım: Dışa çekik yüksek ağız kenarlı, hafif içbükey boyunlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 122

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 17 cm.

Y: 7,3 cm.

Hamur: 5 YR 4/6 (sarımsı kahverengi), gözenekli, orta yoğunlukta ince mikalı, çok az miktarda ince taşçık katkı.

Tanım: İçe yuvarlatılmış yüksek ağız kenarlı, ağız kenarından boyuna geçiş keskin, boyunda derin yivlendirme bulunmakta.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 123

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 17 cm.

Y: 8,6 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı), gözeneksiz, orta yoğunlukta ince mikalı, az miktarda ince kireç katkı.

Tanım: Dışa çekik yüksek ağız kenarlı, ağız kenarından boyuna geçiş keskin, hafif içbükey profil izleyen yüksek boyunlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 124

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 7 cm.

Y: 5,1 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda ince mikalı ve az miktarda ince kireç katkılı.

Tanım: Dışa sarkık ağız kenarlı, içbükey profilli yüksek boyunlu, boyundan gövdeye geçiş yumuşak, dışa açılan gövde profiline sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 125

Form: Çift kulplu khytra.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 21 cm.

Y: 5,1 cm.

Hamur: 5 YR 4/4 (kırmızımsı kahverengi), ince gözenekli, az miktarda ince kireç ve ince taşçık katkılı.

Tanım: İç yüzeyde içbükey profil yapan dışa sarkık yüksek ağız kenarlı, ağız kenarından boyuna geçiş yumuşak, boyun içbükey profile sahip. Ağız kenarından çıkan dikey şerit kulbun çok az bir kısmı korunmuş.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 126

Form: Çift kulplu khytra.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 19 cm.

Y: 5,5 cm.

Hamur: 5 YR 4/4 (kırmızımsı kahverengi), gözeneksiz, az miktarda ince mikalı, orta yoğunlukta ince kireç ve taşçık katkılı.

Tanım: İç yüzeyde içbükey profil yapan, dış yüzeyi çift oluklu dışa sarkık yüksek ağız kenarlı, ağız kenarından boyuna geçiş yumuşak, boyun içbükey profile sahip. Ağız kenarından çıkan dikey şerit kulbun çok az bir kısmı korunmuş.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 127

Form: Çift kulplu khytra.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 16 cm.

Y: 7,1 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/6 (kırmızı), gözeneksiz, yoğun ince mikalı, orta yoğunlukta ince kireç katkılı.

Tanım: Dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı, düz profil çizen dar boyunlu, boyundan gövdeye

geçiş yumuşak, gövde dışbükey profil izlemekte.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 128

Form: Çift kulplu khytra.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 10 cm.

Y: 5,2 cm.

Hamur: 5 YR 4/4 (kırmızımsı kahverengi), gözeneksiz, orta yoğunlukta ince mikalı, orta yoğunlukta ince kireç ve taşçık katkılı.

Tanım: Dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı, içbükey profilli boyuna sahip, gövde dışbükey profilli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 129

Form: Lekane.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 26,6 cm.

Y: 14,7 cm.

K.Ç: 10 cm.

Hamur:

Tanım: Dışa çekik ağız tablalı, içbükey dar kısa boyunlu, boyundan gövdeye geçiş keskin, gövde kaideye doğru daralan form izlemekte, dış yüzeyinde çıkıntısı olan alçak halka kaideli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 130

Form: Lekane.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 26 cm.

Y: 3,5 cm.

Hamur: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı), ince gözenekli, yoğun ince mikalı ve yoğun kireç katkılı.

Tanım: Dışa sarkık ağız kenarlı, içbükey gövde profiline sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 131

Form: Lekane.

Buluntu yeri: 4B Odası, Bothros I.

K.Ç: 2,5 cm.

Y: 2,3 cm.

Hamur: 10 YR 5/8 (sarımsı kahverengi), ince gözenekli, az miktarda ince kireç katkılı.

Tanım: Alçak halka kaideli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 132

Form: Lopas.

Buluntu yeri: Bothros I.

Y: 5,5 cm.

Hamur: 5 YR 6/1 (gri), gözeneksiz, yoğun ince mikalı ve ince kireç katkılı.

Tanım: Yuvarlatılmış ağız kenarlı iç bükey ağız tablalı, iç yüzeyde ağız tablasının ucu keskin çıkıntı yapmakta iç bükey dar boyunlu, boyunun hemen altında dışbükey profilli bir yumuşak geçişli bir çıkıntı mevcut, gövde hafif içbükey profil izlemekte. Boynun altından çıkan diyagonal kulba sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 133

Form: Lopas.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 19 cm.

Y: 6,6 cm.

Hamur: 10 R 4/2 (soluk kırmızı) yoğun mika ve orta yoğunlukta kireç katkılı.

Tanım: Yuvarlatılmış ağız kenarlı iç bükey ağız tablalı, iç yüzeyde ağız tablasının ucu keskin çıkıntı yapmakta iç bükey dar boyunlu, boyunun hemen altında dışbükey profilli bir yumuşak geçişli bir çıkıntı mevcut, gövde hafif içbükey profil izlemekte, gövde altına geçişte keskin bir dönüş bulunmakta. Boynun altından çıkan diyagonal kulba sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 134

Form: Lopas.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 19 cm.

Y: 4,8 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/4 (kahverengi) yoğun mika, orta yoğunlukta kireç katkılı.

Tanım: Yuvarlatılmış ağız kenarlı iç bükey ağız tablalı, iç yüzeyde ağız tablasının ucu keskin çıkıntı yapmakta, ağız tablasından gövdeye geçiş yumuşak, gövde düz profil izlemekte, gövde altına geçiş keskin.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 135

Form: Lopas.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 19 cm.

Y: 6,6 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı), ince gözenekli, az miktarda mikalı ve az miktarda ince taşçık katkılı.

Tanım: Yuvarlatılmış yüksek ağız kenarlı, ağız kenarından gövdeye geçişte yuvarlatılmış dar bir çıkıntı mevcut, gövde içe doğru daralan profil izlemekte.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 136

Form: Kapak.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 2,2 cm.

D.Ç: 18 cm.

Y: 4,2 cm.

Hamur: 10 YR 5/8 (sarımsı kahverengi), gözenekli, yoğun ince mikalı, yoğun ince ve orta irilikte kireç katkılı.

Tanım: Yuvarlatılmış profilli, üzerinde iki adet yiv bulunan tutamaklı, aşağıya doğru açılan gövde profilli, oturma düzlemi yuvarlatılmış.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 137

Form: Akıtacağı leğen.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 25,4 cm.

Y: 18,5 cm.

D.Ç: 27,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 8/3 (pembe) yoğun mika, orta yoğunlukta kireç katkılı.

Firnis: 2,5 YR 3/1 (koyu kırmızımsı gri).

Tanım: Akıtacağı olduğu tarafta dar uzun mantar ağız kenarı, akıtacağı karşı tarafında ise dışa çekik dar ağız tablalı forma sahip ağız kenarı bulunmakta. İçbükey boyun profiline sahip olan parçanın gövdesi dibe doğru hafif açılarak düz bir şekilde devam etmekte, düz dipli. Kabın ortasında bir adet sepet kulp bulunmakta. Akıtacak ağız kısmı dışa yuvarlatılmış profile sahip.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 138

Form: Ocak.

Buluntu yeri: Bothros I.

A.Ç: 26 cm.

Y: 11,4 cm.

Hamur: 5 YR 7/4 (pembe), gözenekli, yoğun miktarda mikalı, yoğun kireç katkılı.

Yüzey: 5 Y 8/2 (açık sarı), iç ve dış yüzeyde astar uygulaması bulunmakta.

Tanım: İçe ve dışa yuvarlatılmış ağız kenarlı, ağız kenarında korunmuş, ağız kenarını aşan formda bir adet destek bulunmakta, gövde içe doğru düz bir şekilde daralarak ilerlemekte.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 139

Form: Kandil.

Buluntu yeri: Bothros I.

U: 11,5 cm.

Y: 3,1 cm.

G: 6,2 cm.

Hamur: 5 YR 7/1 (Açık gri).

Yüzey: Gley 2 3/5 PB (Lacivertimsi gri).

Tanım: Yuvarlak formlu, sığ hazneli, alçak halka kaideli. Fital deliğinin kenar profili düz. Oldukça dar discus deliğine sahip, discus deliğinin etrafında yivlendirme bulunmakta. Tutamağı aşınmış.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 140

Form: Ekhnus kase.

Buluntu yeri: Bothros II.

A.Ç: 12 cm.

Y: 3,4 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/6 (Kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta kireç katkılı.

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 141

Form: Ekhnus kase.

Buluntu yeri: Bothros II.

A.Ç: 16 cm.

Y: 5,1cm.

Hamur: 2,5 YR 6/4 (gri) az taşçık katkılı.

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 142

Form: Ekhnus kase.

Buluntu yeri: Bothros II.

A.Ç: 19 cm.

Y: 3,9 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta mika ve taşçık katkılı.

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 143

Form: Ekhnus kase.

Buluntu yeri: Bothros II.

A.Ç: 15 cm.

Y: 2,2 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) Sıkı gözenekli, az mika katkılı.

Firnis: 2,5 YR 3/3 (oldukça koyu gri)

Tanım: İçe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 144

Form: Tabak.

Buluntu yeri: Bothros II.

A.Ç: 16 cm.

D.Ç: 9 cm.

Y: 3,9 cm.

Hamur: 10 YR 8/4 (oldukça açık kahverengi) az mika katkılı.

Firnis: 2,5 Y 3/3 (oldukça koyu gri).

Tanım: Düz ağızlı, sığ köşeli gövdeli, halka kaideli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 145

Form: Kalıp yapımı kase.

Buluntu yeri: Bothros II

A.Ç: 11,4 cm.

Y: 9,5 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/4 (kırmızımsı açık kahverengi) az mika katkılı.

Firnis: 2,5 YR 3/3 (oldukça koyu gri).

Tanım: Çentik ağızlı, huni şeklinde derin gövdeli.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 146

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: Bothros II

A.Ç: 9,2 cm

Y: 26,2 cm.

K.Ç: 8,4 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az kireç katkılı.

Yüzey: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı).

Tanım: Dışa çekik yuvarlak ağızlı, silindirik boyunlu, ovoid gövdeli, sığ halka kaideli, dikey kulplu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 147

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: Bothros II.

K.Ç: 8,4 cm.

Y: 22,5 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) orta yoğunlukta mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı).

Tanım: Silindirik boyunlu, ovoid gövdeli, sığ halka kaideli, dikey kulplu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 148

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: Bothros II.

A.Ç: 4,2 cm.

Y: 8,9 cm.
Hamur: 7,5 YR 7/4 (pembe) az mika katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 6/4 (açık kahverengi).
Tanım: Yüksek dışa çekik ağızlı, uzun konik boyunlu, dikey kulplu.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 149
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: Bothros II
A.Ç: 4,3cm.
Y: 8,5 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (Kırmızımsı sarı) Sıkı gözenekli, az mika katkılı
Firnis: 7,5 YR 7/3 (pembe) (sulandırılmış firnis ile yapılmış çok ince açık renk firnis var)
Tanım: Yüksek dışa çekik düz ağızlı, uzun konik boyunlu, dikey kulplu.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 150
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: Bothros II
A.Ç: 4,6 cm.
Y: 10 cm.

Hamur: 10 YR 5/2 (grimsi kahverengi) az mika ve az kireç katkılı.
Yüzey: 10 YR 4/2 (koyu grimsi kahverengi).
Tanım: Dışa çekik yuvarlak ağızlı, uzun dar boyunlu, ovoid gövdeli, dikey kulplu.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 151
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: Bothros II
K.Ç: 8 cm.
Y: 15 cm.

Hamur: 5 YR 6/4 (sarımsı açık kahverengi) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 5 YR 4/3 (kırmızımsı kahverengi).
Tanım: Ovoid gövdeli, sığ konik kaideli.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 152
Form: Tava.
Buluntu yeri: Bothros II
A.Ç: 30 cm.
D.Ç: 27 cm.
Y: 4,5 cm.

Hamur: 5 YR 7/1 (açık gri) orta yoğunlukta taşçık ve kireç katkılı.
Tanım: Dışa çekik sivriltilmiş ağızlı, silindirik sığ gövdeli, düz dipli.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 153
Form: Maltız.
Buluntu yeri: Bothros II
A.Ç: 24 cm.
Y: 6,4 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta taşçık ve kireç katkılı.
Tanım: Dışa çekik dar tablalı ağız kenarlı, şişkin gövdeli, ağız kenarının üzerinde üç adet destek başlığı bulunmaktadır.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: 154
Form: Tabak. (ESC Form 1).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 20 cm.
Y: 5 cm.
K.Ç: 9 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) yoğun kireç ve mika, orta yoğunlukta organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (Kırmızı).
Tanım: Dışa çekik aşağıya sarkık ağızlı, eğimli düz gövdeli, geniş sığ köşeli kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 155
Form: Tabak. (ESC Form 1).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 20 cm.
Y: 4,6 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/6 (kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Dışa çekik aşağıya sarkık ağızlı, eğimli köşeli gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 156
Form: Kase. (ESC Form 1).
Buluntu yeri: 2B Odası.
A.Ç: 19 cm.
Y: 4,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/8 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlatılmış düz ağız kenarlı ve düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 157
Form: Tabak. (ESC Form 1).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 19 cm.
Y: 3,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik yuvarlatılmış ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 158

Form: Tabak. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 27 cm.

Y: 5,8 cm.

Hamur: 10 R 7/6 (açık kırmızı) az kireç, mika ve organik madde katkılı.

Yüzey: 10 YR 8/4 (oldukça soluk kahverengi).

Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik ağızlı, aşağıya doğru daralan düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 159

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 20 cm.

Y: 3,2 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) yoğunlukta mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik yuvarlak ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 160

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 3B Odası.

A.Ç: 29 cm.

Y: 4,2 cm.

Hamur: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı) yoğun mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik köşeli ağız kenarlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 161

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 23 cm.

Y: 3,3 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) orta yoğunlukta kireç, az mika ve organik madde katkılı.

Tanım: Dışa çekik köşeli ağız kenarlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 162

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 26 cm.

Y: 3,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta organik madde, az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı).

Tanım: Dışa çekik köşeli ağız kenarlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 163

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 3B Odası.

A.Ç: 24 cm.

Y: 1,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 4/8 (kırmızı) az mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik köşeli ağız kenarlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 164

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 21 cm.

Y: 4,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik, yuvarlatılmış ağız kenarlı, aşağıya daralan düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 165

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 26 cm.

Y: 3,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta organik madde, az mika katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlak dışa çekik ve hafifçe aşağıya sarkık ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 166

Form: Tabak. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 3,2 cm.

Y: 9,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/4 (açık kırmızımsı kahverengi) az mika ve kum katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (açık kırmızı).

Tanım: Sivri uçlu dışa çekik ağızlı, şişkin boyunlu, omuzdan boyuna kısa dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 167

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 3D Odası

A.Ç: 27 cm.

Y: 7,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) yoğun organik madde ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik aşağıya sarkık ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 168

Form: Tabak. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 27 cm.

Y: 7,1 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik aşağıya sarkık ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 169

Form: Tabak. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 29 cm.

Y: 7,2 cm

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az mika katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik aşağıya sarkık köşeli ağız kenarlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 170

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 24 cm.

Y: 4,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) yoğun kireç, az mika ve organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik aşağıya sarkık ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 171

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 3D Odası

A.Ç: 28 cm.

Y: 3,1 cm.

Hamur: 7,5 YR 8/3 (pembe) orta yoğunlukta organik madde, az kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik, aşağıya sarkık ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 172

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 25 cm.

Y: 1,6 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/1 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik köşeli ağız kenarlı.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 173

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 2B Odası.

A.Ç: 19 cm.

Y: 1,8 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış dışa çekik tablalı ağız kenarlı ve düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 174

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 23 cm.

Y: 3,3 cm.

Hamur: 10 R 7/8 (açık kırmızı) yoğun organik madde, az mika katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik köşeli ağız kenarlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 175

Form: Kase. (ESC Form 1).

Buluntu yeri: 2D Odası.

K.Ç: 9,2 cm.

Y: 2,8 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta organik madde katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 5/8 (kırmızı).

Tanım: Geniş köşeli kaideli, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 176**Form:** Tabak. (ESC Form 1).**Buluntu yeri:** 3D Odası**K.Ç:** 7,5 cm.**Y:** 3,5 cm.**Hamur:** 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta organik madde, az mika ve kireç katkı.**Yüzey:** 2,5 YR 4/8 (kırmızı).**Tanım:** Sığ, geniş ve düz kaideli, eğimli düz gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 177****Form:** Tabak. (ESC Form 1).**Buluntu yeri:** 3D Odası**K.Ç:** 8 cm.**Y:** 2,1 cm.**Hamur:** 7,5 YR 7/4 (pembe) orta yoğunlukta organik madde, az mika katkı.**Yüzey:** 10 R 4/6 (kırmızı).**Tanım:** Sığ, geniş ve düz kaideli, eğimli düz gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 178****Form:** Tabak. (ESC Form 1).**Buluntu yeri:** 3D Odası.**K.Ç:** 7 cm.**Y:** 3 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az kireç katkı.**Yüzey:** 10 R 4/8 (kırmızı).**Tanım:** Geniş köşeli sığ kaideli, eğimli köşeli gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 179****Form:** Kase. (ESC Form 1).**Buluntu yeri:** 1D Odası.**K.Ç:** 11 cm.**Y:** 1,5 cm.**Hamur:** 10 R 6/8 (kırmızı) az kireç ve mika katkı.**Yüzey:** 10 R 5/8 (açık kırmızı).**Tanım:** Düz ve sığ kaideli, keskin gövde altlı.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 180****Form:** Kase.**Buluntu yeri:** 2B Odası.**K.Ç:** 10 cm.**Y:** 2,6 cm.**Hamur:** 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) az mika ve kireç katkı.**Yüzey:** 2,5 YR 4/8 (kırmızı).**Tanım:** Düz ve geniş halka kaideli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 181****Form:** Tabak. (ESC Form 1).**Buluntu yeri:** 4B Odası.**K.Ç:** 9 cm.**Y:** 2,6 cm.**Hamur:** 10 R 6/8 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkı.**Astar:** 10 R 5/8 (kırmızı).**Tanım:** Geniş köşeli sığ kaideli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 182****Form:** Kase. (ESC Form 2).**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 15 cm.**Y:** 3 cm.**K.Ç:** 8 cm.**Hamur:** 10 R 7/8 (açık kırmızı) yoğun mika ve organik madde katkı.**Yüzey:** 2,5 YR 5/8 (kırmızı).**Tanım:** Yuvarlak düz ağızlı, sığ eğimli gövdeli, düz dipli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 183****Form:** Kase. (ESC Form 2).**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 14 cm.**Y:** 2,8 cm.**K.Ç:** 7,4 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) yoğun organik madde, kireç katkı.**Yüzey:** 10 R 5/8 (kırmızı).**Tanım:** Yuvarlak düz ağızlı, eğimli düz gövdeli, düz gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 184****Form:** Kase. (ESC Form 2).**Buluntu yeri:** 2B Odası.**A.Ç:** 19 cm.**Y:** 3,8 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/6 (kırmızı) az mika ve organik madde katkı.**Yüzey:** 10 R 5/6 (kırmızı).**Tanım:** Yuvarlatılmış düz ağız kenarlı ve düz gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 185****Form:** Kase. (ESC Form 2).

Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 17 cm.
Y: 3,4 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/8 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlak düz ağızlı, eğimli düz gövdeli, düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 186
Form: Tabak. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 4D Odası.
A.Ç: 18 cm.
Y: 3,4 cm.
Hamur: 10 R 6/6 (açık kırmızı), kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).
Tanım: Dışa çekik yuvarlatılmış ağızlı, eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 187
Form: Kase. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 19 cm.
Y: 4,8 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).
Tanım: Dışa çekik yuvarlatılmış ağızlı, eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 188
Form: Kase. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 3D Odası
A.Ç: 19 cm.
Y: 3,7 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) orta yoğunlukta organik madde, az mika, şamot ve kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 4/8 (Kırmızı).
Tanım: Dışa çekik yuvarlak ağız kenarlı, eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 189
Form: Kase.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 21 cm.
Y: 4,1 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) az mika ve kireç, orta yoğunlukta organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 6/8 (açık kırmızı).

Tanım: Yuvarlak düz ağızlı, eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 190
Form: Kase. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 18 cm.
Y: 3 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) az mika, yoğun kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlak düz ağızlı, eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 191
Form: Kase. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 18 cm.
Y: 3,4 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlak düz ağızlı, eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 192
Form: Kase. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 19 cm.
Y: 3,4 cm.
Hamur: 7,5 YR 8/4 (pembe) orta yoğunlukta kireç, mika ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).
Tanım: Dışa çekik yuvarlak ağız kenarlı, eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 193
Form: Kase. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 1B Odası.
A.Ç: 19 cm.
Y: 3,7 cm.
Hamur: 10 R 6/6 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlatılmış düz ağızlı, düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 194
Form: Kase. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 22 cm.

Y: 2,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta mika, kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlak düz ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 195

Form: Kase. (ESC Form 2).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 21 cm.

Y: 2,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 10 R 6/8 (açık kırmızı).

Tanım: Dışa doğru yuvarlatılmış ağızlı, verev gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 196

Form: Kase. (ESC Form 2).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 22 cm.

Y: 2,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta mika, kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlak düz ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 197

Form: Kase. (ESC Form 2).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 16 cm.

Y: 1,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) az kireç, mika ve orta yoğunlukta organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 4/4 (soluk kırmızı).

Tanım: Kalın düz ağız kenarlı, aşağıya doğru daralan düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 198

Form: Kase. (ESC Form 2).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 17 cm.

Y: 2,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika, orta yoğunlukta organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 6/8 (açık kırmızı).

Tanım: Yuvarlak düz ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 199

Form: Kase. (ESC Form 2).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 19 cm.

Y: 3,1 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlak dışa çekik ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 200

Form: Kase. (ESC Form 2).

Buluntu yeri: 4D Odası.

A.Ç: 17 cm.

K.Ç: 10 cm.

Y: 3,6 cm.

Hamur: 10 R 6/6 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik yuvarlatılmış ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 201

Form: Kase. (ESC Form 2).

Buluntu yeri: 1B Odası.

A.Ç: 19 cm.

Y: 2,8 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış düz ağızlı, düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 202

Form: Tabak. (ESC Form 2).

Buluntu yeri: 4D Odası.

A.Ç: 22 cm.

Y: 3,9 cm.

Hamur: 10 R 7/6 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik yuvarlatılmış ağızlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 203

Form: Kase. (ESC Form 2).

Buluntu yeri: 3D Odası

A.Ç: 19 cm.
Y: 3,6 cm.
Hamur: 7,5 YR 8/4 (pembe) az kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı)
Tanım: Yuvarlak ağızlı, eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 204
Form: Kase. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 2B Odası.
A.Ç: 18 cm.
Y: 2,4 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlatılmış düz ağız kenarlı ve düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 205
Form: Kase. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 2B Odası.
A.Ç: 16 cm.
Y: 2,4 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlatılmış düz ağız kenarlı ve düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 206
Form: Tabak. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 3D Odası.
K.Ç: 9,5 cm.
Y: 2,8 cm.
Hamur: 5 YR 5/8 (sarımsı kırmızı), az miktarda kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (Kırmızı).
Tanım: Geniş köşeli sığ kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 207
Form: Tabak. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 3B Odası.
K.Ç: 8 cm.
Y: 2,8 cm.
Hamur: 5 YR 8/4 (pembe) orta yoğunlukta kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).
Tanım: Geniş köşeli ve sığ ve kaideli, eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 208
Form: Tabak. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 3D Odası
K.Ç: 9 cm.
Y: 2,1 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).
Tanım: Geniş köşeli sığ kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 209
Form: Kase. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 2D Odası.
K.Ç: 24 cm.
Y: 3,3 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/6 (kırmızı) az kireç, mika ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).
Tanım: Geniş ve kısa halka kaideli, eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 210
Form: Tabak. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 4D Odası.
K.Ç: 12 cm.
Y: 2 cm.
Hamur: 10 R 7/6 (açık kırmızı), kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 10 R 6/8 (açık kırmızı).
Tanım: Geniş köşeli sığ kaideli, eğimli köşeli gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 211
Form: Tabak. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 1D Odası.
K.Ç: 8,8 cm.
Y: 1,5 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az kireç ve mika, orta yoğunlukta organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).
Tanım: Sığ, geniş ve düz kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 212
Form: Kase. (ESC Form 2).
Buluntu yeri: 1D Odası.
K.Ç: 10 cm.
Y: 2,6 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).
Tanım: Düz ve sığ kaideli, keskin gövde altlı.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 213

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 11 cm.

Y: 5,3 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) yoğun mika, orta yoğunlukta kireç, az organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (açık kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 214

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 11 cm.

Y: 5,3 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) yoğun mika, orta yoğunlukta kireç, az organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (açık kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 215

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 9 cm.

Y: 3,8 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı) az kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 216

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 11 cm.

Y: 4 cm.

Hamur: 7,5 YR 8/6 (pembemsi kırmızı) az mika ve orta yoğunlukta organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, aşağıya doğru düz daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 217

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 12 cm.

Y: 4,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) yoğun mika, orta yoğunlukta organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 218

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 15 cm.

Y: 4,1 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika, orta yoğunlukta kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 219

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 4D Odası.

A.Ç: 12 cm.

Y: 4,1 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 220

Form: Kase.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 16 cm.

Y: 3,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (açık kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 221

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 10 cm.

Y: 2,3 cm.

Hamur: 10 R 6/8 (açık kırmızı) az kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 222

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 1B Odası.

A.Ç: 13 cm.

Y: 4 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 5/4 (kırmızımsı kahverengi).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, aşağıya doğru daralan yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 223

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 1B Odası.

A.Ç: 13 cm.

Y: 3,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (açık kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 224

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 12 cm.

Y: 4,2 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızı sarı) yoğun mika, orta yoğunlukta kireç, az organik madde katkılı.

Yüzey: 5 YR 4/1 (koyu gri).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 225

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 13 cm.

Y: 4,7 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 226

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 13 cm.

Y: 4,7 cm.

Hamur: 5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı) az mika ve organik madde katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 5/6 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 227

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 11 cm.

Y: 4 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı), orta yoğunlukta organik madde, az kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 228

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 16 cm.

Y: 4,3 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta mika ve organik madde katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 5/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 229

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 12 cm.

Y: 3,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 4/6 (kırmızı) az mika ve organik madde katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 8/4 (pembe).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 230

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 10 cm.

Y: 3,1 cm.

Hamur: 10 R 8/4 (pembe) az mika katkılı.

Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 231

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 16 cm.

Y: 4 cm.

Hamur: 10 R 8/3 (pembe) az mika katkılı.

Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 232

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 12 cm.

Y: 3 cm.

Hamur: 7,5 YR 8/6 (kırmızımsı sarı) az mika ve organik madde katkılı.

Yüzey: 5 YR 5/4 (kırmızımsı kahverengi).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 233

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 3D Odası

A.Ç: 17 cm.

Y: 4,4 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az kireç, mika ve organik madde katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 234

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 3B Odası.

A.Ç: 12 cm.

Y: 3,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) orta yoğunlukta kireç katkılı

Yüzey: 2,5 YR 4/4 (kırmızımsı kahverengi).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 235

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 10 cm.

Y: 3,8 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) yoğun kireç, orta yoğunlukta organik madde, az mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 236

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 12 cm.

Y: 4,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta mika ve organik madde, az kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 237

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 3D Odası

A.Ç: 15 cm.

Y: 4,4 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) az kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (Kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 238

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 3D Odası

A.Ç: 17 cm.

Y: 4,3 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) az kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı)

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 239

Form: Tabak. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 3D Odası

A.Ç: 12 cm.

Y: 5,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta organik madde, az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 240

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 4D Odası.

A.Ç: 14 cm.

Y: 3,6 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 6/6 (açık kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 241

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 4D Odası.

A.Ç: 11 cm.

Y: 3,5 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı), ince kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 242

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 4D Odası.

A.Ç: 9 cm.

Y: 4 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 6/8 (açık kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 243

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 11 cm.

Y: 3 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) yoğun organik madde, az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 5/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 244

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 16 cm.

Y: 3,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) yoğun mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 6/8 (açık kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 245

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 12 cm.

Y: 3 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az kireç ve organik madde, orta yoğunlukta mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 246

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 15 cm.

Y: 3,2 cm.

Hamur: 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 247

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 9 cm.

Y: 4,1 cm.

K.Ç: 4,4 cm.

Hamur: 2,5 YR 4/8 (kırmızı) az kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli, düğme kaideli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 248

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 9 cm.

Y: 3,2 cm.

K.Ç: 4 cm.

Hamur: 2,5 YR 4/8 (kırmızı) az kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli, düğme kaideli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 249

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 13 cm.

Y: 4,1 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta mika ve organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 250

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 12,2 cm.

Y: 2,8 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 251

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 10 cm.

Y: 2,8 cm.

Hamur: 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı) az mika katkılı.

Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 252

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 12 cm.
Y: 2,6 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az mika ve organik madde katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 253
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 3 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/6 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 254
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 1B Odası.
A.Ç: 14 cm.
Y: 2,1 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 255
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 1B Odası.
A.Ç: 17 cm.
Y: 2,5 cm.
Hamur: 10 R 6/8 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 6/6 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 256
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 3B Odası.
A.Ç: 12 cm.
Y: 3,2 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/6 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 257
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 13 cm.
Y: 3,8 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) az mika, orta yoğunlukta kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 5 YR 4/1 (koyu gri).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 258
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 12 cm.
Y: 4,1 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) yoğun organik madde, az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 6/8 (açık kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 259
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 10 cm.
Y: 3,7 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta organik madde, az kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 260
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 3B Odası.
A.Ç: 11 cm.
Y: 3,5 cm.
Hamur: 2,6 YR 8/4 (pembe) az kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 261
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 12 cm.
Y: 3,7 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) yoğun mika ve organik madde, az kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/8 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 262
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 12 cm.

Y: 4,2 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) yoğun kireç, az organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 263
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 3,4 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğunlukta kireç, az mika ve organik madde orta katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 264
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 11 cm.
Y: 3,5 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) az mika, kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/6 (kırmızımsı sarı)
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 265
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 10 cm.
Y: 3,8 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı)
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 266
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 17 cm.
Y: 2,9 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta organik madde, az mika katkılı.
Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 267
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 11 cm.
Y: 4,3 cm.

Hamur: 2,5 6/8 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 268
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 3,4 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) yoğun mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 269
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 12 cm.
Y: 4 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 270
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 19 cm.
Y: 4,1 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (Kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 271
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 4,1 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) orta yoğunlukta organik madde, az mika katkılı.
Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 272
Form: Kase. (ESC Form 3).
Buluntu yeri: 4D Odası.
A.Ç: 14 cm.
Y: 3,3 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 273

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 4D Odası.

A.Ç: 13 cm.

Y: 3,8 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) az kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahverengi).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 274

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 4D Odası.

A.Ç: 14 cm.

Y: 3,5 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 275

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 3B Odası.

A.Ç: 12 cm.

Y: 3,3 cm.

Hamur: 10 R 6/8 (açık kırmızı) az kireç, mika ve organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 276

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 13 cm.

Y: 4,9 cm.

Hamur: 10 R 6/6 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 277

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 3D Odası

A.Ç: 17 cm.

Y: 5,3 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (Kırmızımsı Sarı), kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 3/6 (Koyu Kırmızı).

Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 278

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 2D Odası.

K.Ç: 5,6 cm.

Y: 2 cm.

Hamur: 10 R 6/8 (açık kırmızı) yoğun kireç, orta yoğunlukta organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Halka kaideli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 279

Form: Kase. (ESC Form 3).

Buluntu yeri: 4D Odası.

K.Ç: 6,3 cm.

Y: 3,3 cm

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: Halka kaideli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 280

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 17 cm.

K.Ç: 10 cm.

Y: 4 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az mika katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: İçe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli, sivri uçlu halka kaideli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 281

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 20 cm.

K.Ç: 12 cm.

Y: 4 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı), mika katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: İçe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli, sivri uçlu halka kaideli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 282

Form: Tabak. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 20 cm.

K.Ç: 10 cm.

Y: 4,5 cm.

Hamur: 10 YR 6/3 (soluk kahverengi) yoğun organik madde, az kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlak içe dönük ağızlı, yuvarlak sığ gövdeli, sığ sivri uçlu halka kaide.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 283

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 17 cm.

K.Ç: 9 cm.

Y: 3,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/6 (kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/6 (kırmızı).

Tanım: İçe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli, sivri uçlu sığ kaideli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 284

Form: Tabak. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 13 cm.

Y: 2,9 cm.

Hamur: 10 R 7/6 (açık kırmızı) az mika katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: İçe kavisli ağza sahip tabak ağız parçası.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 285

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 2B Odası.

A.Ç: 19 cm.

Y: 3,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (açık kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış düz ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 286

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 3B Odası.

A.Ç: 17 cm.

Y: 2,5 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış içe dönük ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 287

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 3B Odası.

A.Ç: 18 cm.

Y: 2,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) orta yoğunlukta mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış içe dönük ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 288

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 1B Odası.

A.Ç: 23 cm.

Y: 3,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 6/8 (açık kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış düz ağızlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 289

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 17 cm.

Y: 2,4 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızı sarı) az mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/6 (kırmızı).

Tanım: İçe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 290

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 3B Odası.

A.Ç: 17 cm.

Y: 3,4 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta mika katkılı.

Yüzey: 10 R 6/8 açık kırmızı.

Tanım: Yuvarlatılmış içe dönük ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 291

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 3B Odası.

A.Ç: 19 cm.

Y: 2,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 4/8 (kırmızı) orta yoğunlukta kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış içe dönük ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 292

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 3D Odası

A.Ç: 24 cm.

Y: 3,5 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (Kırmızımsı Sarı) az mika, kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (Kırmızı).

Tanım: İçe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 293

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 24 cm.

Y: 3,5 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış içe dönük ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 294

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 20 cm.

Y: 2,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) az mika, organik madde ve kireç katkılı.

Yüzey: 10R 4/6 (kırmızı).

Tanım: İçe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 295

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 27 cm.

Y: 4,6 cm.

Hamur: 2,5 YR 4/8 (kırmızı) az kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış içe dönük ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 296

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 19 cm.

Y: 3,3 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (kırmızı) az kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 6/8 (açık kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış, içe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 297

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 19 cm.

Y: 2,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) az kireç, mika ve taşçık, orta yoğunlukta organik madde katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış ağızlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 298

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 25 cm.

Y: 2,8 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 5/8 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlatılmış içe dönük ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 299

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 25 cm.

Y: 3,2 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızı) orta yoğunlukta mika, kireç ve organik madde.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlak içe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 300

Form: Kase. (ESC Form 4).

Buluntu yeri: 2B Odası.

A.Ç: 24 cm.

Y: 4,5 cm.

Hamur: 10 YR 6/3 (soluk kahverengi) az kireç katkılı.

Yüzey: 10 YR 6/2 (açık kahverengimsi gri).

Tanım: Yuvarlak içe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 301**Form:** Kase. (ESC Form 4).**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 21 cm.**Y:** 3,1 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) yoğun mika katkılı.**Yüzey:** 2,5 YR 4/8 (kırmızı).**Tanım:** Yuvarlak içe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 302****Form:** Kase. (ESC Form 4).**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 18 cm.**Y:** 2,6 cm.**Hamur:** 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) orta yoğunlukta organik madde, az mika katkılı.**Yüzey:** 2,5 YR 4/8 (kırmızı).**Tanım:** Yuvarlak içe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 303****Form:** Kase. (ESC Form 4).**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 22 cm.**Y:** 2,8 cm.**Hamur:** 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta mika ve az organik madde katkılı.**Yüzey:** 2,5 YR 4/8 (kırmızı).**Tanım:** Yuvarlak içe çekik ağızlı, yuvarlak gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 304****Form:** Kase. (ESC Form 4).**Buluntu yeri:** 3D Odası.**A.Ç:** 23 cm.**Y:** 3,8 cm.**Hamur:** 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) yoğun mika, orta yoğunlukta organik madde, az kireç ve şamot katkılı.**Yüzey:** 10 R 4/8 (kırmızı).**Tanım:** İçe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 305****Form:** Kase. (ESC Form 4).**Buluntu yeri:** 3D Odası.**A.Ç:** 20 cm.**Y:** 3,2 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahverengi) az kireç katkılı.**Yüzey:** 10 R 4/6 (kırmızı).**Tanım:** İçe çekik ağızlı, yuvarlak gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 306****Form:** Kase. (ESC Form 4).**Buluntu yeri:** 1B Odası.**A.Ç:** 32 cm.**Y:** 5,4 cm.**Hamur:** 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı) az kireç, mika ve organik madde katkılı.**Yüzey:** 7,5 YR 4/1 (koyu gri).**Tanım:** Yuvarlak içe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları,**Kat. No: 307****Form:** Kase. (ESC Form 4).**Buluntu yeri:** 1B Odası.**A.Ç:** 36 cm.**Y:** 5,6 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.**Yüzey:** 2,5 YR 6/4 (kırmızımsı kahverengi).**Tanım:** Yuvarlak içe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 308****Form:** Kase. (ESC Form 4).**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 18 cm.**Y:** 2,9 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta mika, kireç ve az organik madde katkılı.**Yüzey:** 2,5 YR 4/8 (kırmızı).**Tanım:** Yuvarlak ağızlı, içe dönük gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 309****Form:** Kase. (ESC Form 4).**Buluntu yeri:** 1D Odası.**A.Ç:** 25 cm.**Y:** 4 cm.**Hamur:** 2,5 R 6/8 (açık kırmızı) az kireç katkılı.**Yüzey:** 10 R 5/8 (kırmızı).**Tanım:** Yuvarlatılmış içe çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 310****Form:** Kase. (ESC Form 4).**Buluntu yeri:** 4B Odası.

K.Ç: 11 cm.
Y: 1,9 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Astar: 10 R 5/8 (kırmızı).
Tanım: Sivri uçlu sığ halka kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları

Kat. No: 311
Form: Kase. (ESC Form 4).
Buluntu yeri: 3B Odası.
K.Ç: 11 cm.
Y: 1,9 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı).
Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).
Tanım: Sığ sivri uçlu halka kaide, geniş sığ dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 312
Form: Kase. (ESC Form 4).
Buluntu yeri: 3B Odası.
K.Ç: 15 cm.
Y: 2,1 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı).
Yüzey: 2,5 YR 5/8 (kırmızı).
Tanım: Sığ sivri halka uçlu kaide, geniş sığ dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 313
Form: Tabak. (ESC Form 4).
Buluntu yeri: 3D Odası.
K.Ç: 12 cm.
Y: 1,8 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az mika katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).
Tanım: Sığ sivri uçlu halka kaide.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 314
Form: Kase. (ESC Form 4).
Buluntu yeri: 3B Odası.
K.Ç: 16 cm.
Y: 2,9 cm.
Hamur: 2,5 YR 8/4 (pembe).
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Sığ sivri uçlu halka kaide, geniş sığ dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 315
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 11 cm.
Y: 4,9 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/6 (kırmızı) az kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Düz ağızlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 316
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 10 cm.
Y: 4 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) orta yoğunlukta mika, az kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).
Tanım: Düz ağızlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 317
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 3B Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 5,5 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az mika katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (Kırmızı).
Tanım: Ucu sivri düz ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 318
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 10,5 cm.
Y: 3,7 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).
Tanım: Düz ağızlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 319
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 10 cm.
Y: 3,8 cm.
Hamur: 5 YR 8/4 (pembe) az kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Ucu sivri ağızlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 320
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 1D Odası.
A.Ç: 11,5 cm.

Y: 4,1 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) az kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).
Tanım: Düz ağız kenarı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 321
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 6,9 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) yoğun kireç, orta yoğunlukta organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).
Tanım: Sivri uçlu ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 322
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 10 cm.
Y: 3,4 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) az mika, orta yoğunlukta kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlak düz ağızlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 323
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 14 cm.
Y: 4,2 cm.
Hamur: 10 R 6/8 (koyu kırmızı) az mika katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).
Tanım: İçe dönük ağızlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 324
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 2B Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 4,2 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/6 (kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 5/8 (açık kırmızı).
Tanım: Yuvarlatılmış düz ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 325
Form: Kase. (ESC Form 5).

Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 11 cm.
Y: 3,3 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az mika, kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 4/8 (kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 326
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 11 cm.
Y: 3,6 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) yoğun organik madde, az kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).
Tanım: Düz ağızlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 327
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 12 cm.
Y: 3,8 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Sivri ağızlı, aşağıya doğru açılı daralan gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 328
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 3,6 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta organik madde, az kireç ve taşçık katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlak ağızlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 329
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 14 cm.
Y: 4,3 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/8 (kırmızı).
Tanım: Düz ağızlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 330**Form:** Kase. (ESC Form 5).**Buluntu yeri:** 3D Odası.**A.Ç:** 14 cm.**Y:** 4,1 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az kireç katkı.**Yüzey:** 10 R 5/8 (kırmızı).**Tanım:** Düz ağızlı, yuvarlak gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 331****Form:** Kase. (ESC Form 5).**Buluntu yeri:** 1D Odası.**A.Ç:** 11 cm.**Y:** 3,4 cm.**Hamur:** 10 R 6/8 (açık kırmızı) az kireç katkı.**Yüzey:** 2,5 YR 5/8 (kırmızı).**Tanım:** Düz ağız kenarlı, küresel gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 332****Form:** Kase. (ESC Form 5).**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 12 cm.**Y:** 3,2 cm.**Hamur:** 2,5 YR 5/8 (kırmızı) orta yoğunlukta mika katkı.**Yüzey:** 10 R 4/8 (kırmızı).**Tanım:** Yuvarlak düz ağızlı, düz gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 333****Form:** Kase. (ESC Form 5).**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 10 cm.**Y:** 2,3 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika ve organik madde katkı.**Yüzey:** 2,5 YR 4/8 (kırmızı).**Tanım:** Ucu sivri ağızlı, düz gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 334****Form:** Kase. (ESC Form 5).**Buluntu yeri:** 3D Odası.**A.Ç:** 19 cm.**Y:** 4,7 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az kireç katkı.**Yüzey:** 10 R 4/8 (kırmızı).**Tanım:** Düz ağızlı, yuvarlak gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 335****Form:** Kase. (ESC Form 5).**Buluntu yeri:** 3B Odası.**A.Ç:** 14 cm.**Y:** 3,9 cm.**Hamur:** 2,5 YR 5/4 (kırmızımsı kahverengi) az mika katkı.**Yüzey:** 2,5 YR 5/6 (kırmızı).**Tanım:** Yuvarlak ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 336****Form:** Kase. (ESC Form 5).**Buluntu yeri:** 2B Odası.**A.Ç:** 24 cm.**Y:** 4,2 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/8 (kırmızı) az mika ve kireç katkı.**Yüzey:** 10 R 5/6 (kırmızı).**Tanım:** Yuvarlatılmış, hafifçe içe dönük ağız kenarlı, düz gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 337****Form:** Tabak. (ESC Form 5).**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 21,4 cm.**Y:** 4,6 cm.**K.Ç:** 15,2 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az kireç ve mika, yoğun organik madde katkı.**Yüzey:** 2,5 YR 4/8 (kırmızı).**Tanım:** Yuvarlak çentik ağızlı, yuvarlak sığ gövdeli, düz iç bükey dipli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 338****Form:** Tabak. (ESC Form 5).**Buluntu yeri:** 3D Odası.**K.Ç:** 5,5 cm.**Y:** 2,5 cm.**Hamur:** 2,5 Y 6/6 (açık kırmızı) az mika katkı.**Yüzey:** 10 R 5/6 (kırmızı).**Tanım:** Sivri uçlu halka kaideli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 339****Form:** Kase. (ESC Form 5).**Buluntu yeri:** 1B Odası.**A.Ç:** 6 cm.**Y:** 2,5 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).
Tanım: Aşağıya doğru daralan alçak halka kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 340
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 4D Odası.
K.Ç: 4,7 cm.
Y: 1,7 cm.
Hamur: 10 R 7/6 (açık kırmızı) az mika katkılı.
Yüzey: 10 R 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Halka kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 341
Form: Kase. (ESC Form 5).
Buluntu yeri: 3D Odası
K.Ç: 4,2 cm.
Y: 2,2 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı), orta yoğunlukta kireç, organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).
Tanım: Yüksek halka kaideli, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları

Kat. No: 342
Form: Kase. (ESA ?).
Buluntu yeri: 2B Odası
A.Ç: 12 cm.
Y: 3,6 cm.
Hamur: 2,5 YR 3/6 (koyu kırmızı), orta yoğunlukta kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/6 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlak hafif dışa çekik ağızlı, eğimli ve köşeli gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları

Kat. No: 343
Form: Tabak. (ESB ?).
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 24 cm.
Y: 5,2 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az mika ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).
Tanım: Tablasında iki sıra yiv olan düz ağız kenarlı, eğimli düz gövdeli, gövde içinde çentik dizisi bulunmaktadır.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 344 (PW?)⁸⁶⁶.
Form: Kase.

Buluntu yeri: 1D Odası.
A.Ç: 33 cm.
Y: 11,3 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/6 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/6 (kırmızı).
Tanım: Yüksek ve düz ağız kenarlı, aşağıya doğru düz daralan gövdeli, ağzın altında omega kulplu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 345
Form: Tepsi. (ESC).
Buluntu yeri: 1D Odası.
A.Ç: 29,2 cm.
Y: 3,4 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/6 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlatılmış içe dönük ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 346
Form: Tepsi. (ESC).
Buluntu yeri: 1D Odası.
A.Ç: 48 cm.
Y: 5,5 cm.
K.Ç: 35 cm.
Hamur: 10 R 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta organik madde katkılı, az mika, kireç ve kum katkılı.
Yüzey: 10 R 6/8 (kırmızı).
Tanım: Dışa dönük, tablalı ağız kenarı, yuvarlak sığ gövdeli, alta doğru sivri sığ kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 347
Form: Kapak. (ESC).
Buluntu yeri: 3B Odası.
A.Ç: 16,6 cm.
Y: 2 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika ve kalker katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/8 (kırmızı).
Tanım: Dışa çekik yuvarlak ağızlı, dik ve sığ gövdeli, ucu sivri sığ kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 348
Form: Khytra.
Buluntu yeri: 3B Odası.
A.Ç: 19 cm.
Y: 9,8 cm.

⁸⁶⁶ Pontik ware (Pontus malı).

Hamur: 2,5 YR 3/1 (koyu kırmızımsı gri) yoğun kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 5/1 (kırmızımsı gri).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, torba gövdeli, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 349

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 17 cm.

Y: 7,1 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) yoğun kireç ve organik madde, az mika katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 5/2 (kahverengi).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, üzeri yivli torba gövdeli, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 350

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 16 cm.

Y: 56,7 cm.

Hamur: 5 YR 4/6 (sarımsı kırmızı) yoğun kireç ve organik madde, az mika katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 4/4 (kırmızımsı kahverengi).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, torba gövdeli, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 351

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 21 cm.

Y: 8,8 cm.

Hamur: 7,5 YR 4/3 (kahverengi) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 4/2 (kahverengi).

Tanım: Dışa çekik, yuvarlatılmış, tablalı ağız kenarı, aşağıya doğru düz genişleyen gövdeli, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 352

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 19 cm.

Y: 5,7 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) yoğun kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 10 YR 6/4 (soluk kırmızı).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, torba gövdeli, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 353

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 16 cm.

Y: 5,8 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/1 (kahverengi) yoğun kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 5/2 (kahverengi).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, torba gövdeli, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 354

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 19 cm.

Y: 4,8 cm.

Hamur: 7,5 YR 4/3 (kahverengi) az kireç, taşçık ve organik madde katkılı.

Yüzey: 10 YR 3/2 (oldukça koyu grimsi kahverengi).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, torba gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 355

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 19 cm.

Y: 7,3cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 5/2 (kahverengi).

Tanım: Dışa çekik, yuvarlatılmış, tablalı ağız kenarı, aşağıya doğru düz genişleyen gövdeli, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 356

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 18 cm.

Y: 5 cm.

Hamur: 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı) yoğun kireç ve organik madde, az mika katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 5/2 (kahverengi).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, torba gövdeli, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 357

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 20 cm.

Y: 4,6 cm.

Hamur: 7,5 YR 4/6 (kahverengi) az mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/4 (kırmızımsı kahverengi).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, torba gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 358

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 20 cm.

Y: 5,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 4/8 (kırmızı) yoğun kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, torba gövdeli, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 359

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 17 cm.

Y: 4,9 cm.

Hamur: 5 YR 4/1 (koyu gri) yoğun kireç, şamot ve organik madde katkılı.

Yüzey: 2,5 Y 3/1 (çok koyu gri).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarlı, torba gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 360

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 21 cm.

Y: 4,2 cm.

Hamur: 5 YR 4/6 (sarımsı kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 5 YR 2,5/1 (siyah).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, torba gövdeli, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 361

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 18 cm.

Y: 5,8 cm.

Hamur: 2,5 YR 4/6 (kırmızı) orta yoğunlukta kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 5 YR 4/1 (koyu gri).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, torba gövdeli, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 362

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 17 cm.

Y: 11,4 cm.

Hamur: 5 YR 5/8 (açık kırmızı) yoğun kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahverengi).

Tanım: Yüksek dışa çekik ağızlı, dikey kulplu, dışa genişleyen yuvarlak gövdeli, torba dipli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 363

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 20 cm.

Y: 11,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 4/1 (koyu kırmızı).

Tanım: Dışa çekik, yuvarlatılmış, tablalı ağız kenarlı, aşağıya doğru düz genişleyen ve keskin açılı daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 364

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 2 cm.

Y: 7,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) yoğun mika, kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 5 YR 3/1 (çok koyu gri).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, keskin açılı dışa çekik düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 365

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 14 cm.

Y: 6,9 cm.

Hamur: 5 YR 5/8 (sarımsı kırmızı).

Yüzey: 2,5 YR 2,5/1 (kırmızımsı siyah).

Tanım: Düz ağızlı, aşağıya daralan kısa boyunlu, aşağıya dışa doğru düz genişleyip keskin açılı daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 366

Form: Khytra.

Buluntu yeri: 2B Odası.

A.Ç: 15 cm.

Y: 6,3 cm.

Hamur: 2,5 YR 4/1 (koyu kırmızımsı gri) az kireç, mika ve taşçık katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/4 (kırmızımsı kahverengi).
Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, dışa eğimli torba gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 367
Form: Khytra.
Buluntu yeri: 2B Odası.
A.Ç: 10 cm.
Y: 4,2 cm.
Hamur: 2,5 YR 3/1 (çok koyu gri) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 5 YR 7/4 (pembe).
Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, dışa eğimli torba gövdeli, kulak formu dikey kulplu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 368
Form: Kapak.
Buluntu yeri: 3B Odası.
T.Ç: 3,3 cm.
A.Ç: 17 cm.
Y: 4,4 cm.
Hamur: 10 YR 6/2 (açık kahvemsı gri) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/1 (kırmızımsı gri).
Tanım: Üzeri yivli eğimli düz kapak, konik tutamaklı.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 369
Form: Kapak.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 4,3 cm.
Hamur: 5 YR 3/1 (çok koyu gri) orta yoğunlukta mika, kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/1 (kırmızımsı kahverengi).
Tanım: Düğme tutamaklı, eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 370
Form: Kapak.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 6 cm (korunan çap).
Y: 4,4 cm.
Hamur: 5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta organik madde, az kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Omurgalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 371
Form: Kapak.
Buluntu yeri: 2D Odası.
K.Ç: 24 cm.
Y: 2,3 cm.
Hamur: 5 YR 3/1 (çok koyu gri) orta yoğunlukta organik madde katkılı.
Yüzey: 5 YR 3/1 (çok koyu gri).
Tanım: Aşağıya doğru sivrilen halka kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 372
Form: Tava.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 25 cm.
Y: 4,3 cm.
Hamur: 5 YR 4/6 (sarımsı kırmızı) orta yoğunlukta organik madde, az kireç katkılı.
Yüzey: 10 YR 6/1 (gri).
Tanım: Dışa çekik geniş, üzerinde kapak yuvası olan ağız tablalı, sığ gövdeli, düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 373
Form: Tava.
Buluntu yeri: 3B Odası.
K.Ç: 19 cm.
A.Ç: 30 cm.
Y: 6,2 cm.
Hamur: 2,5 YR 4/8 (kırmızı), yoğun organik madde, kireç, taşçık ve şamot katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/4 (kızıl kahverengi).
Tanım: Düz dipli, dışa çekik ağızlı, dış yüzeyinde yivlendirmeler bulunan tabak ağız ve kaide parçası.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 374
Form: Tava.
Buluntu yeri: 2B Odası.
A.Ç: 26 cm.
Y: 18 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/6 (kırmızı) yoğun mika, kireç ve taşçık katkılı.
Yüzey: 10 R 4/1 (koyu kırmızımsı gri).
Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarlı, kısa eğimli gövdeli, geniş düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 375
Form: Tava.
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 30 cm.
Y: 6,1 cm.

Hamur: 5 YR 3/1 (oldukça koyu gri) orta yoğunlukta mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 5 YR 3/1 (oldukça koyu gri).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarlı, sığ yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 376

Form: Tava.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 30 cm.

Y: 4 cm.

Hamur: 2,5 YR 3/1 (koyu kırmızımsı gri) az kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 2,5/1 (kırmızımsı siyah).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarlı, sığ yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 377

Form: Tava.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 21 cm.

Y: 6 cm.

Hamur: 10 R 3/1 (koyu kırmızımsı gri) orta yoğunlukta mika ve organik madde, az kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 4/4 (sarımsı kırmızı).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarlı, eğimli düz gövdeli

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 378

Form: Tava.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 22 cm.

Y: 4,3 cm.

Hamur: 2,5 YR 4/4 (kırmızımsı kahverengi) az kireç katkılı.

Yüzey: 10 R 4/6 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarlı, eğimli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 379

Form: Tava.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 26 cm.

Y: 3,9 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta organik madde, az kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 5/6 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik geniş ağız tablalı, sığ gövdeli, düz dipli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 380

Form: Tava.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 18 cm.

Y: 2,7 cm.

Hamur: 10 YR 5/4 (sarımsı kahverengi) orta yoğunlukta kireç ve organik madde, az mika katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 5/1 (gri).

Tanım: Dışa çekik geniş tablalı ağız kenarı, sığ eğimli gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 381

Form: Tava.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 29,2 cm.

K.Ç: 21 cm.

Y: 6 cm.

Hamur: 5 YR 3/1 (oldukça koyu gri) yoğun mika, kireç ve taşçık katkılı.

Yüzey: 5 YR 4/1 (koyu gri).

Tanım: Yuvarlak ağızlı, eğimli düz sığ gövdeli, düz dipli, ağız kenarında sap yuvası bulunmaktadır.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 382

Form: Çanak.

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 20cm.

Y: 9,6 cm.

Hamur: 10 YR 8/2 (oldukça soluk kahverengi) yoğun kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 10 YR 7/2 (açık gri).

Tanım: Sivri uçlu dışa çekik aşağıya sarkık ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli, yatay kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 383

Form: Çanak.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 30 cm.

Y: 9,9 cm.

Hamur: 10 YR 6/4 (oldukça soluk kahverengi) az kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 6/4 (açık kahverengi).

Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 384

Form: Çanak.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 24 cm.
Y: 12 cm.
Hamur: 10 YR 6/4 (açık sarımsı kahverengi) yoğun mika ve kireç, az organik madde katkılı.
Yüzey: 10 YR 6/3 (soluk kahverengi).
Tanım: Sivri uçlu aşağı sarkık ağız kenarlı, yuvarlak aşağıya doğru daralan gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 385
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 27 cm.
Y: 6,9 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) orta yoğunlukta mika, kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 2, 5 YR 7/6 (açık kırmızı).
Tanım: Sivri uçlu aşağı sarkık ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli, yatay kulplu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 386
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 31 cm.
Y: 12,6 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun mika ve taşçık katkılı.
Yüzey: 10 YR 8/2 (oldukça soluk kahverengi).
Tanım: Dışa çekik ve aşağıya sarkık ağızlı, aşağıya daralan gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 387
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 27 cm.
Y: 8 cm.
Hamur: 7,5 YR 6/4 (açık kahverengi) orta yoğunlukta mika, kireç, taşçık ve organik madde katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 8/4 (pembe).
Tanım: Sivri uçlu, torba gövdeli, dikey kulplu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 388
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 25 cm.
Y: 8 cm.
Hamur: 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta kireç ve mika, az organik madde katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 7/4 (pembe).

Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 389
Form: Kase.
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 34 cm.
Y: 6,4 cm.
Hamur: 10 YR 8/4 (oldukça soluk kahverengi) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, aşağıya doğru daralan gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 390
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 14 cm.
Y: 5,6 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/6 (kırmızı) orta yoğunlukta taşçık, kireç ve mika katkılıdır.
Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Dışa çekik ve aşağıya doğru çekik ağız kenarlı, Üzeri yivli eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 391
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 28 cm.
Y: 5,9 cm.
Hamur: 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) az kireç, mika ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 YR 4/3 (kahverengi).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 392
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 27 cm.
Y: 4,4 cm.
Hamur: 7,5 YR 5/4 (kahverengi) orta yoğunlukta taşçık, kireç ve mika katkılıdır.
Yüzey: 10 YR 4/1 (koyu gri).
Tanım: Dışa çekik ve aşağıya doğru çekik ağız kenarlı, Üzeri yivli eğimli düz gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 393
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 32 cm.
Y: 12,8 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) yoğun mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı).
Tanım: Dışa çekik hafifçe aşağı sarkık ağızlı, aşağıya daralan gövdeli, dikey kulplu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 394
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 24 cm.
Y: 4,2 cm.
Hamur: 7,5 YR 6/4 (açık kahverengi) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 10 YR 7/3 (soluk kahverengi).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 395
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 4D Odası.
A.Ç: 54 cm.
Y: 16,6 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta kireç, taşçık, mika, organik madde ve şamot katkılı.
Yüzey: 10 R 7/6 (açık kırmızı).
Tanım: Dışa çekik şişkin ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli, yarım daire formunda tutamaklı.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 396
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 19 cm.
Y: 7,8 cm.
Hamur: 10 R 6/6 (açık sarı) yoğun organik madde ve kireç katkılı.
Yüzey: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı).
Tanım: Dışa çekik şişkin ağız kenarlı, torba gövdeli, gövde üzerinde kazıma çizgili zikzak motifi bulunmaktadır.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 397
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 50 cm.
Y: 11,7 cm.
Hamur: 10 YR 6/6 (kahverengimsi sarı) orta yoğunlukta kireç ve mika, az organik madde katkılı.

Yüzey: 10 YR 7/3 (soluk kahverengi).
Tanım: Kalın cidarlı, dışa çekik şişkin ağız kenarlı, aşağıya doğru hafifçe daralan gövdeli, gövde üzerinde dalgalı çizgi motifli bezemeli, gövdenin ortasında yarım daire formunda tutamaklı.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 398
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 2B Odası.
A.Ç: 27 cm.
Y: 4,6 cm.
Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun mika, kireç ve taşçık katkılı.
Yüzey: 10 YR 8/4 (oldukça soluk kahverengi).
Tanım: Dışa çekik şişkin ağızlı, dışa genişleyen gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 399
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 15 cm.
Y: 6,5 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 5 YR 7/4 (pembe).
Astar: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Yüksek düz ağızlı, dik ve dar omuzlu, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 400
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 18 cm.
Y: 3,4 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun mika, az organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).
Tanım: Düz yüksek ağızlı, kapak yuvalı dar omuzlu, yuvarlak gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 401
Form: Çanak.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 3,2 cm.
Hamur: 5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı) yoğun mika, az kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/6 (kırmızı).
Tanım: Yüksek ağız kenarlı, ağız altı kapak yuvalı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 402

Form: Saklama kabı.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 22 cm.

Y: 6,4 cm.

Hamur: 7,5 YR 8/4 (pembe) yoğun kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 10 YR 8/3 (oldukça soluk kahverengi).

Tanım: Yüksek dik ağız kenarlı, dar keskin omuzlu, dışa eğimli düz gövdeli, gövde üzeri zikzak motifli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 403

Form: Saklama kabı.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 15 cm.

Y: 4,5 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az mika, orta yoğunlukta kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı).

Tanım: Dik ve yüksek ağız kenarlı, dar omuzlu, aşağıya genişleyen gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 404

Form: Saklama kabı.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 18 cm.

Y: 3,9 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı).

Yüzey: 2,5 Y 8/4 (soluk sarı)

Tanım: Yüksek dik ağız kenarlı, dar omuzlu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 405

Form: Saklama kabı.

Buluntu yeri: 2B Odası.

A.Ç: 16 cm.

Y: 3,1 cm.

Hamur: 2,5 Y 8/4 (mat sarı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 Y 7/6 (sarı).

Tanım: Yuvarlatılmış içe çekik tablalı ağız kenarlı, küresel gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 406

Form: Saklama kabı.

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 23 cm.

Y: 4,6 cm.

Hamur: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı) yoğun kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 5 YR 4/1 (koyu gri).

Tanım: Tablalı, dışa çekik, ucu sivriltilmiş ağız kenarlı, aşağıya daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 407

Form: Situla.

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 33 cm.

Y: 18 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az kireç, mika ve kum katkılı.

Yüzey: 10 YR 6/3 (soluk kahverengi).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı. Üzeri yivli düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 408

Form: Situla.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 32 cm.

Y: 14,5 cm.

Hamur: 5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı) yoğun kireç, mika ve organik madde, az taşçık katkılı.

Yüzey: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, aşağıya doğru hafifçe daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları

Kat. No: 409

Form: Situla.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 23 cm.

Y: 20,3 cm.

Hamur: 7,5 YR 8/6 (kırmızımsı sarı) yoğun kireç ve organik madde, az mika katkılı.

Yüzey: 5 YR 8/4 (pembe).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, aşağıya doğru hafifçe daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları

Kat. No: 410

Form: Situla.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 12,2 cm.

Y: 12,3 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta organik madde, az mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 8/3 (soluk sarı).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağızlı, üzeri yivli dik gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 411

Form: Situla.

Buluntu yeri: 2B Odası.

A.Ç: 33 cm.

Y: 15,5 cm.

Hamur: 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı) yoğun mika, kireç ve taşçık katkı.

Yüzey: 5 YR 6/1 (gri).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarlı, düz silindirik gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 412

Form: Situla.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 21 cm.

Y: 7,8 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) yoğun mika, az organik madde katkı.

Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Dışa çekik aşağıya sarkık ağızlı, yuvarlak gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 413

Form: Situla.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 24 cm.

Y: 7,1 cm.

Hamur: 7,5 6/6 (kırmızımsı sarı) az kireç ve mika katkı.

Yüzey: 10 YR (açık sarımsı kahverengi).

Tanım: Dışa çekik hafif aşağıya sarkık ağızlı, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 414

Form: Situla.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 24 cm.

Y: 5,1 cm.

Hamur: 5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta kireç, az mika katkı.

Yüzey: 7,5 YR 8/3 (pembe).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, aşağıya doğru hafifçe daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 415

Form: Situla.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 12 cm.

Y: 5,4 cm.

Hamur: 7,5 YR 4/3 (kahverengi) orta yoğunlukta kireç ve organik madde katkı.

Yüzey: 7,5 YR 4/3 (koyu gri).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarlı, aşağıya doğru genişleyen düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 416

Form: Situla.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 12 cm.

Y: 5,4 cm.

Hamur: 5 YR 6/83 (kırmızımsı sarı) yoğun mika, kireç ve organik madde katkı.

Yüzey: 7,5 YR 7/4 (pembe).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarlı, ağıya doğru daralan düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 417

Form: Situla.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 12 cm.

Y: 5,3 cm.

Hamur: 10 YR 7/3 (oldukça açık kahverengi) yoğun mika ve organik madde katkı.

Yüzey: 10 YR 7/3 (oldukça açık kahverengi).

Tanım: Dışa çekik sivri ağız kenarlı, düz gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 418

Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 7 cm.

Y: 9,8 cm.

Hamur: 10 R 6/8 (açık kırmızı) yoğun kireç, organik madde, şamot katkı.

Yüzey: 10 YR 6/6 (soluk kahverengi).

Tanım: Yüksek dışa çekik ağızlı, torba gövdeli, dikek kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 419

Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 8 cm.

Y: 7,7 cm.

Hamur: 10 R 5/4 (soluk kırmızı) az mika katkı.

Yüzey: 10 R 6/4 (soluk kırmızı).

Tanım: Yüksek, düz ve dışa eğimli ağız kenarlı, torba gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 420

Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 7 cm.
Y: 4,5 cm.
Hamur: 10 YR 5/3 (kahverengi) yoğun kireç, az mika katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Dışa çekik yüksek ağızlı, torba gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 421
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 7 cm.
Y: 3,2 cm.
Hamur: 5 YR 5/1 (gri) az mika katkılı.
Yüzey: 5 YR 7/6 (sarımsı kırmızı).
Tanım: Dışa çekik yüksek profilli ağız kenarlı.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 422
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 2B Odası.
A.Ç: 8 cm.
Y: 3,1 cm.
Hamur: 10 R 5/6 (kırmızı) az mika ve taşçık katkılı.
Yüzey: 10 R 6/4 (soluk kırmızı).
Tanım: Düz ve yüksek ağızlı, dışadönük kısa boyumlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 423
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 8 cm.
Y: 4,1 cm.
Hamur: 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) az mika ve organik madde katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 4/2 (kahverengi).
Tanım: Dışa çekik yüksek ağızlı, torba gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 424
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 8,5 cm.
Y: 3,1 cm.
Hamur: 7,5 YR 8/4 (pembe) orta yoğunlukta mika katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı).
Tanım: Dışa çekik yüksek profilli ağız kenarlı.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 425
Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 8 cm.
Y: 2,9 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) az mika katkılı.
Yüzey: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı).
Tanım: Dışa çekik yüksek profilli ağız kenarlı.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 426
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 3D Odası.
K.Ç: 3,5 cm.
Y: 8 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 5 YR 7/? (kırmızımsı sarı).
Firnis: 2,5 YR 5/8 (kırmızı).
Tanım: Ovoid gövdeli, yüksek konik kaideli, gövde altına kadar firnisli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 427
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 3D Odası.
K.Ç: 3 cm.
Y: 3,2 cm.
Hamur: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı) az mika katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı).
Firnis: 2,5 YR 5/6 (kırmızı).
Tanım: Düğme kaideli, ovoid gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 428
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 3B Odası.
K.Ç: 3,2 cm.
Y: 2,7 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) az mika katkılı.
Yüzey: 10 YR 8/3 (oldukça mat kahverengi).
Firnis: 2,5 YR 5/6 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlak gövdeli, konik kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 429
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 2D Odası.
K.Ç: 3,3 cm.
Y: 5,6 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta kireç, az organik madde katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlak gövdeli, yüksek düz dipli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 430

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: 2D Odası.

K.Ç: 3,8 cm.

Y: 4,6 cm.

Hamur: 2,5 YR 8/3 (pembe) orta yoğunlukta mika ve organik madde katkılı.

Yüzey: 5 YR 8/4 (pembe).

Tanım: Torba gövdeli, yüksek yüzük kaideli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 431

Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 3D Odası.

K.Ç: 4,5 cm.

Y: 3,8 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) orta yoğunlukta mika katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 6/2 (pembemsi gri).

Firnis: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).

Tanım: Torba gövdeli, çıkıntılı konik kaideli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 432

Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 2D Odası.

K.Ç: 3,2 cm.

Y: 5,5 cm.

Hamur: 5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta kireç, az organik madde katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 8/4 (pembe).

Tanım: Yuvarlak gövdeli, düğme dipli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 433

Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 2D Odası.

K.Ç: 3,1 cm.

Y: 2,6 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) yoğun kireç, az mika katkılı.

Yüzey: 10 R 5/8 (kırmızı).

Tanım: Yuvarlak gövdeli, yüksek düz dipli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 434

Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 3D Odası.

K.Ç: 3 cm.

Y: 6,1 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 10 R 6/8 (açık kırmızı).

Tanım: Ovoid gövdeli, yüksek düz dipli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 435

Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 3B Odası.

K.Ç: 3,2 cm.

Y: 5,7 cm.

Hamur: 2,1 YR 5/8 (kırmızı).

Yüzey: 2,5 YR 4/3 (kırmızımsı kahve) yoğun kireç, organik madde.

Tanım: Yuvarlak gövdeli, yüksek düz dipli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 436

Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 3D Odası.

K.Ç: 3,5 cm.

Y: 3,9 cm.

Hamur: 10 R 5/8 (kırmızı) az mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 3/8 (kırmızı).

Firnis: 10 R 4/1 (koyu kırmızımsı gri).

Tanım: Yuvarlak gövdeli, sığ konik kaideli. Gövde altına kadar firnisli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 437

Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 1B Odası.

K.Ç: 2,9 cm.

Y: 4,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika, kireç ve taşçık katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı).

Firnis: 10 R 5/1 (grimsi kırmızı).

Tanım: Yuvarlak gövdeli, düz dipli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 438

Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 2D Odası.

Y: 7,5 cm.

K.Ç: 3,3 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) yoğun kireç, orta yoğunlukta organik madde katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı).

Tanım: Üzeri yivli yuvarlak gövdeli, yüksek düz dipli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 439

Form: Maşrapa.

Buluntu yeri: 3D Odası.

K.Ç: 5 cm.

Y: 3,3 cm.
Hamur: 7,5 YR 4/6 (koyu kahverengi) yoğun mika katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 7/4 (pembe).
Tanım: Yuvarlak gövdeli, sığ konik kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 440
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 2D Odası.
K.Ç: 3 cm.
Y: 3 cm.
Hamur: 10 R 5/6 (kırmızı) az kireç katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 6/4 (açık kahverengi).
Tanım: Yuvarlak gövdeli, düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 441
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 4B Odası.
K.Ç: 3,2 cm.
Y: 3,4 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta mika, kireç ve taşçık katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Ovoid gövdeli, yüksek düz kaideli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 442
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 3B Odası.
K.Ç: 2,8 cm.
Y: 3,4 cm.
Hamur: 2,5 YR 2,5/4 (koyu kırmızımsı kahverengi) az mika katkılı.
Yüzey: Value 5/ gri.
Tanım: Üzeri yivli yuvarlak gövdeli, yüksek düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 443
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 2D Odası.
K.Ç: 3 cm.
Y: 2,5 cm.
Hamur: 7,5 YR 5/8 (kırmızı) orta yoğunlukta kireç ve organik madde, az mika katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).
Tanım: Yuvarlak gövdeli, yüksek düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 444
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 2D Odası.
K.Ç: 3,8 cm.

Y: 3,2 cm.
Hamur: 7,5 YR 6/1 (gri) az mika ve kireç, orta yoğunlukta organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Yüksek düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 445
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 2D Odası.
K.Ç: 3,5 cm.
Y: 2,3 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta mika, az kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Yüksek düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 446
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 2D Odası.
Y: 4 cm.
K.Ç: 2,5 cm.
Hamur: 5 YR 5/8 (sarımsı kırmızı) yoğun organik madde kireç, orta yoğunlukta katkılı.
Yüzey: 10 YR 5/2 (grimsi kahverengi).
Tanım: Yuvarlak gövdeli, yüksek düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 447
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 2B Odası.
K.Ç: 3,3 cm.
Y: 5,2 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/8 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Üzeri yivli yuvarlak gövdeli, düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 448
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 3B Odası.
K.Ç: 2,8 cm.
Y: 3,8 cm.
Hamur: 2,5 YR 4/4 (kırmızımsı kahverengi) orta yoğunlukta mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/4 (kırmızımsı kahverengi).
Tanım: Üzeri yivli yuvarlak gövdeli, düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 449
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 1D Odası.

K.Ç: 2,7 cm.
Y: 4,5 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 R 5/2 (mat kırmızı).
Tanım: Yivli ovoid gövde, düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 450
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 1D Odası.
K.Ç: 2,5 cm.
Y: 3 cm.
Hamur: 10 R 5/8 (açık kırmızı) az kireç katkılı.
Yüzey: 10 R 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Yivli ovoid gövde, düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 451
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 7,6 cm.
Y: 11,7 cm.
K.Ç: 5 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta mika, az organik madde katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 6/4 (açık kahverengi).
Firnis: 2,5 YR 3/1 (koyu kırmızımsı gri).
Tanım: Dışa çekik ağızlı, üzeri yivli küresel gövdeli, yüksek düğme dipli, dikey kulplu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 452
Form: Maşrapa.
Buluntu yeri: 3B Odası.
K.Ç: 3 cm.
Y: 2,8 cm.
Hamur: 5 YR 4/6 (sarımsı kırmızı) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 5 YR 5/3 (kırmızımsı kahverengi).
Tanım: Yuvarlak gövdeli, yüksek düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 453
Form: Yonca ağızlı maşrapa.
Buluntu yeri: 3D Odası.
Hamur: 2,5 YR 7/4 (açık kırmızımsı kahverengi) az mika katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/3 (kırmızımsı kahverengi).
Tanım: Yonca ağızlı, ovoid gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 454
Form: Yonca ağızlı maşrapa.
Buluntu yeri: 3D Odası.

Y: 5,8 cm.
Hamur: 10 R 5/1 (soluk kırmızı) az kireç ve taşçık katkılı.
Yüzey: Gley 2 5/5B (mavimsi gri).
Tanım: Yonca ağızlı, daralan kısa boyunlu
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 455
Form: Yonca ağızlı maşrapa.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 7,7 cm.
Y: 3,7 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) yoğun kireç, az mika katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/8 (kırmızı).
Tanım: Yonca ağızlı, daralan kısa boyunlu, dikey kulplu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 456
Form: Yonca ağızlı maşrapa.
Buluntu yeri: 3D Odası.
Y: 5,6 cm.
Hamur: 2,5 YR 4/3 (kırmızımsı kahverengi) az mika ve organik madde katkılı.
Yüzey: Gley 2 4/1 (koyu mavimsi gri).
Tanım: Yonca ağızlı, daralan kısa boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 457
Form: Yonca ağızlı maşrapa.
Buluntu yeri: 3D Odası.
Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) yoğun kireç katkılı.
Yüzey: 5 YR 5/1 (gri).
Tanım: Yonca ağızlı, kısa boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 458
Form: Yonca ağızlı maşrapa.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 8,5 cm.
Y: 5,6 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 5 YR 7/4 (pembe).
Tanım: Yonca ağızlı, kısa ve daralan boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 459
Form: Yonca ağızlı maşrapa.
Buluntu yeri: 3D Odası.
Hamur: 10 YR 4/2 (koyu kırmızımsı kahverengi) az şamot ve mika katkılı.
Yüzey: 10 YR 8/2 (oldukça soluk kahverengi).

Tanım: Yonca ağızlı, kısa boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 460
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 15 cm.
Y: 12,2 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/2 (soluk kırmızı) orta yoğunlukta organik madde, kireç ve mika katkı.
Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa boyunlu, üzeri yivli torba gövdeli, dikey kulplu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 461
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2B Odası.
A.Ç: 14 cm.
Y: 8,1 cm.
Hamur: 10 R 6/6 (açık kırmızı) az kireç, mika ve taşçık katkı.
Yüzey: 10 R 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Üstü sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa ve geniş boyunlu, üzeri yivli yuvarlak gövdeli, boyundan omuza dikey kulplu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 462
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 17 cm.
Y: 21 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta mika ve kireç katkı.
Yüzey: 10 YR 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Sivri uçlu aşağıya doğru genişleyen ağız kenarlı, kısa boyunlu, ovoid gövdeli, dikey kulplu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 463
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 9 cm.
Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun kireç ve mika, az organik madde katkı.
Yüzey: 7,5 YR 5/1 (gri).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu, torba gövdeli, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 464
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 3B Odası.
A.Ç: 17 cm.
Y: 11,2 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) orta yoğunlukta kireç ve mika katkı.
Yüzey: 7,5 YR 5/4 (kahverengi).
Tanım: Üstü sivri alta doğru genişleyen ağız kenarlı, kısa boyunlu, torba gövdeli, silindirik boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 465
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 16 cm.
Y: 8,3 cm.
Hamur: 10 YR 5/4 (sarımsı kahverengi) orta yoğunlukta kireç ve organik madde, az mika ve taşçık katkı.
Yüzey: 5 YR 3/1 (çok koyu gri).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu, dikey kulplu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 466
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 15 cm.
Y: 7,5 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta mika ve kireç katkı.
Yüzey: 5 YR 5/1 (gri).
Tanım: Sivri uçlu aşağıya doğru genişleyen ağız kenarlı, kısa boyunlu, ovoid gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 467
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 16 cm.
Y: 6,9 cm.
Hamur: 7,5 YR 6/4 (açık kahverengi) yoğun mika, orta yoğunlukta organik madde katkı.
Yüzey: 7,5 YR 6/3 (açık kahverengi).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa boyunlu, torba gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 468
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2B Odası.

A.Ç: 12 cm.
Y: 5,9 cm.
Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az kireç ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 YR 8/4 (kahverengi).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa geniş boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 469
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 14 cm.
Y: 6,3 cm.
Hamur: 7 Y 6/4 (açık sarı) orta yoğunlukta organik madde, az kireç katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa boyunlu, torba gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 470
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 4,5 cm.
Hamur: 7,5 YR 5/2 (soluk kırmızı) orta yoğunlukta organik madde, kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 5/1 (gri).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 471
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 12 cm.
Y: 4,6 cm.
Hamur: 5 YR 7/8 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta kireç, az mika katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 472
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2B Odası.
A.Ç: 14 cm.
Y: 6 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 4/1 (koyu kırmızımsı gri).

Tanım: Üstü sivri aşağıya doğru genişleyen sarkık ağızlı, kısa ve geniş boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 473
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 15 cm.
Y: 4,5 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta mika ve kireç, az organik madde katkılı.
Yüzey: 5 YR 3/1 (çok koyu gri).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 474
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 12 cm.
Y: 4,6 cm.
Hamur: 5 YR 8/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta kireç ve taşçık katkılı.
Yüzey: 5 YR 6/6 (açık kırmızı).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 475
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2B Odası.
A.Ç: 13 cm.
Y: 4,8 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az kireç, mika ve taşçık katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/4 (kırmızımsı kahverengi).
Tanım: Üstü sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa ve geniş boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 476
Form: Sürahi.
Buluntu yeri: 2B Odası.
A.Ç: 10 cm.
Y: 4,5 cm.
Hamur: 10 R 6/8 (açık kırmızı) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 5 YR 4/2 (koyu kırmızımsı gri).
Tanım: Üstü sivri aşağıya doğru genişleyen sarkık ağızlı, kısa ve geniş boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 477
Form: Sürahi.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 15 cm.

Y: 3,6 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta kireç, az mika katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 8/3 (pembe).

Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 478

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 15 cm.

Y: 3,3 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/2 (kahverengi) orta yoğunlukta mika, az organik madde katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 5/1 (gri).

Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 479

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 16 cm.

Y: 4,2 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/4 (açık kahverengi) yoğun kireç, orta yoğunlukta organik madde ve az mika katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 5/3 (kahverengi).

Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 480

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 22 cm.

Y: 8,7 cm.

Hamur: 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahverengi) az mika, kireç ve taşçık katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 6/4 (açık kırmızı kahverengi).

Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 481

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 14 cm.

Y: 4,2 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı).

Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 482

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 19 cm.

Y: 6,7 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/4 (açık kahverengi) yoğun mika ve kireç, az organik madde katkılı.

Yüzey: 5 YR 3/1 (çok koyu gri).

Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu, dikey kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 483

Form: Sürahi.

Buluntu yeri: 2D Odası.

A.Ç: 14 cm.

Y: 5 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta organik madde, az kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 5 YR 5/4 (kırmızımsı kahverengi).

Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa düz boyunlu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 484

Form: Sepet kulplu sürahi.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 15 cm.

Y: 10,8 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta organik madde, mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 10 YR 6/4 (açık sarımsı kahverengi).

Tanım: Dışa çekik yuvarlak ağız kenarlı, kısa boyunlu, ovoid gövdeli, sepet kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 485

Form: Sepet kulplu sürahi.

Buluntu yeri: 3D Odası.

A.Ç: 18 cm.

Y: 11,1 cm.

Hamur: 5 YR 8/4 (pembe) orta yoğunlukta mika katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 8/2 (pembemsi beyaz).

Tanım: Dışa çekik dar tablalı ağız kenarlı kısa boyunlu, ovoid gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 486**Form:** Sepet kulplu sürahi.**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 15 cm.**Y:** 5 cm.**Hamur:** 7,5 YR 8/4 (pembe) orta yoğunlukta organik madde, az mika katkılı.**Yüzey:** 10 YR 8/2 (oldukça soluk kahverengi).**Tanım:** Dışa çekik eğimli ağız kenarlı, kısa düz boyunlu, sepet kulplu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 487****Form:** Sepet kulplu sürahi.**Buluntu yeri:** 3D Odası.**A.Ç:** 18 cm.**Y:** 4,1 cm.**Hamur:** 7,5 YR 7/4 (pembe) orta yoğunlukta mika ve kireç katkılı.**Yüzey:** 10 YR 7/4 (oldukça soluk kahverengi).**Tanım:** Dışa çekik dar tablalı ağız kenarlı kısa boyunlu, sepet kulplu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 488****Form:** Sepet kulplu sürahi.**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 15 cm.**Y:** 2,6 cm.**Hamur:** 2,5 YR 8/4 (pembe) orta yoğunlukta mika, kireç ve organik madde katkılı.**Yüzey:** 7,5 YR 6/2 (pembemsi gri).**Tanım:** Dışa çekik dar tablalı ağız kenarlı, düz boyunlu, sepet kulplu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 489****Form:** Sepet kulplu sürahi.**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 18 cm.**Y:** 3,1 cm.**Hamur:** 10 YR 8/3 (oldukça açık kahverengi) orta yoğunlukta mika, kireç ve şamot (seramik parçacıkları) katkılı.**Yüzey:** 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı).**Tanım:** Dışa çekik kalın ağızlı, dik boyunlu, sepet kulplu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 490****Form:** Sepet kulplu sürahi.**Buluntu yeri:** 1D Odası.**A.Ç:** 18 cm.**Y:** 6,9 cm.**Hamur:** 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) yoğun kireç ve orta yoğunlukta mika katkılı.**Yüzey:** 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı).**Tanım:** Yuvarlatılmış yüksek ağızlı, torba gövdeli, ağız kenarında dikey sepet kulplu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 491****Form:** Sepet kulplu sürahi.**Buluntu yeri:** 3D Odası.**A.Ç:** 14 cm.**Y:** 5,3 cm.**Hamur:** 7,5 YR 7/4 (pembe) az mika katkılı.**Yüzey:** 5 YR 7/3 (pembe).**Tanım:** Dışa çekik yuvarlak ağızlı, dik boyunlu, sepet kulplu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 492****Form:** Sepet kulplu sürahi**Buluntu yeri:** 4D Odası.**A.Ç:** 15 cm.**Y:** 6,5 cm.**Hamur:** 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az mika ve kireç katkılı.**Yüzey:** 10 YR 8/2 (oldukça soluk kahverengi).**Tanım:** Yuvarlatılmış ie dönük ağızlı, aşağıya doğru daralan boyunlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 493****Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 3,2 cm.**Y:** 6 cm.**Hamur:** 10 R 6/6 (açık kırmızı) az kireç ve taşık katkılı.**Yüzey:** 5 YR 7/4 (pembe).**Tanım:** Sivri uçlu dışa çekik ağızlı, şişkin boyunlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 494****Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 1D Odası.**A.Ç:** 3 cm.**Y:** 7,3 cm.**Hamur:** 7,5 YR 8/6 (pembemsi kırmızı) az mika ve orta yoğunlukta organik madde katkılı.**Yüzey:** 10 R 5/6 (kırmızı).**Tanım:** Yüksek, hafifçe aşağıya sarkık ağızlı, şişkin boyunlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 495**Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 1D Odası.**A.Ç:** 2,5 cm.**Y:** 8,9 cm.**Hamur:** 10 YR 8/4 (oldukça soluk kahverengi) az mika ve kireç katkılı.**Yüzey:** 10 YR 6/2 (açık kahverengimsi gri).**Tanım:** Yuvarlatılmış yüksek ağız kenarlı, şişkin boyunlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 496****Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 2B Odası.**A.Ç:** 3,5 cm.**Y:** 7,1 cm.**Hamur:** 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun mika ve kireç katkılı.**Yüzey:** 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı).**Tanım:** Ucu sivri yüksek ağız kenarlı, üzeri yivli şişkin boyunlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 497****Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 1D Odası.**A.Ç:** 3 cm.**Y:** 4,7 cm.**Hamur:** 7,5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) az mika katkılı.**Yüzey:** 10 YR 8/2 (oldukça soluk kahverengi).**Tanım:** Yuvarlatılmış yüksek ağız kenarlı, üzeri yivli şişkin boyunlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 498****Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 2B Odası.**A.Ç:** 3,4 cm.**Y:** 7,3 cm.**Hamur:** 5 YR 5/8 (sarımsı kırmızı) yoğun mika ve kireç katkılı.**Yüzey:** 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı).**Tanım:** Ucu sivri yüksek ağız kenarlı, üzeri yivli şişkin boyunlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 499****Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 4D Odası.**A.Ç:** 3,5 cm.**Y:** 4,5 cm.**Hamur:** 5 YR 8/4 (pembe) az kireç ve mika katkılı.**Yüzey:** 7,5 YR 8/3 (pembe).**Tanım:** Yüksek hafif dışa çekik ağızlı, şişkin boyunlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 500****Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 1D Odası.**A.Ç:** 3,2 cm.**Y:** 9,9 cm.**Hamur:** 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun kireç, az mika katkılı.**Yüzey:** 7,5 YR 6/4 (açık kahverengi).**Tanım:** Sivri uçlu dışa çekik ağızlı, şişkin boyunlu, omuzdan boyuna kısa dikey kulplu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 501****Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 1D Odası.**A.Ç:** 4,8 cm.**Y:** 11,4 cm.**Hamur:** 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) yoğun kireç ve az mika katkılı.**Yüzey:** 10 YR 8/4 (oldukça soluk kahverengi).**Tanım:** Yuvarlatılmış ağız kenarlı, şişkin boyunlu, omuzdan boyuna dikey kısa kulplu, geniş omuzlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 502****Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 1D Odası.**A.Ç:** 4 cm.**Y:** 9,4 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) az mika katkılı.**Yüzey:** 7,5 YR 8/3 (pembe).**Tanım:** Yuvarlatılmış yüksek ağız kenarlı, şişkin boyunlu omuzdan dikey kısa kulplu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 503****Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 2B Odası.**Y:** 12,9 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) yoğun mika, ve taşçık katkılı.**Yüzey:** 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı).**Tanım:** Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 504****Form:** Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 2B Odası.

A.Ç: 3 cm.

Y: 3,1 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı) yoğun mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı).

Tanım: Dışa çekik yuvarlak ağız kenarlı, şişkin boyunlu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 505

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 1D Odası.

Y: 10,4cm.

Hamur: 10 YR 8/4 (oldukça soluk kahverengi) az kireç, mika ve taşçık katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 8/3 (soluk sarı).

Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, aşağıya daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 506

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 3,3 cm.

Y: 9,7 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun mika katkılı.

Yüzey: 10 YR 6/4 (açık yeşilimsi kahverengi).

Tanım: Yuvarlatılmış ağız kenarlı, şişkin boyunlu, omuzdan boyuna dikey kısa kulplu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 507

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 1D Odası.

A.Ç: 3,2 cm.

Y: 4 cm.

Hamur: 10 YR 6/8 (kahverengimsi sarı) orta yoğunlukta mika katkılı.

Yüzey: 10 R 7/6 (sarı).

Tanım: Yüksek, hafifçe aşağıya sarkık ağızlı, şişkin boyunlu.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 508

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 1D Odası.

Y: 11,5 cm.

K.Ç: 3 cm.

Hamur: 5 YR 6/8 (açık kırmızı) bol mika katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 509

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 3B Odası.

K.Ç: 3,2 cm.

Y: 14,5 cm.

Hamur: 5 YR 5/8 (sarımsı kırmızı) az mika katkılı.

Yüzey: 10 YR 7/4 (çok açık kahverengi).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 510

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 3B Odası.

K.Ç: 3 cm.

Y: 9,2 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı) orta yoğunlukta mika katkılı

Yüzey: 10 YR 7/4 (çok açık kahverengi).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 511

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 2B Odası.

K.Ç: 2,8 cm.

Y: 10,3 cm.

Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) yoğun kireç, mika ve organik madde katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 512

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 1D Odası.

K.Ç: 2,8 cm.

Y: 14 cm.

Hamur: 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı) az kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 5 YR 7/3 (pembe).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 513

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 1D Odası.

K.Ç: 3,8 cm.

Y: 10,7 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı kahverengi) yoğun mika katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 8/4 (pembe).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 514

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 1D Odası.

K.Ç: 2,5 cm.

Y: 8,1 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 5 YR 7/4 (pembe).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 515

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 1D Odası.

K.Ç: 3 cm.

Y: 8,2 cm.

Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) yoğun mika ve kireç katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 8/3 (pembe).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 516

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 1D Odası.

K.Ç: 3,8 cm.

Y: 10,7 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı kahverengi) yoğun mika katkılı.

Yüzey: 7,5 YR 8/4 (pembe).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 517

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 2D Odası.

Y: 14,1 cm.

K.Ç: 3,5 cm.

Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) bol mika, az organik madde katkılı.

Yüzey: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 518

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 2D Odası.

K.Ç: 3,4 cm.

Y: 7,9 cm.

Hamur: 7,5 YR 8/6 (kırmızımsı sarı) az mika, kireç ve organik madde katkılı.

Yüzey: 10 YR 8/3 (oldukça soluk kahverengi).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 519

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 1D Odası.

K.Ç: 3 cm.

Y: 10,2 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az kireç ve yoğun mika katkılı.

Yüzey: 5 YR 7/4 (pembe).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 520

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 2B Odası.

K.Ç: 3,2 cm.

Y: 7,8 cm.

Hamur: 5 YR 7/6 (sarımsı kahverengi) yoğun kireç ve mika, az mika katkılı.

Yüzey: 10 YR 7/4 (kırmızımsı sarı).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 521

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 2D Odası.

K.Ç: 3 cm.

Y: 5,6 cm.

Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun mika, az organik madde katkılı.

Yüzey: 10 YR 8/3 (oldukça soluk kahverengi).

Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.

Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 522

Form: Tek kulplu su testisi.

Buluntu yeri: 3B Odası.

K.Ç: 3,1 cm.

Y: 6,1 cm.

Hamur: 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta kireç ve mika katkılı.

Yüzey: 7/5 YR 6/4 (açık kahverengi).
Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarlı, kısa eğimli gövdeli, geniş düz dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 523
Form: Tek kulplu su testisi.
Buluntu yeri: 1D Odası.
K.Ç: 3,5 cm.
Y: 6,2 cm.
Hamur: 10 YR 7/4 (oldukça soluk kırmızı) yoğun mika katkılı.
Yüzey: 10 YR 7/4 (oldukça soluk kırmızı).
Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 524
Form: Tek kulplu su testisi.
Buluntu yeri: 1D Odası.
Y: 8,5 cm.
K.Ç: 2,3 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) bol mika katkılı.
Yüzey: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı).
Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 525
Form: Tek kulplu su testisi.
Buluntu yeri: 1B Odası.
K.Ç: 3 cm.
Y: 4,8 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/8 (kırmızı) az kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 6/8 (açık kırmızı).
Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 526
Form: Tek kulplu su testisi.
Buluntu yeri: 4D Odası.
K.Ç: 2,8 cm.
Y: 3,4 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta mika katkılı.
Yüzey: 10 YR 7/2 (açık gri).
Tanım: Topaç dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 527
Form: Tek kulplu su testisi.
Buluntu yeri: 4D Odası.

K.Ç: 3,2 cm.
Y: 4,1 cm.
Hamur: 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun mika, az kireç katkılı.
Yüzey: 10 YR (oldukça soluk kahverengi).
Tanım: Topaç dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 528
Form: Tek kulplu su testisi.
Buluntu yeri: 2B Odası.
K.Ç: 3,2 cm.
Y: 10,6 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) yoğun mika ve kireç, az organik madde katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 6/4 (oldukça soluk kahverengi).
Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 529
Form: Tek kulplu su testisi.
Buluntu yeri: 3D Odası.
K.Ç: 3,4 cm.
Y: 3,3 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/6 (kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 5 YR 6/8 (Kırmızımsı Sarı).
Tanım: Topaç dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 530
Form: Tek kulplu su testisi.
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 2,4 cm.
Y: 7,3 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) orta yoğunlukta mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 8/2 (pembemsi beyaz).
Tanım: Topaç dipli, aşağıya doğru daralan gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 531
Form: Tek kulplu su testisi.
Buluntu yeri: 4D Odası.
K.Ç: 3,7 cm.
Y: 2,5 cm.
Hamur: 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı).
Tanım: Topaç dipli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 532**Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 4D Odası.**K.Ç:** 2,7 cm.**Y:** 6 cm.**Hamur:** 10 YR 8/4 (oldukça soluk kahverengi) az mika katkılı.**Yüzey:** 10 YR 8/3 (oldukça soluk kahverengi).**Tanım:** Topaç dipli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 533****Form:** Tek kulplu su testisi.**Buluntu yeri:** 3B Odası.**K.Ç:** 2 cm.**Y:** 4,9 cm.**Hamur:** 5 YR 6/4 (açık kırmızımsı kahverengi) orta yoğunlukta mika katkılı.**Yüzey:** 5 YR 7/3 (pembe).**Tanım:** Dışa taşkın köşeli dipli.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 534****Form:** Tek kulplu testi.**Buluntu yeri:** 1D Odası.**A.Ç:** 14 cm.**Y:** 4,4 cm.**Hamur:** 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı) az kireç ve mika katkılı.**Yüzey:** 7,5 YR 6/3 (açık kahverengi).**Tanım:** Yüksek dışa taşkın ağız kenarlı.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 535****Form:** Tek kulplu testi.**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 3,5 cm.**Y:** 4,6 cm.**Hamur:** 7,5 YR 7/4 (pembe) yoğun mika ve az organik madde katkılı.**Yüzey:** 2,5 YR 4/8 (kırmızı).**Tanım:** Dışa çekik ağızlı, ortası çıkıntılı dar boyunlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 536****Form:** Tek kulplu testi.**Buluntu yeri:** 3D Odası.**A.Ç:** 5 cm.**Y:** 5 cm.**Hamur:** 2,5 YR 4/8 (kırmızı) az mika ve kireç katkılı.**Yüzey:** 7,5 YR 7/4 (pembe).**Tanım:** Dışa çekik yuvarlak ağızlı, üzeri plastik bantlı dar boyunlu, dikey kulplu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 537****Form:** Tek kulplu testi.**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 9 cm.**Y:** 3,7 cm.**Hamur:** 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) yoğun mika katkılı.**Yüzey:** 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı).**Tanım:** Hafif dışa dönük ağızlı, şişkin boyunlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 538****Form:** Tek kulplu testi.**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 7 cm.**Y:** 4,2 cm.**Hamur:** 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) az mika, kireç ve organik madde katkılı.**Yüzey:** 10 R 5/8 (kırmızı).**Tanım:** Dışa çekik yuvarlak ağızlı, şişkin boyunlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 539****Form:** Tek kulplu testi.**Buluntu yeri:** 4D Odası.**A.Ç:** 13 cm.**Y:** 9,1 cm.**Hamur:** 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta mika katkılı.**Yüzey:** 5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı).**Tanım:** Yuvarlak dışa dönük dar tablalı ağız kenarlı, aşağıya doğru daralan boyunlu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 540****Form:** Tek kulplu testisi.**Buluntu yeri:** 1B Odası.**A.Ç:** 14 cm.**Y:** 22,3 cm.**Hamur:** 2,5 YR 6/6 (açık kırmızı) az kireç, mika ve taşçık katkılı.**Yüzey:** 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı).**Tanım:** Yuvarlatılmış düz ağız kenarlı, aşağıya doğru hafifçe daralan boyunlu, eğimli omuzlu, boyundan omuza dikey kulplu.**Tarih:** İ.S. 270 dolayları.**Kat. No: 541****Form:** Tek kulplu testi.**Buluntu yeri:** 2D Odası.**A.Ç:** 10 cm.**Y:** 5,6 cm.

Hamur: 10 YR 7/3 (oldukça soluk kahverengi) yoğun kireç, az mika ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 YR 6/2 (soluk kahverengi).
Tanım: Dışa çekik tablalı ağız kenarı, aşağıya doğru hafifçe daralan gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 542
Form: Tek kulplu testi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 6,5 cm.
Y: 7,8 cm.
Hamur: 2,5 YR 5/6 (kırmızı) yoğun kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/8 (kırmızı).
Tanım: Dışa çekik yüksek ve düz ağız kenarlı, dar uzun boyunlu, dikey kulplu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 543
Form: Tek kulplu testi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 6 cm.
Y: 3,4 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/8 (açık kırmızı) yoğun kireç ve mika katkılı.
Yüzey: 10 R 5/6 (kırmızı).
Tanım: Dışa çekik yüksek ağızlı, aşağıya doğru daralan kısa boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 544
Form: Tek kulplu testi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 7 cm.
Y: 3,2 cm.
Hamur: 7,5 YR 7/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta kireç ve taşçık katkılı.
Yüzey: 7,5 YR 4/4 (kahverengi).
Tanım: Ucu sivri aşağıya doğru genişleyen ağızlı, kısa aşağıya doğru daralan boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 545
Form: Tek kulplu testi.
Buluntu yeri: 2D Odası.
A.Ç: 7 cm.
Y: 2,7 cm.
Hamur: 5 YR 6/8 (kırmızımsı sarı) az kireç, orta yoğunlukta organik madde katkılı.
Yüzey: 5 YR 5/6 (sarımsı kırmızı).
Tanım: Yüksek dışa çekik çıkıntılı ağız kenarlı.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 546
Form: Amphora.
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 12 cm.
Y: 9,8 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) yoğun mika, kireç, taşçık ve organik madde katkılı.
Yüzey: 10 YR 8/4 (oldukça soluk kahverengi).
Tanım: Dışa çekik köşeli ağız kenarlı, hafif şişkince boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 547
Form: Amphora.
Buluntu yeri: 3D Odası.
A.Ç: 12 cm.
Y: 10,1 cm.
Hamur: 2,5 YR 7/6 (açık kırmızı) orta yoğunlukta mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 10 YR 8/4 (oldukça soluk kahverengi).
Tanım: Dışa çekik köşeli ağız kenarlı, hafif şişkince boyunlu.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

Kat. No: 548
Form: Matara.
Buluntu yeri: 1D Odası.
A.Ç: 11 cm.
Y: 5,8 cm.
G.Ç: 19,2 cm.
Hamur: 5 YR 6/6 (kırmızımsı sarı) orta yoğunlukta mika ve kireç katkılı.
Yüzey: 2,5 YR 5/6 (kırmızı).
Tanım: Düz ağızlı, kısa ve dar silindirik boyunlu, yuvarlak sığ yayvan gövdeli.
Tarih: İ.S. 270 dolayları.

FİGÜRİNLER*

Kat. No: F1

Tip: Ana Tanrıça

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleuterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 12 cm.

G: 6,8 cm.

D: 5,5 cm.

Hamur: 5 YR 7/6). Mika, taşçık ve kireç katkılıdır. Cidarda ve yüzeyde yoğun yanık izleri görülmektedir. Pişme hatalıdır. Ön-arka çiftli kalıpla yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır. Arka yüzeyde kare formlu bir buhar deliği bulunmaktadır.

Tanım: Tympanonunun üst kısmı, arkada kaidenin bir bölümü ve gövde üzerinde bir bölüm kırıktır. Ana tanrıça figürünü arkalıklı bir tahtta oturmaktadır. Tahtın kenarına paralel tuttuğu sağ elinde bir omphalos phiale, yukarı doğru kaldırdığı sol elinde ise omuz üzerinde bir tympanon tutmaktadır. Başında orta yükseklikte yuvarlak bir polos taşımaktadır. Yüz yuvarlak formlu ve dolgundur. Gözler ve burun iri olarak belirtilmiştir. Dudaklar ince birer kabartı olarak buruna yakın işlenmiştir. Giysi detayları belirgin değildir. Kucağında yönü figürün soluna doğru dönük oturan bir aslan figürü yer almaktadır. Kaide altı açıktır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F2

Tip: Ana Tanrıça

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleuterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 5,4 cm.

G: 4,5 cm.

D: 2 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/6. Çok yoğun mika ve az kireç katkılıdır. Ön-arka çiftli kalıpla yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır. Bel seviyesinde kare şekilli bir buhar deliği yer almaktadır.

Tanım: Oturan tanrıça figürünü gövde alt yarısıdır. Başında dikey bölmeli alçak bir polos taşımaktadır. Saçlar alın üzerinde ön kısımda, polosun altında belirgin şekilde taşırılmıştır. Yüz oval ve dolgundur. Gözler derin burun iri ve dudaklar buruna bitişik iki kabartma çıkıntı olarak verilmiştir. Boyun uzun, saçlar omuzlara düz olarak dökülmektedir. İnce sırtlıklı bir tahtta

oturmaktadır. Sağ kol dirsekten kırıktır. Sol el giysinin arasından yukarı doğru kaldırılmıştır. Elinde tuttuğu Tympanon korunmamıştır. Arka yüz düzleştirilmiş ve işlenmeden bırakılmıştır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F3

Tip: Aphrodite Genetrix

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleuterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 13,7 cm.

G: 5 cm.

D: 2,5 cm.

Hamur: 7,5 YR 8/4. İnce gözeneklidir. İnce siyah taşçık ve çok ince mika katkılıdır. Gövde sağ kısmında cidarda ve yüzeyde yoğun renk farklılıkları görülmektedir. Kaidesi ile bir bütün olarak ön-arka çiftli kalıpla yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır. Arka yüz işlenmeden bırakılmıştır. Sırt seviyesinde 1,8cm çapında yuvarlak formlu bir buhar deliği bulunmaktadır.

Tanım: Ayakta giyimli kadın figürüdür. Önden geriye doğru ince çizgilerle taranmış yüksek bir saç şekline sahiptir. Yüz oval verilmiş olup, gözler orta derinlikte işlenmiştir. Burun iri ve dudaklar dolgundur. Yüz detayları birbirine yakındır. Boyun ince uzundur. Baş üzerinde saçın üst kısmını hafifçe açıkta bırakan uzun bir örtü bulunmaktadır. Figür başındaki örtüyü sol eliyle yukarı doğru kaldırarak tutmaktadır. Giysinin kumaş kıvrımları derin ve özentilidir. Sağ ayak hafifçe içeri doğru çekilmiştir. Alçak ve yuvarlak bir kaide üzerinde durmaktadır. Kaide altı açıktır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F4

Tip: Tapınak Oğlanı

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleuterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 3,8 cm.

G: 1,7 cm.

D: 1,6 cm.

Hamur: 10 YR 5/4. İnce gözeneklidir. Çok yoğun ince mika ve ince kireç katkılıdır. Ön ve arka çiftli kalıpla yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Erkek figürüne ait baş parçası ön kısımdır. Yüz oval, gözler derin işlenmiştir. Yüz detayları oldukça aşınmıştır. Başta oldukça sivri ve yüksek bir başlık taşımaktadır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F5

Tip: Kadın Başı.

* Figürinlere ait katalogda, E. Dereboylu'nun yayınındaki bilgiler kullanılmıştır (bkz. Dereboylu 2012, 340–461).

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 2,5 cm.

G: 1,5 cm.

D: 2,2 cm.

Hamur: 5 YR 6/8. Mika katkılı. Yer yer yoğun beyaz astar izleri görülmektedir. Ön-arka çiftli kalıpla yapılmıştır.

Tanım: Kadın başı ve boyun parçasıdır. Boyun eklentisinden itibaren korunmuştur. Baş hafifçe sola doğru eğiktir. Saçlar 13'lü derin verev çentiklerle geriye doğru taranmış ve yuvarlak bir topuzla ense üzerinde toplanmıştır. Boyun başa oranla kalın ve uzun belirtilmiştir. Yüz sivri-oval formludur. Alın geniş ve düzdür. Gözler orta derin ve göz kapakları belirtilmiş olarak verilmiştir. Burun uzun ve sivri işlenmiştir. Dudaklar düz ve derin bir çentikle belirtilmiştir. Çene sivridir. Kulaklarda iri yuvarlak küpeler bulunmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F6

Tip: Kadın Başı

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 3,5 cm.

G: 3,4 cm.

D: 2,2 cm.

Hamur: 5 YR 5/4. Yer yer ince gözeneklidir. İnce kireç katkılıdır. Ön-arka çiftli kalıpla yapılmıştır. Yer yer beyaz astar izleri korunmuştur.

Tanım: Boyundan itibaren korunmuş kadın figürinine ait baştır. Baş hafifçe sola doğru eğiktir. Saçları geriye doğru ince dalgalar halinde taranmıştır. Başın arka kısmında saç detayları belirgin değildir. Saç arkada bir topuzla toplanmıştır. Yüz yuvarlak ve oldukça dolgunudur. Çene ve burun aşınmıştır. Gözler orta derinlikte ve göz kapakları belirtilerek işlenmiştir. Dudaklar dolgun verilmiştir. Boyun uzun ve kalındır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F7

Tip: Ayakta duran giyimli kadın

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 14,6 cm.

G: 5 cm.

D: 4,1 cm.

Hamur: 10 YR 6/4. İnce gözeneklidir. İnce yoğun kireç ve yer yer iri siyah ve kırmızı taşçık (seramik kırığı?) katkılıdır. Ön-arka çiftli

kalıpla yapılmıştır. Arka yüz işlenmemiştir. Bel gerisinde 2cm çapında yuvarlak buhar deliği bulunmaktadır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Ayakta giyimli kadın figürinidir. Khiton üzerinde geniş bir örtü vücudunu sarmaktadır. Baş korunmamıştır. İnce uzun boyun korunmuştur. Vücut ağırlığı sağ bacağı verilmiş, sol bacak ise dizden hafifçe geriye doğru bükülmüştür. Sağ kolu kıvrılmış göğüs alt kısmında durmakta ve üzerindeki şalı tutmaktadır. Sol kolu ise bel seviyesinde arkaya kıvrılmış vaziyette durmaktadır sol kolunun altında arkadan gelen kumaşın derin ve geniş kıvrımları aşağı doğru sarmaktadır. Boyunda örtünün kıvrımları geniş degaje yapmıştır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F8

Tip: Ayakta duran giyimli kadın.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 10,5 cm.

G: 6,2 cm.

D: 4,7 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. İnce gözeneklidir. İnce ve yoğun mika ve kireç katkılıdır. Ön-arka çiftli kalıpla yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Alçak kare kaide üzerinde ayakta duran giyimli kadın figürinine ait gövde alt yarısının ön cephesi korunmuştur. Figür vücut ağırlığını sağ ayak üzerine vermiş, sol ayak hafifçe dizden geriye doğru bükülmüştür. Figürün sol tarafında sol kolun bir kısmı korunmuştur. Kolun altından kumaş kıvrımları sarmaktadır. Yoğun aşınmaya uğradığı için detaylar kaybolmuştur. Karın üzerinde abartılı bir şişkinlik bulunmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F9

Tip: Erkek Başı.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 3,5 cm.

G: 3,5 cm.

D: 3,3 cm.

Hamur: 10 YR 5/3. İnce gözenekli ve mika katkılıdır. Ön-arka çiftli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Yüzde yer yer kavuniçi, saç üzerinde ise kırmızı boya izleri korunmuştur.

Tanım: Erkek başıdır. Boyun korunmamıştır. Baş saçsızdır. Alın üzerinde dalgalandırılmış plastik eklentiler olarak hazırlanmış bir taç bulunmaktadır. Yüz yuvarlak ve dolgunudur.

Alın oldukça geniş ve şişkindir. Kaş yükseltileri abartılı işlenmiştir. Gözler derin ve göz kapakları belirtilerek verilmiştir. Burun iri ve küttür. Dudaklar aşırı dolgun ve aralıktır. Kulaklar iri ve geniştir.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F10

Tip: Kaplumbağa.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleuterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 2,8 cm.

G: 3,7 cm.

D: 5,1 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/4. İnce gözeneklidir. İnce mika katkılıdır. Hatalı üretimdir. Alt-üst çiftli kalıpla yapılmıştır. Hatalı üretimden dolayı gövde üzerinde çatlamlar ve deformasyon mevcuttur. Eklenti yerleri gelişmiş güzel düzeltilmiştir. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Tam olarak korunmuş kaplumbağa figürüdür. Üstte kaplumbağanın kabuğu geniş karelere bölünmüştür. Yanık izleri mevcuttur.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F11

Tip: Minyatür sütun.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleuterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 5,6 cm.

G: 1,5 cm.

D: 3,8 cm.

Hamur: 10 R 5/8. İnce gözeneklidir. Yoğun taşçık ve çok ince kireç ve mika katkılıdır. Pişme hatalıdır. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Stilize işlenmiş bir kompozit sütun modelidir. Başlığı ve sütun gövdesinin üst bölümü olarak korunmuştur.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F12

Tip: Tanrıça.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleuterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 14,3 cm.

G: 7,1 cm.

D: 3,4 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/3-6/4. İnce gözeneklidir. İnce ve yoğun kireç katkılıdır. Pişme hatalıdır. Tekli kalıpla ön kısım olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi bulunmamaktadır.

Tanım: Tanrıçalı plaka parçası, tanrıça figürünün başı ve sol kolu korunmuştur. Yukarı kaldırdığı sol elinde belirsiz bir nesne

tutmaktadır. Başında dilimlere ayrılmış bir polos bulunmaktadır. Baş gerisinde arkada askı deliği yer almaktadır..

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F13

Tip: Tanrıça.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleuterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 5,2 cm.

G: 6,3 cm.

D: 3,6 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. Gözeneksizdir. İnce mika, kireç ve iri ve yoğun kahverengi taşçık katkılıdır. Tekli kalıpla ön kısım olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi bulunmamaktadır.

Tanım: Tanrıça figürlü plaka parçasıdır. Tanrıçanın boyundan itibaren başı korunmuştur. Başında dikey dilimli geniş bir polos bulunmaktadır. Saçları geniş bir kabartma şeklinde yüzünü çevrelemektedir. Yuvarlak ve dolgun yüz hatlarına sahiptir. Gözleri derin ve burnu iridir. Dudaklar iri kabartma şerit şeklindedir. Boyun geniş verilmiştir.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F14

Tip: Tanrıça.

Buluntu yeri: İ.Ö. 4. yy. bothrosu ile bouleuterion theatron dolgusu arasındaki seviye.

Y: 8,3 cm.

G: 8,7 cm.

D: 3,8 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/6. İnce gözeneklidir. İnce kireç ve yoğun-ince mika katkılıdır. Tekli kalıpla ön kısım olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi bulunmamaktadır.

Tanım: Korunan kısımda tanrıçanın boyundan itibaren başı bulunmaktadır. Yüz oval ve dolgundur. Saçlar alın üzerinde iri boğumlar halinde verilmiştir. Kulaklarında geniş halka küpeler bulunmaktadır. Gözler orta derinlikte ve göz kapakları belirgindir. Burun uzun ve düzgündür. Dudaklar iki kabartı şerit şeklinde verilmiştir. Çene dolgun ve hafif dışa doğru çıkıktır. Arka yüzde başın gerisinde eklenti bir parça üzerinde asma deliği bulunmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 300 dolayları.

Kat. No: F15

Tip: Kithara

Buluntu yeri: Bothros I.

Y: 3,6 cm.

G: 2,5 cm.

D: 1 cm.

Hamur: 10 YR 5/4. Çok yoğun ince mika ve ince kireç katkılıdır. Ön ve arka çiftli kalıpla yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Minyatür kithara tam olarak korunmuştur. Küçük boyutlardadır ve oldukça özensiz bir işçilik göstermektedir. Sadece kitharanın kasnağı belirgindir. Tel gibi detaylar verilmemiştir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F16

Tip: Kil topakları

Buluntu yeri: Bothros I.

Ölçüleri: 3–5 cm. x 1–2 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6. Çok yoğun ince mika ve ince kireç katkılıdır.

Tanım: Farklı boyutlarda, elle biçimlendirilmiş kil topakları.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F17

Tip: Ana Tanrıça.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 5,8 cm.

G: 5,3 cm.

D: 1,4 cm.

Hamur: 5 YR 7/6. İnce gözeneklidir. Yoğun taşçık ve çok ince kireç ve mika katkılıdır. Kötu pişmiştir. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Korunan sağ üst kısımda tapınak alınlığının bir kısmı görülmektedir. Köşe akroteri işlenmiştir. Gövdesi ince ve derin çizgilerle yivlendirilmiş İon sütununun solunda tanrıçanın elinde tuttuğu tympanonu yer almaktadır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları

Kat. No: F18

Tip: Ana Tanrıça.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 5,9 cm.

G: 4 cm.

D: 1,1 cm.

Hamur: 5 YR 4/2. İnce gözeneklidir. Yoğun siyah taşçık ve çok ince kireç ve mika katkılıdır. Kötu pişmiştir. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Plakanın korunan sağ kenarında sadece sütun gövdesi ve tanrıçanın tahtının bir bölümü korunmuştur. Sütun başlığı korunan kısımdan anlaşıldığı üzere İon düzenindedir. Tanrıça orta kısımda bir taht üzerinde oturmaktadır. Elinde bir omphalos phiale tutmaktadır. Plakanın arka yüzü özensizce düzeltilmiştir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F19

Tip: Ana Tanrıça.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 6,3 cm.

G: 6,8 cm.

D: 1,3 cm.

Hamur: 5 YR 5/6. İnce gözeneklidir. Seramik kırığı ve mika katkılıdır. Kötu pişmiştir. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Plakanın korunan orta kısmında tahtta oturan tanrıçanın gövdesi ve dizlerinin bir bölümü ile sol tarafındaki aslanın başı görülmektedir. Sol elinde tuttuğu tympanonun bir bölümü korunmuştur. Tanrıçanın başı çene kesitinden itibaren kırıktır. Saçlar iki geniş bukle halinde omuz üzerine dökülmüştür. Üzerinde bir khiton ve himation bulunmaktadır. Sağdaki aslan figürünün başı boyun konturlarından kırılmıştır. Aslanın ağzı aralık bırakılmıştır. Yüz detayları siliktir. Tanrıçanın sol kolunun yanında, elinde tuttuğu tympanonun alt kısmı korunmuştur.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F20

Tip: Ana Tanrıça.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 20 cm.

G: 8,2 cm.

D: 2,3 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. İnce gözeneklidir. İnce mika ve kireç katkılıdır. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır. Alınlıkta yer yer bozulmalar mevcuttur.

Tanım: Plakanın korunan sağ üst yarısında üçgen alınlığın tepe akroteri ve tanrıçanın gövde üst yarısı bulunmaktadır. Tepe ve köşe akroterleri korunmuştur. Tanrıçanın yüzü oval verilmiştir. Gözler hafif aşağı doğru sarkıktır. Dudaklarda bir tebessüm ifadesi vardır. Polos alınlığın iç kısmında olduğu için görülmemektedir. İnce çentiklerle verilen saçlar omuzların üzerine dökülmektedir. Üzerinde yuvarlak yakalı bir khiton bulunmaktadır. Sağ kısımda İon sütun başlığı taşıyan ve derin ince dikey çizgilerle yivlendirilmiş gövdesi bulunan bir sütun yer almaktadır. Arka yüz oldukça kaba bir şekilde bırakılmıştır

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F21

Tip: Ana Tanrıça.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 7,3 cm.

G: 8,7 cm.

D: 2,6 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. İnce gözeneklidir. İnce mika ve kireç katkılıdır. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Plakaya ait alınlık kısmının sağ bölümü ile tanrıçanın başı korunmuştur. Kalın bir cidar veren üçgen alınlık kenarlardan hafifçe arkaya doğru kıvrıktır. Alınlıkta tepe ve köşe akroterleri belirtilmiştir. Çatı üst kısmı yer yer kalıplama sonrası kil eklentilerle düzeltilmiştir. Alınlığın altı kısmında triglyph-metop dizisi sıralı çentiklerle verilmiştir. İon sütun başlığına ait tek volüt bu triglyph-metop dizisi altında görülmektedir. Tympanonun sağında tanrıçanın başı korunmuştur. Yüz oval ve dudaklar dolgun ve hafif tebessüm eder şekildedir. Saçlar yüzü başlık gibi çevrelemektedir. Polos tapınak alınlığının arkasındadır. Arka yüz düzeltilmeden bırakılmıştır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F22

Tip: Ana Tanrıça.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 5,1 cm.

G: 7,5 cm.

D: 1,3 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. İnce gözeneklidir. İnce mika ve kireç katkılıdır. Kötü pişmiştir. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Plakanın korunan orta kısmında oturan Ana Tanrıça figürünün dizden alt kısmı ve iki yanında bulunan aslanlar korunmuştur. Aslan figürlerinin yüz detayları belirgin değildir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F23

Tip: Ana Tanrıça.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 9,2 cm.

G: 3,8 cm.

D: 0,8 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. İnce gözeneklidir. İnce mika ve kireç katkılıdır. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Plakanın arka yüzünde yoğun olarak beyaz astar izleri yer almaktadır.

Tanım: Plakanın korunan sağ kenarında yivli gövdeli bir sütun ve bunun solunda cepheden verilmiş bir alsan figürü yer almaktadır. Figüre ait yüz detayları belirgin değildir. Arka yüzey özensizce düzeltilmiştir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F24

Tip: Ana Tanrıça.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 6,6 cm.

G: 4,2 cm.

D: 0,9 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. İnce gözeneklidir. İnce mika ve kireç katkılıdır. Kötü pişmiştir. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi bulunmamaktadır. Yüzeyde yoğun çatlaklar ve bozulmalar mevcuttur.

Tanım: Plakaya ait sağ alt köşe korunmuştur. Burada tapınak modelinde iki krepis, sağ kenarda yivli sütun ve cepheden aslan figürü bulunmaktadır. Aslan figürünün yüz detayları belirgin değildir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F25

Tip: Tanrıça.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 13,3 cm.

G: 12,8 cm.

D: 2,2 cm.

Hamur: 10 YR 6/6. İnce gözeneksizdir. İnce mika ve kireç katkılıdır. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi bulunmamaktadır.

Tanım: Plakanın yer yer eksikleri dışında tamamına yakını korunmuştur. Üzerindeki figürün konturlarına göre şekillendirilmiş olan plakada bir kadın figürünün gövde üst yarısı korunmuştur. Kadın figürü cepheden verilmiştir. Başı hafifçe öne eğiktir. Başın üzerinde kalın bir bant şeklinde çevreleyen ve kulaklara dek inen saç ya da başlık bulunmaktadır. Kulak seviyesinden omuzlara dek inen üç adet dikey kabartma saç lülesi vardır. Uzun bir yüz yapısına sahiptir. Gözler derin ve büyük işlenmiştir. Büyük bir burun ve dolgun dudaklara sahiptir. Üzerinde, kolları dirseklerine kadar uzanan bir giysi bulunmaktadır. Her iki elin bileğini ince bir bant-bilezik çevrelemektedir. Sağ kolunu göğüs hizasında içe doğru kıvrılmıştır. Sağ göğsü korunmamıştır. Sol göğsünün hemen altında duran elinde bir güvercin tutmaktadır. Sol el dirsekten yukarı doğru kıvrılmıştır. Bu eliyle omzunun üzerinde, ayakta duran bir erkek figürü ayaklarından kavramış olarak tutmaktadır. Çok küçük boyutlardaki bu figür dolgun vücut yapısına sahip çıplak bir erkek çocuğa aittir. Kollarını iki yanda yukarı kaldırıp,

içe doğru kıvrılmıştır. Arkasında açılmış geniş kanatlara sahiptir. Plakanın arka yüzeyinde baş oyuntusu çok belirgindir. Başın arka kısmında dışa doğru oluşturulmuş yüksek bir çıkıntı üzerinde bir asma deliği bulunmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F26

Tip: Tanrıça.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 15 cm.

G: 13,5 cm.

D: 0,8 cm.

Hamur: 10 YR 6/6. İnce gözeneksizdir. İnce mika ve kireç katkılıdır. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi bulunmamaktadır.

Tanım: Plaka, birleşmeyen iki parça halinde korunmuştur. Korunan sol parçada kadın figürünün omuzdan itibaren sol kolu ve sol göğsü bulunmaktadır. Sağ parçada ise iç konturlarından kırılmış sağ kol ve ayaklarından tuttuğu çıplak çocuk figürü yer almaktadır. Çocuk figürünün sağ kolu omuzdan itibaren kırıktır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F27

Tip: Tanrıça.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 4,7 cm.

G: 3,8 cm.

D: 0,8 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6. İnce gözeneksizdir. Yoğun olarak ince mika ve şamot katkılıdır. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi bulunmamaktadır.

Tanım: Plakaya ait korunan sağ-orta kenardır. Omuz seviyesinden itibaren yukarı doğru kıvrılmış sol kol görülmektedir. El bilekten içe doğru kıvrılmıştır. Kol ve bilekte ince birer bant vardır. Arka yüz özensizce düzeltilmiştir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F28

Tip: Süvari.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 9,7 cm.

G: 8,7 cm.

D: 1,2 cm.

Hamur: 5 YR 6/4. İnce gözeneklidir. Kireç, mika ve şamot katkılıdır. Yer yer yanık olup, pişme hatalıdır. Tekli kalıpla ön cephe olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi bulunmamaktadır.

Tanım: Korunan kısım sol yan-alt köşe, üst kısım-orta ve sağ yan olmak üzere üç parçalıdır. Kenarlarda bordür yer almamaktadır. Korunan kısımlarda sola doğru dönük bir at figürü şaha kalkmış olarak verilmiştir. Üzerindeki binicinin kısa tuniği ve sol bacağı korunmuştur. Binicinin ayağında Makedon tipi çizmeler bulunmaktadır. Atın arka ayağının bir kısmı da korunmuştur. İkinci parçada binicinin causialı olarak betimlenmiş başı korunmuştur. Birleşmeyen üçüncü parçada ise yüksek bir platform üzerindeki sütun formulu silindirik bir mimari unsur yer almaktadır. Bu sütunun altına doğru bir kuyruk detayı görülmektedir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F29

Tip: Süvari.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 6,1 cm.

G: 6,3 cm.

D: 0,6 cm.

Hamur: 5 YR 6/4. İnce gözeneklidir. Kireç ve mika katkılıdır. Boya ve astar izi bulunmamaktadır.

Tanım: Tek kalıpla ön cephe olarak üretilmiştir. Korunan kısımda sola dönük bir at figürünün sağrısı, arka iki ayağı ve üzerindeki binicinin vücudunun bir bölümü görülmektedir. Arka ayakların duruşundan ön iki ayağın şaha kalkmış pozisyonda verildiği anlaşılmaktadır. Atın üzerindeki binici kısa bir tunik giymiştir. Astar ya da boya izi içermemektedir. Plakanın arka yüzü özensizce düzeltilmiştir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F30

Tip: Kadın.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 3,2 cm.

G: 4,2 cm.

D: 0,8 cm.

Hamur: 5 YR 3/1. İnce gözeneklidir. Kireç ve mika katkılıdır. Hatalı üretimdir. Tek kalıpla ön cephe olarak üretilmiştir. Boya ve astar izi bulunmamaktadır.

Tanım: Plakanın üst-sol köşesi korunmuştur. Sola dönük bir kadın başı betimlenmiştir. Baş, düzensiz işlenmiş bir bordüre kadar yükseltilmiştir. Saçları detaysızdır. Baş gerisinde yukarı doğru işlenmiş yuvarlak ve dolgun bir topuz yapılmıştır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F31**Tip:** Ana Tanrıça.**Buluntu yeri:** Bothros II.**Y:** 11,5 cm.**G:** 7 cm.**D:** 4 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. İnce kireç ve şamot katkıdır. Pişme hatalıdır. Ön ve arka çiftli kalıpla yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmuştur. Arka yüz özensizce yapılmıştır. Sıvanan yerlerde yoğun parmak izleri taşımaktadır.

Tanım: İki birleşmeyen parça halinde korunmuştur. Parçanın birinde başında yarım yüksek bir polos bulunan ana tanrıça görülmektedir. Yüzü oldukça uzun verilmiştir. Gözler yanlardan aşağı sarkık ve dudak dolgundur. Polosunun altından çıkan uzun örtü göğüslerinden aşağı doğru sarkmaktadır. Sol omzunda birleşik yapılmış tymphanon bulunmaktadır. İkinci parçada ise tanrıçanın oturduğu tahtın kenarları ile tanrıçanın dizleri korunmuştur. Sağ elinde bir omphalos phiale tutmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.**Kat. No: F32****Tip:** Athena.**Buluntu yeri:** Bothros II.**Y:** 14 cm.**G:** 5,8 cm.**D:** 3,4 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. Kireç katkıdır. Pişme hatalıdır. Ön ve arka çiftli kalıpla yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmuştur. Arka yüz işlenmeden düzeltilerek bırakılmıştır. Bel seviyesinde dik duran ve oval formu bir buhar deliği bulunmaktadır.

Tanım: Korunan tanrıça figürüne ait baş hariç tüm gövde parçasıdır. Figürin ayakta durmaktadır. Üzerinde uzun apoptygmali bir peplos bulunmaktadır. Göğüs ortasında ağıs bulunmaktadır. Sol kolu üzerinde ayrıca bir kumaş yığını dolanmaktadır. Boyunda tekli geniş bir çizgi ile gırtlak detayı belirtilmiştir. Saçlar iri bukleler halinde omuzlara dökülmektedir. Figürinin kolları bedenine yapışık olarak işlenmiştir. Sağ kolu korunmamıştır. Sol kol ise bacak seviyesinde, dik olarak duran yuvarlak formu bir kalkanı tutmaktadır. Kalkan üzerinde kabartma bir Medusa başı yer almaktadır. Figürin iki derin yivle basamaklandırılmış yuvarlak ve yüksek bir kaide üzerinde durmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları**Kat. No: F33****Tip:** Ayakta, Giyimli Kadın.**Buluntu yeri:** Bothros II.**Y:** 14 cm.**G:** 5,8 cm.**D:** 3,4 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. Kireç, şamot ve taşçık katkı içermektedir. Yanmıştır. Çiftli kalıp ön ve arka kısım olarak yapılmıştır. Arka yüzey işlenmeden ana hatlarıyla bırakılmıştır. Arka yüzeyde kare formu buhar deliğinin bir bölümü korunmuştur. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Yuvarlak ve alçak bir kaide üzerinde duran giyimli bir kadın figürüdür. Baş hafifçe sağa eğiktir. Saçların ön kısmı görülmektedir. Saçın geri kalan kısmı omuzları da örten geniş bir şalın altında kalmıştır. Yüz yuvarlak ve dolgun olup vücuda oranla küçüktür. Yüz detayları küçük ve birbirine yakındır. Khiton üzerine himation giymiştir. El ayası görünür şekilde açık durumdaki sağ el, başın üzerindeki örtünün omuzlara düşen kısmını sağa doğru gerdirerek tutmaktadır. Sol el göğüs seviyesinde yukarı doğru kaldırılmış, ancak giysinın altında verildiği için detayları işlenmemiştir. Bu kısımda himation kalın bir kumaş yığını oluşturur şekilde aşağı doğru sarkmaktadır. Sağ diz hafifçe öne doğru çıkık verilmiştir. Sağ ayak, sık ve derin kıvrımlarla işlenmiş khitonun altından görülmektedir. Figürinin arka kısmı işlenmemiş ana hatlarıyla bırakılmıştır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları**Kat. No: F34****Tip:** Ayakta, Giyimli Kadın.**Buluntu yeri:** Bothros II.**Y:** 16 cm.**G:** 7,5 cm.**D:** 4,4 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/6. Kireç ve taşçık katkıdır. Ön ve arka çiftli kalıpla yapılmıştır. Ön ve arka kısmın eklenti yerleri belirgindir. Arka yüzeyde yuvarlak formu buhar deliğinin bir bölümü korunmuştur. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Ayakta duran giyimli kadın figürüne ait gövde parçasıdır. Çoklu parçalar halinde korunmuştur. Baş korunmamıştır. Gövde sol kısmında ve diz altında eksikler bulunmaktadır. Sağ el giysinın kumaşını kalça seviyesinde bir tomar halinde tutmaktadır. Üzerine giymiş olduğu himation göğüs altında büzdürülmüştür. Sık ve derin yivler olarak aşağı dökülmektedir. Giysinın etek uçları derin ve geniş dikey kıvrımlarla belirtilmiştir. Sağ bacak belirgin

şekilde yana doğru uzatılarak etek ucunda ayağın ön kısmı açıkta bırakılmıştır. Arka yüzey işlenmeden ana hatlarıyla bırakılmıştır. Ayak ve etek uçlarının alt kısmı düzleştirilmiştir. Kaide korunmamıştır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F35

Tip: Ayakta, Giyimli Kadın.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 5,9 cm.

G: 6,5 cm.

D: 3,1 cm.

Hamur: 5 YR 5/6. Kireç katkılıdır. Pişme hatalıdır. Çiftli kalıp ön ve arka kısım olarak yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Ayakta duran giyimli kadın figürinine ait diz altı ve etek uçları korunmuştur. Giysi kıvrımları derin verilmiştir. Sağ ayak etek kıvrımlarının arasından sağa doğru çekilerek dışarıda verilmiştir. Sağ bacak belirgindir. Ayak ve etek uçlarının alt kısmı düzleştirilmiştir. Kaide korunmamıştır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları

Kat. No: F36

Tip: Oturan, Giyimli Kadın.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 6,5 cm.

G: 2,8 cm.

D: 3,3 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/6. Kireç ve şamot katkılıdır. Ön ve arka çiftli kalıpla yapılmıştır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Kadın figürinine ait gövde parçasıdır. Baş korunmamıştır. Alçak bir kaide üzerinde yer alan bir koltuk ya da tahtta oturmaktadır. Üzerinde tüm vücudunu kaplayan bir giysi bulunmaktadır. Kolları öne doğru uzatılmıştır. Dizlerinin üzerinde duran bir okuma tablası tutmaktadır. Arka yüzde detaylar işlenmeden bırakılmıştır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F37

Tip: Oturan, Giyimli Kadın.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 5,8 cm.

G: 3,4 cm.

D: 3,5 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. Kireç, mika ve seramik kırığı katkı içermektedir. Çiftli kalıp ön ve arka kısım olarak yapılmıştır. Astar ve boya izi korunmamıştır. Arka yüzde yuvarlak buhar deliği bulunmaktadır.

Tanım: Kadın figürinine ait gövde korunmuştur. Baş korunmamıştır. Yüksek bir koltuk ya da tahtta oturmaktadır. Üzerinde, ayaklarına dek inen ve tüm vücudunu kaplayan bir giysi bulunmaktadır. Sağ kolu göğüs altına doğru kıvrılmıştır. Sol eli ise bacağına doğru uzatılmıştır. Bacaklar birbirine paralel uzatılmıştır. Arka yüzde detaylar işlenmeden bırakılmıştır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F38

Tip: Eros.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 1,4 cm.

G: 1,2 cm.

D: 1,2 cm.

Hamur: 5 YR 5/6. kireç katkılıdır. Yanık ya da üretim hatalıdır. Elle şekillendirilmiştir. Yer yer beyaz astar üzerine kırmızı ve pembe boya izleri korunmuştur.

Tanım: Eros'a ait baştır. Yüz dolgun ve hatları belirgindir. Burun, ağız ve gözler birbirine yakın ve küçük verilmiştir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F39

Tip: Eros.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 2,3 cm.

G: 1,6 cm.

D: 1,2 cm.

Hamur: 2,5 YR 6/6. Mika katkılıdır. Üretim hatalıdır. Çiftli kalıpla ön ve arka cephe olarak, ön kısım için üretilmiştir. Boya ve astar izi korunmamıştır. Çene altı ve yüzün saç kısmında çatlaklar ve şekil bozuklukları bulunmaktadır.

Tanım: Eros'a ait baş ön parçasıdır. Hafifçe sağa doğru dönük verilmiştir. Ön kısım eklenti yerinden kırılmıştır. Saçlar iri bukleler halindedir. Alın dar, yüz dolgun ve yuvaraktır. Yüz uzuvları dolgun ve oranlıdır. Boynun bir kısmı korunmuştur.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F40

Tip: Eros.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 7 cm.

G: 5 cm.

D: 4,7 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/1. Az miktarda mika ve kireç katkı içermektedir. Pişme hatalıdır. Çiftli kalıpla ön ve arka cephe olarak üretilmiştir. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Eros'a ait tüm gövde parçasıdır. Sağ kol ve bacaklar kırıktır. Baş sağa doğru dönük verilmiştir. Saçları derin ve dağınık dalgalar olarak verilmiştir. Yüz hatları dolgun ve uzuvlar orantılıdır. Yüzde hafif bir gülümseme oluşturulmuştur. Sağ kol omuzdan yukarı doğru kaldırılmış ve dirsek kırıklığı belirtilmeden öne doğru uzatılmıştır. Sol kol korunmamıştır. Gövde çıplak olarak verilmiştir. Üzerinde omuzlarından kollarına geçirilmiş ve ayaklarına dek uzanan uzun bir giysi bulunmaktadır. Bacaklar ve gövde önde uçuşur şekilde verilmiş bu giysinin arasından görünmektedir. Sağ omuzdan sol kol altına doğru inen ince bir kuşak bulunmaktadır. Tüy detayları belirtilmiş kanatlar sırta gelişigüzel eklenmiştir.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F41

Tip: Eros.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 1,7 cm.

G: 1,5 cm.

D: 0,2 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/1. Az miktarda çok ince mika ve kireç katkı içermektedir. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Eros'a ait baş parçasıdır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F42

Tip: Eros.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 4,2 cm.

G: 2,2 cm.

D: 0,4 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/1. Az miktarda mika ve kireç katkı içermektedir. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Eros'a ait baş ve gövde parçasıdır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F43

Tip: Eros.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 5 cm.

G: 2,7 cm.

D: 0,7 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/1. Az miktarda mika ve kireç katkı içermektedir. Boya ve astar izi korunmamıştır. Pişme hatalıdır. Çiftli kalıpla ön ve arka cephe olarak üretilmiştir. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Eros'a ait tüm gövde parçasıdır. Gövde üst kısmı, kollar ve bacaklar kırıktır. Gövde

çıplak olarak verilmiştir. Vücut hatları dolgun ve küttür. Bacaklar ve gövde önde uçuşur şekilde verilmiş giysinin arasından görünmektedir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F44

Tip: Eros.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 2,1 cm.

G: 2,7 cm.

D: 0,6 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/1. Az miktarda mika ve kireç katkı içermektedir. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Eros'a ait gövde alt yarısı ve bacak parçalarıdır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F45

Tip: Eros.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 2 cm.

G: 2,5 cm.

D: 0,5 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/1. Az miktarda mika ve kireç katkı içermektedir. Pişme hatalıdır. Kalıpla şekillendirilmiştir. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Eros'a ait iki adet gövde altı parçasıdır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F46

Tip: Eros.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 4 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/1. Az miktarda mika ve kireç katkı içermektedir. Pişme hatalıdır. Elle basit rulolar halinde şekillendirilmiştir. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Eros'a ait 7 (yedi) adet koldur. Özensiz bir şekilde yapılmıştır. El ince rulunun parmak yardımıyla bastırılıp başparmak çentiği açılmasıyla oluşturulmuştur.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F47

Tip: Eros.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 8 cm.

G: 2,4 cm.

D: 0,5 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/1. Az miktarda çok ince mika ve kireç katkı içermektedir. Pişme hatalıdır. Ön

yüzü kalıpla şekillendirilmiştir. Boya ve astar izi korunmamıştır. Özensiz bir şekilde yapılmıştır.

Tanım: Eros'a ait Eros figürüne ait 3'ü sağ ve 4'ü sol olmak üzere 7 (yedi) adet kanattır. Tüy detayları ince çizgiler halinde verilmiştir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F48

Tip: Eros.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 9 cm.

G: 4,5 cm.

D: 2,2 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/1. Kireç katkı içermektedir. Pişme hatalıdır. Yer yer çatlaklar ve şekil bozuklukları bulunmaktadır. Çiftli kalıpla üretilmiştir. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Eros'a ait Korunan giyimli ve kanatlı bir erkek çocuğu figürüdür. Baş hafifçe sağa ve aşağı doğru dönük verilmiştir. Saçlar gelişigüzel yüzeysel dalgalar halinde verilmiştir. Yüz yuvarlak ve yüz hatları belirgindir. Yüzde sinirli bir ifade oluşmuştur. Gözler hafif derin verilmiştir. Dudaklar dar ve dolgun işlenmiştir. Üzerinde dizlerine dek inen bir giysi bulunmaktadır. Vücut hatları giysinin altından belirgin şekilde anlaşılmaktadır. Giysi kıvrımları ince çizgiler halinde verilmiştir. Sağ el koldan hafif bükülerek bel seviyesinde dururken, sol el göğüs üzerinde giysiyi tutmaktadır. Bu tutma pozundan kumaş kıvrımları yukarı doğru kalkıktır. Omuzların gerisinde sağ kanat korunmuştur. Sağ ayak önde sol ayak geride verilmiştir. Ayaklar oransızdır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F49

Tip: Eros.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 2,8 cm.

G: 1,2 cm.

D: 0,9 cm.

Hamur: 7,5 YR 5/1. Az miktarda çok ince mika ve kireç katkı içermektedir. Çiftli kalıpla üretilmiştir. Pişme hatalıdır. Boya ve astar izi korunmamıştır.

Tanım: Eros'a ait baş ve gövde üst kısmı olarak korunmuştur.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F50

Tip: Kanat.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 4 cm.

G: 2,7 cm.

D: 0,7 cm.

Hamur: 5 YR 5/6. Mika ve şamot katkıdır. Tekli kalıpla ön yüz olarak yapılmıştır. Ön yüzde kalın krem beyaz astar üzerinde koyu kahve-kırmızı ve mavi renkte boya izleri korunmuştur. Kaba ve özensizdir. Arka yüzeyi işlenmeden bırakılmıştır.

Tanım: Sol kanattır. Küçük boyutlardaki bir figüre aittir. Tüy detayları az, gelişi güzel ve yüzeyseldir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F51

Tip: Kanat.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 5 cm.

G: 3,1 cm.

D: 0,7 cm.

Hamur: 5 YR 5/6. Kireç katkıdır. Tekli kalıpla ön yüz olarak yapılmıştır. Pembe-krem boya izleri bulunmaktadır. Arka yüzeyi işlenmeden bırakılmıştır.

Tanım: Küçük boyutlardaki figüre ait sağ kanattır. Üçerli tüyden iki sıra kısa ve dörtlü uzun tüyden oluşturulmuştur. Tüy detayları az ve yüzeyseldir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F52

Tip: Erkek başı.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 5 cm.

G: 4,3 cm.

D: 2,2 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. Kireç ve seramik kırığı katkıdır. Ön-arka çiftli kalıpla yapılmıştır. Saç ve sakalda kırmızı boya izleri korunmuştur.

Tanım: Erkek figürüne ait baş ön bölümünün bir kısmıdır. Mask için sadece ön kısım olarak düzenlenmiştir. Başın sağ kısmında düz inen saçlar ve çıkık elmacık kemiği ile iri şekilde verilmiş sağ göz görülmektedir. Saçın bitişinde sakala geçişi ifade eden bir uzantı kısım yer almaktadır. Burun kısmında burun deliğini de ifade eden bir 0,3 cm çapında bir delik bulunmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F53

Tip: Erkek başı.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 1,8 cm.

G: 1 cm.

D: 1,7 cm.

Hamur: 7,5 YR 6/4 ve 10 R 6/6. Kireç katkılıdır. Kalıpla şekillendirilmiştir. Şekil bozuklukları görülmektedir. Boya veya astar izi korunmamıştır.

Tanım: Erkek figürüne ait baştır. Baş uzun ve yüz formu sivridir. Yüz hatları aşınmıştır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F54

Tip: Grotesk.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 8,7 cm.

G: 3,6 cm.

D: 2,2 cm.

Hamur: 10 YR 6/4. Kireç ve iri taşçık katkı içermektedir. Kalıpla tek cephe olarak yapılmış ve arka yüz elle düzeltilmiştir. Parmak izleri mevcuttur. Kaba ve son derece özensiz işçilik gösterir. Boya veya astar izi korunmamıştır.

Tanım: Masif grotesk figür tam olarak korunmuştur. Sığ bir kaide üzerinde duran figür, sadece bel kısmını enlemesine saran bir kumaş giymiştir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F55

Tip: Horoz.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 6,9 cm.

G: 2,9 cm.

D: 4 cm.

Hamur: 5 YR 6/6. Mika ve seramik kırığı katkı içermektedir. Çiftli kalıpla iki yan kısım olarak üretilmiştir. Boya veya astar izi korunmamıştır.

Tanım: Bir horoz figürüdür. Küçük kırıkları haricinde tam olarak korunmuştur. Baş gövdeye oranla büyük işlenmiştir. Kanat gövdeyle bir bütün olarak verilmiş ve tüy detayları görülmemektedir. Kuyruk ve baş üzerindeki ibiğin bir bölümü kırılmıştır. Ayakları genişleyerek yuvarlak bir kaide oluşturmaktadır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F56

Tip: Kol parçası.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 4,1 cm.

G: 1,9 cm.

D: 1,3 cm.

Hamur: 5 YR 6/4. kireç ve mika katkılıdır. Pişme hatalıdır. Ön arka çiftli kalıp ile yapılmıştır. Beyaz renkli astar izleri bulunmaktadır. Yer yer çatlaklar görülmektedir.

Tanım: Figürüne ait çıplak sağ kol parçasıdır. Dirsekten itibaren kırıktır. İnce ve özenli

yapılmıştır. Dirsekten yukarı doğru kıvrık verilmiştir. Bilekten hafif içe doğru bükülme görülmektedir. Parmakları içe kıvrılmıştır.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F57

Tip: Bacak parçası.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 2,4 cm.

G: 0,8 cm.

D: 1,5 cm.

Hamur: 10 YR 6/4. Kireç katkılıdır. Pişme hatalıdır. Elle şekillendirilmiştir. Şekil bozuklukları göstermektedir. Yer yer kırmızı boya izleri görülmektedir.

Tanım: Korunan, bir figüre ait sağ bacak ve ayaktır. Bacak içe doğru kavis yapmaktadır. Ayak bacak rulosunun kıvrılarak parmakla ezilmesi ile oluşturulmuştur.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F58

Tip: Kalıp.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 7,9 cm.

G: 4,3 cm.

D: 1,6 cm.

Hamur: 5 YR 6/8. İnce gözenekli ve mika katkılıdır.

Tanım: Giyimli kadın figürünine ait gövde üst yarısını gösteren kalıptır. Figürünün sağ gövde yarısı, omuzu ve sağ kolu görünmektedir. Kol göğüs seviyesinden yukarı doğru kıvrılmıştır.

Giysi kıvrımları derinliksizdir.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: F59

Tip: Kaide.

Buluntu yeri: Bothros II.

Y: 6,7 cm.

Ç: 9,3 cm.

Hamur: 5 YR 6/8. İnce gözenekli, kireç, siyah taşçık ve şamot katkı içermektedir. Elle şekillendirilmiştir. Üst kısımdaki düzleminde derin çentikler yer almaktadır. Elle şekillendirildiği için yoğun şekil bozuklukları göstermektedir. İki ayrı parça halinde korunmuştur. Boya veya astar izi korunmamıştır.

Tanım: Üst kısmı hafif dışa doğru çıkıntı yapar şekilde ve içi dolgu olarak verilmiştir. Aşağı doğru daralan huni formudur. Alt kısım geniş bir halka taban oluşturmaktadır. İçi boştur.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

SİKKELER

Kat. No: S1

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 21 mm.

Ağırlığı: 7,11 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı.
Burun ve çene üstünde konturmark: Yıldırım demeti.

Arka yüz: Sola, ayakta, çıplak Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa tutar. Sağda: [AIGAEVN]

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S2

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 20 mm.

Ağırlığı: 5,59 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı.

Arka yüz: Cepheden, ayakta, çıplak Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa tutar.

Solda: $\text{A}\epsilon$ (?), AA (?), AA (?)

Sağda: AIGAEV[N]

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S3

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 16,5 mm.

Ağırlığı: 4,33 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı.

Arka yüz: Cepheden, ayakta Zeus?

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S4

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 17 mm.

Ağırlığı: 4,41 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, Apollon başı

Arka yüz: Çift ağızlı balta. [YUATEIRENVN]?

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S5

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 18 mm.

Ağırlığı: 4,56 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı.

Arka yüz: Cepheden, ayakta Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa.

Solda: $\text{A}\epsilon$ (?), AA / AA (?)

Sağda: [AIG]AEVN

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S6

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 19 mm.

Ağırlığı: 6,51 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı.

Arka yüz: Belirsiz.

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S7

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 18 mm.

Ağırlığı: 5,62 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı.

Arka yüz: Cepheden, ayakta, çıplak Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa.

Solda: $\text{A}\epsilon$, AA / AA (?)

Sağda: [AIG]AEVN

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S8

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 18 mm.

Ağırlığı: 5,54 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı.

Arka yüz: Cepheden, ayakta, çıplak Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa.

Solda: $\text{A}\epsilon$ (?), AA (?) / AA (?)

Sağda: AIGAEV[N]

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S9

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 17 mm.

Ağırlığı: 5,38 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı.

Arka yüz: Cepheden, ayakta, çıplak Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa.

Solda: $\text{A}\epsilon$ (?), AA (?) / AA]

Sağda: [AIGAEVN]

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S10

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 17,5 mm.

Ağırlığı: 4,40 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı

Arka yüz: Cepheden, ayakta, çıplak Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa.

Solda: A^{K} (?), A^{A} (?) / A^{A} (?)

Sağda: AIGAEVN

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S11

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 18 mm.

Ağırlığı: 5,56 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı

Arka yüz: Cepheden, ayakta, çıplak Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa.

Solda: A^{K} (?), A^{A} (?) / A^{A} (?)

Sağda: [AIGAEVN]

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S12

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 18,5 mm.

Ağırlığı: 5,14 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı

Arka yüz: Cepheden, ayakta, çıplak Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa.

Solda: A^{K} , A^{A} (?) / A^{A}

Sağda: [AIG]AE[VN]

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S13

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 19,5 mm.

Ağırlığı: 5,54 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı

Arka yüz: Cepheden, ayakta, çıplak Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa.

Solda: A^{K} , A^{A} / A^{A}

Sağda: [AI]GA[EVN]

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S14

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 18 mm.

Ağırlığı: 4,60 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı

Arka yüz: Cepheden, ayakta, çıplak Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa.

Solda: A^{K} (?), A^{A} (?) / A^{A}

Sağda: AIGA[EVN]

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S15

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 17 mm.

Ağırlığı: 5,26 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, miğferli Athena başı

Arka yüz: Cepheden, ayakta, çıplak Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa?

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S16

Buluntu yeri: Bothros I.

Cinsi: Bronz

Çapı: 15 mm.

Ağırlığı: 2,73 gr.

Ön yüz: Sağa dönük, Persephone başı.

Arka yüz: Çelenk içinde meşale.

E - LA / I - TV / N

Durumu: Kötü, aşınmış, korozyonlu.

Tarih: Augustus dönemi?

Kat. No: S17

Buluntu yeri: Bothros II.

Cinsi: Bronz

Çapı: 15 mm.

Ağırlığı: 3,97 gr.

Ön yüz: Sağa, Korinth miğferli Athena başı.

Arka yüz: Sola doğru ayakta Nike, sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı tutmakta.

Solda: [AIGAEVN]

Durumu: Kötü, korozyonlu ve aşınmış.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S18

Buluntu yeri: Bothros II.

Cinsi: Bronz

Çapı: 18,5 mm.

Ağırlığı: 6,89 gr.

Ön yüz: Sağa doğru, miğferli Athena başı.

Arka yüz: Sola doğru, ayakta, çıplak Zeus, sağ elinde kartal, sol elinde uzun asa.

Durumu: Kötü, korozyonlu ve aşınmış.

Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S19
Buluntu yeri: Bothros II.
Cinsi: Bronz
Çapı: 17 mm.
Ağırlığı: 3,24 gr.
Ön yüz: Sağa doğru, Apollon başı.
Arka yüz: Sağa doğru, yürüyen keçi.
Altta: [AIGAEVN]
Durumu: Kötü, korozyonlu ve aşınmış.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S20
Buluntu yeri: Bothros II.
Cinsi: Bronz
Çapı: 16,5 mm.
Ağırlığı: 4,25 gr.
Ön yüz: Sağa doğru, Apollon başı.
Altta: Konturmark lyra.
Arka yüz: Belirsiz.
Durumu: Kötü, korozyonlu ve aşınmış.
Tarih: İ.Ö. 150 dolayları.

Kat. No: S21
Buluntu yeri: 1D Odası.
Cinsi: Bronz.
Çapı: 25 mm.
Ağırlığı: 6,74.
Ön yüz: Sağa, çelenkli ve zırlı Gordianus III büstü. AKAMANT ΓOP[ΔΙΑ]NOC
Arka yüz: Dört sütunlu tapınak cephesi içinde sola, ayakta Tykhe; sağ elinde dümen, sol kolunda bereket boynuzu.
CMVP[ΓNE] ΕΠΠΩΠΛΙ,
Altta: ANOV.
Durumu: Orta, kısmen aşınmış.
Tarih: Gordianus III (İ.S. 238–244).

Kat. No: S22
Buluntu yeri: 1D Odası.
Cinsi: Bronz.
Çapı: 26 mm.
Ağırlığı: 7,28 gr.
Ön yüz: Sağa, çelenkli ve zırlı Gordianus III büstü.
AKAMANT ΓOPΔΙΑNOC.
Arka yüz: Dört sütunlu tapınak cephesi içinde sola, ayakta Tykhe; sağ elinde dümen, sol kolunda bereket boynuzu.
CMVP ΓNE ΕΠΠΩΠΛΙ,
Altta: ANOV.
Durumu: Orta, kısmen aşınmış.
Tarih: Gordianus III (İ.S. 238–244).

Kat. No: S23
Buluntu yeri: 1D Odası.
Cinsi: Bronz.
Çapı: 25 mm.
Ağırlığı: 7,76 gr.
Ön yüz: Sağa, genç Senato büstü.
[IEPACVN KAHTOC]
Arka yüz: Ayakta, karşılıklı duran iki Nemesis?
E.CT.AV.C[TPAT]ONE[IKIAN[OVTH]MN,
Altta: EITΩN.
Durumu: Orta, kısmen aşınmış.
Tarih: Aleksander Severus-Philip I (İ.S. 222–235).

Kat. No: S24
Buluntu yeri: 1D Odası.
Cinsi: Bronz.
Çapı: 26 mm.
Ağırlığı: 8,82 gr.
Ön yüz: Sağa Julia Mamaea büstü.
[IOVAMAME] ACEBACTH.
Arka yüz: Dört sütunlu tapınak cephesi içinde, sola, ayakta Tykhe; sağ elinde dümen, sol kolunda bereket boynuzu.
MAΓ NH TΩ[NCIΠ]
Altta: VΛOV.
Durumu: Orta, kısmen aşınmış.
Tarih: Aleksander Severus-Philip I (İ.S. 222–235).

Kat. No: S25
Buluntu yeri: 1D Odası.
Cinsi: Bronz.
Çapı: 24,5 mm.
Ağırlığı: 4,14 gr.
Ön yüz: Sağa dönük Herennia Etruscilla büstü; omzunda hilal. HER ETRVSCILLA AVG
Arka yüz: Sola dönük ayakta Puducitia; sağ eli ile yüzündeki peçeyi tutar, sol elinde çapraz duran asa. PVDVCITIA AVG.
Durumu: Orta, kısmen aşınmış.
Tarih: Traianus Decius (İ.S. 249–251).

Kat. No: S26
Buluntu yeri: 1D Odası.
Cinsi: Gümüş.
Çapı: 21,5 mm.
Ağırlığı: 4,58 gr.
Ön yüz: Sağa, şua taçlı Trebonianus Gallus büstü.
IMP CAE C VIB TREB GALLVS AVG
Arka yüz: Sağa, ayakta Annona; sağ elinde dümen, sol elinde başak. ANNONA AVGG.
Durumu: İyi.
Tarih: Trebonianus Gallus (İ.S. 251–253).

Kat. No: S27

Buluntu yeri: 1D Odası.

Cinsi: Bronz.

Çapı: 22 mm.

Ağırlığı: 5,61 gr.

Ön yüz: Sağa, genç Senato büstü. IEPACVN KAHTOC.

Arka yüz: Sola, uzanmış oturan nehir tanrısı; sağ elinde bitki dalı, sol dirseği altında vazo.

Üst dışta: AIAEP ME I.

Sol içte: KVMA / I, altta: IANΘOC.

Durumu: Orta, kısmen aşınmış.

Tarih: İ.S. 253–268 (Valerianus ve Gallienus).

Kat. No: S28

Buluntu yeri: 1D Odası.

Cinsi: Bronz.

Çapı: 20 mm.

Ağırlığı: 3,80 gr.

Ön yüz: Sağa Sipylos büstü. Sağda: CIITVA, solda: OC

Arka yüz: Sola, ayakta, uzun himation giymiş, başı kalathoslu Homonoia (?); sağ elinde phiale, sol kolunda bereket boynuzu. MA ΓNH TΩN.

Durumu: Orta, kısmen aşınmış.

Tarih: İ.S. 2–3. yy.

Kat. No: S29

Buluntu yeri: 2D Odası.

Cinsi: Bronz.

Çapı: 25 mm.

Ağırlığı: 6,99 gr.

Ön yüz: Sağa, çelenkli ve zırlı Septimius Severus büstü.----- VHPOC...

Arka yüz: Sola, ayakta Athena, sağ elinde Nike? Sol elinde mızrak ve kalkan. E.- - - O. POV..ΦΙ...ΑΙΓΑΕ ΩΝ (?).

Durumu: Orta, kısmen aşınmış.

Tarih: Septimius Severus (İ.S. 193–211).

Kat. No: S30

Buluntu yeri: 3D Odası.

Cinsi: Bronz.

Çapı: 19 mm.

Ağırlığı: 3,14 gr.

Ön yüz: Sağa Faustina büstü. FAVSTINA – AVG[VSTA]

Arka yüz: Sola, ayakta Concordia, sağ elinde phiale, sol kolunda bereket boynuzu. CONCOR – DI[A] AVG.

Durumu: Orta, kısmen aşınmış.

Tarih: Faustina I (İ.S. 139–141).

Kat. No: S31

Buluntu yeri: 3D Odası.

Cinsi: Bronz.

Çapı: 23,5 mm.

Ağırlığı: 6,90 gr.

Ön yüz: Sağa, genç Senato büstü. IERACV – NKLHTO%

Arka yüz: Sola, ayakta Tykhe, sağ elinde dümen, sol kolunda bereket boynuzu. EP%T – :UAP : : - LODVROU : : : AE.

Durumu: Orta, kısmen aşınmış.

Tarih: Aleksander Severus-Philip I (İ.S. 222–235).

Kat. No: S32

Buluntu yeri: 3D Odası.

Cinsi: Bronz.

Çapı: 27 mm.

Ağırlığı: 10,73 gr.

Ön yüz: Sağa imparator büstü? Ensede kontrmark.: Sola büstü?

Arka yüz: Sola, ayakta Athena, sol elinde kalkan.

Durumu: Orta, kısmen aşınmış.

Tarih: İ.S. 2-3. yy.

Kat. No: S33

Buluntu yeri: 3B Odası.

Cinsi: Bronz.

Çapı: 34,5 mm.

Ağırlığı: 20,66 gr.

Ön yüz: Sağa, çelenkli Commodus büstü. AUTKMAUR - [KOMMODOC].

Arka yüz: Karşılıklı, ayakta iki bayan, sağdaki kısa khitonlu, sağ elinde oinokhoe, sol elinde uzun asa; soldaki uzun khitonlu, sol elinde üzüm salkımı, sağ elinde uzun asa tutar. EPICT[R]AC – K –LEPIADOU - AIGAEV[N] Altta: [MURINAVN].

Durumu: Orta, kısmen aşınmış.

Tarih: Aleksander Severus-Philip I (İ.S. 222–235).

Kat. No: S34

Buluntu yeri: 4D Odası.

Cinsi: Bronz.

Çapı: 31 mm.

Ağırlığı: 12,01 gr.

Ön yüz: Sağa Iulia Maesa büstü. IOVMA[IC]ANCEB[ACTH].

Arka yüz: Cepheden, ayakta Asklepios. Dış çevrede: ---P....---- PFAM---, içte: .NE ΩKOP[ΩN]?

Durumu: Orta, kısmen aşınmış.

Tarih: Elagabalus (İ.S. 218–222).

Kat. No: S35

Buluntu yeri: 4B Odası.

Cinsi: Bronz.

Çapı: 19 mm.

Ağırlığı: 4,05 gr.

Ön yüz: Sağa Lucius Caesar başı. AIG[AEVN
LEUKION]

Arka yüz: Sağa Gaius Caesar başı.

G[AION DIFILO% FAITA
AGV]NOYET[A%].

Durumu: Kötü, aşınmış.

Tarih: Lucius Caesar (İ.Ö. 17–İ.S. 2).

Kat. No: S36

Buluntu yeri: 4B Odası.

Cinsi: Bronz.

Çapı: 21 mm.

Ağırlığı: 2,91 gr.

Ön yüz: Sağa, şua taçlı, zırlı Maksimianus
büstü. IMP % M A MAXIMIANVS P F AVG

Arka yüz: Ayakta, karşılıklı Jupiter ve
imparator, aralarında, küre üzerinde Victoria
tutarlar. İç ortada: KE, çevrede: CONCORDIA
MI – LITVM.

Durumu: Kısmen aşınmış.

Tarih: Maksimianus (İ.S. 295–299).

Kat. No: S37

Buluntu yeri: 4B Odası.

Cinsi: Bronz.

Çapı: 23,5 mm.

Ağırlığı: 3,00 gr.

Ön yüz: Sağa, şua taçlı, zırlı Maksimianus
büstü. IMP C M A MAXIMIANVS P F AVG

Arka yüz: Solda, ayakta imparator, karşısındaki
Jupiter'den küre üzerinde Victoria alır.
Aralarında: KD.

Çevrede: CONCORDIA MI – LITVM.

Durumu: İyi.

Tarih: Maksimianus (İ.S. 295–299).

Kat. No: S38

Buluntu yeri: 4B Odası.

Cinsi: Bronz.

Çapı: 22 mm.

Ağırlığı: 3,32 gr.

Ön yüz: Sağa, şua taçlı Maksimianus büstü.

IMR % M A MAXIMIANVS P F AVG

Arka yüz: Solda, ayakta imparator, karşısındaki
Jupiter'den küre üzerinde Victoria alır.
Aralarında: KE.

Çevrede: CONCORDIA MI – LITVM.

Durumu: Kısmen aşınmış, kenarı kırık.

Tarih: Maksimianus (İ.S. 295–299).

LEVHALAR LİSTESİ

- Resim 1 Bouleuterionun kazı öncesi görünümü (Levha 1).
- Resim 2 Agoranın havadan görünümü (Levha 1).
- Resim 3 Eski Bouleuterion'un toprak tabanı (Levha 2).
- Resim 4 Bouleuterionun güneyindeki müstemilat (Levha 2).
- Resim 5 İ.Ö. 300 dolaylarına tarihli bothros (Levha 3).
- Resim 6 Anakayaya oyulmuş merdiven basamakları (Levha 3).
- Resim 7 Theatronun tahrip olan güney bölümü ve taş dolgu (Levha 4).
- Resim 8 Eski Bouleuterion'un güney duvarı (Levha 4).
- Resim 9 Eski Bouleuterion'un güney duvarı ve portikonun stylobat düzlemi (Levha 5).
- Resim 10 İptal edilen kapı ve eşik taşı (Levha 5).
- Resim 11 Eski Bouleuterion'un taş döşemeli avlusu (Levha 6).
- Resim 12 Eski Bouleuterion'un taş döşemeli avlusunun istinat duvarı (Levha 6).
- Resim 13 Eski Bouleuterion'un taş döşemeli avlusunun batıdan görünümü ve seki (Levha 7).
- Resim 14 Drenaj kanalı (Levha 7).
- Resim 15 Eski Bouleuterion'un kuzey duvarı (Levha 8).
- Resim 16 Eski Bouleuterion'un çatısında opaion olarak kullanılan stroter parçası (Levha 8).
- Resim 17 Yeni Bouleuterion'un genel görünümü (Levha 9).
- Resim 18 Portikoya ait sütunların *in-situ* hali (Levha 9).
- Resim 19 Bouleuterion duvarlarının iç yüzlerindeki stucco izleri (Levha 10).
- Resim 20 Bouleuterion ön cephesinin isodomik örgüsüne ait taşların *in-situ* hali (Levha 10).
- Resim 21 Bouleuterionun ön cephesindeki zırh kabartması (Levha 11).
- Resim 22 Bouleuteriondaki ön odalar ve podyum (Levha 11).
- Resim 23 İsidoros ve ailesinin onurlandırma heykellerine ait yazıtlı kaide (Levha 12).
- Resim 24 Apollodoros'un onurlandırma heykeline ait yazıtlı kaide (Levha 12).
- Resim 25 a. b Geniş payanda (Levha 13).
- Resim 26 Yazıtlı pedestal (Levha 14).
- Resim 27 Bouleuterion altarı (Levha 15).

- Resim 28 Theatron ve kerkidesler (Levha 15).
- Resim 29 Lucullus kaidesi (Levha 16).
- Resim 30–32 Portikodaki İon sütun başlıkları (Levha 16).
- Resim 33 Bouleuterionun kuzeyindeki peristasis (Levha 17).
- Resim 34 Güneş saati (Levha 17).
- Resim 35 Mezar steli (Levha 17).
- Plan 1 Aigai topografik haritası (Levha 18).
- Plan 2 Aigai kent planı (Levha 19).
- Plan 3 Aigai agora planı (Levha 20).
- Plan 4 Bouleuterion ve yakın çevresi taş planı (Levha 21).
- Plan 5 Bouleuterion taş planı (Levha 22).
- Plan 6 Bouleuterion ve öncesine ait bulguları gösteren taş plan (Levha 23).
- Plan 7 Bouleuterion doğu-batı kesiti (güneyden) (Levha 24).
- Plan 8 Bouleuterion kuzey-güney kesit (doğudan) (Levha 25).
- Plan 9 Bouleuterion ön cephesinin halihazır planı (Levha 26).
- Plan 10 Bouleuterion 1. Evre planı (Levha 27).
- Plan 11 Bouleuterion 2. Evre planı (Levha 28).
- Plan 12 Bouleuterion 1. ve 2. Evreleri bir arada gösteren plan (Levha 29).
- Plan 13 Eski Bouleuterion ile Yeni Bouleuterion'un 1. Evresini bir arada gösteren plan (Levha 30).
- Plan 14 Eski Bouleuterion ile Yeni Bouleuterion'un 2. Evresini bir arada gösteren plan (Levha 31).
- Plan 15 Eski Bouleuterion ile Yeni Bouleuterion'un 1. ve 2. Evrelerini bir arada gösteren plan (Levha 32).
- Plan 16 Bouleuterionun tasarımında temel alınan modüler sistem planı (Levha 33).
- Plan 17 Modüler sistemi oluşturan, orkestradaki Vitruvius yıldızı (Levha 34).
- Plan 18 Vitruvius yıldızında çıkan radiallerin bouleuterion planındaki karşılıkları (Levha 35).
- Plan 19 Bouleuterion 1. Evreye ait rölöve (plan) (Levha 36).
- Plan 20 Bouleuterion 1. Evreye ait rölöve (doğu cephe) (Levha 37).

- Plan 21 Bouleuterion 1. Evreye ait rölöve (batı cephe) (Levha 38).
- Plan 22 Bouleuterion 1. Evreye ait rölöve (kuzey cephe) (Levha 39).
- Plan 23 Bouleuterion 1. Evreye ait rölöve (güney cephe) (Levha 40).
- Plan 24 Bouleuterion 1. Evreye ait rölöve (güney-kuzey kesit) (Levha 41).
- Plan 25 Bouleuterion 1. Evreye ait rölöve (kuzey-güney kesit, en batıdan) (Levha 42).
- Plan 26 Bouleuterion 1. Evreye ait rölöve (kuzey-güney kesit) (Levha 43).
- Plan 27 Bouleuterion 1. Evreye ait rölöve (batı-doğu kesit) (Levha 44).
- Plan 28 Bouleuterion 1. Evreye ait rölöve (doğu-batı kesit) (Levha 45).
- Plan 29 Bouleuterion 2. Evreye ait rölöve (plan) (Levha 46).
- Plan 30 Bouleuterion 2. Evreye ait rölöve (doğu cephe) (Levha 47).
- Plan 31 Bouleuterion 2. Evreye ait rölöve (batı cephe) (Levha 48).
- Plan 32 Bouleuterion 2. Evreye ait rölöve (kuzey cephe) (Levha 49).
- Plan 33 Bouleuterion 2. Evreye ait rölöve (güney cephe) (Levha 50).
- Plan 34 Bouleuterion 2. Evreye ait rölöve (güney-kuzey kesit) (Levha 51).
- Plan 35 Bouleuterion 2. Evreye ait rölöve (kuzey-güney kesit) (Levha 52).
- Plan 36 Bouleuterion 2. Evreye ait rölöve (batı-doğu kesit) (Levha 53).
- Plan 37 Bouleuterion 2. Evreye ait rölöve (doğu-batı kesit) (Levha 54).
- 3D 1 Bouleuterion 1. Evre ön cephesi (Levha 55).
- 3D 2 Bouleuterion 1. Evre batı cephe (Levha 56).
- 3D 3 Bouleuterion 1. Evre kuzey cephe (Levha 57).
- 3D 4 Bouleuterion 1. Evre güney cephe (Levha 58).
- 3D 5 Bouleuterionun 1. Evresinin iç görünümü (doğudan) (Levha 59).
- 3D 6 Bouleuterionun 1. Evresinin iç görünümü (batıdan) (Levha 60).
- 3D 7 Bouleuterionun 1. Evresinin iç görünümü (güneyden) (Levha 61).
- 3D 8 Bouleuterionun 1. Evresinin iç görünümü (kuzeydoğudan) (Levha 62).
- 3D 9 Bouleuterionun 2. Evre ön cephesi (Levha 63).
- 3D 10 Bouleuterion 2. Evre kuzey cephe (Levha 64).
- 3D 11 Bouleuterion 2. Evre kuzey cephe (kuzeybatıdan) (Levha 65).

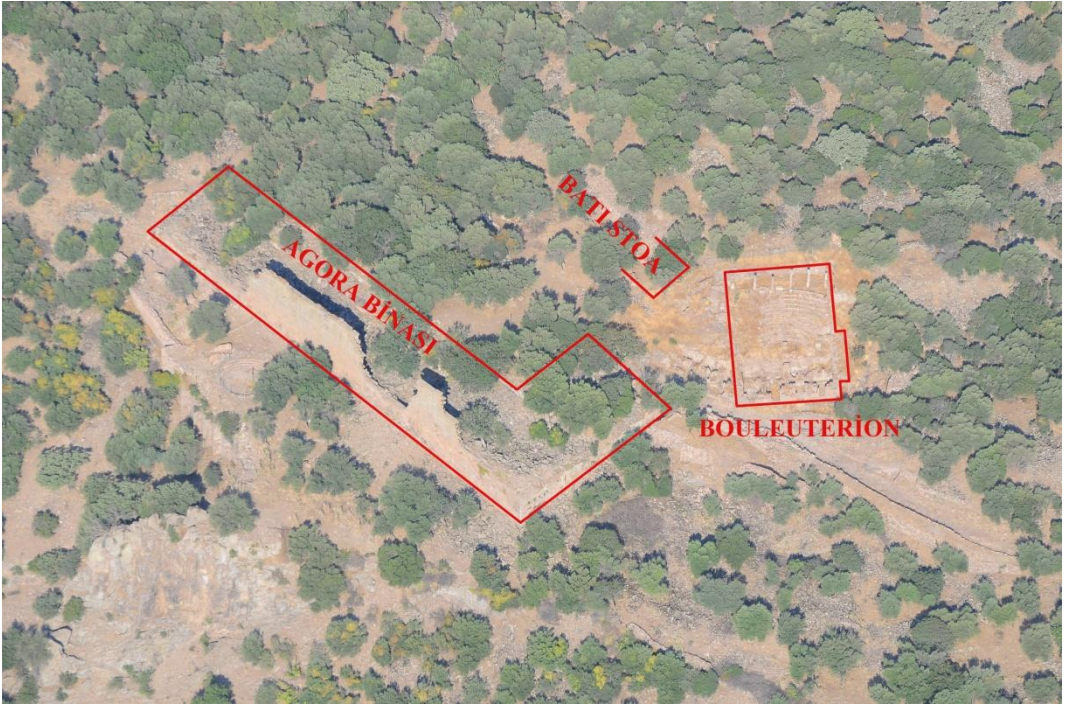
- 3D 12 Bouleuterion 2. Evre kuzey cephe (kuzeydoğudan) (Levha 66).
- 3D 13 Bouleuterion 2. Evre kuzey cephe (kuzeydoğudan, detay) (Levha 67).
- 3D 14 Bouleuterionun 2. Evresinin iç görünümü (doğudan) (Levha 68).
- 3D 15 Bouleuterionun 2. Evresinin iç görünümü (batıdan) (Levha 69).
- 3D 16 Bouleuterionun 2. Evresinin iç görünümü (güneyden) (Levha 70).
- 3D 17 Bouleuterionun 2. Evresinin iç görünümü (kuzeyden) (Levha 71).
- 3D 18 Bouleuterionun 2. Evresinin iç görünümü (güneydoğudan, detay) (Levha 72).
- 3D 19 Bouleuterion çatı görünüm (dıştan) (Levha 73).
- 3D 20 Bouleuterion çatı örtüsü (dıştan) (Levha 74).
- 3D 21 Bouleuterion çatı makası (dıştan) (Levha 75).
- 3D 22 Bouleuterion çatı makası (içten) (Levha 76).
- Çiz. 1–6 Bouleuterion ön cephesinin isodomik örgüsüne ait taşlar (Levha 77).
- Çiz. 7–14 Triglyph-metoplar (Levha 78–79).
- Çiz. 15 Yazıtlı epistylös bloğu (Levha 80).
- Çiz. 16 Korniş (Levha 81).
- Çiz. 17–20 Pencere pervaz blokları (Levha 81).
- Çiz. 21 Bouleuterion çevre duvarları üzerindeki profilli silmeye ait blok (Levha 82).
- Çiz. 22–26 İsidoros heykel kaidesine ait bloklar (Levha 82).
- Çiz. 27–29 Apollodoros heykel kaidesi (Levha 82).
- Çiz. 30 Yazıtlı pedestalın profili (Levha 83).
- Çiz. 31–34 Analemna blokları (Levha 83).
- Çiz. 35 Altar (Levha 84).
- Çiz. 36 Theatronun en üst sırasına ait masif, aslan ayaklı bloklar (Levha 84).
- Çiz. 37, 38 Direklere ait kare bloklar (Levha 84).
- Çiz. 39, 40 Direk kaideleri (Levha 85).
- Çiz. 41, 42 Direk başlıkları (Levha 85).
- Çiz. 43 Duvarlara dayanmış direkler (Levha 85).
- Çiz. 44 Lucullus kaidesi (Levha 85).

- Çiz. 45–48 Portikodaki İon sütunları (Levha 86).
- Çiz. 49–56 Stroterler (Levha 87).
- Çiz. 57 Kalypter (Levha 88).
- Çiz. 58–62 Saçaklık stroterleri (Levha 88).
- Çiz. 63, 64 Antefiksler (Levha 88).
- Kat. No. H1 (Hestia heykeli) (Levha 89).
- Kat. No. H2 (Megista heykeli) (Levha 90).
- Kat. No. H3 (Aristodika heykeli) (Levha 90).
- Kat. No. H4 (Mousa heykeli?) (Levha 90).
- Kat. No. H5 (*Euergetes Antiphanes* heykeli) (Levha 91).
- Kat. No. H6 (*Euergetes Diaphenes* heykeli) (Levha 92).
- Kat. No. H7 (Diaphenes heykeli) (Levha 93).
- Kat. No. H8 (Antiphanes heykeli) (Levha 93).
- Kat. No. 1–66 İ.Ö. 4. yy. Bothros’unda ele geçen seramikler (Levha 94–100).
- Kat. No. 67 Eski Bouleuterion’un ön oda tabanının altında ele geçen sürahi (Levha 10).
- Kat. No. 68–139 Bothros I’de ele geçen seramikler (Levha 101–108).
- Kat. No. 140–153 Bothros II’de ele geçen seramikler (Levha 109, 110).
- Kat. No. 154–548 Ön odalara ait tabanlarda ele geçen seramikler (Levha 111–140).
- Kat. No. F1–14 İ.Ö. 4. yy. Bothrosu ile bouleuterion theatron dolgusu arasındaki seviyede ele geçen figürinler (Levha 141, 142).
- Kat. No. F15, 16 Bothros I’de ele geçen figürinler (Levha 142).
- Kat. No. F17–59 Bothros II’de ele geçen figürinler (Levha 143–147).
- Kat. No. S1–16 Bothros I’de ele geçen sikkeler (Levha 148, 149).
- Kat. No. S17–20 Bothros II’de ele geçen sikkeler (Levha 149).
- Kat. No. S21–38 Ön odalara ait tabanlarda ele geçen sikkeler (Levha 149–151).

LEVHALAR

Resim 1

Resim 2

Resim 3

Resim 4

Resim 5

Resim 6

Resim 7

Resim 8

Resim 9

Resim 10

Resim 11

Resim 12

Resim 13

Resim 14

Resim 15

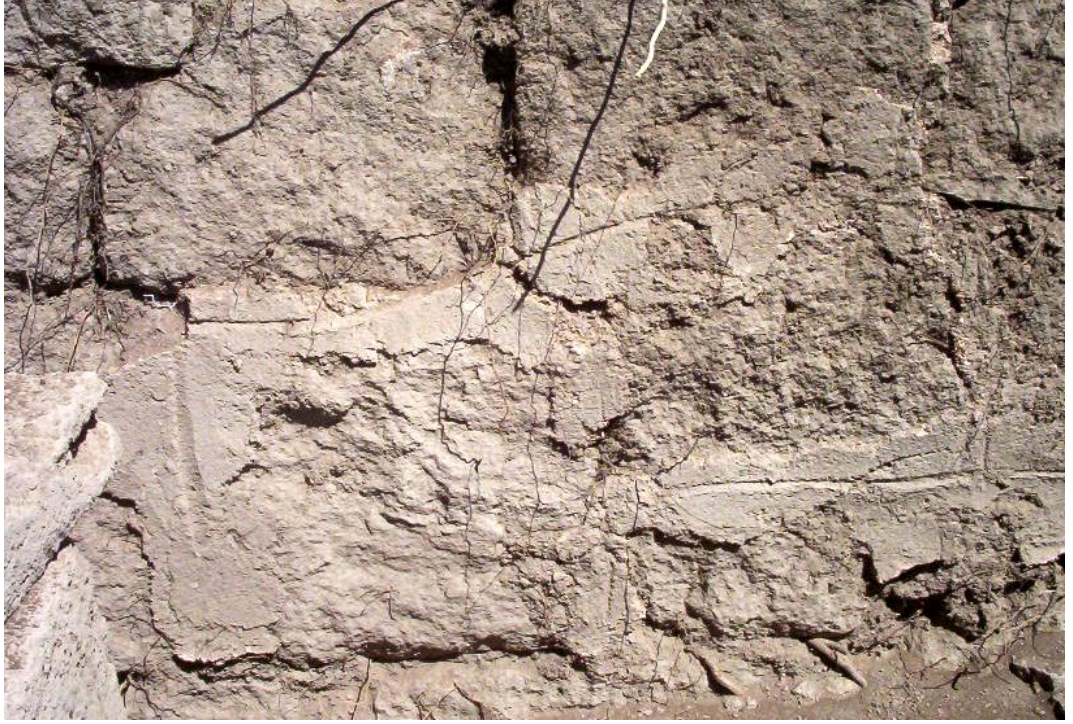
Resim 16

Resim 17

Resim 18

Resim 19

Resim 20

Resim 21

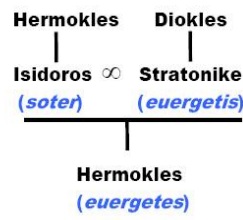

Resim 22

<p>ΑΒΟΑΑΚΑΙΟΛΑΜΟΕ ΕΤΙΜΑΕΝΕΡΜΟΚΑΕΑ ΕΤΙΣΙΟΡΟΥΝ</p>		<p>ΑΒΟΑΑΚΑΙΟΛΑΜΟΕΤΙ ΜΑΕΝΕΡΜΟΝΙΚΗΝ ΔΙΟΚΛΕΟΥΣΤΗΝΑΚΑΙ ΔΙΟΡΕΥΕΡΕΤΙΝΙΑΣ ΠΟΛΙΟΣ ΤΑΥΤΙΜΑΕΝΕΕΤΗΕΝ ΕΚΤΟΝΙΛΙΟΝΕΡΠΑΤΟ ΝΙΚΗ</p>	<p><i>vacat ?</i></p>
--	--	---	-----------------------

<p><i>vacat ?</i></p>	<p>ΑΒΟΑΑΚΑΙΟΛΑΜΟΕΤΙ ΜΑΕΝΕΡΜΟΝΙΚΗΝ ΚΑΕΟΠΙΠΟΝΚΑΙΜΟ ΝΟΝΑΙΡΑΕΟΝΕΓΗΡΑ ΚΑΙΤΡΟΦΕΑΤΑΙΟΛΙΟΣ ΑΜΜΕΟΝΤΕΑΟΜΕΝΟΝ</p>
-----------------------	--

Resim 23

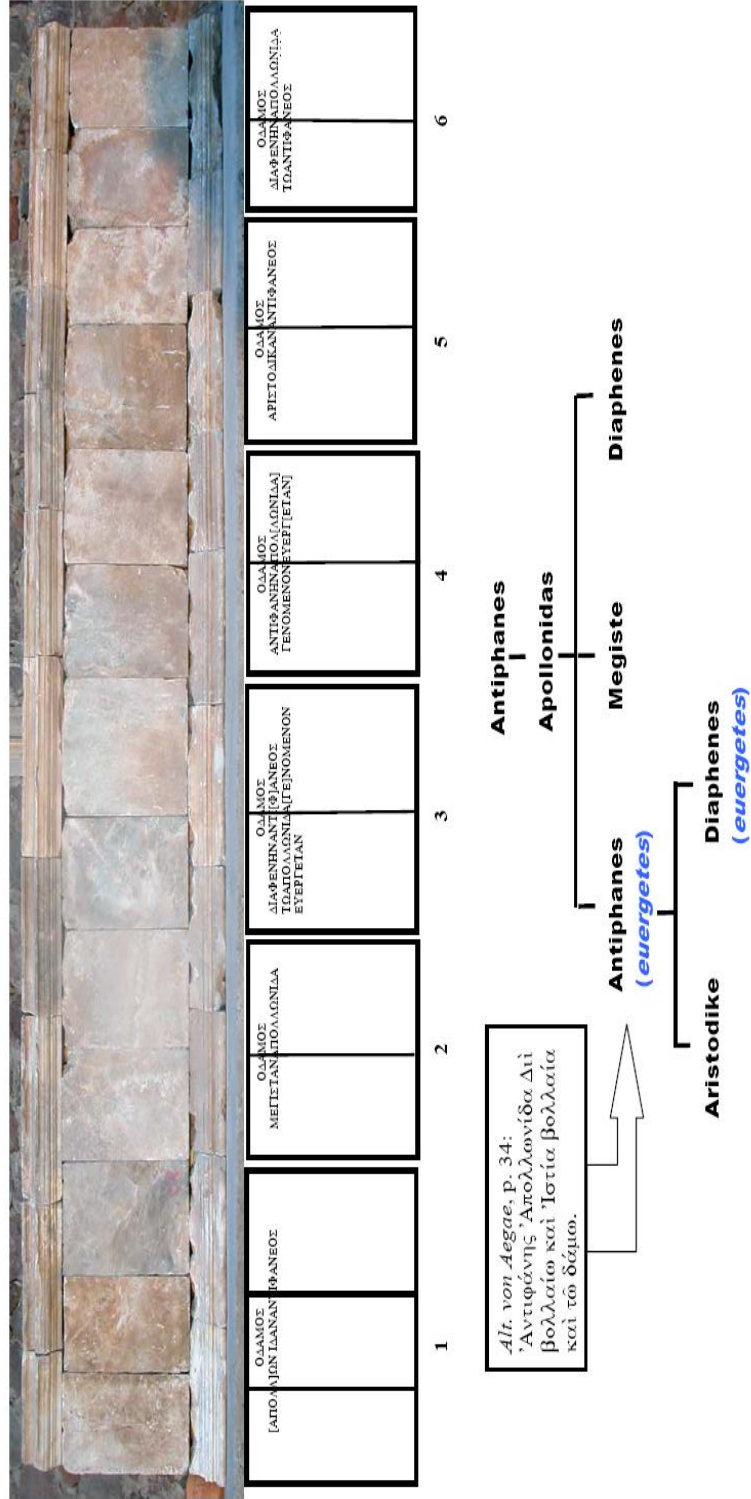
Resim 24

Resim 25 a

Resim 25 b

Resim 26

Resim 27

Resim 28

Resim 29

Resim 30

Resim 31

Resim 32

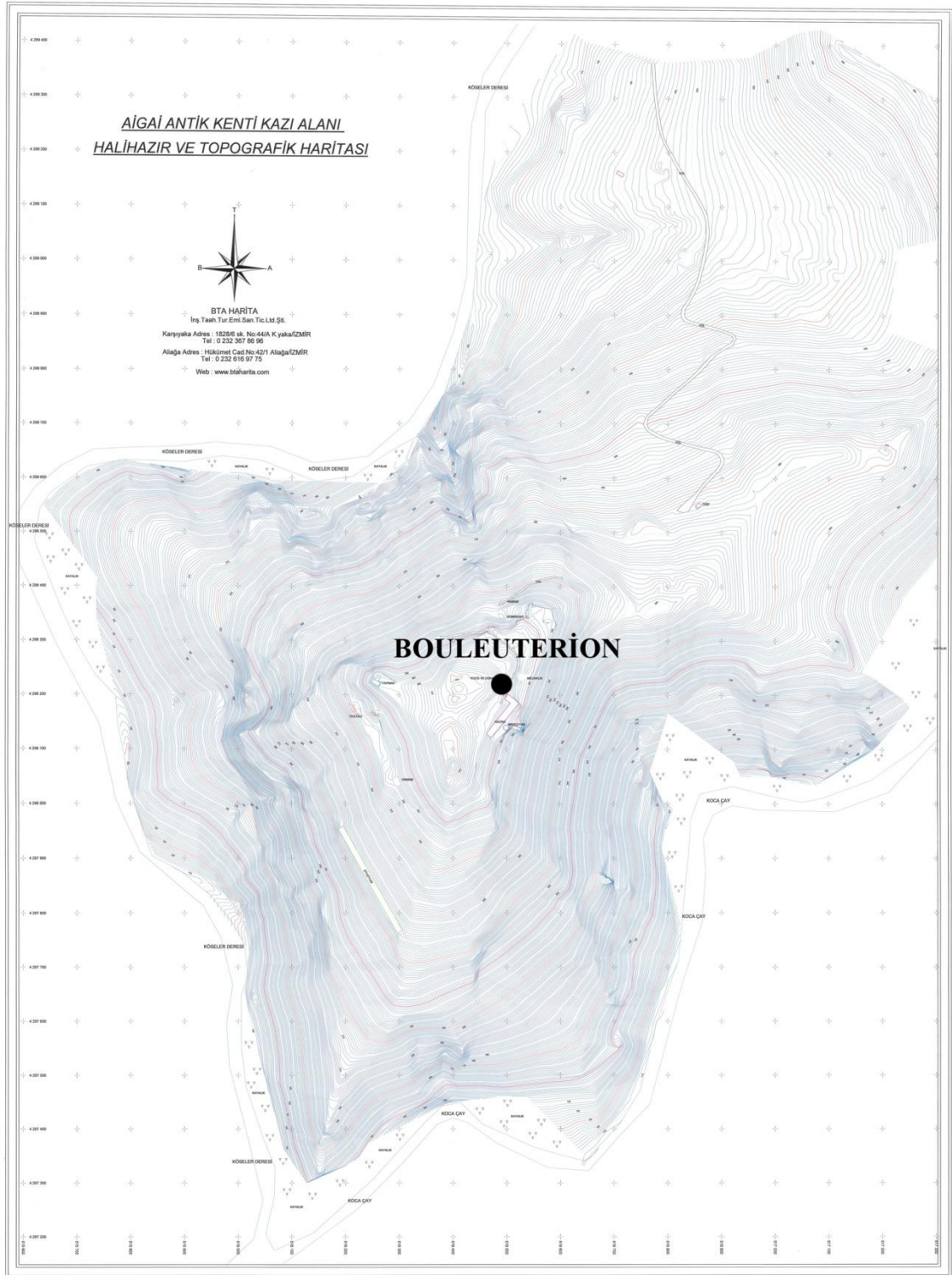
Resim 33

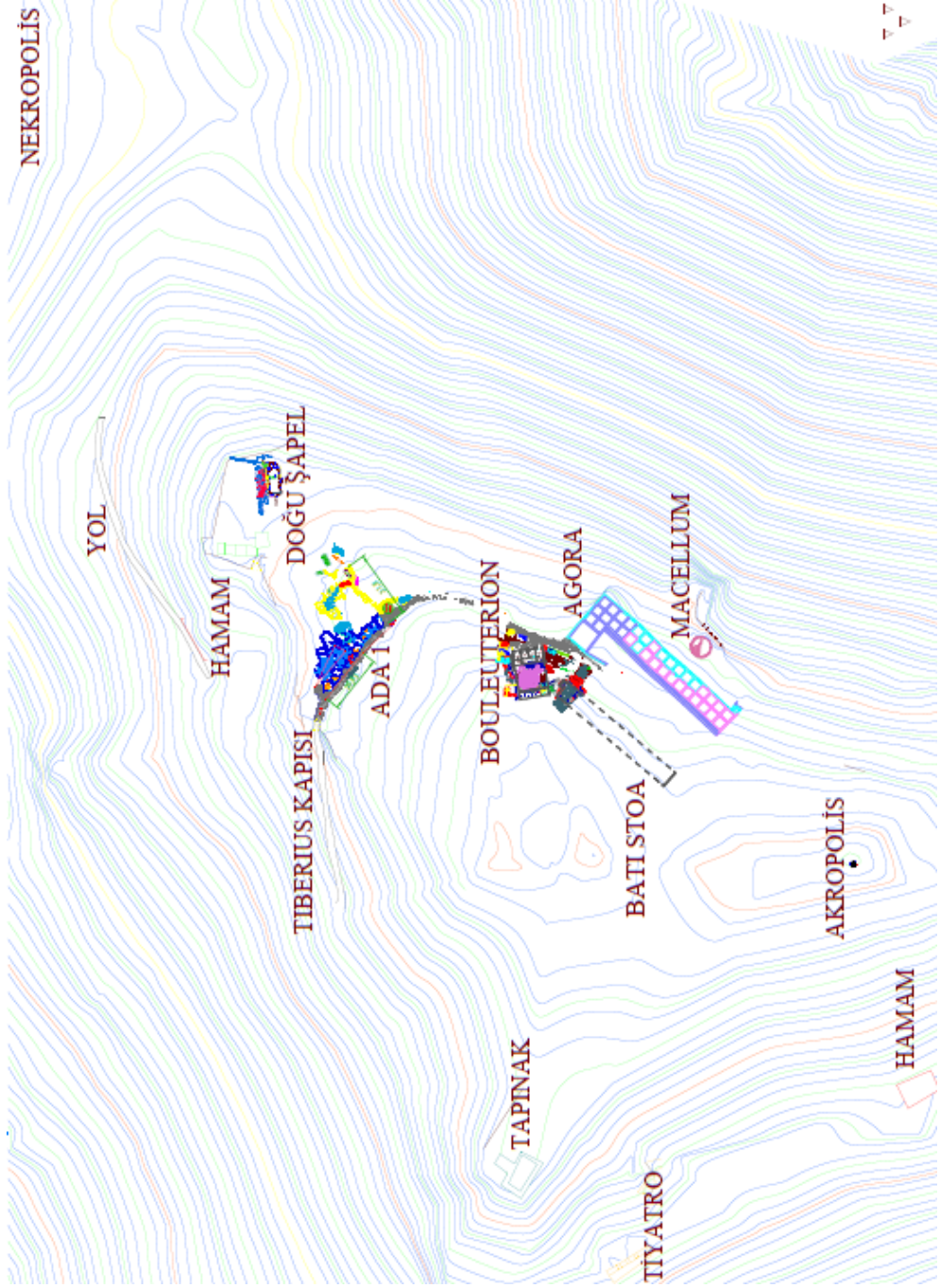
Resim 34

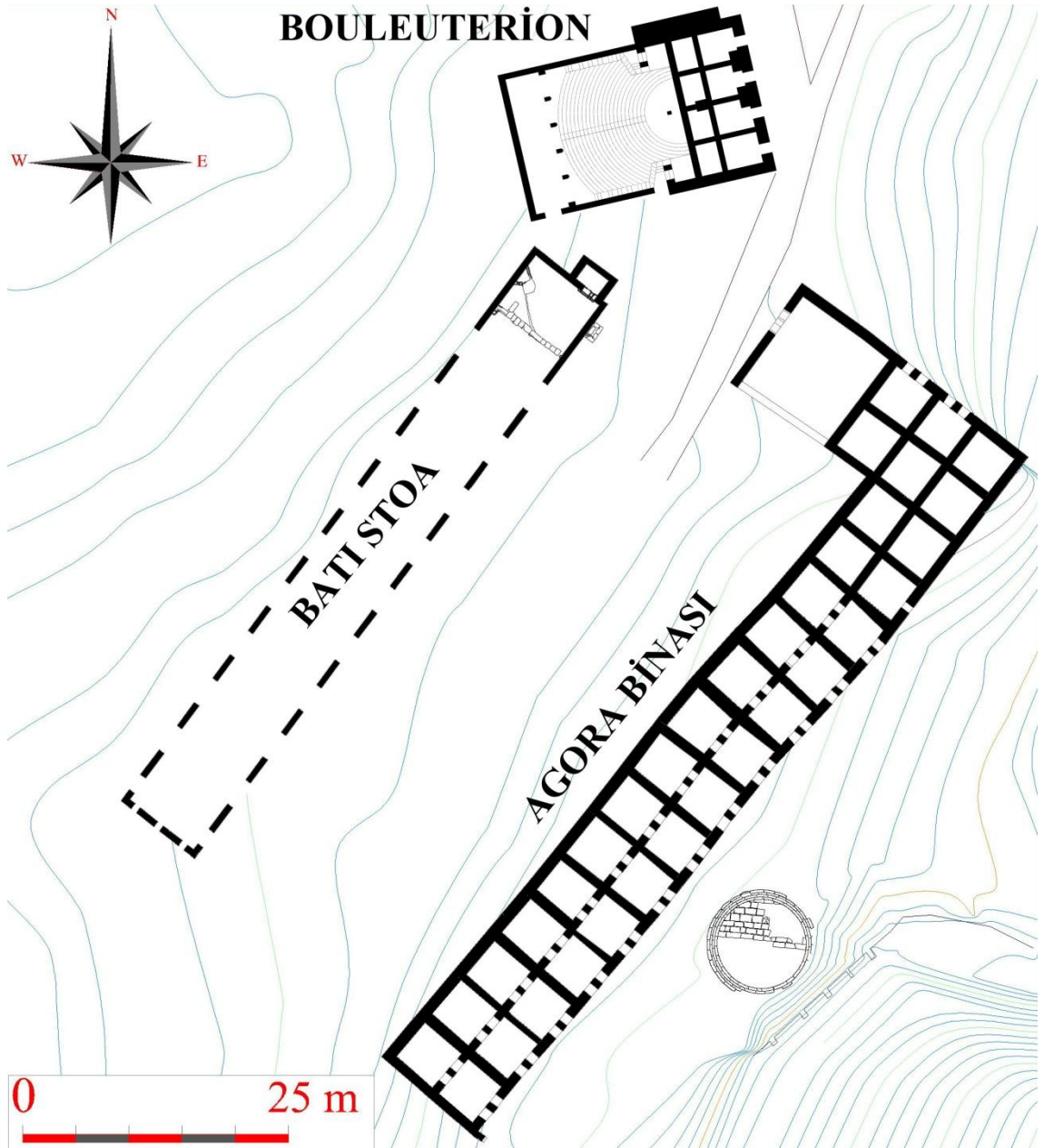
Resim 35

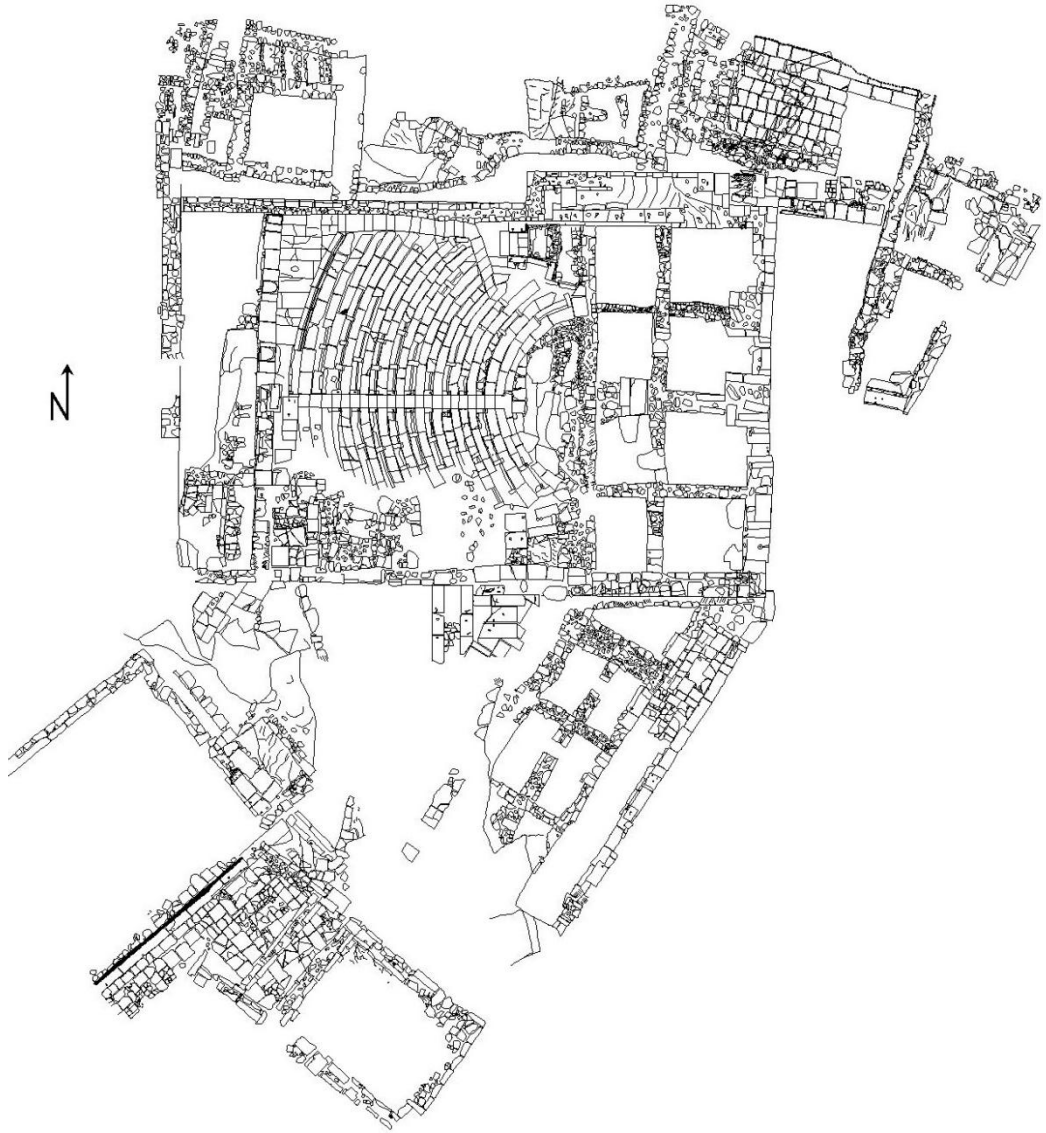
Plan 1

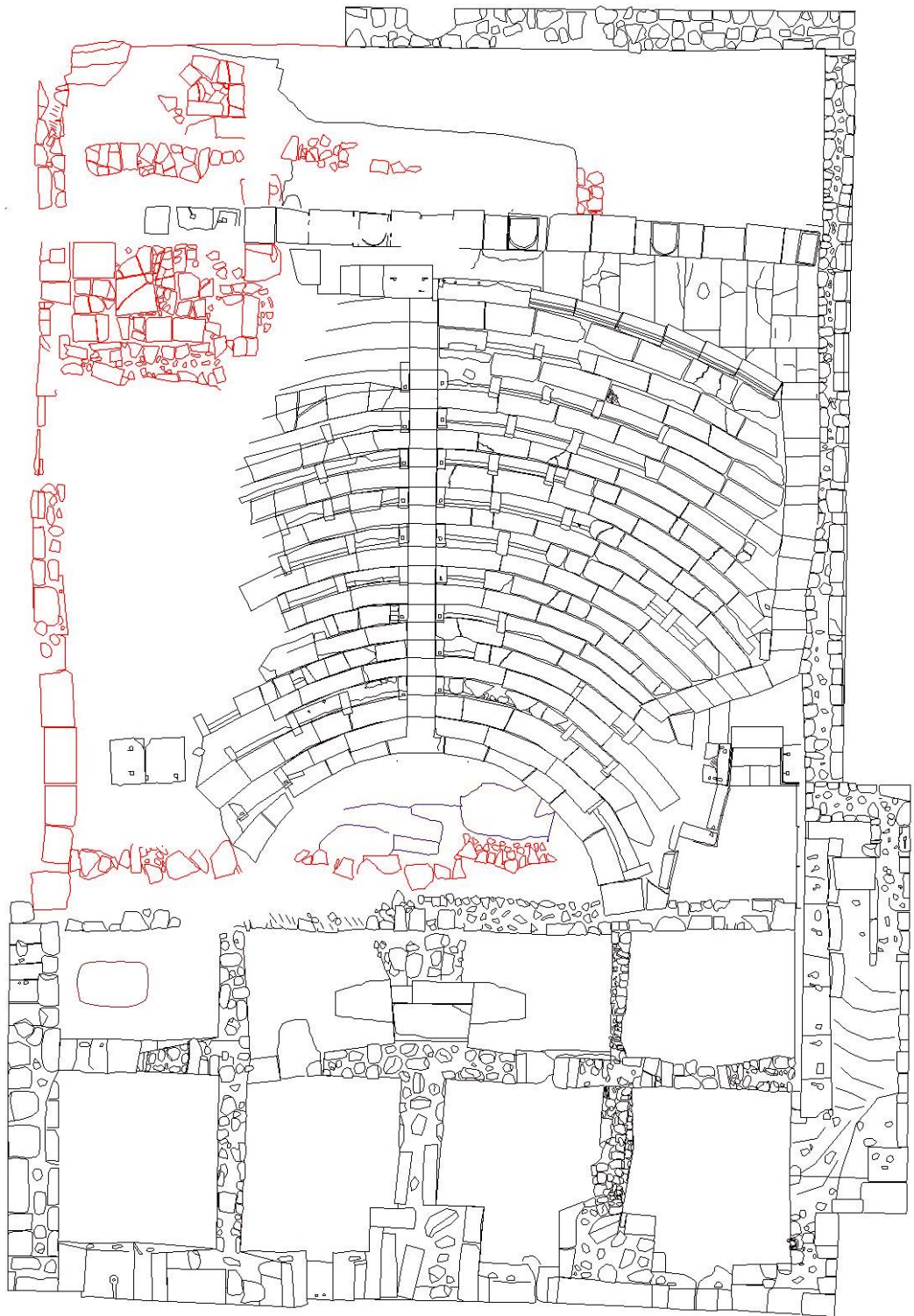
Plan 2

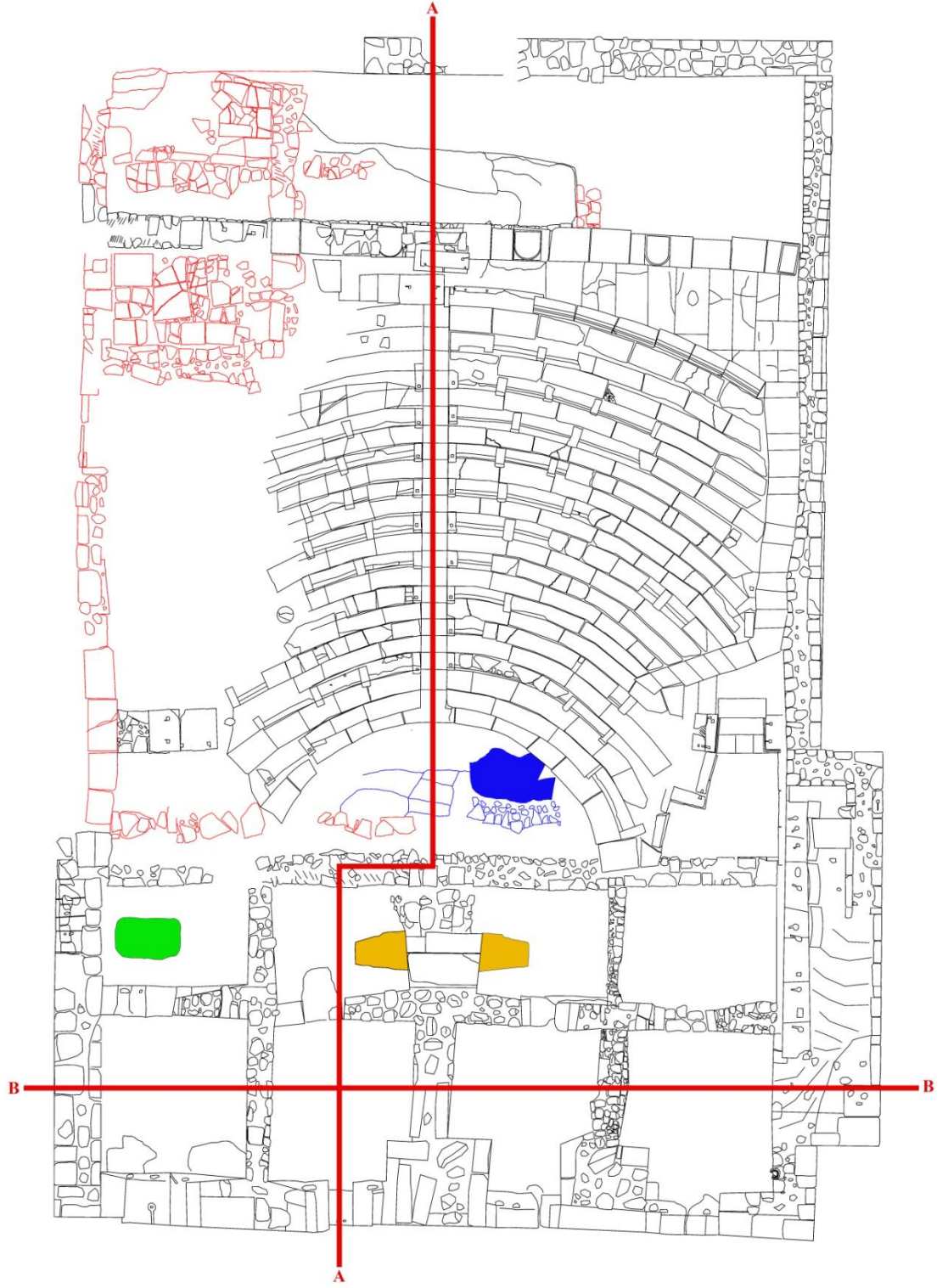
Plan 3

Plan 4

Plan 5

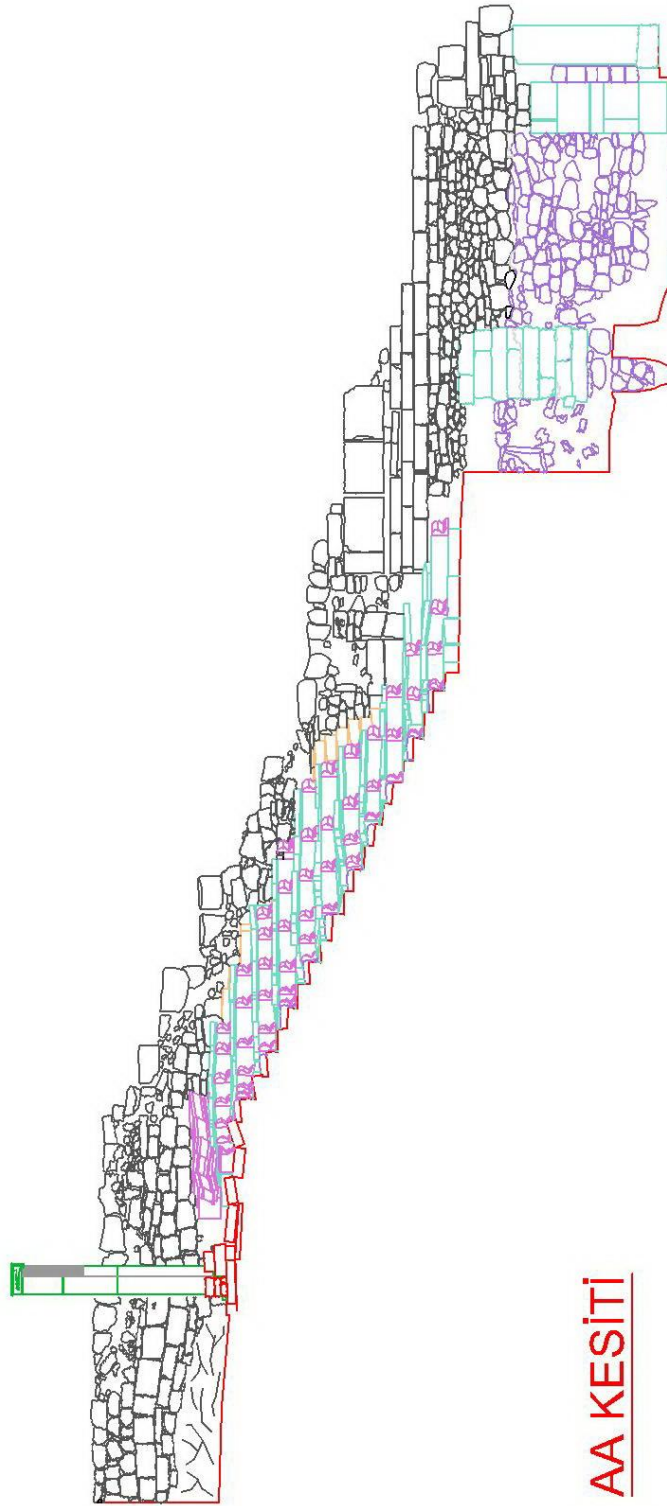

■ İ.Ö. 4. YÜZYIL BOTHROSU
■ BOTHROS I

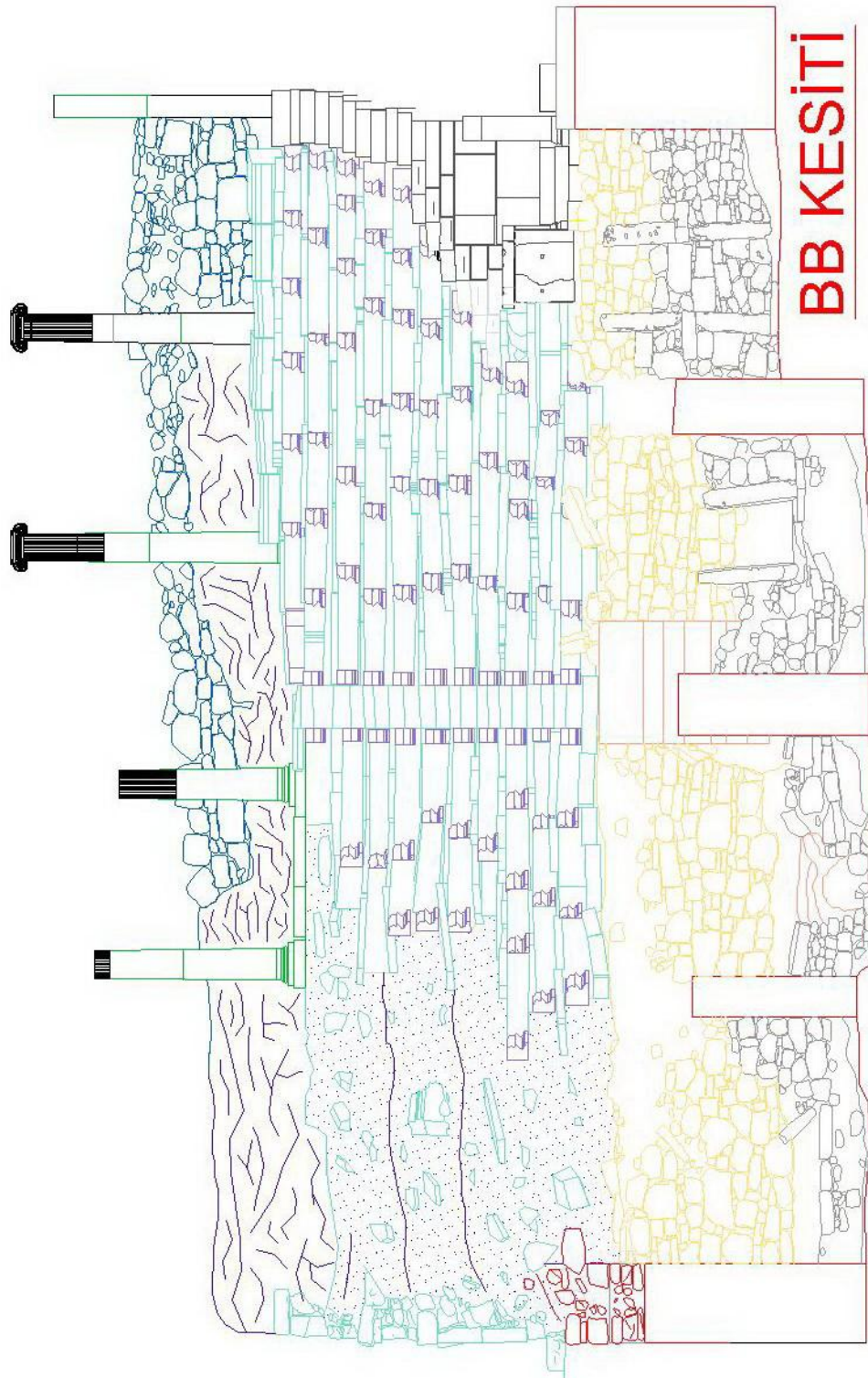
■ ESKİ BOULEUTERİON
■ BOTHROS II

■ YENİ BOULEUTERİON

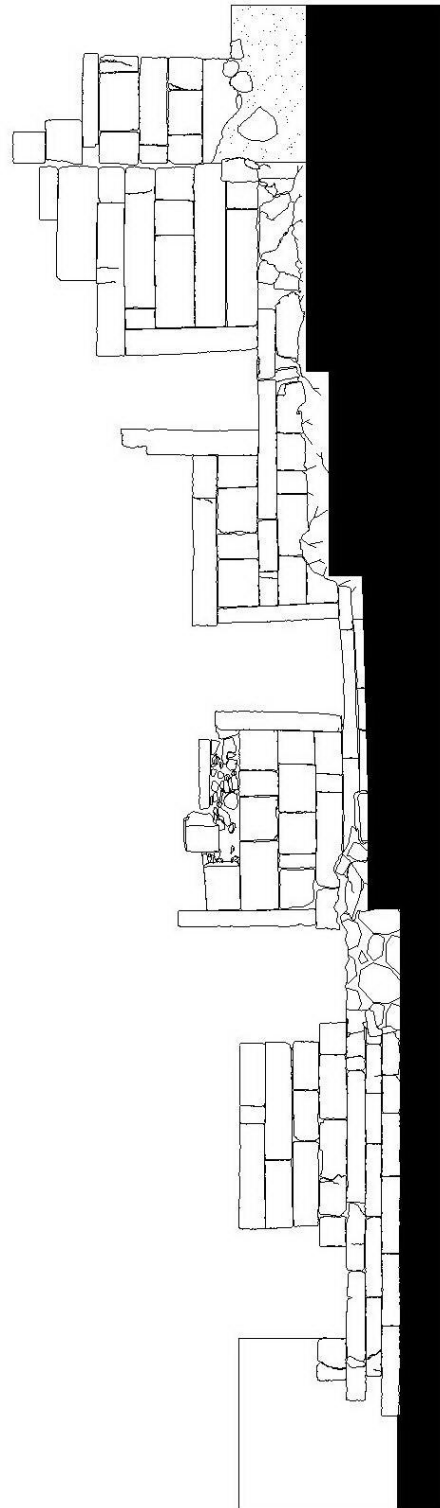
Plan 6

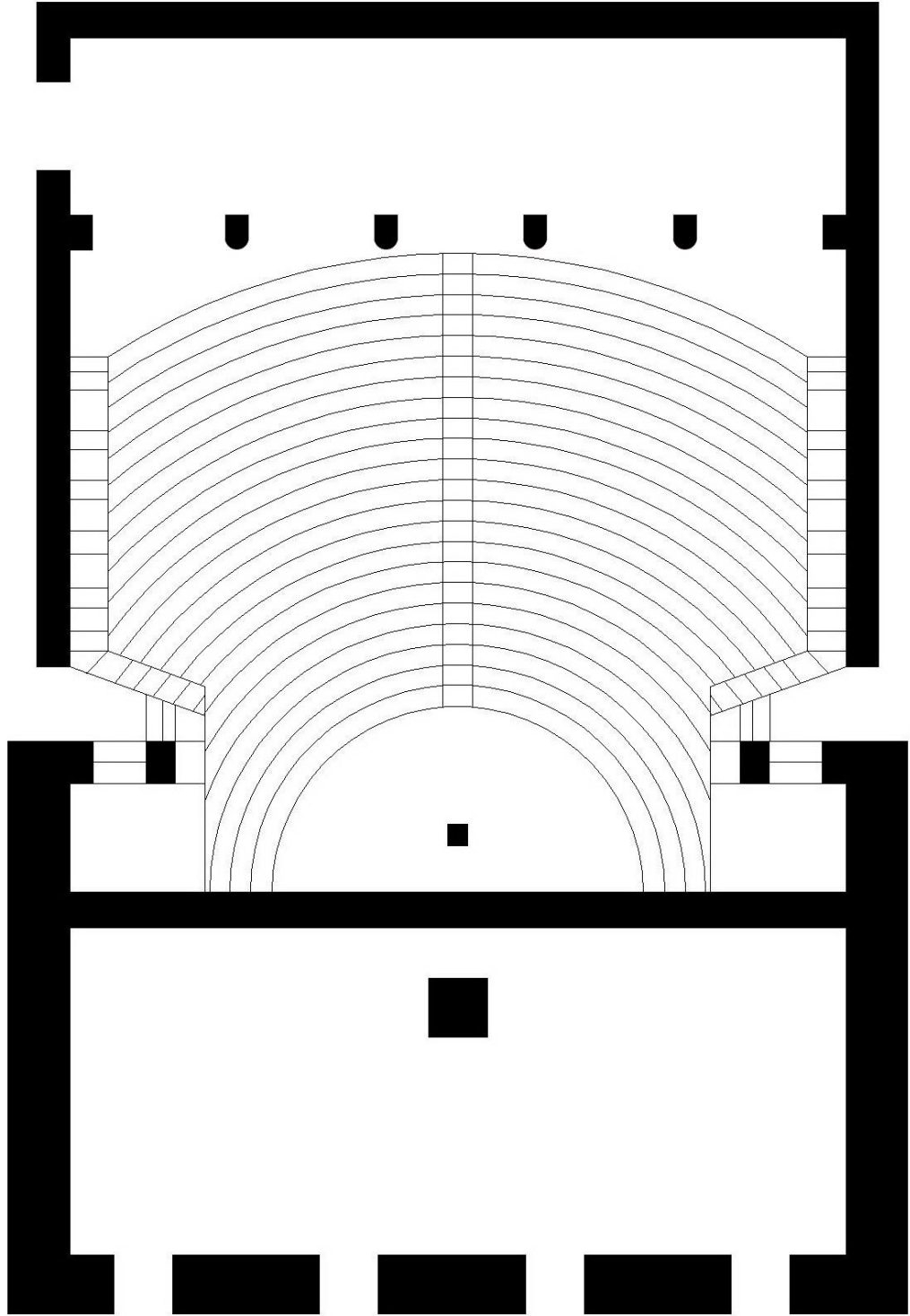
Plan 7

Plan 8

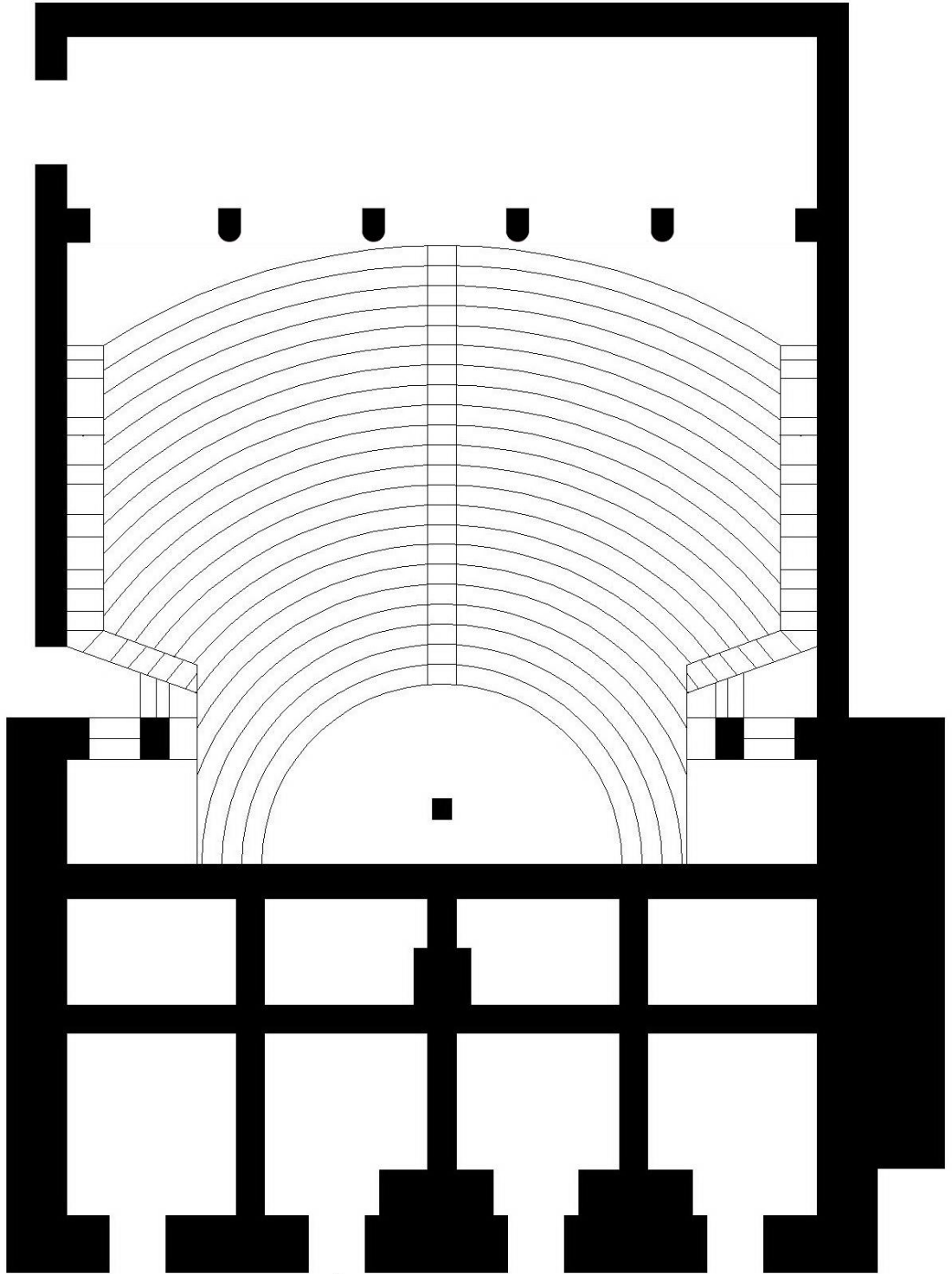

Plan 9

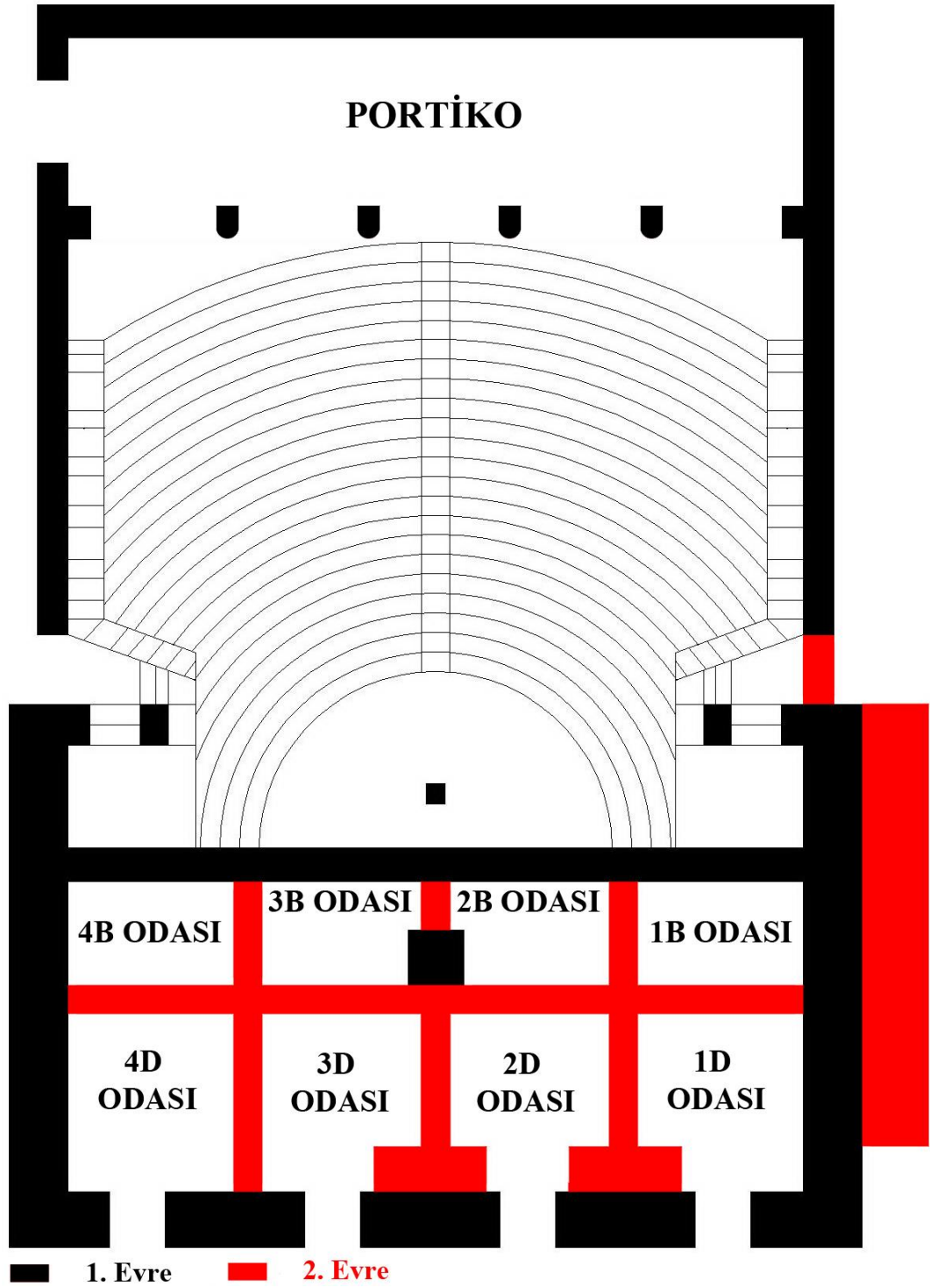
YENİ BOULEUTERİON 1. EVRE

Plan 10

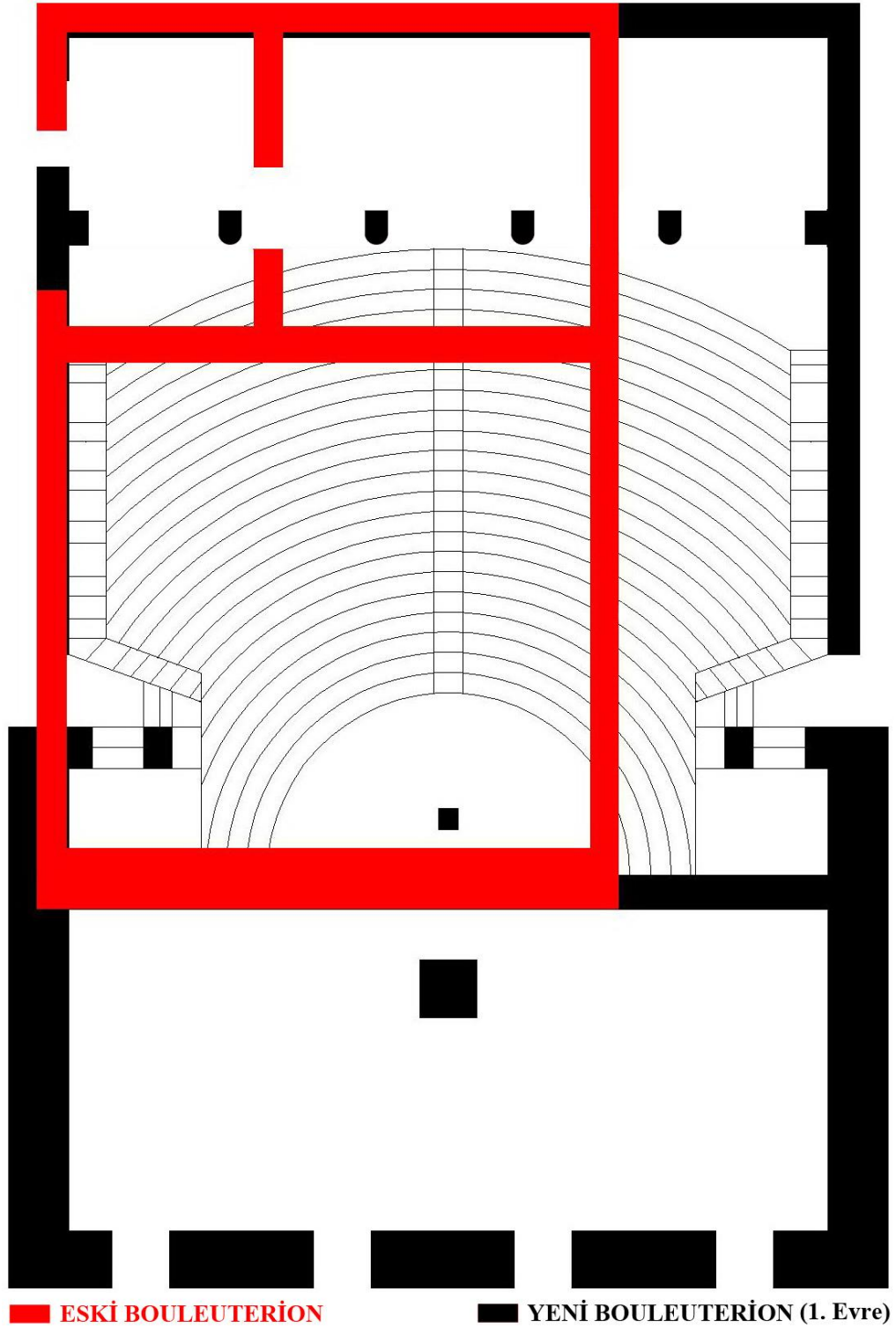

YENİ BOULEUTERİON 2. EVRE

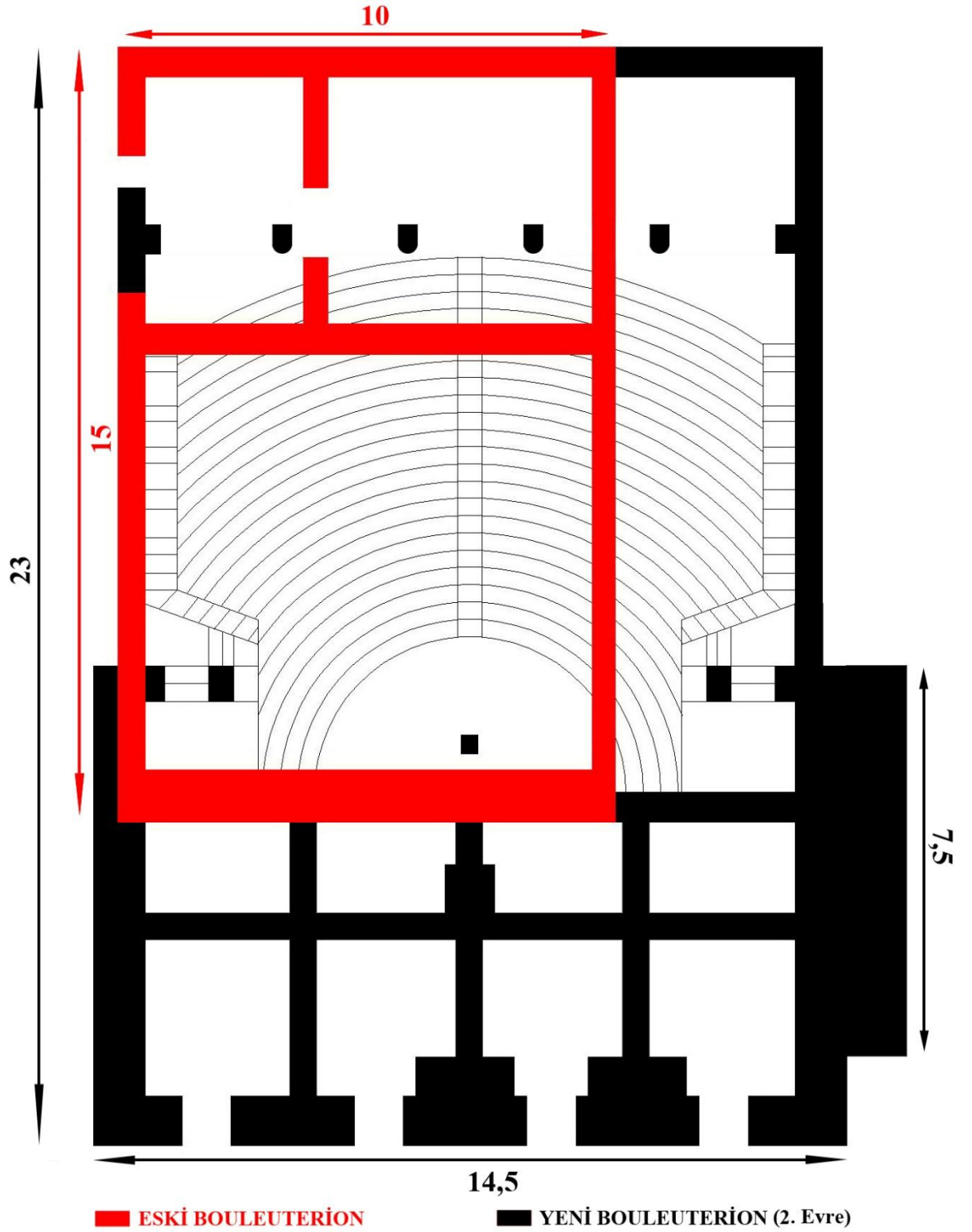
Plan 11

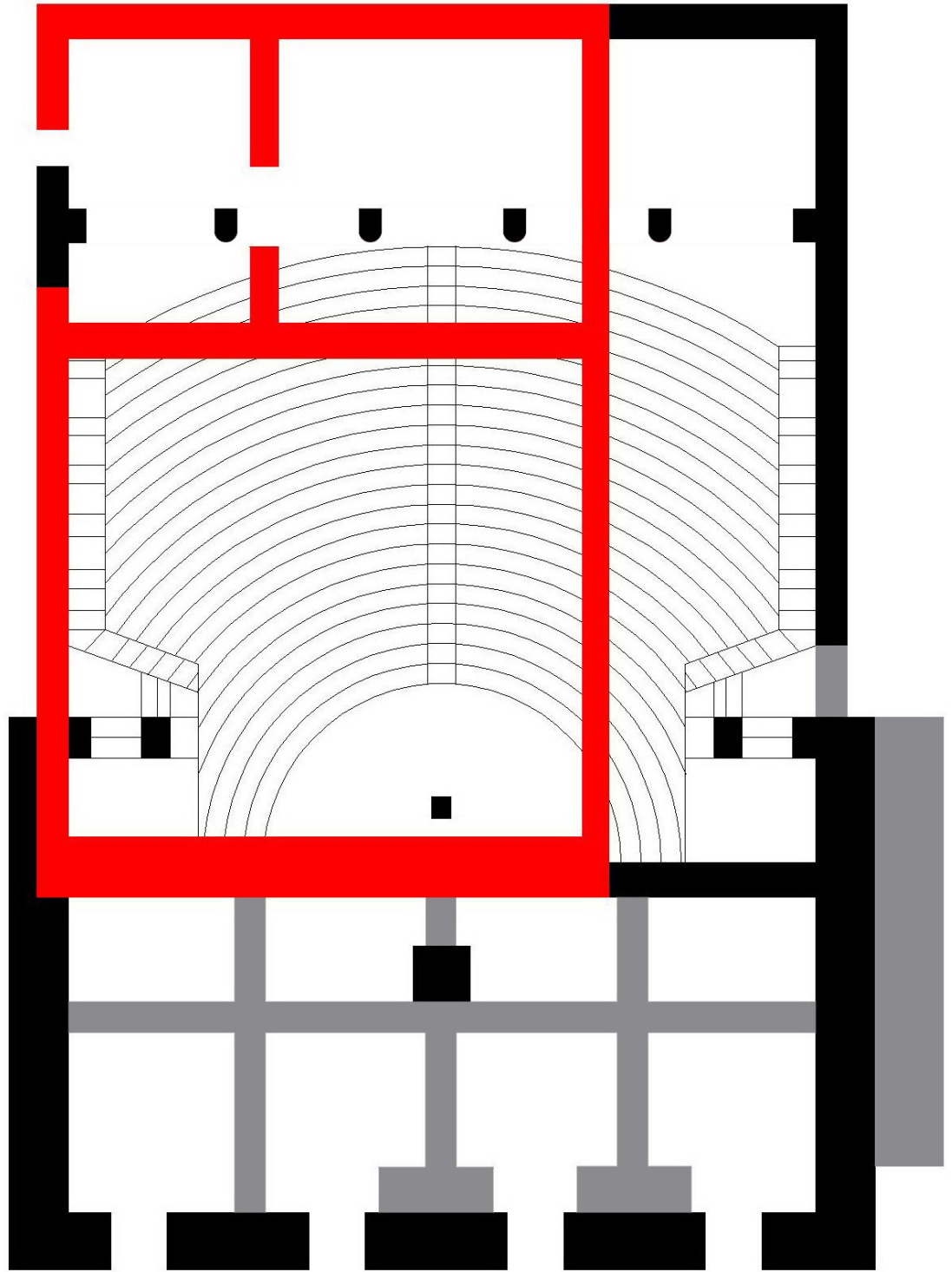
Plan 12

Plan 13

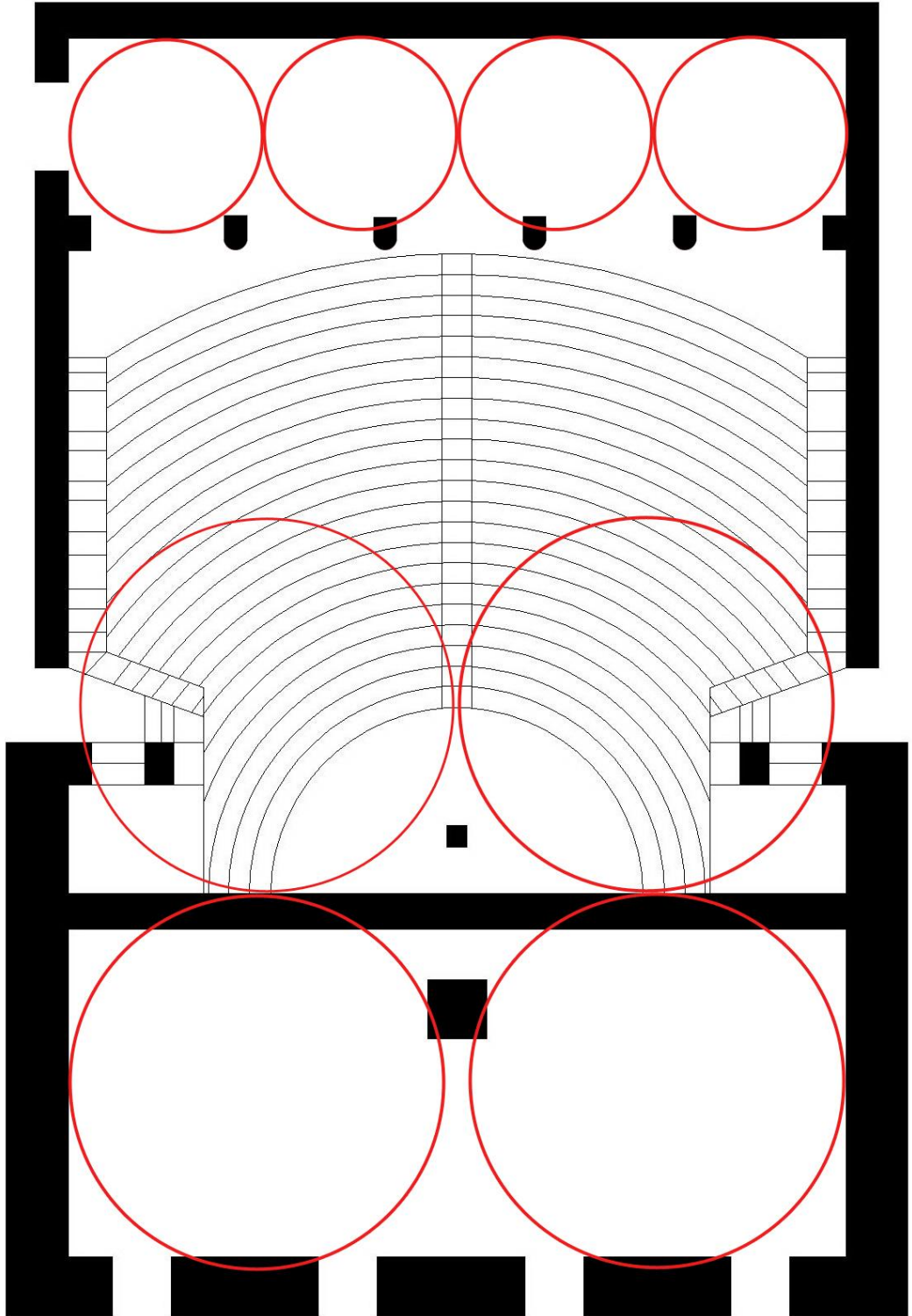

Plan 14

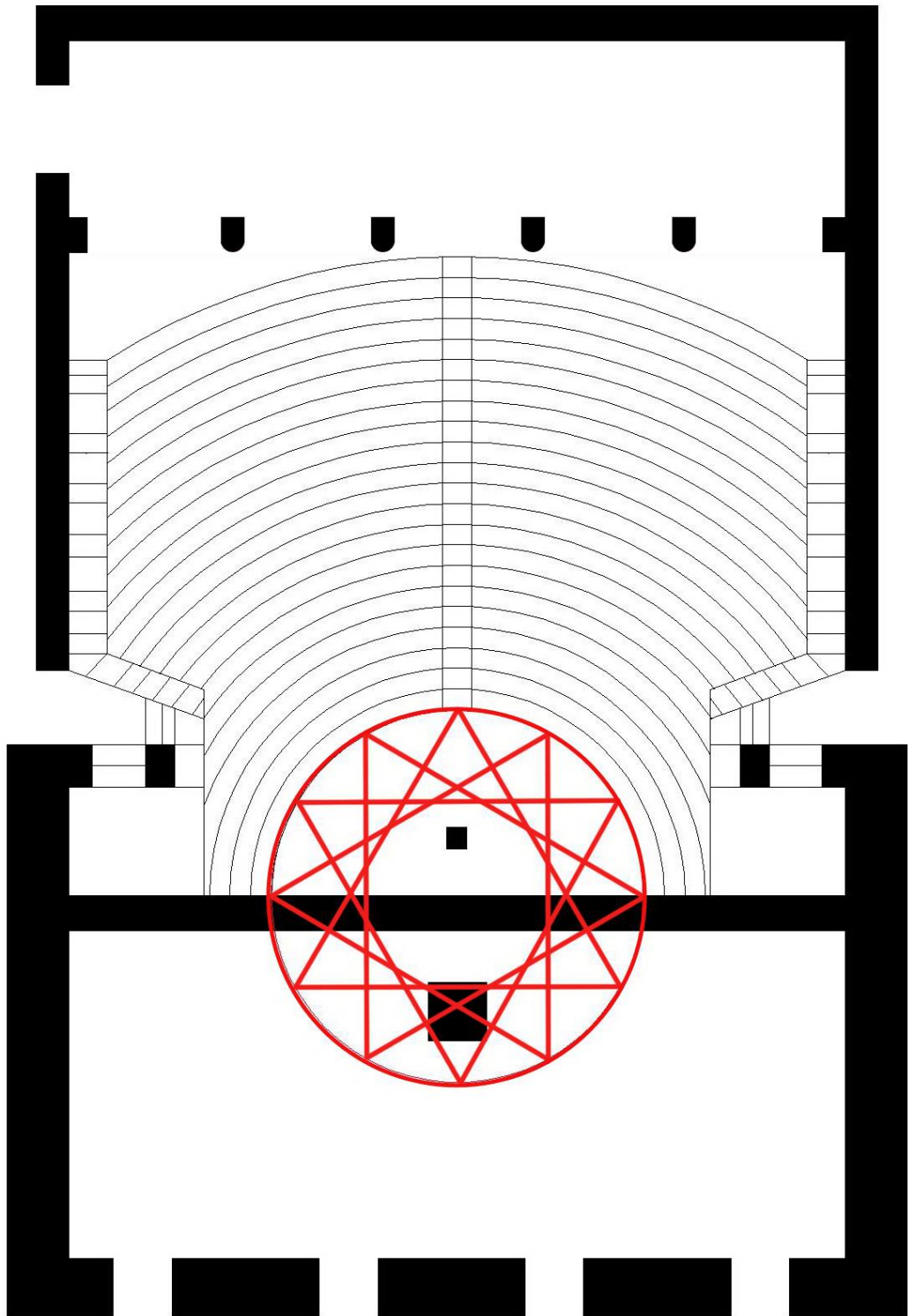

ESKİ BOULEUTERİON **YENİ BOULEUTERİON (1. EVRE)** **YENİ BOULEUTERİON (2. EVRE)**

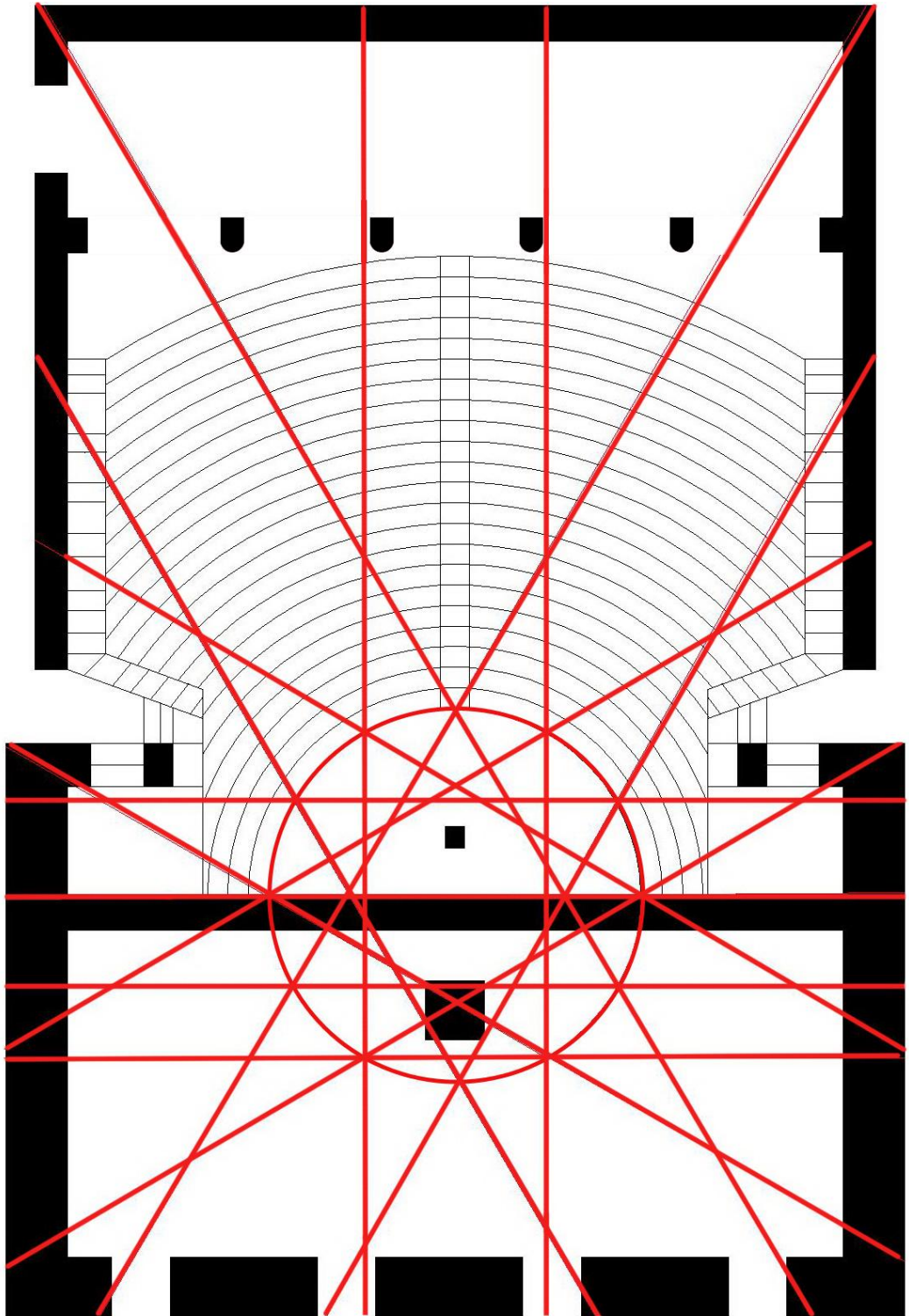
Plan 15

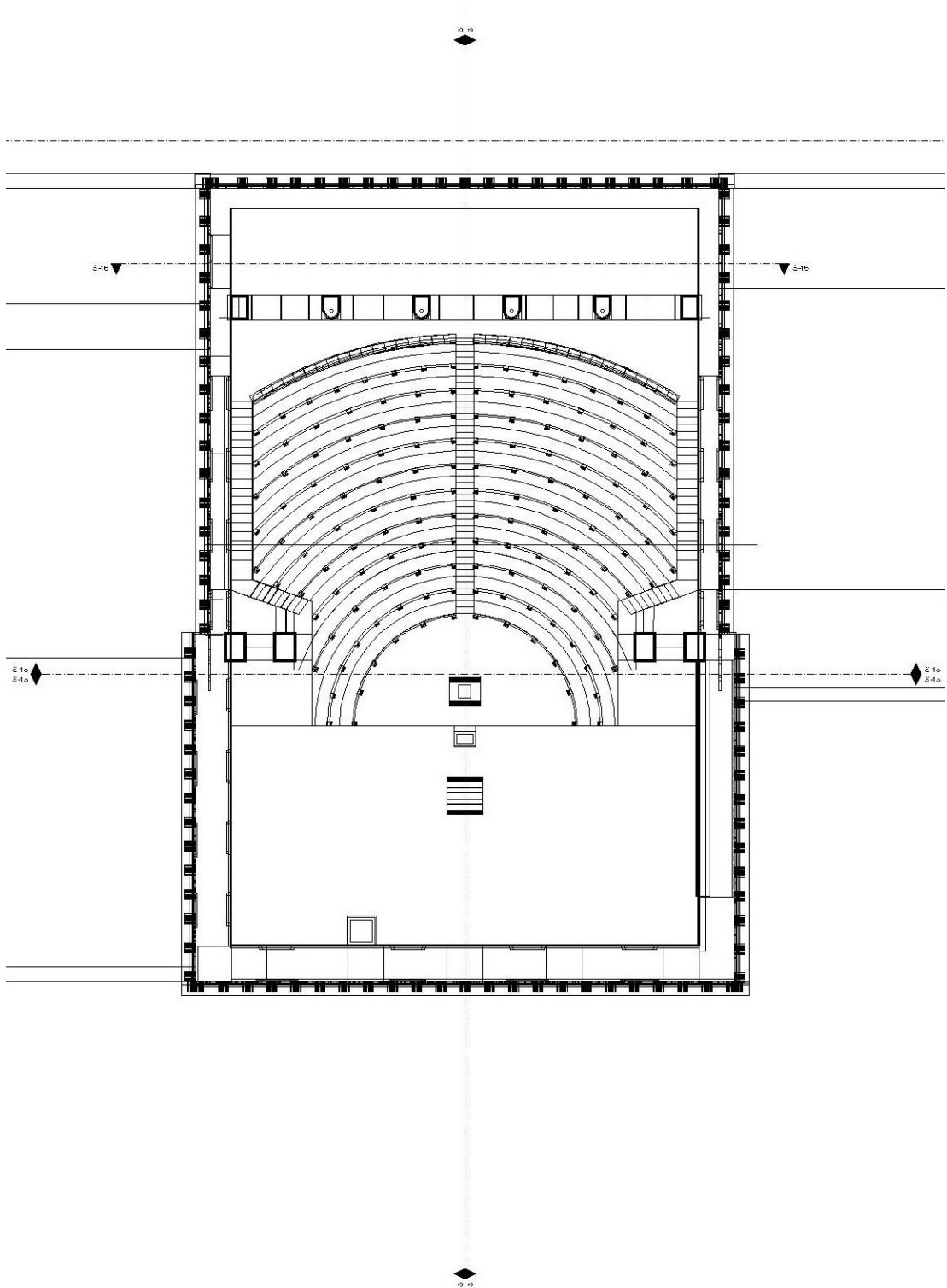
Plan 16

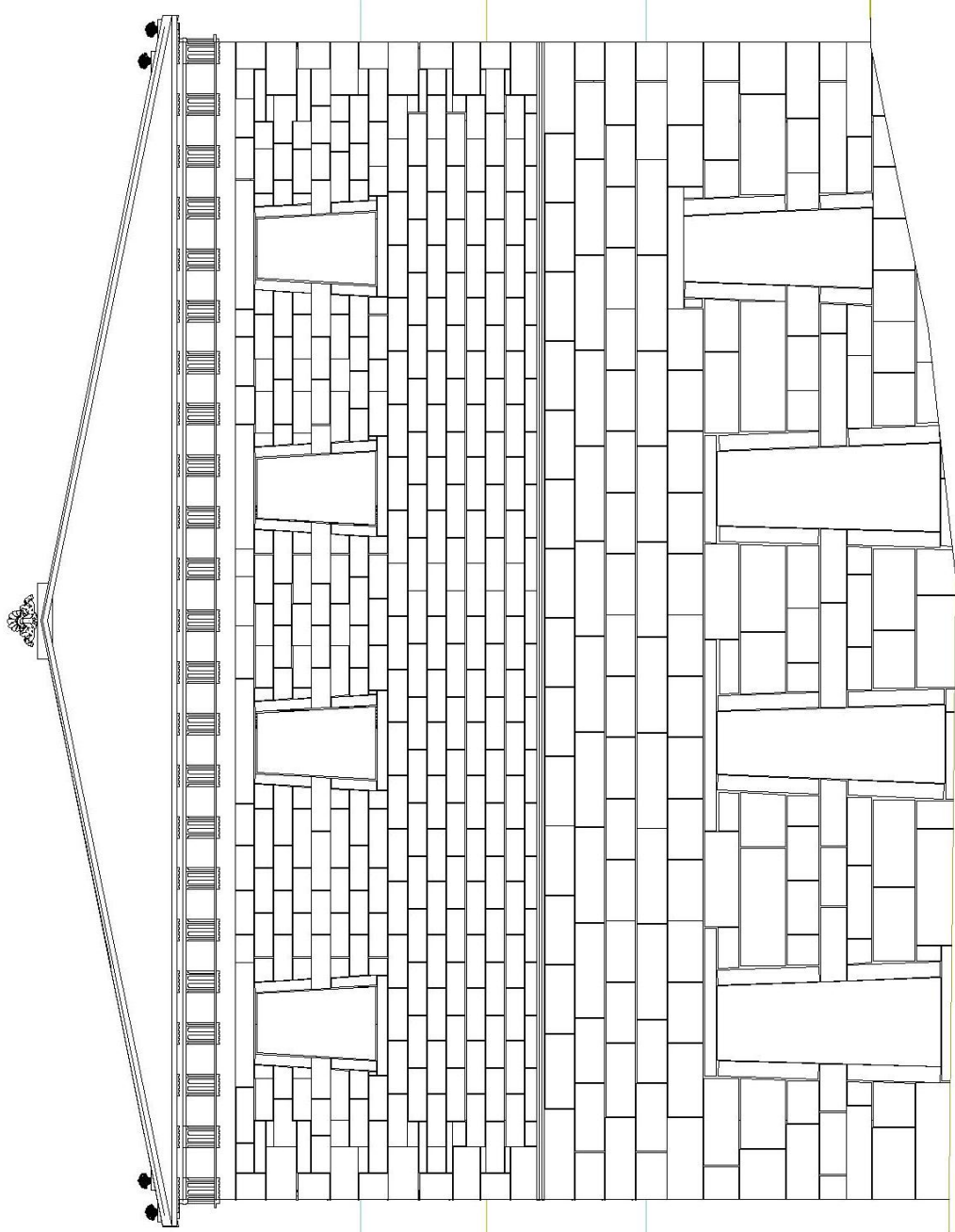
Plan 17

Plan 18

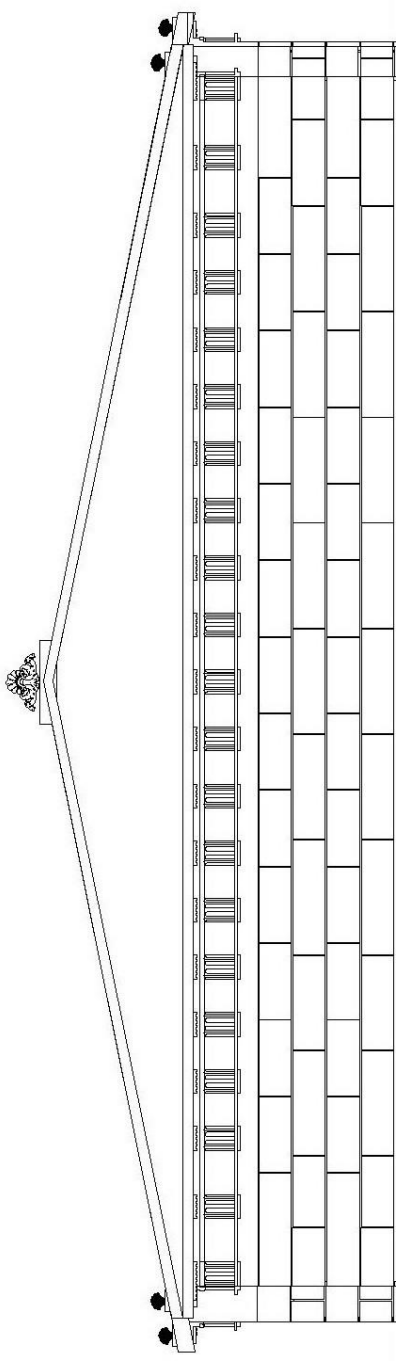

Plan 19

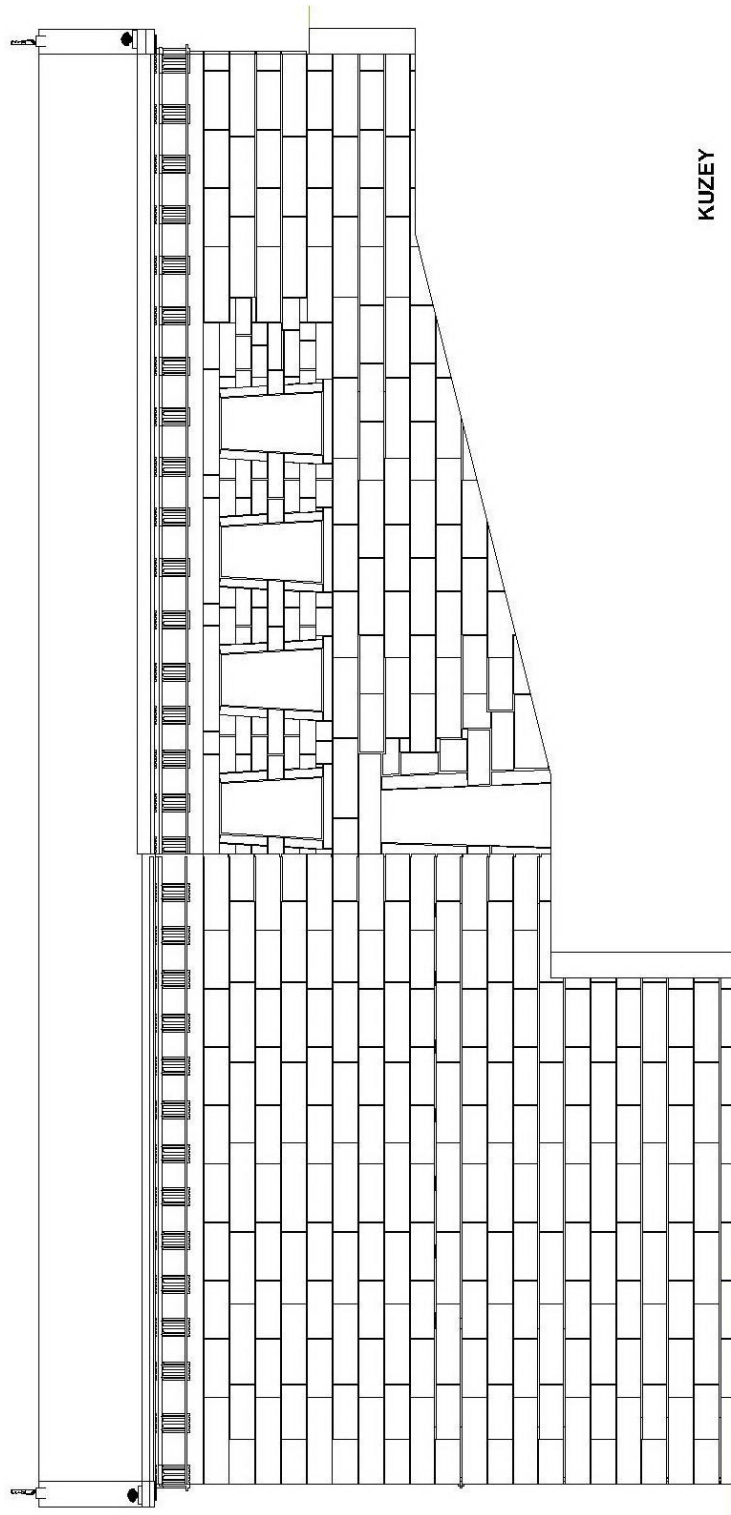
DOĞU

Plan 20

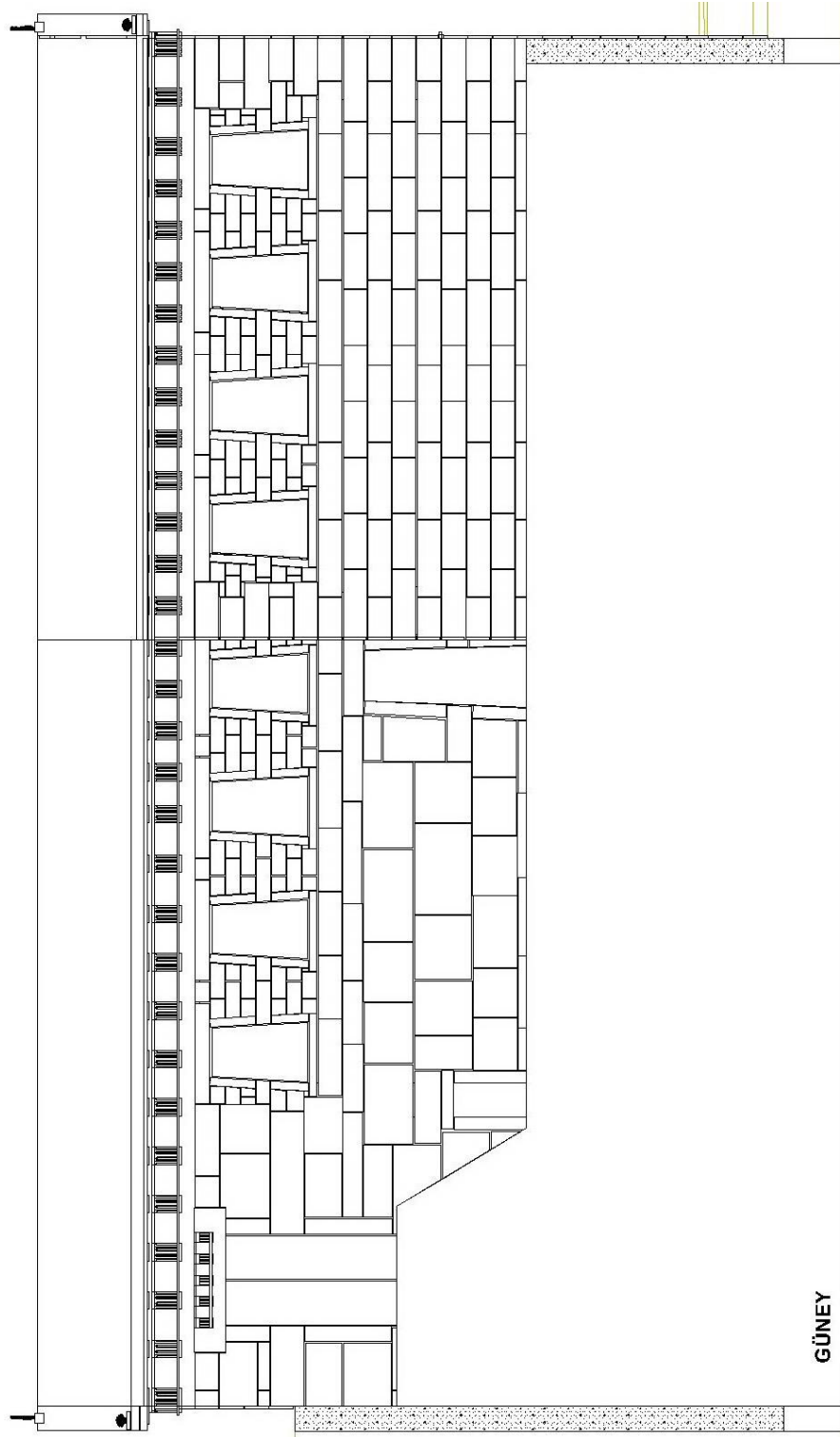

BATI

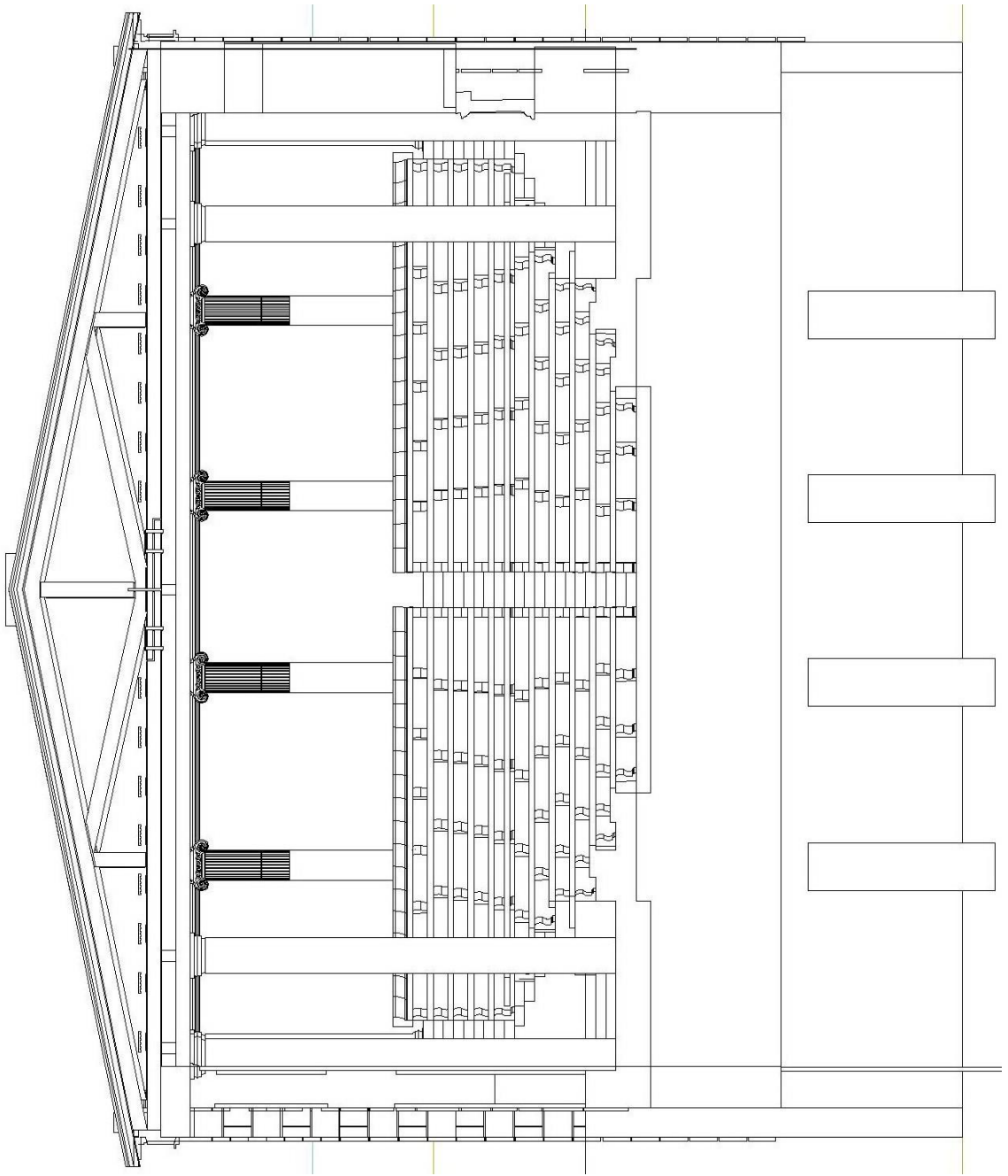
Plan 21

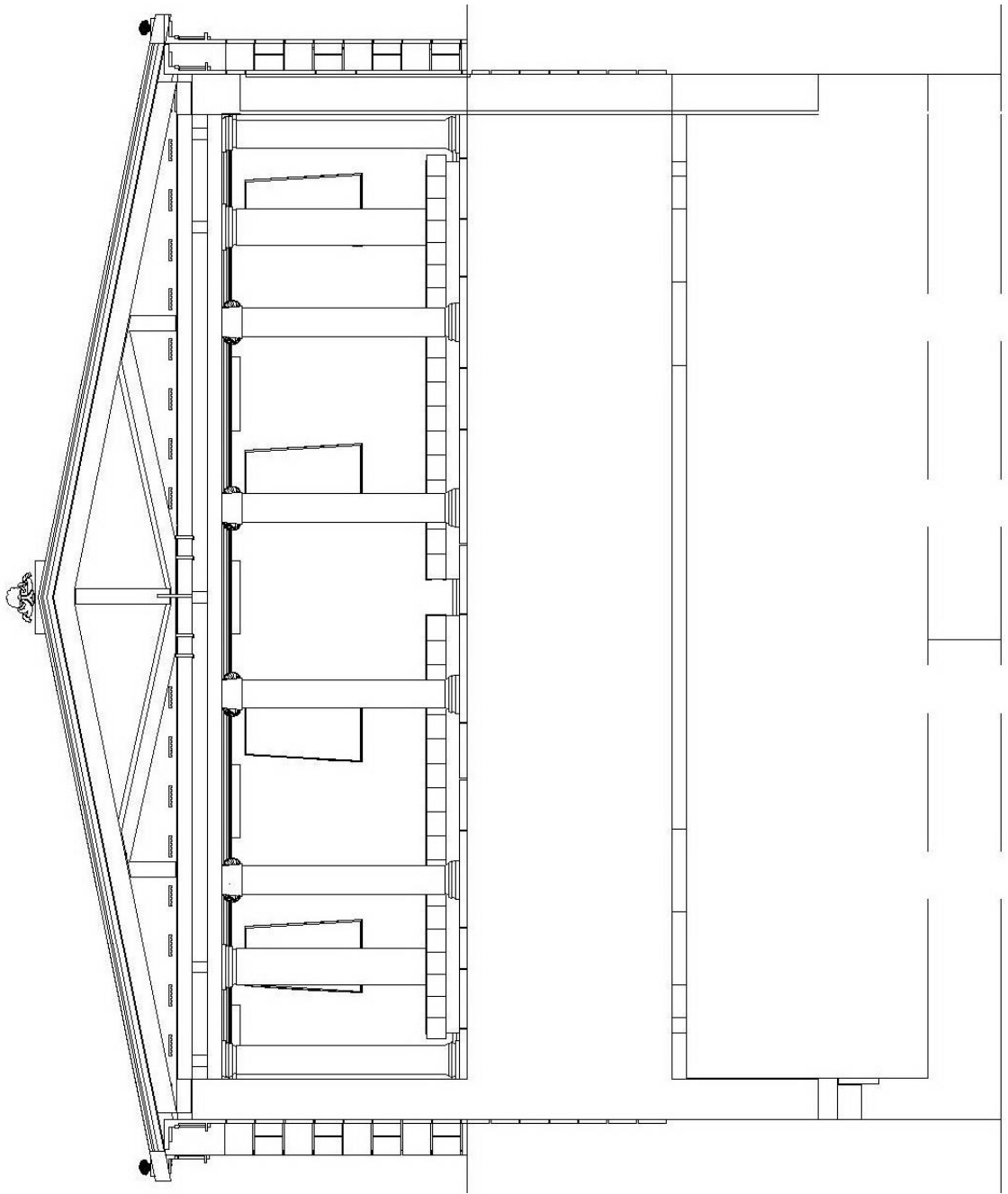
Plan 22

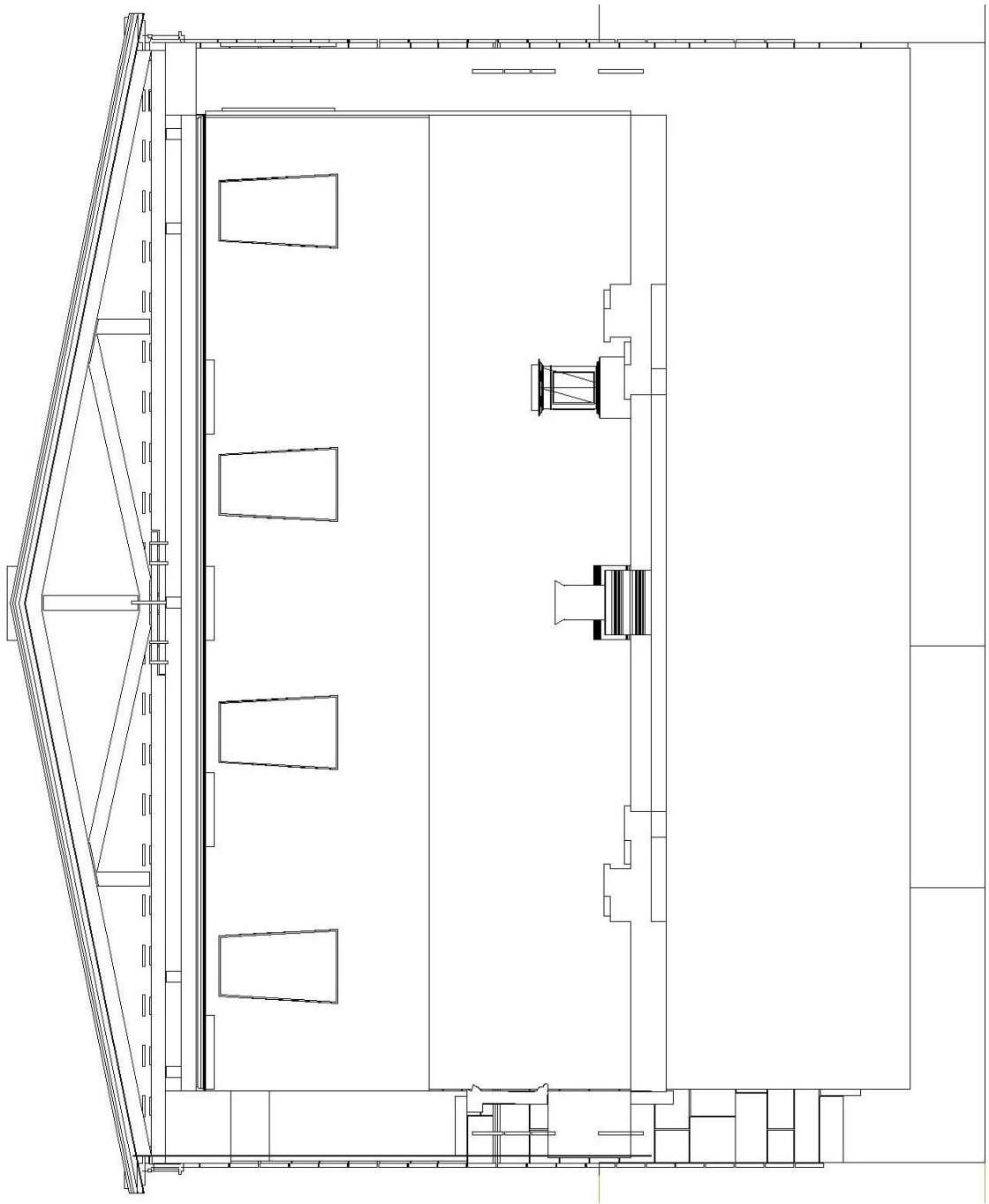
Plan 23

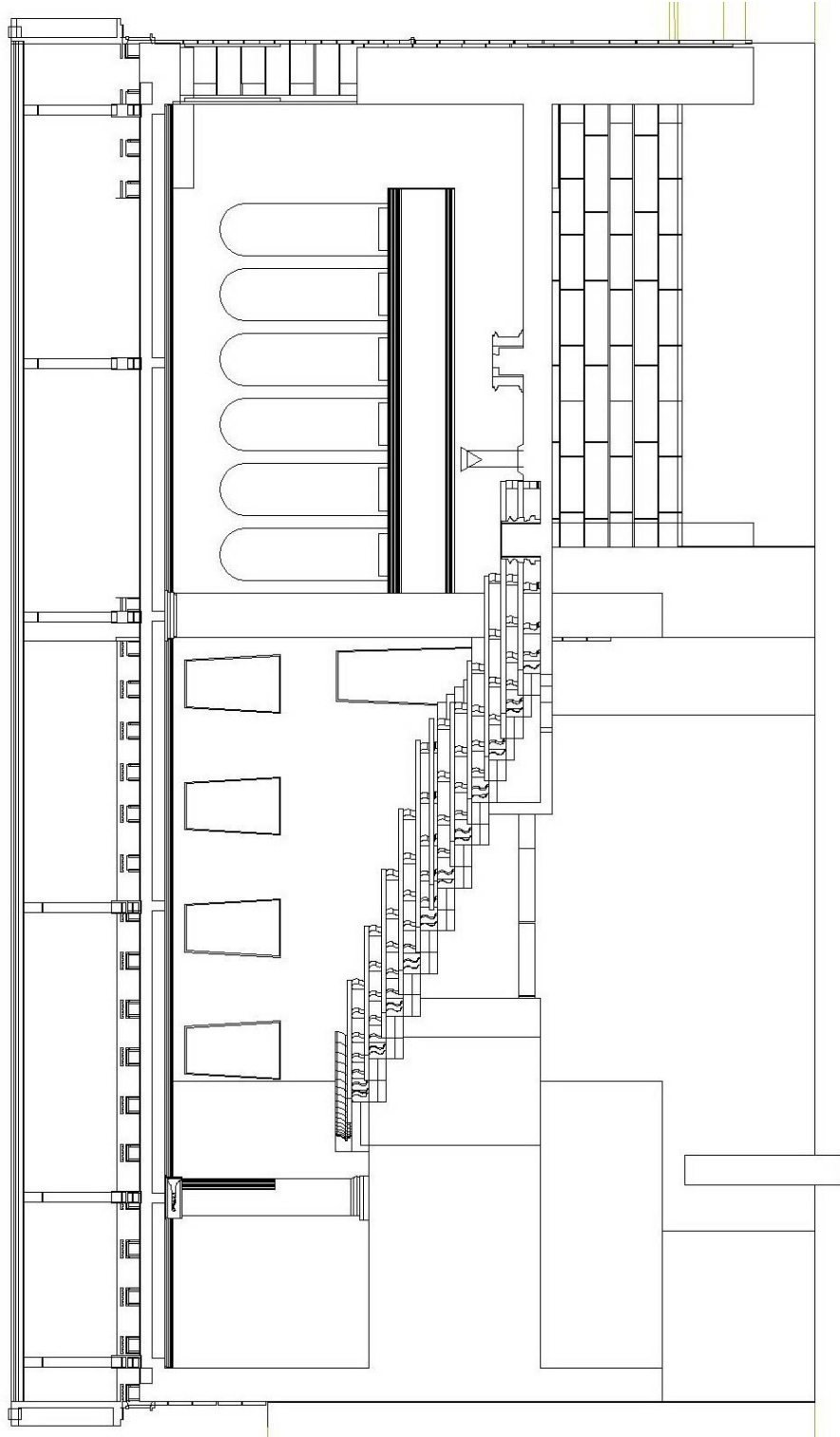
Plan 24

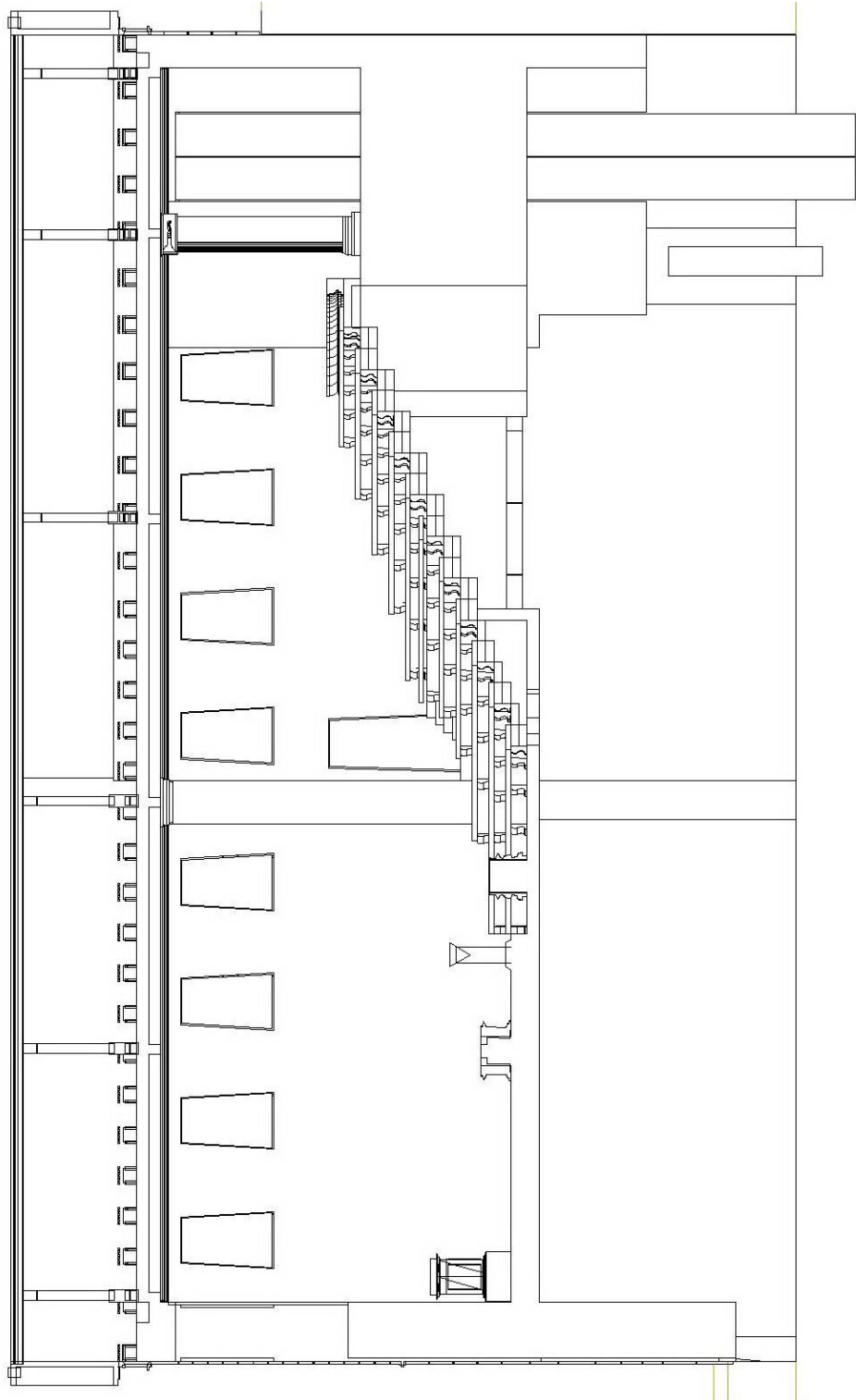
Plan 25

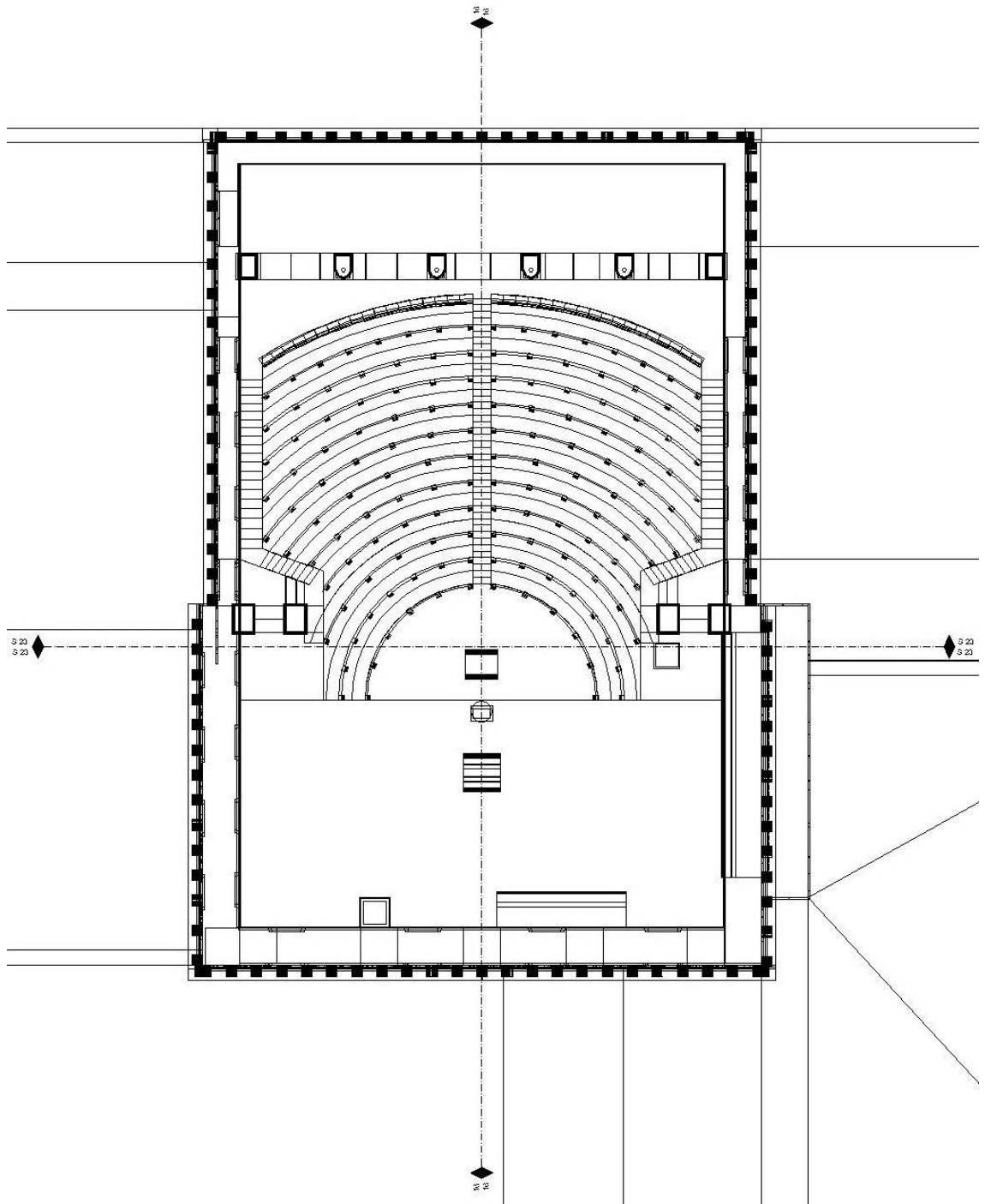
Plan 26

Plan 27

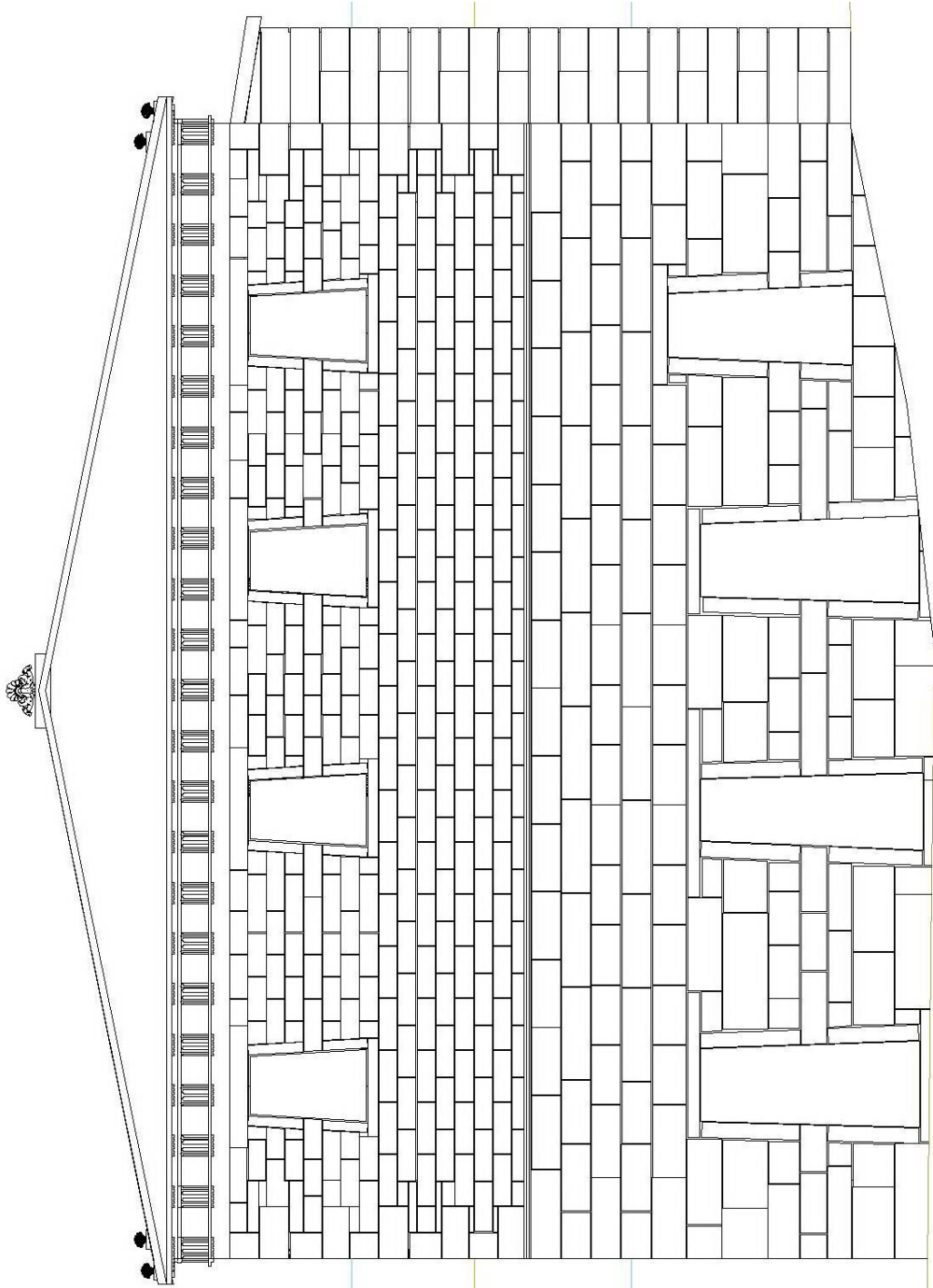

Plan 28

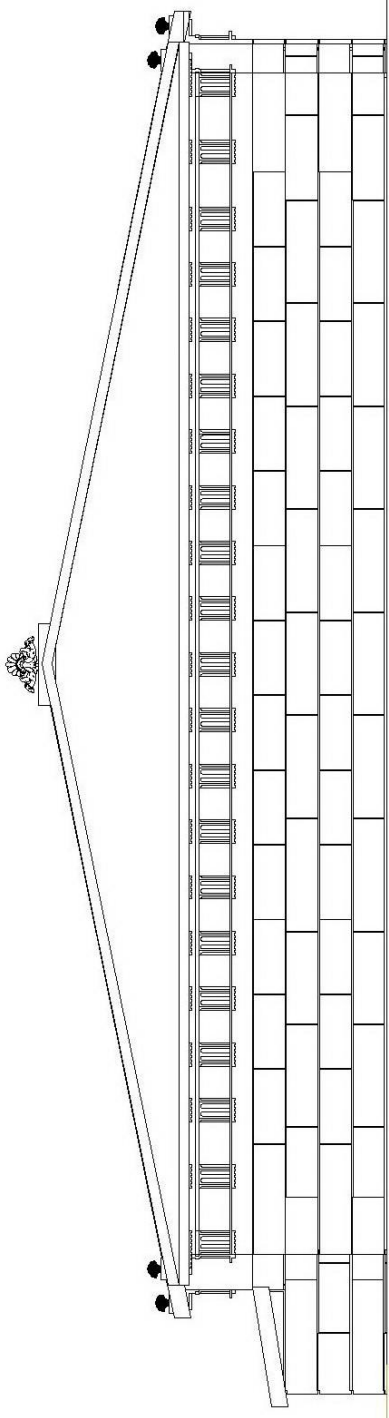

Plan 29

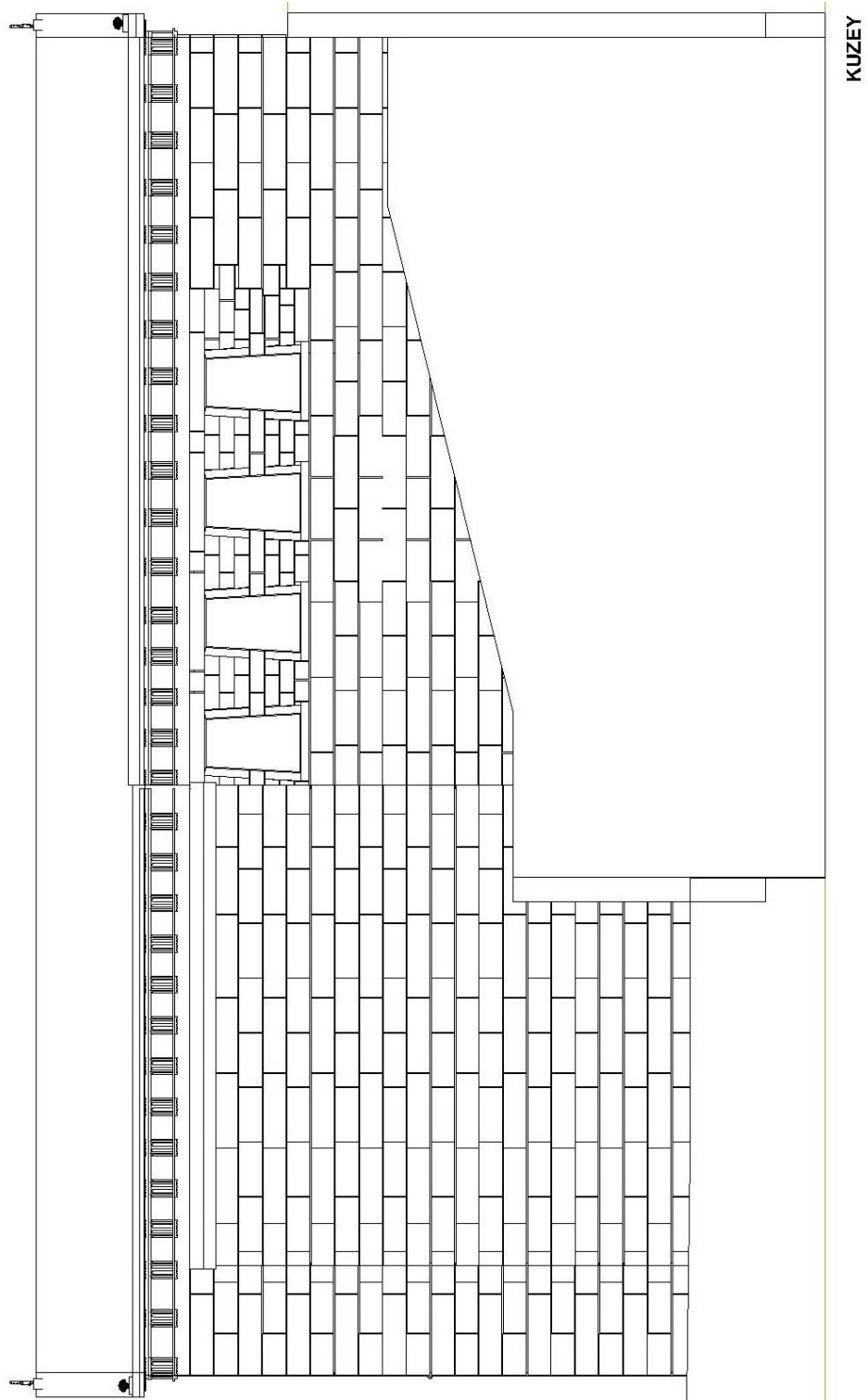
DOĞU

Plan 30

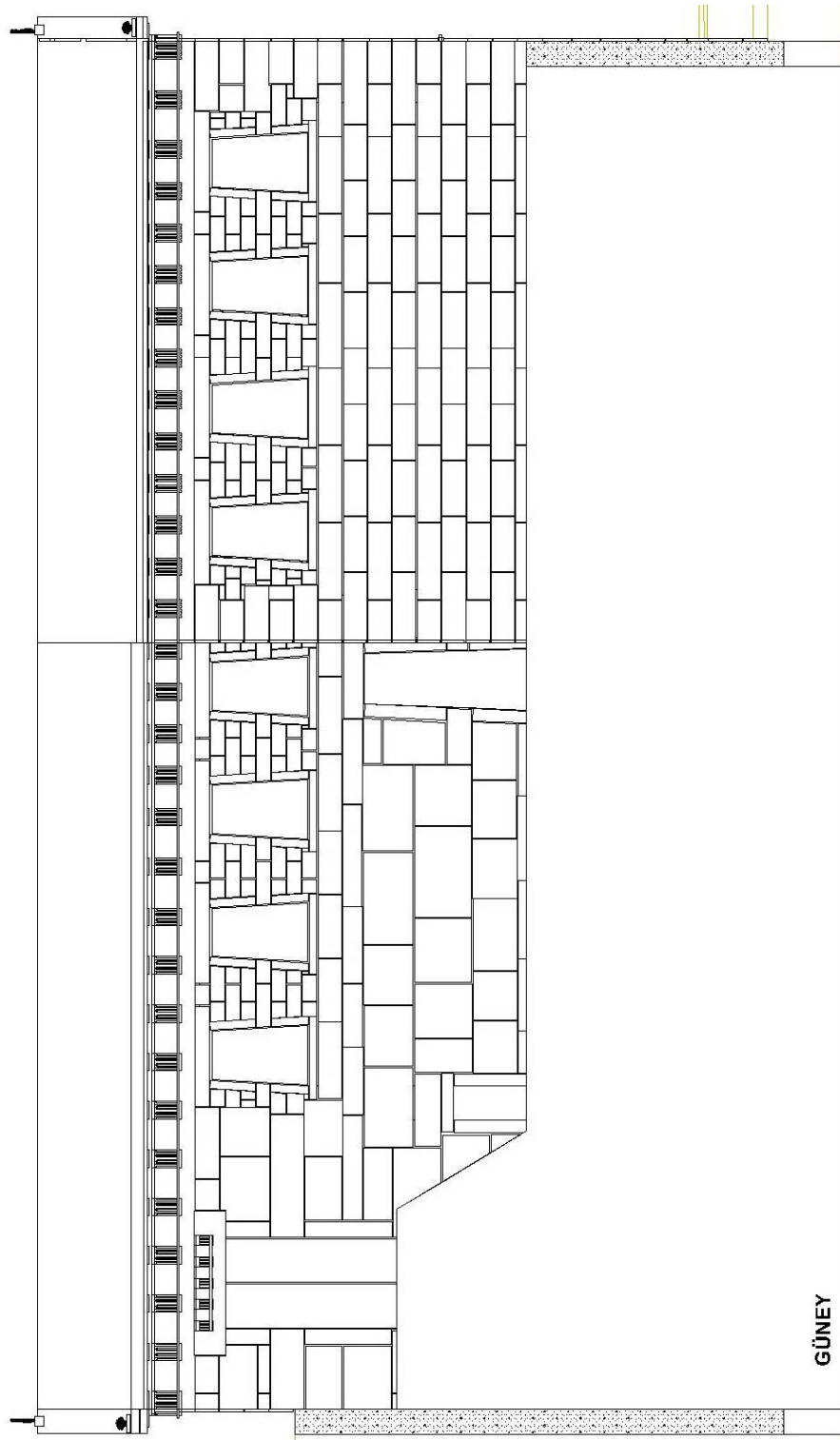

BATI

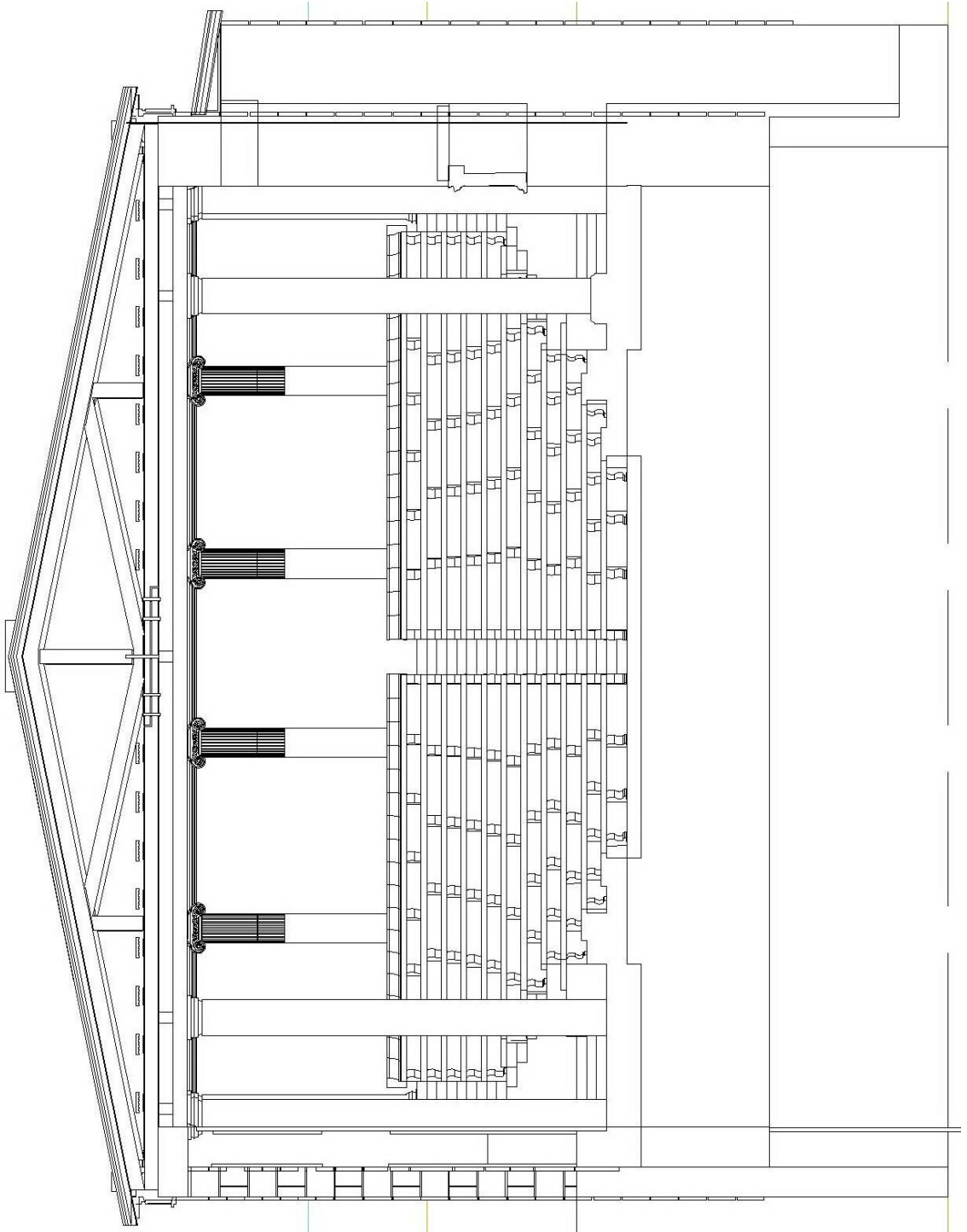

KUZEY

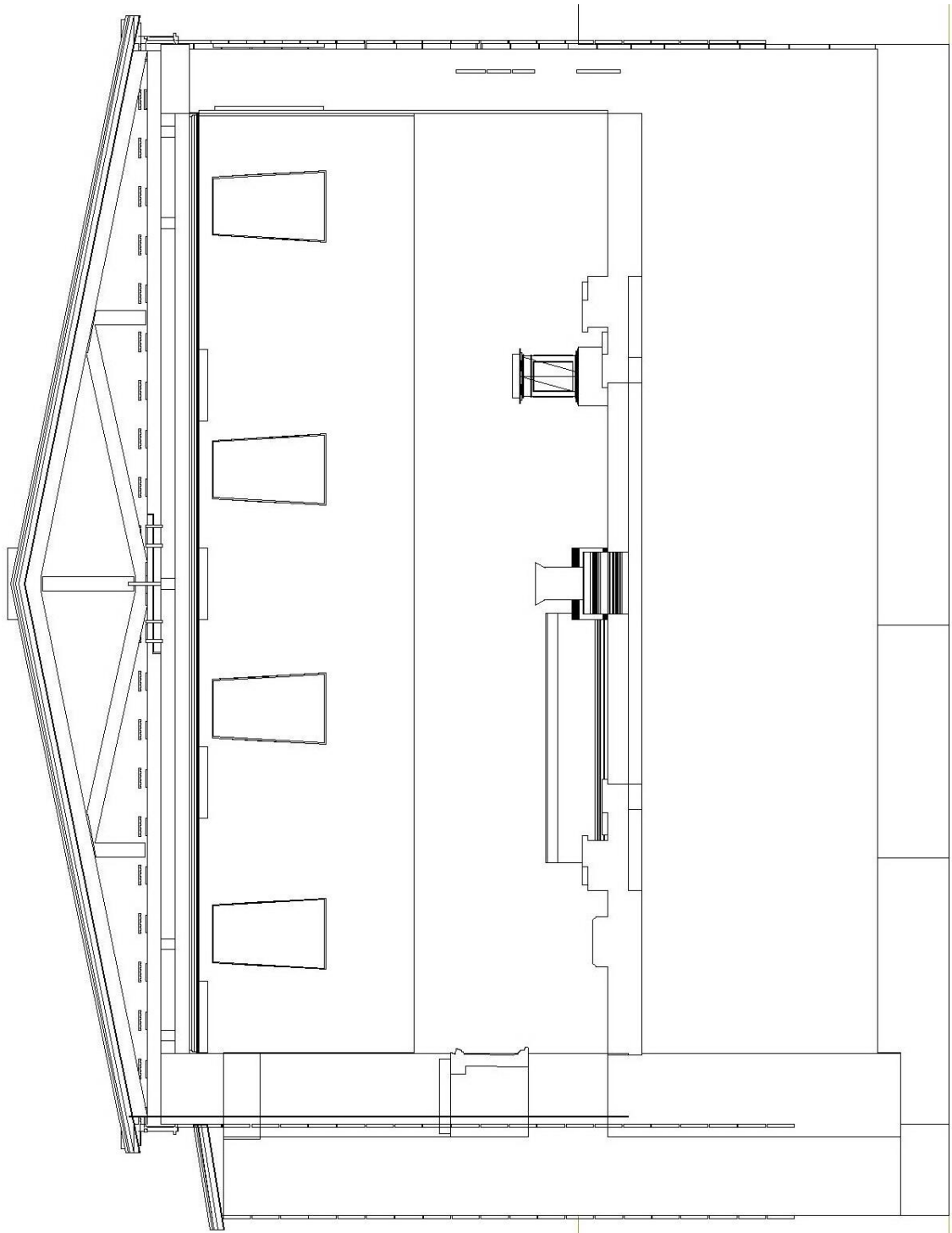
Plan 32

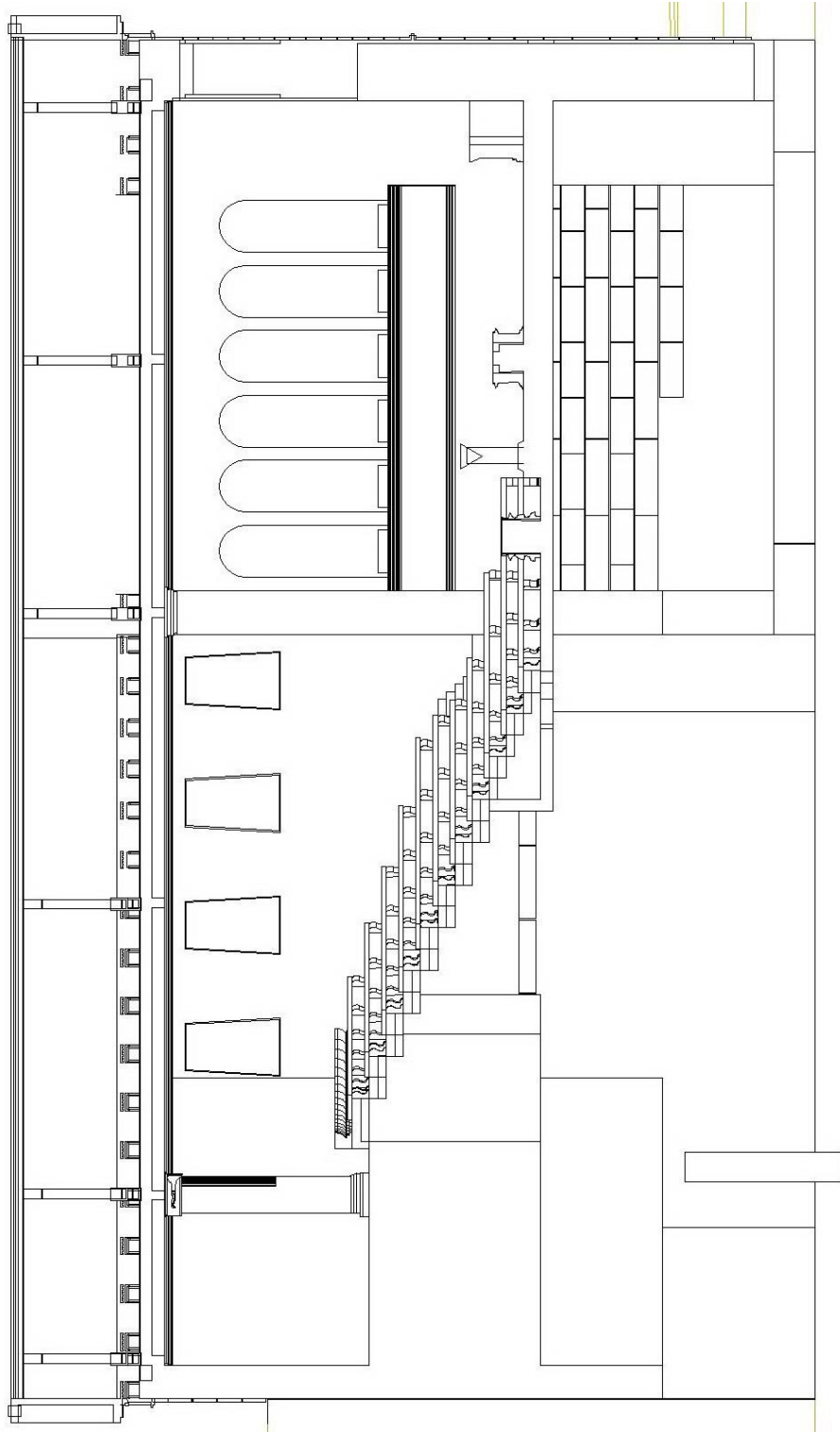
Plan 33

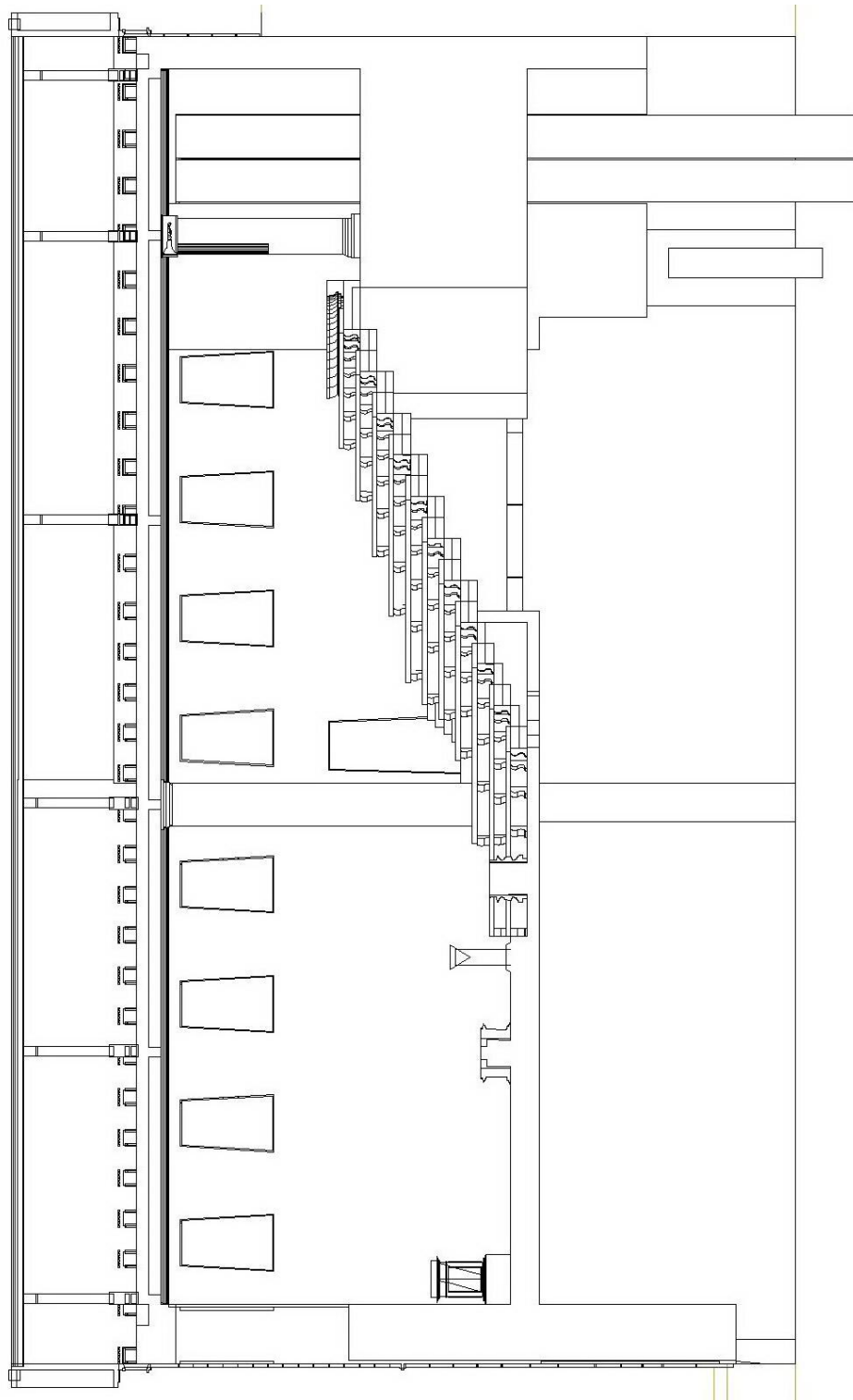
Plan 34

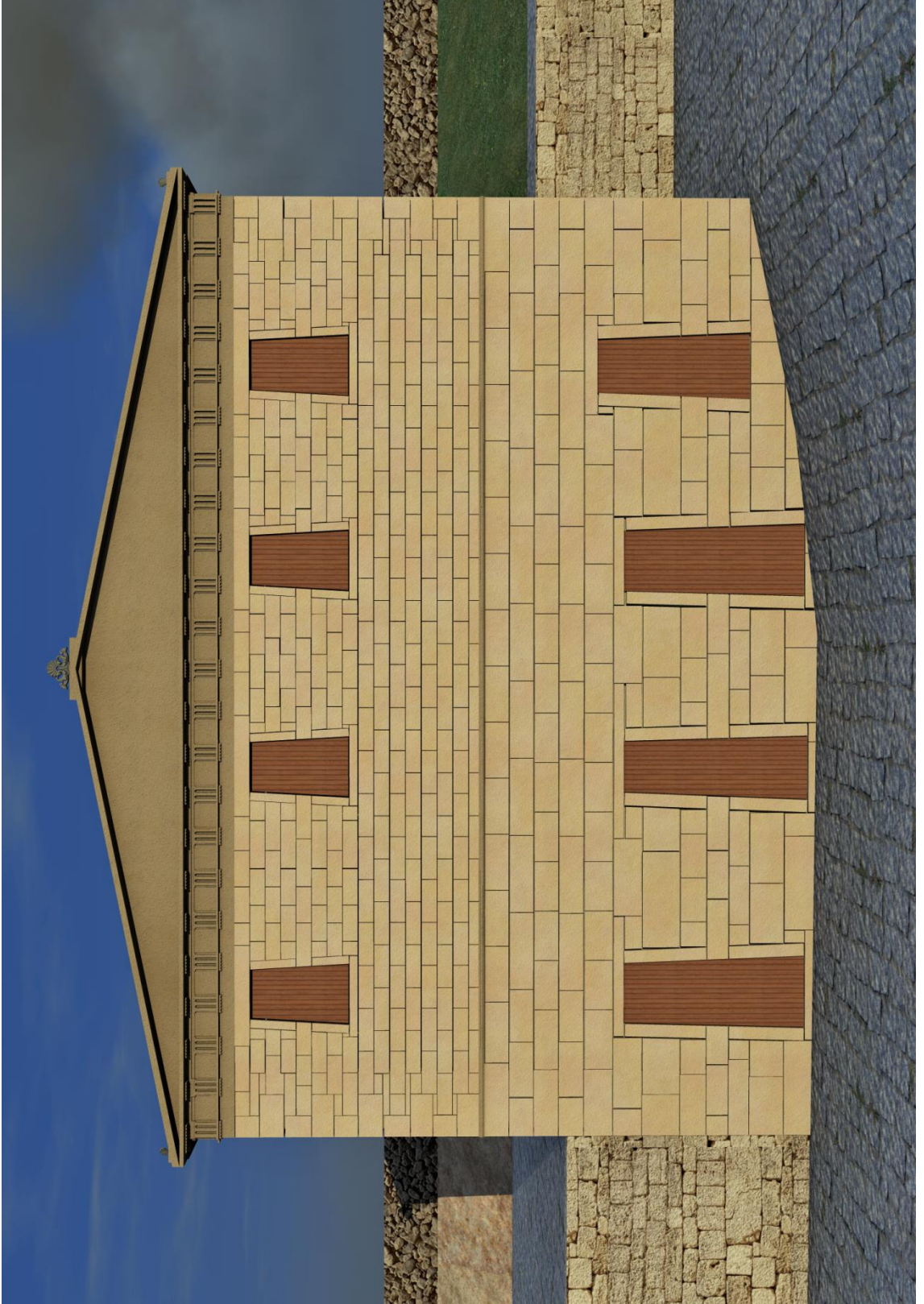
Plan 35

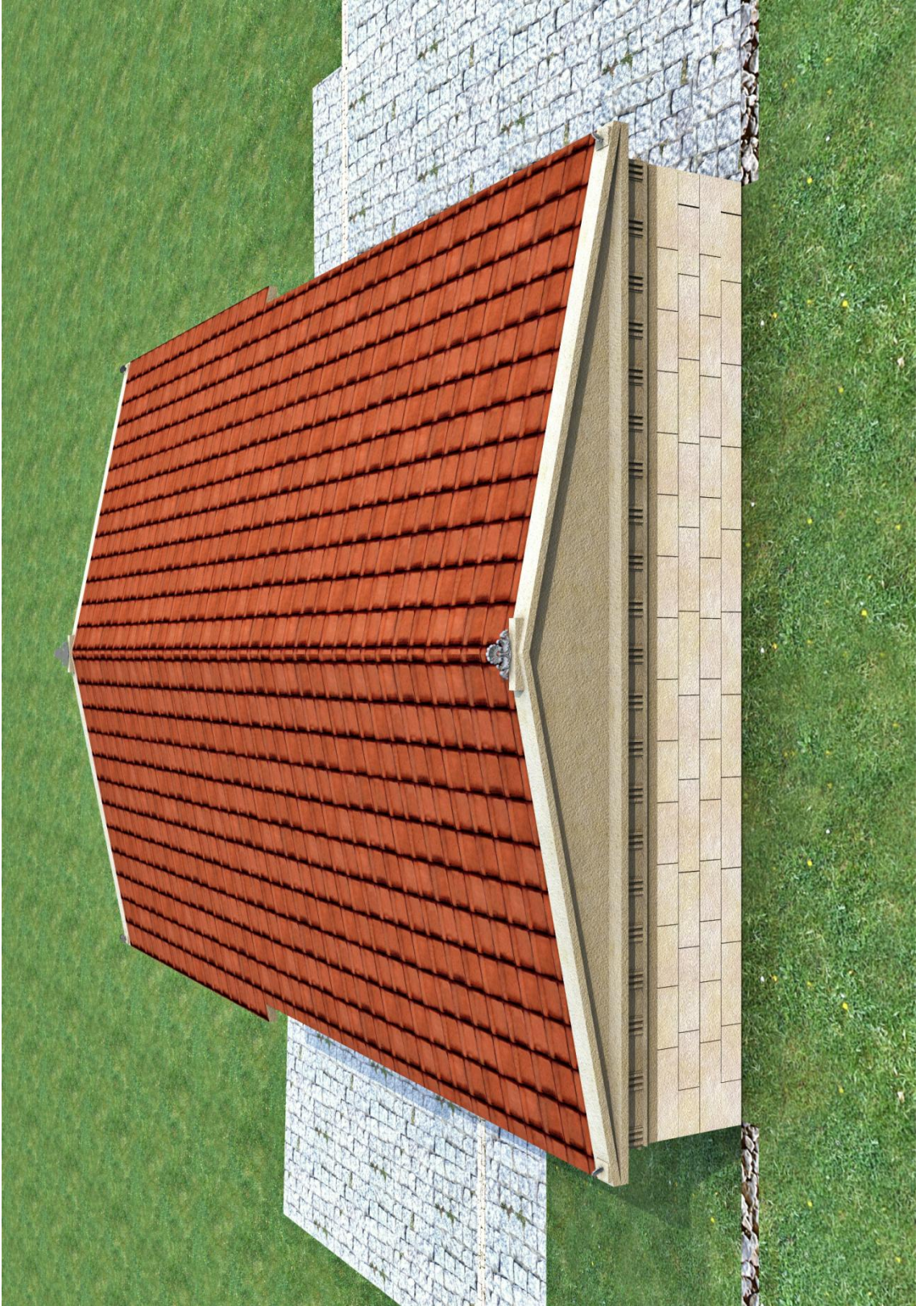

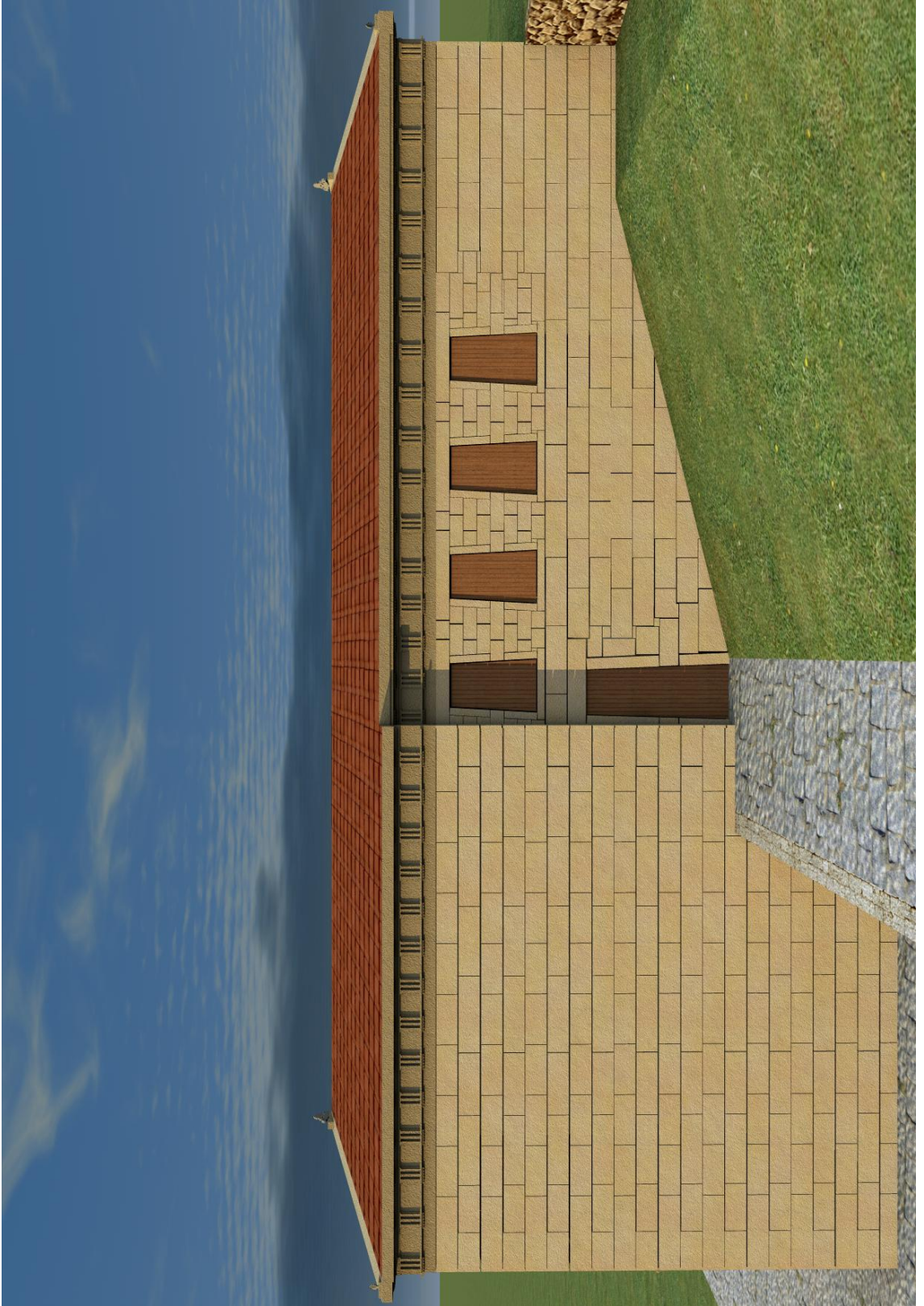
Plan 36

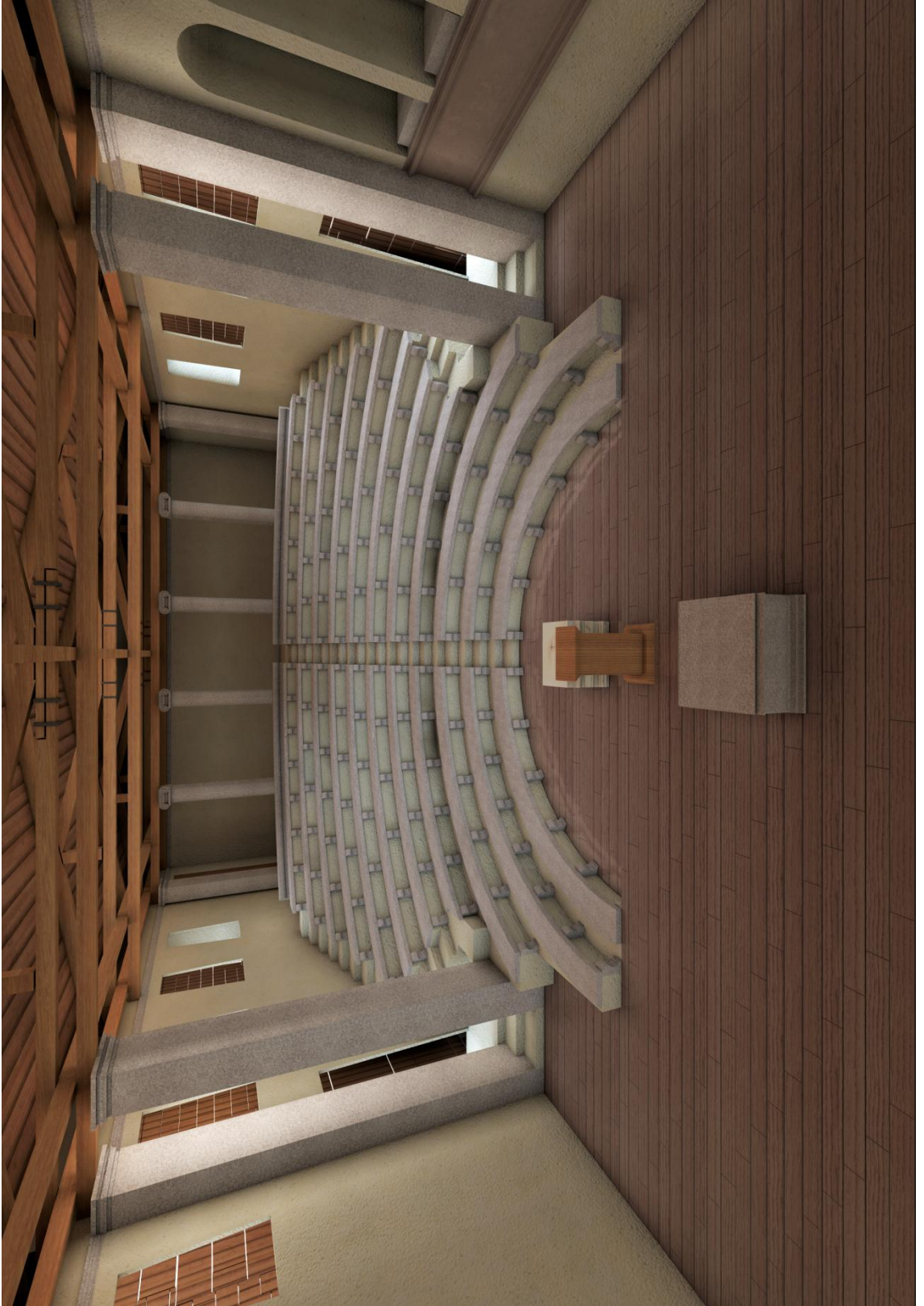
Plan 37

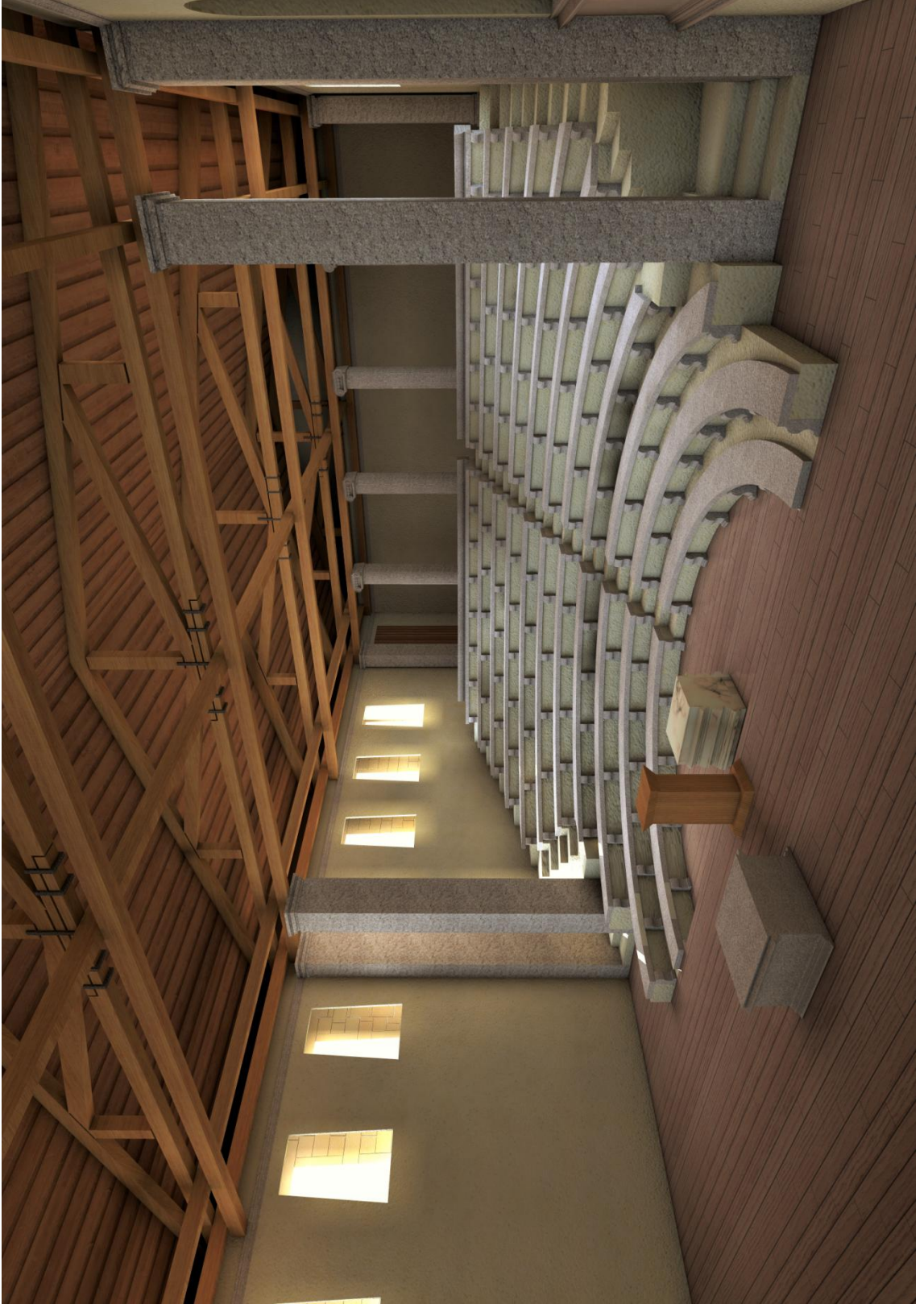

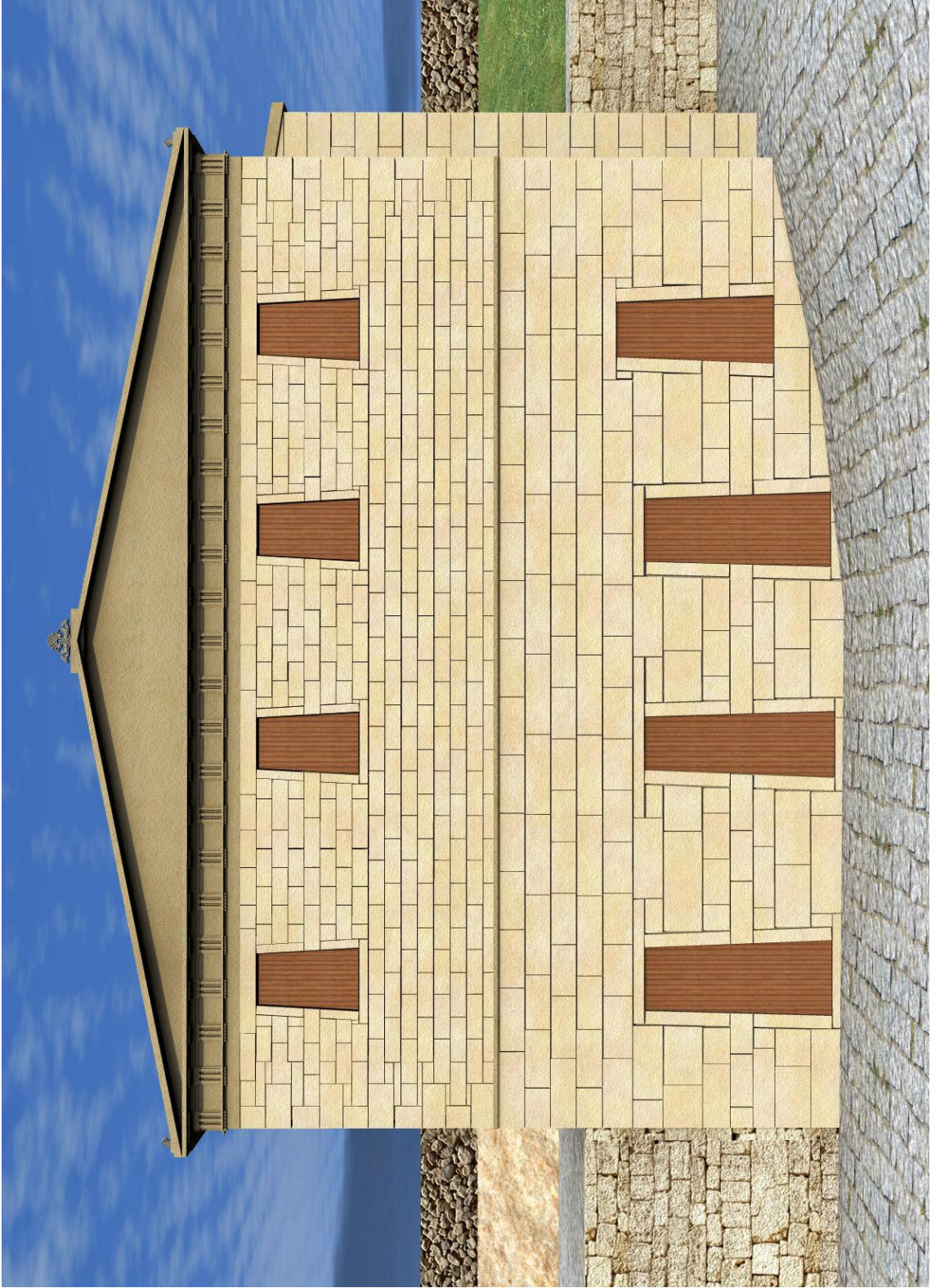

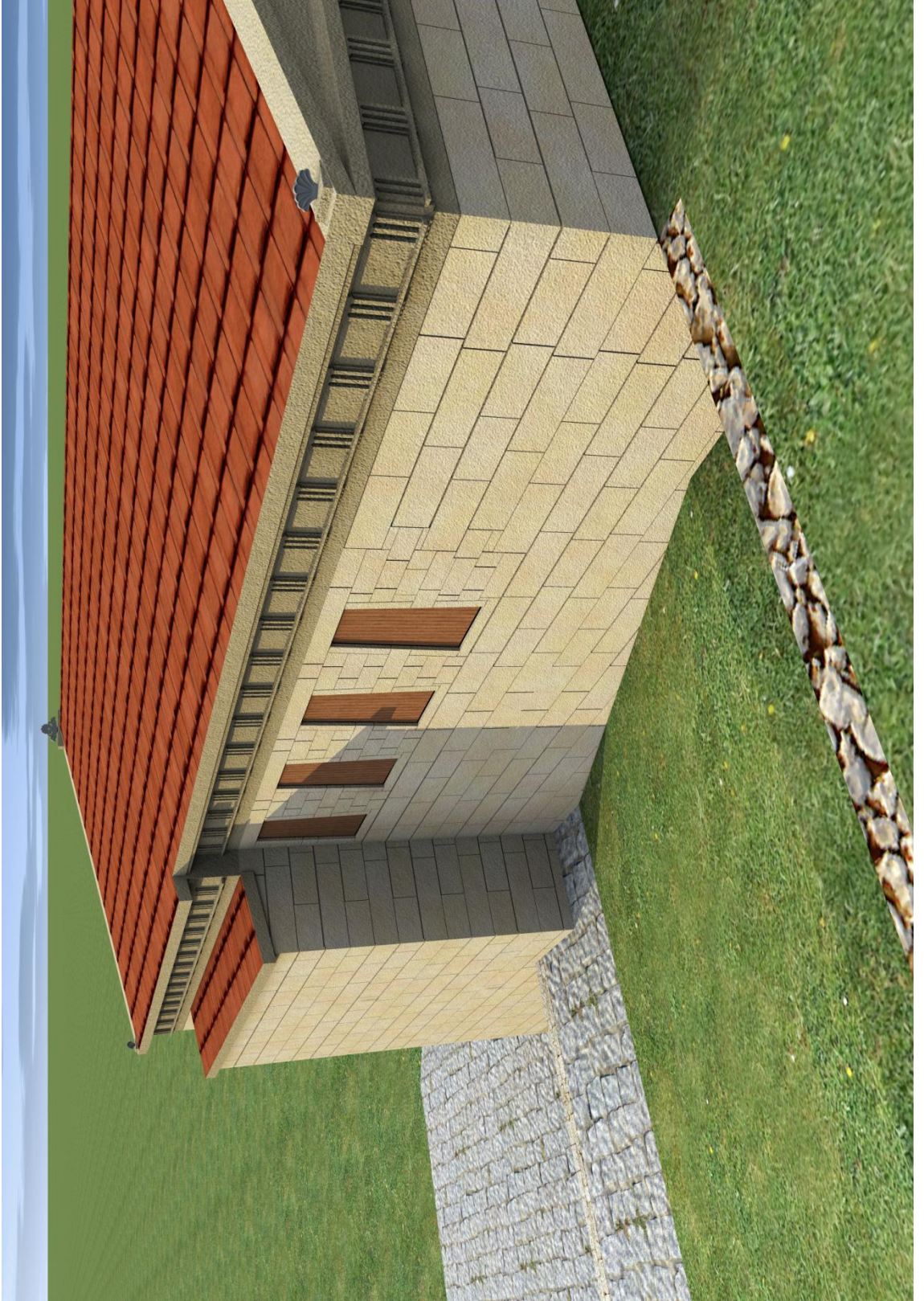

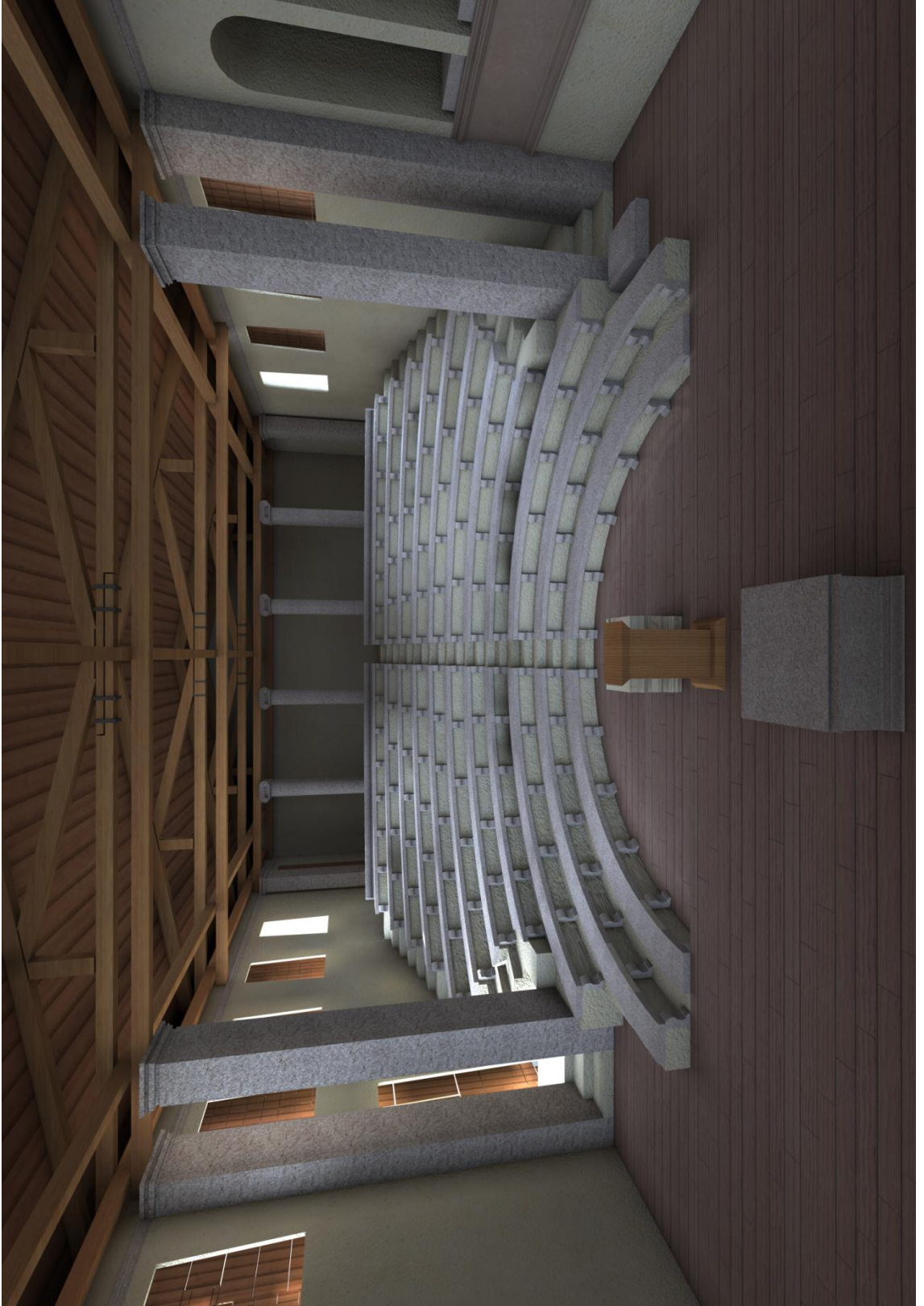

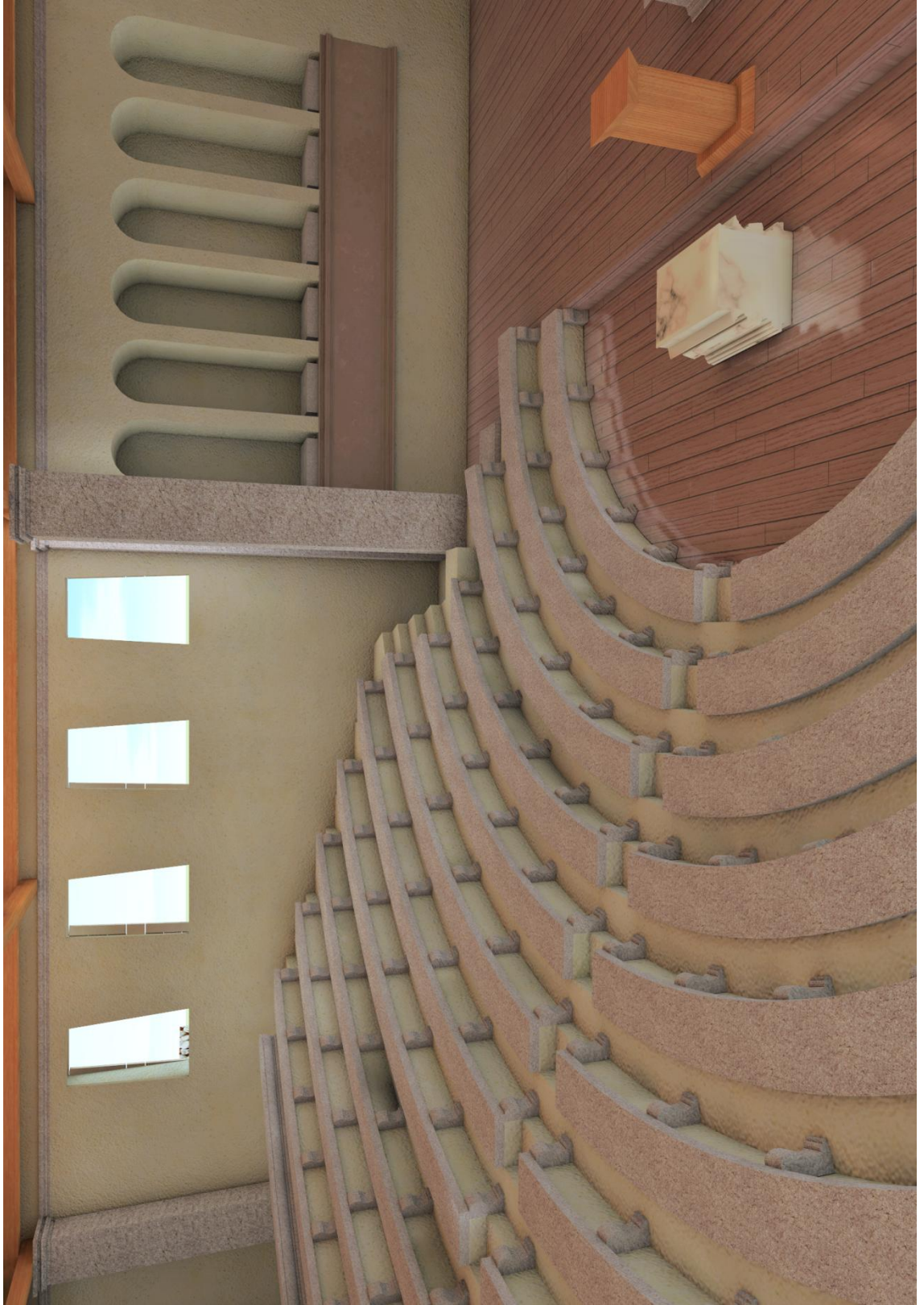

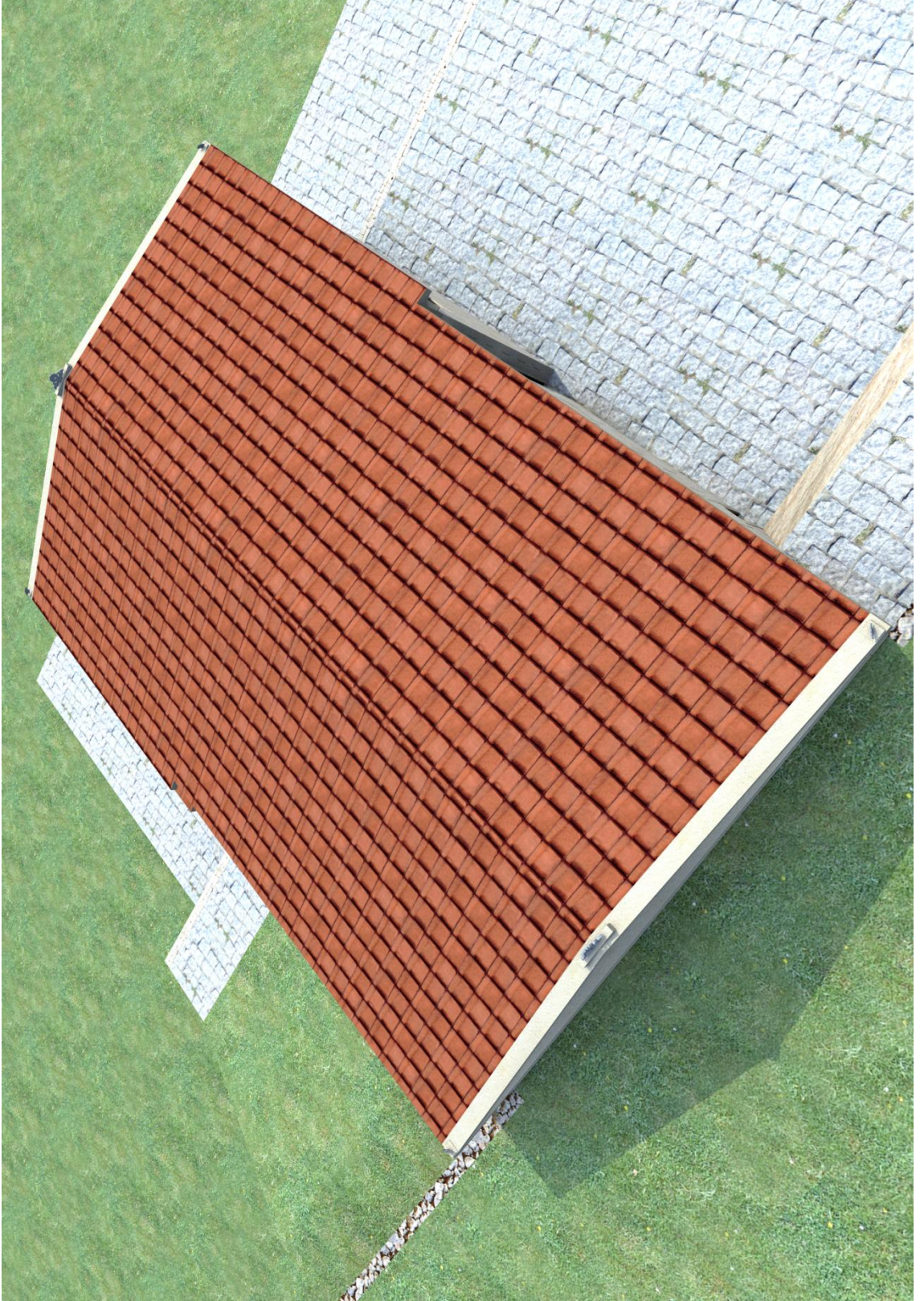

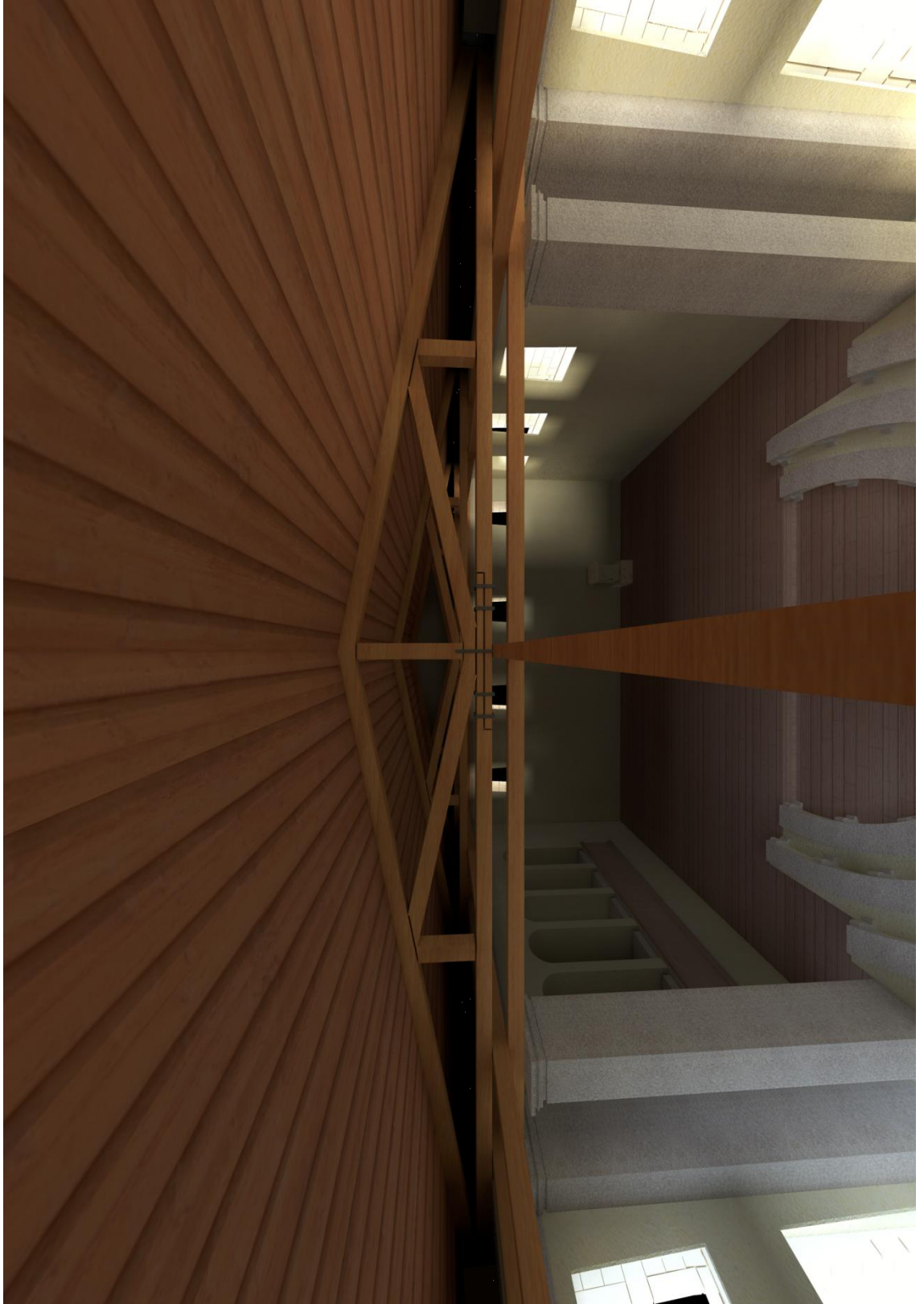

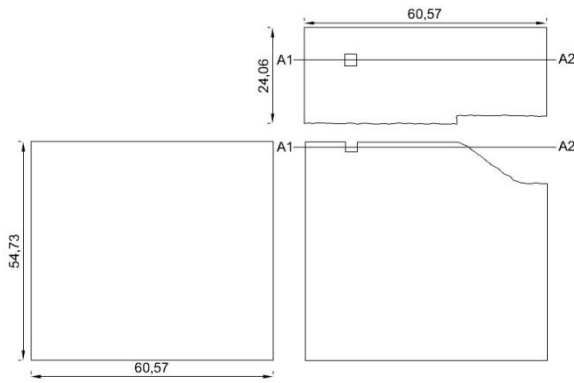

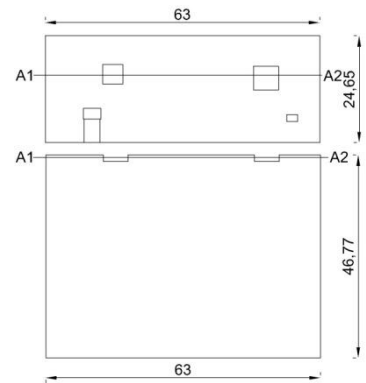

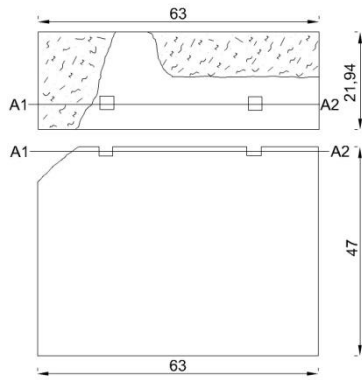

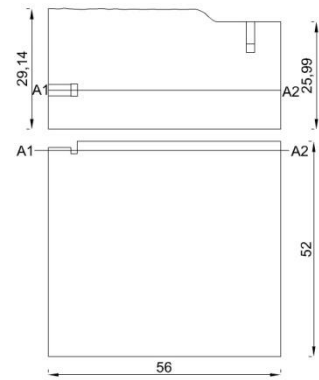
Çiz. 1

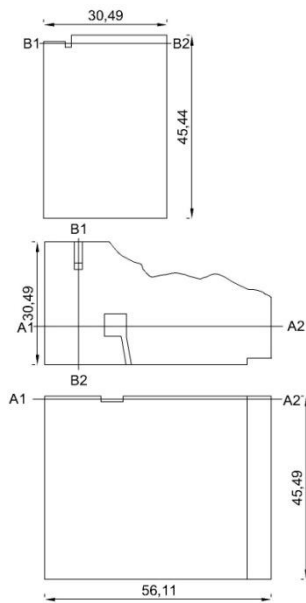
Çiz. 2

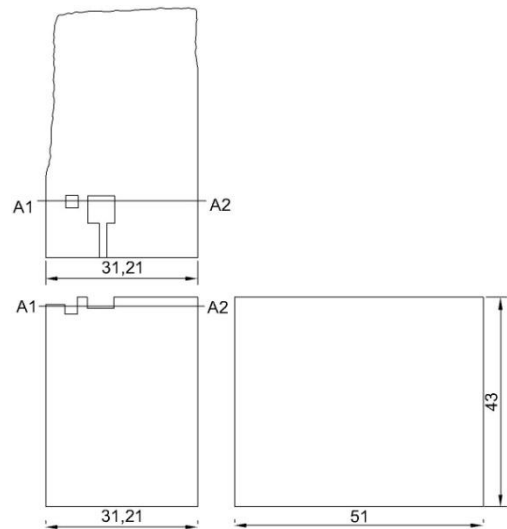
Çiz. 3

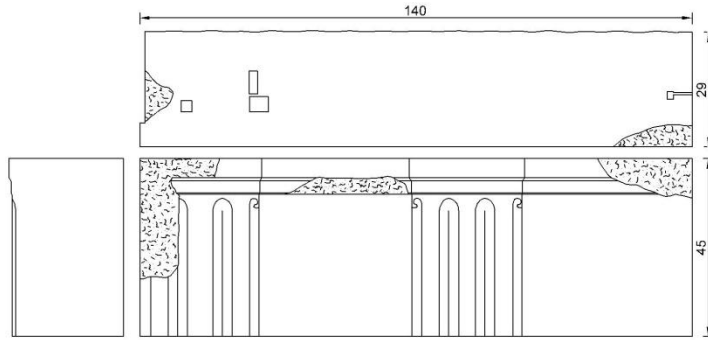
Çiz. 4

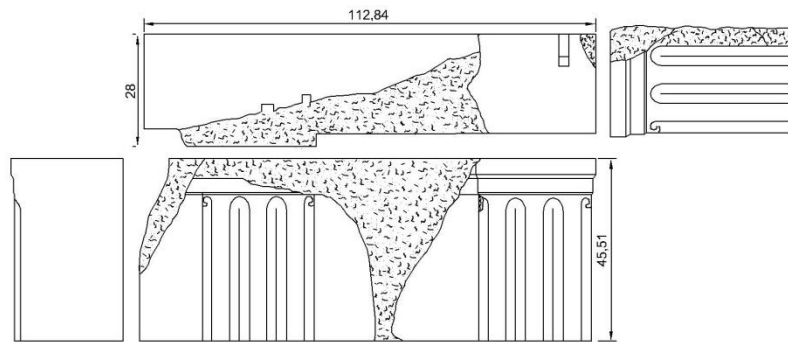
Çiz. 5.

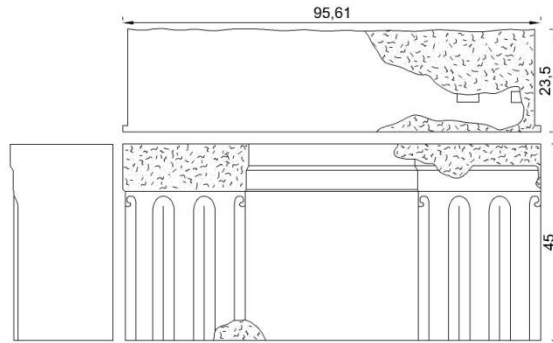
Çiz. 6

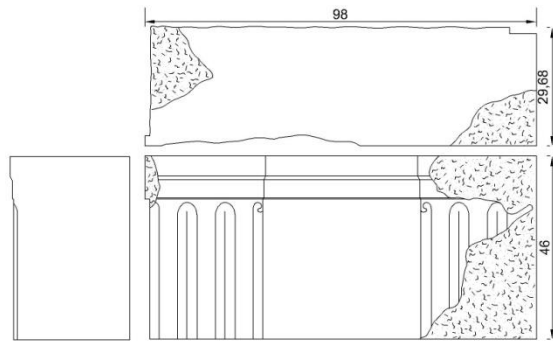
Çiz. 7

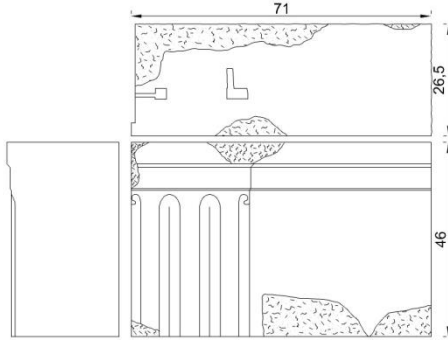
Çiz. 8

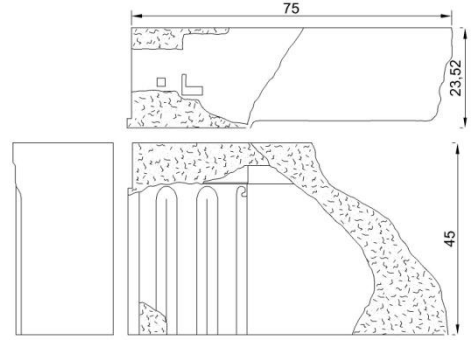
Çiz. 9

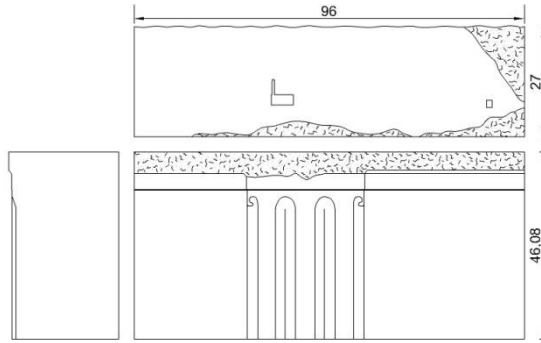
Çiz. 10

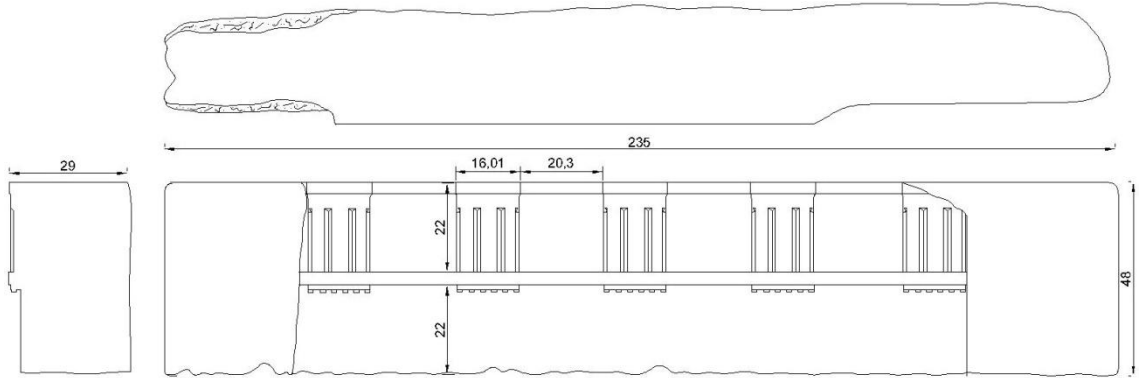
Çiz. 11

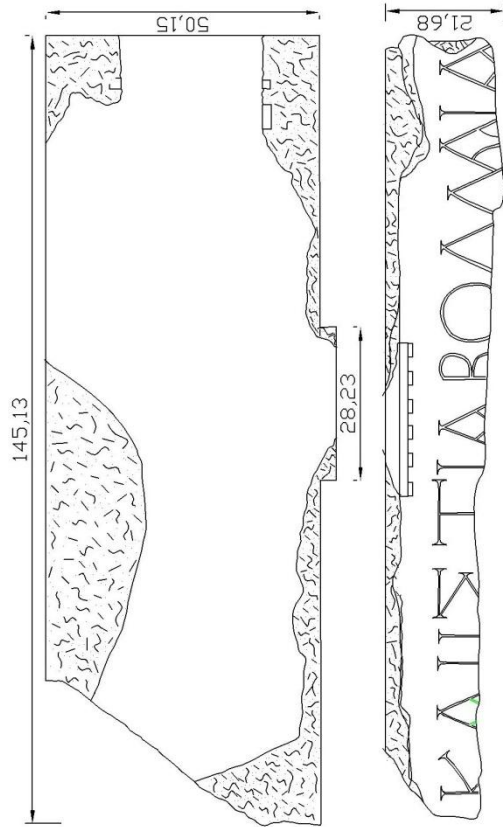
Çiz. 12

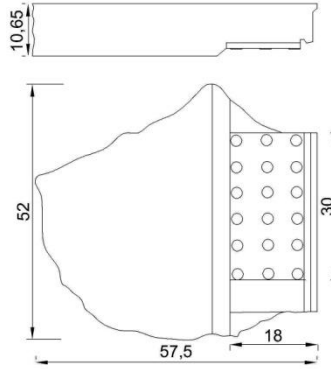
Çiz. 13

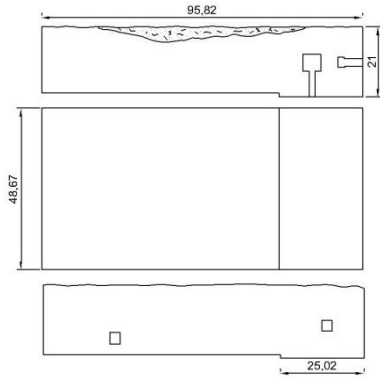
Çiz. 14

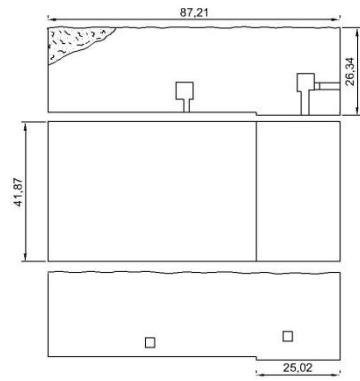
Çiz. 15

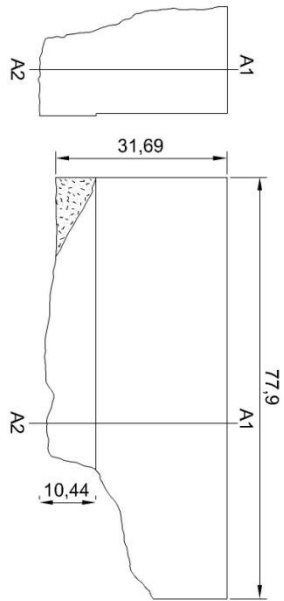
Çiz. 16

Çiz. 17

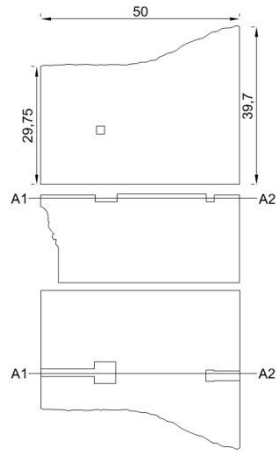
Çiz. 18

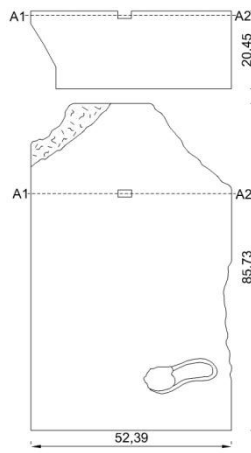
Çiz. 19

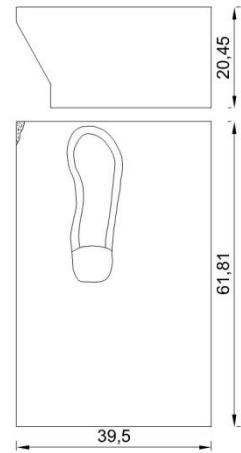
Çiz. 20

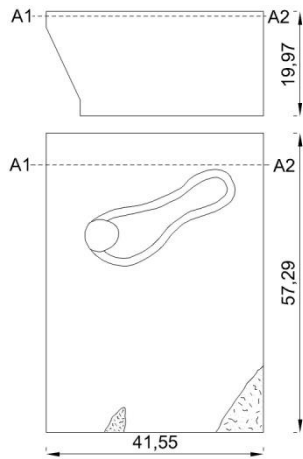
Çiz. 21

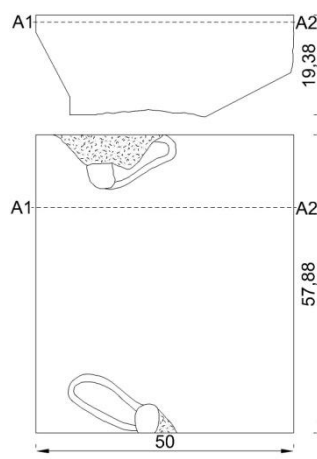
Çiz. 22

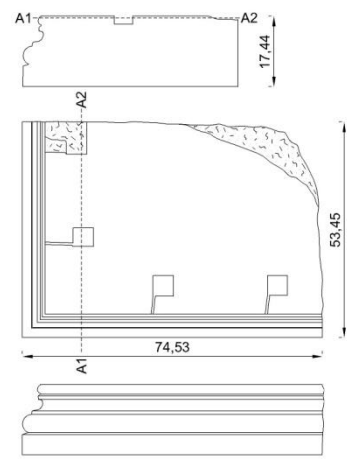
Çiz. 23

Çiz. 24

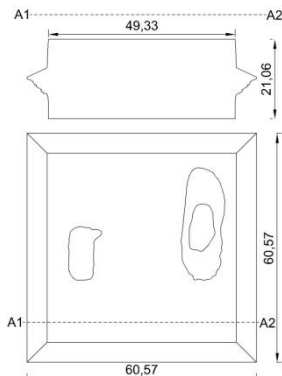
Çiz. 25

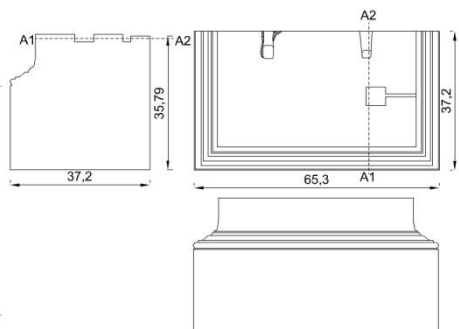
Çiz. 26

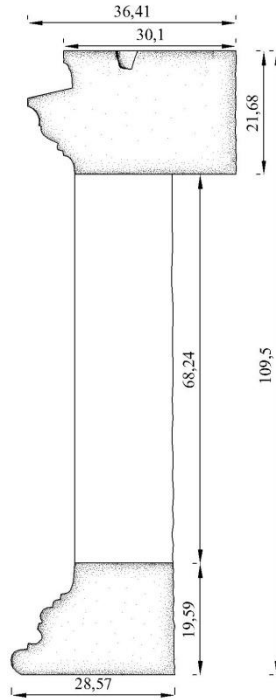
Çiz. 27

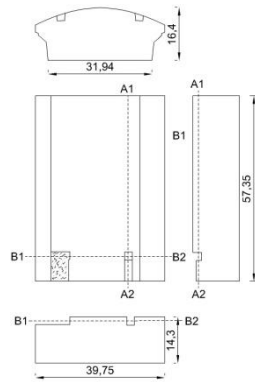
Çiz. 28

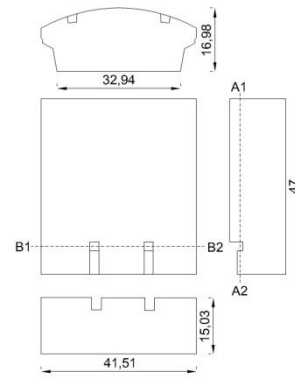
Çiz. 29

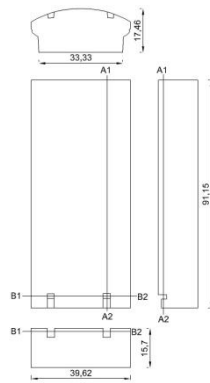
Çiz. 30

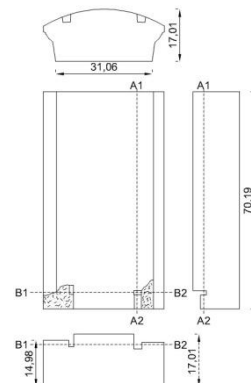
Çiz. 31

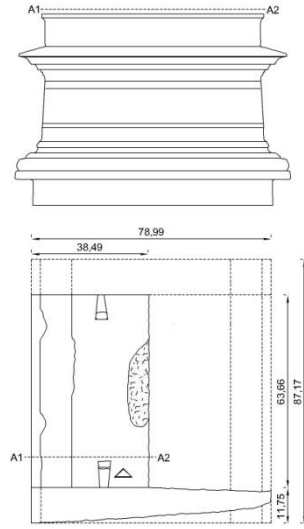
Çiz. 32

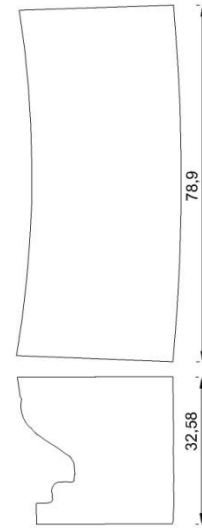
Çiz. 33

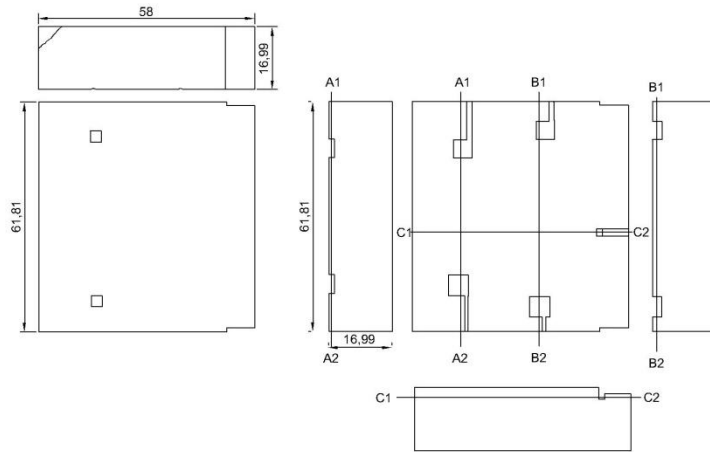
Çiz. 34

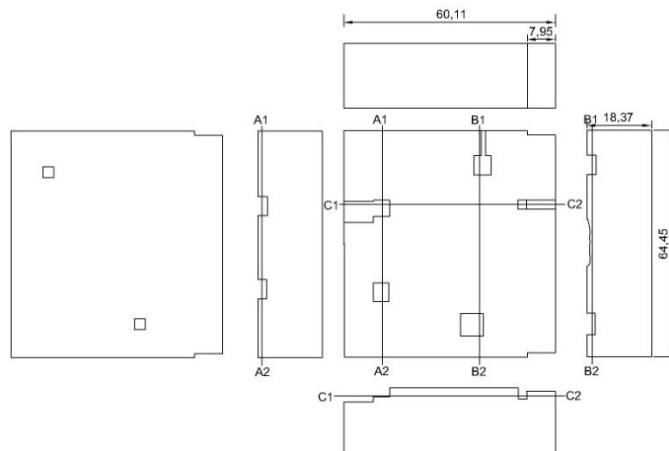
Çiz. 35

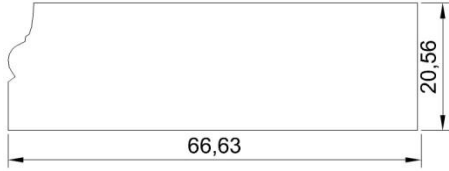
Çiz. 36

Çiz. 37

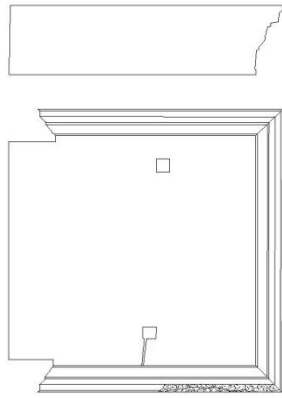
Çiz. 38

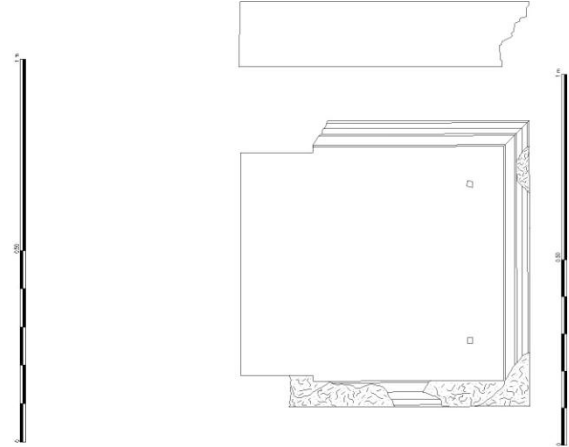
Çiz. 39

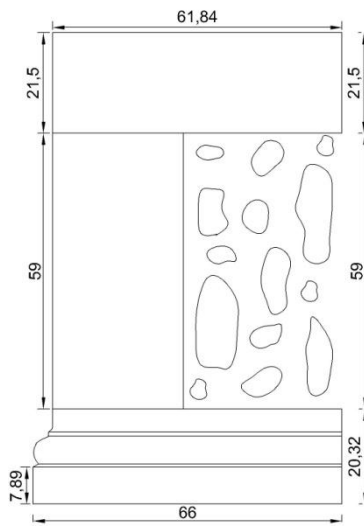
Çiz. 40

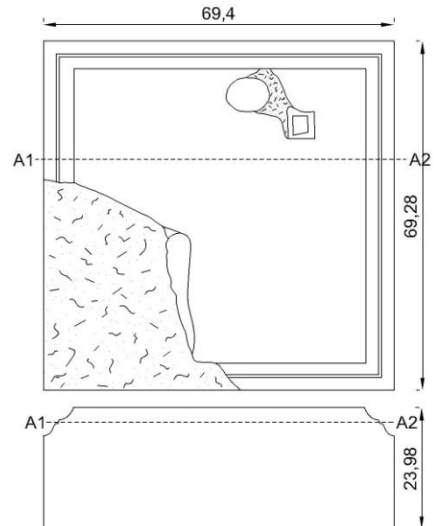
Çiz. 41

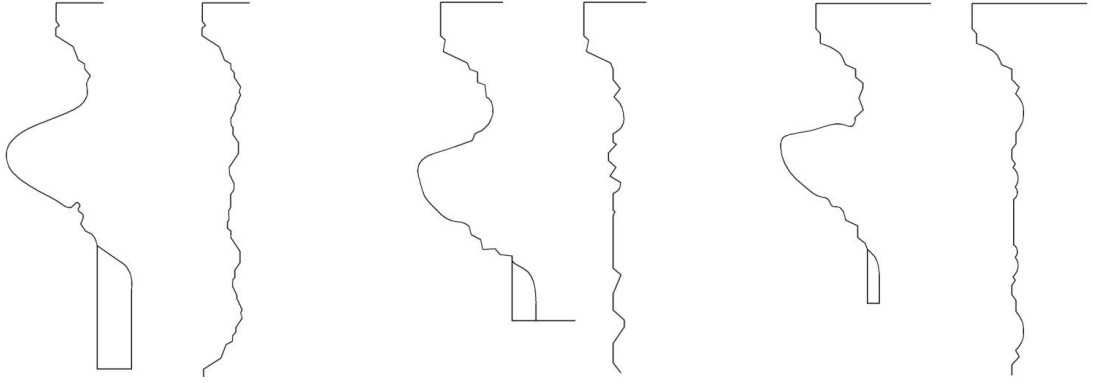
Çiz. 42

Çiz. 43

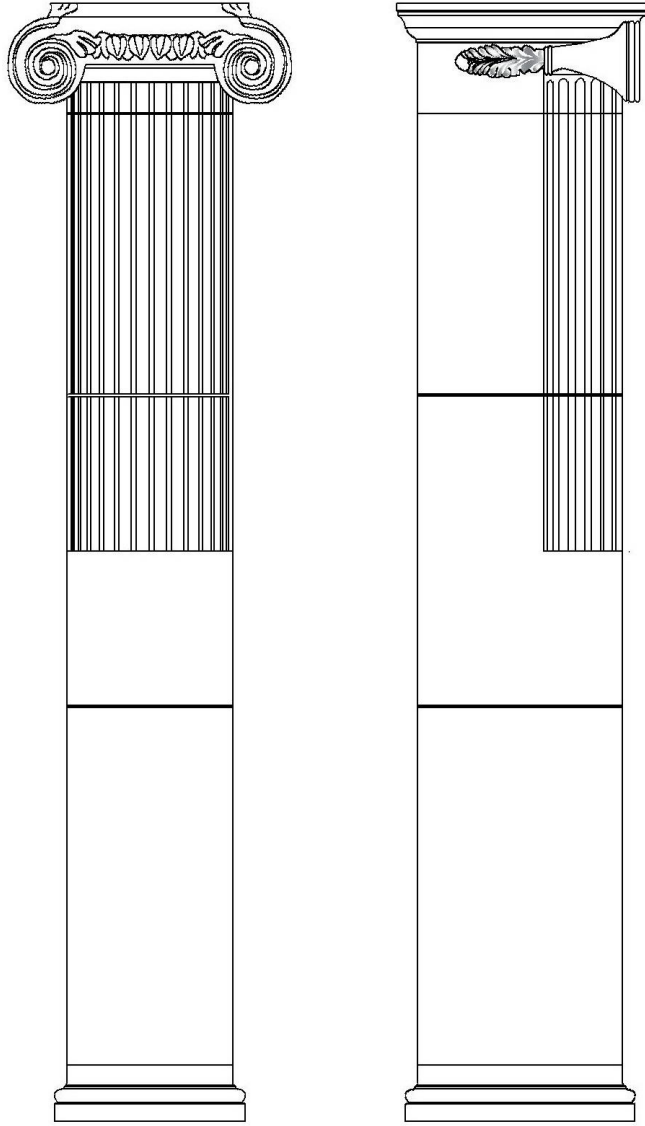
Çiz. 44

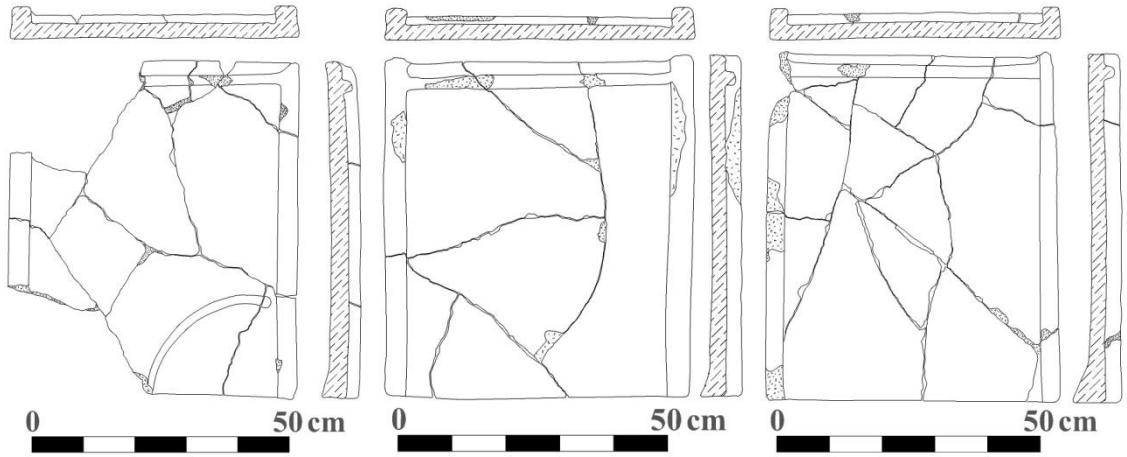
Çiz. 45

Çiz. 46

Çiz. 47

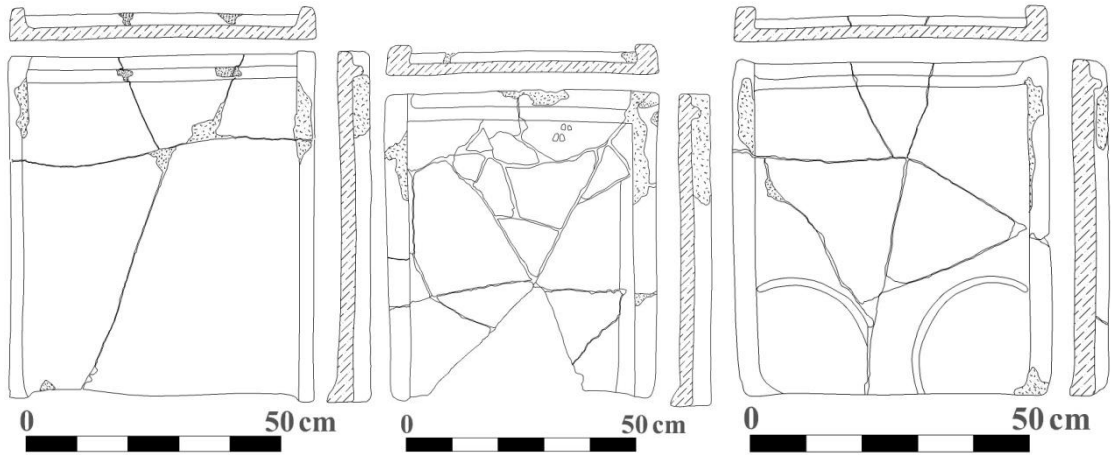
Çiz. 48

Çiz. 49

Çiz. 50

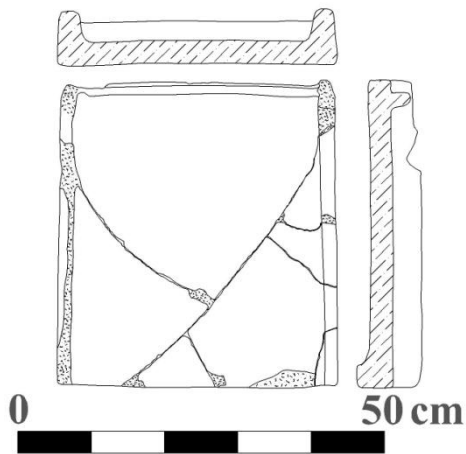
Çiz. 51

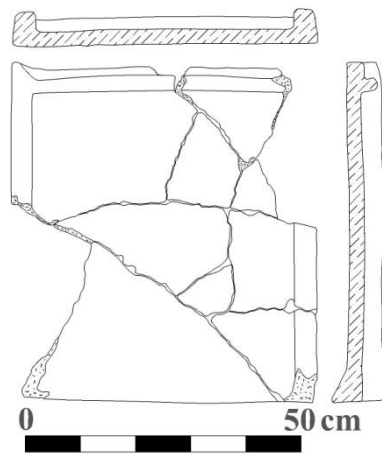
Çiz. 52

Çiz. 53

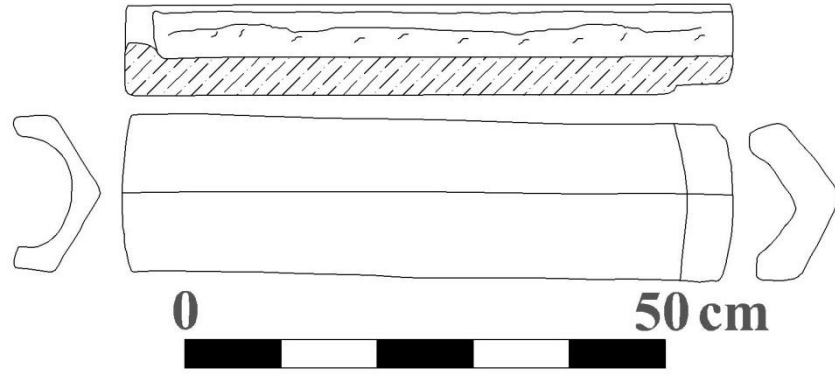
Çiz. 54

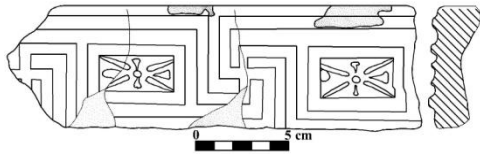
Çiz. 55

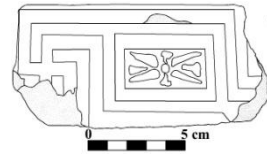
Çiz. 56

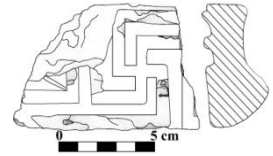
Çiz. 57

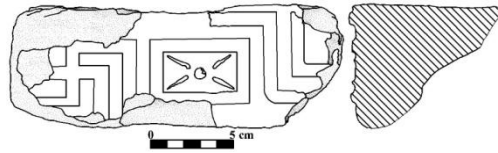
Çiz. 58

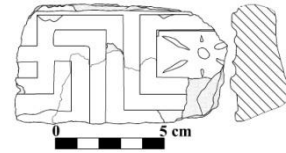
Çiz. 59

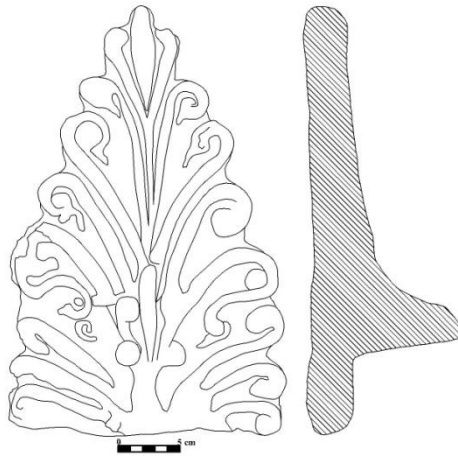
Çiz. 60

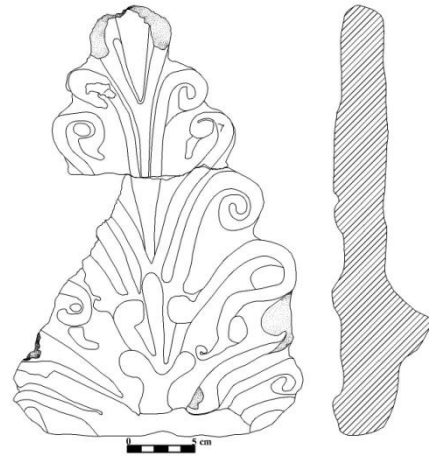
Çiz. 61

Çiz. 62

Çiz. 63

Çiz. 64

Kat. No. H1 (Hestia)

Kat. No. H2 (Megista)

Kat. No. H3 (Aristodika)

Kat. No. H4 (Mousa)

Kat. No. H5 (*Euergetes Antiphanes*)

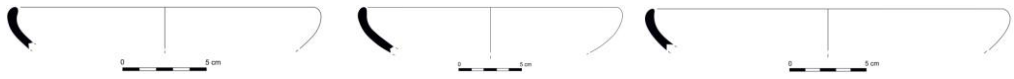
Kat. No. H6 (*Euergetes Diaphenes*)

Kat. No. H7 (Diaphenes)

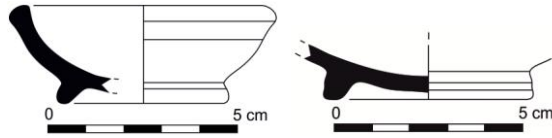
Kat. No. H8 (Antiphanes)

Kat. No. 1

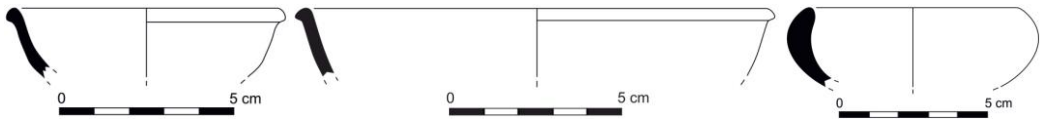
Kat. No. 2

Kat. No. 3

Kat. No. 4

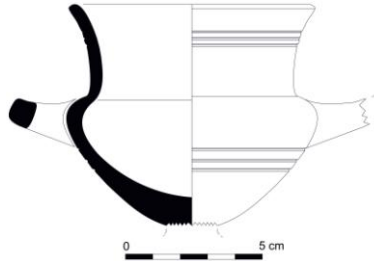
Kat. No. 5

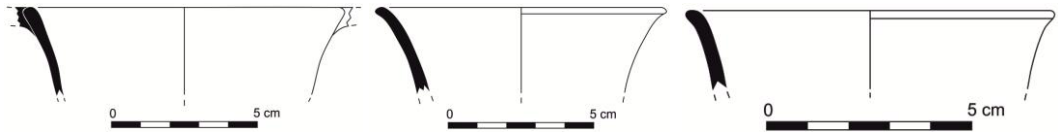
Kat. No. 6

Kat. No. 7

Kat. No. 8

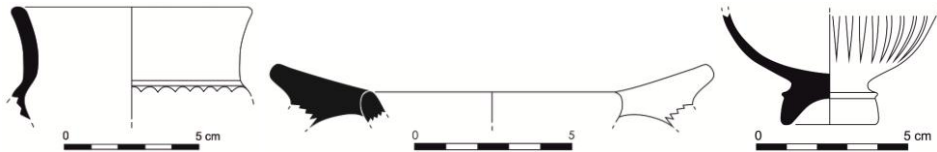
Kat. No. 9

Kat. No. 10

Kat. No. 11

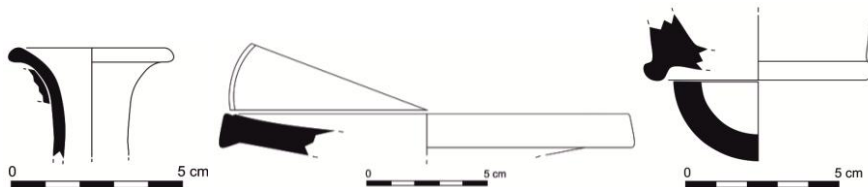
Kat. No. 12

Kat. No. 13

Kat. No. 14

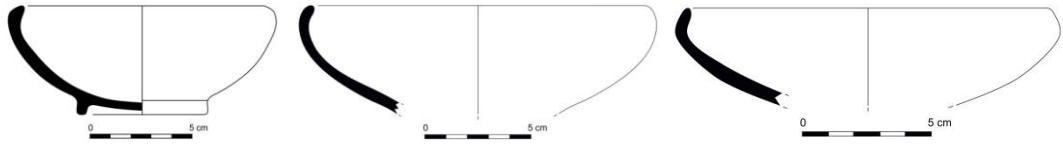
Kat. No. 15

Kat. No. 16

Kat. No. 17

Kat. No. 18

Kat. No. 19

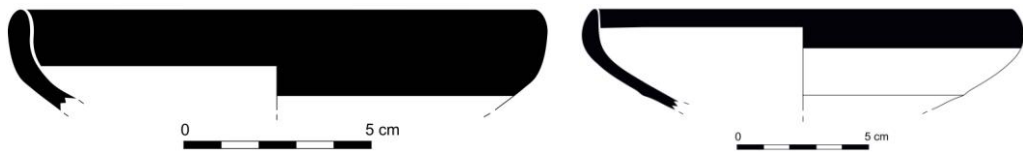
Kat. No. 20

Kat. No. 21

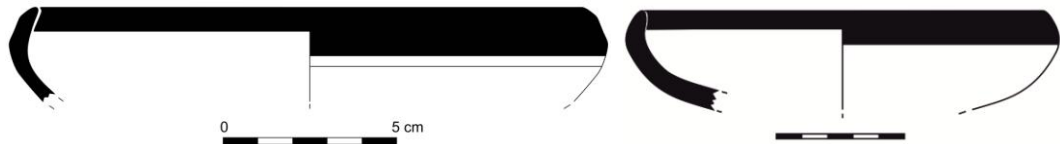
Kat. No. 22

Kat. No. 23

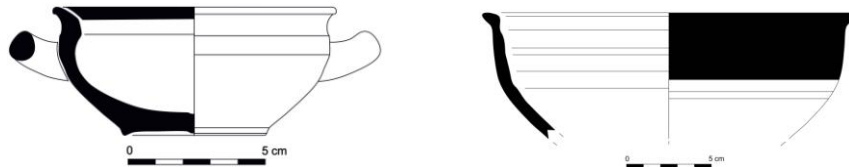
Kat. No. 24

Kat. No. 25

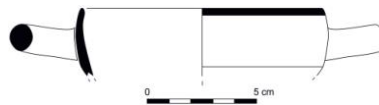
Kat. No. 26

Kat. No. 27

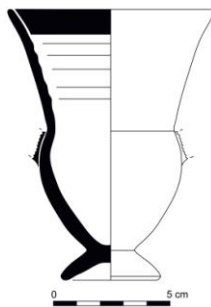

Kat. No. 28

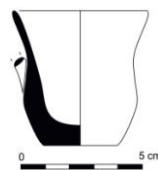
Kat. No. 29

Kat. No. 30

Kat. No. 31

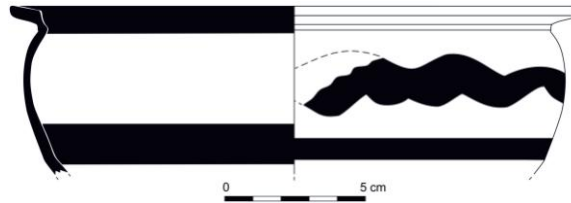
Kat. No. 32

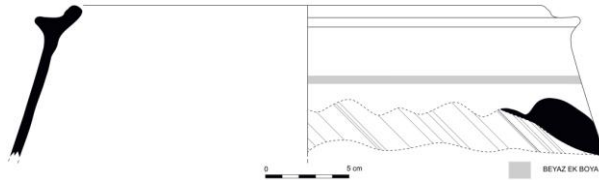
Kat. No. 33

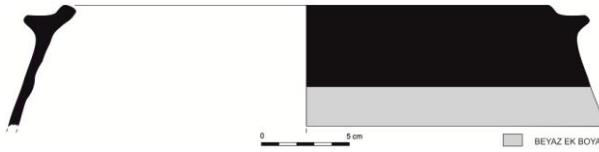
Kat. No. 34

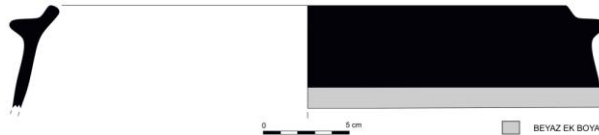
Kat. No. 35

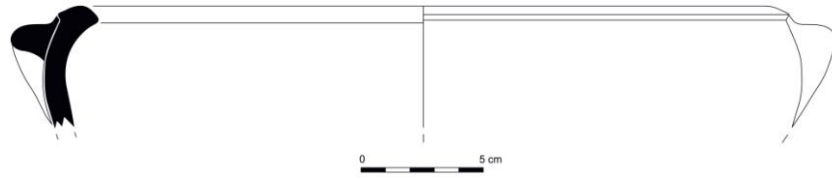
Kat. No. 36

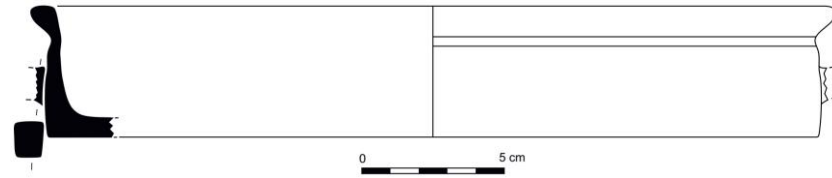
Kat. No. 37

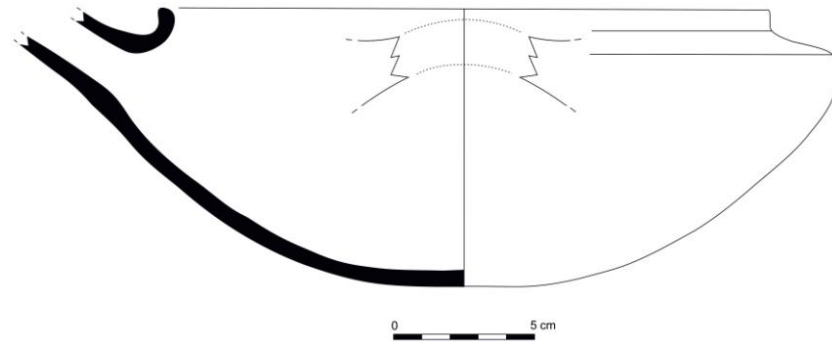
Kat. No. 38

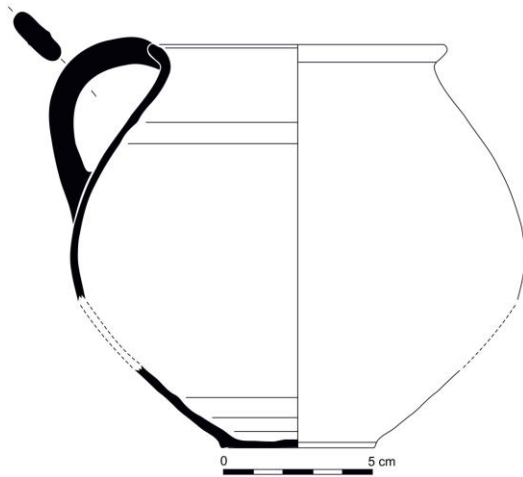
Kat. No. 39

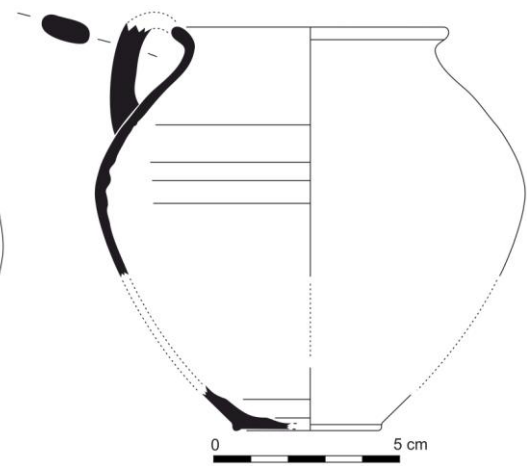
Kat. No. 40

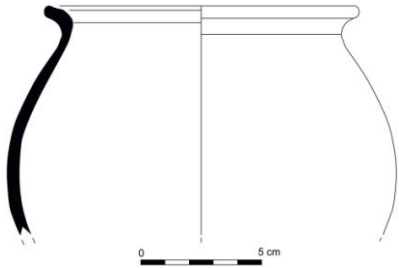
Kat. No. 41

Kat. No. 42

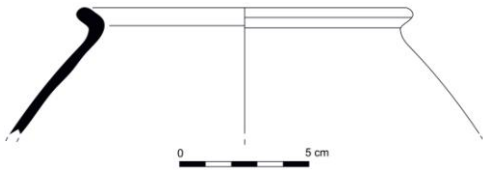
Kat. No. 43

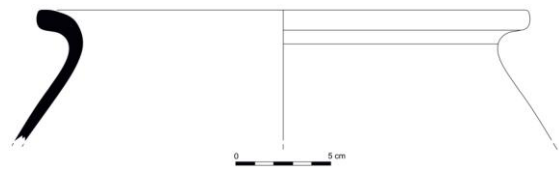
Kat. No. 44

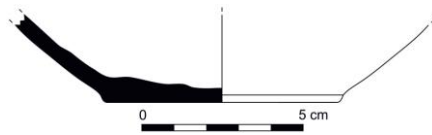
Kat. No. 45

Kat. No. 46

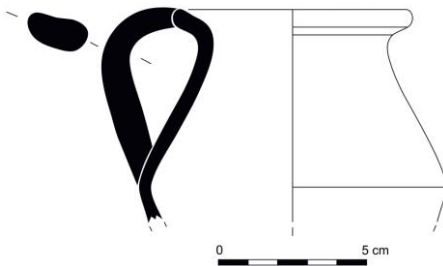
Kat. No. 47

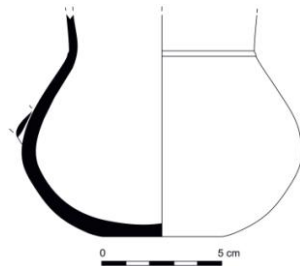
Kat. No. 48

Kat. No. 49

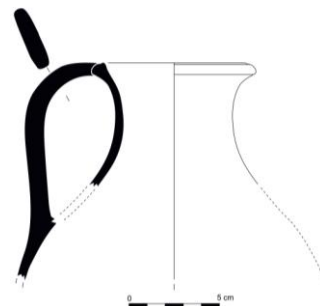
Kat. No. 50

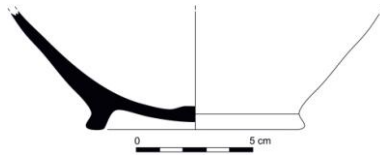
Kat. No. 51

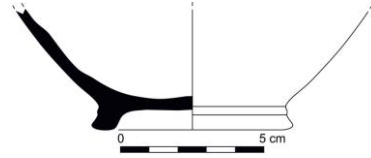
Kat. No. 52

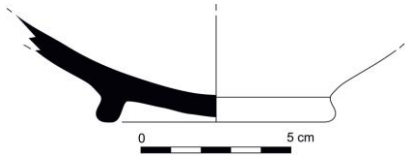
Kat. No. 53

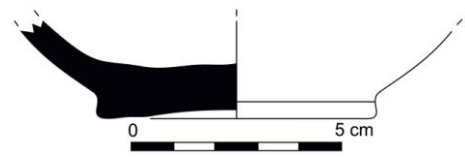
Kat. No. 54

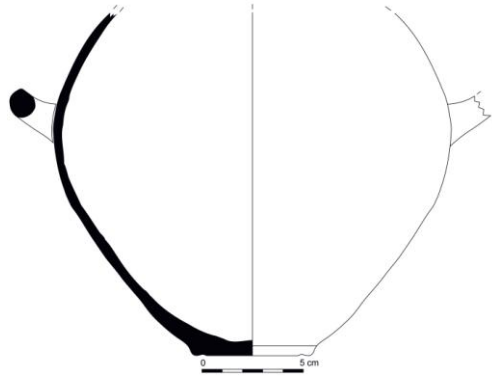
Kat. No. 55

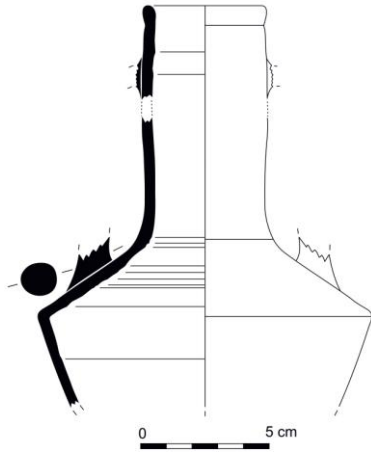
Kat. No. 56

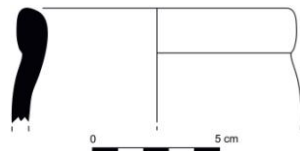
Kat. No. 57

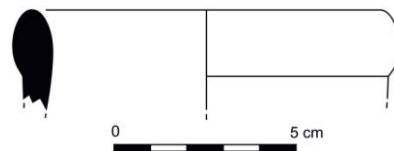
Kat. No. 58

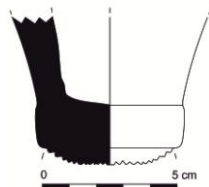
Kat. No. 59

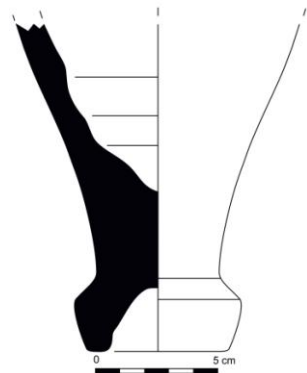
Kat. No. 60

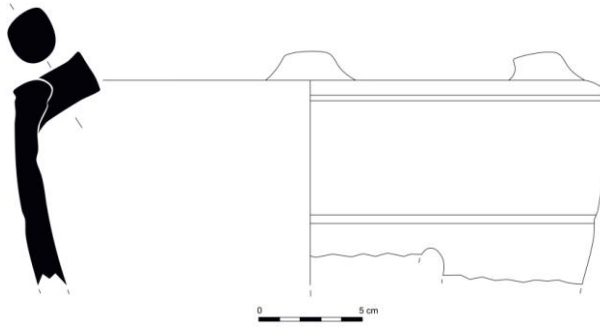
Kat. No. 61

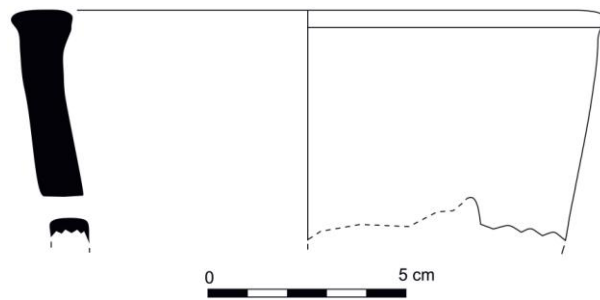
Kat. No. 62

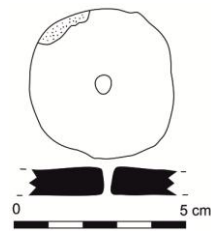
Kat. No. 63

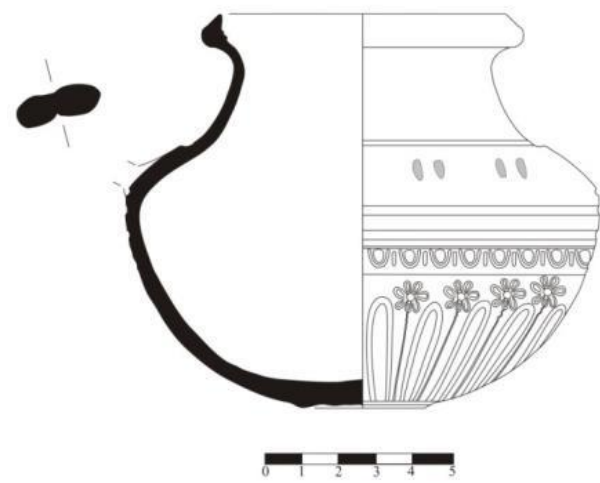
Kat. No. 64

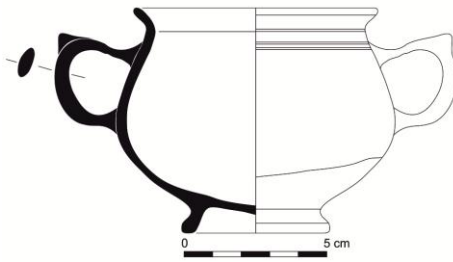
Kat. No. 65

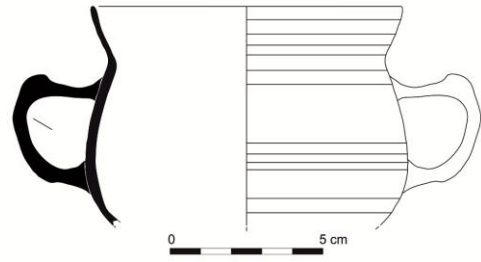
Kat. No. 66

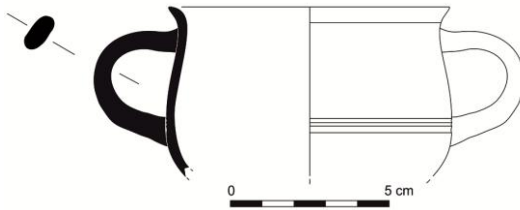
Kat. No. 67

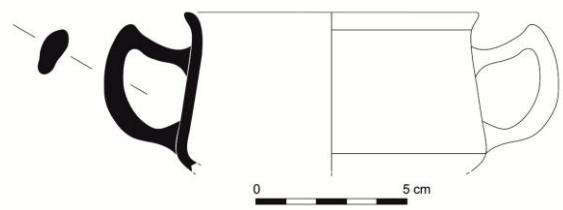
Kat. No. 68

Kat. No. 69

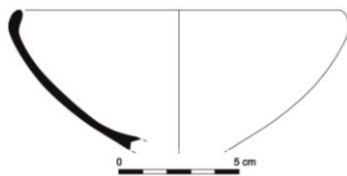
Kat. No. 70

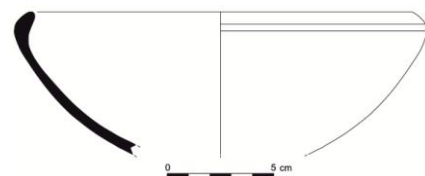
Kat. No. 71

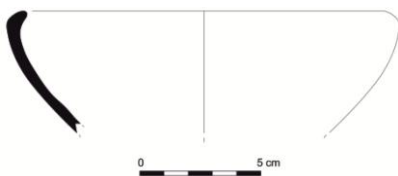
Kat. No. 72

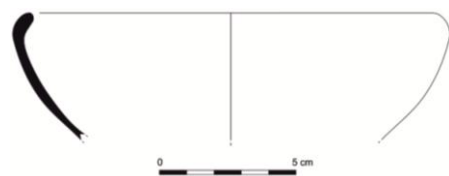
Kat. No. 73

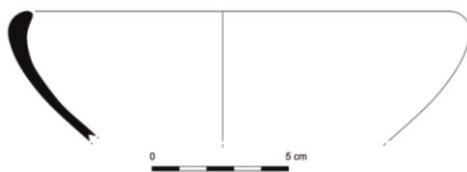
Kat. No. 74

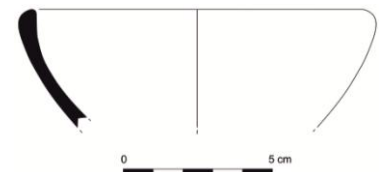
Kat. No. 75

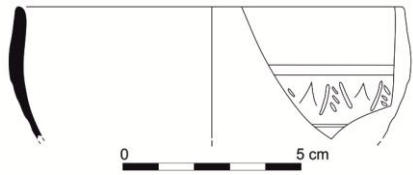
Kat. No. 76

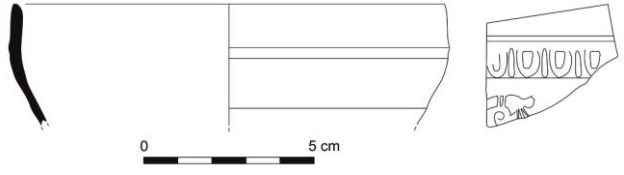
Kat. No. 77

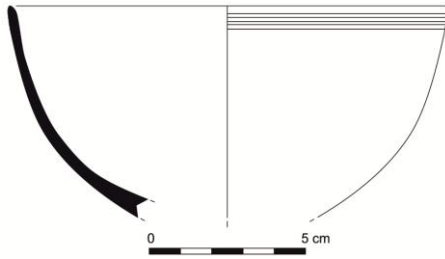
Kat. No. 78

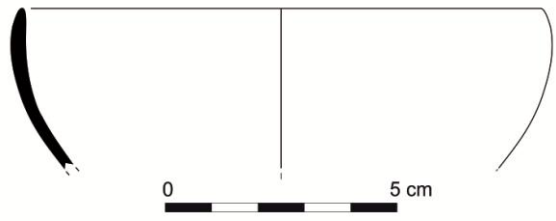
Kat. No. 79

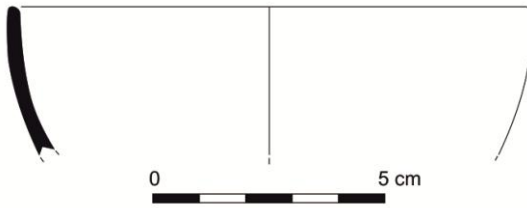
Kat. No. 80

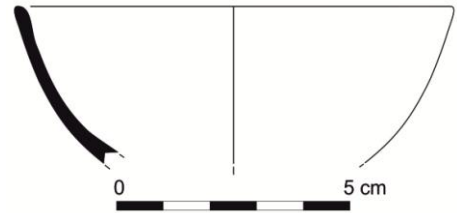
Kat. No. 81

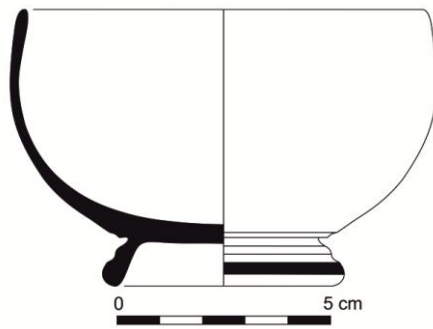
Kat. No. 82

Kat. No. 83

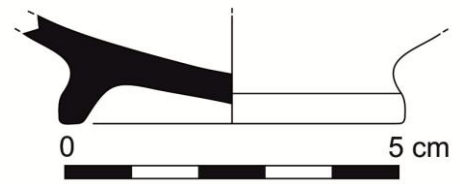
Kat. No. 84

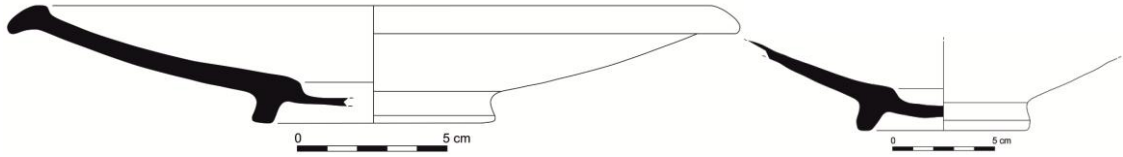
Kat. No. 85

Kat. No. 86

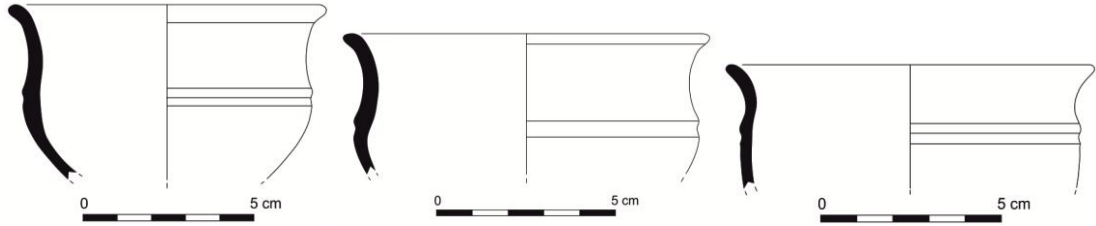

Kat. No. 87

Kat. No. 88

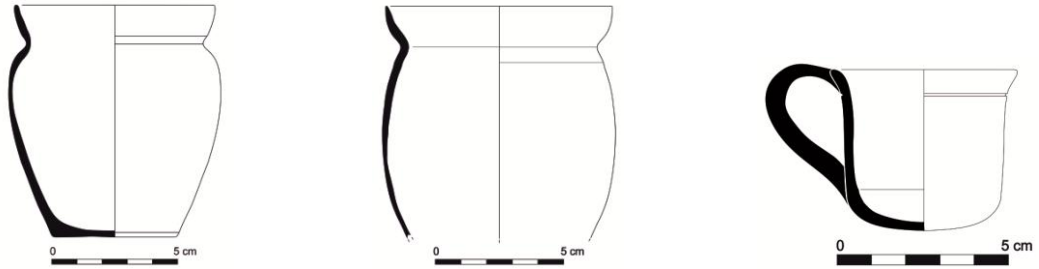
Kat. No. 89

Kat. No. 90

Kat. No. 91

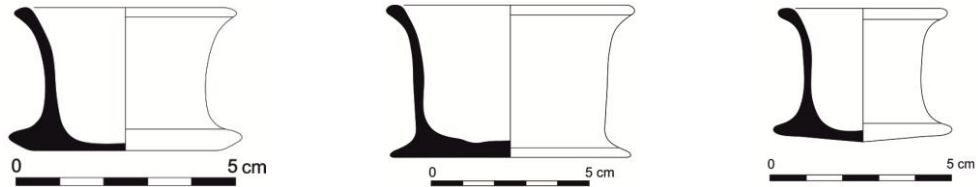
Kat. No. 92

Kat. No. 93

Kat. No. 94

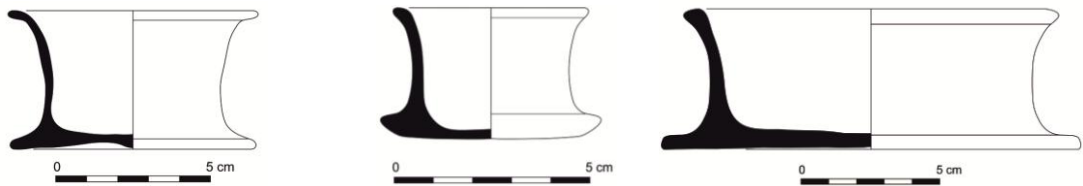
Kat. No. 95

Kat. No. 96

Kat. No. 97

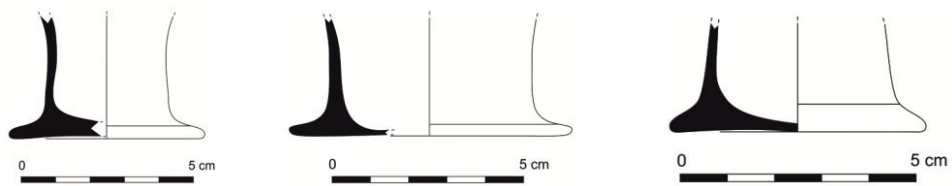
Kat. No. 98

Kat. No. 99

Kat. No. 100

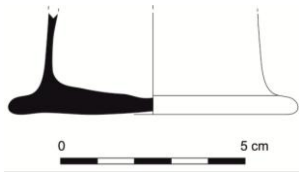
Kat. No. 101

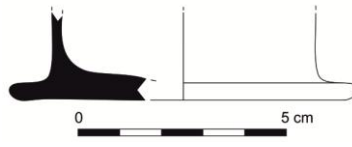
Kat. No. 102

Kat. No. 103

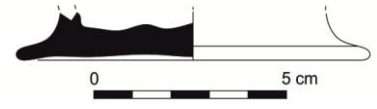
Kat. No. 104

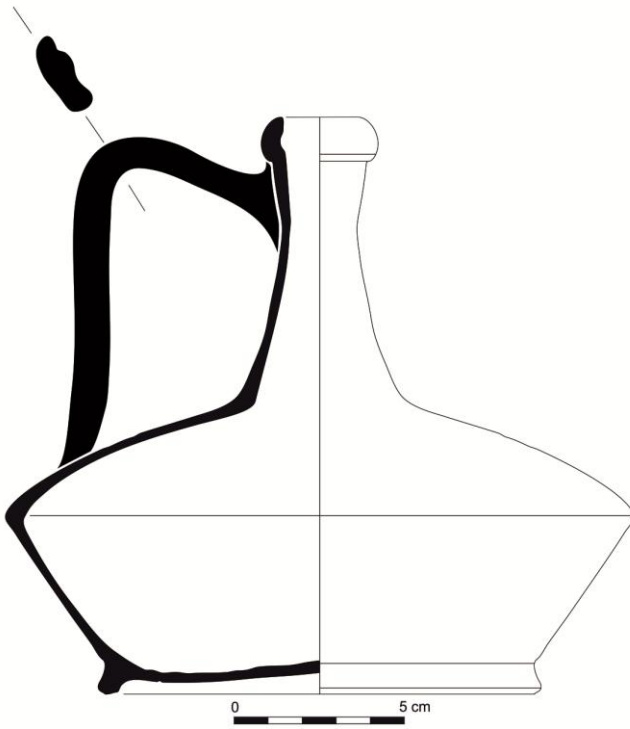
Kat. No. 105

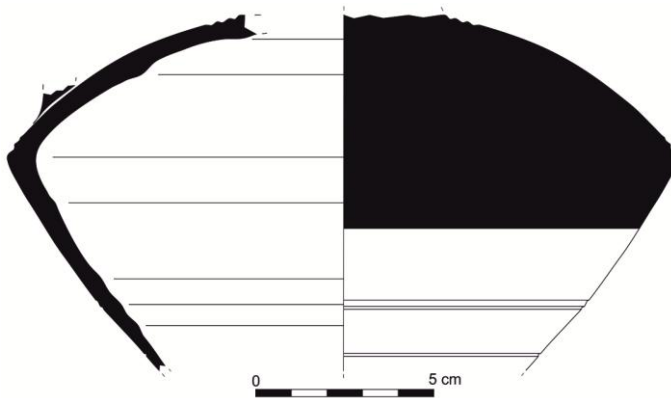
Kat. No. 106

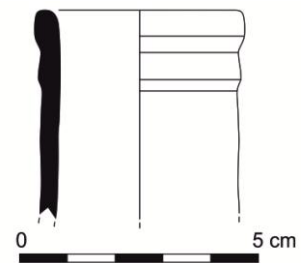
Kat. No. 107

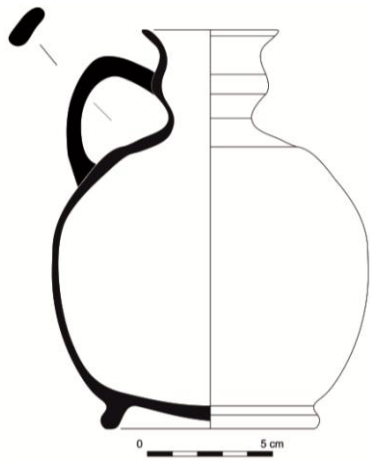
Kat. No. 108

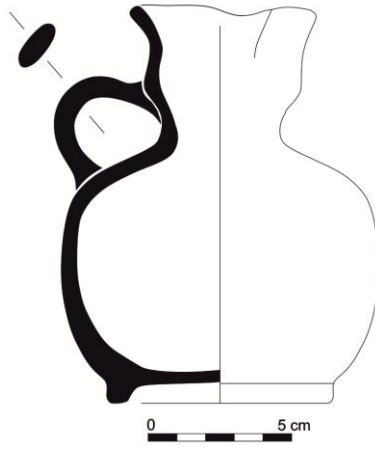
Kat. No. 109

Kat. No. 110

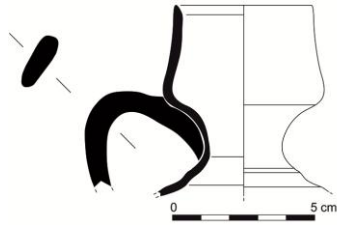
Kat. No. 111

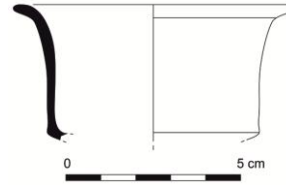
Kat. No. 112

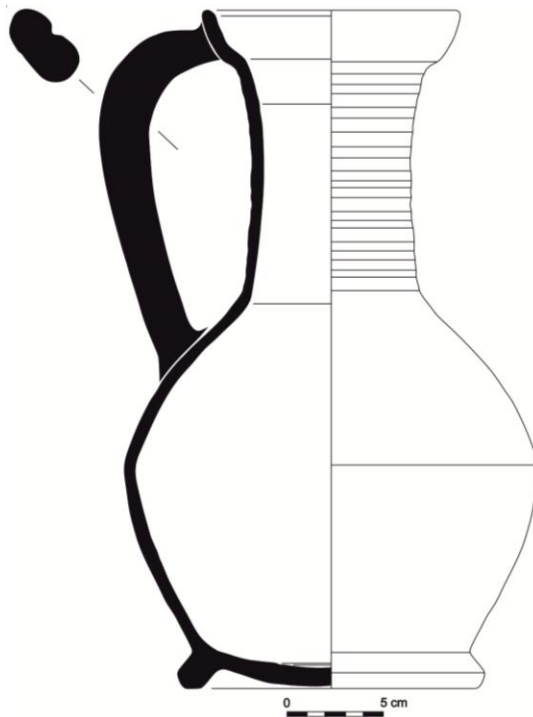
Kat. No. 113

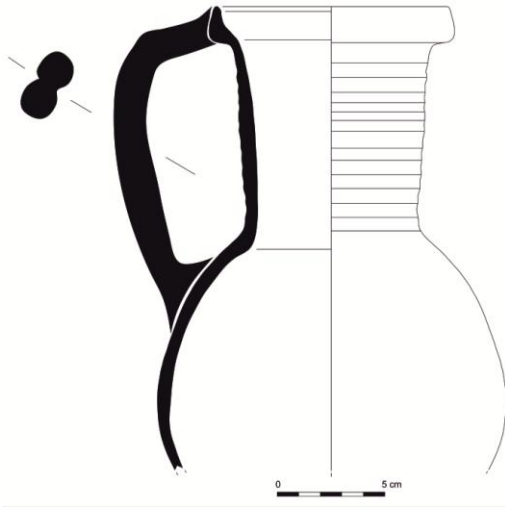
Kat. No. 114

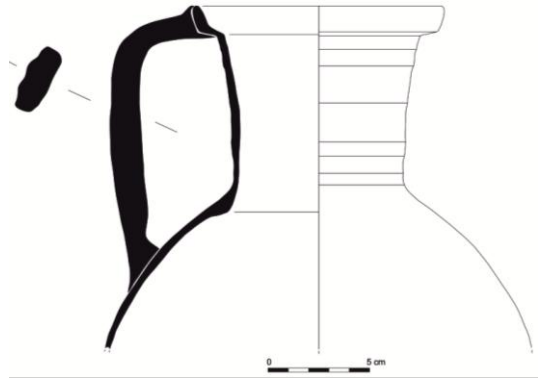
Kat. No. 115

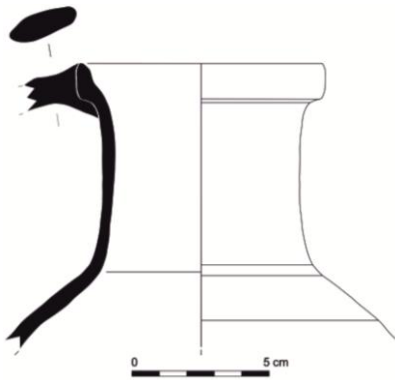
Kat. No. 116

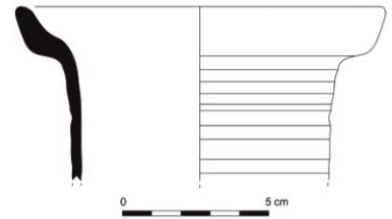
Kat. No. 117

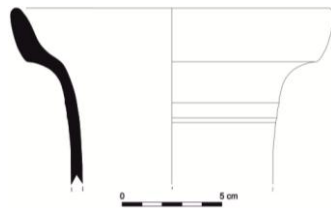
Kat. No. 118

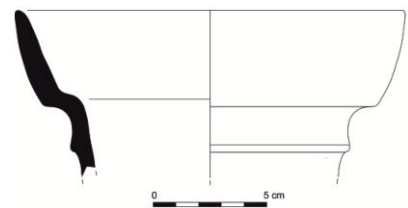
Kat. No. 119

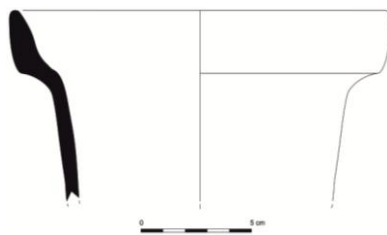
Kat. No. 120

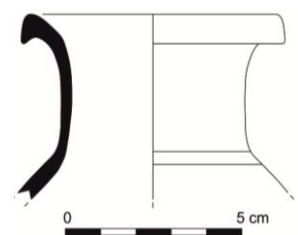
Kat. No. 121

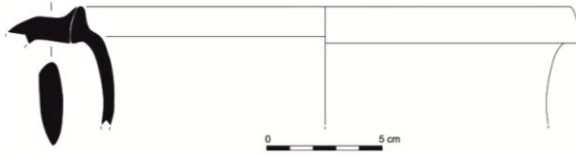
Kat. No. 122

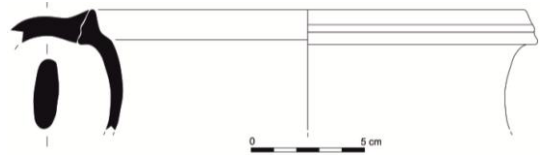
Kat. No. 123

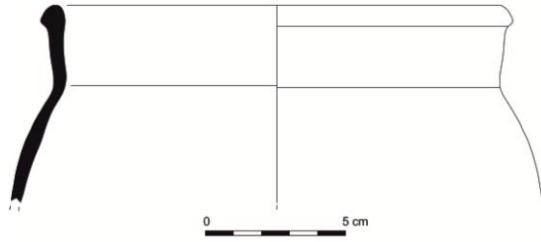
Kat. No. 124

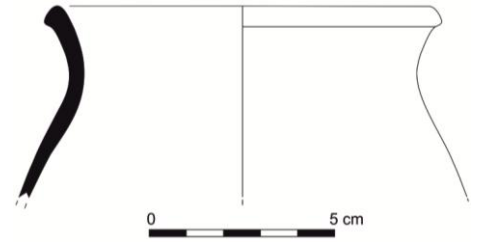
Kat. No. 125

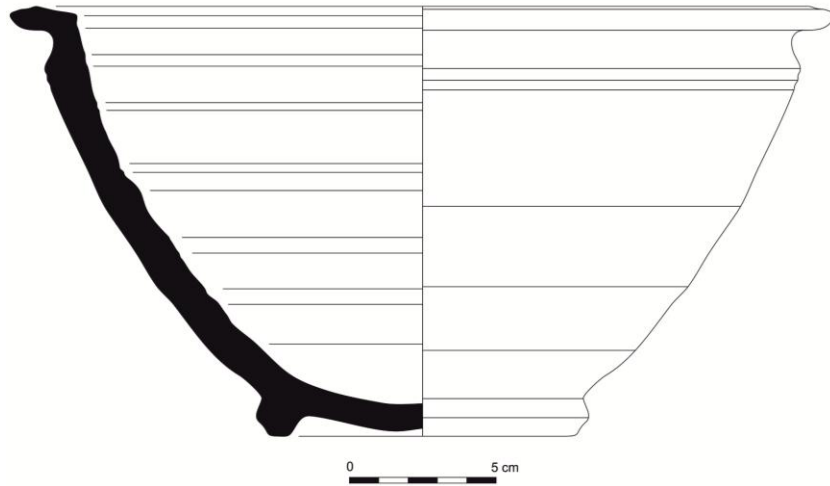
Kat. No. 126

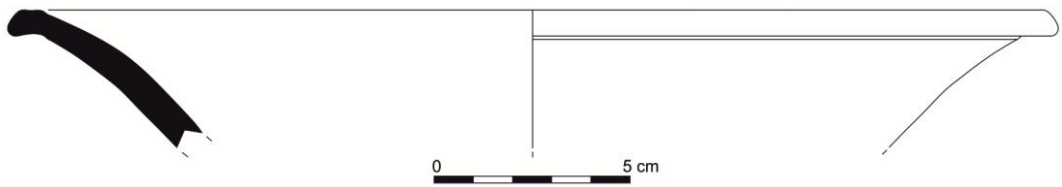
Kat. No. 127

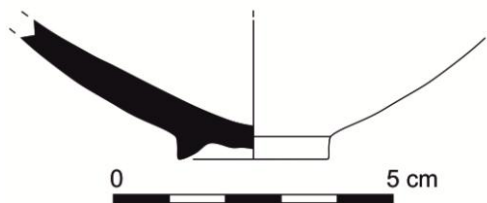
Kat. No. 128

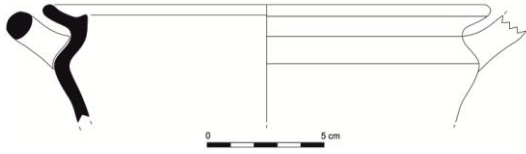
Kat. No. 129

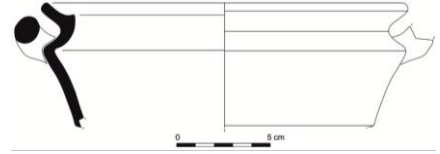
Kat. No. 130

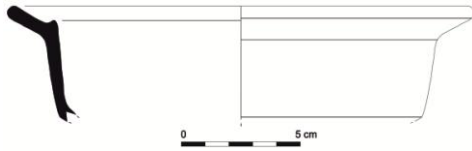
Kat. No. 131

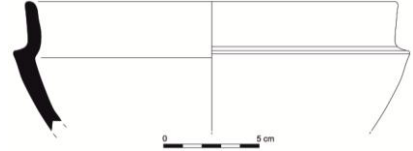
Kat. No. 132

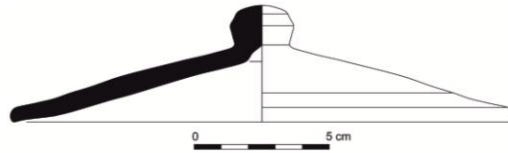
Kat. No. 133

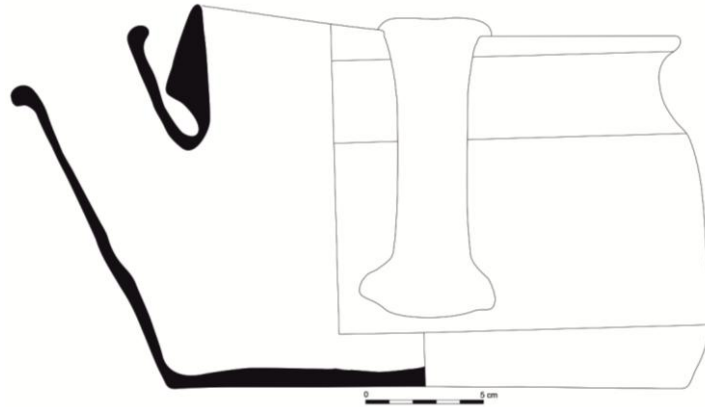
Kat. No. 134

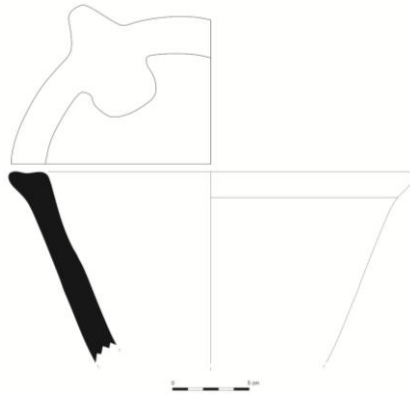
Kat. No. 135

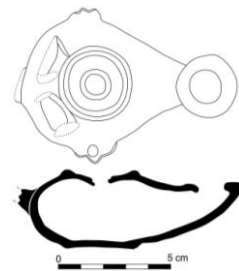
Kat. No. 136

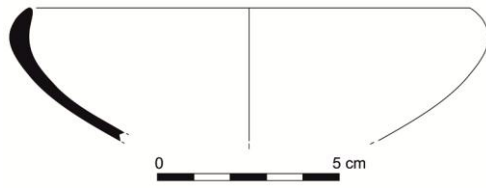
Kat. No. 137

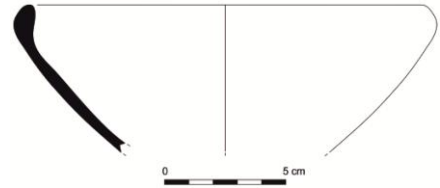
Kat. No. 138

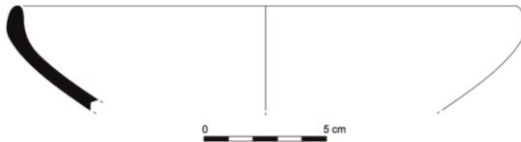
Kat. No. 139

Kat. No. 140

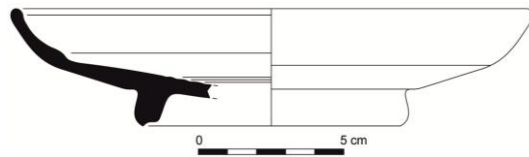
Kat. No. 141

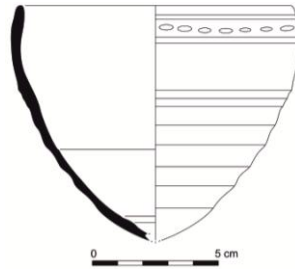
Kat. No. 142

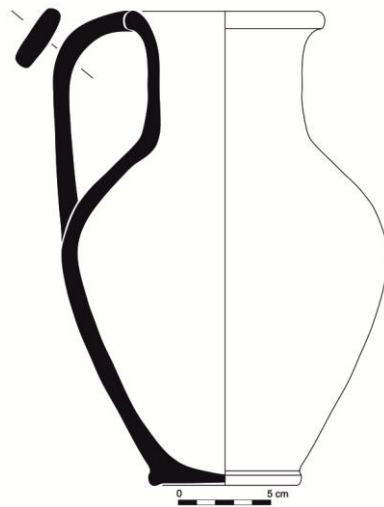
Kat. No. 143

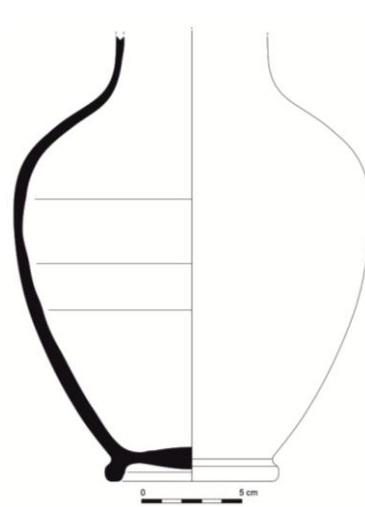
Kat. No. 144

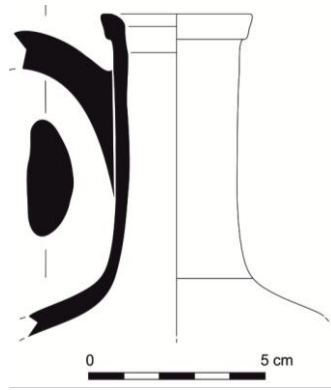
Kat. No. 145

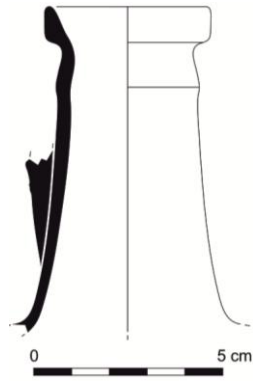
Kat. No. 146

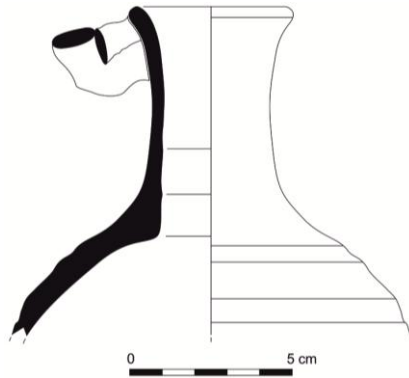
Kat. No. 147

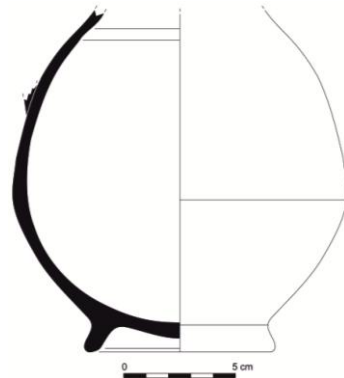
Kat. No. 148

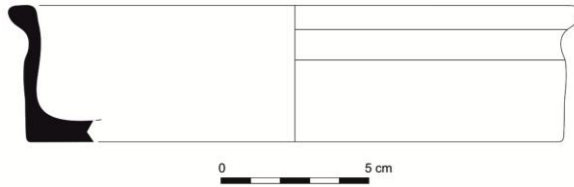
Kat. No. 149

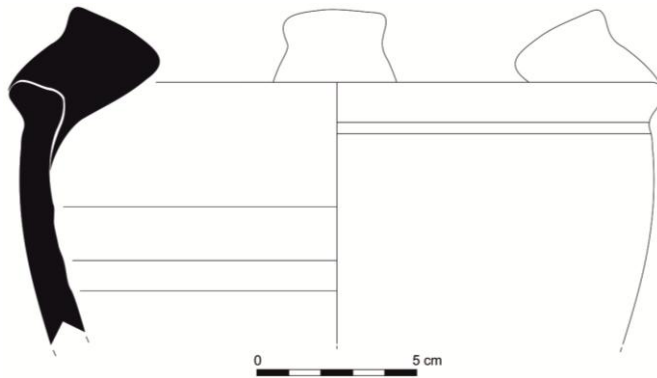
Kat. No. 150

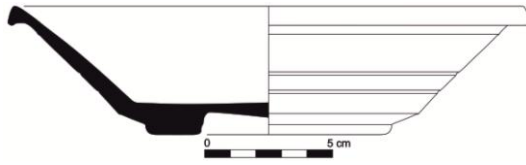
Kat. No. 151

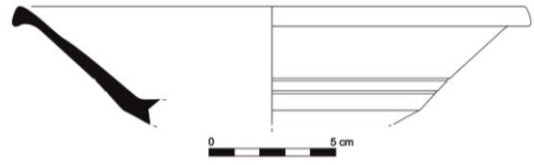
Kat. No. 152

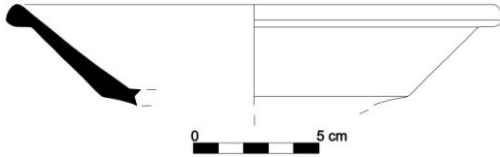
Kat. No. 153

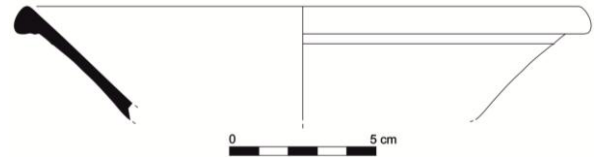
Kat. No. 154

Kat. No. 155

Kat. No. 156

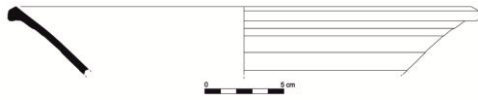
Kat. No. 157

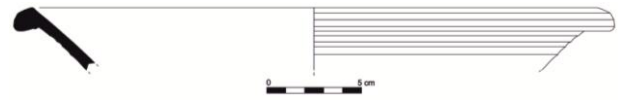
Kat. No. 158

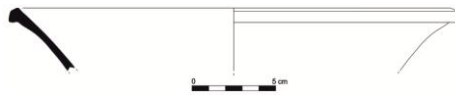
Kat. No. 159

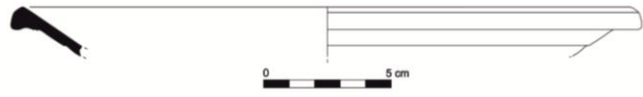
Kat. No. 160

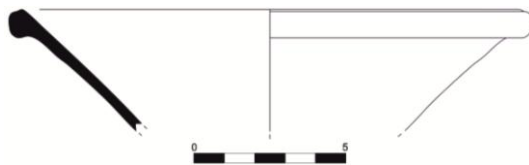
Kat. No. 161

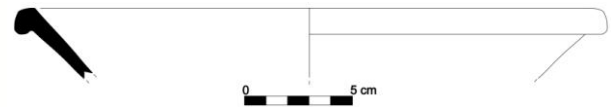
Kat. No. 162

Kat. No. 163

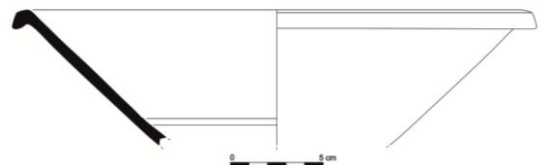
Kat. No. 164

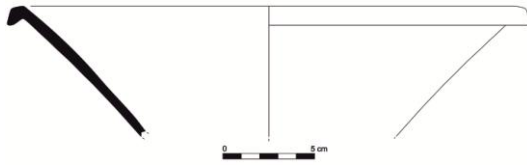
Kat. No. 165

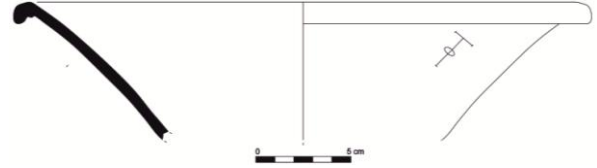
Kat. No. 166

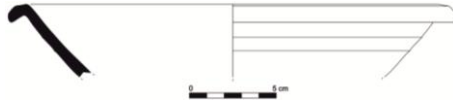
Kat. No. 167

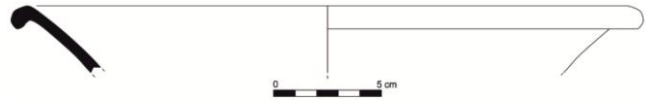
Kat. No. 168

Kat. No. 169

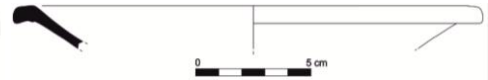
Kat. No. 170

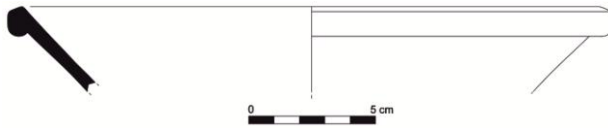
Kat. No. 171

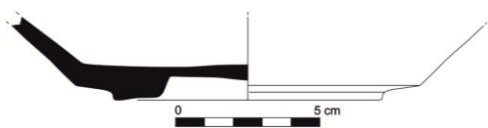
Kat. No. 172

Kat. No. 173

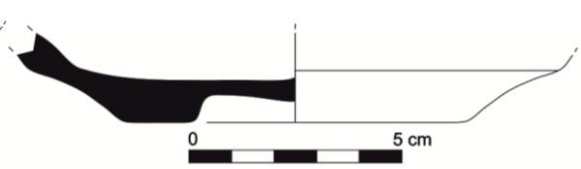
Kat. No. 174

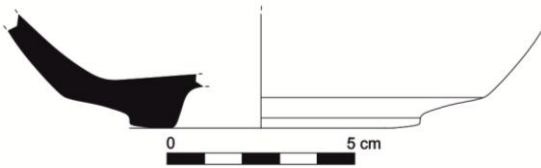
Kat. No. 175

Kat. No. 176

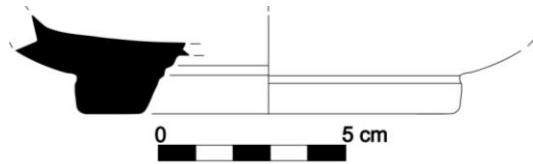
Kat. No. 177

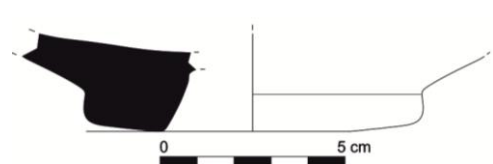
Kat. No. 178

Kat. No. 179

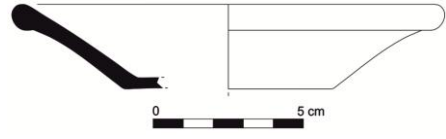
Kat. No. 180

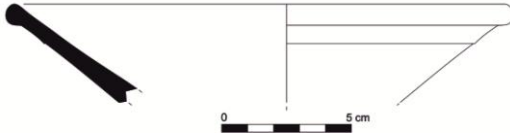
Kat. No. 181

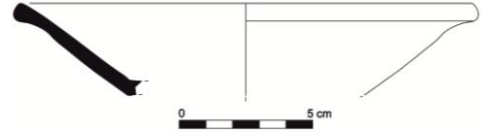
Kat. No. 182

Kat. No. 183

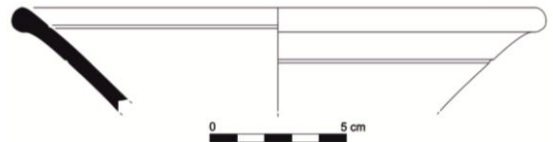
Kat. No. 184

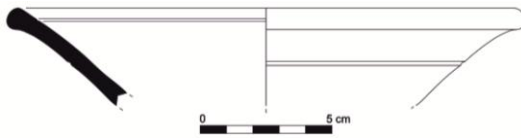
Kat. No. 185

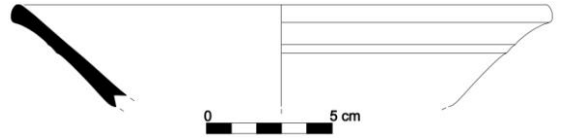
Kat. No. 186

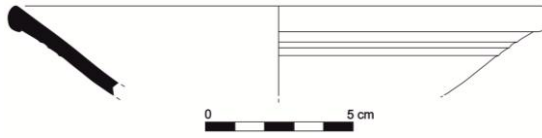
Kat. No. 187

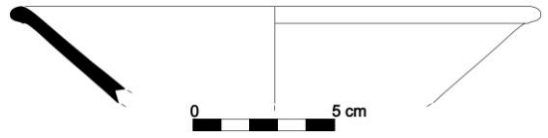
Kat. No. 188

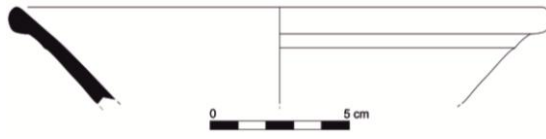
Kat. No. 189

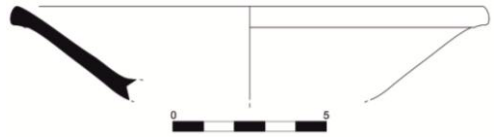
Kat. No. 190

Kat. No. 191

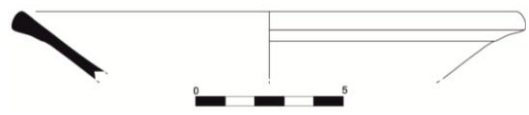
Kat. No. 192

Kat. No. 193

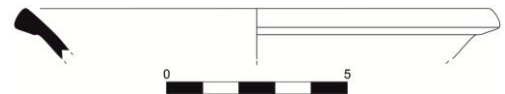
Kat. No. 194

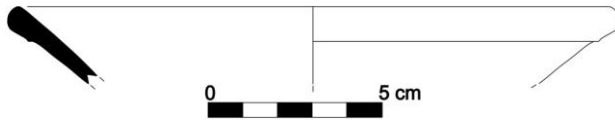
Kat. No. 195

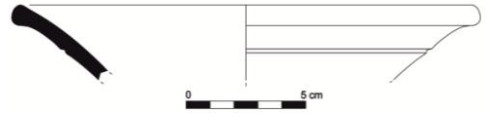
Kat. No. 196

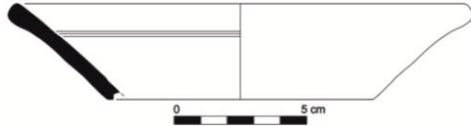
Kat. No. 197

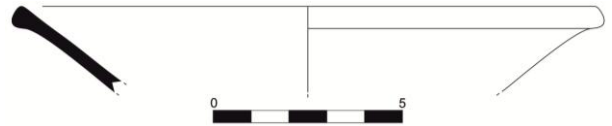
Kat. No. 198

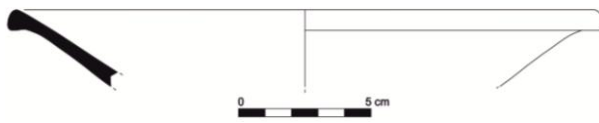
Kat. No. 199

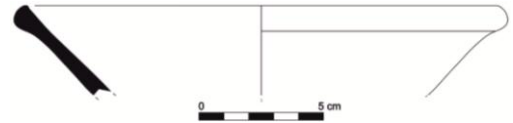
Kat. No. 200

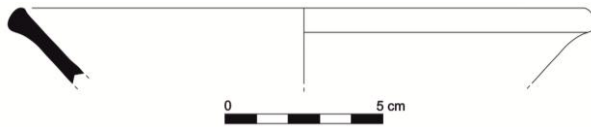
Kat. No. 201

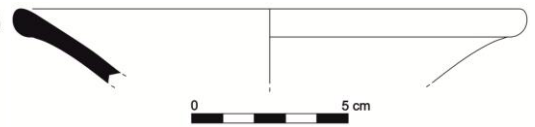
Kat. No. 202

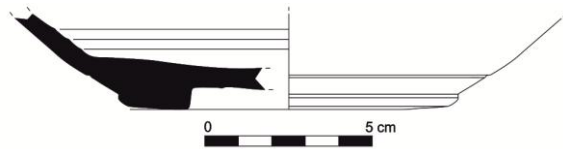
Kat. No. 203

Kat. No. 204

Kat. No. 205

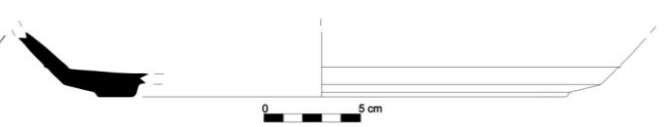
Kat. No. 206

Kat. No. 207

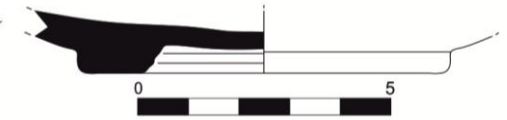
Kat. No. 208

Kat. No. 209

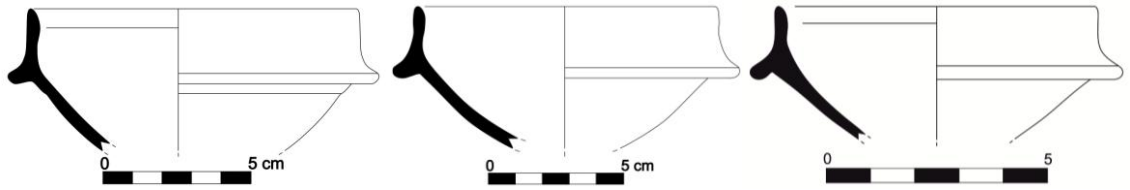
Kat. No. 210

Kat. No. 211

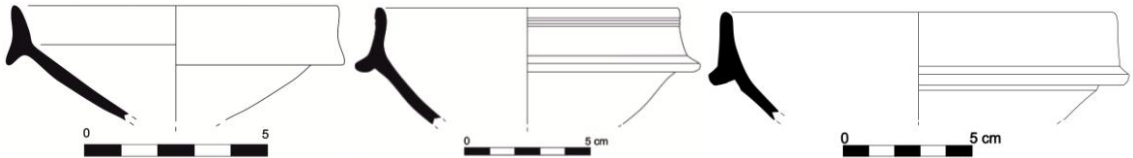
Kat. No. 212

Kat. No. 213

Kat. No. 214

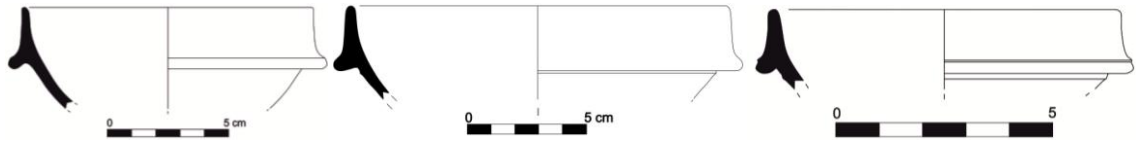
Kat. No. 215

Kat. No. 216

Kat. No. 217

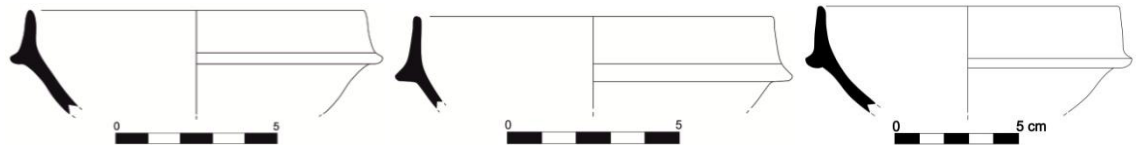
Kat. No. 218

Kat. No. 219

Kat. No. 220

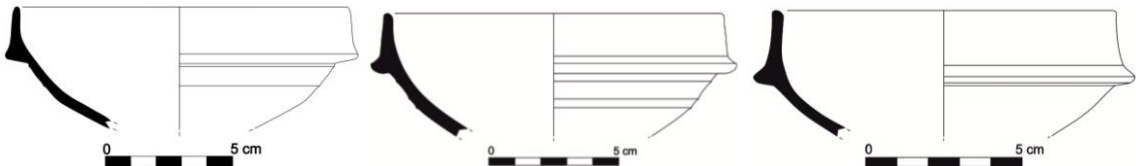
Kat. No. 221

Kat. No. 222

Kat. No. 223

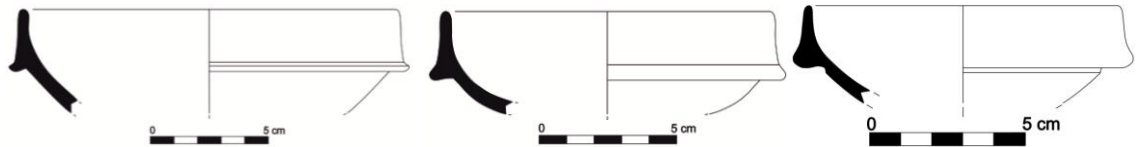
Kat. No. 224

Kat. No. 225

Kat. No. 226

Kat. No. 227

Kat. No. 228

Kat. No. 229

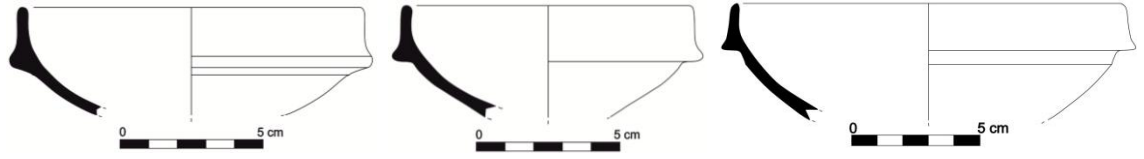
Kat. No. 230

Kat. No. 231

Kat. No. 232

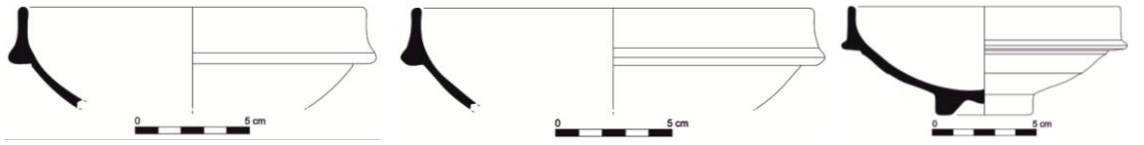
Kat. No. 233

Kat. No. 234

Kat. No. 235

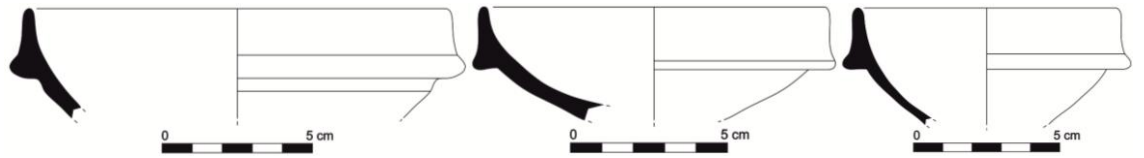
Kat. No. 236

Kat. No. 237

Kat. No. 238

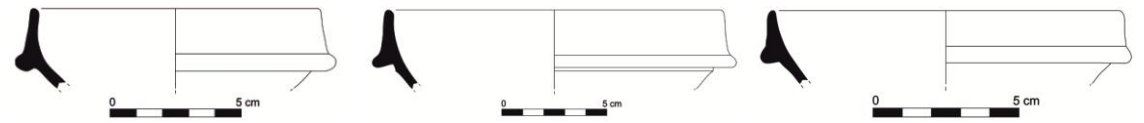
Kat. No. 239

Kat. No. 240

Kat. No. 241

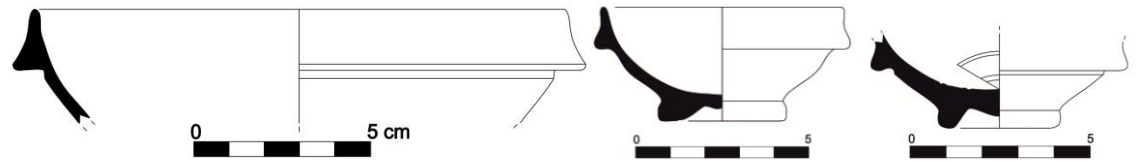
Kat. No. 242

Kat. No. 243

Kat. No. 244

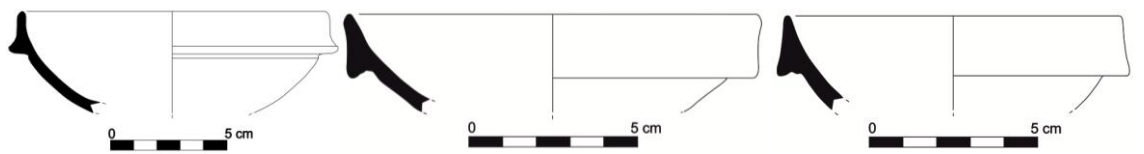
Kat. No. 245

Kat. No. 246

Kat. No. 247

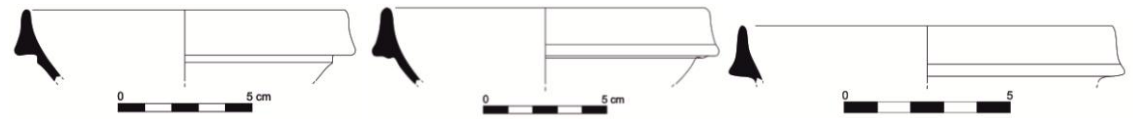
Kat. No. 248

Kat. No. 249

Kat. No. 250

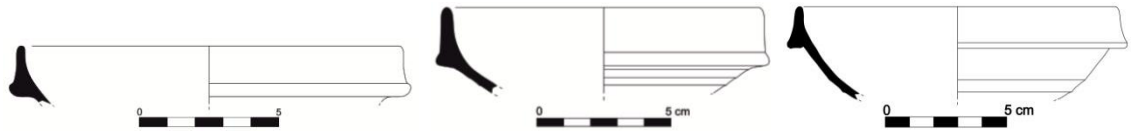
Kat. No. 251

Kat. No. 252

Kat. No. 253

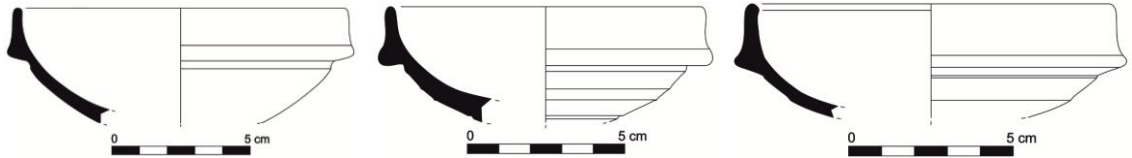
Kat. No. 254

Kat. No. 255

Kat. No. 256

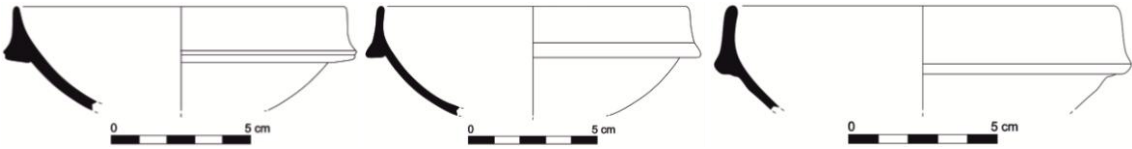
Kat. No. 257

Kat. No. 258

Kat. No. 259

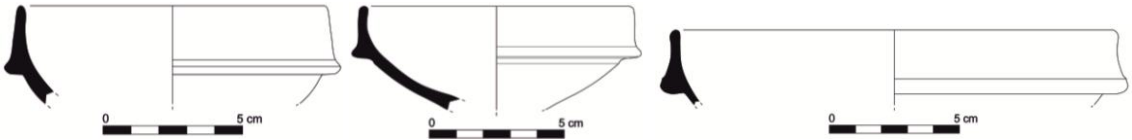
Kat. No. 260

Kat. No. 261

Kat. No. 262

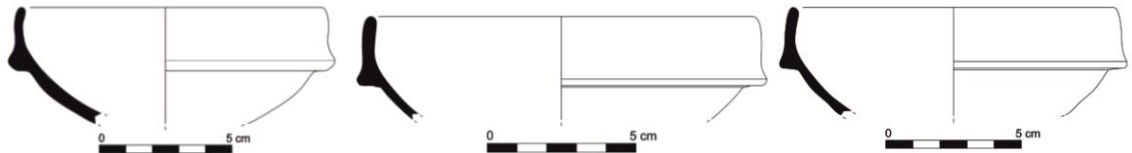
Kat. No. 263

Kat. No. 264

Kat. No. 265

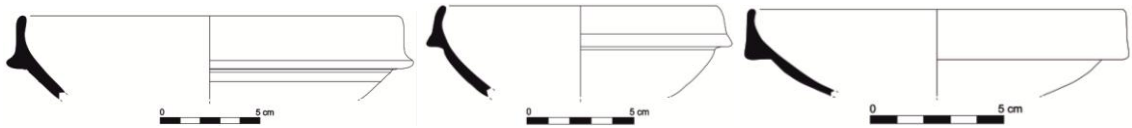
Kat. No. 266

Kat. No. 267

Kat. No. 268

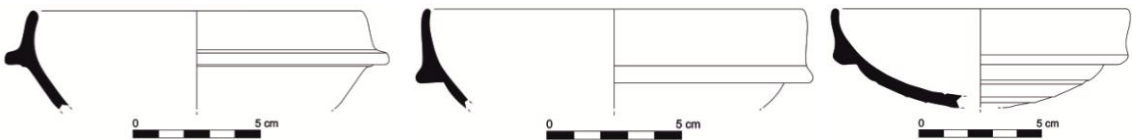
Kat. No. 269

Kat. No. 270

Kat. No. 271

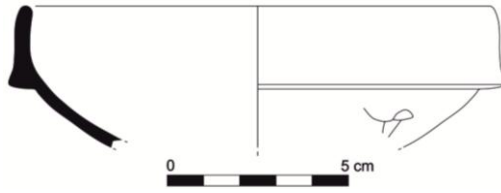
Kat. No. 272

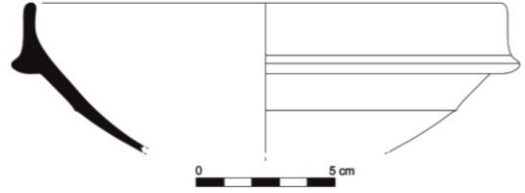
Kat. No. 273

Kat. No. 274

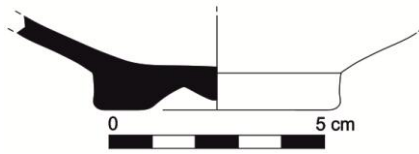
Kat. No. 275

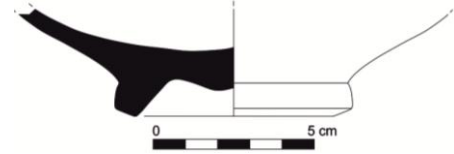
Kat. No. 276

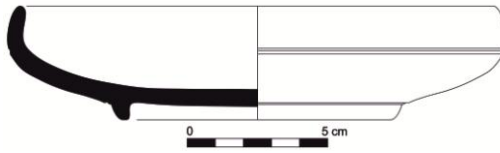
Kat. No. 277

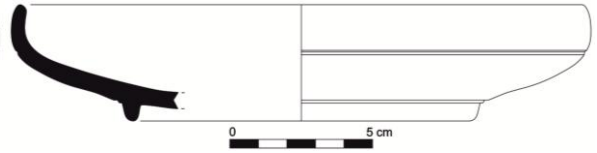
Kat. No. 278

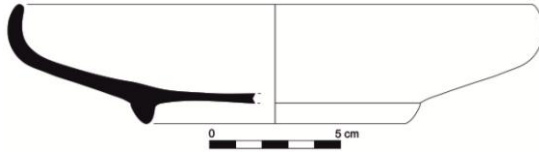
Kat. No. 279

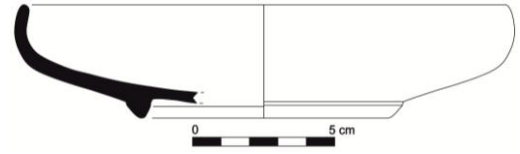
Kat. No. 280

Kat. No. 281

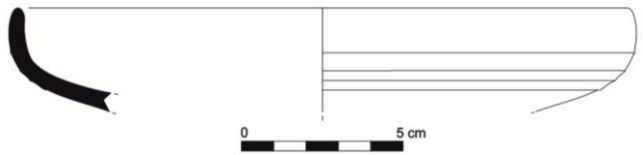
Kat. No. 282

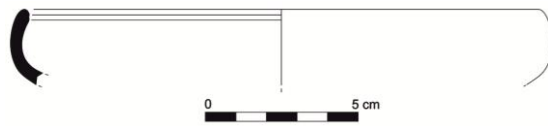
Kat. No. 283

Kat. No. 284

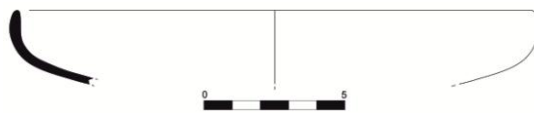
Kat. No. 285

Kat. No. 286

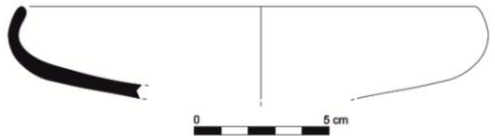
Kat. No. 287

Kat. No. 288

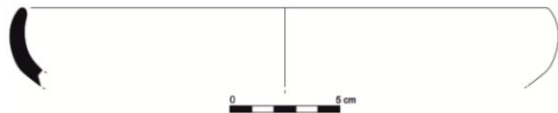
Kat. No. 289

Kat. No. 290

Kat. No. 291

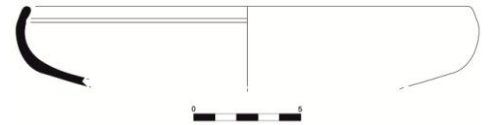
Kat. No. 292

Kat. No. 293

Kat. No. 294

Kat. No. 295

Kat. No. 296

Kat. No. 297

Kat. No. 298

Kat. No. 299

Kat. No. 300

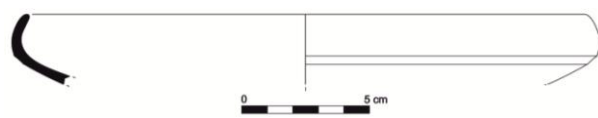
Kat. No. 301

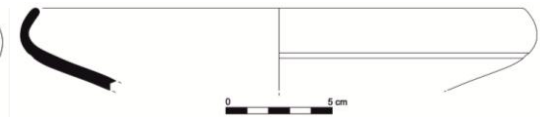
Kat. No. 302

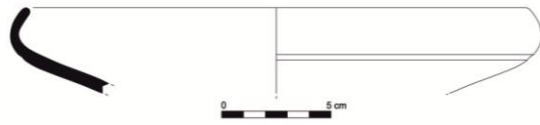
Kat. No. 302

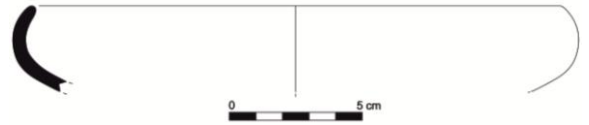
Kat. No. 303

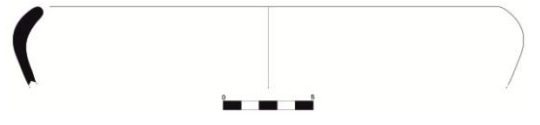
Kat. No. 303

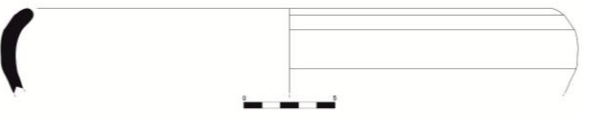
Kat. No. 304

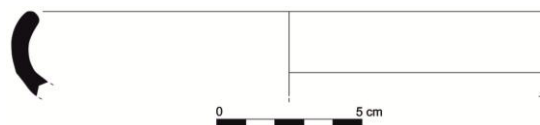
Kat. No. 305

Kat. No. 306

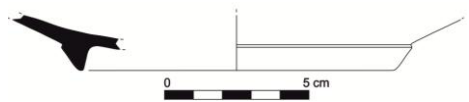
Kat. No. 307

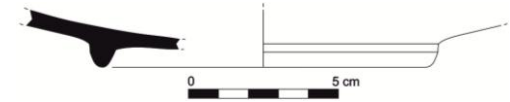
Kat. No. 308

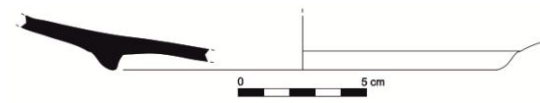
Kat. No. 309

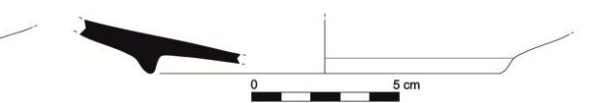
Kat. No. 310

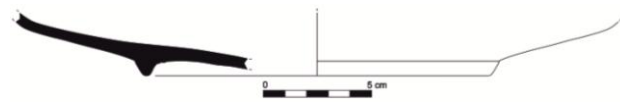
Kat. No. 311

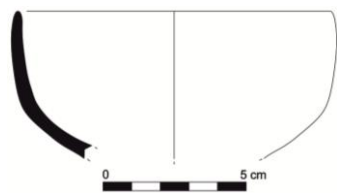
Kat. No. 312

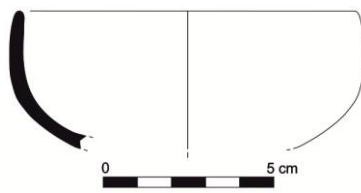
Kat. No. 313

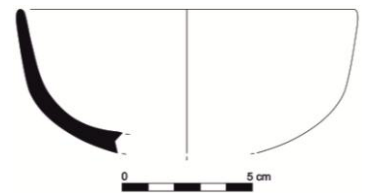
Kat. No. 314

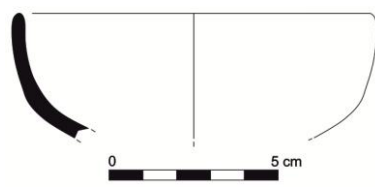
Kat. No. 315

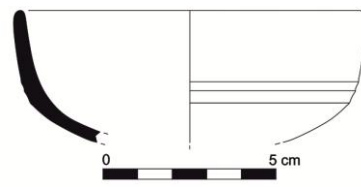
Kat. No. 316

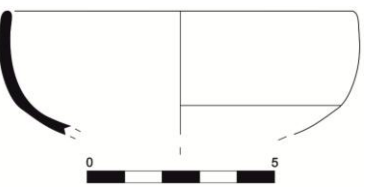
Kat. No. 317

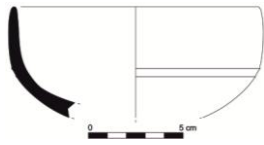
Kat. No. 318

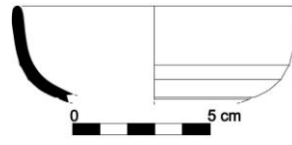
Kat. No. 319

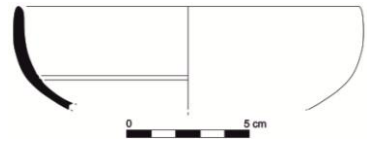
Kat. No. 320

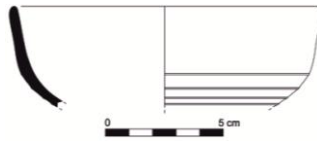
Kat. No. 321

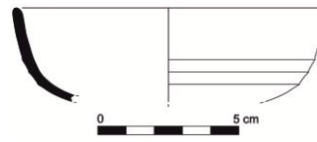
Kat. No. 322

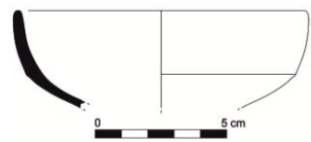
Kat. No. 323

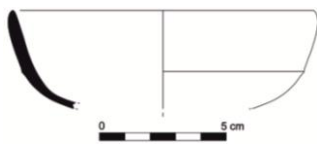
Kat. No. 324

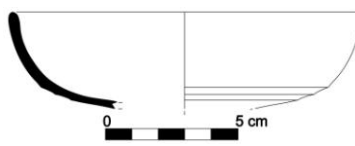
Kat. No. 325

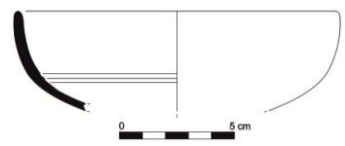
Kat. No. 326

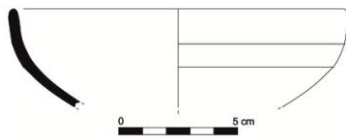
Kat. No. 327

Kat. No. 328

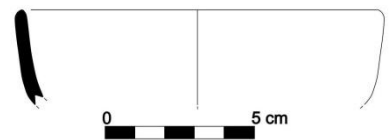
Kat. No. 329

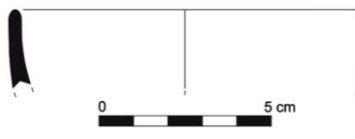
Kat. No. 330

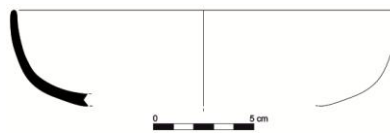
Kat. No. 331

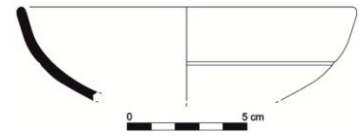
Kat. No. 332

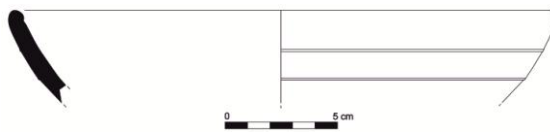
Kat. No. 333

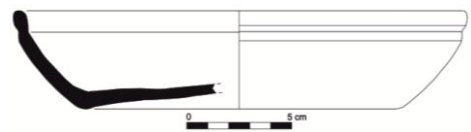
Kat. No. 334

Kat. No. 335

Kat. No. 336

Kat. No. 337

Kat. No. 338

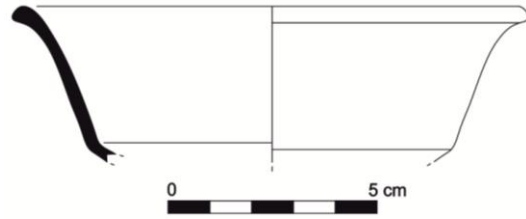
Kat. No. 339

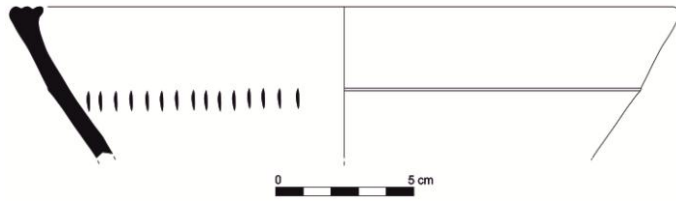
Kat. No. 340

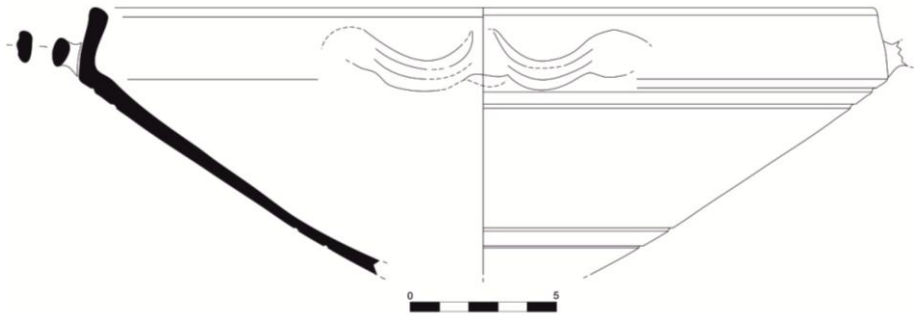
Kat. No. 341

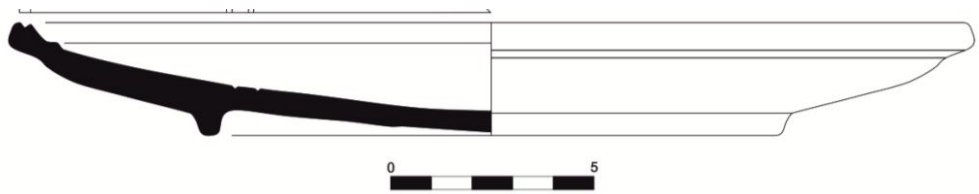
Kat. No. 342

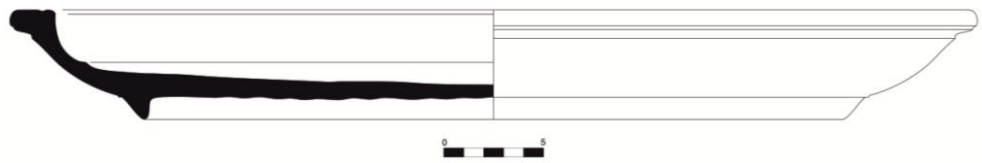
Kat. No. 343

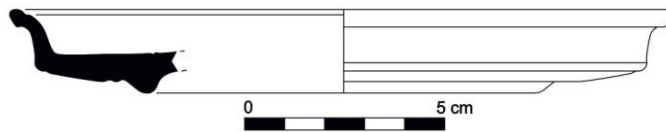
Kat. No. 344

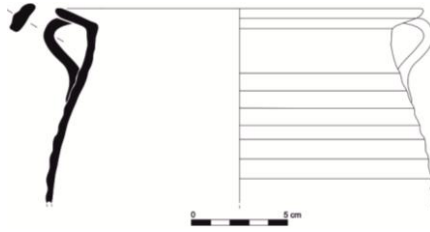
Kat. No. 345

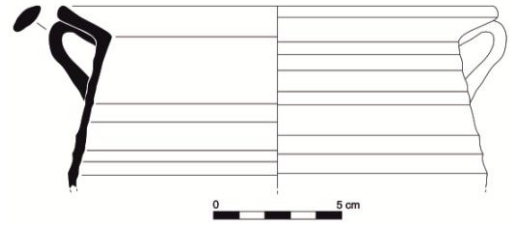
Kat. No. 346

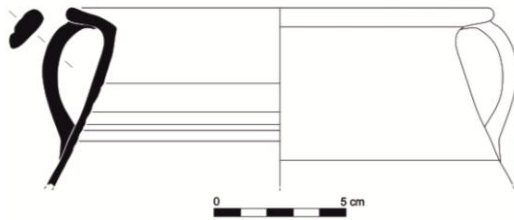
Kat. No. 347

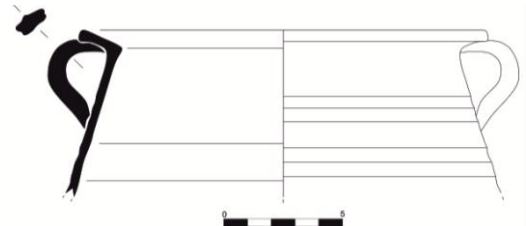
Kat. No. 348

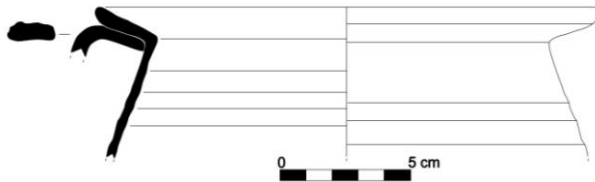
Kat. No. 349

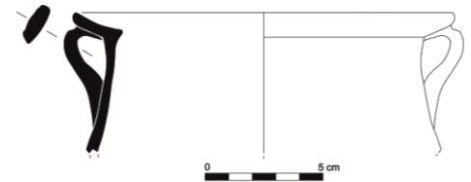
Kat. No. 350

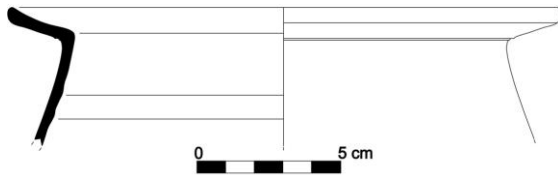
Kat. No. 351

Kat. No. 352

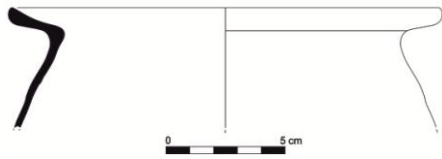
Kat. No. 353

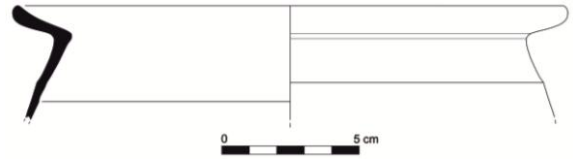
Kat. No. 354

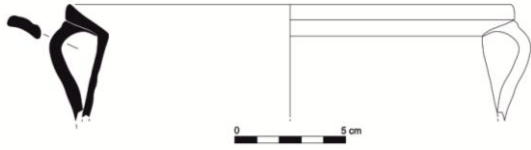
Kat. No. 355

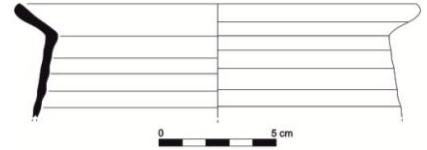
Kat. No. 356

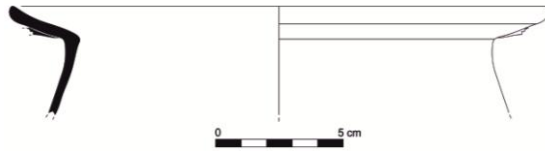
Kat. No. 357

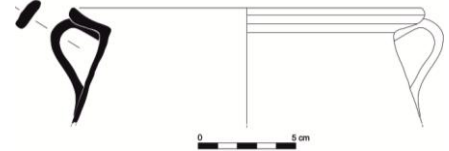
Kat. No. 358

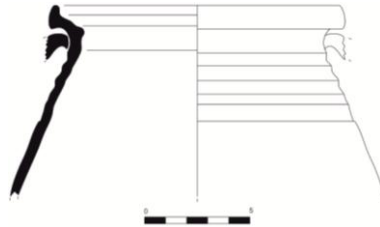
Kat. No. 359

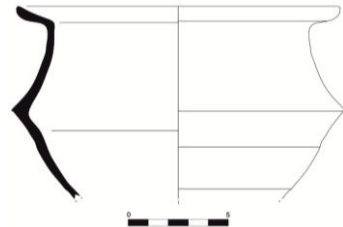
Kat. No. 360

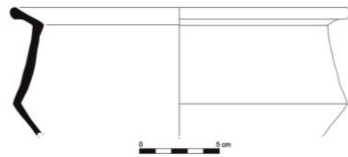
Kat. No. 361

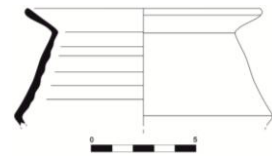
Kat. No. 362

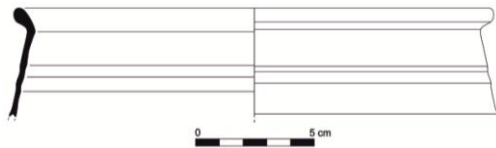
Kat. No. 363

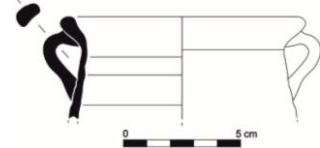
Kat. No. 364

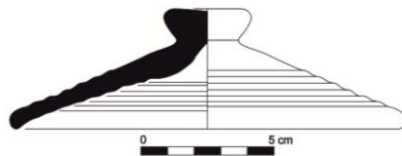
Kat. No. 365

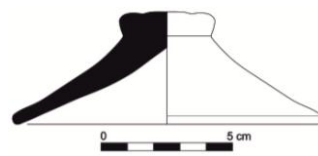
Kat. No. 366

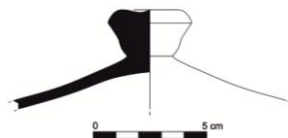
Kat. No. 367

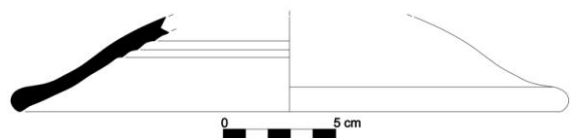
Kat. No. 368

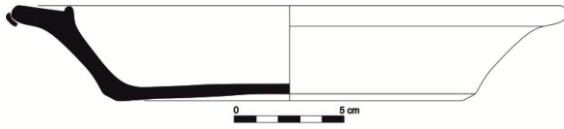
Kat. No. 369

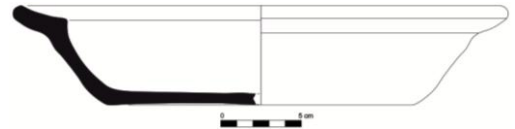
Kat. No. 370

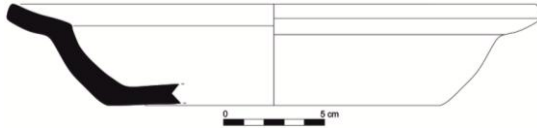
Kat. No. 371

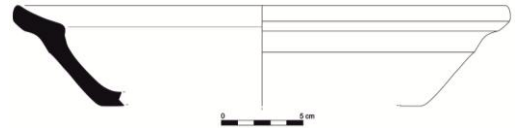
Kat. No. 372

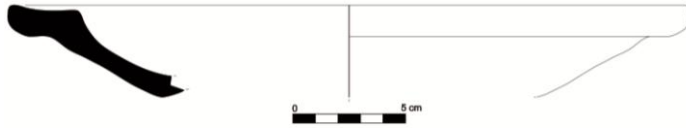
Kat. No. 373

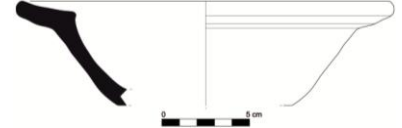
Kat. No. 374

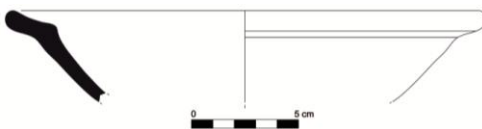
Kat. No. 375

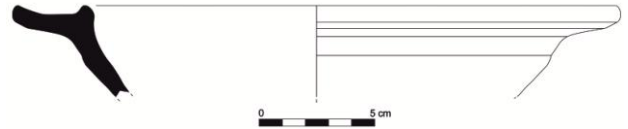
Kat. No. 376

Kat. No. 377

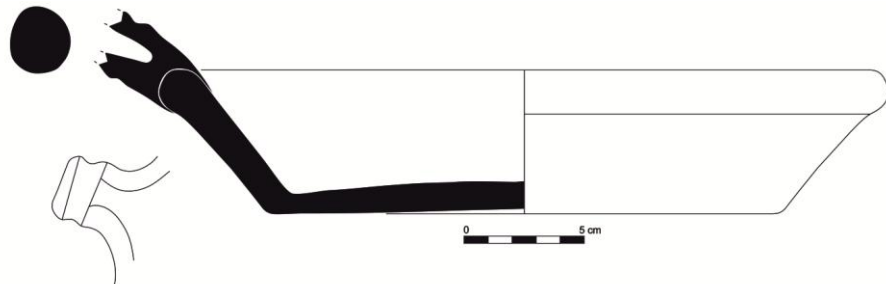
Kat. No. 378

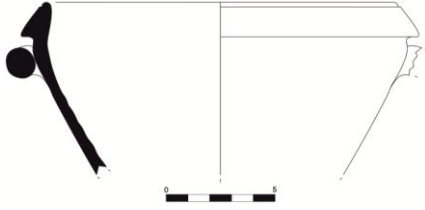
Kat. No. 379

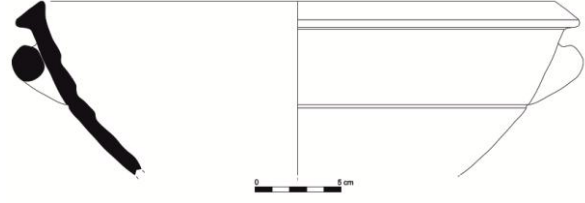
Kat. No. 380

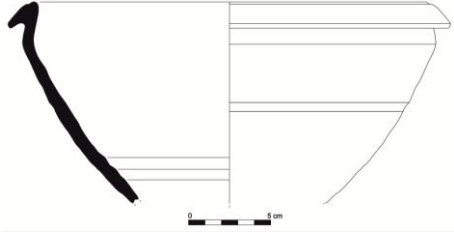
Kat. No. 381

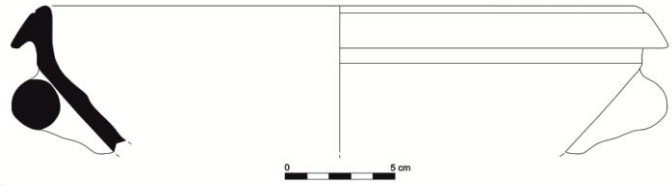
Kat. No. 382

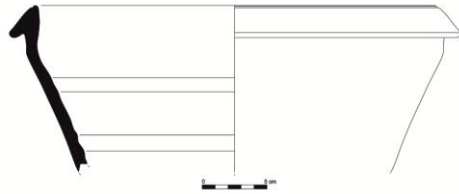
Kat. No. 383

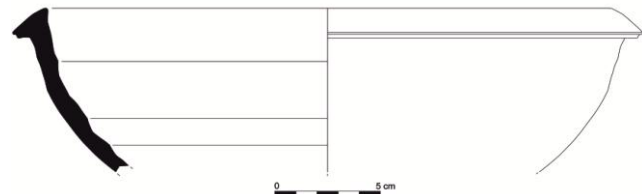
Kat. No. 384

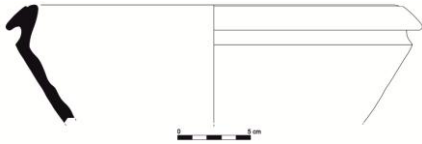
Kat. No. 385

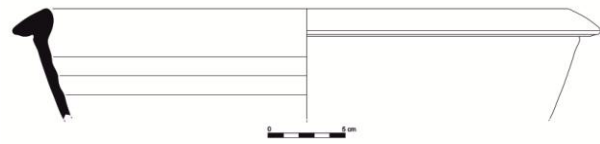
Kat. No. 386

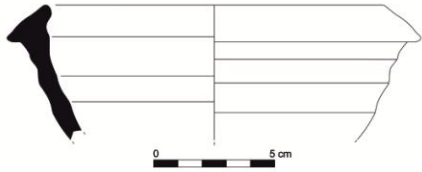
Kat. No. 387

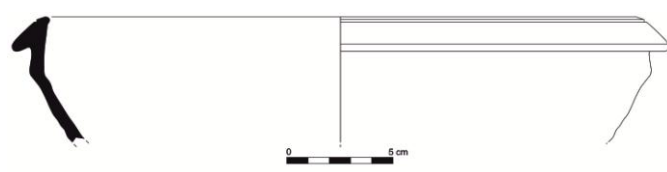
Kat. No. 388

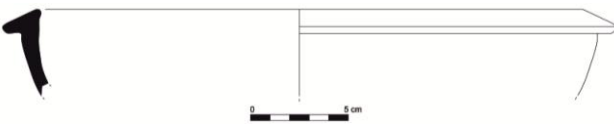
Kat. No. 389

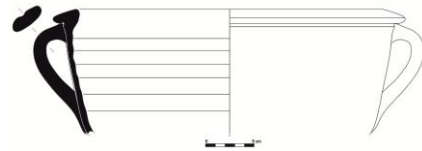
Kat. No. 390

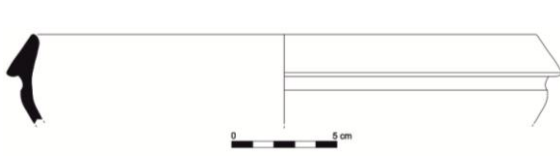
Kat. No. 391

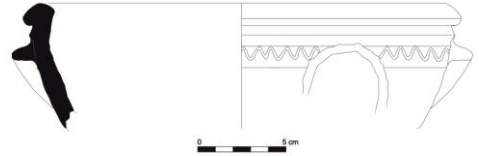
Kat. No. 392

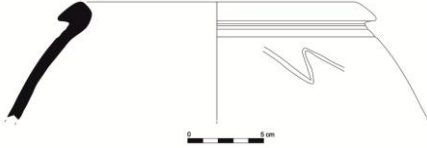
Kat. No. 393

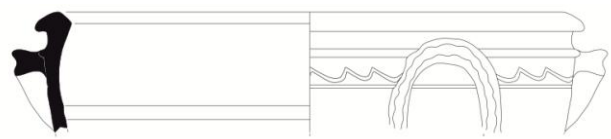
Kat. No. 394

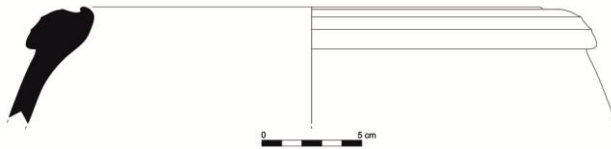
Kat. No. 395

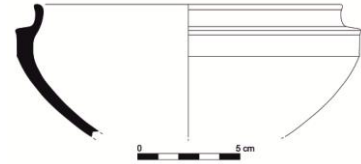
Kat. No. 396

Kat. No. 397

Kat. No. 398

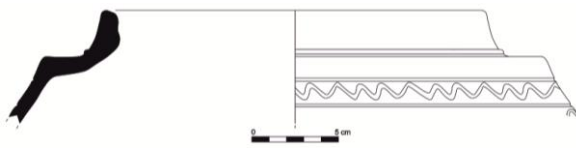
Kat. No. 399

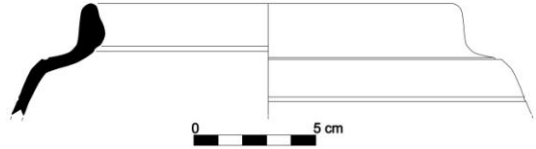
Kat. No. 400

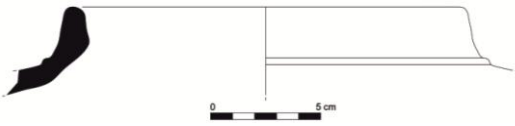
Kat. No. 401

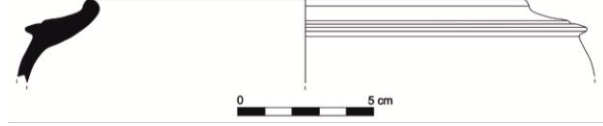
Kat. No. 402

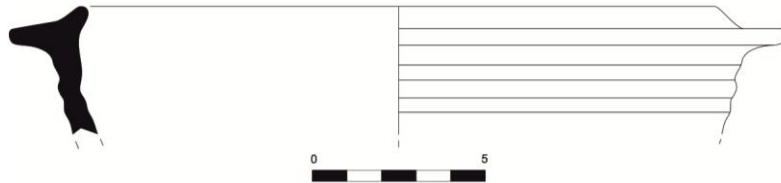
Kat. No. 403

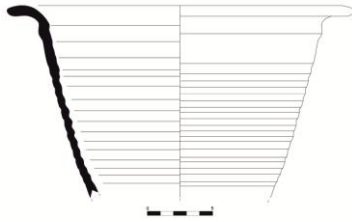
Kat. No. 404

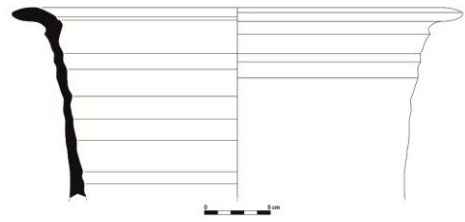
Kat. No. 405

Kat. No. 406

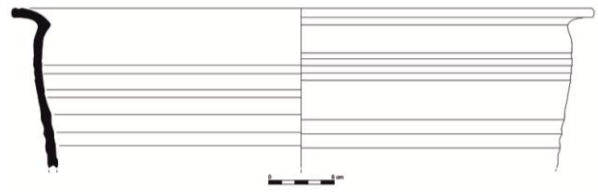
Kat. No. 407

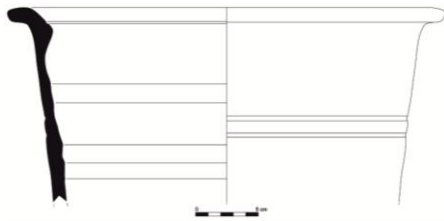
Kat. No. 408

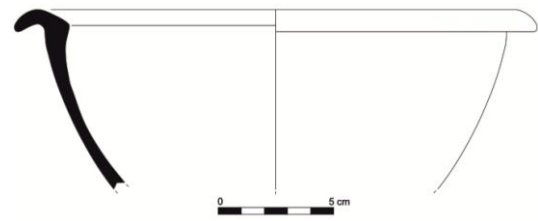
Kat. No. 409

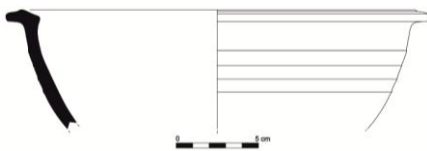
Kat. No. 410

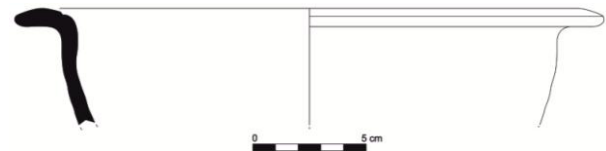
Kat. No. 411

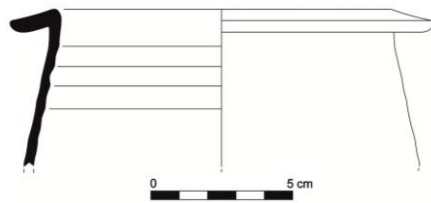
Kat. No. 412

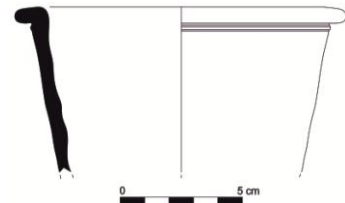
Kat. No. 413

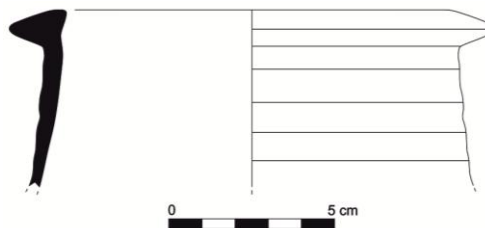
Kat. No. 414

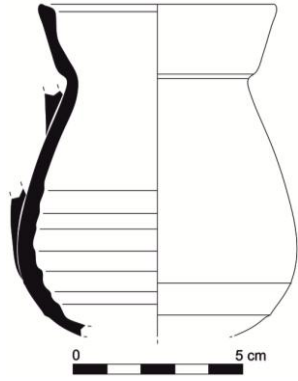
Kat. No. 415

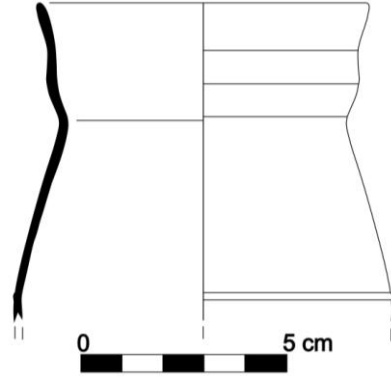
Kat. No. 416

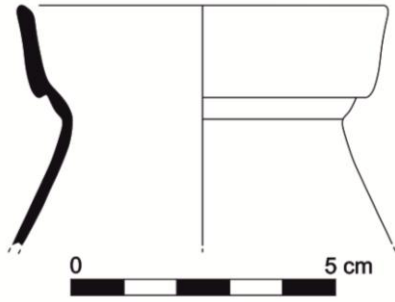
Kat. No. 417

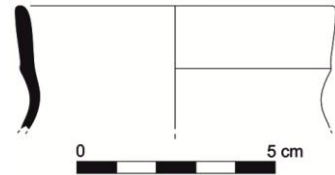
Kat. No. 418

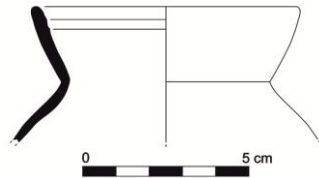
Kat. No. 420

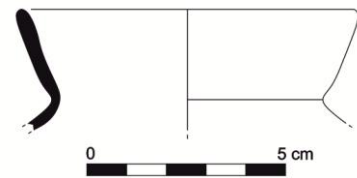
Kat. No. 421

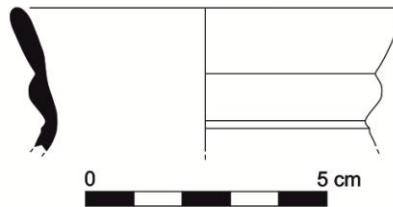
Kat. No. 422

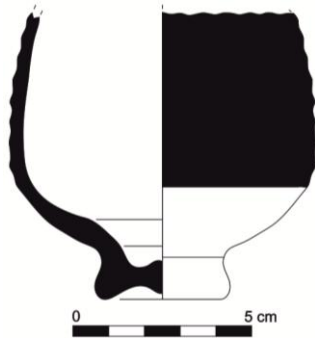
Kat. No. 423

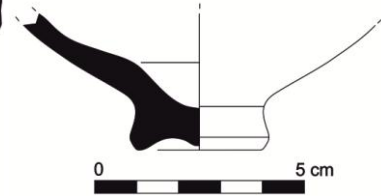
Kat. No. 424

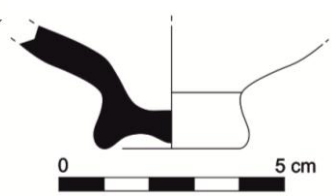
Kat. No. 425

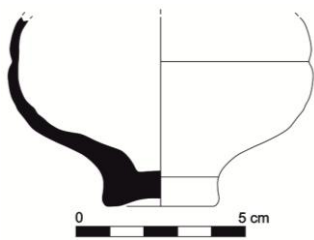
Kat. No. 426

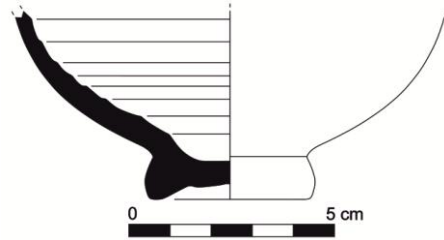
Kat. No. 427

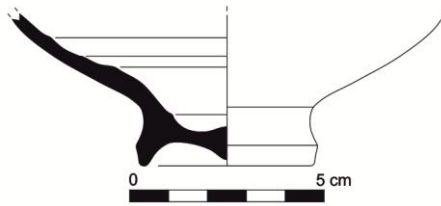
Kat. No. 428

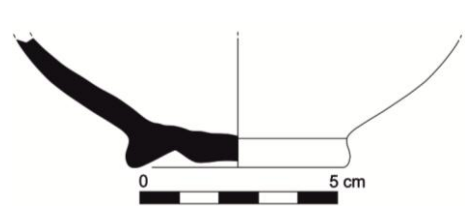
Kat. No. 429

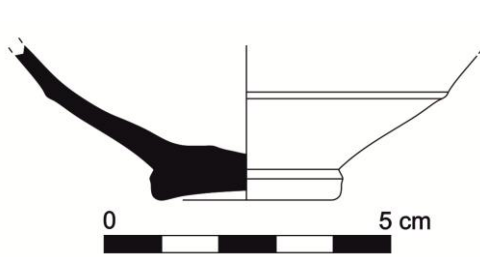
Kat. No. 430

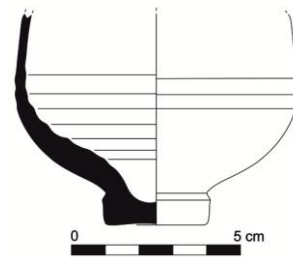
Kat. No. 431

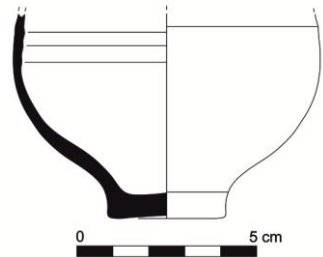
Kat. No. 432

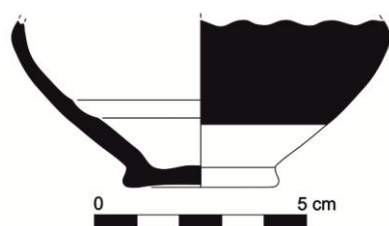
Kat. No. 433

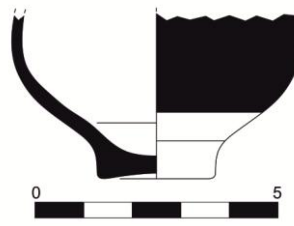
Kat. No. 434

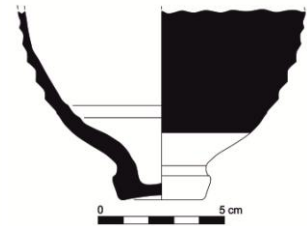
Kat. No. 435

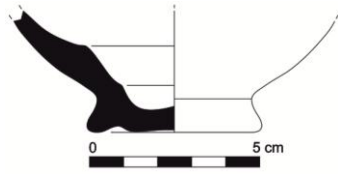
Kat. No. 436

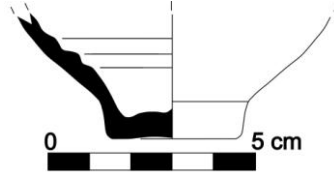
Kat. No. 437

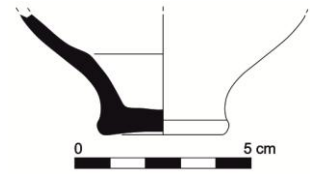
Kat. No. 438

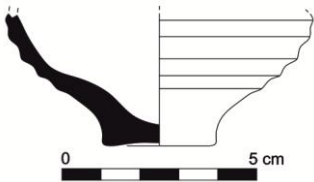
Kat. No. 439

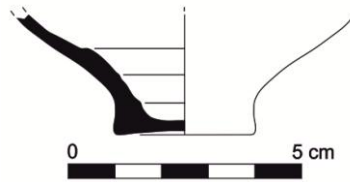
Kat. No. 440

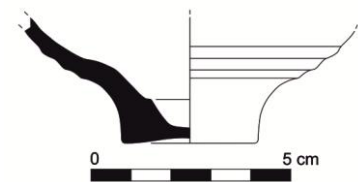
Kat. No. 441

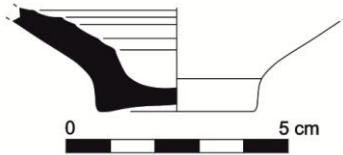
Kat. No. 442

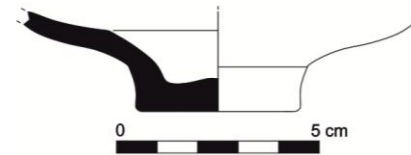
Kat. No. 443

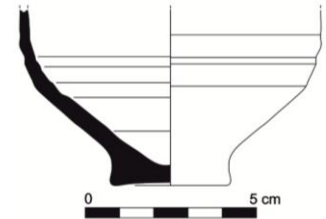
Kat. No. 444

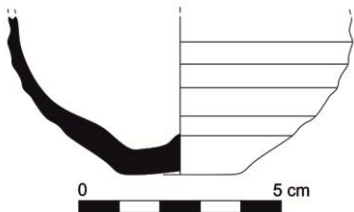
Kat. No. 445

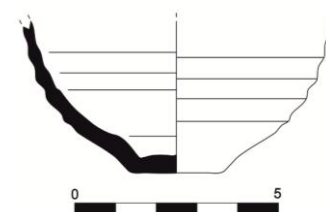
Kat. No. 446

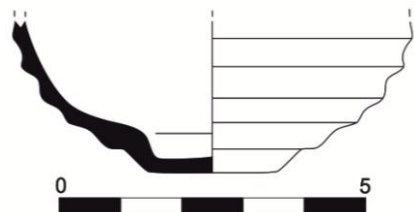
Kat. No. 447

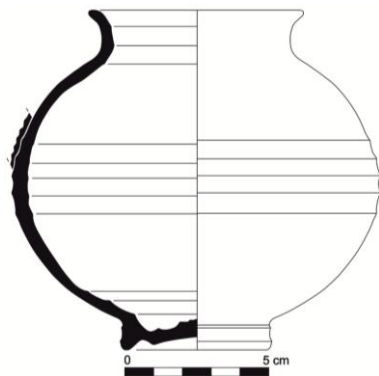
Kat. No. 448

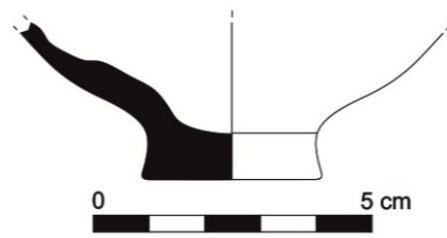
Kat. No. 449

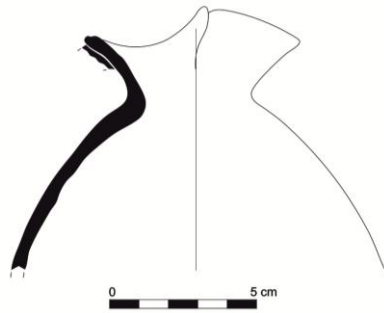
Kat. No. 450

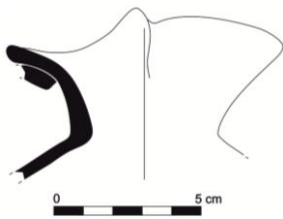
Kat. No. 451

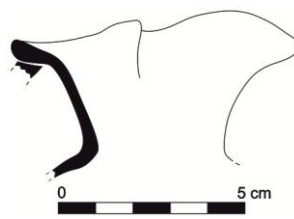
Kat. No. 452

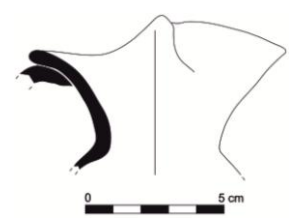
Kat. No. 453

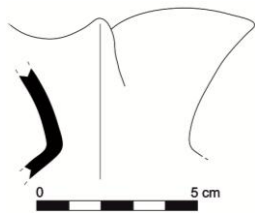
Kat. No. 454

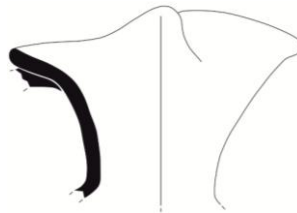
Kat. No. 455

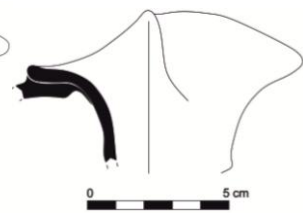
Kat. No. 456

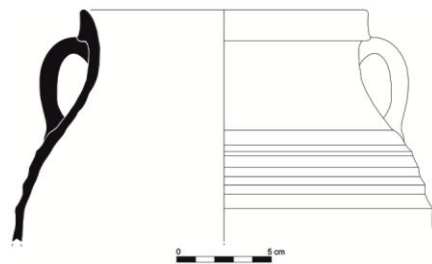
Kat. No. 457

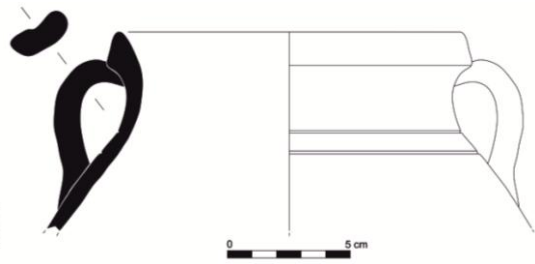
Kat. No. 458

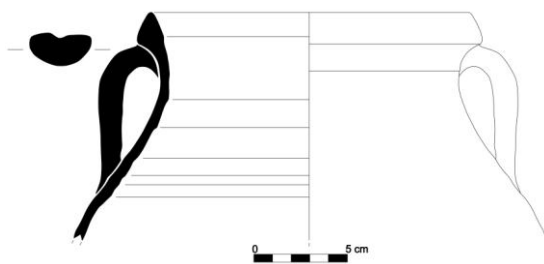
Kat. No. 459

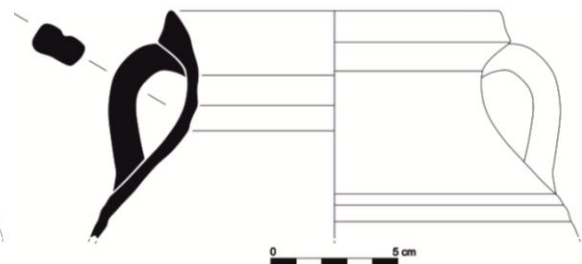
Kat. No. 460

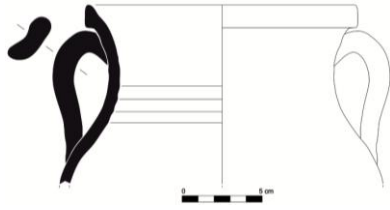
Kat. No. 461

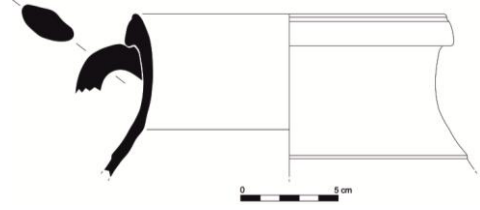
Kat. No. 462

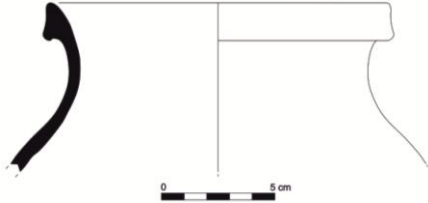
Kat. No. 463

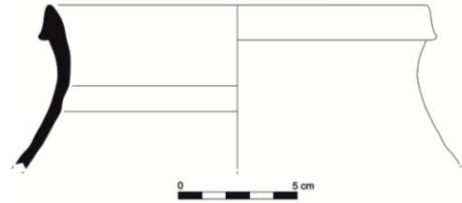
Kat. No. 464

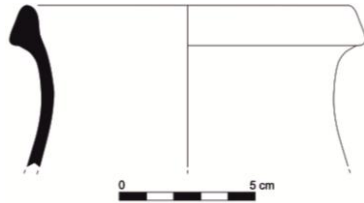
Kat. No. 465

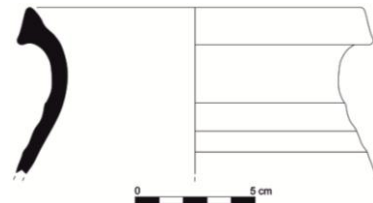
Kat. No. 466

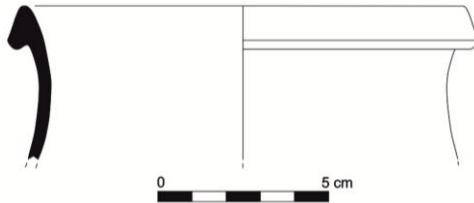
Kat. No. 467

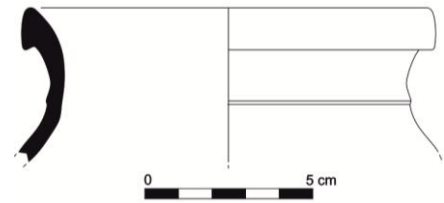
Kat. No. 468

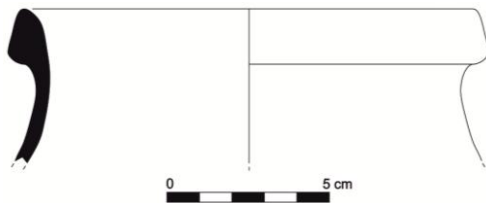
Kat. No. 469

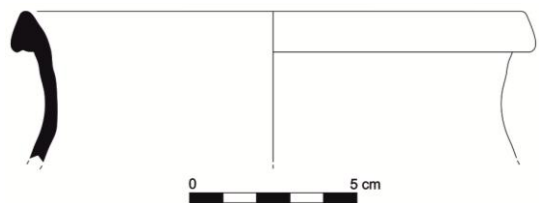
Kat. No. 470

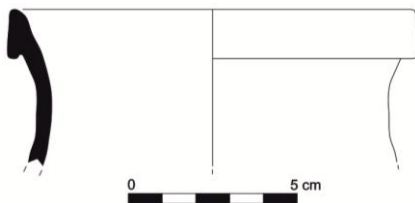
Kat. No. 471

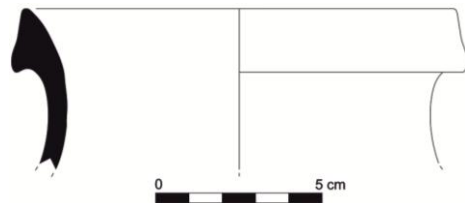
Kat. No. 472

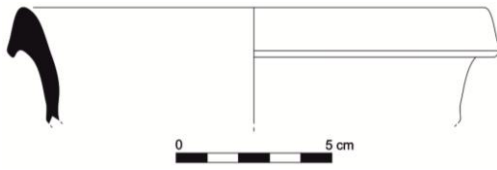
Kat. No. 473

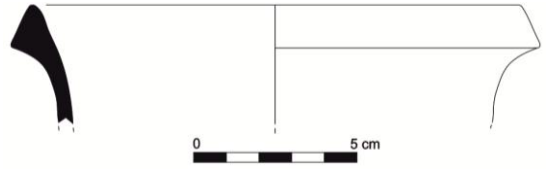
Kat. No. 474

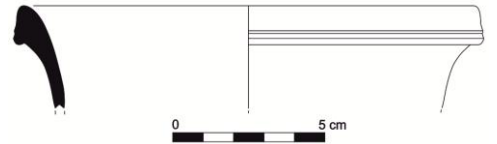
Kat. No. 475

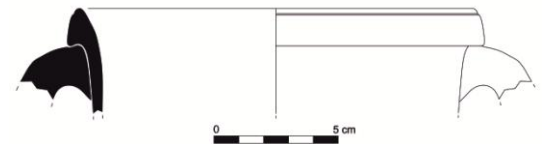
Kat. No. 476

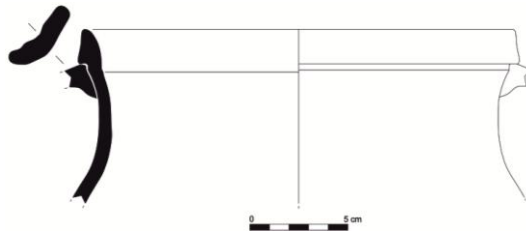
Kat. No. 477

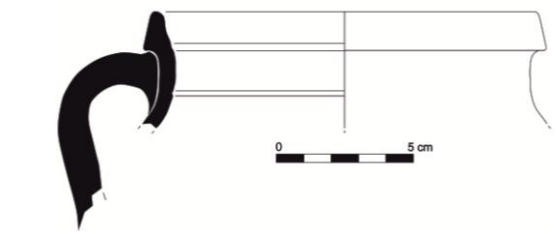
Kat. No. 478

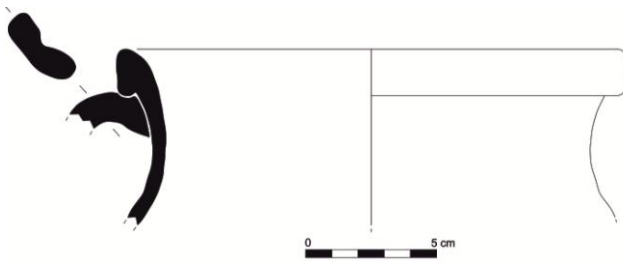
Kat. No. 479

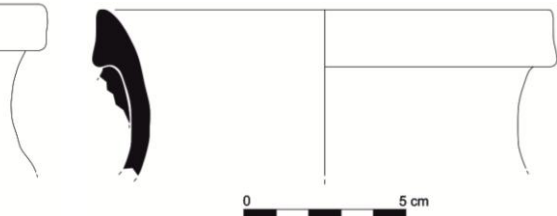
Kat. No. 480

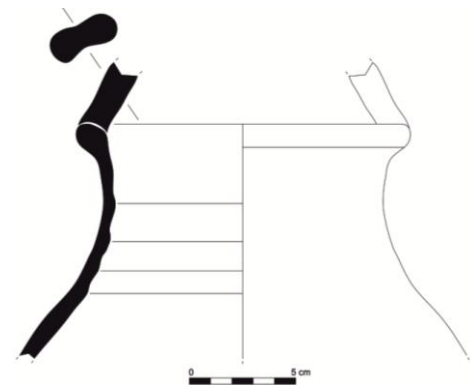
Kat. No. 481

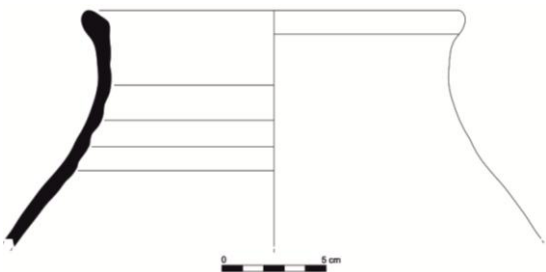
Kat. No. 482

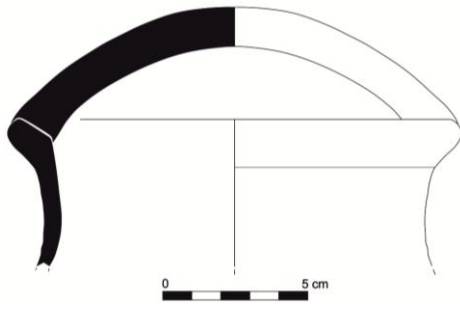
Kat. No. 483

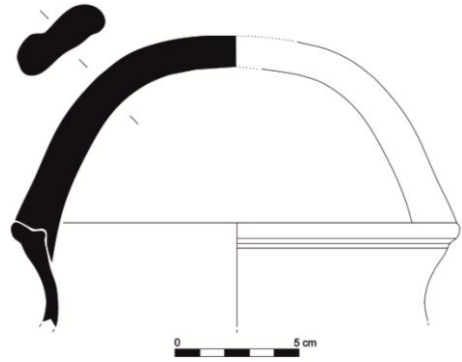
Kat. No. 484

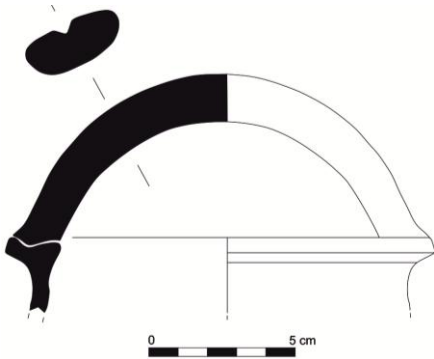
Kat. No. 485

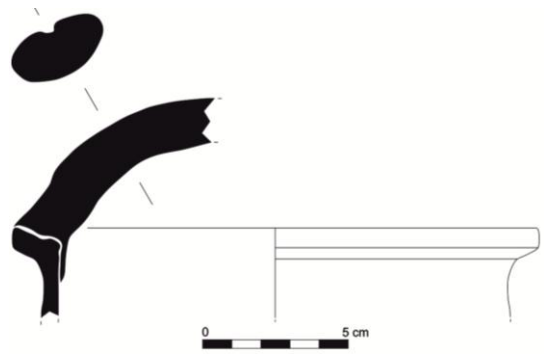
Kat. No. 486

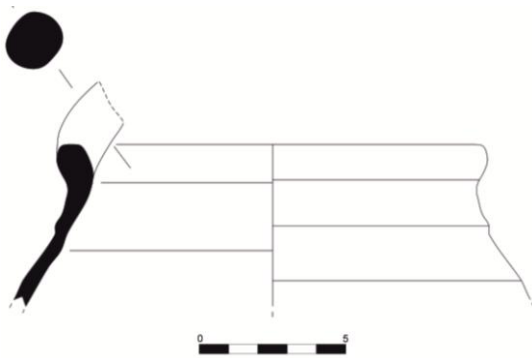
Kat. No. 487

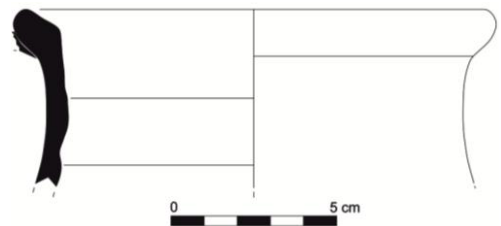
Kat. No. 488

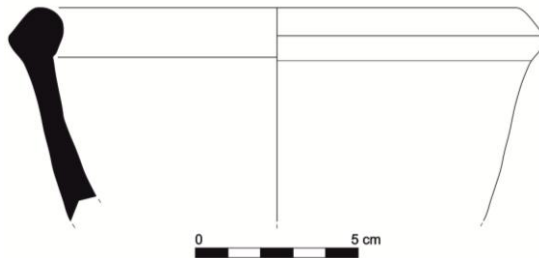
Kat. No. 489

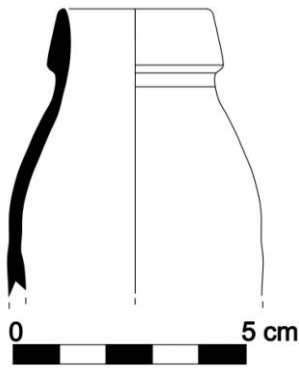
Kat. No. 490

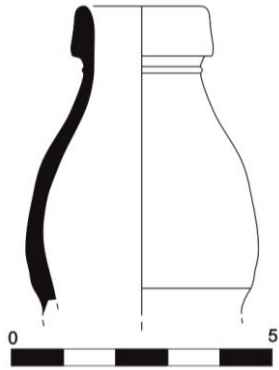
Kat. No. 491

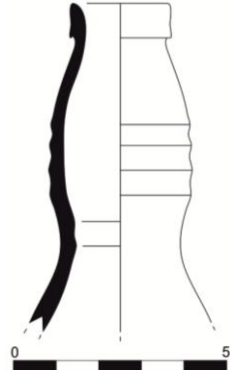
Kat. No. 492

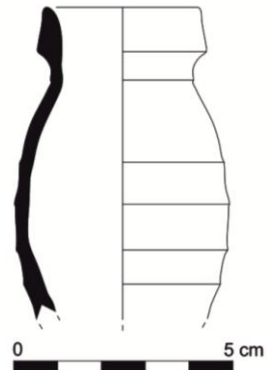
Kat. No. 493

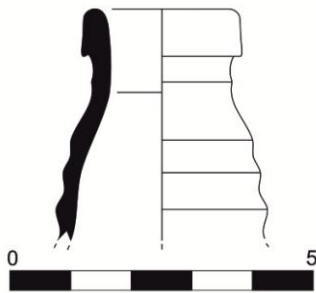
Kat. No. 494

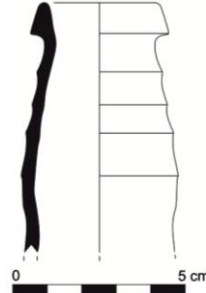
Kat. No. 495

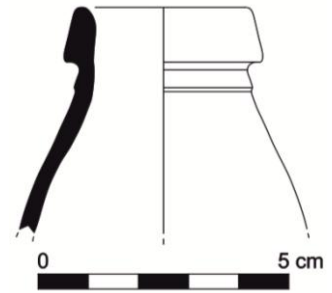
Kat. No. 496

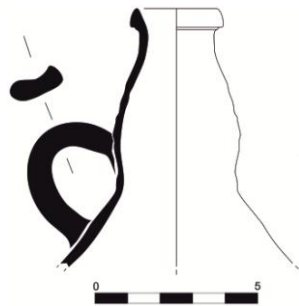
Kat. No. 497

Kat. No. 498

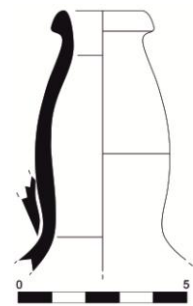
Kat. No. 499

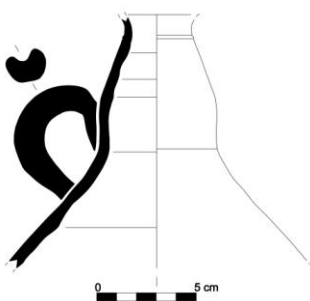
Kat. No. 500

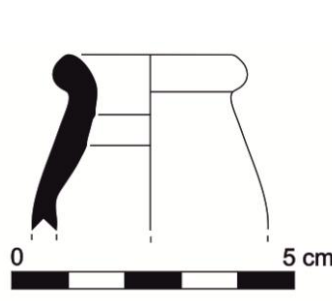
Kat. No. 501

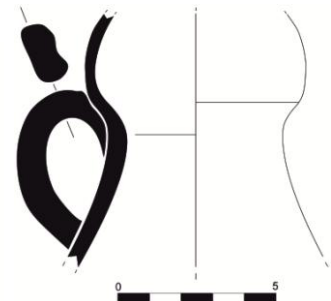
Kat. No. 502

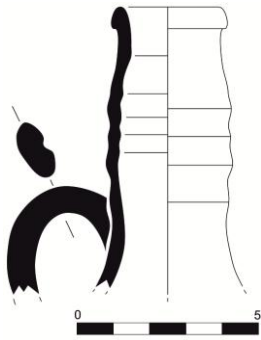
Kat. No. 503

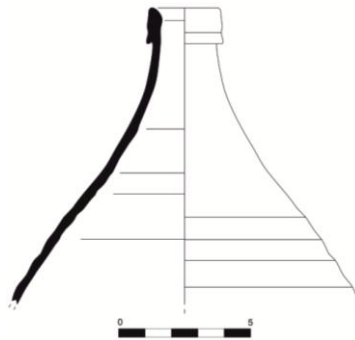
Kat. No. 504

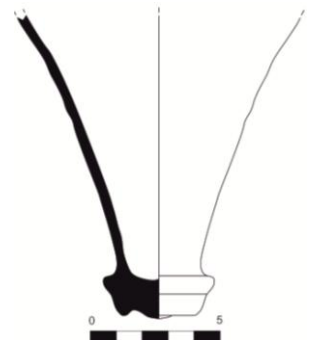
Kat. No. 505

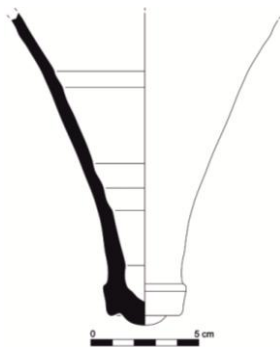
Kat. No. 506

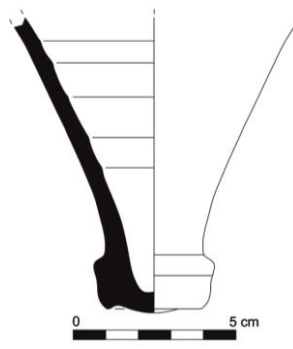
Kat. No. 507

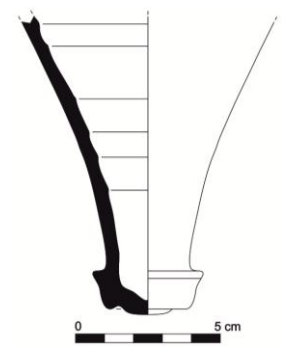
Kat. No. 508

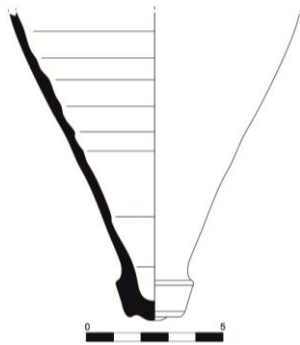
Kat. No. 509

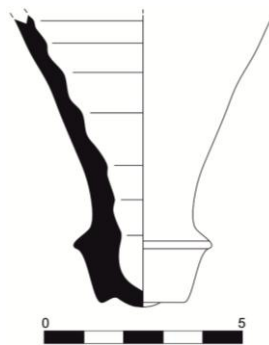
Kat. No. 510

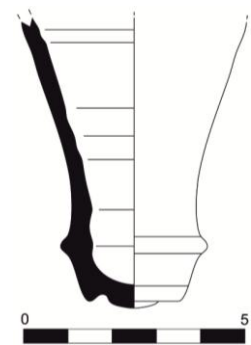
Kat. No. 511

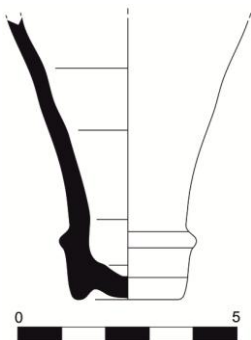
Kat. No. 512

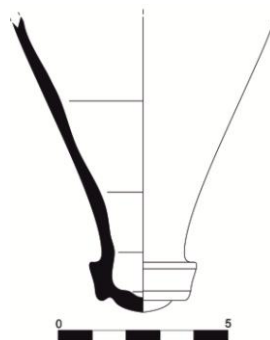
Kat. No. 513

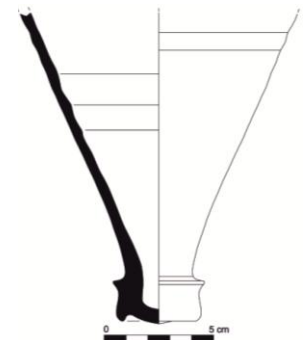
Kat. No. 514

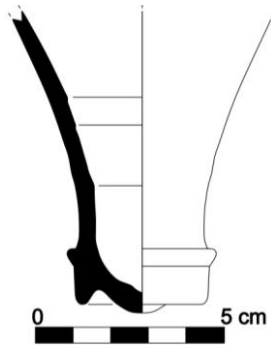
Kat. No. 515

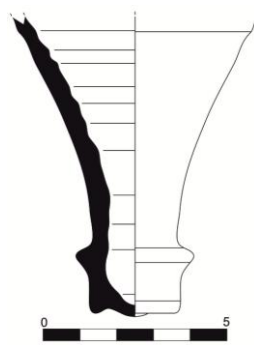
Kat. No. 516

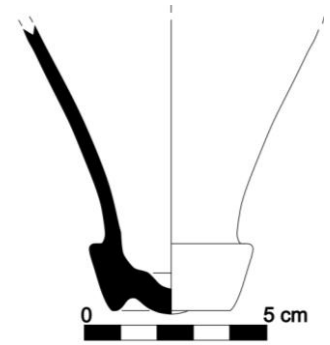
Kat. No. 517

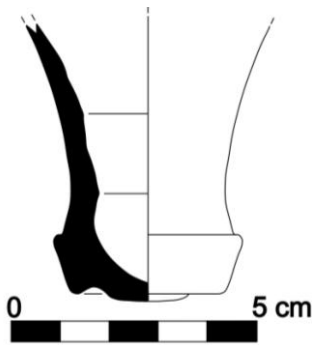
Kat. No. 518

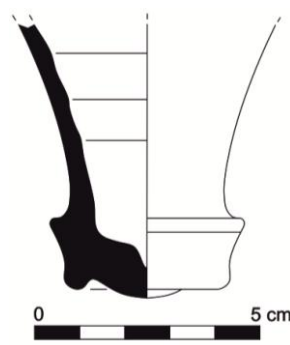
Kat. No. 519

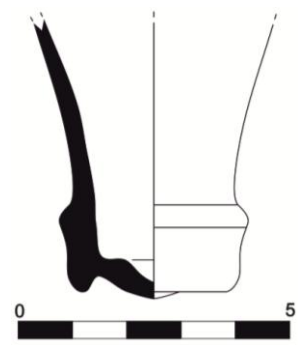
Kat. No. 520

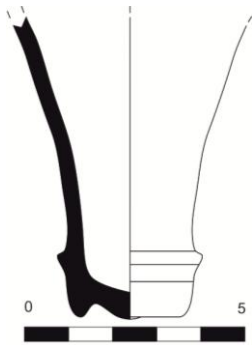
Kat. No. 521

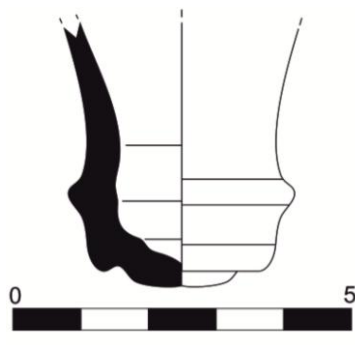
Kat. No. 522

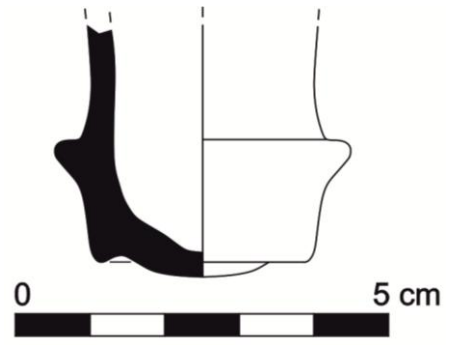
Kat. No. 523

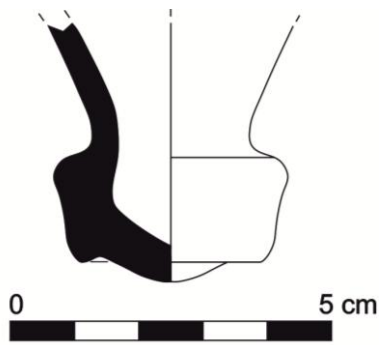
Kat. No. 524

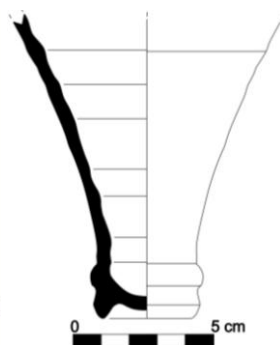
Kat. No. 525

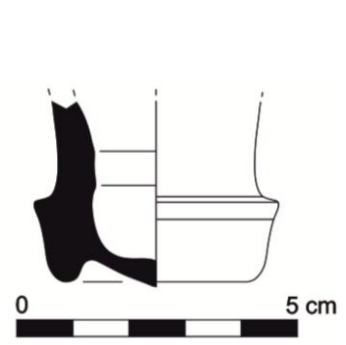
Kat. No. 526

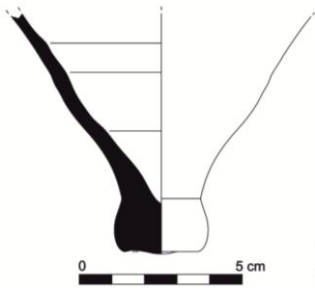
Kat. No. 527

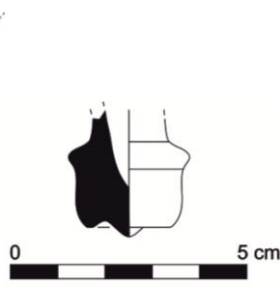
Kat. No. 528

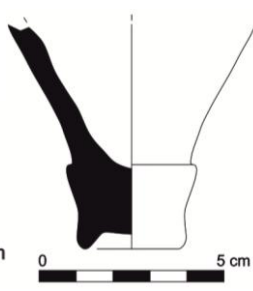
Kat. No. 529

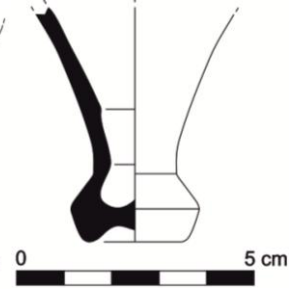
Kat. No. 530

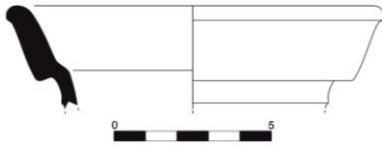
Kat. No. 531

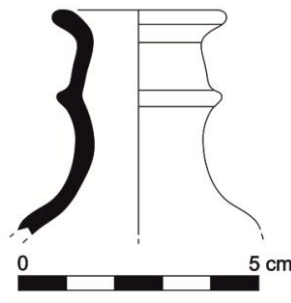
Kat. No. 532

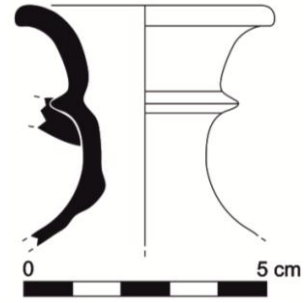
Kat. No. 533

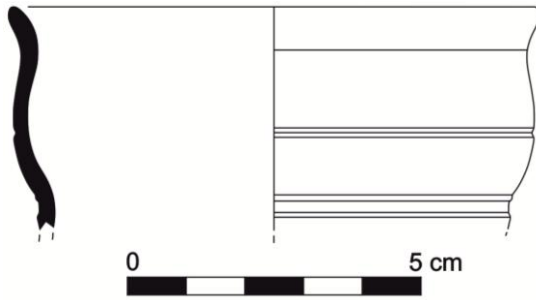
Kat. No. 534

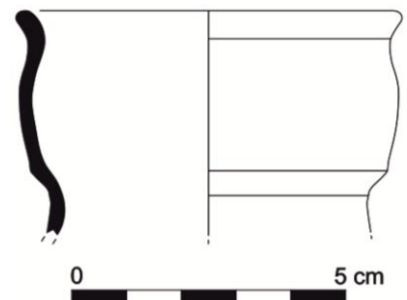
Kat. No. 535

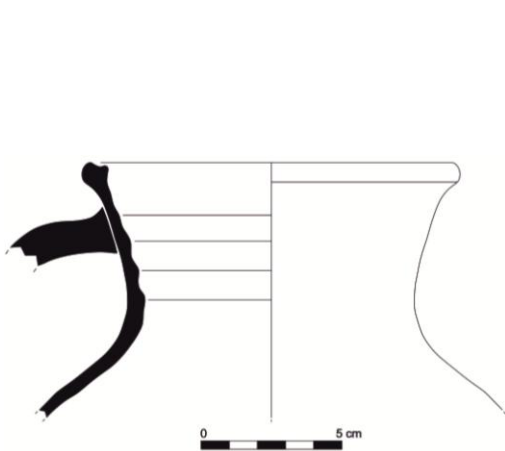
Kat. No. 536

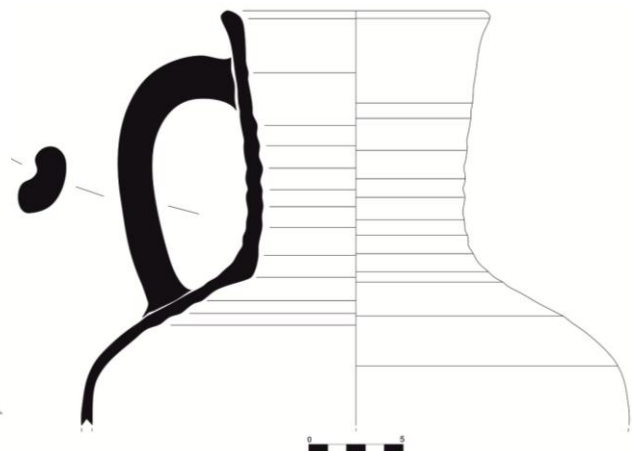
Kat. No. 537

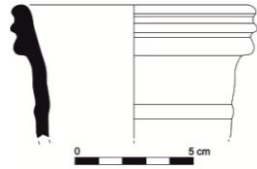
Kat. No. 538

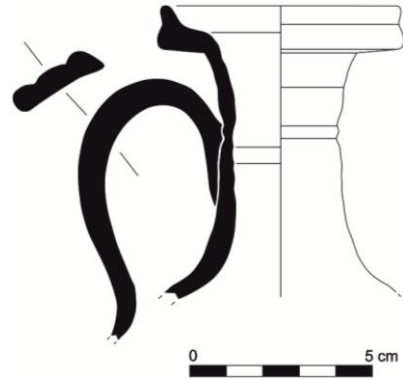
Kat. No. 539

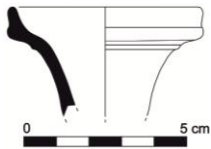
Kat. No. 540

Kat. No. 541

Kat. No. 542

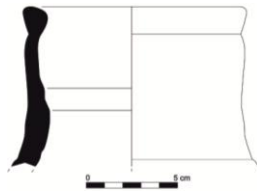
Kat. No. 543

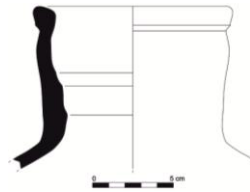
Kat. No. 544

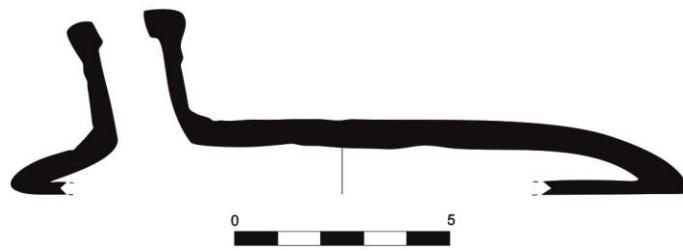
Kat. No. 545

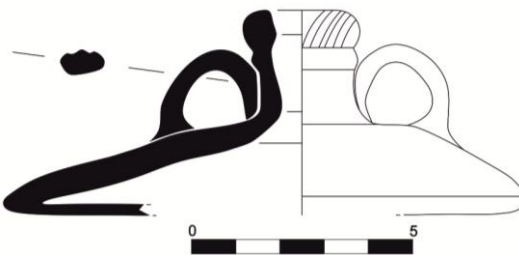
Kat. No. 546

Kat. No. 547

Kat. No. 548 A

Kat. No. 548 B

Kat. No. F1

Kat. No. F2

Kat. No. F3

Kat. No. F4

Kat. No. F5

Kat. No. F6

Kat. No. F7

Kat. No. F8

Kat. No. F9

Kat. No. F10

Kat. No. F11

Kat. No. F12

Kat. No. F13

Kat. No. F14

Kat. No. F15

Kat. No. F16

Kat. No. F17

Kat. No. F18

Kat. No. F19

Kat. No. F20

Kat. No.F21

Kat. No.F22

Kat. No. F23

Kat. No.F24

Kat. No. F25

Kat. No.F26

Kat. No. F27

Kat. No.F28

Kat. No.F29

Kat. No.F30

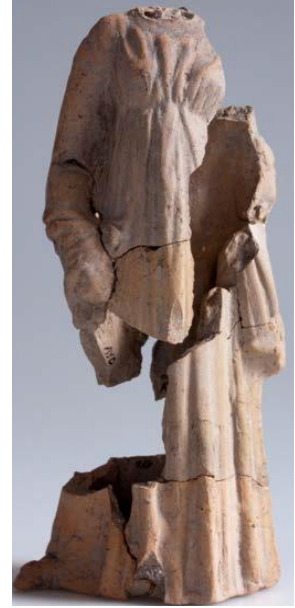
Kat. No.F31

Kat. No. F32

Kat. No. F33

Kat. No. F34

Kat. No. F35

Kat. No. F36

Kat. No. F37

Kat. No. F38

Kat. No. F39

Kat. No. F40

Kat. No.F41

Kat. No. F42

Kat. No. F43

Kat. No.F44

Kat. No. F45

Kat. No.F46

Kat. No. F47

Kat. No. F48

Kat. No.F49

Kat. No. F50

Kat. No. F51

Kat. No.F52

Kat. No. F53

Kat. No. F54

Kat. No.F55

Kat. No. F56

Kat. No. F57

Kat. No. F58

Kat. No. F59

Kat. No. S1

Kat. No. S2

Kat. No. S3

Kat. No. S4

Kat. No. S5

Kat. No. S6

Kat. No. S7

Kat. No. S8

Kat. No. S9

Kat. No. S10

Kat. No. S11

Kat. No. S12

Kat. No. S25

Kat. No. S26

Kat. No. S27

Kat. No. S28

Kat. No. S29

Kat. No. S30

Kat. No. S31

Kat. No. S32

Kat. No. S33

Kat. No. S34

ÖZGEÇMİŞ

Adı: Mehmet

Soyadı: Gürbüzer

Doğum Tarihi: 15.11.1977

Doğum Yeri: İstanbul

Medeni Durumu: Evli

EĞİTİM

Doktora: Ege Üniversitesi 2008–2015

Doktora Tezi: Aigai Bouleuterionu

Yüksek Lisans: Muğla Üniversitesi 2003–2005

Yüksek Lisans Tezi: İdyma'daki Hellenistik Dönem Oda Mezarı

Lisans: Ege Üniversitesi 1997–2002

Lisans Tezi: Klazomenai Hamdi Balaban Tarlası Roma Dönemi Tabakalanması

MESLEKİ ÇALIŞMALAR

Kazılar:

- 2008–2015 Prof. Dr. Ersin Doğer başkanlığında yürütülen Aigai Kazısı.
- 2002 Prof. Dr. Güven Bakır başkanlığında yürütülen Klazomenai Kazısı.
- 2001 Prof. Dr. Güven Bakır başkanlığında yürütülen Klazomenai Kazısı.
- 2000 Prof. Dr. Güven Bakır başkanlığında yürütülen Klazomenai Kazısı.
- 2000 İzmir Arkeoloji Müzesi tarafından yürütülen Kolophon Kazısı.
- 1999 Prof. Dr. Güven Bakır başkanlığında yürütülen Klazomenai Kazısı

Yüzey Araştırmaları:

- 2006 Yard. Doç. Dr. Kaan İren başkanlığında yürütülen İdyma ve Çevresi Arkeoloji Yüzey Araştırması.
- 2006 Prof. Dr. Adnan Diler başkanlığında yürütülen Bodrum Yarımadası, Leleg Yerleşimleri, Pedasa, Mylasa, Damlıboğaz (Hydai) ve Kedrai (Sediradası), Kissebükü (Anastasiapolis) ve Mobolla Kalesi Arkeolojik Yüzey Araştırması.
- 2005 Yard. Doç. Dr. Kaan İren başkanlığında yürütülen İdyma ve Çevresi Arkeolojik Yüzey Araştırması.
- 2005 Prof. Dr. Adnan Diler başkanlığında yürütülen Bodrum Yarımadası, Leleg Yerleşimleri, Pedasa, Mylasa, Damlıboğaz (Hydai) ve Kedrai (Sediradası), Kissebükü (Anastasiapolis) ve Mobolla Kalesi Arkeolojik Yüzey Araştırması.
- 2004 Yard. Doç. Dr. Kaan İren başkanlığında yürütülen İdyma ve Çevresi Arkeolojik Yüzey Araştırması.
- 2003 Prof. Dr. Armağan Erkanal ve Yard. Doç. Dr. Kaan İren başkanlığında yürütülen Güney Aiolis Bölgesi Arkeolojik Yüzey Araştırması.

Müze Çalışmaları:

- 2006 Yard. Doç. Dr. Kaan İren başkanlığında İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde sergilenen, Pitane İlkçağ Kenti'ne ait Arkaik dönem mazemesinin yayın projesi.
- 2005 Yard. Doç. Dr. Kaan İren başkanlığında İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde sergilenen, Pitane İlkçağ Kenti'ne ait Geometrik ve Arkaik Dönem malzemesinin yayın projesi.
- 2004 Yard. Doç. Dr. Kaan İren başkanlığında İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde sergilenen, Pitane İlkçağ Kenti'ne ait Geometrik ve Arkaik Dönem malzemesinin yayın projesi.
- 2004 Yard. Doç. Dr. Kaan İren başkanlığında Bergama Müzesi'nde sergilenen Geometrik ve Arkaik dönem malzemesinin yayın projesi.

YABANCI DİL

İngilizce

BİLİMSEL ETKİNLİKLER

Bildiriler:

M. Gürbüzer, “2011 Yılı Aigai Kazıları”, 34. *Uluslararası Kazı Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu*, 28 Mayıs – 1 Haziran 2012, Hitit Üniversitesi, Çorum.

M. Gürbüzer, “2005 Yılı Antik İdyma Kenti ve Çevresi Arkeolojik Yüzey Araştırması”, 28. *Uluslararası Kazı Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu*, 29 Mayıs – 02 Haziran 2006, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

M. Gürbüzer, “2004 Yılı Antik İdyma Kenti ve Çevresi Arkeolojik Yüzey Araştırması”, 27. *Uluslararası Kazı Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu*, 30 Mayıs – 02 Haziran 2005, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Yayınlar:

E. Doğer – M. Gürbüzer, “Aigai: Agora and Bouleuterion”, içinde: J.L. Martinez – L. Laugier – I. Hasselin-Rous (ed.), *Espaces civiques / espaces privés de Priène a Myrina. Auditorium du Musée du Louvre, Paris, 21 novembre 2009. Colloque international organise par le Musée du Louvre* (2015) (Baskıda).

E. Doğer – Y. Sezgin – M. Gürbüzer, “2009–2011 Yılı Aigai Kazıları”, *KST* 35, 2013.

E. Doğer – L. Doğer – Y. Sezgin – M. Gürbüzer – M.H. Kan, “Aigai”, içinde: A. Çilingiroğlu – Z. Mercangöz – G. Polat (ed.), *Ege Üniversitesi Kazıları* (2012) 183–208.

E. Doğer – Y. Sezgin – M. Gürbüzer, “Aigai 2007–2008”, *KST* 31-2, 2010, 343–356.

P. Özlem-Aytaçlar – M. Gürbüzer, “The Chamber Tomb of a Woman from Symbra in Idyma”, *ArkDer* 10, 2007/2, 133–142.

K. İren – M. Gürbüzer, “İdyma İlkçağ Kenti ve Çevresi 2005 Yılı Arkeolojik Yüzey Araştırması”, *TÜBA Kültür Envanteri Dergisi* 5, 2006, 7–22.

K. İren – M. Gürbüzer, “İdyma İlkçağ Kenti ve Çevresi 2004 Yılı Arkeolojik Yüzey Araştırması”, *TÜBA Kültür Envanteri Dergisi* 4, 2005, 7–32.

TÜRKÇE ABSTRAKT (en fazla 250 sözcük):

Aigai agorasının kuzeyinde yer alan Aigai bouleuterionu İ.Ö. 150 dolaylarında, Antiphanes tarafından yaptırılmış ve Zeus Bollaïos, Hestia Bollaïa ve Aigai Halkına adanmıştır. Yapının kuzey duvarının iç yüzünde yer alan nişler içerisine Antiphanes ve aile bireylerinin heykelleri dikilerek onurlandırılmışlardır. 23x14,5 m. ölçülerindeki bina yaklaşık 200 kişi kapasitelidir. Doğu-batı doğrultu bouleuterion, dikdörtgen plan içerisine bir theatronun yerleştirilerek tasarlanmıştır. Bouleuterionun 9 m. yüksekliğindeki ön cephesi iki katlı bir görüntüye sahiptir. İki evreden oluşan bina ilk evrede, arşiv odası olarak kullanılan bir ön oda, yapının ana mekanı olan theatronlu toplantı salonu ve en arkada portikolu bölüm olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır. Theatronun kuzey ve güney uzun kenarlarındaki karşılıklı birer kapı ile theatrona giriş sağlanmakta, buna ek olarak güney duvarı batı ucundaki bir diğer kapı ile portikoya geçilmektedir. İ.S. 17 depremi sonucunda büyük tahribata uğrayan binada geniş çaplı onarımlara gidilmiştir. Bouleuterionun ikinci evresi olarak tanımlanan bu dönemde büyük oranda tahrip olan kuzey duvarın dışına destek amaçlı payanda inşa edilmiş ve niş içerisindeki heykeller onarılarak yeni yerlerine konmuştur. Bouleuterionun arşiv odası olan ön bölüm sekiz odaya bölünmüştür. İ.S. 2. yy.daki depremlerde bir kez daha hasar gören binanın portikosundaki tahrip olan iki sütun yenileri ile değiştirilmiştir. İ.S. 268-272'deki Herulii istilasının yarattığı korku ortamı sonucunda kentin terk edilmesi ile birlikte Aigai bouleuterionu da kullanımdan kalkmıştır.

İNGİLİZCE ABSTRAKT (en fazla 250 sözcük) :

The bouleuterion of Aegae, which is situated to the north of the Agora of Aegae, was built by Antiphanes around 150 BC and was dedicated to Zeus Bollaïos, Hestia Bollaïa and the People of Aegae. Antiphanes and his family members were honored with sculptures placed in niches on the inner side of the north wall of the building. The dimensions of the building are 23x14,5 m. and it has a capacity of 200 persons. The bouleuterion is placed on an east-west axis and was planned as a theatron placed in a rectangular plan. The 9 m. high façade of the bouleuterion has a two-storied appearance. The first of the two building stages consists of three main sections: an antechamber used as an archive room, a main room with a theatron used as a meeting room and a section with porticoes at the rear end of the building. The entrance to the theatron was provided by two opposing doors on the long north and south sides and an extra door on the west end of the south wall led to the portico. The building was extensively repaired after the destruction caused by the earthquake of 17 AD. In this period, which is defined as the second stage of the bouleuterion, the massively damaged north wall was reinforced by a support placed on the outer side and the sculptures in the niches were repaired and restored to their new places. The archive room on the front was divided into eight parts. Two columns of the portico were replaced with new ones after the damage caused by the earthquakes in 2nd century A.D. In 268-272 AD, the Herulian invasion caused a climate of fear, which brought about the abandonment of the city and marked the end of the use of the bouleuterion of Aegae.